

Vilniaus universitetas
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR POLITIKOS MOKSLŲ INSTITUTAS

VIEŠOSIOS POLITIKOS ANALIZĖS MAGISTRO PROGRAMA

IEVA KIMONTAITĖ

II kurso studentė

**KAIP SĖKMINGAI ĮTRAUKTI GYVENTOJUS Į SPRENDIMŲ
PRIĖMIMĄ? SAVIVALDYBIŲ JAUNIMO REIKALŲ TARYBŲ VEIKLOS
SĖKMĖS PRIELAIDOS**

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovė: dr. I. Petronytė-Urbonavičienė

Darbo konsultantė: R. Bortkevičiūtė

Vilnius, 2021 m.

Magistro darbo vadovo išvados dėl darbo gynimo:

.....
.....
.....

.....

(data)

.....

(v., pavardė)

.....

(parašas)

Magistro darbas įteiktas gynimo komisijai:

.....

(data)

.....

(Gynimo komisijos sekretoriaus/ės parašas)

Magistro darbo recenzentas/ė:

.....

(v., pavardė)

Magistro darbų gynimo komisijos įvertinimas:

.....

Komisijos pirmininkas/ė:

Komisijos nariai:

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

Patvirtinu, kad įteikiamas magistro darbas „*Kaip sėkmingai įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą? Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos sėkmės prielaidos*“ yra:

1. Atliktas mano pačios ir nėra pateiktas kitam kursui šiame ar ankstesniuose semestruose;
2. Nebuvo naudotas kitame Institute/Universitete Lietuvoje ir užsienyje;
3. Nenaudoja šaltinių, kurie nėra nurodyti darbe, ir pateikia visą panaudotos literatūros sąrašą.

Ieva Kimontaitė

Kimontaitė I. Kaip sėkmingai įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą? Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos sėkmės prielaidos, Viešosios politikos analizės magistro darbas / VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas; darbo vadovė I. Petronytė-Urbonavičienė, konsultantė – R. Bortkevičiūtė. – V., 2021. – 233 p.

Reikšminiai žodžiai: gyventojų įtraukimas, patariamieji dariniai, viešosios politikos sėkmė, savivaldybės jaunimo reikalų taryba, bendradarbiaujamoji valdysena, lyderystė, jaunimo reikalų koordinatorius, jaunimo organizacijos, ekspertai, jaunimo politika.

Šiame darbe siekiama išsiaiškinti, kaip sėkmingai įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą analizuojant patariamųjų darinių sėkmės prielaidas. Pasitelkus bendradarbiaujamosios valdysenos modelį ir papildant jį gyventojų įtraukimo bei patariamųjų darinių teorine literatūra, buvo iškeltos septynios hipotezės, kurios tikrintos nagrinėjant Lietuvos savivaldybių jaunimo reikalų tarybų (SJRT) atvejus. Empirinei analizei pasitelkti 9 SJRT atvejai, kurie palyginti tarpusavyje pagal priklausomąjį kintamąjį – trilypę viešosios politikos sėkmę: proceso, programinę bei politinę. Duomenys analizuoti remiantis kokybine turinio analize nagrinėjant savivaldybių strateginius ir SJRT veiklos dokumentus bei 18 ekspertinių pusiau struktūruotų interviu. Patikrinus hipotezes paaiškėjo, jog jaunimo atstovų rinkimai į SJRT, jaunimo atstovų ekspertinė patirtis bei didesnė politikų nei savivaldybės administracijos darbuotojų atstovų tarybose dalis nedaro įtakos SJRT sėkmei. Tuo metu, tarpusavio bendradarbiavimo patirtis tarp jaunimo ir savivaldybės atstovų yra pakankama, tačiau nebūtina sąlyga sėkmei, o SJRT veiklos reglamentavimas, savivaldybės teikiami prioritetai jaunimo politikai bei lyderystė SJRT yra būtinos, tačiau nepakankamos sąlygos sėkmei. Apibendrinant teigiama, jog tiek žvelgiant į SJRT veiklą, tiek į bendrai patariamuosius darinius, kaip į vieną gyventojų įtraukimo formų, remiantis tyrimu galima teigi, jog tinkamas reglamentavimas reikalingas padėti pagrindą tolimesniems žingsniams, tačiau be tarpusavio pasitikėjimo ir apskritai institucijos noro ir pastangų atsižvelgti į gyventojų poreikius, sėkminga patariamųjų darinių veikla yra sunkiai įmanoma, o tai gali padėti pasiekti kompetencijų politikos srityje turintis fasilituojantis lyderis.

Turinys

Įvadas	6
1. Teorinė prieiga	11
1.1. Bendradarbiaujamoji valdysena ir sprendimų priėmimas	11
1.2. Kokybiškas gyventojų įtraukimas ir institucinis dizainas	14
1.3. Suinteresuotų grupių įsitraukimas ir bendradarbiavimas	17
1.4. Dalyvių charakteristikos ir lyderystė	19
1.5. Gyventojų įtraukimas ir viešosios politikos sėkmė	21
2. Metodologija	25
2.1. Tyrimo dizainas	25
2.2. Operacionalizacija	27
3. Tyrimo rezultatai	29
3.1. SJRT veiklos sėkmių vertinimas	29
3.2. SJRT veiklos reglamentavimas	33
3.3. Bendradarbiavimo patirtis	36
3.4. Lyderystė	39
3.5. SJRT atstovų charakteristikos	41
3.6. SJRT ir sėkmingo gyventojų įtraukimo prielaidos	45
Išvados	47
Rekomendacijos	50
Literatūra	52
Tyrimui naudoti šaltiniai	55
Priedai	74
Priedas nr. 1. Nepriklausomų kintamųjų įverčių paaiškinimai	74
Priedas nr. 2. Nepriklausomų kintamųjų vertinimas	75
Priedas nr. 3. SJRT sėkmės vertinimas	82
Priedas nr. 4. Interviu išrašai	84
Summary	231

Ivadas

Globalios pandemijos akivaizdoje išryškėjo poreikis į sprendimų priėmimą įtraukti ne tik ekspertus, bet ir atliepti visuomenės poreikius, kad kuriamos programos galėtų realiai prisidėti prie iššūkių viešajam valdymui sprendimo ir visuomenės gerovės užtikrinimo. Tai parodo, kad viešosios politikos sprendimų priėmimas – kompleksinis procesas ne tik veiksnių atžvilgiu, bet ir įtraukiamų veikėjų skaičiumi. Sprendimų priėmėjai neturi visos informacijos ir ekspertizės skirtinguose politikos formavimo sektoriuose, reikiamos atlikti esančios politikos analizę ir rasti tinkamas alternatyvas, tad yra reikalingos patariamosios institucijos, kurios gali padėti užtikrinti kokybiškesnės ir tvaresnės politikos sprendimų priėmimą.¹ Taip pat egzistuoja ir kitos pusės – nevyriausybinių organizacijų (NVO) bei pilietinės visuomenės – poreikis dalyvauti sprendimų priėmime: gyventojų įtraukimas į tokius viešosios politikos patariamųjų darinių procesus svarbus, siekiant užtikrinti pasiūlymų legitimumą ir praktinį pritaikomumą. Pavyzdžiui, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) atkreipia dėmesį, jog valstybės vadovai turėtų suteikti galimybę gyventojams įsitraukti ne tik sudarydami formalią dalyvavimo sprendimų priėmime galimybę, bet ir pateikdami pasiūlymus svarstymui draugiška gyventojams forma, suprantamu formatu, skleisti informaciją skirtingais medijų kanalais.²

Tokiu atveju, kai sudaromos tinkamos sąlygos NVO ir piliečių dalyvavimui sprendimų priėmimo procese, tai gali paskatinti demokratijos sklaidą, didinti įsitraukimą ir padėti priimti ekspertize pagrįstus sprendimus.³ Visgi, remiantis Bertelsmann Stiftung organizacijos kasmet atliekamo tyrimo „Sustainable Government Indicators“ (SGI) duomenimis, pastebėta, kad Lietuvos pilietinė visuomenė nepakankamai įsitraukia į sprendimų priėmimą, ypač savivaldos lygmeniu, kur tai daro mažiau nei trečdalis piliečių.⁴ Apskritai, vidutinis pilietinio aktyvumo indeksas 2019 m. buvo 33,8 iš 100 galimų balų – šiek tiek mažesnis nei 2016 m., o vertinant, kiek įtakos viešiesiems sprendimams gali padaryti patys vertinantys asmenys ar paprasti žmonės, iš 10 balų skiriama vos daugiau nei 3 balai.⁵ Atskaitingesnės politikos formavimas yra susijęs ne tik su valstybės valdžios suteikiamomis galimybėmis, bet ir pačių piliečių gebėjimais – dėl šios priežasties, kuriant tvaresnę politiką, reikia ne tik atviresnės valdžios, bet ir skatinti gyventojų gebėjimus teikti pasiūlymus įgyjant didesnę pasitikėjimo mandatą. Nepaisant to, jog Lietuva yra įsipareigojusi gyventojus į sprendimų priėmimą įtraukti tiek vidiniuose strateginiuose dokumentuose, tiek tarptautinių valstybių susibūrimų rėmuose (Atviros Vyriausybės partnerystė (angl.

---

¹ OECD, *Policy Advisory Systems, Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*. OECD Publishing, Paris, 2017. <https://read.oecd-ilibrary.org/governance/policy-advisory-systems_9789264283664-en> Žiūrėta: 2019-12-23. 3-4.

² OECD, *Policy Advisory Systems, Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*, 15

³ Kathe Callahan, „Citizen participation: Models and methods.“ *International Journal of Public Administration* 30 (11), 2007, 1180.

⁴ Vitalis Nakrošis, Ramunas Vilpišauskas ir Detlef, „Sustainable Governance Indicators 2020. Lithuania Report.“ <https://www.sgi-network.org/docs/2020/country/SGI2020_Lithuania.pdf> Žiūrėta: 2021-01-12. 69

⁵ Pilietinės visuomenės institutas, *Pilietinės galios indeksas. 2019 metai*. Vilnius, 2020. <http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2020/05/PGI_2019metai.pdf> Žiūrėta: 2021-01-12. 9-13.

Open Government Partnership), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija), dokumentuose deklaruojamas atvirumas ir įtraukimas leidžia gana laisvai interpretuoti gyventojų dalyvavimo būdus, o tikslų įgyvendinimo rodikliai retai pasiekiami: Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ numato stiprinti pilietinės visuomenės įsitraukimą ir gebėjimus, nepaisant to gan ambicingi tikslai nėra įgyvendinami.⁶ Į tai atsižvelgdamos, įvairios tarptautinės organizacijos, tarp jų ir EBPO, dažnai teikia Lietuvai rekomendacijas įgyvendinti iniciatyvas, kurios skatintų tiesioginę demokratiją kaip itin svarbų dėmenį modernios demokratijos raidai.⁷

Kolegialios patariamiosios institucijos gali būti laikomos vienu pilietinės visuomenės įtraukimo priimant sprendimus būdu. Galima pastebėti, jog dažnai tokie patariamieji dariniai gali padėti užtikrinti sprendimų kokybę įtraukiant tiek valdžios pareigūnus, tiek pasitelkiant išorės veikėjus – pilietinės visuomenės atstovus. Viešosios politikos patarėjų ratas plečiasi, o pats įtraukimas taip pat vyksta įvairiais kompleksiniais būdais tarp valstybinio sektoriaus, nevyriausybinių organizacijų bei konsultantų ir kitų veikėjų.⁸ Tai atskleidžia ir mokslininkų tyrimai: Jonathan Craft kartu su Matt Wilder atkreipė dėmesį, jog svarbu nagrinėta ne tik veikiančios institucijos, bet ir pačias patarėjų sistemas. Šios krypties tyrimai atpažįsta platesnę įsitraukiančiųjų auditoriją: profesionalūs politikos analitikai, NVO, konsultantai, mokslininkai, analitiniai centrai, politiniai patarėjai. Tai parodo, jog aiškios atskirties tarp patariamųjų institucijų valdžios viduje ir už jos ribų – nėra, o ir pačias sistemas veikia ne tik paklausa (valstybės pareigūnų poreikis sulaukti patarimų), bet ir pasiūla (t.y. bendras įvykių viešojoje politikoje kontekstas).⁹

Patariamųjų darinių veiklos tyrimų, skirtų Lietuvos kontekstui analizuoti, nėra daug – vienas ryškiausių, aptariančių kolektyvinius darinius, yra Rasos Bortkevičiūtės bei Vitalio Nakrošio tyrimas apie Saulėlydžio komisijas, kuriuo nustatyta, jog ne tik patarimo organo funkcionavimui, bet ir priimtų sprendimų įgyvendinimui yra labai svarbus kontekstas. Pasiūlymų priėmimas priklauso nuo jų turinio sutapimo su vadovaujančiųjų politikos jėgų politiniais tikslais bei premjero lyderystės savybėmis, tačiau išskiriama, jog ekonominis veikimo kontekstas taip pat daro didelę įtaką siūlomoms rekomendacijoms sėkmei.¹⁰ Tačiau kiti tyrimai dažnai¹¹ atvejus nagrinėja gyventojų įsitraukimą į tokių sprendimų

---

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, *Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Rodiklių įgyvendinimo pažanga*, 2019. < <https://lr.v.lt/uploads/main/documents/files/2030/LT2030%20rodikliu%20apzvalga%202018.pdf> > Žiūrėta: 2021 04 19

⁷ OECD. *Together for better public services: Partnering with citizens and civil society*. OECD Publishing, 2011.

OECD, *Lithuania: Fostering Open and Inclusive Policy Making*. OECD Publishing, 2015.

⁸ Michael Howlett, et al., „The Distribution of Analytical Techniques in Policy Advisory Systems: Policy Formulation and the Tools of Policy Appraisal.“ *Public Policy and Administration*, 29(4), 2014, 275.

⁹ Jonathan Craft ir Matt Wilder, „Catching a second wave: Context and compatibility in advisory system dynamics.“ *Policy Studies Journal* 45(1), 2017, 218.

¹⁰ Rasa Bortkevičiūtė ir Vitalis Nakrošis, „Ar įvyko biurokratijos saulėlydis Lietuvoje? Saulėlydžio komisijų teiktų rekomendacijų poveikis viešojo valdymo politikai 1999–2016 metais.“ *Politologija* 92(4), 2018, 91-131.

¹¹ Pavyzdžiui, Aušra Šilinskytė, „Nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybių sąveika Lietuvoje: teoriniai sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo proceso aspektai“, *Viešoji politika ir administravimas*, 14(2), 2015, 221-235.

Rūta Tamošiūnaitė, „Socialinių technologijų taikymo galimybės gyventojų dalyvavimui viešojo valdymo sprendimų priėmimo procesuose.“ *Daktaro disertacija, Mykolo Romerio universitetas*, 2018.

priėmimà, o ne paėios sistemos efektyvumà. Todėl svarbu kelti klausimus ne tik apie paėių gyventojų įsitraukimà, bet ir galimybių jiems įsitraukti sudarymà per bŭtent tokio formato patariamuosius darinius, bei spręsti, kaip užtikrinti sėkmingà patariamųjų darinių, į kuriuos įsitraukia išorės veikėjai, veiklą.

Greta patariamųjų darinių veiklos klausimo, pilietinės visuomenės įtraukimo į sprendimų priėmimà klausimas tampa vis aktualesnis tyrėjams, nes kartu su technologijomis, inovatyviomis valdysenos priemonėmis, atsiranda vis daugiau galimybių kurti prielaidas kurti politikà įtraukiant ir platesnė visuomenė. Gyventojų įtraukimo klausimà galima tirti iš labai skirtingų perspektyvų – tiek žvelgiant į sudarytas galimybes, tiek iš pilietinės visuomenės įsitraukimà. Lietuvos kontekste yra atlikti keli tyrimai apie savivaldybių bei NVO santykį, taėiau dažniausiai orientuojamasi į įstatyminę bazę ar paėius veikimo principus.^{12,13} Pastebėta, jog Lietuvoje visuomenės įtraukimo priemonės ne itin paveikios dėl netinkamų sąlygų sudarymo – technokratiškai, biurokratine kalba pateikiama informacija, gyventojai įtraukiami pernelyg teisinės priemonės, įtraukimas pernelyg vėlai sprendimų priėmimo proceso metu jau priimant įstatymus veikiau nei problemos formulavimo fazėse, kurį galima pagrįsti viešojo sektoriaus darbuotojų nesuinteresuotumà konsultuotis.¹⁴ 2015 m. Pilietinės visuomenės instituto tyrime „Valdžios ir nevyriausybinio sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas“ pastebėta, jog vienas pagrindinių kylančių iššūkių – menkas teisės aktuose numatytų bendradarbiavimo bŭdų ir pilieėių įsitraukimo viešųjų sprendimų priėmimà įrankių naudojimas.¹⁵ Tokiu atveju, jei šiuos įrankius pavyksta įdiegti pakankamai kokybiškai, dalyvavimas įvairiuose kolegialiuose dariniuose, pavyzdžiui, skėtinėse organizacijose, gali paskatinti didesnį įsitraukimà į sprendimų priėmimà bei jų sėkmę.¹⁶ Taigi galima pastebėti, jog tiek patariamųjų sistemų studijos, tiek gyventojų įtraukimo klausimai yra gana susiję, nes kalba apie platesnį veikėjų ratà kuriant viešàjà politikà, o prie įvairių kolegialių patariamųjų darinių veiklos efektyvumo gali prisidėti tiek formalios galimybės, poreikis valdžiai gauti daugiau ekspertizės, tiek pats gyventojų įsitraukimo faktas ir pilietinės visuomenės atstovų poreikis prisidėti.

Šiuo metu Lietuvoje yra nemažai kolegialių, iš skirtingų institucijų ir visuomenės grupių sudarytų, patariamųjų darinių: valstybės ar savivaldybių NVO tarybos, nacionalinė bei savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, taip pat Trišalė taryba, įvairūs ekspertus ir suinteresuotas grupes įtraukiantys komitetai, darbo grupės parlamente, ministerijose ir kitose valstybinėse institucijose. Tokio tipo gyventojų ir ekspertų įtraukimas Lietuvoje dar yra gana mažai tirtas, vis dėlto, viešojoje erdvėje dažnai kyla klausimų apie jų efektyvumà bei pasiūlytų sprendimų įgyvendinimà. Atsižvelgiant į ankstesnius

---

¹² Šilinskytė.

¹³ Ilmara Noreikienė ir Gintaras Žilinskas, „Neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas viešojo valdymo procese: Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis.“ *Viešojo politika ir administravimas*, 16 (1), 2017.

¹⁴ Rasa Bortkeviėiūtė, Vitalis Nakrošis, „Public online consultation in Lithuania: declaring government openness or empowering citizens?“ *2019 EGPA conference „Public Administration across Borders“*, 2019.

¹⁵ Ieva Petronytė, M. Šupa, and A. Markauskaitė, „Valdžios ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas.“ *Vilnius: Pilietinės visuomenės institutas*, 2015, 11.

¹⁶ Petronytė et al., 192.

tyrimus, susijusius su patariamosiomis institucijomis, gyventojų įtraukimu bei tinkamų sąlygų šiems procesams užtikrinimu, galima pastebėti, jog šių sričių tyrimo klausimai yra susiję, nes kalba apie platesnį veikėjų ratą kuriant viešąją politiką. Prie įvairių kolegialių patariamųjų organų veiklos efektyvumo gali prisidėti tiek formaliai sukuriamos tinkamos galimybės dalyvauti priimant sprendimus, valdžios poreikis gauti daugiau ekspertizės, gyventojų įsitraukimo faktas ir pilietinės visuomenės atstovų iniciatyva dalyvauti procesuose.

Viena sričių, kurioje itin dažnai veikiama bendradarbiaujant su suinteresuotomis grupėmis bei įtraukiant skirtingus sektorius – jaunimo politika. Ši viešojo valdymo sritis apima klausimus, susijusius su švietimu, kultūros plėtra, taip pat sveikatos apsauga ir verslumu bei daugeliu kitų sričių. Dėl šios priežasties jau nuo 2003 m. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme, kuris nacionaliniu mastu reglamentuoja jaunimo politiką, numatyta, jog savivaldybėse rekomenduojama, o vėliau – privaloma, įsteigti savivaldybės jaunimo reikalų tarybas (SJRT), kurios veiktų kaip patariamieji dariniai įgyvendinant jaunimo politiką regionuose.¹⁷ Tai – visuomeninė patariamoji institucija, vadovaujantis lygybės principu sudaroma iš savivaldybės administracijos ir (ar) savivaldybės tarybos ir savivaldybės teritorijoje veikiančių savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos deleguotų atstovų.¹⁸ Jaunimo reikalų tarybos yra visoms Lietuvos savivaldybėms bendras formatas, leidžiantis įtraukti jaunus asmenis ar jaunimo grupių, organizacijų atstovus į sprendimų priėmimą savivaldoje. Iš esmės, toks dalyvavimo būdas yra paremtas tarpžinybiniu bendradarbiavimu, nes jaunimo politika – daugialypė, turinti atspindėti įvairių amžiaus grupių ir šeimyninės padėties asmenų interesus.¹⁹ 2011-2019 m. taip pat galiojo parengta Nacionalinė jaunimo politikos plėtros programa, tarp kurios tikslų – žinybinis ir sektorių bendradarbiavimas, kuris padeda plėtoti darnią, faktais ir žiniomis grįstą jaunimo politiką.²⁰ Apskritai, tarpžinybinis bendradarbiavimas – vienas svarbiausių nacionalinės ir savivaldybės jaunimo politikos aspektų, kurio tikslas yra užtikrinti jaunimo interesų atstovavimą įvairiose srityse: švietimas ir mokslas, kultūra, sportas, darbas ir užimtumas, būstas, sveikata ir kt..²¹ Į šią sąvoką įeina ir jaunimo atstovavimas žinybos sektoriuose, SJRT ar panašiose struktūrose, kurios ne tik pataria, bet ir turi galimybę prisidėti prie realaus sprendimų priėmimo. Dėl šios priežasties, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD) išskiria, jog vienas svarbiausių aspektų įgyvendinant politiką tokiu principu yra ir jaunimo gebėjimai dalyvauti bei jaunimo poreikių analizė ir apklausos.²² Todėl jaunimo

---

¹⁷ Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, *Valstybės žinios*, 2003-12-18, Nr. 119-5406

¹⁸ Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministras, Įsakymas *Dėl Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo*, 2009. 5 straipsnio 1 dalis.

¹⁹ Jaunimo reikalų departamentas, *Jaunimo politika Lietuvoje*. <[https://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/Jaunimo%20politika%20Lietuvoje%20\(6\).pdf](https://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/Jaunimo%20politika%20Lietuvoje%20(6).pdf)> Žiūrėta: 2020 11 26. 6

²⁰ LR Vyriausybės Nutarimas dėl Nacionalinės jaunimo politikos 2011–2019 metų plėtros programos patvirtinimo, *Valstybės žinios*, 2010-12-04, Nr. 142-7299

²¹ Jaunimo politikos samprata, <<https://jrd.lt/jaunimo-politika>> Žiūrėta: 2020 12 01

²² Jaunimo reikalų departamentas, *Jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalga 43 Lietuvos savivaldybėse*. <https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/informacija-apie-jaunima/apzvalgos/jaunimo_politikos_kokybs_vertinimas_43_savivaldybse.pdf> Žiūrėta: 2020 10 25.

politika – itin palanki sritis analizuoti sintezę ne tik tarp skirtingų viešosios politikos sričių, bet ir gebėjimą pasitelkus gyventojus, ekspertus, suinteresuotas grupes bendrai kartu su viešuoju sektoriumi priimti kokybiškus, pasvertus ir reikalingus sprendimus.

Darbo **tyrimo objektas** – savivaldybių jaunimo reikalų tarybų, kaip vieno būdų įtraukiant gyventojus į sprendimų priėmimą, veiklos sėkmė. Šie kolegialūs patariamieji dariniai, kurie Lietuvoje veikia jau beveik du dešimtmečius, todėl galima identifikuoti pagrindinius iššūkius ir laimėjimus vystant šio patariamojo darinio veiklą, o tokiu būdu ir įtraukiant gyventojus, šiuo atveju – jaunimą, į bendrą savivaldybės sprendimų priėmimą. Pasitelkiant SJRT atvejį galima klausti, kokie pagrindiniai aspektai užtikrina patariamųjų darinių sėkmės atvejus ir kodėl kai kuriais atvejais tai tampa tik vaizduojamais tarybos susitikimais be realiai suteikiamų galių piliečiams, NVO atstovams dalyvauti sprendimuose. Svarbu suprasti, kokie yra deklaruojami ir realūs įsitraukimo būdai, kodėl vienais atvejais jie veikia, kitais – ne. Šiame darbe, kitaip nei daugelyje tyrimų, nagrinėjančių patariamųjų darinių veiklos sėkmę, bus žvelgiama iš piliečių įtraukimo bei piliečių ir valdžios atstovų santykio perspektyvos pasitelkiant trilypę – proceso, programinę bei politinę – patariamųjų darinių veiklos sėkmės sąvoką. Tad **darbo problema** – atsižvelgiant į kolegialių patariamųjų darinių institucijų veiklą, kaip bandymą ir siekį įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą, pastebima, kad vis dar nėra aiškių žinomų veiksnių, kurie padėtų užtikrinti tokių patariamųjų darinių sėkmę. Darbo **tyrimo tikslas**: nustatyti Lietuvos savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos sėkmę lemiančius veiksniai. Tai pasiekti padės išsikelti **uždaviniai**:

- Išsiginčinti sėkmingos SJRT kriterijus ir galimus sėkmę lemiančius veiksniai;
- Atsirinkti SJRT atvejus, kuriais remiantis bus tikrinamos hipotezės;
- Išanalizuoti situaciją ir įvertinti atrinktų SJRT sėkmę pagal teorinį pagrindą;
- Išsiginčinti SJRT sėkmę lemiančias sąlygas ir pateikti rekomendacijas sėkmingai SJRT ir panašių patariamųjų darinių veiklai.

Darbo **aktualumas** atskleidžiamas tuo, jog, pirmiausia, iki šiol Lietuvoje nėra detaliai analizuotos prielaidos, leidžiančios užtikrinti sėkmingą SJRT (bei bendriau – patariamųjų darinių) veiklą, kaip vieną gyventojų įtraukimo būdų. Kita vertus, darbo niša tinkama ir dėl to, jog siekia sėkmę įvertinti ne tik atsižvelgiant į efektyvumą kaip įtraukimo sėkmės kriterijų, bet ir apžvelgia visą veikimo kontekstą, tvarumą bei realų piliečių įgalinimą įsitraukti į sprendimų priėmimą. Nors savivaldybėse JRT veikia jau ilgą laiką, vis dar egzistuoja aiškesnių gairių poreikis, kaip tinkamai ir kokybiškai įtraukti jaunimą į šių tarybų veiklą, kokiais kriterijais galima matuoti sėkmę.

Tad šiame darbe pirmiausia bus apibrėžiama teorinė prieiga, kuria bus nustatomi pagrindiniai politikos sėkmės kriterijai, taip pat – sėkmingo gyventojų įtraukimo per patariamuosius darinius prielaidos. Antroje darbo dalyje bus plačiau aptarta metodologija bei atvejų atranka, darbo metu buvo pasitelkiama kokybinė turinio analizė išanalizuoti pusiau struktūruotus ekspertinius interviu su atrinktų savivaldybių jaunimo atstovais bei ekspertais ir kiti papildomi šaltiniai – strateginiai

dokumentai, posėdžių protokolai, kiti SJRT veiklos dokumentai. Tyrimo rezultatų dalyje pirmiausia aptariamas atrinktų SJRT sėkmės vertinimas, toliau pristatomi tyrimo rezultatai tikrinant hipotezes pagal išsikeltų kriterijų vertinimą, jie apibendrinami. Darbo pabaigoje pateikiamos visą tyrimą apibendrinančios išvados bei rekomendacijos sprendimų priėmėjams bei jaunimo organizacijoms.

1. Teorinė prieiga

Politikos analizė ir ekspertizė suteikia galimybę sprendimų priėmėjams apsvarstyti visas alternatyvas prieš priimant sprendimą, jas gali pateikti tiek vidiniai valdžios šaltiniai, tiek išoriniai patarėjai.²³ Dėl šios priežasties, efektyvus išorinių patarėjų, tarp jų ir suinteresuotų gyventojų, dalyvavimas yra itin svarbus kokybiškam sprendimų priėmimui. Laikui bėgant pastebima, kad atsiranda vis nauji tinklais grįsti politikos įrankiai ir instrumentai, kurie tampa decentralizacijos ir demokratizacijos proceso vaizdiniu, nes įtraukia daugelio viešų ir privačių veikėjų interesus, veikia kompleksiškoje ir modernioje daugialypėje visuomenėje bei ekonomikose, kurios veikia pačios atsiranda nei yra suformuojamos.²⁴ Tad teorinėje dalyje pirmiausia bus aptariamas bendradarbiaujamosios valdysenos modelis, o papildant jį gyventojų įtraukimo bei patariamųjų darinių teorine prieiga iškeliamos septynios hipotezės. Kadangi tokiais principais formuojama viešoji politika yra itin kompleksiška, sutelkianti daugelį veikėjų, kurie turi savų interesų ir veikia nuolat kintančiomis aplinkybėmis, paskutiniame skyrelyje bus apibrėžiama kompleksinė sėkmės sąvoka bei aptariama, kaip žvelgiant iš bendradarbiaujamosios valdysenos modelio perspektyvos galima vertinti patariamųjų darinių sėkmę.

1.1. Bendradarbiaujamoji valdysena ir sprendimų priėmimas

Gyventojų įtraukimo į sprendimų priėmimą tyrėjų kuriamos matricos suteikia galimybę kalbėti ne tik apie institucinę sąrangą, leidžiančią visuomenei įsitraukti, tačiau ir apie pačių suinteresuotų šalių norą ir gebėjimus dalyvauti šiuose procesuose. Gyventojai, sėkmingai dalyvaujantys sprendimų priėmime gali padėti rasti geriausius sprendimus, kurie būtų aktualūs ir priimti visuomenei, o taip pasiekti viešosios politikos išdavas.²⁵ Valstybė vis dažniau yra suvokiama nebe kaip hierarchiniu tiesioginiu valdymu besiremiantis elitas, o veikia valdysena paremta tinklų bei daugialypių žaidėjų sąveika, kai skirtinguose sektoriuose prisidedama prie sprendimų priėmimo įvairiuose valdžios

---

²³ Howlett, „The Distribution of Analytical Techniques in Policy Advisory Systems: Policy Formulation and the Tools of Policy Appraisal.“ 272.

²⁴ Michael Howlett, „From the ‘old’ to the ‘new’ policy design: design thinking beyond markets and collaborative governance.“ *Policy Sciences* 47(3), 2014, 189.

²⁵ OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, 2020. <<https://doi.org/10.1787/339306da-en>> Žiūrėta: 2020-06-15

lygmenyse. Tokiame kontekste, valstybės valdžiai nebepakanka veikti tik per atstovaujamosios demokratijos principus, formuojant politiką ji turi įtraukti ir piliečius bei suinteresuotas grupes.²⁶ Pavyzdžiui, valdžios institucijos nebėra vienintelės, valdančios informacijos srautus, tad atsiranda gyventojų įsitraukimo poreikis, kuriuo būtų priimami labiau duomenimis ir poreikiu grįsti sprendimai. Bendradarbiaujamosios valdysenos modelis – būdas, leidžiantis analizuoti būtent tokius, daug suinteresuotų veikėjų apimančius viešosios politikos formavimo procesus. Įvairios valdysenos teorijų prieigos pabrėžia tai, jog valstybės galia tapo decentralizuota ir paskirstyta per daugelį institucijų plačioje galios ir valdžios sistemoje.²⁷ Galios pasiskirstymas leidžia kurti naują legitimumo šaltinį valdžios institucijoms, nes kontaktas su bendruomene ar socialiniais ir politiniais judėjimais padeda keisti institucinę kultūrą bei praktiką.²⁸ Šią poziciją papildo bei kalbėti apie piliečių įtraukimo formų efektyvumą leidžia bendradarbiaujamosios valdysenos teorija, kuri remiasi tuo, jog viena ar kelios viešojo sektoriaus agentūros tiesiogiai bendradarbiauja ir sprendimus priima su nevalstybiniais veikėjais, formaliu ir į konsensusą orientuotu būdu. Mokslininkai Chris Ansell ir Alison Gash atkreipia dėmesį, kad įtraukiančios valdysenos būdas yra konstruojamas iš įvairių viešojo sektoriaus patirčių, o dažniausiai išbandomas vietos valdžioje. Tad tai – praktinių eksperimentų rezultatas, atsiradęs siekiant atsakyti į nesėkmingus ir pernelyg politizuotus sprendimus. Kita vertus, to reikalauja ir vis labiau kompleksiškas sprendimų priėmimas.²⁹

Bendradarbiaujamosios valdysenos valdymo tipui apibrėžti yra išskiriamos šešios svarbiausios sudedamosios dalys: darinys turi būti inicijuotas valdžios institucijų, tarp dalyvių turi būti ir nevalstybinių veikėjų, vyksta tiesioginis įtraukimas, susibūrimas yra formalus ir kolektyvinis, siekiama sprendimus priimti konsensuso būdu, bendradarbiaujama viešosios politikos bei valdymo lauke.³⁰ Iš esmės, bendradarbiaujamosios valdysenos modelis yra priešprieša oponuojančiam sprendimų priėmimui, kai vyksta skirtingų idėjų kova, nes šis modelis skatina demokratinį dalyvavimą, konstruktyvias diskusijas ir taip sukuria galimybes kolektyviniam mokymuisi ir problemos sprendimui.³¹ Dalyvaujamosios valdysenos modelį galima laikyti instrumentu, kuris leidžia pasiekti tuos tikslus, kurie jokių kitu būdu nebūtų pasiekti. Šis sprendimų priėmimo būdas yra integruotas, įtraukiantis įvairius veikėjus, gali veikti skirtinguose valdžios lygmenyse, o iš kitų įvairius veikėjus įtraukiančių politikos kūrimo būdų išsiskiria tuo, kad, kitaip nei trumpalaikiai ar siauri įtraukimo būdai, turi plačią viešojo valdymo ir paslaugų orientaciją, taip pat – gali veikti įvairiose jurisdikcijose, užtikrina nuoseklų

---

²⁶ Janet Newman, et al., „Public participation and collaborative governance.“ *Journal of social policy* 33(2), 2004, 204.

²⁷ Ten pat, 217.

²⁸ Ten pat, 219.

²⁹ Chris Ansell ir Alison Gash, „Collaborative Governance in Theory“. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 2008, 543.

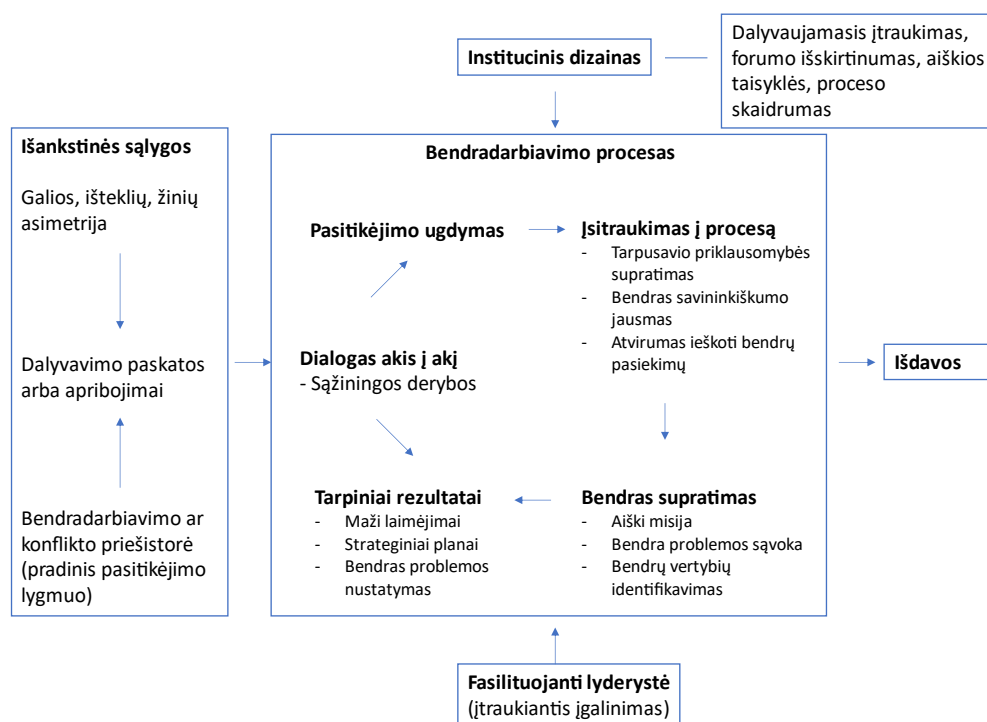
³⁰ Ten pat, 544.

³¹ Ten pat, 561.

įtraukimą bei turi aiškias procedūrinės normas ir taisykles.³² Tad remiantis tokia prieiga analizuoti patariamuosius darinius, kurie susideda tiek iš valstybinės institucijos atstovų, tiek iš išorės veikėjų (gyventojų ar specifinių suinteresuotų grupių), yra paranku, nes ji suteikia galimybę pamatyti ne tik proceso išdavas, bet ir įvertinti konteksto svarbą.

Sėkmingai bendradarbiaujamajai valdysenai įtakos gali turėti įvairūs aspektai: konfliktų ir bendradarbiavimo patirtys anksčiau, galių ir išteklių netolygumas, lyderystė, institucinis dizainas. Nepaisant to, kad tokia sprendimų priėmimo formate gali būti tarpusavio prieštaros, tačiau iš esmės, jis nesiremia tuo, jog laimėtojas pasiima absoliučiai viską, o veikiau leidžia priešiškus santykius paversti į bendradarbiavimą.³³ Šis teorinis modelis taip pat akcentuoja veikėjų įsitraukimo ir jų santykio kūrimo svarbą (žr. Paveikslas nr.1). Taip pat gali apimti daugelį vertinimo prizmių: analizės vienetas gali būti įsitraukianti organizacija, pats bendradarbiavimo režimas ar siejami tikslai, tuo metu juos vertinant pagal skirtingus įgyvendinimo lygmenis – veiksmis ir rezultatais, išdavomis bei pritaikymu.³⁴

Dėl šios priežasties, prieiga suteikia galimybę nusibrėžti esminius kriterijus, leidžiančius įvertinti viešosios politikos sėkmę, nes apima konkrečius objektyviai pamatuojamus aspektus, tokius kaip išdavų kiekis bei teisinės aplinkos prielaidos, suteikiančios galimybę veikti. Kita vertus, modeliskoncentruoja dėmesį ir į tokius veiksnius kaip sėkmingi ir inovatyvūs sprendimai viešosios

Paveikslas nr. 1 Bendradarbiaujamosios valdysenos modelis. Sudaryta pagal C. Ansell ir A. Gash "Collaborative Governance in Theory and Practice"

³² Kirk Emerson ir Tina Nabatchi, „Evaluating the productivity of collaborative governance regimes: A performance matrix.“ *Public Performance & Management Review* 38(4),2015, 721-724.

³³ Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 547.

³⁴ Emerson ir Nabatchi, 721-724.

politikos problemoms spręsti, tikslų įgyvendinimas, veiklos tvarumas, įtaka labiausiai suinteresuotoms grupėms, jų palaikymas bei politinio pasitikėjimo didėjimas.

Šiame darbe aktualiausi bendradarbiaujamosios valdysenos aspektai yra visi kontekstiniai veiksniai, galintys daryti įtaką patariamųjų darinių veiklai: išankstinės bendradarbiavimo sąlygos, tarpusavio (valdžios institucijų bei gyventojų ar suinteresuotų grupių) bendradarbiavimo patirtis, institucinis dizainas ir lyderystė. Remiantis šiais dalyvaujamosios valdysenos modelio aspektais, tolimesniuose teorinės darbo dalies skyreliuose keliamos hipotezės teorinę prieigą papildant gyventojų įtraukimo tyrimais bei viešosios politikos sėkmės literatūra.

1.2. Kokybiškas gyventojų įtraukimas ir institucinis dizainas

Bendradarbiaujamosios valdysenos modelis pabrėžia, jog veikėjų bendradarbiavimo sėkmė priklauso ne tik nuo valdžios ir suinteresuotų grupių tarpusavio santykių, bet ir apskritai sukuriama prielaidų, leidžiančių skirtingoms grupėms dalyvauti formuojant politiką. Viena tokių prielaidų – legitimus sprendimų priėmimo procesas ir formalių sąlygų įgyvendinimas, kai egzistuoja visa reikalinga dokumentacija, užtikrinanti tinkamai veikiančias procedūras bei veikimo tęstinumą.³⁵ Norint tinkamai priimti sprendimus, viešasis sektorius turi pasitelkti planavimą, kuris leistų gyventojams dalyvauti patariamuosiuose dariniuose, mediaciją ir bylinėjimąsi sprendžiant nesutarimus su piliečiais bei prevenciją siekiant išvengti nesutarimų viešosiose erdvėse.³⁶ Greta to, tam, kad būtų užtikrintas patariamąsios institucijos legitimumas, bendradarbiaujamosios teorijos tyrėjai pastebi, jog egzistuoja poreikis suinteresuotas grupes įtraukti kuo plačiau: visi veikėjai turi turėti galimybę derėtis dėl politikos išdavų bei pagrįsti, kad pasiūlymai kyta pritarus visiems dalyviams konsensusu.³⁷

Ansell ir Gash pastebi, jog sėkmingam bendradarbiavimui užtikrinti reikalingi ir palankūs kontekstiniai veiksniai: bendravimas akis į akį leidžia kurti tiesioginį dialogą tarp veikėjų, ši sąlyga yra būtina, bet ne pakankama, nes reikia užtikrinti ir kitas procedūrinės sąlygas. Tarp jų – sąlygos ugdyti tarpusavio pasitikėjimui, ypač, jei ankstesni veikėjų santykiai nebuvo sėkmingi, bei veikėjų savininkiškumo jausmas, skatinantis pasiryžimą dalyvauti procese ir užtikrinantis nuoseklų veikėjų įsitraukimą, taip pat – tarpusavio supratimas.³⁸ Šią prieigą galima papildyti mokslininkų Gene Rowe ir Lynn J. Frewer pastabomis, kad tokios proceso įgyvendinimo užtikrinimo sąlygos kaip įtraukimo lygis (kiek plačiai atstovaujamos suinteresuotos grupės, skaidrumas, galimybė laiku išreikšti nuomonę) bei tinkamai atliktas procesas (užtikrinami laiko ištekliai, aiškiai pateikiama informacija, sprendimai priimami struktūriškai) taip pat svarbios praktiškai įgyvendinant sėkmingą bendradarbiaujamąjį

³⁵ David Marsh ir Allan McConnell. „Towards A Framework for Establishing Policy Success“. *Public Administration* 88(2), 2010, 571.

³⁶ Desmond M. Connor, „A new ladder of citizen participation.“ *National Civic Review* 77(3), 1988, 249-257.

³⁷ Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 556.

³⁸ Ten pat, 559-561.

sprendimų priėmimo dizainą.³⁹ Viena svarbiausių gyventojų įtraukimo į sprendimų priėmimą teorijos klasikų – Sherry R. Arnstein – pabrėžia, jog nepaisant to, kokio pobūdžio gyventojų įtraukimo priemonės taikomos (šiuo atveju – taip pat ir patariamieji dariniai), itin svarbus vaidmuo atitenka valdžiai kaip galios centrai bei priemonių formuotojai. Priklausomai nuo to, kokia praktika formuojama valdžios institucijose, šie procesai gali sumenkinti gyventojų galimybes realiai įsitraukti į sprendimų priėmimą, tačiau, jei sudaromos tinkamos sąlygos ir skatinama įsitraukti – taip užtikrinama pozityvi ateities valdžios atstovų ir visuomenės santykių raida. Gyventojų įtraukimo pobūdis matuojamas įvairiai, tačiau dažniausiai – pagal gyventojams suteikiamas galimybes pasisakyti ir išreikšti tam tikrų politikos pokyčių poreikį.⁴⁰ Šiuo atveju politinės galios pasidalijimas tarp politinio elito ir ekspertizę bei poreikius turinčių gyventojų yra esminis kriterijus, leidžiantis svarstyti apie sėkmingą įtraukimą. Piliečiais, kurie turi mažiau galios, lengviau manipuliuoti, juos galima mokyti, pateikti reikiamą informaciją, taip dar labiau mažinant galimybes jiems daryti įtaką sprendimams. Iš kitos pusės, pakankamai daug galios turintys asmenys yra informuojami apie vykstančius procesus, išreiškiamas poreikis su jais konsultuotis, tačiau tokiu atveju sprendimo galia vis dar priklauso valdžios atstovams. Tik kuriant partnerystes ir derantis ar bendradarbiaujant gyventojai turi galimybę perimti didžiąją dalį sprendimų priėmimo.⁴¹

Vienas aktyvaus dalyvavimo būdų – piliečių panelės, kurios leidžia kurti dialogą tarp sprendimų priėmėjų bei ekspertų ir piliečių, kai interesų grupės dalyvauja kaip ekspertizės savininkės. Vis dėlto, tokio formato susibūrimai neturi teisiškai saistančių sprendimų galios, nors ir už veiklas atsiskaito tiek valdžiai, tiek plačiajai visuomenei.⁴² Dėl šios priežasties, palanku kalbėti ne tik apie teorinį suinteresuotų grupių dalyvavimą patariamose institucijose, bet tinkamą įgyvendinimą. Tai leidžia užtikrinti tokios sąlygos kaip didesnis skaidrumas priimant sprendimus, aiškus taisyklių apibrėžimas, procedūrinis legitimumas bei pasitikėjimo skatinimas. Tai leidžia veikėjams susitarti dėl to, kokių išdavų tikimasi iš veikimo bei aiškiai pasiekti konsensą.

Tad siekiant užtikrinti sėkmingą piliečių įtraukimą, svarbus ne tik pats įtraukimo pobūdis, bet ir tai, kaip suformuotas institucinis dizainas: kaip formaliai apibrėžtos dalyvavimo sąlygos, kokių būdu atrinkti dalyviai, kaip gerai jie atspindi aplinką bei kokią inovacijų įvairovę geba pasiūlyti. Tokiu atveju galima sukurti galimybę pareikšti daugiau įvairių nuomonių, reprezentuojančių skirtingas pozicijas ir leidžiančių rasti esmines problemas bei jų sprendimo būdus. Gyventojų įtraukimas sukuriant jiems galimybę teikti privalomus įgyvendinti sprendimus nėra esminė sėkmės prielaida, nes formalios galios užtikrinimas dalyvaujantiems piliečiams nėra nei būtina, nei pakankama sąlyga daryti įtaką viešajai politikai, tuo labiau, jei sukuriamos formos nebūtinai užtikrina visišką legitimumą ir tolygų

---

³⁹ Gene Rowe, ir Lynn J. Frewer, „Public participation methods: A framework for evaluation.“ *Science, technology, & human values*, 25(1), 2000, 3-29.

⁴⁰ Sherry R. Arnstein, „A ladder of citizen participation.“ *Journal of the American Institute of planners* 35(4), 1969, 216-224.

⁴¹ Ten pat, 217.

⁴² Mark B. Brown, „Survey article: citizen panels and the concept of representation.“ *Journal of Political Philosophy* 14(2), 2006, 204.

atstovavimą. Nepaisant to, jei piliečiams nesuteikiama visiška sprendimo galia, jie vis tiek gali daryti įtaką formuojant sprendimus per patarimus ir pasiūlymus.⁴³

Todėl pirmoji darbe keliami hipotezė (H1) yra: *SJRT sėkmingai veiks savivaldybėse, kur dokumentuose užtikrinamos suinteresuotų grupių įtraukimo sąlygos – numatomi SJRT veiklos dokumentai bei siekiami tikslai.*

Mokslininkai pabrėžia, jog suinteresuotųjų šalių atstovų atranka į tokius darinius taip pat svarbi siekiant užtikrinti tvariai veikiančius procesus, nes tinkamai atrinkus dalyvius galima pasiekti geriausią rezultatą ieškant kokybiškiausio sprendimo politikoje. Nors dalyvaujantieji piliečių dariniai siekia visų suinteresuotųjų asmenų įsitraukimo, tačiau realybėje jų dalyvauja tik mažuma. Todėl vienas iš būdų įtraukti – priimti visus norinčius dalyvauti arba kurti mažąsias visuomenes, kurios galėtų atspindėti suinteresuotų asmenų grupę ir būtų atrinktos pagal iš anksto išsikeltus kriterijus (pavyzdžiui, atsitiktinė atranka ar interesų reprezentavimas). Pastarasis variantas yra labiausiai tinkamas tokiam įtraukimo pobūdžiui kaip piliečių kolegijos, asamblėjos ir panašiai.⁴⁴ Tam, kad reikiami sprendimai būtų priimti atsižvelgiant į bendruomenės poreikius, itin svarbus aspektas – atitinkama dalyvaujančiųjų piliečių reprezentacija. Tad savaiminė atranka šiuo atveju gali paskatinti šališko įsitraukimo susiformavimą, kuris, iš vienos pusės, gali prisidėti prie labiau susijusių su dalyvaujančia grupe, tačiau konkretnių pasiūlymų, kita vertus, didžiąją dalį dalyvių gali sudaryti labiau išsilavinę suinteresuoti asmenys, gebantys įsitraukti ir tokiu būdu sukurdami papildomas socialines skirtis tarp piliečių.⁴⁵ Mokslininkai išskiria, jog atstovavimo kriterijus gali būti laikomas vienu rodiklių, lemiančių kokybiškesnį įtraukimą. Gyventojų įtraukimo formose svarbus tolygus skirtingų visuomenės grupių atstovavimas, kuo labiau atitinkantis reprezentatyvią populiacijos imtį.⁴⁶ Iš esmės, reprezentatyvus atstovavimas kuriant gyventojų įtraukimo formas yra vienas esminių kriterijų, kuriuos išsako ir EBPO, nes tokiu būdu galima užtikrinti tolygų visuomenės atstovų atstovavimą ir išvengti savaiminės atrankos sukeltamų iššūkių ir apimties ribotumo.⁴⁷ Kita vertus, visu suinteresuoti asmenys turėtų turėti galimybę įsitraukti į sprendimų formavimą atviro valdymo kontekste, siekiant išvengti politikos formavimo monopolizavimo tam tikros grupės rankose.⁴⁸ Toks atstovavimo būdas taip pat gali būti pasiektas ir pačioms suinteresuotoms grupėms deleguojant savo atstovus į panašius darinius, tačiau svarbu užtikrinti galimybę, kad dalyvaujant patariamuosiuose dariniuose būtų atstovaujamos įvairios suinteresuotos grupės nuomonės. Todėl antroji keliami hipotezė (H2) yra: *SJRT veiks sėkmingai ten, kur įgyvendinami SJRT jaunimo atstovų rinkimai.*

---

⁴³ Ten pat, 51.

⁴⁴ Luigi Bobbio, „Designing effective public participation.“ *Policy and Society* 38 (1), 2019, 48.

⁴⁵ Ten pat, 49.

⁴⁶ Rowe ir Frewer, 12.

⁴⁷ OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*,

⁴⁸ OECD, *Recommendation of the Council on Open Government*. C(2017)140 - C/M(2017)22, 2017 m. gruodžio 14 d. <<https://www.oecd.org/gov/Recommendation-Open-Government-Approved-Council-141217.pdf>> Žiūrėta: 2021.04.15

1.3. Suinteresuotų grupių įsitraukimas ir bendradarbiavimas

Pagrindiniai dalyvaujamosios valdysenos modelio aiškinimai yra susiję su kokybišku sprendimų priėmimu įtraukiant įvairias suinteresuotas šalis, dėl šios priežasties, dar vienas iš sėkmės kriterijų – suinteresuotųjų pusių įsitraukimas. Šiuo atveju suinteresuoti asmenys gali būti tiek pavieniai gyventojai, tiek organizuotos grupės.⁴⁹ Vis dėlto, suinteresuotiems asmenims tokiuose formatuose dalyvauti nėra privaloma, jie renkasi, ar būti procesų dalimi, o aktyvaus įsitraukimo pagrindas yra savanoriškas. Taigi juos svarbu įgalinti įvairiomis iniciatyvomis, kurios paskatintų įsitraukimą ir didesnę tokio valdymo sėkmę. Tokios paskatos naudingos tada, kai suinteresuotos šalys mato konkrečią, apčiuopiamą ir efektyvią procesų patariamojoje struktūroje naudą. Kita vertus, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad tokiu atveju, jei suinteresuotieji gali vienašališkai pasiekti savo tikslus, bendradarbiaujamojo valdymo naratyvas tampa nereikalingas.⁵⁰

Bendradarbiaujamosios valdysenos modelis susideda iš persidengiančių viešosios politikos lygių bei konteksto, kuris skatina pradėti bendradarbiavimą dėl įvairių priežasčių: netikrumo, tarpusavio priklausomybės, tęstinių išdavų, lyderystės. Tokios valdysenos atveju veikėjai kuria bendrą pokyčių teoriją, kuri tampa strategija siekiant bendrų tikslų, taip pat egzistuoja bendra motyvacija, vidinis legitimumas bei gebėjimai bendram sprendimui priimti.⁵¹ Svarbu ir tai, kad suinteresuotųjų grupių įtraukimas neturėtų apsiriboti vien konsultavimu, nes procesas turėtų būti kolektyvinis, o sprendimas priimamas konsensuso būdu.⁵² Taigi santykis tarp galios valdytojų (šiuo atveju – valdžios institucijų) ir suinteresuotųjų šalių turėtų būti abipusis, kad priimami sprendimai netaptų skirtingų nuomonių dvikovo produkto. Dėl šios priežasties, šalia sėkmingo teisinio reglamentavimo ir teorinių galimybių įtraukti suinteresuotąsias grupes į sprendimų priėmimą, svarbu ir realiai suteikti galimybę pasisakyti. Mokslininkai konkrečiau atkreipia dėmesį į poreikį suteikti gyventojams ne tik informaciją (viziją), bet ir galią prisidėti prie politikos kūrimo (balsą), nes valdžios skaidrumas dar nebūtinai reiškia realų atvirumą. Vis dėlto, be galimybės gauti informacijos apie priimamus sprendimus, net ekspertizę turintis visuomenės atstovas negalės daryti įtakos, tad skaidrumas yra neatsiejama atvirumo dalis.⁵³ Pastebima, jog politikai, siekdami užtikrinti savo sprendimo legitimumą ar įtikinti piliečius ir taip įgyti dar daugiau svertų savo pasirinkimui įrodyti. Tokiu atveju piliečiai turi veikti pagal iš anksto politikų suformuotą darbotvarkę, jau iš anksto apibrėžtas problemas. Tokios manipuliacijos gali padėti išvengti skleidžiamos informacijos balansas, procesą valdantis asmuo iš išorės ar patariamojo komiteto įkūrimas.⁵⁴

⁴⁹ Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 456.

⁵⁰ Ten pat, 552,

⁵¹ Emerson ir Nabatchi, 722.

⁵² Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 456.

⁵³ Albert J. Meijer, Deirdre Curtin, and Maarten Hillebrandt. „Open government: connecting vision and voice.“ *International review of administrative sciences* 78(1), 2012, 10-29.

⁵⁴ Bobbio, 52-53.

Ansell ir Gash pastebėjo, kad sėkmingai bendradarbiaujamajai valdysenai įgyvendinti itin svarbūs yra išankstiniai veiksniai, pasireiškę dar prieš dalyvaujamųjų procesų įgyvendinimą. Išankstinės sąlygos apima galios išteklių skirtumus, paskatas bendradarbiauti ir jau esamus santykius tarp suinteresuotų veikėjų ir valdžios institucijų.⁵⁵ Išankstinės sąlygos daro poveikį suinteresuotiems asmenims, nes jie turi gebėti įveikti problemas, susijusias su tarpusavio pasitikėjimu bei pagarba. Tad pirmuoju atveju, jei egzistuoja pernelyg didelė veikėjų galios atskirtis, tikėtina, kad bendradarbiaujamosios valdysenos veikimas bus angažuotas ir palankus specifiniams veikėjams. Taip pat svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad ne visi suinteresuotieji asmenys gali turėti pakankamai žinių ar kitų išteklių sėkmingai dalyvauti procese. Dėl šios priežasties, siekiant sėkmingai įgyvendinti bendradarbiaujamąją valdyseną, prireikus svarbu gebėti įgalinti ir atstovauti net silpnesnius suinteresuotuosius veikėjus.⁵⁶

Dėl šios priežasties, suinteresuotųjų veikėjų noras įsitraukti taip pat svarbus išankstinis veiksnys, nes iš jo kyla ir galimybė realiai dalyvauti sprendimų priėmimo. Šis dėmuo susijęs su tarpusavio priklausomybe ir jau esančiais santykiais tarp patariamųjų grupių veikėjų, nes tokiu atveju galima pastebėti, kaip sėkmingai iš anksto konstruojami santykiai gali teigiamai paveikti bendradarbiavimą esant patariamojoje grupėje. Tai pasireiškia per didesnę pasitikėjimą, socialinį kapitalą, leidžiantį toliau tęsti sėkmingą bendradarbiavimą.⁵⁷ Kita vertus, itin svarbu ir tai, jog valdysenos pagrindu kuriami tinklaveikos santykiai nepanaikina anksčiau susiformavusio formalaus bendravimo tarp gyventojų ir institucijų, tad tokiu atveju, jei egzistuoja pernelyg didelė galių atskirtis, bendradarbiaujamąją valdyseną bus itin sunku įgyvendinti.⁵⁸ Tokius sėkmingus tarpusavio santykius ir pasitikėjimą galima ugdyti įvairiais būdais: šviečiant visuomenę, užsitikrinant palaikymą, priimant bendradarbiavimui palankų teisinį reguliavimą, kuriant naujas vadybos praktikas, užtikrinant procesų įgyvendinimo stebėseną.⁵⁹ Iš to kyla trečioji darbo hipotezė (H3): *SJRT sėkmingai veiks ten, kur jau iš ankčiau egzistavo bendras sutarimas su valdžios institucijomis ir jaunimo organizacijų/jaunimo atstovais.*

Sukuriant paskatas dalyvauti ir įsitraukti gyventojams, suteikiama galimybė jiems pasisakyti taip skatinant tarpusavio pasitikėjimą tarp patariamojoje institucijoje dalyvaujančių asmenų. Esant pakankamai paskatų dalyvauti visiems suinteresuotiems veikėjams, taip pat gali būti užtikrinama produktyvesnė veikla. Politikos išdavos gali būti įvairios – ilgalaikės ar trumpalaikės, gali turėti papildomą platesnę indėlį į viešąją gerovę, efektyvesnį paslaugų teikimą ar inovatyvesnius sprendimus.⁶⁰

---

⁵⁵ Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 551.

⁵⁶ Ten pat, 551 -552.

⁵⁷ Ten pat, 552-554.

⁵⁸ Janet Newman, et al., „Public participation and collaborative governance.“ *Journal of social policy* 33(2), 2004, 219.

⁵⁹ Emerson ir Nabatchi, 724.

⁶⁰ Emerson ir Nabatchi, 724.

Tokiu atveju taip pat galima pasiekti ir sutarimo dėl bendrų tikslų, išsigininti jų pasiekimą ir taip užtikrinti programinę sėkmę per pasiektus tikslus bei sukurtas prielaidas gyventojų pasitikėjimui.

Vietos ar centrinės valdžios institucijos dažnai atsiduria galios vaidmenyje, nes turi prieigą tiesiogiai formuoti politiką, todėl pasirinktos veiklos kryptys bei prioritetai gali nulemti ir skirtingose srityse pasiektų tikslų ambicingumą. Nors patariamosiomis institucijomis užtikrinamas kokybiškesnių sprendimų viešojoje politikoje priėmimas, ne visi pasiūlymai realizuojami vienodai, ne visi pasiekia aukščiausio realizacijos laiptelio.⁶¹ Viena iš galimų tokių patariamųjų darinių sėkmės priežasčių – veiklos kryptių sutapimas su esamais viešosios politikos tikslais: tokiu atveju priimančieji sprendimus bus suinteresuoti užtikrinti pasiūlymų įgyvendinimą.⁶² Todėl ketvirtoji darbo hipotezė (H4) yra, jog: *sėkmingiau SJRT veiks tose savivaldybėse, kur jaunimo politika yra laikoma prioritetu.*

1.4. Dalyvių charakteristikos ir lyderystė

Vienas iš kokybiško patarimo darinio principų – įrodymais grįstas valdymas ir sprendimų priėmimas, dėl šios priežasties itin svarbus faktorius yra ir realiai dalyvaujančių ekspertų ir suinteresuotų asmenų skaičius bei jų aktyvumas įsitraukiant į veiklas. Šiuo atveju šalia formaliai nustatytų tolygaus suinteresuotų grupių ir ekspertų atstovavimo taisyklių, svarbus ne tik įsitraukiančiųjų asmenų skaičius apskritai, bet ir jų charakteristikos, patarimo darinio veiklos pasekmės visuomenės nuomonei, leidžiančiai užtikrinti procesų tęstinumą bei tolimesnį sprendimuose dalyvaujančių politikų įsitraukimą. Esminės prielaidas bendradarbiavimui gali suteikti procesus fasilintuojantys asmenys – lyderiai, dėl šios priežasties skyrelyje bus apžvelgiami mikro lygmens dėmenys, susiję su dalyvių charakteristikomis: patirtis, įsitraukimas bei lyderystė.

Į patariamųjų institucijų ir bendradarbiavimo procesus įsitraukiantys veikėjai turi savų paskatų – yra motyvuoti nauda, galima pridėtine verte ar apsaugojimu nuo galimų rizikų.⁶³ Vis dėlto, dalyvaujamosios valdysenos atveju aktyvi ir įtraukianti lyderystė – vienas svarbiausių veiksmų, nes tai leidžia suburti grupes bei paskatinti nuoseklesnį bendradarbiavimą. Lyderis gali tapti mediatoriumi ir užtikrinti tolygų proceso veikimą. Kitaip tariant, mediacijos elementas svarbus ne tik siekiant užsitikrinti bendradarbiavimo konsensą, bet ir užtikrinant taisyklių aiškumą, bendro tikslo siekį bei įgalinant silpnesnes suinteresuotąsias grupes veikti tokiuose dariniuose. Tad lyderystės svarba auga toje aplinkoje, kur reikia daugiau paskatų įsitraukti dėl skirtingų žinių ar galios išteklių kiekio.⁶⁴ Lyderystė taip pat išlaiko ir bendradarbiaujamojo proceso integralumą, kita vertus, siekiant suvaldyti galimą konfliktą ir

---

⁶¹ Rasa Bortkevičiūtė ir Vitalis Nakrošis, „Ar įvyko biurokratijos saulėlydis Lietuvoje? Saulėlydžio komisijų teiktų rekomendacijų poveikis viešojo valdymo politikai 1999–2016 metais.“ 97.

⁶² Ten pat, 98.

⁶³ Emerson ir Nabatchi, 726.

⁶⁴ Ansell ir Gash, „Collaborative Governance in Theory“, 555.

užtikrinti proceso sėkmę, lyderis gali selektyviai atrinkti įtraukiamas grupes ir asmenis. Tokiu būdu formuojamas dalyvavimo procesas leidžia užtikrinti išsikeltų tikslų pasiekimą.⁶⁵

Ansell ir Gash atkreipia dėmesį, jog nėra vieno tinkamiausio lydersytės tipo, leidžiančio įgyvendinti dalyvaujamąją valdyseną ir išskiria tris bendradarbiaujamosios lyderystės tipus, kurie išsiginčija priklausomai nuo konteksto ir proceso tikslų: prižiūrėtojai (angl. *stewards*), tarpininkai (angl. *mediators*) ir katalizatoriai (angl. *catalysts*). Prižiūrėtojai yra tie asmenys, kurie siekia padėti įgyvendinti bendradarbiavimą ir išlaikyti jo integralumą, tarpininkai labiau geba suvaldyti konfliktus, o katalizatoriai – padeda identifikuoti ir išsiginčinti vertę kuriančias galimybes.⁶⁶ Šie lyderystės tipai pasireiškia esant skirtingoms aplinkybėms ir poreikiams. Prižiūrėtojai iš esmės užtikrina, kad procesas vyktų sklandžiai, jie dažniausiai atstovauja vieną iš grupių, prižiūri proceso skaidrumą, neutralumą. Šis tipas persidengia su kitu, mediatorių tipu, kurie iš esmės padeda suvaldyti konfliktus ir siekia sukurti pasitikėjimą tarp svarbiausių veikėjų, ypač tokiu atveju, jei nėra ankstesnio santykio tarp veikėjų. Katalizatorius yra labiausia entrepreneriškas veikėjas, nes jis išnaudoja galimybes ir derybas siekiant sukurti naują inovatyvų veiksmą.⁶⁷ Bet kuriuo atveju, lyderystė turi būti fasilituojanti – suteikianti galimybę įsitraukti abiem pusėms dalyvaujant priimant sprendimus ar formuojant politiką.⁶⁸ Dėl šios priežasties penktoji darbo hipotezė (H5): *SJRT sėkmingiau veiks esant aktyviam ir įtraukiančiam lyderiui.*

Lyderystės gebėjimai svarbūs ne tik iš procesą fasilituojančio asmens, bet ir pačių suinteresuotų grupių. Taip pat, kaip ir minėta anksčiau, pačių suinteresuotų grupių įsitraukimas yra neatsiejamas nuo sėkmės veiksmų. Viena iš valdysenos teorijų esminių detalių yra galios dispersija bei tinklaveika tarp valstybinių veikėjų ir nevalstybinių partnerių, bendruomenių ar piliečių. Nors tokia sandūra kartais gali sukelti konfliktą tarp veikėjų, dažniausiai įvairiais formatais tarpusavyje bendradarbiaujančios ir veikiančios grupės bei institucijos yra priklausomos vienos nuo kitų. Tai lemia ir paskatas formuoti abiem pusėms naudingus santykius.⁶⁹ Gyventojų įtraukimo kontekste pastebima, kad partnerystė tarp sektorių efektyviausiai veikia tada, kai bendruomenės turi pakankamai lėšų apmokėti savo lyderių honorarams – tokiu atveju, galima investuoti tiek laiko, tiek pastangų ruošiantis deryboms bei dalyvaujant bendrai priimamų sprendimų procesuose.⁷⁰ Tad ir indėlis iš gyventojų pusės pasireiškia tuo, jog juos atstovauja ne tik lyderystės, bet ir tam tikrų ekspertizės savybių turintis asmuo. Tokiu atveju, jei piliečiai neturi nei gebėjimų, nei galimybės įsitraukti, sudėtinga kalbėti apie kokybišką dalyvaujamąją valdyseną, tad dalyvavimas yra neatsiejamas nuo kompetencijų. Dėl šios priežasties, svarbu užtikrinti ir įtraukti tuos asmenis, kurie galėtų prisidėti prie kokybiškesnio politikos turinio

---

⁶⁵ Christopher Ansell, et al. „Understanding inclusion in collaborative governance: a mixed methods approach.“ *Policy and Society* 39(4), 2020, 575.

⁶⁶ Chris Ansell ir Alison Gash. „Stewards, mediators, and catalysts: Toward a model of collaborative leadership.“ *The Innovation Journal* 17(1), Article 7, 2012, 1-3.

⁶⁷ Ten pat, 8-17.

⁶⁸ Ansell, et al., 574.

⁶⁹ Newman, et al., 217.

⁷⁰ Arnstein, 221.

kūrimo.⁷¹ Iš to kyla darbo šeštoji hipotezė (H6): *sėkmingiau veiks SJRT, kurių sudėtyje bus daugiau ekspertinės patirties turinčių jaunimo reikalų atstovų.*

Nepaisant to, pastebima, kad vien ekspertų gebėjimų ir žinių nepakanka užtikrinti efektyvią patarimo darinio veiklą. Įsitraukiant labiau biurokratinės pozicijas užimantiems asmenims, tokio darinio efektyvumas yra mažesnis, nes įgyvendinamų rekomendacijų lygis yra vidutinis.⁷² Ekspertai (taip pat ir – biurokratinio lygmens darbuotojai) yra suinteresuoti pateikti informaciją ir ekspertizę, tačiau neturi politinės galios priimti sprendimų, o politikai ne visada yra suinteresuoti išgirsti ir diegti ekspertizę grįstus sprendimus, jei tai neatitinka politinės darbotvarkės.⁷³ Todėl šį klausimą išspręsti padeda aktyvesnis politikų įsitraukimas į patariamuosius darinius, kuris gali teigiamai paveikti sprendimų rezultatyvumą, nes dalyvaujantys aukšto rango politikai turi glaudų santykį su aukščiausi sprendimų priėmimo grandimi.⁷⁴ Iš to kyla ir septintoji darbo hipotezė (H7): *sėkmingiau veiks tos SJRT, kurių sudėtyje savivaldybę atstovauja daugiau politikų nei savivaldybės administracijos atstovų.*

Dėl šios priežasties, lyderystės ir dalyvių charakteristikos gali padėti užtikrinti ne tik politinę sėkmę, kuri pasireiškia teigiamu tokio darinio vertinimu visuomenėje, bet ir proceso bei programinę, nes remiantis dalyvaujama valdysena, tai suteikia įrankius kurti įvairialypius sprendimus viešosios politikos problemoms ir juos siūlyti siekiant bendrai išsikeltų tikslų. Plačiau šie sėkmės tipai bus aptariami kitame skyrelyje.

1.5. Gyventojų įtraukimas ir viešosios politikos sėkmė

Ankstesnėse dalyse apžvelgti pagrindiniai dėmenys, sudarantys dalyvaujamosios valdysenos modelį, bei jį papildanti gyventojų įtraukimo ir patariamųjų darinių mokslinė literatūra. Tad galima pastebėti, jog viešosios politikos patariamųjų darinių formate įgyvendinimui bei kokybiškų pasiūlymų priėmimui įtakos daryti gali skirtingi aspektai. Toliau šiame skyrelyje daugiau dėmesio bus skiriama nepriklausomajam kintamajam – sėkmei, bus apžvelgiama, kas yra laikoma viešosios politikos sėkme, jos kompleksiskumas, bei pagrindžiama, kaip sėkmė galėtų būti suvokiama patariamųjų darinių kontekste, taip pat jai pasiekti reikalingi kriterijai.

Viena pagrindinių prieigų, kalbant apie viešosios politikos sėkmės matavimą, gali būti jos vertinimas matuojant pasiektas išdavas, t.y. priimtus sprendimus. Mokslinėje literatūroje sėkmė dažnai

---

⁷¹ Frank Fischer, „Participatory governance: From theory to practice.“ *The Oxford handbook of governance*, 2012, New York: Oxford University Press, 459.

⁷² Bortkevičiūtė ir Nakrošis, „Ar įvyko biurokratijos saulėlydis Lietuvoje? Saulėlydžio komisijų teiktų rekomendacijų poveikis viešojo valdymo politikai 1999–2016 metais.“ 91-131.

⁷³ Peter M. Haas, „When Does Power Listen to Truth? A Constructivist Approach to the Policy Process“, *Journal of European Public Policy* 11 (4), 2004, 569–592.

⁷⁴ Bortkevičiūtė ir Nakrošis, „Ar įvyko biurokratijos saulėlydis Lietuvoje? Saulėlydžio komisijų teiktų rekomendacijų poveikis viešojo valdymo politikai 1999–2016 metais.“ 91-131.

vertinama gana ribotai orientuojantis į „geresnių“ politikų kūrimo vertinimą, aiškiai neapibrėžiant sąvokos, vien matuojant priimtų sprendimų poveikį ar piliečio pasitenkinimą gautomis politikos išdavomis. Susikoncentruojant į vienmatį politikos efektyvumo vertinimą, nepastebimi kiti galimi kontekstiniai ir nenumatyti poveikio rezultatai, vertinamas efektyvumas, o ne veikiau pačios sistemos galimybės gyventojams teikti paslaugas.⁷⁵ Vieningą politikos sėkmės suvokimą apibrėžti sudėtinga, nes tai – gana abstrakti normatyvinė sąvoka, visuomenėje interpretuojama labai skirtingai. Šiuo atveju, susikerta du sėkmės vertinimo požiūriai – pozityvistinis, apimantis pamatuojamus ir racionaliai įvertinamus veiksnius bei poveikį, bei konstruktyvistinis – kuriuo orientuojamasi į kintantį politikos procesą, daugialypius veikėjus bei jų formuojamus santykius, iš kurių ir atsiranda prielaidos sėkmei.⁷⁶ Nepaisant to, vis daugiau tyrėjų atkreipia dėmesį, jog sėkmė gali būti analizuojama atsižvelgiant į daugelį aspektų: gebėjimą pasiekti išsikeltų tikslų, rezultatyvumą ar visuomenės nuomonę apie priimamus sprendimus.

Viešosios politikos lyginamųjų studijų tyrėjai pastebėjo, kad pasiekti sėkmę iš esmės reikia dviejų dmenų: pirmiausia – techninio įdirbio pritaikant ir diegiant programas ar reformas taip, kad jos turėtų įtaką pokyčiams, bei – politinio darbo, kuris formuoja ir išlaiko suinteresuotų grupių palaikymo koalicijas, kad įgyvendinamos politikos palaikymas nenutrūktų. Sėkmė turėtų būti patiriama ir aktyviai iškomunikuojama visuomenei, kitu atveju – ji bus nepastebėta.⁷⁷ Papildant šias teorines išvagas, D. Marsh ir A. McConell prie šių dmenų pridėjo dar vieną dimensiją, tad jų teigimu, viešosios politikos sėkmė yra trilypė: programos, proceso bei politinė.

Proceso dimensija apima legitimumą formuojant pasirinkimus, politinį stabilumą bei įtaką ir inovatyvumą: iš esmės atsižvelgiama į sprendimų priėmimo procesus, teisinę aplinką, sutarimą tarp politinių jėgų, kiek atsižvelgiama į tarpinstitucinę patirtį bei kitų ekspertinių organizacijų išvadas. Politika, kuri yra sukurta remiantis taisyklėmis, leidžia užtikrinti legitimumą visų politikos išdavų, net jei kyla klausimų dėl politikų turinio.⁷⁸ Pagal šią dimensiją, galima vertinti ir paties proceso bei jo išdavų inovatyvumą bei galimybę reikšmingai prisidėti prie naujų vertingų sprendimų įgyvendinimo. Vis dėlto, proceso sėkmė yra labiausiai tiesmuka tuo atžvilgiu, kad yra orientuojamasi į objektyviai pamatuojamas rezultatus, tokius kaip priimtų pasiūlytų sprendimų skaičius.⁷⁹

Programinė dimensija atkreipia dėmesį į politikos įrankio operacionalumą, politikos išdavus, pasiektus užsibrėžtus tikslus, išteklius bei pagrindinius veikėjus: pagal ją vertinama, ar pasiektos norimos išdavos, vertina tiek vidiniai, tiek išoriniai veikėjai, vertinama, ar ištekliai buvo panaudoti

---

⁷⁵ David Marsh ir Allan McConnell.. „Towards A Framework for Establishing Policy Success“. *Public Administration* 88(2), 2010, 565-566.

⁷⁶ Mark Bovens ir Paul‘T. Hart, *Understanding Policy Fiascoes*. London: Transaction Publishers, 1996.

⁷⁷ Mallory E. Compton ir Paul‘T. Hart, „How to ‚See‘ great policy successes. A field guide to spotting policy successes in the wild“. Kn. Mallory E. Compton ir Paul‘T. Hart, (sud.), *Great Policy Successes*. Oxford: Oxford University Press, 2019.

1

⁷⁸ Marsh ir McConnell, 571-576.

⁷⁹ Ten pat, 571-576.

efektyviai, koks susidomėjimas buvo iš suinteresuotų veikėjų. Šio tipo sėkmei užtikrinti yra itin svarbūs kontekstiniai reiškiniai per interesų koalicijų palaikymą, nes tvirta ir tvari sąjunga yra vienas esminių aspektų, leidžiančių sėkmingai įgyvendinti politiką. Dėl šios priežasties, itin svarbu ir tai, kaip siūloma viešosios politikos inovacija ar reforma yra priimama visuomenėje bei kokią įtaką gali padaryti labiausiai suinteresuotoms asmenų grupėms. Tad esminis kriterijus – ar pasiekti tikslai, kelti politikai, ir ar tai realiai gali padaryti įtaką tai grupei, kurios atžvilgiu politika buvo sukurta.⁸⁰ Šis sėkmės tipas – dažniausiai naudojamas Vakarų demokratijose, nes gali įvertinti žiniomis ir tyrimais grįstų sprendimų priėmimą ir įgyvendinimą. Programinė sėkmė yra itin tinkama vertinant kompleksinių ir daugiasluoksnių institucijų programų įgyvendinimą.

Galiausiai – politinė dimensija, atkreipia dėmesį, į tai, kaip viešosios politikos sprendimai buvo priimti visuomenėje: ar valdžia yra pasitikima, koks jos populiarumas įgyvendinus politiką, bei politikų perrinkimas. Tad iš esmės, politinė sėkmė siejama su tolimesnėmis sprendimų priėmėjų galimybėmis dalyvauti rinkimuose ir įgyti rinkėjų palaikymą. Tai taip pat gali daryti įtakos ir lyderių reputacijai, suteikia galimybę ir toliau kontroliuoti politinę darbotvarkę, išlaiko valdžios vertybes ir palaikymą.⁸¹ Šis vertinimas taip pat kompleksiškas, nes apima rinkimų rezultatus, piliečių nuomonių matavimą, naujienų žiniasklaidoje turinį bei kitus kokybiškai vertinamus aspektus.⁸²

Tad sėkmės vertinimas yra labai kompleksiškas politikos vertinimo aspektas, apimantis daug rodiklių bei praplečiantis galimybes matyti ne tik pozityvistiškai matuojamas išdavus, bet ir susitelkti į labiau konstruktyvistinius padarinius bei poveikį kontekstiniame lygmenyje. Kaip vaizduojama Lentelėje nr.1, galima pastebėti, jog galimi sėkmės rodikliai yra įvairūs, apimantys ir leidžiantys analizuoti įvairius šaltinius, stebėti ir vertinti politikos procesą, programas ar planavimo dokumentus bei visuomenės nuomonę.

Lentelė nr. 1 Trys sėkmės apibrėžimai ir jos indikatoriai

Sėkmės tipas	Apibrėžimas	Indikatoriai
Proceso sėkmė	Legitimumas formuojant pasirinkimus, politinis stabilumas bei inovatyvumas. Politika, kuri sukurta remiantis taisyklėmis, leidžia užtikrinti visų politikos išdavų legitimumą, net jei kyla klausimų dėl politikų turinio.	Sprendimų priėmimo procesas, teisinė aplinka, sutarimas tarp politinių jėgų.
Programinė sėkmė	Politikos įrankio operacionalumas, politikos išdavos, pasiekti tikslai, efektyvus išteklių panaudojimas bei pagrindinių veikėjų interesų atitikimas.	Vidinės programos bei politikos vertinimas, išorinis vertinimas, išteklių panaudojimo efektyvumas, suinteresuotųjų šalių susidomėjimas bei įsitraukimas, įtaka visuomenei ir tikslinei grupei.

⁸⁰ Ten pat.

⁸¹ Allan McConnel, „Policy Success, Policy Failure and Grey Areas In-Between“, *Journal of Public Policy*, 30 (3), 2010, 351-355.

⁸² Marsh ir McConnell, 571-572.

	Programinė sėkmė apima ir klausimą, kiek plačiai priimti sprendimai atspindi suinteresuotų grupių interesus.	
Politinė sėkmė	Priimtų viešosios politikos sprendimų ir sprendimų priėmėjų populiarumas visuomenėje, pasitikėjimo augimas.	Pasitikėjimas politikais, sprendimų priėmėjais, valdžios perrinkimas, teigiami atsiliepimai.

Parengta autorės pagal David Marsh ir Allan McConnell „Towards A Framework for Establishing Policy Success“

Taigi, kompleksiškas sėkmės matavimas suteikia galimybę įvertinti politikas, kurios kuriamos įsitraukiant daugelį institucijų bei suinteresuotų grupių, tarp tokių būdų – ir patariamųjų darinių veikla. Tokiu būdu trilypė sėkmės leidžia matuoti ne tik viešosios politikos proceso išdavas, bet ir realų poveikį gyventojų pasitikėjimui institucijomis ar kitoms gretutinėms pasekmėms. Į patariamųjų darinių veiklos, kaip gyventojų įsitraukimo priemonės, sėkmę galima žiūrėti iš kelių kampų – tiek remiantis racionalia prieiga stebint išdavas,⁸³ efektyvų kaštų panaudojimą, sprendimų įgyvendinimą, tiek žvelgiant į pačią įtraukimo kokybę pagal proceso sėkmę bei pasekmes tolimesnei politinei veiklai.⁸⁴

Trilypę sėkmę pamatuoti leidžia labiau mikro lygmens tyrimai, kurie, kitaip nei nagrinėjantys plataus masto politikas, leidžia atverti juodąją dėžę ir pamatyti interesų išsiskirstymą, lyderystę, sprendimų priėmimo procesą, taip pat – realius iššūkius, su kuriais susiduriama diegiant politikas.⁸⁵ Todėl vertinant patariamųjų darinių veiklos proceso sėkmę svarbu suvokti ir konteksto reikšmę, kuris lemia, jog skirtingoje aplinkoje sėkmės indikatoriai negali būti identiški,⁸⁶ o sėkmė nebūtinai atspindi vien formoje – tai veikiau kyla iš sprendimų priėmimo konteksto.⁸⁷

Taigi dalyvaujamosios valdysenos teorija suteikia įrankius plačiau mąstyti apie gyventojų įtraukimo priemones per patariamuosius darinius valdžios institucijose, nes apima tiek konteksto vertinimą, tiek paties proceso sąlygas užtikrinti sėkmei. Sėkminga patariamųjų darinių veikla, o per juos ir suinteresuotųjų grupių bei gyventojų, įtraukimas neatsiejama nuo tokių kontekstinių veiksmų kaip pasitikėjimas, santykių kūrimas per informacinį darbą, kuris padeda kurti bendrą supratimą tarp veikėjų, bendras žinias. Kita – laiko – reikšmė atspindi tai, jog kuriant santykius reikia laiko, nes esant neigiamam konfliktui juos sudėtingiau išlaikyti tvarius, o pozityvus atgalinis ryšys, priešingai, padeda dar geriau įsipareigoti veikėjams tarpusavyje.⁸⁸ Vis dėlto, tyrėjai pastebi, kad nebūtinai visų sąlygų pasireiškimas reiškia ir sėkmingą tokio formato įgyvendinimą, nes skirtingo lygio įsitraukimas ar lyderio savybių skirtumai gali lemti labiau ar mažiau sėkmingą veiklą. Pastebima, kad svarbiausias dėmuo, padedantis

⁸³ Eugenijus Skietrys, Alvydas Raipa ir Edverdas Vaclovas Bartkus, „Viešosios ir privačiosios partnerystės efektyvumo dimensijos.“ *Engineering Economics*, 3 (58), 45-50 .

⁸⁴ Meijer, Curtin, ir Hillebrandt. 10-29.

⁸⁵ Marsh ir McConnell, 570.

⁸⁶ Rowe ir Frewer, 11.

⁸⁷ Marcus B. Lane, „Public participation in planning: an intellectual history.“ *Australian Geographer* 36(3), 2005, 283-299.

⁸⁸ Ansell, et al., 576.

tikslingai įgyvendinti dalyvaujamojo bendradarbiavimo modelį yra paskatos, nes be jų nesėkmės tikimybė yra didesnė. Nepaisant to, nesant pakankamai paskatų, jas gali pakeisti stipri lyderystė ar institucinis dizainas ir jų tarpusavio veikimas. Tai parodo, jog dalyvaujamosios valdysenos modeliui visi aspektai yra svarbūs, tačiau sėkmei pasiekti galimi skirtingi keliai.⁸⁹

Kita vertus, turint omenyje įvairialypį valdysenos proceso modelį, reikia taikyti ir daugiasluoksnius sėkmės vertinimo kriterijus, tad šiuo atveju, vertinant proceso, programinę bei politinę sėkmes atsižvelgiama į tai, kiek bei kokio pobūdžio pasiūlymų pateikiama SJRT kadencijos metu, kaip skirtingose SJRT vyksta procesai, taip pat, kokie tikslai patariamąjo darinio veiklai iškeliami tarp jo dalyvių ir išorės, bei kaip jie pasiekiami, kaip tai atsiliepia politiniam pasitikėjimui.

2. Metodologija

2.1. Tyrimo dizainas

Šiame darbe tyrimo metu analizuojami viešai prieinami duomenys bei ekspertinių interviu metu pateikta informacija, taikoma kokybinio tyrimo strategija. Darbe analizuojamos 9 savivaldybėse veikusios SJRT. Tyrimas vyko dviem etapais: pirmojo metu buvo pasirinkti tinkamiausi analizei atvejai, antrojo – analizuoti atrinkti atvejai ir vertinama jų sėkmė bei aiškinamasi galimos priežastys.

Siekiant atsakyti į tyrimo klausimus ir pasirinkti tinkamiausius analizei atvejus, buvo išskirtos trys grupės savivaldybių, kuriose SJRT veikė sėkmingai, vidutiniškai ir nesėkmingai. Šie atvejai pasirinkti remiantis informacija, 2020 m. rugsėjo – lapkričio mėn. surinkta iš viešai prieinamų Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (JRD) parengtų vertinimų apie SJRT veiklą,⁹⁰ taip pat atlikti interviu su JRD atstove, kuri specializuojasi savivaldybių JRT veiklos vertinime, ir Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (toliau – LiJOT) atstove, kuri pateikė informaciją apie SJRT ir savivaldybių jaunimo organizacijų tarybų veiklą bei ją įvertino. Ekspertinių interviu metu klausta, kokias ir kodėl savivaldybės atstovai išskiria kaip veikiančias sėkmingai, vidutiniškai ir mažiau sėkmingai. Tad tokiu būdu buvo atrinkti 9 atvejai: Elektrėnų, Klaipėdos raj., Klaipėdos m., Skuodo raj., Kretingos raj., Tauragės raj., Panevėžio m., Kaišiadorių raj., Rokiškio raj. SJRT.

Atsirinkus atvejus, 2020 m. rugsėjo – 2021 m. balandžio mėn. buvo renkami duomenys apie įvertinti SJRT pagal teorinėje dalyje išsiginintus kriterijus. Duomenys rinkti analizuojant informaciją, skelbiamą savivaldybių veiklos dokumentuose, reglamentuose, strateginiuose dokumentuose, taip pat SJRT veiklos protokoluose, naujienos iš savivaldybės puslapio naujienų skilties. Tyrimo metu taip pat buvo atlikti ekspertiniai interviu su kiekvienos savivaldybės jaunimo politikos ekspertais bei jaunimo

---

⁸⁹ Scott Douglas et al., „Pathways to collaborative performance: examining the different combinations of conditions under which collaborations are successful.“ *Policy and Society* 39(4), 2020, 649-650.

⁹⁰ Jaunimo reikalų departamentas, *Jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalga 43 Lietuvos savivaldybėse*. Apžvalgos metu vertinta ir tarpžinybiškumo sritis, kurios metu analizuota ir SJRT situacija.

atstovais, kurie dalyvavo 2015-2019 m. SJRT kadencijos veikloje, iš viso atlikti 16 pusiau struktūruotų interviu (Kaišiadorių raj. atveju buvo apklaustas tik savivaldybės jaunimo ekspertas, Kretingos raj. – tik jaunimo ekspertas, nes kiti respondentai nebuvo pasiekiami. Tauragėje buvo apklausti du jaunimo reikalų ekspertai, turėję patirties su 2015-2019 m. SJRT veiklomis). Visi pašnekovai davė sutikimus, kad pokalbiai būtų įrašomi, o išrašai pateikiami nuasmenintai. Interviu išrašai pateikiami Priede nr. 5.

Tyrimo laikotarpis: 2015-2019 m. Šis laikotarpis parinktas, nes kiekvienos SJRT sudėtis keičiama ir tvirtinama po savivaldybių tarybų rinkimų, tad jis apima vienos savivaldybių tarybų kadencijos SJRT veikimo laiką.

Tyrimo metu, siekiant įvertinti ir palyginti savivaldybių SJRT veiklos sėkmę, buvo taikomas lyginamasis metodas pagal jungtinį panašumo ir skirtumo modelį. Buvo pasirinktas retesnis atvejis, kai kintamasis koduojamas trimis reikšmėmis: pasirinktos trys SJRT atvejų grupės – veikiančios sėkmingai, vidutiniškai ir mažiau sėkmingai, siekiant išsiaiškinti pagrindines priežastis, lemiančias trilypę sėkmę. Kintamasis koduojamas trimis reikšmėmis, nes tai padeda užčiuopti didesnius skirtumus tarp analizuojamų atvejų dėl SJRT veiklos kompleksiskumo ir galimų skirtingų sąveikų. Kokybinis tyrimo metodas suteikia galimybę detaliau išanalizuoti situaciją ir, kitaip nei kiekybinis metodas, apima mažiau atvejų.⁹¹ Taip pat, atsižvelgiant į tyrimo tikslus, kokybinis metodas suteikia galimybę aiškiau suprasti, kaip specifinėmis aplinkybėmis savivaldybėse veikiančios patariamąsios institucijos jaunimo politikos klausimais išsiskiria vienos nuo kitų, nes detaliau analizuojamos aplinkybės, tarpusavio santykiai, lyderystės savybės. Remiantis Lijphart pastabomis, kaip užtikrinti tikslias tyrimo išvadas, buvo pasirinktas pakankamai didelis atvejų skaičius (9), kurie tarpusavyje išskirstyti į grupes pagal panašumą.⁹² Iš pradžių buvo skirstoma į tris grupes, vis dėlto, vidutinės sėkmės grupė tikrinant hipotezes buvo toliau laikoma kaip labiau sėkminga, nes atvejai surinko daugiau nei pusę galimų balų. Hipotezės buvo tikrinamos remiantis jungtiniu panašumo ir skirtumo modeliu, kuris tinkamas analizuoti atvejus, kai du ar daugiau tiriamo reiškinio atvejų turi tik vieną bendrą sąlygą, o du ar daugiau atvejų, kai tiriamas reiškinys neįvyksta, neturi tarp savęs nieko bendra, išskyrus tai, kad jie visi neturi minėtos sąlygos, tai tokiu atveju ji yra tiriamo reiškinio priežastis arba pasekmė. Šį modelį palanku taikyti, kai įmanoma manipuluoti tiriamais reiškiniais, tačiau negalima padaryti taip, kad du ar daugiau to paties reiškinio atvejai skirtųsi tik vienu reikšmingu atžvilgiu.⁹³

Lyginamasis metodas padeda pamatyti empirinius santykius tarp kintamųjų, kurie išreikšti eiliškumo matavimu.⁹⁴ Remiantis tuo, remiantis teorine prieiga darbe buvo išskirti pagrindiniai

---

⁹¹ Arend Lijphart, „Comparative politics and the comparative method.“ *The american political science review* 65 (3), 1971, 684.

⁹² Ten pat, 687.

⁹³ Vaidas Morkevičius, Zenonas Norkus, *Kokybinė lyginamoji ryškiųjų aibių analizė*. <<https://www.fsf.vu.lt/users/zennor/download/Foto/KokybineLyginamojiRyskiujuAibiuAnalize5T.doc>> Žiūrėta: 2020 04 01

⁹⁴ Lijphart, 683.

nepriklausomi kintamieji ir kiekvienu nagrinėjamu atveju įvertinti 0, 1 ar 2 balais. Išsami įverčių lentelė pateikiama Priede nr.1. 0 balų skiriama tokiu atveju, jei nepriklausomo kintamojo rodikliai savivaldybėje yra labai žemi, 1 – vidutiniški, o 2 – aukšti. Siekiant įvertinti SJRT veiklos sėkmę, įverčiai buvo suteikti remiantis A. McConnel teorine prieiga bei atsižvelgiant į kiekvienos savivaldybės charakteristikas kiekvieną aspektą įvardijant kaip sėkmę, vidutinę sėkmę ir mažą sėkmę (Lentelė nr.1). Kiekvienos SJRT proceso, programinė ir politinė sėkmės buvo įvertintos įverčiais 0, 1 ir 2, 0 buvo skiriamas mažiausiai sėkmingais atvejais, 1 – vidutiniais, o 2 - sėkmingiausiais atvejais. Bendras sėkmės įvertis buvo išvestas susumavus kiekvienos SJRT vertinimą pagal tris sėkmės tipus.

2.2. Operacionalizacija

Tyrimo metu naudojamos sėkmės sąvokos apibrėžtos remiantis literatūra, pateikta teorinėje dalyje bei A. McConnel išskirtomis sėkmės sąvokomis. Tyrime naudojama trilypė sėkmės sąvoka, kaip priklausomas kintamasis: 1) procesų sėkmė, 2) programinė sėkmė, 3) politinė sėkmė (Lentelė nr. 2).

Atsižvelgiant į teorinėje dalyje išskirtus sėkmės bruožus, SJRT analizę galima suvokti kaip vieną tokį mikro lygmens tyrimo atvejų. Šie dariniai savo veiklos principuose numato tikslus, susijusius su efektyvumu ir rezultatyvumu bei įrodymais pagrįstu valdymu, todėl įgyvendinamos priemonės ir programos jaunimui orientuojamos į kokybę ir pokyčius siekiant įrodymais grįstos jaunimo politikos įgyvendinimo.⁹⁵ Taigi šio darbo esminė – sėkmės – sąvoka bus apibrėžiama per SJRT, kaip jaunimo įtraukimo į sprendimų priėmimą būdą, veikimo proceso, programinę ir politinę sėkmės, taip matuojant ne tik pasiūlytų sprendimų skaičių, bet ir jų atitikimą keliamiems strateginiams tikslams bei pasekmes tarpusavio santykiams, tvarumui ir kitoms reikšmėms. Vertinant proceso sėkmę, darbe atsižvelgiama į veikimo legitimumą bei tinkamą sprendimų priėmimą. Kita vertus, programinė sėkmė leidžia atkreipti dėmesį į tai, ar veikiama ne tik užtikrinant tinkamą procesų eigą, bet ir laikantis prioritetinių kryptių bei siekiama tų tikslų, kurie buvo išsikelti. Tuo metu politinė sėkmė leidžia svarstyti, ar kontekstas, kuriame procesai vyksta, yra politiškai palankus bei yra užtikrinamas veikimo tęstinumas ir nuoseklumas besikeičiant aplinkybėms.⁹⁶

Lentelė nr. 2 Priklausomo kintamojo – sėkmės – sąvokos ir operacionalizacija

Sėkmės tipas	Operacionalizacija	Šaltiniai
Proceso sėkmė	Susitikimų skaičius, dalyvaujančiųjų susitikimuose skaičius, suinteresuotų grupių įtraukimas, priimtų sprendimų skaičius	Sprendimai dokumentuose, veiklos ataskaitos, interviu

⁹⁵ Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius, *Isakymas dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos organizavimo ir vertinimo rekomendacijų patvirtinimo*, 2019 m. gegužės 6 d. Nr. 2V-105 (1.4), <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/05179d3070a111e9a13eeecaacbc653f>> Žiūrėta: 2020.01.13

⁹⁶ Compton ir T'Hart, 5.

Programinė sėkmė	Priimti sprendimai atitinka programas ir savivaldybės tarybos koalicijoje numatytus tikslus, Priimami nuoseklesni ir labiau tvarūs sprendimai remiantis suinteresuotų grupių poreikiais.	Interviu, politikų pasisakymai, SJRT veiklos dokumentai.
Politinė sėkmė	Pasitikėjimas valdžia ir populiarumas tarp jaunimo atstovų, politikų perrinkimas į tarybą, darbotvarkės nustatymas taryboje, pakartotinis dalyvavimas SJRT sudėtyje	Interviu, vietinė žiniasklaida, rinkimų rezultatai.

Lentelė sudaryta autorės remiantis David Marsh ir Allan McConnell „Towards A Framework for Establishing Policy Success“

Siekiant įvertinti sėkmę skirtingose savivaldybėse, tyrime naudojami nepriklausomi kintamieji, atrinkti remiantis teorine prieiga: 1) veiklos reglamentavimas, 2) jaunimo atstovų rinkimai, 3) ankstesnė savivaldybės ir jaunimo tarpusavio bendradarbiavimo patirtis, 4) savivaldybės prioritetai, 5) SJRT lyderystė, 6) jaunimo atstovų patirtis bei 7) savivaldybę SJRT atstovaujančių politikų dalis (Lentelė nr. 3). Kiekvieno kintamojo galimi įverčiai pateikti Priede nr. 1.

Lentelė nr. 3 Pagrindinių tyrimo sąvokų (nepriklausomų kintamųjų) operacionalizacija

Nepriklausomas kintamasis	Operacionalizacija	Šaltinis
Veiklos reglamentavimas	Patvirtinti veiklos dokumentai, Politinių atstovų dalyvavimas ir jų partinės programos Veiklos planai, tarybos, koalicijos planai	Ataskaitos, veiklos dokumentai, priimti sprendimai
Jaunimo atstovų rinkimai	Jaunimo atstovų rinkimų tvarka, reprezentatyvumas atrenkant atstovus	SJRT nuostatai
Bendradarbiavimo patirtis	Ankstesni bendri projektai ir renginiai, konsultacijos su jaunimo atstovais	Savivaldybės naujienų puslapis, interviu, planavimo dokumentai
Savivaldybės prioritetai	Jaunimo politika savivaldybės strateginiuose dokumentuose	Savivaldybės strategija
SJRT lyderystė	SJRT pirmininko bei JRK charakteristikos, aktyvumas pagal pateikiamus siūlymus, dalyvavimą susirinkimuose	SJRT sudėtis, susirinkimų protokolai, priimti sprendimai

Jaunimo patirtis	atstovų	Jaunimo atstovų charakteristikos: narystė organizacijose, patirtis sprendžiant jaunimo politikos klausimus, amžius	SJRT sudėtis, planavimo dokumentai, interviu
Savivaldybę atstovaujančių politikų dalis	SJRT	Savivaldybę atstovaujančių politikų dalis, užimamos pareigos	SJRT sudėtis, planavimo dokumentai, interviu

Lentelė sudaryta autorės remiantis literatūros apžvalga ir teorine darbo dalimi

3. Tyrimo rezultatai

Šioje dalyje bus pristatomos įžvalgos apie tyrimo metu analizuotas devynias savivaldybes ir jose veikiančias SJRT. Kaip ir minėta anksčiau, tam, kad būtų atsirinktos savivaldybės šio darbo analizei, buvo padaryta JRD skelbiamų duomenų apžvalga bei suorganizuoti du interviu su jaunimo politikos ekspertais. Interviu metu paaiškėjo, jog gana sudėtinga rasti vieningus matmenis, kuriais būtų galima pamatuoti SJRT sėkmę, vis dėlto, respondentės atkreipė dėmesį, jog sėkmingam SJRT veikimą galima vertinti atsižvelgiant tiek į kontekstinius veiksnius (pavyzdžiui, jaunimo organizacijų dalyvavimą)⁹⁷, tiek į veiklos rezultatus (pavyzdžiui, jaunimo projektinių veiklų finansavimas).⁹⁸

Tolesniuose skyriuose pirmiausia bus apibendrintai apžvelgiami tyrimo rezultatai, pateikiamas kiekvienos SJRT sėkmės vertinimas. Kituose skyreliuose detalai pristatomi rezultatai tikrinant septynias hipotezes, iškeltas teorinėje dalyje.

3.1. SJRT veiklos sėkmių vertinimas

Tyrimo metu surinkus ir išanalizavus informaciją remiantis išsiskirtais sėkmės kriterijais, galima pastebėti esminius skirtumus tarp savivaldybių ir jų išsiskirstymą pagal bei atskirų sėkmių vertinimą (žr. Lentelė nr. 4) bei bendrai pamatuotą (trijų sėkmių įverčių suma) (žr. Lentelė nr. 5).

Lentelė nr. 4 SJRT proceso, programinės ir politinės sėkmės įverčiai

Savivaldybė	Proceso	Programinė	Politinė
Klaipėdos raj.	Sėkminga (2)	Sėkminga (2)	Sėkminga (2)
Tauragės raj.	Sėkminga (2)	Sėkminga (2)	Sėkminga (2)
Elektrėnų raj.	Sėkminga (2)	Vidutiniškai sėkminga (1)	Sėkminga (2)
Rokiškio raj.	Sėkminga (2)	Sėkminga (2)	Vidutiniškai sėkminga (1)
Skuodo raj.	Vidutiniškai sėkminga (1)	Mažai sėkminga (0)	Vidutiniškai sėkminga (1)
Kretingos raj.	Vidutiniškai sėkminga (1)	Sėkminga (2)	Vidutiniškai sėkminga (1)
Klaipėdos m.	Vidutiniškai sėkminga (1)	Sėkminga (2)	Vidutiniškai sėkminga (1)

⁹⁷ Interviu su Viktorija Gailiūte, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstove, 2020 m. spalio 28 d.

⁹⁸ Interviu su Laima Jasonyte, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstove, 2020 m. spalio 26 d.

Kaišiadorių raj.	Vidutiniškai sėkminga (1)	Mažai sėkminga (0)	Vidutiniškai sėkminga (1)
Panevėžio m.	Mažai sėkminga (0)	Sėkminga (2)	Vidutiniškai sėkminga (1)

Taigi bendru savivaldybių jaunimo tarybos vertinimu taip pat galima išskirti tris sėkmės grupes. Sėkmingiausiai 2015-2019 m. veikė Klaipėdos raj., Tauragės raj., Elektrėnų ir Rokiškio raj. SJRT, šios savivaldybės įvertintos 6 balais (jei jos labai sėkmingos pagal proceso, programinę ir politinę sėkmes) arba 5 balais – jei viena iš sėkmių įvertinta vidutiniškai. Įdomu pastebėti tai, jog pagal 2016 m. JRD atliktą *Jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalgą 43 Lietuvos savivaldybėse*, Rokiškio savivaldybė tarpžinybinio bendradarbiavimo srityje (į kurią įeina ir SJRT veikos) buvo įvertinta 2 balais iš 5 galimų, kaip viena mažiausiai įtraukiančių jaunimą į tarpsektorinio bendradarbiavimo principais veikiančias struktūras, stebėsenos, darbo grupes, komisijas, tarpžinybinius tinklus.⁹⁹ Vis dėlto, vertinant sėkmes pastebėta, jog šios savivaldybės jaunimo tarybos veikla yra įtrauki ir rezultatyvi atsižvelgiant į trilypės sėkmės vertinimo kriterijus – savivaldybės JRT susitinka reguliariai, atstovų lankomumas neblogas, o sprendžiami klausimai kyla iš jaunimo problemų vertinimo, tad jie atitinka numatytus tikslus ir programą. Kita vertus, kitos savivaldybės – Klaipėdos raj., Elektrėnų bei Tauragės raj. interviu su nacionalinės jaunimo politikos ekspertais metu buvo įvertintos kaip pakliūnančių tarp sėkmingiausiai veikiančių savivaldybių, tai taip pat išryškėjo ir tyrimo metu.

Lentelė nr. 5 SJRT sėkmės ir nepriklausomų kintamųjų įverčiai

Savivaldybė	Bendra sėkmė	Reglam entavimas	Rinkimai	Patirtis	Prioritetai	Lyderystė	Jaunimo patirtis	Politika
Klaipėdos raj.	6	2	2	1	2	1	1	2
Tauragės raj.	6	2	2	2	1 (2) ¹⁰⁰	1	2	1
Elektrėnų raj.	5	2	1	2	2	1	1	1
Rokiškio raj.	5	2	2	1	2	1	2	1
Klaipėdos m.	4	2	2	2	2	1	1	1
Kretingos raj.	4	2	1	1	2	1	1	1
Panevėžio m.	3	2	1	1	2	1	1	2
Kaišiadorių raj.	2	2	2	1	1	2	1	2
Skuodo raj.	2	2	2	0	1	2	2	1

Dviejose iš devynių analizuotų savivaldybių jaunimo tarybos buvo įvertintos kaip vidutiniškai sėkmingos – Kretingos raj. ir Klaipėdos m., abi jos surinko po 4 balus, tai reiškia, jog dvi iš

⁹⁹ Jaunimo reikalų departamentas, *Jaunimo politikos kokybės vertinimų apžvalga 43 Lietuvos savivaldybėse*.

¹⁰⁰ Tauragės raj. savivaldybė formaliai pagal operacionalizaciją buvo įvertinta 1 balu, nes neturi atskiros jaunimo politikos strategijos. Vis dėlto, skliaustuose nurodomas balas – 2, ir toliau šis aspektas savivaldybėje yra interpretuojamas kaip pasiekęs aukščiausią vertinimą, nes jaunimo politikai strateginiuose dokumentuose yra skiriamas didžiausias dėmesys nei bet kurioje kitoje savivaldybėje, jaunimo politikos plėtra yra viena iš penkių pagrindinių ilgalaikės savivaldybės strategijos krypčių, taip pat skiriamas itin didelis finansavimas jaunimo politikai savivaldybėje.

sėkmių buvo įvertintos vidutiniškai, o viena – kaip labai sėkminga. Mažiausiai sėkmingai pagal bendrą sudėtinį vertinimą 2015-2019 m. veikė trijų savivaldybių JRT: Panevėžio m. (3 balai – kiekviena sėkmė buvo įvertinta kaip mažai sėkminga, sėkminga ir vidutiniškai sėkminga), Skuodo raj. (2 balai – dvi sėkmės vertintos kaip vidutinės, viena – mažai sėkmingai), Kaišiadorių raj. (surinko po 2 balus, kai dvi sėkmės buvo vertinamos vidutiniškai, o viena – kaip mažai sėkminga). Kiekvienos savivaldybės sėkmių vertinimo pagrindimą galima pamatyti Priede nr. 3.

Svarbu detaliau aptarti ir atskirų sėkmių vertinimus, per kuriuos atsiskleidžia viso vertinimo pagrindas (žr. Lentelė nr. 4). Pagal procesus labai sėkmingai veikė visos pagal bendrą vertinimą sėkmingiausios SJRT. Visais atvejais (Klaipėdos raj., Tauragės raj., Elektrėnų ir Rokiškio raj.) proceso sėkmė atsispindi tuo, jog organizuojami reguliarūs ir dažni tarybos susitikimai, o į juos kviečiami ne tik tarybos nariai, bet ir kitos suinteresuotos grupės, pavyzdžiui, Klaipėdos raj. organizuodamas veiklas kartu su moksleiviais svarstė klausimą dėl Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazijos atstovų kreipimosi dėl poilsio erdvių mokykloje,¹⁰¹ taip pat ir kitais būdais bendradarbiaujama su suinteresuotomis grupėmis - Elektrėnuose organizuoti susitikimai su jaunimo organizacijomis,¹⁰² o Tauragėje diskutuojama ir klausimai sprendžiami įtraukiant suinteresuotų įstaigų atstovus.¹⁰³ Kita vertus, panašių praktikų buvo ir pagal procesus vidutiniškai sėkmingai veikusiose savivaldybėse, pavyzdžiui, Skuodo raj., kuriame buvo organizuojami išvykstamieji posėdžiai, skirti supažindinti savivaldybės jaunimą su SJRT veikla ir pabendrauti su jais apie jaunimo poreikius: „<...> JRT įvykdė išvažiuojamuosius posėdžius, kas buvo tikslas supažindinti rajono mokyklose besimokančius moksleivius su tuo, kas yra jaunimo reikalų taryba, tai automatiškai susitinki tai, kol važiuoji kažką ten prašneki.“¹⁰⁴ Greta Skuodo raj. vidutiniškai sėkmingai pagal procesus veikė ir Kretingos raj., Klaipėdos m. bei Kaišiadorių raj. savivaldybės. Visos keturios savivaldybės susijusios tuo, jog nepaisant reguliariai organizuojamų susitikimų, lankomumas yra nedidelis, aktyviai į veiklas įsitraukia tik dalis narių (dažniausiai – jaunimo atstovai), o pasiūlymai savivaldybės tarybai ar administracijos vadovams teikiami retai. Kita vertus, mažiausiai pagal procesus sėkmingai 2015-2019 m. veikusioje SJRT – Panevėžio m. – tarybos veikla buvo apskritai nutrūkusi, kurį laiką taryboje buvo tik 5 savivaldybės tarybos atstovai. Vėliau veikla atgaivinta tik po kurio laiko, 2016 m. pabaigoje: „[SJRT] veikė tik teoriškai, buvo išrinkti deleguoti atstovai, bet iš esmės nieko nedaroma. Tada pradėjo žmonės atsistatydinti ir buvo nuspręsta, kilo iniciatyva pradėti tvarkyti ir naujus rinkimus organizuoti. Tai nepasakyčiau, kad su savivaldybe buvo kažkokių tai konfliktų, čia labiau apskritai bendrai jaunimo pasyvumo ir vidinių visokių įtampų. Nebuvo nei spaudimo, nei didelių kivirčų. Bet lygiai taip pat iš savivaldybės ir nebuvo jokio impulso. Savivaldybė matė, kad nelabai veikia jaunimo

¹⁰¹ Klaipėdos rajono savivaldybės Jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas. Nr. JR2-5, 2015 m. rugsėjo 29 d.

¹⁰² Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2015 m. veiklos ataskaitos pristatymas (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas)

¹⁰³ Interviu su Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. gruodžio 22 d.

¹⁰⁴ Interviu su Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 6 d.

struktūros, bet per daug ir nebuvo kažko daroma.“¹⁰⁵ Nepaisant to, jog savivaldybėje veikla iki 2019 m. įsibėgėjo ir 2018 m. buvo surengti 9 jaunimo tarybos posėdžiai, buvo pasirinkta šią savivaldybę vertinti kaip mažiausiai sėkmingą pagal procesus atsižvelgiant į bendrą visų savivaldybių veiklos kontekstą ir apskritai laikiną veiklos nutrūkimą.

Žvelgiant į savivaldybių jaunimo tarybų veiklą pagal programinę sėkmę, vertinimai šiek tiek atsiskiria nuo bendros sėkmės – pagal šią sritį sėkmingiausiomis laikomos Klaipėdos m., Klaipėdos raj., Kretingos raj., Tauragės raj., Rokiškio raj. ir Panevėžio m. savivaldybės. Jos išsiskiria tuo, jog savivaldybių jaunimo tarybos kelia ir pasiekia tikslus savo veiklose bei jaunimo politikos srityje, taip pat formuluojant šiuos tikslus atsižvelgiama ir į atliekamus jaunimo problemų rajonuose tyrimus bei savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatomas veiklas. Šiose savivaldybėse taip pat svarstomi klausimai, orientuoti ir į platesnį jaunimo politikos formavimą. Vidutiniškai pagal programinę sėkmę veikė viena SJRT – Elektrėnų raj., šioje savivaldybėje priimami sprendimai buvo šiek tiek atitolę nuo programinių planų, buvo labiau orientuojamasi į pasiūlymus, susijusius su einamaisiais klausimais bei jaunimo projektų finansavimu, tačiau rečiau svarstomi ir aktualesni klausimai jaunimo politikos plėtrai. Mažiausiai sėkmingai pagal šį aspektą veikė Kaišiadorių raj. ir Skuodo raj. savivaldybės, kurių SJRT siekiami tikslai, susiję su įvairiais procesais, jaunimo informavimu, tačiau rečiau – su realiu įgalinimu, tad atitinka labiau ne savivaldybės strategiją ir su jaunimu susijusius tikslus, bet tik įgyvendina SJRT veiklos planus.

Galiausiai, pagal politinę sėkmę, trys savivaldybės įvertintos kaip sėkmingos (Klaipėdos raj., Tauragės raj. ir Elektrėnų raj.). Šiose savivaldybėse didžioji dalis dalyvavusių politikų buvo perrinkti savivaldybių tarybų rinkimuose 2019 m. bei toliau veikia SJRT sudėtyje. Svarbu išskirti Tauragės raj. atvejį, kur 2019 m. rajono meru išrinktas buvęs savivaldybės tarybą 2015-2019 m. SJRT kadencijoje atstovavęs mero patarėjas, jis dalyvauja ir dabartinėje, 2019-2023 m. Tauragės raj. jaunimo tarybos sudėtyje. Visos kitos savivaldybės įvertintos kaip vidutiniškai sėkmingos pagal politinį aspektą: bent vienas iš dalyvavusių politikų buvo perrinktas į savivaldybių tarybas 2019 m., tačiau į SJRT sudėtį pateko tik vienas asmuo arba visai nepateko.

Taigi savivaldybės gana žymiai išsiskiria pagal procesų ir programinę sėkmę, visgi mažesni skirtumai tarpusavyje yra vertinant politinę. Toliau skyrelyje bus pristatoma, kurios hipotezės, kylančios iš dalyvaujamosios valdysenos bei gyventojų įtraukimo teorijų gali paaiškinti tokį savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sėkmės skirtumus.

---

¹⁰⁵ Interviu su Panevėžio m. jaunimo reikalų tarybos atstove, 2021 m. kovo 29 d.

3.2. SJRT veiklos reglamentavimas

Darbe keliama hipotezė (H1), kad SJRT sėkmingai veiks savivaldybėse, kur teoriškai užtikrinamos tinkamos suinteresuotų grupių įtraukimo sąlygos, pasitvirtino iš dalies.

Analizuojant šį dėmenį buvo tikrinta, ar egzistuoja pagrindiniai SJRT veiklos dokumentai: reglamentas, metinės kryptys bei tai, ar yra numatomas pariteto principas tolygiai atstovauti tiek savivaldybės, tiek jaunimo atstovus. Atlikus analizę paaiškėjo, jog teorinis įsitraukimo sąlygų patvirtinimas yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga sėkmei – visi analizuoti atvejai apima pagrindinius dokumentus.

Detaliau išnagrinėjus visų savivaldybių dokumentus pastebėta, jog SJRT nuostatus, veiklos planus turi visos savivaldybės, o juose formaliai numatomas pariteto principas, kuris atspindi tai, jog savivaldybės atstovai ir jaunimo atstovai užima po lygią narių dalį SJRT. Teisiškai įtvirtinta, jog SJRT yra visuomeninė patariamoji institucija, vadovaujantis pariteto principu sudaroma iš savivaldybės administracijos ir (ar) savivaldybės tarybos ir savivaldybės teritorijoje veikiančių savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos deleguotų atstovų.¹⁰⁶ Tokio darinio tikslai nurodo į informacijos apie jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybės institucijose bei įstaigose analizę, siūlymų ir rekomendacijų savivaldybės tarybai teikimą, SJRT taip pat teikia pasiūlymus dėl jaunimo politikos plėtros kryptių, inicijuoja jaunimo poreikių tyrimus ir jaunimo politikos kokybės vertinimą bei analizuoja užsienio valstybių patirtį, sprendžiant jaunimo politikos klausimus, ir teikia pasiūlymus ir rekomendacijas savivaldybės tarybai dėl bendradarbiavimo galimybių su užsienio šalių institucijomis.¹⁰⁷

Pirmiausia pastebima, jog visų savivaldybių 2015-2019 m. patvirtinti SJRT nuostatai yra labai panašūs, nes yra remiamasi numatytais LR SADM pavyzdiniais SJRT nuostatais.¹⁰⁸ Šiuose nuostatuose numatoma, kad svarbiausias kriterijus – atstovavimas pariteto principu, kai vienodą skaičių pozicijų taryboje užima jaunimo atstovai bei savivaldybės atstovai.

Nepaisant to, yra keli aspektai, kurie išsiskiria skirtingų savivaldybių reglamentavimo dokumentuose. Pirmiausia – savivaldybės atstovų dalyvavimas SJRT sudėtyje. Daugelyje SJRT veiklos reglamentų numatoma, jog savivaldybės atstovai turi būti tik tarybos ar administracijos atstovai, tačiau trijose savivaldybėse (Tauragės raj., Klaipėdos m. ir Elektrėnų) tyrimo laikotarpiu veikusiuose dokumentuose buvo numatyta, jog dalyvauti gali ir savivaldybės įstaigų (pavyzdžiui, atviros jaunimo erdvės, vyriausiojo policijos komisariato ar savivaldybės profesinio rengimo centro atstovai). Įdomu pastebėti, jog šios savivaldybės yra vertinamos kaip sėkmingos (Tauragės raj. ir Elektrėnų) ar

¹⁰⁶ Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, 5 straipsnio 1 dalis.

¹⁰⁷ Jaunimo reikalų departamentas, *Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos*. <<https://jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/jaunimo-reikalu-tarybos>> Žiūrėta: 2020 12 02.

¹⁰⁸ LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro *Įsakymas dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo*, Nr. A1-4, 2009 m. sausio 8 d.

vidutiniškai sėkmingos (Klaipėdos m.), tad galima daryti prielaidą, jog sėkmei įtakos daryti gali ir ekspertinė savivaldybę atstovaujančių asmenų patirtis bei jų charakteristikos. Tai pabrėžia ir kalbintas Tauragės raj. jaunimo politikos ekspertas: „<...> [ankstesnėje kadencijoje] turėjome ir *Europe Direct* atstovę, kuri yra labai aktyvi Tauragėje. Ta prasme, turėjome ir Užimtumo tarnybos atstovę, Jaunimo darbo centro vadovę, kuri irgi labai reikalingų dalykų žino ir gali padėti, pati irgi yra toks žmogus, kuri viduj, kurį turime ir kur žinome, kad galime kreiptis. Turėjome ir profesinio rengimo centro projektų vadovę, kuri irgi žiauriai aktyvi su tuo mažiau motyvuotu jaunimu, kuri dirba. Turėjome tokią įvairovę iš tų suaugusių, kaip mes sakome, pusės. <...> Bet iš tikrųjų man labiau gal patiktų, kad nors iš tų šešių žmonių leisti bent tris savivaldybės atstovus, ir tris tada vis tiek turėti iš įstaigų. Na, jie bent jau mūsų atveju turėjo didelį svorį ir didelę pridėtinę vertę.“¹⁰⁹ Tuo metu, ekspertinis matmuo gali pasireikšti ir teikiant tam tikrų susijusių su jaunimo klausimais savivaldybės tarybos komitetų atstovų kandidatūras: Klaipėdos miesto JRT nuostatuose numatyta, kad savivaldybės tarybos atstovai deleguojami iš Kultūros, švietimo ir sporto komiteto, Sveikatos ir socialinių reikalų komiteto bei Miesto plėtros ir strateginio planavimo komiteto.¹¹⁰ Atsižvelgiant į tai, galima daryti prielaidą ir tolimesniuose tyrimuose kelti klausimą, ar sėkmę gali lemti ne tik politinis atstovavimas dalyvaujant suinteresuotų komitetų atstovams, bet ir atstovams iš įvairių įstaigų, turinčių ekspertinių žinių jaunimo politikos srityje.

Iš reglamentavimo turinio pusės tarp savivaldybių išsiskiria ir tai, jog kai kurios jų SJRT reglamentuose numato papildomus dėmenis, pavyzdžiui – Elektrėnuose. Savivaldybės JRT nuostatuose numatomas SJRT biuras, kuriame galėtų dirbti 10 savanorių ir padėti įgyvendinti tarybos veiklas ir funkcijas, techninius sprendimus priimant tarybos pirmininko pritarimu.¹¹¹ Taip sukuriama galimybė dar detaliau analizuoti savivaldybės jaunimo situaciją, kylančias problemas ir geriau pasirengti priimti kokybiškus pasiūlymus. Kita vertus, į priežastingumą galima žvelgti ir iš kitos pusės – sėkmingai veikianti ir aktyvi jaunimo taryba siekdama plėsti savo veiklas pagal savo poreikį gali keisti reglamentavimą ir siekti steigti pagalbininkų biurą.

Tad apibendrinant šias išvagas galima pažymėti, jog visos savivaldybės turi patvirtintus veiklą reglamentuojančius dokumentus, kurie beveik visais atvejais yra vienodi, tad šiame darbe būtų sudėtinga daryti papildomas išvadas dėl kai kurių išsiskyrimų. Vis dėlto, pastebėtos detalės: SJRT sudėties formavimas įtraukiant ir savivaldybės įstaigų atstovus, numatomų konkrečių su jaunimo reikalais dirbančių komitetų atstovus, ar įkuriant papildomus pagalbininkus, gali prisidėti prie veiklos sėkmės, ypač iš procesų pusės, nes taip galima užtikrinti kokybiškesnių ir labiau pamatuotų pasiūlymų teikimą.

---

¹⁰⁹ Interviu su Tauragės raj. savivaldybės jaunimo ekspertu. 2020 m. lapkričio 27 d.

¹¹⁰ Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo*, 2015 m. rugsėjo 24 d. Nr. T2-239.

¹¹¹ Elektrėnų savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėties ir nuostatų patvirtinimo*, 2015 m. gegužės 20 d. Nr. V.TS-74.

Darbe keliama hipotezė (H2), kad SJRT sėkmingai veiks savivaldybėse, kur įgyvendinami atstovų rinkimai, nepasitvirtino.

Siekiant atsakyti į šią hipotezę buvo analizuojama, kaip savivaldybėse vykdoma jaunimo atstovų atranka į SJRT. Pastebėta, kad ji vyko trejopai: visuotinio jaunimo susirinkimo būdu (Klaipėdos raj., Skuodo raj.; Tauragės raj. rinkimuose kandidatuoti galėjo visi norintys, juos atrinko komisija), regioninės jaunimo organizacijų tarybos (kitaip – apskritojo stalo) organizuojamuose rinkimuose (Kaišiadorių raj., Klaipėdos m., Rokiškio raj.) ar tiesiogiai, kai JRT atranka konkretų atstovą ir pakviečia dalyvauti veiklose (Elektrėnų, Kretingos raj.; Panevėžio m. 2015-2019 m. JRT kadencijos pradžioje atrinkta tiesiogiai, vėliau – per apskritąjį stalą). Tais atvejais, kai jaunimo atstovai renkami visuotinės asamblėjos metu ar savivaldybės apskritojo stalo (tai – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas yra vienyti savivaldybėje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti)¹¹² organizuojamuose rinkimuose, rinkimai buvo laikomi demokratiniais ir reprezentatyviais, nes tokiu atveju dalyvauti gali visi norintys atstovai, jie pateikia savo pozicijas, rinkimų metų pristato motyvaciją bei turimus įgūdžius, o vėliau jie renkami visuotinio balsavimo metu.

Atlikus analizę paaiškėjo, jog rinkimai demokratinio pagrindu yra nebūtina sąlyga. Vis dėlto, tikrinant hipotezę taip pat pastebėta, kad visos sėkmingos savivaldybės, išskyrus Elektrėnų SJRT, organizuoja demokratinius atstovų rinkimus. Elektrėnų savivaldybės atvejį galima išskirti dėl kelių aspektų: pirmiausia, tyrimo metu respondentai nurodė skirtingą informaciją apie tyrimų eigą – buvo minima tiek atranka per apskritąjį stalą, tiek tiesiogiai pakviesti dalyvauti nariai. Vis dėlto, atsižvelgus į tai, jog respondentas, teigęs, jog jaunimo atstovai buvo atrinkti tiesiogiai pats buvo tos kadencijos JRT narys, buvo pasirinkta savivaldybę vertinti būtent taip. Kita vertus, tikėtina, jog laikui bėgant savivaldybėje buvo keistos tvarkos ir taikytos skirtingos praktikos, dėl to respondentų nuomonė išsiskyrė. Nepaisant to, demokratiniai reprezentatyvūs jaunimo atstovų rinkimai nėra sėkmės sąlyga, nors kitose sėkmingai veikiančiose savivaldybėse tai yra pasikartojantis dėmuo (Klaipėdos raj., Tauragės raj., Rokiškio raj.). Viena vertus, dalyvauti rinkimuose galima pakviesti sudalyvauti visus norinčius savivaldybės jaunimo atstovus, turinčius tiek motyvacijos, tiek patirties sprendžiant susijusius su jaunimu klausimus. Į tai atkreipia dėmesį ir LiJOT atstovė: „Tai jeigu rinkimai yra atviri, tai tada rinkimuose dalyvauti turi galimybę ne tik organizuotas, bet ir neorganizuotas jaunimas. Vėlgi, atstovavimas didėja savivaldybėje ir tai turbūt galėtų būti vienas iš sėkmės kriterijų.“¹¹³

Kita vertus, šis dėmuo taip pat nepaaiškina nesėkmės, t. y., mažiau sėkmingų savivaldybių atveju rinkimai vyksta tiek tiesiogiai atrenkant savivaldybės JRK, tiek rinkimų metu, kaip pavyzdžiui, mažiau sėkmingu – Kaišiadorių raj. JRT – atveju, jaunimo atstovai buvo atrenkami per savivaldybės

---

¹¹² Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, 5 straipsnio 1 dalis, *Valstybės žinios*, 2003-12-18, Nr. 119-5406

¹¹³ Interviu su Viktorija Gailiūte

apskritojo stalo organizuotus rinkimus, tačiau tai nesudarė prielaidų sėkmingai veiklai. Net ir sėkmingai laikomose savivaldybėse iššūkiai dėl apskritojo stalo gali lemti ir tiesioginę jaunimo atstovų atranką JRK atžvilgiu. Tai iliustruoja ir Kretingos raj. pavyzdys, kurios SJRT veikė vidutiniškai sėkmingai, tačiau 2015 m. tarybos kūrimo metu realiai visuotinius rinkimus surengti buvo sudėtinga dėl savivaldybės Apskritojo stalo neveiknumo nepaisant to, kas buvo numatoma dokumentuose: „Oficialiai Apskritasis stolas kaip organizacija teikia jaunimo atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Tuo metu, kai aš papuočiau į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą [2015 m. – *aut. past.*], tai Apskritasis stolas buvo tokia labai butaforinė organizacija, kuri niekaip neveikia, ir ta prasme nieko nevykdavo, tik ten iš esmės būdavo jaunimo reikalų koordinatorė, kuri pati ir prižiūrėdavo apskritojo stalo veiklą, tuo metu, kol rado žmogų, kuris norėtų apsiimti ir vadovauti. Tai ten aš patekau, tai buvo ganėtinai paprastu principu. Sakė: *ar nori, nes atsirado kaip tik vieta.*“¹¹⁴ Skuodo raj. savivaldybės atvejis taip pat gali padėti atsakyti į šį klausimą, nes ten, nepaisant to, jog rinkimai vyksta visuotinio jaunimo susirinkimo metu balsuojant už kandidatus, savivaldybė nėra sėkminga tiek bendra, tiek programine sėkme, prie to iš dalies galėtų prisidėti ir tas faktas, jog savivaldybėje Apskritasis stolas nėra veiksnus, todėl yra sudėtinga nuosekliai siekti tikslų nepaisant pačių kandidatų, nes trūksta sistemiškumo, bendro požiūrio į problemas, ką galėtų padėti užtikrinti jaunimo organizacijų tarybos kandidatai.

Taigi, apibendrinant sąlyga, kad savivaldybėse egzistuoja reprezentatyvūs demokratiniai principu įgyvendinami rinkimai į jaunimo atstovų vietas, nepasitvirtino, tačiau, remiantis respondentų įžvalgomis, galima kelti klausimus tolimesniems tyrimams apie tai, kiek jaunimo padėtis savivaldybėse bei apskritųjų stalų veikla yra susijusi su tuo, jog rinkimuose dalyvaujantys kandidatai į jaunimo tarybas patenka su tinkama ekspertize.

3.3. Bendradarbiavimo patirtis

Darbe keliama hipotezė (H3), kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kur jau iš anksčiau egzistavo bendras sutarimas su valdžios institucijomis ir jaunimo organizacijų ar jaunimo atstovais, pasitvirtino iš dalies.

Siekiant patikrinti šią hipotezę buvo analizuoti anksčiau organizuoti renginiai, kitos iniciatyvos tarp jaunimo bei savivaldybės ir jaunimo išitraukimas į savivaldybės organizuojamas veiklas (savanorystė renginiuose, pasiūlymų kitu formatu teikimas ir kt.).

Patikrinus hipotezę, ji patvirtinta, nes ankstesnis sėkmingas bendradarbiavimas yra pakankama, tačiau nebūtina, sąlyga sėkmei: tose savivaldybėse, kur egzistuoja jaunimo ir savivaldybės sutarimas, dalis SJRT veikia labai sėkmingai (Tauragės raj. ir Elektrėnų raj.) arba vidutiniškai sėkmingai

---

¹¹⁴ Interviu su Kretingos raj. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. sausio 8 d.

(Klaipėdos m.). Šiose savivaldybėse jaunimo situacija savivaldybėje yra teigiama tiek iš paklausos, tiek iš pasiūlos pusės: savivaldybės jaunimas aktyvus, egzistuoja įvairių jaunimo organizacijų, o savivaldybės atstovai bendradarbiauja su jaunimo organizuodami renginius, sprenddami klausimus, išsiančius už SJRT ribų, skiria žymią dalį lėšų jaunimo veikloms (ypač Tauragės raj. savivaldybėje).

Bendras sutarimas gali lemti sėkmingesnę veiklą, nes savivaldybė suteikia galimybę pasisakyti jaunimui ir pateikti informaciją apie aktualiausius klausimus, susijusius su jaunimo padėtimi, tai pastebi ir Elektrėnų raj. jaunimo reikalų ekspertas: „[Savivaldybės atstovai – *aut. past.*] mato tą jaunimą, visą laiką tą jaunimą palaiko, tikrai. Kitą kartą jaunimas patys nueina. Kaip dėl jaunimo biuro finansavimo, jie gavo didžiulius pinigus iš savivaldybės, nes jie nuėjo jau su konkrečiais pasiūlymais [pas savivaldybės atstovus]. Žiūrima rimtai, iš tikrųjų.“¹¹⁵ Tokiu atveju, kai jaunimui sukuriama galimybė pasisakyti ir būti išgirstam apskritai veiklose su savivaldybių atstovais, tikėtina, jog ir SJRT modelio bendradarbiavimas tinkamas ir suteikia žodį tolygiai abiem pusėms pasisakyti ir priimti labiausiai poreikius atitinkančius sprendimus.

Kita vertus, kaip ir minėta, šis dėmuo yra pakankama, tačiau nebūtina sąlyga, tai galima iliustruoti Panevėžio m. pavyzdžiu: savivaldybė šioje srityje buvo įvertinta 1 balu, nes nepaisant to, jog savivaldybė yra atvira dialogui su jaunimui, finansuoja projektus ir kuria sąlygas, dalį 2015-2019 m. kadencijos savivaldybėje neveikė Apskritasis stalas, dėl šios priežasties iš jaunimo pusės buvo sudėtinga iškomunikuoti konsoliduotą poreikį jaunimo politikos kaitai savivaldybėje: „Sakyčiau, bendrąja prasme jaunimas ne pasyvus, bet tiesiog Apskritasis stalas turėjo labai prastą reputaciją, kadangi buvęs vadovas, buvo rimtų įtarimų, kad netinkamai įsisavinami pinigai ir panašiai. <...> Apskritasis stalas buvo įšaldytas, ir organizacijos atskiros veikė, jaunimo sambūriai, bet tiesiog niekas nenorėjo jungtis į [Apskritąjį] stalą ir jaunimo reikalų tarybą, nes tai turėjo prastą reputaciją ir nematė naudos jaunimas ką nors bendrai daryt.“¹¹⁶

Taigi bendradarbiavimo patirtis tarp savivaldybės ir jaunimo atstovų yra svarbi sąlyga, leidžianti prisidėti prie sėkmės savivaldybėje, nes taip sukuriamos progos jaunimo atstovams bei savivaldybei vystyti ilgalaikiškesnius ir tvaresnius tarpusavio santykius, kai sprendimai priimami ir už SJRT ribų suteikiant galimybę jaunimo atstovams būti išgirstiems ir kituose formatuose.

Kita darbe keliama hipotezė (H4), kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kur jaunimo politika yra laikoma prioritetu, pasitvirtino iš dalies.

Savivaldybėse jaunimo politika reglamentuojama įvairiuose dokumentuose: metiniuose veiklos planuose, ilgalaikiuose strateginiuose dokumentuose, jaunimo problemų sprendimo planuose. Tyrimo metu pastebėta, kad visos analizuotos savivaldybės savo strateginio planavimo dokumentuose išskiria su jaunimo politika susijusius klausimus kaip strateginius tikslus ar uždavinius, o klausimai yra

---

¹¹⁵ Interviu su Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 5 d.

¹¹⁶ Interviu su Panevėžio m. JRT jaunimo reikalų atstovu, 2021 m. kovo 19 d.

susiję su vaikų ir jaunimo švietimu, užimtumu, savanoriška veikla, kiek rečiau – jaunimo įgalinimu priimti sprendimus ir saviraiška. Kita vertus, didžioji dalis savivaldybių (Elektrėnų, Klaipėdos m., Klaipėdos raj., Kretingos raj., Panevėžio m. bei Rokiškio raj.) tyrimo laikotarpiu turėjo ir atskirus dokumentus, reglamentuojančius jaunimo politikos strategiją ar jaunimo problemų sprendimo planus. Šių dokumentų kryptys taip pat labai įvairios: pavyzdžiui, Jaunimo problemų sprendimo Elektrėnų savivaldybėje 2013-2018 m. plane numatomas ne tik jaunimo užimtumo didinimas, bet ir pilietinio aktyvumo skatinimas¹¹⁷, o Jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2020 metų plane atkreipiamas dėmesys ir į jaunų šeimų gerovės didinimą.¹¹⁸

Jaunimo politikai teikiamas prioritetas savivaldybėse yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga SJRT veiklos sėkmei. Vis dėlto, vykdant duomenų analizę nuspręsta vieną iš atvejų – Tauragės raj. SJRT – laikyti išimtimi, leidžiančiu iš dalies pagrįsti hipotezę. Tai yra vienintelė savivaldybė, kurioje veikia sėkminga SJRT, tačiau kuri neturi atskiro jaunimo politikos strateginio dokumento, todėl pagal šį rodiklį, kitaip nei kitos sėkmingai veikiančios SJRT, formaliai buvo įvertinta 1 balu. Tačiau žvelgiant į bendrą savivaldybės dėmesį jaunimo politikai, už šią sritį buvo skirti 2 balai. Šiam atvejui galima daryti išimtį, nes nors savivaldybė nenumato atskiro dokumento jaunimo politikos strategijai, ilgalaikiuose savivaldybės strateginiuose planuose jaunimo politiką išskiria kaip vieną pagrindinių tikslų (I prioritetas, 1.2. tikslas: „Užtikrinti jaunimo politikos plėtrą ir įgyvendinimą“)¹¹⁹ taip pat skiria didelį finansavimą su jaunimu susijusioms veiklos sritims.

Analizuojant atskirus sėkmės dėmenis pastebėta, kad šis aspektas gali paaiškinti ir programinę sėkmę: suteikiant prioritetą jaunimo politikai, sėkmingiau įgyvendinami ir SJRT keliami tikslai. Visi SJRT atvejai, įvertinti kaip sėkmingi bei Panevėžio m. atvejis, taip pat pasižymi tuo, jog šiose savivaldybėse jaunimo politika čia numatoma tiek strateginiuose savivaldybių dokumentuose, tiek turi atskiras jaunimo politikos strategijas ar problemų sprendimo planus, tuo metu Kaišiadorių raj. ir Skuodo raj. SJRT veikla, kuri vertinama kaip mažai sėkminga, nors ir išskiria jaunimo politikos klausimus strateginiuose planuose, neturi atskiros jaunimo politikos strategijos.

Kita vertus, galima paminėti ir Panevėžio m. SJRT atvejį, kuris, palyginus su kitomis analizuotomis savivaldybėmis, buvo mažiau sėkmingas, nepaisant to, jog jaunimo politika yra

---

¹¹⁷ Elektrėnų savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų sprendimo Elektrėnų savivaldybėje 2013-2018 m. Plano patvirtinimo*, 2013 m. gegužės 29 d., Nr. TS-166

¹¹⁸ Panevėžio miesto savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2020 metų plano ir jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2016 metų priemonių plano patvirtinimo*, 2014 m. balandžio 24 d. Nr. 1-122

¹¹⁹ Tauragės rajono savivaldybės administracija, *Tauragės rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 metams*, patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. 1-667. < <https://www.taurage.lt/wp-content/uploads/2020/05/Taurag%C4%97sRSPP05.03.pdf> > 2021-04-01

numatoma kaip vienas pagrindinių miesto vizijos tikslų, taip pat turi ir išsamų, šešerių metų jaunimo problemų sprendimo planą.¹²⁰

Atsižvelgiant į rezultatus, galima daryti išvadą, jog tokiu atveju, kai savivaldybės dokumentuose jaunimo politika numatoma kaip vienas prioritetų, dažniausiai ir pačios SJRT veikia sėkmingai. Tai galima argumentuoti keliais aspektais: pirmiausia, aiškiau susidėliojus veiklų kryptis labiau institucionalizuojama jaunimo politika, apibrėžiami savivaldybei svarbiausi prioritetai šioje srityje, todėl ir atskiros SJRT gali nusimatyti aiškesnes veikimo kryptis ir taip siekti savo tikslų prisidedant prie visų trijų politikos sėkmės sąlygų. Ryškiausiai tai galima pastebėti kalbant apie programinę sėkmę, nes strateginiuose dokumentuose keliami tikslai sudaro prielaidas kokybiškesnei ir labiau nuosekliai jaunimo politikai. Tai pasireiškia ir per prioritetinių veiklos sričių nustatymą, kai savivaldybės organizuoja įvairias apklausas, nustato poreikį ir išryškina jaunimo politikos problemas, kurioms spręsti reikia skirti prioritetą. Kita vertus, tai taip pat leidžia kelti klausimą tolimesniems tyrimams, ar tai nėra atvirkštinis ryšys, jog tvariai ir sėkmingai ilgą veiką veikiančios SJRT gali daryti įtaką savivaldybės strategijų formavimui numatant jaunimui aktualius prioritetus.

3.4. Lyderystė

Darbe keliami hipotezė (H5), kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kuriose yra aktyvus lyderis, pasitvirtino iš dalies.

Vykdam analizę buvo atsižvelgiama į du lyderystę galinčius prisiimti asmenis – SJRT pirmininkas bei JRK, kurio pareigybės daugeliu atveju į SJRT sudėtį neįeina, tačiau buvo pastebėta, kad jis gali užimti fasilituojančio lyderio pozicijas.

Hipotezė pasitvirtino atsižvelgiant į tai, jog lyderystė yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga: visose sėkmingai veikiančiose savivaldybėse bent vienas asmuo (JRK arba pirmininkas) yra stiprus lyderis, ne tik gebantis fasilituoti, tačiau ir teikti pasiūlymus. Analizuojant atskirus sėkmės tipus, proceso bei politinės sėkmės atvejais ši sąlyga yra taip pat būtina, bet nepakankama.

Net ir mažiau sėkmingai veikiančiose SJRT yra bent vienas aktyvus lyderis. Tačiau svarbu atkreipti dėmesį į tai, jog abu asmenys lyderio pozicijas užima Kaišiadorių raj. ir Skuodo raj. savivaldybėse, kur į darbotvarkės formavimą ir proceso fasilitavimą aktyviai įsitraukė ir pirmininkaujantis jaunimo atstovas ar politikas ir JRK. Tarp Kaišiadorių SJRT pirmininko keltų klausimų – ir pastabos kitiems tarybos nariams dėl lankomumo, taip išreiškiant stiprias, kaip pirmininko, pozicijas, o Skuodo raj. atveju pirmininkavo vicemerė, atsakinga su jaunimo klausimais ir turinti

---

¹²⁰ Panevėžio miesto savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2020 metų plano ir jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2016 metų priemonių plano patvirtinimo*, 2014 m. balandžio 24 d. Nr. 1-122

patirties su tuo dirbant. Todėl sąlygą galima vertinti kaip pasitvirtinančią atvirkščiai, nes pagal ją didesniu balu įvertintos SJRT, kur aktyviai veikia tiek JRK, tiek pirmininkas, veikė mažiau sėkmingai/

Nepaisant to, bendra tendencija analizuotose savivaldybėse yra tokia, jog JRK yra asmuo, ne tik fasilituojantis veiklas ir suteikiantis erdvę visiems pareikšti nuomonę, bet ir dažnai pats iškelia klausimus svarstymui, formuoja darbotvarkę, veikia ir už SJRT formato ribų: „Tai natūralu, kad Jaunimo reikalų taryba šiaip tai akmuo po koordinatoriaus sprandu, nes pas mus, pavyzdžiui, jeigu ne koordinatorius, tai visiškai ta taryba neveiktų, jina tokia yra. Tiesiog kaip sakyti, primesta, nuleista iš viršaus. Aš nesakau, kad jos nereikia. Jos reikia, jeigu jina yra veikli ir kažką daro. <...> Tai toks papildomų protokolų rašymas, ir tiek.“¹²¹ Žvelgiant iš teorinės perspektyvos, toks JRK vaidmuo gali būti įvardintas kaip katalizatorius: entrepreneriškas veikėjas, kuris ne tik tarpininkauja, bet ir išnaudoja galimybes siekiant vystyti politiką. Taigi JRK svarbą sėkmingesniame SJRT veikimui galima paaikškinti tuo, jog šis asmuo turi patirties jaunimo politikos srityje, o kadangi yra ir savivaldybės atstovas, gali turėti svertus formuojant savivaldybės jaunimo politiką: JRK rengia ir įgyvendina savivaldybėje įgyvendinamas jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų padėtį savivaldybėje, plėtoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, dirbančių jaunimo politikos srityje, bendradarbiavimą ir atlieka kitas susijusias funkcijas.¹²² Klaipėdos raj. jaunimo politikos eksperto teigimu, SJRT – vienas iš jaunimo politikos formavimo įrankių, kuriuo naudojantis JRK gali pastiprinti ir argumentuoti savivaldybės vadovams siūlomus priimti sprendimus, todėl yra paranku, jog darbotvarkę formuoja būtent šias pareigas turintis asmuo: „Ir vėl daugiausiai vis tiek tai yra tiesioginis JRK darbas - formuoti savivaldybės jaunimo politiką. Tai ir formuoja, vis tiek pasižiūri į kitas savivaldybes. Ir tai yra JRK prioritetas, pagrindinė sritis. Tai JRK gal net išmuštų iš to, jeigu ateina visokie pasiūlymai, visai kažkokie nesusieti su mūsų vykdoma dabartine politika.“¹²³

Greta politikos formavimo, JRK turi ir kuria glaudesnę ryšį su jaunimu, kad galėtų tarpininkauti vykstant diskusijai tarp savivaldybės vadovų ir jaunimo išeinant ir už SJRT formato. Pavyzdžiui, Tauragės raj. koordinatorius informuoja savivaldybės atstovus apie vykstančius renginius, skatina išbandyti įvairias iniciatyvas, tuo metu Elektrėnų raj. atstovai padeda bendradarbiauti informuojant jaunimą apie savivaldybėje vykstančius procesus: „Na nėra daug aktyvių narių, bet yra keletas, kurie gilinasi, klausia visą laiką. Ir taip bent jau jaučia savivaldybės Tarybos pulsą, jie jau žino gerai, kad kiekvieno mėnesio paskutinį trečiadienį, kad vyksta Tarybos posėdžiai, kad pora savaitių prieš skelbiama darbotvarkė, kad JRK ją įmeta [į socialinio tinklo bendrą grupę], jie gilinasi. Kad nors tą pulsą jaustų, kaip ten viskas vyksta.“¹²⁴

---

¹²¹ Interviu su Skuodo raj. jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 6 d.

¹²² Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, *Valstybės žinios*, 2003-12-18, Nr. 119-5406, 3 straipsnio 3 dalis

¹²³ Interviu su Klaipėdos raj. jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 9 d.

¹²⁴ Interviu su Elektrėnų raj. jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 5 d.

Tyrimo metu pastebėta, kad nepaisant pasyvumo teikiant pasiūlymus, jaunimo tarybos pirmininko vaidmuo taip pat gali būti gana svarbus. Tačiau tai priklauso nuo asmeninių savybių: viena vertus, nepaisant pirmininko iniciatyvos trūkumo SJRT veikloje, jaunimas yra palaikomas, o idėjos atstovaujamos savivaldybės taryboje, kaip pavyzdžiui, Kretingos raj. SJRT pirmininkavusi mero pavaduotoja: „Pirmininkė mūsų būdavo tikrai tokia faina. Nu tikrai. Palaikydavo aktyviai. Galbūt iš jos neateidavo iniciatyva kažką labai inicijuoti, bet jeigu jai pasakydavo, pavyzdžiui, nu JRK inicijuodavo kažkokio klausimo sprendimą, ir tada mes posėdžio metu nusprenddavom, kad jo, čia rimtas klausimas – reikia kažką daryt. Tai ji imdavosi veiksmų, tolimesnių, kad tas klausimas būtų įgyvendintas. Jinai tada eidavo ten ir pas merą, ir pas administracijos direktorių, ir į [savivaldybės] tarybą paskui keldavo, tik tolimesni žingsniai eidavo, bet iniciatyvos iš jos iškelt kažkokią problemą gal nelabai ir būdavo.“¹²⁵

Taigi lyderystė SJRT formate yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga sėkmei: visose analizuotose savivaldybėse yra bent vienas asmuo, formuojantis ir keliantis klausimus svarstymui, tačiau dažniausiai šią poziciją užima JRK, kurio vaidmuo ryškus ne tik fasilituojant SJRT veiklą, bet ir apskritai formuojant jaunimo politiką savivaldybėje bei skatinant iniciatyvą bei bendradarbiavimą tarp savivaldybės ir jaunimo atstovų ir už SJRT formato ribų. Kita vertus, mažiau sėkmingai veikusiose savivaldybėse lyderystė pasireiškia tiek iš JRK, tiek iš pirmininko pusės, tad tai gali paskatinti kelti klausimą tolimesniems tyrimams apie tai, koks santykis turėtų būti tarp JRK ir pirmininkaujančio asmens, kad savivaldybės JRT veiktų sėkmingiau.

3.5. SJRT atstovų charakteristikos

Darbe keliama hipotezė (H6), kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kurių sudėtyje bus daugiau ekspertinės patirties turinčių jaunimo atstovų, nepasitvirtino.

Analizės metu buvo stebima, ar jaunimo atstovai SJRT sudėtyje turi ekspertinės patirties bei koks yra jų amžius. Pastebima, jog dauguma atstovų yra mokyklinio amžiaus, retesniais atvejais įsitraukia vyresnis jaunimas ar kito amžiaus grupės asmenys, kurie turi darbo patirties.

Hipotezė nepasitvirtino matuojant bendrą sėkmės rodiklį: sąlyga, kad turintys patirties jaunimo atstovai gali prisidėti prie sėkmingesnės SJRT veiklos nėra nei būtina, nei pakankama. Toks pats analizės rezultatas yra ir stebint atskirus sėkmės atvejus: tai nepaaiškina nei politinės, proceso ar programinės sėkmės.

Atsižvelgiant į surinktą informaciją, šios hipotezės nepasitvirtinimą galima argumentuoti įvairiais aspektais: pirmiausia, pastebėta, jog savivaldybės jaunimo organizacijoms atstovaujant vyresniems (t. y. ne mokyklinio amžiaus) asmenims, dažnai – organizacijų vadovams, gali kilti interesų

---

¹²⁵ Interviu su Kretingos raj. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. sausio 8 d.

konfliktų jiems siekiant vienašališkų, konkrečiai organizacijai palankių sprendimų: „Tai buvo ten keli momentai, kai vienas, pavyzdžiui, dabar tik prisimenu pora, kai mes, na, Jaunimo reikalų taryba turėjo vertinti projektines veiklas, kviesti rašyti projektus jaunimo veikloms plėtoti. Tai vietoj to, kad būtų buvę nuspręsta tiesiog daryti viešus kvietimus, kad bet kokios organizacijos galėtų rašyti paraiškas, teikti, žodžiu, ir kurti visokias iniciatyvas, tai tiesiog buvo nuspręsta išsidalinti, nes porai organizacijų reikėjo autobuso į kažkokį renginį į Vilnių važiuoti, kitos lėšos, pavyzdžiui, taip nueidavo.“¹²⁶ Tokiu atveju, sėkmę užtikrinti sudėtinga, nes, iš procesų pusės, neapsvarstomi suinteresuotųjų asmenų pasiūlymai, iš programinės – siekiama siaurų tikslų, neatsižvelgiant į programose suformuluotas problemas.

Kita galima priežastis gali būti priešinga – daugiau patirties turinčių asmenų nenoras ar laiko trūkumas įsitraukti į veiklas, susijusias su jaunimo politika, nepaisant to, jog jie patys yra jaunimo amžiaus. Pastebima, jog į SJRT veiklą visose analizuotose savivaldybėse, daugiausia įsitraukia mokyklinio amžiaus jaunimas, Lietuvos moksleivių sąjungos atstovai, kartais – jaunimo organizacijų vadovai (pavyzdžiui, vietos apskritojo stalo, ateitininkų ar šaulių sąjungos). Retesniais atvejais įsitraukia asmenys, kurie kuria šeimas regionuose, pavyzdžiui, Skuodo raj. jaunimo tarybos atstovė iš organizacijos „Veiklių mamų klubas“. Nepaisant to, nors tokiais atvejais stabilumo daugiau, nes nevyksta tokia kaita kaip mokyklinio amžiaus grupės atstovų, gali egzistuoti įsitraukimo trūkumas: „Pas mus dažniausiai jaunimo reikalų taryboje yra vyresni asmenys, kurie jau dažnu atveju, netgi ir baigę studijas ir kurie jau senai dirba. Tai vienas dalykas, tai yra suinteresuotumas. Tiesiog nėra suinteresuotumo, nėra tos lyderystės, nes galbūt nelabai įdomu ir nėra laiko. Yra bėda, nes tam, kad tu domėtumeisi ir žiūrėtum įvairius sprendimus, ir galvotum, ir diskutuotum, tam reikia laiko. Ir čia laiko pritrūksta. Jau dažnai būna prabėgom, ir todėl dažniausiai mes [jaunesni asmenys] į duris beldžiam, o ne jie.“¹²⁷

Kita vertus, jaunimo atstovų patirties trūkumas taip pat bent iš dalies gali prisidėti prie nesėkmės: beveik visose pagal procesus mažiau sėkmingai veikiančiose savivaldybėse, SJRT jaunimą atstovaujantys asmenys turi mažiau patirties ir dažniausiai yra mokyklinio amžiaus (išskyrus Skuodo raj.). Tai galima paaiškinti tuo, jog mažiau patirties turintys mokyklinio amžiaus jaunimo atstovai yra linkę išvykti studijuoti į didmiesčius, taip neišlaikant veiklos tęstinumo: „Sakau, pas mus tas jaunimas aktyvusis yra mokyklinio amžiaus, ir tai nereiškia, kad jie nuo kokios 10 klasės tampa tie aktyvieji, o jų po poros metų ir jų jau vėl nebėra ir vėl nauji. Tai va ta kaita beprotiškai didelė. Jaunimo organizacijų sąjunga, tai vat apskritasis stolas, irgi sako: mes darome mokymus, organizacijom, kaip projektus rašyt, kaip ką. Bet iš esmės padarai metam, o kitais metais – jau kiti jaunuoliai tas pareigas užima, praktiškai reikia vėl tuos pačius mokymus daryti, nes yra vėl kiti jaunuoliai. Tai va ta didžiulė kaita jaunimo.“¹²⁸

---

¹²⁶ Interviu su Skuodo raj. JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu, 2021 m. kovo 31 d.

¹²⁷ Interviu su Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 9 d.

¹²⁸ Interviu su Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. gruodžio 21 d.

Veiklos tęstinumo neužtikrinimas gali sutrukdyti nuosekliai siekti išsikeltų strateginių tikslų, taip pat tai gali paskatinti orientotis į labiau trumpalaikius tikslus, daugiausiai susijusius su jaunimo projektu finansavimu, renginių organizavimu ir pan., taip nesprenžiant esminių jaunimo politikos klausimų.

Taigi jaunimo patirties svarba – nepatvirtintas dėmuo SJRT sėkmei užtikrinti. Tai galima argumentuoti tuo, jog jaunimo kaita yra viena didžiausių problemų tiek SJRT veiklai, tiek apskritai vystant tvarią jaunimo politiką savivaldybėse, nes didžioji dalis aktyvių jaunuolių yra mokyklinio amžiaus, kurie, baigę mokyklą, išvyksta studijuoti į didmiesčius, vyresnio jaunimo atstovai (nuo 18 m.) į veiklas įsitraukia mažiau. Kita vertus, analizuojant tarpusavio bendradarbiavimo patirtis pačiose tarybose, pastebėta, jog, priešingai nei tikėtasi, vyresnių ir patirties turinčių jaunimo atstovų dominavimas SJRT gali sudaryti prielaidas ne tokiai sėkmingai SJRT veiklai, nes gali būti siekiama naudoti ne jaunimui, o savo atstovaujamos organizacijos, arba tokie tarybos nariai tiesiog gali nebūti suinteresuoti įsitraukti į veiklas.

Paskutinė darbe keliamą hipotezę (H7), kad sėkmingiau veiks tos SJRT, kurių sudėtyje savivaldybę atstovauja daugiau politikų nei savivaldybės administracijos atstovų, nepasitvirtino.

Vykdamas analizę stebėta, kokią dalį iš savivaldybių atstovų tarybose sudaro politikai. Tokiu atveju, jei SJRT sudėtyje yra bent trečdalis politikų (kitais – taryboje užima daugiau nei pusę savivaldybės atstovų vietų), buvo laikoma, kad tai yra pakankamai didelė atstovavimo dalis (atsižvelgiant į bendrą analizuotų savivaldybių kontekstą).

Tikrinant hipotezę pastebėta, kad didesnis politikų atstovavimas nėra nei pakankama, nei būtina sąlyga, todėl hipotezė paneigta. Tai, kad hipotezė nepasitvirtino, galima paaiškinti keletu aspektų: pirmiausia – politikų nesuinteresuotumas dalyvauti veikloje ir iš to kylantis mažas lankomumas. Analizuotose savivaldybėse dažnai į SJRT sudėtį pakliuvę politikai buvo paskirti mero ar į veiklas įsitraukę, nes buvo paskatinti kitų tarybos narių dėl jauno amžiaus: „Jeigu SJRT, tai visi taip ir supranta, kad turėtų eiti jauni žmonės ir iš savivaldybės pusės. <...> Na, ta prasme, kad kadangi praeitoje taryboje buvo sudėtinga su lankymu tos tarybos, ne visi tikrai, kaip čia pasakyti, įsitraukdavo į tą veiklą.“¹²⁹ Taip pat ir sėkmingai veikiančių SJRT atveju, politikų dalyvavimas neretai grįstas ne tiek savanoriškais principais, kiek „iš reikalo“, pavyzdžiui, Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų politikos ekspertas pastebėjo, kad savivaldybės tarybos atstovams „tiesiog pasiūlė, kas nori, tas gali padėti jaunimui, tapti SJRT nariais. <...> Tai taip vienas pats pasisiūlė, o kita <...> – pabaigoj taip: *tai gerai, aš, jeigu čia niekas nenori*. Tai taip gavosi, kad tie du savanoriai – jie tokie vieni iš jaunesnių – tapo mūsų tarybos [SJRT] nariais.“

Kita vertus, interviu metu bei analizuojant posėdžių protokolus taip pat pastebėta, jog kai kuriais atvejais posėdžius dažniau praleidžia politikai nei jaunimo atstovai – kaip ir minėta anksčiau, tai

---

¹²⁹ Interviu su Kaišiadorių savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 13 d.

gali būti dėl to, jog posėdžiai dažnai vyksta po darbo valandų, politikų užimtumo sprendžiant kitus klausimus. Šis aspektas būdingas tiek sėkmingoms, tiek mažiau sėkmingoms SJRT, pavyzdžiui, Klaipėdos m. 2016 m. savivaldybės (įskaitant ir politikus) atstovų lankomumas buvo 55 proc., tuo metu jaunimo – 66 proc.¹³⁰

Kai kuriais analizuotais atvejais jaunimo taryboje kviečiami dalyvauti suinteresuotų jaunimo politikos klausimais savivaldybės tarybos komitetų atstovai (pavyzdžiui, Klaipėdos m.) ar vicemerais (Kretingos raj. ir Skuodo raj.) bei administracijos direktoriaus pavaduotojai (Kaišiadorių raj.).

Apžvelgus atskiras sėkmes pastebėta, jog, išskyrus Klaipėdos raj. atvejį, tai – kaip tik sąlyga, kad mažesnė dalis politikų yra SJRT sudėtyje, yra būtina, tačiau nepakankama proceso ir programinei sėkmei paaiškinti: ten, kur politikai atstovauja mažiau, savivaldybės veikia labiau sėkmingai. Tuo metu labiau gebantys įsitraukti ir patirties šiais klausimais turintys savivaldybės administracijos atstovai, priešingai nei tikėtasi, galėtų prisidėti prie didesnės proceso bei programinės sėkmės tiek siūlant sprendimus, tiek įgyvendinant apsvaistytus ir pamatuotus tikslus jaunimo politikos klausimais. Tuo metu Klaipėdos miesto atveju, jaunimo politikos ekspertas išskyrė, jog palanku, kad sudėtyje būtų savo lauką išmanantys atstovai užtikrinant geresnį veiklų planavimą: „Kas liečia administraciją, tai administracijoje mes esame irgi labai vėlgi pagalvoję apie tuos asmenis, kurie tiesiog vėlgi kažkiek prisiliečiu su jaunimu. Tai mes labai džiaugiamės, kad turime strateginio skyriaus vedėją, dėl to, kad tai yra žmogus, kuris žino visus savivaldybės planus, ir mums iš karto yra lengva dėliotis viską.“¹³¹ Klaipėdos raj. atvejis taip pat gali iliustruoti administracijos atstovų dalyvavimo svarbą: šiuos atstovus JRK atranka pagal poreikį, iš su jaunimu dirbančių sričių specialistų: „Jau čia įvairiai, labai keičiu šituos du žmones [savivaldybės administracijos atstovus], tai būdavo įvairiai: kviečiau švietimo skyriaus vedėjas, Kultūros skyriaus vedėjas, dabar, dabartinėje kadencijoje, esu pasikvietusi strateginio planavimo skyriaus, kuris dirba daugiau su verslo sektoriumi, atstovą. Tai žodžiu, tiek tai yra buvusi socialinių paslaugų skyriaus vedėja, ir įvairiai taip. Bet čia yra palikta taip daugiau jaunimo reikalų koordinatoriaus nuožiūra.“¹³²

Taigi nepasitvirtinus hipotezei, kad didesnė politikų nei administracijos atstovų SJRT dalis gali prisidėti prie didesnės sėkmės tarybos veikloje, galima svarstyti apie kelias priežastis: nesavanoriška politikos atstovų atranka, laiko trūkumas, nesuinteresuotumas dalyvauti veikloje, taip pat – didesnis ekspertinės patirties iš poveikis, susijęs su administracijos atstovų įsitraukimu į veiklas.

---

¹³⁰ Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2016 metų veiklos ataskaita, Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2017 m. gegužės 2 d. posėdžio protokolu Nr. TAR1–53

¹³¹ Interviu su Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 9 d.

¹³² Interviu su Klaipėdos raj. jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 9 d.

3.6. SJRT ir sėkmingo gyventojų įtraukimo prielaidos

Taigi darbe į SJRT veiklą buvo žvelgiama kaip į vieną gyventojų įtraukimo į sprendimų priėmimą būdą, per kuriuos jaunimo atstovai gali lygiavertiškai diskutuoti su savivaldybės valdžia ir taip siekti kokybiškesnės ir tvaresnės politikos. Remiantis teorine prieiga buvo išsikelti septyni aspektai, galintys prisidėti prie SJRT veiklos sėkmės: pirmiausia – institucinio dizaino dėmenys (veiklos reglamentavimas ir jaunimo atstovų rinkimai į SJRT), taip pat – savivaldybės santykis su jaunimu (ankstesnė bendradarbiavimo patirtis ir savivaldybėje keliami prioritetai jaunimo politikoje) bei SJRT lyderystė ir atstovų charakteristikos (pirmininko charakteristikos, jaunimo atstovų patirtis bei savivaldybę atstovaujančių politikų dalis). Atlikus analizę paaiškėjo, jog sėkmingiausiai veikiančios savivaldybių jaunimo tarybos gali turėti dalį šių atributų, tačiau nei vienas aspektas, paimtas atskirai, negali užtikrinti sėkmės: tarpusavio bendradarbiavimo patirtis tarp jaunimo ir savivaldybės atstovų yra pakankama, tačiau nebūtina sąlyga sėkmei, o SJRT veiklos reglamentavimas, savivaldybės teikiami prioritetai jaunimo politikai bei lyderystė SJRT yra būtinos, tačiau nepakankamos sąlygos.

Kita vertus, atliktas kokybinis tyrimas leidžia išžvelgti ir gilesnę plotmę bei numatyti esminius aspektus, suteikiančius galimybę per sėkmingą SJRT ar panašių patariamųjų darinių veiklą įtraukti į sprendimų priėmimą suinteresuotas grupes, kartu priimti svarbiausius viešosios politikos sprendimus. Taigi galima nubrėžti kelias kryptis sėkmingai jaunimo reikalų tarybos savivaldybėje ar kito patariamojo darinio veiklai užtikrinti.

Pirmiausia – palankios išankstinės sąlygos suinteresuotoms grupėms dalyvauti sprendimų priėmime. Kaip ir pastebi kiti tyrėjai, tam, kad egzistuočių įsitraukimo poreikis, itin svarbu užtikrinti suinteresuotoms grupėms įsitraukti ir dalyvauti veiklose žvelgiant ne tik iš techninės pusės (parengiant visą reikalingą dokumentaciją, numatant veiklos kryptis), bet ir iš esmės sistemingai žvelgiant į tarpusavio bendradarbiavimą. Iš šio tyrimo matoma, kad palankūs išankstiniai santykiai, bendradarbiavimo patirtis, persidengia ir su veiklomis patariamajame SJRT darinyje, todėl jaunuoliams, dalyvaujantiems taryboje, daug paprasčiau dalintis savo nuomone ir siūlyti galimus sprendimus, o tokiu būdu, ir pati SJRT veikla tampa sėkmingesnė. Kita vertus, SJRT sėkmingumą galima sieti ir su tuo, jog tokiu atveju, jei savivaldybės atstovai jau iš anksto yra atviri ir kuria santykį su suinteresuotais asmenimis, tuomet tikėtina, jog tokiu pat būdu bus veikama ir jaunimo tarybose. Esant geriems išankstiniais santykiams, sukuriama tinkama atmosfera jaunuoliams drąsiai įsitraukti į diskusijas, nes taip suteikiama galimybė būti išgirstiems, galima aiškiau išreikšti argumentuotą nuomonę. Tuo metu žvelgiant iš platesnės, gyventojų įtraukimo perspektyvos, palanku svarstyti, kad iš anksto atviresnė institucija, šiuo atveju – savivaldybė, gali tikėtis didesnio įsitraukimo ir iš gyventojų pusės jiems dalyvaujant panašiuose dariniuose kaip NVO tarybos ar įsitraukiant į įvairias darbo grupes taryboje ar administracijoje.

Antras svarbus aspektas, kurį galima išvelgti atlikus gilesnę kokybinę analizę apie SJRT veiklas, yra tinkamų prioritetinių veiklų nustatymas iš valdžios institucijų pusės. Analizuojant devynias savivaldybes pastebėta, jog į jaunimo politiką galima žvelgti iš įvairių kampų, vis dėlto, mažiau sėkmingose savivaldybėse dažniausiai orientuojamasi į siaurus klausimus, susijusius su jaunimo ugdymu ir švietimu, tačiau nesant globalesnio jaunimo problematikos matymo, sudėtinga tikėtis ir kokybiškų sprendimų patarimojo darinio veikloje ar apskritai įtraukiant gyventojus į sprendimų priėmimą tokiu būdu. Sėkmingesnėms savivaldybėms orientuojantis į tokius tikslus kaip verslumo skatinimas, pilietiškumo ugdymas, kūrybinės veiklos galimybių atvėrimas, tikėtina, jog SJRT veiks sėkmingiau, nes bus numatomos dar platesnės ir aiškesnės veikimo kryptys. Kita vertus, į šį aspektą galima žvelgti ir iš kitos pusės – didesnis įsitraukimas iš visuomenės, SJRT narių gali padėti suformuluoti konkretesnius ir tvaresnius tikslus strateginiams dokumentams, kad jie būtų labiau orientuoti į gyventojų poreikius ir esminius probleminius aspektus. Todėl šiuo atveju patariamųjų darinių veiklos, kaip vieno gyventojų įtraukimo būdų, sėkmė gali būti nulemta ne tik formuojamos strategijos savivaldybėje, bet ir pačios savivaldybės atvirumo įtraukti į kryptių formavimą visas suinteresuotas puses.

Galiausiai, iš tyrimo galima matyti, jog tinkamas ir kokybiškas gyventojų įtraukimas per patariamuosius darinius užtikrinant jų sėkmingą veiklą neįmanomas be aiškios lyderystės – svarbu, kad institucijoje būtų bent vienas asmuo, siekiantis ne tik fasilituoti diskusiją tarp valdžios ir gyventojų, bet ir pats atneštų svarbiausius susijusius klausimus svarstymui. Kita vertus, siekiant tokiu būdu tinkamai veikti, svarbios ir lyderio kompetencijos bei ekspertizė tam, kad pateikiami klausimai būtų aktualūs tiek valdžios atstovams, tiek suinteresuotoms grupėms. Turint fasilituojantį lyderį galima skatinti ir tarpusavio pasitikėjimą patariamuosiuose dariniuose, taip pat – tarp valdžios ir gyventojų, nes toks asmuo gali palaikyti abi puses. Tokiu būdu lyderiaujantis asmuo galėtų užimti tarpininko pozicijas bei pats aktyviai prisidėti prie kokybiškesnių sprendimų priėmimo įtraukiant gyventojus.

Taigi patariamųjų darinių sėkmė, o per ją ir gyventojų įtraukimo į sprendimų priėmimą kokybė, gali priklausyti nuo įvairių aspektų ir jų sąsajų. Tinkamas reglamentavimas reikalingas padėti pagrindą tolimesniems žingsniams, tačiau be tarpusavio pasitikėjimo ir apskritai institucijos noro ir pastangų atsižvelgti į gyventojų poreikius, sėkminga patariamųjų darinių veikla yra sunkiai įmanoma, o tai gali padėti pasiekti kompetencijų politikos srityje turintis fasilituojantis lyderis.

Išvados

Šiame darbe siekta išsiaiškinti, kaip sėkmingai įtraukti gyventojus į sprendimų priėmimą analizuojant patariamųjų darinių sėkmės prielaidas. Tam pasitelkiama savivaldybių jaunimo reikalų tarybų (SJRT), kuriose pariteto principu dalyvauja jaunimo ir savivaldybės atstovai, veiklos analizė. Ši tema ypač aktuali žvelgiant iš dabartinės pandemijos perspektyvos, kurios metu buvo atkreiptas dėmesys, jog formuojant visuomenei tinkamiausius sprendimus svarbus tiek ekspertų, tiek gyventojų įsitraukimas ir jų poreikių išklausymas. Darbas prisideda prie mažai ypač Lietuvos mokslininkų išplėto tyrimų lauko, kuriame siekiama analizuoti ir suprasti veiksnius, lemiančius sėkmingą patariamųjų darinių veiklą žvelgiant iš gyventojų įtraukimo priimanant sprendimus valdžios lygmenyje perspektyvos.

Tyrimo metu pasitelktas teorinis pagrindas yra suformuotas iš bendradarbiaujamosios valdysenos modelio jį papildant gyventojų įtraukimo ir patariamųjų darinių tyrimų literatūra, o sėkmė matuojama atsižvelgiant į trilypę viešosios politikos sėkmės sąvoką. Bendradarbiaujamosios valdysenos modelis leidžia nagrinėti kompleksinius ryšius tarp visuomenės ir valdžios institucijų, kai yra siekiama kurti vieningą politiką, todėl prieiga palanki analizuojant patariamųjų darinių veiklą bei apskritai gyventojų įtraukimą. Remiantis teorija, sėkmingam valdymui įtakos gali turėti įvairūs aspektai: ankstesnės konfliktų ir bendradarbiavimo patirtys, lyderystė, institucinis dizainas. Ši teorinė prieiga darbe buvo papildyta įžvalgomis iš gyventojų įtraukimo bei patariamųjų darinių perspektyvos ir iškeltos septynios sąlygos, kurios galėtų lemti patariamųjų darinių sėkmę: valdžios institucijos dokumentuose užtikrinamos sąlygos veikti patariamajam dariniui, į patariamuosius darinius gyventojų atstovai renkami, egzistuoja ankstesnis sutarimas tarp institucijos ir gyventojų, patarimojo darinio veiklos politikos kryptis yra laikoma prioritetu, procesus fasilituoja aktyvus ir įtraukiantis lyderis, jaunimo atstovai turi ekspertinės patirties, darinyje valdžios instituciją atstovauja didesnė dalis politikų nei biurokratų. Tuo metu priklausomas kintamasis – sėkmė – buvo operacionalizuojamas pasitelkiant trilypės sėkmės sąvoką: proceso, programinę bei politinę, kai sprendimų priėmimo procesai vyksta sklandžiai, sprendimai atitinka programose išsikeltus tikslus, visuomenėje jie yra priimami teigiamai, o politikais pasitikima ir jie yra perrenkami. Remiantis teorinėmis įžvalgomis iškeltos septynios hipotezės pagal išsigrynintas patariamųjų darinių sėkmės sąlygas.

Empirinėje dalyje buvo analizuojamos 9 savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, pasitelkiant kokybinio tyrimo metodologiją, tyrimo laikotarpis – 2015-2019 m. Siekiant atsakyti į tyrimo klausimą, buvo atlikti 2 interviu su jaunimo politikos srities atstovais nacionaliniu lygmeniu bei 16 interviu su analizuojamų savivaldybių jaunimo reikalų ekspertais ir 2015-2019 m. SJRT kadencijos metu darinyje dalyvavusiais jaunimo atstovais, taip pat analizuojami veiklą reglamentuojantys dokumentai, posėdžių protokolai, savivaldybės strateginiai planai ir kiti šaltiniai. Siekiant įvertinti ir palyginti savivaldybių

SJRT veiklos sėkmę, tyrimo metu buvo taikomas lyginamasis metodas pagal jungtinį panašumo ir skirtumo modelį.

Atliekant empirinę analizę pirmiausia buvo įvertintos savivaldybių jaunimo reikalų tarybos pagal trilypę sėkmę – iš analizuotų sėkmingiausiomis laikomos keturios: Klaipėdos raj., Tauragės raj., Elektrėnų raj., Rokiškio raj., vidutiniškai sėkmingos: Klaipėdos m. ir Kretingos raj., o mažiausiai sėkmingos: Panevėžio m., Kaišiadorių raj. ir Skuodo raj. Vėliau tikrinant hipotezes bent iš dalies pasitvirtino keturios iš jų. Pirmoji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks savivaldybėse, kur teoriškai užtikrinamos tinkamos suinteresuotų grupių įtraukimo sąlygos, pasitvirtino iš dalies, nes tai – būtina, tačiau nepakankama sąlyga sėkmei, kadangi visos analizuotos savivaldybės buvo patvirtinusios tiek SJRT nuostatus, tiek numačiusios veiklos kryptis. Kai kurie atvejai išsiskiria tuo, jog SJRT sudėties formavimas įtraukiant ir savivaldybės įstaigų atstovus, numatomi konkrečių su jaunimo reikalais dirbančių komitetų atstovai, ar įkuriami papildomi pagalbiniai dariniai, kurie gali prisidėti prie procesų sėkmės užtikrinti kokybiškesnių ir labiau pamatuotų pasiūlymų teikimą. Todėl šis aspektas leidžia kelti klausimus tolimesniems tyrimams.

Antroji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks savivaldybėse, kur įgyvendinami jaunimo atstovų rinkimai, nepasitvirtino, nes tai nėra nei būtina, nei pakankama sąlyga sėkmei. Tiek sėkmingos, tiek mažiau sėkmingos SJRT atvejais atstovai buvo renkami trimis būdais: jaunimo visuotinio susirinkimo metu, apskritojo stalo organizuojamuose rinkimuose ar atrenkant tiesiogiai jaunimo reikalų koordinatoriui. Vis dėlto, remiantis respondentų įžvalgomis, galima kelti klausimus tolimesniems tyrimams apie tai, kiek jaunimo padėtis savivaldybėse bei apskritųjų stalų veikla yra susijusi su tuo, jog rinkimuose dalyvaujantys kandidatai į jaunimo tarybas patenka su tinkama ekspertize bei realiai atstovauja suinteresuotą grupę.

Trečioji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kur jau iš anksčiau egzistavo bendras sutarimas su valdžios institucijomis ir jaunimo organizacijų ar jaunimo atstovais, pasitvirtino iš dalies: tai yra pakankama, tačiau nebūtina sąlyga sėkmei. Sėkmingiausiose savivaldybėse jaunimas yra aktyvus, o savivaldybė taip pat proaktyviai įtraukia jaunuolius į savo veiklas už SJRT ribų, taip sukuriamas didesnis tarpusavio pasitikėjimas ir didėja tikimybė, jog SJRT kontekste sprendimai taip pat bus priimami sklandžiau ir labiau suderinti su abiem pusėmis.

Ketvirtoji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kur jaunimo politika yra laikoma prioritetu, pasitvirtino iš dalies, nes tai yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga sėkmei. Tokiu atveju, kai savivaldybės dokumentuose jaunimo politika numatoma kaip vienas prioritetų, dažniausiai ir pačios SJRT veikia sėkmingai: taip institucionalizuojama jaunimo politika, numatomi prioritetai ir nubrėžiamos aiškios veiklos kryptys SJRT siekiant savo tikslų.

Penktoji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kuriose yra aktyvus lyderis, pasitvirtino iš dalies. Aktyvi lyderystė SJRT formate yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga

sėkmei, nes visose analizuotose savivaldybėse JRK yra asmuo, kuris formuoja SJRT darbotvarkę ir kelia klausimus svarstymui. Tokia lyderyste ne tik fasilituojama SJRT veikla, bet ir apskritai prisidedama prie tarpininkavimo ir jaunimo politikos formavimo savivaldybėje. Vis dėlto, tyrimas parodė, kad tuo atveju, kai yra du aktyvūs lyderiai, savivaldybės veikia mažiau sėkmingai, tad ateities tyrimuose galima kelti klausimą apie pirmininkaujancio SJRT asmens ir JRK santykį tarybose ir jų sąveikos pasekmes sėkmingai veiklai.

Šeštoji hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kurių sudėtyje bus daugiau ekspertinės patirties turinčių jaunimo atstovų, nepasitvirtino – tai nėra nei būtina, nei pakankama sąlyga sėkmei. Tyrimo metu paaiškėjo, kad to priežastys gali būti įvairios: jaunimo organizacijų atstovai gali siekti naudoti tik savo vadovaujamos organizacijos, ne visi vyresnio nei mokyklinio amžiaus jaunimo atstovai turi pakankamai motyvacijos ir laiko įsitraukti į SJRT veiklas. Todėl tolimesniuose darbuose galima plėtoti idėją apie tai, kokio pobūdžio jaunimo atstovų įsitraukimas būtų tinkamiausias patariamųjų darinių, tuo pačiu ir gyventojų įtraukimo kartu priimant sprendimus, sėkmei užtikrinti.

Paskutinė, septintoji, darbe keliama hipotezė, kad SJRT sėkmingai veiks tose savivaldybėse, kurios sudėtyje savivaldybę atstovauja daugiau politikų nei savivaldybės administracijos atstovų, taip pat nepasitvirtino. Siekiant tai paaiškinti, galima svarstyti apie kelis aspektus: nesavanoriška politikų atranka paskatina labiau atmetiną dalyvavimą SJRT veikloje dėl politikų laiko trūkumo ir nesuinteresuotumo dalyvauti. Kita vertus, naujuose tyrimuose galima kelti klausimą apie tai, ar tokio tipo darinyje, kur politika formuojama ne tik per politinius sprendimus, administracijos atstovai, kaip ekspertai, galėtų, priešingai, prisidėti prie sėkmingesnės veiklos aiškiau nubrėždami kryptis ir pasiūlydami kokybiškesnių sprendimų jaunimo politikos vystymui, taip užtikrinant sėkmingesnę SJRT veiklą, o tuo pačiu, ir gyventojų įtraukimo į sprendimų priėmimą procesą.

Darbo pabaigoje taip pat iškelti keli aspektai, leidžiantys nubrėžti sėkmingos SJRT veiklos prielaidas: pirmiausia – palankios išankstinės sąlygos jaunuoliams, arba suinteresuotai grupei, dalyvauti patariamuosiuose dariniuose, kurios galėtų pasireikšti per tarpusavio valdžios ir gyventojų pasitikėjimo ugdymą, numatytą reikalingą dokumentaciją veikti, taip pat sėkminga veikla neatsiejama nuo suteikiamo prioriteto ir kokybiškos politikos formavimo, kai neapsiribojama siaura politine kryptimi (pavyzdžiui – švietimo ir ugdymo politika), bet siekiama iš esmės kurti palankesnę aplinką jaunimui įvairiose srityse, o trečiasis aspektas – lyderystė, kuri geba ne tik fasilituoti ir skatinti tarpusavio valdžios ir gyventojų bendradarbiavimą, bet ir geba įnešti naujų klausimų per ekspertizę ir politikos formavimą.

Taigi šis darbas padeda atskleisti, kas gali lemti sėkmingą gyventojų įtraukimą analizuojant patariamųjų darinių veiklos sėkmės prielaidas. SJRT atvejis parodo, jog, siekiant per tokius darinius įtraukti gyventojus, svarbios ne tik techninės prielaidos ir tinkamos dokumentacijos parengimas, bet ir apskritai valdžios institucijos noras ir suinteresuotumas suteikti palankias sąlygas tokiems

patariamiesiems dariniams veikti bei kitais būdais atsiklausti gyventojų dėl jiems rūpinčių klausimų sprendimo.

Vis dėlto, šis darbas turi kelis ribotumus: analizuojamų atvejų skaičius, kuris dėl laiko ir išteklių stokos negalėjo apimti visų Lietuvos savivaldybių ar ilgesnio tyrimo laikotarpio, todėl egzistuoja tikimybė, kad tyrimas neapima visų kintamųjų, galinčių nulemti patariamųjų darinių sėkmę. Kita vertus, pasitelkus didesnę komandą, būtų paranku išanalizuoti gyventojų dalyvavimą tokio pobūdžio dariniuose visose savivaldybėse ilgesniu laikotarpiu, kas galėtų parodyti ir galimas judėjimo kryptis kintant laikui (ypač esant pandeminiams aplinkybėms).

Remiantis šiuo darbu galima kelti įvairių klausimų tolimesniems tyrimams: ar ir kokiomis sąlygomis šiame darbe nuneigtos hipotezės galėtų prisidėti prie patariamųjų darinių sėkmės, taip pat, pritaikius kokybinę lyginamąją analizę, galima išskirti papildomų aspektų (pavyzdžiui, JRK vaidmuo, savivaldybės administracijos vaidmuo, tarpusavio jaunimo santykio savivaldybėje reikšmė) ir juos išanalizavus pamatyti sėkmę lemiančius aspektus. Taip pat būtų paranku analizuoti ir bendrą savivaldybių politiką gyventojų įtraukimo lygmeniu, pasirenkant ne tik SJRT, bet ir kitus panašius darinius, įvertinant savivaldybės kontekstą apskritai bendraujant su visuomene, bei pačių gyventojų pasitikėjimą ir norą dalyvauti. Pasitelkiant šio tyrimo rezultatus, galima siekti patikrinti hipotezes žvelgiant į gyventojų įtraukimą plačiau – ar tokių patariamųjų darinių veiklos sąlygos gali prisidėti ir prie geresnės gyventojų įtraukimo kokybės ne tik savivaldos, bet ir nacionaliniu lygmeniu. Tai atlikti būtų paranku analizei pasirenkant skirtingo pobūdžio gyventojų įtraukimo formas ir jas išbandant eksperimentiniais metodais.

Rekomendacijos

Remiantis atlikta analize galima formuoti skirtingas rekomendacijas suinteresuotoms šalims. Pirmiausia, siekiant užtikrinti sėkmingesnę patariamųjų darinių (tokių kaip SJRT) veiklą, savivaldybių administracijoms ir taryboms formuojant jaunimo politiką atsižvelgti į platesnius su jaunimu susijusius probleminius klausimus (ugdymas, verslumas, pilietinis aktyvumas, migracija) taip nubrėžiant ryškesnes kryptis politikai. Rekomenduojama formuojant tokius sprendimus atsižvelgti į gyventojų poreikį ir keliamus klausimus. Taip pat, siekiant užtikrinti ne tik SJRT veiklos tvarumą ir sėkmingumą, bet ir apskritai jaunimo politikos vystymą savivaldybėje, svarbu identifikuoti žmones, galinčius tarpininkauti tarp valdžios atstovų ir suinteresuotų grupių šiuo atveju – jaunimo), tai gali būti JRK, tačiau SJRT pirmininko vaidmuo taip pat turėtų būti išlaikomas kaip gebantis ne tik palaikyti jaunimą, bet ir pats atnešti klausimų svarstymui bei aktyviai formuoti pasiūlymus. Greta to, vystant jaunimo politiką savivaldybėje siūloma atsižvelgti ne tik į jaunimo poreikius finansuojant jų projektus, bet ir naudotis JRD suteikiamomis galimybėmis ir bendrai įgyvendinamais projektais išbandant naujas jaunimo

įtraukimo praktikas. Savivaldybėms taip pat rekomenduojama formuoti praktikas, susijusias su glaudesniu bendradarbiavimu tarp gyventojų ir valdžios išeinant už patariamųjų darinių veiklos ribų: organizuoti renginius, bendras iniciatyvas, suteikti galimybę išsakyti nuomonę tiesiogiai savivaldybės politikams. Taip būtų užtikrinamos pasitikėjimu grįsti tarpusavio santykiai, kurie gali prisidėti prie sėkmingesnės patariamųjų darinių, taip pat ir gyventojų įtraukimo, veiklos.

Kitos rekomendacijos skirtos jaunimo bendruomenėms ir organizacijoms – pirmiausia, siekiant išlaikyti santykių su savivaldybe tvarumą, inicijuoti bendras veiklas, teikti pasiūlymus ir už SJRT ribų, tai daryti argumentuotai, remiantis ekspertize ir jaunimo problemų tyrimais. Tokiu būdu konstruojamas bendradarbiavimas gali būti naudingas veikiant SJRT bei kitaip siekiant prisidėti prie aktyvaus jaunimo politikos formavimo savivaldybėje. Kita vertus, siekiant vystyti tvarius santykius su savivaldybe, svarbu išlaikyti veiklos tęstinumą užtikrinant jaunimo apmokymus ir įvairaus amžiaus jaunuolių įtraukimą į organizacijų veiklas bendradarbiaujant tarpusavyje tarp skirtingo pobūdžio jaunimo organizacijų.

Literatūra

1. Ansell, Chris ir Alison Gash, „Collaborative Governance in Theory“. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 2008, 543-571.
2. Ansell, Chris ir Alison Gash, „Stewards, mediators, and catalysts: Toward a model of collaborative leadership." *The Innovation Journal* 17(1), Article 7, 2012.
3. Ansell, Christopher, et al. „Understanding inclusion in collaborative governance: a mixed methods approach.“ *Policy and Society* 39(4), 2020, 570-591.
4. Arnstein, Sherry R., „A ladder of citizen participation.“ *Journal of the American Institute of planners* 35(4), 1969, 216-224.
5. Bobbio, Luigi, „Designing effective public participation.“ *Policy and Society* 38 (1), 2019, 41-57.
6. Bortkevičiūtė, Rasa ir Vitalis Nakrošis, „Ar įvyko biurokratijos saulėlydis Lietuvoje? Saulėlydžio komisijų teiktų rekomendacijų poveikis viešojo valdymo politikai 1999–2016 metais.“ *Politologija* 92(4), 2018, 91-131.
7. Bortkevičiūtė, Rasa ir Vitalis Nakrošis, „Public online consultation in Lithuania: declaring government openness or empowering citizens?“ *2019 EGPA conference „Public Administration across Borders“*, 2019.
8. Bovens, Mark ir Paul‘T. Hart, *Understanding Policy Fiascoes*. London: Transaction Publishers, 1996.
9. Callahan, Kathe, „Citizen participation: Models and methods.“ *International Journal of Public Administration*, 30(11), 2007, 1179-1196.
10. Collier, David, „Understanding process tracing.“ *PS: Political Science & Politics* 44 (4), 2011, 823-830.
11. Compton, Mallory E. ir Paul‘T. Hart, „How to ‚See‘ great policy successes. A field guide to spotting policy successes in the wild“. Kn. Mallory E. Compton ir Paul‘T. Hart, (sud.), *Great Policy Successes*. Oxford: Oxford University Press, 2019, 1-20.
12. Connor, Desmond M., „A new ladder of citizen participation.“ *National Civic Review* 77(3), 1988, 249-257.
13. Craft, Jonathan ir Matt Wilder, „Catching a second wave: Context and compatibility in advisory system dynamics.“ *Policy Studies Journal* 45(1), 2017, 215-239.
14. Douglas, Scott et al., „Pathways to collaborative performance: examining the different combinations of conditions under which collaborations are successful.“ *Policy and Society* 39(4), 2020, 638-658.

15. Emerson, Kirk ir Tina Nabatchi, „Evaluating the productivity of collaborative governance regimes: A performance matrix.“ *Public Performance & Management Review* 38(4),2015, 717-747.
16. Fischer, Frank, „Participatory governance: From theory to practice.“ *The Oxford handbook of governance*, 2012, New York: Oxford University Press, 457-471.
17. Haas, Peter M., „When Does Power Listen to Truth? A Constructivist Approach to the Policy Process“, *Journal of European Public Policy* 11 (4), 2004, 569–592.
18. Halligan, John, „Policy Advice and the Public Service“. Kn. B. Guy Peters, Donald J. Savoie (sud.), *Governance in a Changing Environment*, Montreal: McGill-Queen’s University Press, 1995, 138-172.
19. Howlett, Michael et al., „The Distribution of Analytical Techniques in Policy Advisory Systems: Policy Formulation and the Tools of Policy Appraisal.“ *Public Policy and Administration*, 29(4), 2014, 271–291.
20. Howlett, Michael, „From the ‘old’ to the ‘new’ policy design: design thinking beyond markets and collaborative governance.“ *Policy Sciences* 47(3), 2014, 187-207.
21. Howlett, Michael, ir Adam M. Wellstead. "Policy work in multi-level states: Institutional autonomy and task allocation among Canadian policy analysts." *Canadian Journal of Political Science/Revue canadienne de science politique* 45(4), 2012, 757-780.
22. Irvin, Renee A. ir John Stansbury, „Citizen participation in decision making: is it worth the effort?“ *Public administration review* 64(1), 2004, 55-65.
23. Jaunimo reikalų departamentas, *Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos*. <<https://jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/jaunimo-reikalu-tarybos>> Žiūrėta: 2020.12.02.
24. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius, *Įsakymas dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos organizavimo ir vertinimo rekomendacijų patvirtinimo*, 2019 m. gegužės 6 d. Nr. 2V-105 (1.4), <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/05179d3070a111e9a13eeecaacbc653f>> Žiūrėta: 2020.01.13
25. Lietuvos Respublikos Seimas, *Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas*, 2003. <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.223790/asr>> Žiūrėta: 2020.12.12
26. Lietuvos Respublikos Seimas, *Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymas*, 2003. <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d1e6be90747611e3b675ad30753d4b1b>> Žiūrėta: 2020.12.12
27. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministras, *Įsakymas Dėl Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo*, 2009. <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.335692/asr>> Žiūrėta: 2020.12.12.

28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija, *Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030““. Rodiklių įgyvendinimo pažanga*, 2019. <<https://rv.lt/uploads/main/documents/files/2030/LT2030%20rodikliu%20apzvalga%202018.pdf>> Žiūrėta: 2021 04 19
29. Lijphart, Arend, „Comparative politics and the comparative method.“ *The american political science review* 65 (3), 1971, 682-693.
30. Marsh, David ir Allan McConnell.. „Towards A Framework for Establishing Policy Success“. *Public Administration* 88 (2), 2010, 564–583.
31. McConnel, Allan, „Policy Success, Policy Failure and Grey Areas In-Between“, *Journal of Public Policy*, 30 (3), 2010, 345-362.
32. Morkevičius, Vaidas, Zenonas Norkus, *Kokybinė lyginamoji ryškiųjų aibių analizė*. <<https://www.fsf.vu.lt/users/zennor/download/Foto/KokybineLyginamojiRyskiujuAibiuAnalize5T.doc>> Žiūrėta: 2020-04-01
33. Nakrošis, Vitalis, Ramunas Vilpišauskas ir Detlef, „Sustainable Governance Indicators 2020. Lithuania Report.“ < https://www.sgi-network.org/docs/2020/country/SGI2020_Lithuania.pdf> Žiūrėta: 2021-01-12.
34. Newman, Janet, et al., „Public participation and collaborative governance.“ *Journal of social policy* 33(2), 2004, 203-223.
35. Noreikienė, Ilmara ir Gintaras Žilinskas, „Neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas viešojo valdymo procese: Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis.“ *Viešoji politika ir administravimas*, 16 (1), 2017.
36. Noreikienė, Ilmara ir Gintaras Žilinskas, „Neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų dalyvavimas viešojo valdymo procese: Klaipėdos miesto savivaldybės atvejis.“ *Viešoji politika ir administravimas*, 16 (1), 2017.
37. OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, 2020. <<https://doi.org/10.1787/339306da-en>> Žiūrėta: 2020-06-15
38. OECD, *Lithuania: Fostering Open and Inclusive Policy Making*. OECD Publishing, 2015.
39. OECD, *Policy Advisory Systems, Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*. Paris: OECD Publishing, 2017. <https://read.oecd-ilibrary.org/governance/policy-advisory-systems_9789264283664-en> Žiūrėta: 2019-12-23.
40. OECD, *Recommendation of the Council on Open Government*. C(2017)140 - C/M(2017)22, 2017 m. gruodžio 14 d. < <https://www.oecd.org/gov/Recommendation-Open-Government-Approved-Council-141217.pdf>> Žiūrėta: 2021-04-15

41. OECD, *Together for better public services: Partnering with citizens and civil society*. Paris: OECD Publishing, 2011.
42. OECD, *Open Government: The Global Context and the Way Forward*, Paris: OECD Publishing, 2016. <<https://doi.org/10.1787/9789264268104-en>> Žiūrėta: 2021-04-15.
43. Petronytė, Ieva, Maryja Šupa, ir Agnė Markauskaitė, *Valdžios ir nevyriausybinio sektorių bendradarbiavimo viešosios politikos sprendimų priėmimo procese stiprinimas*. Vilnius: Pilietinės visuomenės institutas, 2015.
44. Pilietinės visuomenės institutas, *Pilietinės galios indeksas. 2019 metai*. Vilnius, 2020. <http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2020/05/PGI_2019metai.pdf> Žiūrėta: 2021-01-12.
45. Rowe, Gene, ir Lynn J. Frewer, „Public participation methods: A framework for evaluation.“ *Science, technology, & human values*, 25(1), 2000, 3-29.
46. Skietrys, Eugenijus, Alvydas Raipa ir Edverdas Vaclovas Bartkus, „Viešosios ir privačiosios partnerystės efektyvumo dimensijos.“ *Engineering Economics* 58 (3), 2008, 45-50.
47. Specialiųjų tyrimų tarnyba, „Tvaraus valdymo rodikliai 2018“ *Lietuvos situacijos analizė*. 2018. <https://www.stt.lt/tyrimai_ir_analizes/SGI_2018_Lietuva_viesinimui> Žiūrėta: 2019-12-23.
48. Šilinskytė, Aušra, „Nevyriausybinių organizacijų ir savivaldybių sąveika Lietuvoje: teoriniai sprendimų priėmimo ir įgyvendinimo proceso aspektai“, *Viešoji politika ir administravimas*, 14(2), 2015, 221-235.
49. Tamošiūnaitė, Rūta, „Socialinių technologijų taikymo galimybės gyventojų dalyvavimui viešojo valdymo sprendimų priėmimo procesuose.“ *Daktaro disertacija*, Mykolo Romerio universitetas, 2018.
50. Wellstead, Adam M., et al., „Policy analytical capacity in changing governance contexts: A structural equation model (SEM) study of contemporary Canadian policy work.“ *Public Policy and Administration* 26(3), 2011, 353-373.

Tyrimui naudoti šaltiniai

Elektrėnų raj. savivaldybė

1. Elektrėnų savivaldybė, *Elektrėnų savivaldybės tarybos 2015 m. veiklos ataskaita*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. V.TS –150.
2. Elektrėnų savivaldybė, *Elektrėnų savivaldybės tarybos 2016 m. veiklos ataskaita*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. V.TS–8.

3. Elektrėnų savivaldybė, *Elektrėnų savivaldybės tarybos 2017 m. veiklos ataskaita*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. V.TS–25.
4. Elektrėnų savivaldybė, *Elektrėnų savivaldybės tarybos 2018 m. veiklos ataskaita*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. V.TS–13.
5. Elektrėnų savivaldybė, *Elektrėnų savivaldybės tarybos 2019 m. veiklos ataskaita*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 12 d. sprendimu Nr. VLTS–25.
6. *Elektrėnų savivaldybės 2014-2016 m. strateginis veiklos planas*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 30 d. sprendimu Nr. TS – 283.
7. Elektrėnų savivaldybės administracija (vykdytojas UAB „Lyderio grupė“), *Elektrėnų savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 m.*, patvirtinta Elektrėnų savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. TS–80.
8. Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2015 m. veiklos ataskaitos pristatymas (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas).
9. Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2016 m. veiklos ataskaita (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas).
10. Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2017 m. veiklos ataskaita (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas).
11. Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2018 m. veiklos ataskaita (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas).
12. Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų taryba, 2019 m. veiklos ataskaita (darbo autorei el. paštu savivaldybės atstovų atsiųstas dokumentas).
13. Elektrėnų savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėties ir nuostatų patvirtinimo*, 2019 m. birželio 26 d. Nr. VI.TS-69.
14. Elektrėnų savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų savivaldybėje 2013-2018 metų plano 2016-2018 m. priemonių plano patvirtinimo*, 2016 m. birželio 15 d., Nr. V.TS-163.
15. Elektrėnų savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų sprendimo Elektrėnų savivaldybėje 2013-2018 m. Plano patvirtinimo*, 2013 m. gegužės 29 d., Nr. TS-166.
16. Elektrėnų savivaldybės tarybos daugumos 2015-2019 metų veiklos programa, 2015 m. gruodžio 16 d.
17. Interviu su Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 5 d.
18. Interviu su Elektrėnų savivaldybės 2015-2019 m. kadencijos JRT jaunimo atstovu, 2021 m. kovo 26 d.

Kaišiadorių savivaldybė

1. Interviu su Kaišiadorių savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 13 d.

2. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos ataskaita. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06.
3. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-04-26, Nr.10. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06.
4. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2019-05-10, Nr.1. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06.
5. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-04-05, Nr.1. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06.
6. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-04-20, Nr.2. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
7. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-04-26, Nr.3. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
8. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-06-15, Nr.4. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
9. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-11-03, Nr.5. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
10. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2017-11-14, Nr.6. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
11. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-01-16, Nr.7. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
12. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-01-16, Nr.7. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06
13. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-01-30, Nr.8. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240> Žiūrėta: 2021-03-06

14. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-05-08, Nr.10. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
15. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-04-26, Nr.9. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
16. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-05-28, Nr.11. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
17. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-06-19, Nr.12. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
18. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-10-01, Nr.13. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
19. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2018-11-06, Nr.14. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
20. Kaišiadorių rajono savivaldybė, Kaišiadorių Jaunimo reikalų tarybos susirinkimo protokolas, 2019-02-26, Nr.14. <http://old.kaisiadorys.cssp.eu/go.php/lit/Jaunimo_reikalų_taryba/240>
Žiūrėta: 2021-03-06
21. *Kaišiadorių rajono savivaldybės plėtros iki 2023 m. strateginis planas*, patvirtintas Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2014 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. V17-13, 2018 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. V17-49 redakcija
22. Kaišiadorių rajono savivaldybės taryba, sprendimas dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo, 2017 m. kovo 30 d. Nr. V17

Klaipėdos m. savivaldybė

1. Interviu su Klaipėdos m. savivaldybės 2015-2019 m. kadencijos JRT jaunimo atstovu, 2021 m. vasario 27 d.
2. Interviu su Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 9 d.
3. *Klaipėdos miesto savivaldybės 2013–2020 metų strateginis plėtros planas*, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 25 d. sprendimu Nr. T2-79

4. Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos plėtros programos (Nr. 09) aprašymo priedas, 2016–2018 m. Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos plėtros programos Nr. 09 tikslų, uždavinių, priemonių, priemonių išlaidų ir produkto kriterijų suvestinė
5. Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos plėtros programos (Nr. 09) aprašymo priedas, 2017–2019 m. Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo politikos plėtros programos Nr. 09 tikslų, uždavinių, priemonių, priemonių išlaidų ir produkto kriterijų suvestinė
6. Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2015 metų veiklos ataskaita, <https://www.klaipeda.lt/lt/taryba/komisijos-ir-tarybos/jaunimo-reikalu-taryba/2352> Žiūrėta: 2021-02-20
7. Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2016 metų veiklos ataskaita, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2017 m. gegužės 2 d. posėdžio protokolu Nr. TAR1–53
8. Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2018 metų veiklos ataskaita, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2019 m. vasario 20 d. posėdžio protokolu Nr. TAR1–31
9. Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos ataskaita, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2020 m. kovo 24 d. posėdžio protokolu Nr. TAR1–64
10. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos metinis 2018 m. veiklos planas, patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2018 m. gegužės 4 d., TAR1-70
11. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-07-18, Nr. TAR1-102
12. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2019-01-04, Nr. TAR1-3
13. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2019-01-21, Nr. TAR1-11
14. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2019-02-20, Nr. TAR1-31
15. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2019-02-21, Nr. TAR1-38
16. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2015-12-01, Nr. TAR1-86
17. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-15, Nr. TAR1-46

18. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-13, Nr. TAR1-43
19. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2017-02-06, Nr. TAR1-14
20. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-15, Nr. TAR1-46
21. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-10-26, Nr. TAR1-120
22. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-08-09, Nr. TAR1-91
23. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-07-04, Nr. TAR1-77
24. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-14, Nr. TAR1-45
25. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-14, Nr. TAR1-44
26. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-04-13, Nr. TAR1-43
27. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2017-08-30, Nr. TAR1-111
28. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2017-05-02, Nr. TAR1-53
29. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2017-02-13, Nr. TAR1-16
30. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2016-02-06, Nr. TAR1-15
31. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2017-10-09, Nr. TAR1-139
32. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-01-04, Nr. TAR1-5
33. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-12-13, Nr. TAR1-173
34. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-10-30, Nr. TAR1-148

35. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-10-18
36. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-09-05, Nr. TAR1-122
37. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-07-18, Nr. TAR1-102
38. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-05-04, Nr. TAR1-70
39. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-05-10, Nr. TAR1-75
40. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-02-21, Nr. TAR1-28
41. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos prie Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2018-02-14, Nr. TAR1-24
42. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos metinis 2017 metų veiklos planas, Patvirtinta Klaipėdos miesto savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2017m. gegužės 2d. posėdžio protokolu Nr. TAR1-53
43. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos metinės kryptys (pateikiamos 2016, 2017 ir 2018 m. kryptys), <https://www.klaipeda.lt/lt/taryba/komisijos-ir-tarybos/jaunimo-reikalu-taryba/2352> Žiūrėta: 2021-02-22
44. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo 2015 m. rugsėjo 24 d. Nr. T2-239

Klaipėdos raj. savivaldybė

1. 8 šaukimo Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos įgaliojimų laikui sudaryta Jaunimo reikalų taryba ir patvirtinta Savivaldybės tarybos 2015-05-28 sprendimu Nr. T11-125, <https://www.klaipedos-r.lt/index.php?3115432350> Žiūrėta: 2021-02-14
2. Interviu su Klaipėdos r. savivaldybės 2015-2019 m. kadencijos JRT jaunimo atstovu, 2020 m. lapkričio 13 d.
3. Interviu su Klaipėdos raj. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 10 d.
4. *Informacija apie Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą 2016 metais.* <https://www.klaipedos-r.lt/index.php?3115432350> Žiūrėta: 2021-02-14

5. *Informacija apie Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą 2017 metais.*
<<https://www.klaipedos-r.lt/index.php?3115432350>> Žiūrėta: 2021-02-14
6. *Informacija apie Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą 2018 metais.*
<<https://www.klaipedos-r.lt/index.php?3115432350>> Žiūrėta: 2021-02-14
7. *Informacija apie Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą 2019 metais.*
<<https://www.klaipedos-r.lt/index.php?3115432350>> Žiūrėta: 2021-02-14
8. *Jaunimo problemų sprendimo Klaipėdos rajono savivaldybėje 2013-2018 metų planas,*
Patvirtinta Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2013-01-31 sprendimu Nr. T11-10
9. *Jaunimo problemų sprendimo Klaipėdos rajono savivaldybėje 2013-2018 metų planas,*
Patvirtinta Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2013-01-31 sprendimu Nr. T11-10
10. Klaipėdos raj. savivaldybė, *Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2017 metų veiklos ataskaita,*
2018
11. *Klaipėdos rajono savivaldybės 2018 metų socialinių paslaugų planas,* Patvirtinta Klaipėdos
rajo savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 22 d. sprendimu Nr. T11-100
12. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyrius, *Informacija apie Klaipėdos
rajo savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą 2015 metais,* 2016-01-07, Nr. 14-10
13. *Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo politikos kokybės 2015–2017 m. Vertinimo ataskaita,*
2018 m., Gargždai.
14. *Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo politikos plėtros 2014-2016 m. programa,* Patvirtinta
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2013-11-28 sprendimas Nr. T11-618
15. *Klaipėdos rajono savivaldybės Jaunimo politikos plėtros 2014–2016 m. programa,* Patvirtinta
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2013-11-28 sprendimu Nr. T11-618
16. *Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo politikos plėtros 2017-2019 m. programa,* Patvirtinta
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T11-1
17. *Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo politikos plėtros 2017–2019 metų programos priemonių
planas 2018 metams,* Patvirtinta Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2018-
03-06 posėdžio protokolu Nr. JR2-4
18. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio
protokolas, 2019-01-10, Nr. JR2-1
19. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio
protokolas, 2017-01-10, Nr. JR2-1
20. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio
protokolas, 2017-02-07, Nr. JR2-2
21. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio
protokolas, 2017-03-13, Nr. JR2-5

22. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017-10-09, Nr. JR2-9
23. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017-11-29, Nr. JR2-10
24. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-01-11, Nr. JR2-1
25. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-04-09, Nr. JR2-5
26. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-09-05, Nr. JR2-7
27. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-09-21, Nr. JR2-8
28. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-11-27, Nr. JR2-10
29. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-03-06, Nr. JR2-4
30. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019-03-04, Nr. JR2-4
31. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-05-28, Nr. JR2-6
32. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018-10-23, Nr. JR2-9
33. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019-01-10, Nr. JR2-1
34. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2016-01-29, Nr. JR2-1
35. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2015-11-03, Nr. JR2-7
36. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2015-02-26, Nr. JR2-3
37. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2015-09-29, Nr. JR2-5
38. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2016-02-15, Nr. JR2-3

39. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2017-08-22, Nr. JR2-7
40. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2017-09-11, Nr. JR2-8
41. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2015-06-09, Nr. JR2-4
42. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Posėdžio protokolas, 2015-11-03, Nr. JR2-7
43. *Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos planas*, Patvirtinta Jaunimo reikalų tarybos 2019-01-10 posėdžio protokolas Nr. JR2-1
44. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos išvažiuojamojo posėdžio protokolas, 2016-05-06, Nr. JR2-4
45. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai, Patvirtinta Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos 2009-11-26 sprendimu Nr.T11-493, <<https://klaipedos-r.lt/index.php?174882280>> Žiūrėta: 2021-02-14
46. Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017-05-23, Nr. JR2-6
47. *Klaipėdos rajono savivaldybės strateginis veiklos planas 2015-2017 m.* <<https://www.klaipedos-r.lt/go.php/Strateginis%20planavimas483>> Žiūrėta: 2021-01-16
48. UAB „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“, *Klaipėdos rajono plėtros strateginis planas 2009-2020 m. su situacijos analize*. Skiriama: Klaipėdos rajono savivaldybei

Kretingos raj. savivaldybė

1. Interviu su Kretingos raj. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. sausio 9 d.
2. Kretingos jaunimas, *Jaunimo politika savivaldybėje*. <<https://kretingosjaunimas.lt/node/26>> Žiūrėta: 2020.04.12.
3. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos išplėstinio posėdžio protokolas, 2016 m. sausio 7 d., Nr. JV1-1.
4. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. kovo 3 d., Nr. JV1-2.
5. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. kovo 24 d., Nr. JV1-3.
6. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. balandžio 1 d., Nr. JV1-4.

7. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. balandžio 14 d., Nr. JV1-5.
8. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. gegužės 11 d., Nr. JV1-6.
9. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. birželio 7 d., Nr. JV1-7.
10. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. rugpjūčio 11 d., Nr. JV1-8.
11. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. sausio 18 d., Nr. JV1-3.
12. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. balandžio 6 d., Nr. JV1-6.
13. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gegužės 25 d., Nr. JV1-7.
14. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. vasario 2 d., Nr. JV1-4.
15. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. kovo 6 d., Nr. JV1-5.
16. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. rugpjūčio 22 d., Nr. JV1-8.
17. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. spalio 19 d., Nr. JV1-9.
18. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. lapkričio 7 d., Nr. JV1-10.
19. Kretingos rajono savivaldybė, Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gruodžio 12 d., Nr. JV1-11.
20. *Kretingos rajono savivaldybės 2014-2020 metų plėtros planas. Esamos būklės analizė*, Patvirtinta Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T2-163.
21. *Kretingos rajono savivaldybės 2014-2020 metų plėtros planas. Konceptija: vizija, tikslai, uždaviniai, priemonės*, Patvirtinta Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2014 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T2-163.
22. Kretingos rajono savivaldybės administracija, *Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos veiklos ataskaita 2018.* https://www2.kretinga.lt/files/file/tarybos_spr/2019/03/T2-57.2019.priedas.pdf Žiūrėta: 2020.04.12.

23. Kretingos rajono savivaldybės administracija, *Kretingos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos veiklos ataskaita 2019.* <https://www2.kretinga.lt/files/file/tarybos_spr/2020/04/T2-92.2020.priedas.pdf> Žiūrėta: 2020.04.12.
24. Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų nuostatai, Patvirtinta Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2009 m. birželio 26 d. sprendimu.
25. Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2016 m. veiklos ataskaita, Patvirtinta Kretingos rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T2-156.
26. Kretingos rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Kretingos rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudarymo, 2015 m. gegužės 28 d. Nr. T2-167.
27. Kretingos rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Kretingos rajono savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo 2017-2019 m. programos patvirtinimo, 2017 m. vasario 15 d. Nr. T1-72.
28. Kretingos rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Kretingos rajono savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo 2014-2014 m. programos patvirtinimo, 2014 m. sausio 30 d. Nr. T2-25.
29. Kretingos rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Kretingos rajono savivaldybės 2014-2020 metų plėtros plano tvirtinimo. 2014 m. gegužės 29 d. Nr. T2-163.

Panevėžio m. savivaldybė

1. Interviu su Panevėžio m. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. kovo 19 d.
2. Interviu su Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. gruodžio 21 d.
3. Jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014-2020 m. planas, Patvirtinta Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2014 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. 1-122.
4. Panevėžio jaunimo organizacijų sąjungos „Apskritasis stalas“ deleguojamų Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių rinkimo ir atskaitomybės reglamentas. <<https://www.panevezys.lt/download/92326/savivaldyb%C4%97s%20jaunimo%20reikal%C5%B3%20tarybos%20rinkim%C5%B3%20reglamentas.doc>> Žiūrėta: 2021.03.05.
5. Panevėžio miesto plėtros 2014-2020 m. strateginis planas, Patvirtinta Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 10 d. sprendimu Nr. 1-280 (Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 22 d. sprendimo Nr. 1-41 redakcija).
6. Panevėžio miesto savivaldybė, *Jaunimo reikalų taryba.* <<https://www.panevezys.lt/lt/jaunimas/jaunimo-reikalai-taryba.html>> Žiūrėta: 2021.03.05.
7. Panevėžio miesto savivaldybė, *Jaunimo reikalų taryba.* <<https://www.panevezys.lt/lt/jaunimas/jaunimo-politika.html>> Žiūrėta: 2021.03.05.

8. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2018 metų veiklos ataskaita, 2019 m. kovo 22 d.
9. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos ataskaita, 2020 m. birželio 4 d.
10. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. sausio 23 d. Nr. 3-1 (1.23.).
11. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. kovo 15 d. Nr. 3-2 (1.23.).
12. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. gegužės 3 d. Nr. 3-3 (1.23.).
13. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. gegužės 23 d. Nr. 3-4 (1.23.).
14. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. gruodžio 14 d. Nr. 3-3.
15. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. vasario 14 d. Nr. 3-2.
16. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. kovo 28 d. Nr. 3-4
17. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. balandžio 25 d.
18. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gegužės 31 d.
19. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. vasario 28 d. Nr. 3-3
20. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. rugpjūčio 29 d. Nr. 3-7.
21. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. rugsėjo 29 d. Nr. 3-8.
22. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019 m. sausio 31 d. Nr. 3-1 (1.23.).
23. Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019 m. kovo 22 d. Nr. 3-2(1.23.).
24. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, *Sprendimas dėl jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2020 metų plano ir jaunimo problemų sprendimo Panevėžio miesto savivaldybėje 2014–2016 metų priemonių plano patvirtinimo*, 2014 m. balandžio 24 d. Nr. 1-122

25. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl jaunimo reikalų tarybos nuostatų ir tarybos sudėties patvirtinimo. 2015 m. gegužės 29 d. Nr. 1-128.
26. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos 2018 metų veiklos ataskaitai, 2019 m. kovo 8 d. Nr. TSP-92.
27. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos 2017 metų veiklos ataskaitai, 2018 m. kovo 29 d. Nr. 1-65.
28. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos 2016 metų veiklos ataskaitai, 2017 m. kovo 30 d. Nr. 1-71.
29. Panevėžio miesto savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo savivaldybės administracijos direktoriaus ir savivaldybės administracijos 2015 metų veiklos ataskaitai, 2017 m. kovo 29 d. Nr. 1-108.

Rokiškio raj. savivaldybė

1. Interviu su Rokiškio raj. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 25 d.
2. Interviu su Rokiškio raj. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. kovo 5 d.
3. *Jaunimo problemų sprendimo Rokiškio rajono savivaldybėje 2013-2018 metų planas*, Patvirtinta Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2013 m. sausio 25 d. sprendimu Nr. TS-2.12.
4. Rokiškio jaunimo reikalų tarybos veiklos plano gairės 2017 metams, Patvirtinta Rokiškio jaunimo reikalų tarybos 2016 m. lapkričio 30 d. protokolu Nr. 4.
5. Rokiškio jaunimo reikalų tarybos veiklos plano gairės 2018 metams, Patvirtinta Rokiškio jaunimo reikalų tarybos 2018 m. gegužės 9 d. protokolu Nr. 2.
6. Rokiškio rajono jaunimo reikalų ir nevyriausybių organizacijų tarybų pasitarimo protokolas, 2017 m. gruodžio 6 d., Nr. JP-1.
7. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2015 m. spalio 28 d., Nr. 1.
8. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. lapkričio 30 d., Nr. 4.
9. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. gruodžio 28 d., Nr. 5.
10. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. gegužės 9 d., Nr. 3.
11. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. sausio 26 d., Nr. 6.
12. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. kovo 9 d., Nr. 7.
13. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gruodžio 8 d., Nr. 9.
14. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gruodžio 11 d., Nr. 8.

15. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. kovo 28 d., Nr. 1.
16. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. lapkričio 14 d., Nr. 3
17. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. gegužės 9 d., Nr. 2.
18. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019 m. balandžio 11 d., Nr. 3.
19. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019 m. sausio 9 d., Nr. 1.
20. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2019 m. balandžio 2 d., Nr. 2.
21. Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos 2015 m. birželio 26 d. Nr. TS-166 (veikiančios pagal Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. TS-5.104 patvirtintus nuostatus), sudėtis.
22. Rokiškio rajono savivaldybė, *Jaunimo reikalų taryba*. <http://old.rokiskis.lt/lt/jaunimui/jaunimo-reikalu-taryba.html> > Žiūrėta: 2021 03 23.
23. Rokiškio rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos, veikiančios pagal rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. Balandžio 24 d. Sprendimu Nr. TS-5.104 patvirtintus nuostatus, sudėties patvirtinimo, 2018 m. sausio 23 d. Nr. TS-23.
24. Rokiškio rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl rokiškio rajono jaunimo reikalų tarybos, veikiančios pagal Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. Balandžio 24 d. Sprendimu Nr. TS-5.104 patvirtintus nuostatus, sudėties patvirtinimo, 2015 m. birželio 26 d. Nr. TS-166.
25. UAB „Eurointegracijos projektai“, Rokiškio rajono strateginis plėtros planas iki 2022 m., Patvirtinta Rokiškio savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. sprendimu Nr. TS-159

Skuodo raj. savivaldybė

1. 2015-2017 metų strateginio veiklos plano 2015 m. ataskaita, Patvirtinta Strateginio planavimo darbo grupės 2016 m. gegužės 5 d. posėdžio protokolu Nr. SPDG-2.
2. Interviu su Skuodo raj. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 6 d.
3. Interviu su Skuodo raj. savivaldybės JRT jaunimo atstovu 2015-2019 m. kadencijos metu. 2021 m. kovo 31 d.
4. Jaunimo atstovų rinkimų organizavimo tvarkos pavyzdinis aprašas, Patvirtinta Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2018 m. rugpjūčio 8 d. posėdyje.
5. Skuodo rajono savivaldybės 2017-2019 metų strateginis veiklos planas, Patvirtinta Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr.T9-18
6. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Skuodo rajono savivaldybės administracijos Centralizuotos buhalterijos skyriaus vedėjai Kristinai Simaitienei, Protokolo išrašas, 2015 m. gegužės 22 d., Nr. 1.
7. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, Skuodo rajono jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2016 m. gegužės 12 d. Nr. 1.

8. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2018 metų veiklos ataskaita. (Dokumentas darbo autorei atsiųstas savivaldybės atstovų el. paštu).
9. Skuodo rajono savivaldybės Jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos planas, Patvirtinta Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2019 m. sausio 18 d. posėdyje.
10. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. vasario 7 d., Nr. JP-1.
11. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. birželio 6 d., Nr. JP-2.
12. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. rugpjūčio 8 d., Nr. JP-3.
13. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. rugsėjo 18 d., Nr. JP-4.
14. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. gruodžio 18 d., Nr. JP-5.
15. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2015 m. birželio 23 d., Nr. JP-2.
16. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2015 m. rugsėjo 23 d., Nr. JP-3.
17. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. spalio 2 d., Nr. JP-7.
18. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. gruodžio 7 d., Nr. JP-8.
19. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2017 m. balandžio 3 d., Nr. JP-5.
20. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. rugsėjo 18 d., Nr. JP-4.
21. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. gruodžio 18 d., Nr. JP-5.
22. Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio protokolas, 2018 m. rugpjūčio 8 d., Nr. JP-3.
23. Skuodo rajono savivaldybės strateginis plėtros 2014-2020 metų planas, Patvirtinta Skuodo rajono savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr.T9-140.
24. Skuodo rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Skuodo rajono savivaldybės tarybos, mero ir administracijos direktoriaus 2018 metų veiklos ataskaitos patvirtinimo, 2019 m. kovo 28 d., Nr. T9-26.

25. Skuodo rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatų patvirtinimo, 2018 m. sausio 25 d., Nr. T9-11.
26. Skuodo rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Skuodo rajono savivaldybės strateginio plėtros 2014-2020 metų plano tvirtinimo. 2013 m. gegužės 30 d. Nr. T9-140.
27. Skuodo rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Skuodo rajono savivaldybės 2016-2018 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo, 2016 m. vasario 19 d. Nr. T9-23.
28. Skuodo rajono savivaldybės taryba, Sprendimas Dėl Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos tvirtinimo, 2015 m. gegužės 28 d. Nr. T9-101.

Tauragės savivaldybė

1. Aiškinamasis raštas Dėl Tauragės rajono savivaldybės 2015-2019 metų veiklos prioritetų patvirtinimo, 2015 m. spalio 29 d.
2. Interviu su Skuodo raj. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. lapkričio 27 d.
3. Interviu su Skuodo raj. savivaldybės jaunimo reikalų ekspertu, 2020 m. gruodžio 22 d.
4. Tauragės rajono savivaldybės administracija, *Tauragės rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 metams*, patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. 1-667. <<https://www.taurage.lt/wp-content/uploads/2020/05/Taurag%C4%97sRSPP05.03.pdf>> 2021-04-01
5. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2016 m. gegužės 26 d., Nr. 22-176.
6. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2016 m. birželio 15 d., Nr. 22-116.
7. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2018 m. kovo 27 d.
8. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2015 m. gruodžio 21 d., Nr. 22-249.
9. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2017 m. sausio 9 d., Nr. 22-8.

10. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2016 m. rugsėjo 14 d., Nr. 22-306.
11. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2018 m. lapkričio 31 d., Nr. 22-35.
12. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2017 m. rugpjūčio 31 d., Nr. 22-319.
13. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2018 m. lapkričio 6 d.
14. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2016 m. vasario 12 d., Nr. 22-41.
15. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2018 m. lapkričio 19 d., Nr. 22-375.
16. Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, patvirtintos Tauragės rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 1-283, Posėdžio protokolas. 2018 m. vasario 20 d., Nr. 22-70.
17. Tauragės rajono savivaldybės strateginis plėtros planas 2014-2020 metams, Patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2013 m. balandžio 24 d. sprendimu Nr. 1-667.
18. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2018 metų veiklos ataskaitai, 2019 m. sausio 30 d., Nr. 1-12.
19. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl pritarimo Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos 2019 metų veiklos ataskaitai, 2020 m.
20. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėties ir nuostatų patvirtinimo, 2015 m. lapkričio 11 d. Nr. 1-283.
21. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Tauragės rajono savivaldybės 2016-2018 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo. 2016 m. vasario 17 d., Nr. 1-29.
22. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Sprendimas dėl Tauragės rajono savivaldybės 2016-2018 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo, 2016 m. vasario 17 d. Nr. 1-29.
23. Tauragės rajono savivaldybės taryba, Tauragės rajono savivaldybės tarybos posėdžio protokolas, 2015 m. birželio 2 d., Nr. 47-8.

24. Tauragės rajono savivaldybės tarybos ir mero 2015 metų veiklos ataskaita, Patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 1-74.
25. Tauragės rajono savivaldybės tarybos ir mero 2016 metų veiklos ataskaita, Patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo d. sprendimu Nr. 1-84.
26. Tauragės rajono savivaldybės tarybos ir mero 2017 metų veiklos ataskaita, Patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 21 d.
27. Tauragės rajono savivaldybės tarybos ir mero 2018 metų veiklos ataskaita, Patvirtinta Tauragės rajono savivaldybės tarybos 2019 m. sausio 30 d.

Kiti šaltiniai

1. Interviu su Viktorija Gailiūte, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos atstove, 2020 m. spalio 28 d.
2. Interviu su Laima Jasonyte, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstove, 2020 m. spalio 26 d.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausioji rinkimų komisija, 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimai (II turas). <<https://www.vrk.lt/2019-savivaldybiu-tarybu/rezultatai?srcUrl=/rinkimai/864/2/1504/rezultatai/lt/rezultataiSavSavivaldybiuSarasas.html>> Žiūrėta: 2021 04 01

Priedai

Priedas nr. 1. Nepriklausomų kintamųjų įverčių paaiškinimai

Lentelė nr. 6 Nepriklausomų kintamųjų įverčiai

Nepriklausomas kintamasis	0	1	2
Veiklos reglamentavimas	Nėra SJRT veiklą reglamentuojančių dokumentų ir SJRT veiklos plano	Patvirtintas SJRT veiklos reglamentas, tačiau SJRT veiklos planavimo dokumentų nėra	Patvirtintas SJRT veiklos reglamentas, bei SJRT veiklos planavimo dokumentai
Jaunimo atstovų rinkimai	Jaunimo atstovai nerenkami	Jaunimo atstovai renkami tiesiogiai pagal poreikį, norą, atrenkami JRK ar kito savivaldybės atstovo	Jaunimo atstovai renkami visuotinio susitrinkimo metu
Bendradarbiavimo patirtis	Savivaldybėje jaunimo politikai ir su ja susijusioms iniciatyvoms skiriama nedaug dėmesio, jaunimas yra neaktyvus ir retai įsitraukia į veiklas.	Savivaldybėje vystoma jaunimo politikai ir organizuojamos su ja susijusios iniciatyvos, tačiau jaunimas nėra aktyvus į veiklas neįsitraukia arba jaunimas išsako savo poreikius, tačiau į juos neatsižvelgiama.	Savivaldybėje vystoma jaunimo politika ir organizuojamos su ja susijusios iniciatyvos, o jaunimas yra aktyvus ir savivaldybės atstovai atsižvelgia į jų poreikius.
Savivaldybės prioritetai	Savivaldybėje nėra atskiros jaunimo politikos strategijos, savivaldybės strateginiuose planuose jaunimo politikos klausimai neminimi šalia prioritetinių tikslų ir uždavinių.	Savivaldybė neturi atskiros jaunimo politikos strategijos, tačiau savivaldybės strateginiuose planuose jaunimo politikos klausimus numato šalia tikslų ir uždavinių.	Savivaldybė turi atskirą jaunimo politikos strategiją, o savivaldybės strateginiuose planuose jaunimo politika išskiriama kaip vienas prioritetų.
SJRT lyderio pozicija	SJRT pirmininkas retai dalyvauja posėdžiuose, retai arba neteikia pasiūlymų klausimams svarstyti, o JRK atlieka tik pavestas SJRT sekretoriaus funkcijas.	SJRT pirmininkas dažniausiai dalyvauja posėdžiuose, tačiau teikia mažai pasiūlymų, o JRK atlieka ir JSRT moderatoriaus funkcijas, kelia klausimus, arba SJRT pirmininkas aktyviai įsitraukia, tačiau JRK atlieka tik pavestas sekretoriaus funkcijas.	SJRT pirmininkas dalyvauja posėdžiuose, aktyviai teikia siūlymus, o JRK prisideda prie moderatoriaus funkcijų ir taip pat kelia klausimus svarstymui.
Jaunimo atstovų patirtis	Jaunimo atstovai turi mažai ekspertinės patirties, nedalyvauja jaunimo organizacijų veikloje, yra mokyklinio	Jaunimo atstovai turi ekspertinės patirties, tačiau nedalyvauja jaunimo organizacijų veikloje arba atvirkščiai, yra mokyklinio	Jaunimo atstovai turi daug ekspertinės patirties, veikia ar vadovauja jaunimo organizacijoms, yra vyresnio nei mokyklinio amžiaus
Savivaldybės atstovų SJRT politikų dalis	SJRT sudėtyje nėra Tarybos narių ar politinį pasitikėjimą turinčių asmenų	SJRT sudėtyje bent trečdalį sudaro Tarybos nariai	SJRT sudėtyje daugiau nei trečdalį sudaro Tarybos nariai ir politinį pasitikėjimą turintys asmenys ar sudėtyje yra mažiau nei trečdalis Tarybos narių, tačiau sudėtyje yra meras arba administracijos direktorius

Priedas nr. 2. Nepriklausomų kintamųjų vertinimas

Lentelė nr. 7 Jaunimo politikos ir SJRT veiklos reglamentavimas

	Bendras vertinimas	SJRT veiklos reglamentavimas	SJRT veiklos planas	Pariteto principas reglamente
Elektrėnų raj.	2	SJRT nuostatai panašūs į rekomenduojamus LR SADM. Tačiau papildomai numato galimybę turėti SJRT biurą, kuriame alėtų būti iki 10 savanorių.	Numatomos kasmetinės veiklos kryptys.	Numatomas: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš dvylikos narių. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirksčiai.
Kaišiadorių raj.	2	SJRT nuostatai identiški rekomenduojamiems LR SADM nuostatams.	Numatomas kasmetinis veiklos planas.	Numatoma: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirksčiai.
Klaipėdos m.	2	SJRT nuostatai panašūs į rekomenduojamus LR SADM. Sudėtyje numatoma konkrečių savivaldybės tarybos komitetų atstovų dalyvavimas.	Numatomos kasmetės veiklos kryptys.	Numatoma: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirksčiai.
Klaipėdos raj.	2	SJRT nuostatai identiški rekomenduojamiems LR SADM nuostatams.	Numatomi kasmetiniai planai.	Numatomas: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirksčiai.
Kretingos raj.	2	SJRT nuostatai identiški rekomenduojamiems LR SADM nuostatams.	Numatomi kasmetiniai veiklos planai.	Numatomas: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirksčiai.
Panevėžio m.	2	SJRT nuostatai panašūs į pavyzdinius.	Numatomi kasmetiniai planai.	Numatomas: jaunimo ir su jaunimu dirbančių

				organizacijų demokratiniais principais išrinkti ir deleguoti atstovai turi sudaryti ne mažiau negu pusę Jaunimo tarybos. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirkščiai.
Rokiškio raj.	2	SJRT nuostatai panašūs į pavyzdinius, tačiau numato tai, jog JRK negali būti SJRT sudėtyje.	Numatomos kasmetinės veiklos gairės.	Numatomas: demokratiškai išrinkti ir deleguoti jaunimo atstovai turi sudaryti ne mažiau negu pusę SJRT. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirkščiai.
Skuodo raj.	2	SJRT nuostatai panašūs į pavyzdinius.	Numatomi metiniai veiklos planai.	Numatomas: demokratiškai išrinkti ir deleguoti jaunimo atstovai turi sudaryti ne mažiau negu pusę SJRT. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirkščiai.
Tauragės raj.	2	SJRT nuostatai panašūs į pavyzdinius.	Numatomi metiniai veiklos planai.	Numatomas: SJRT lygiateisės partnerystės pagrindu sudaroma iš savivaldybės institucijų ar įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jei pirmininko poziciją užima jaunimo atstovas, pavaduotojas turi būti iš savivaldybės ir atvirkščiai.

Lentelė nr. 8 Jaunimo politikos jaunimo atstovų rinkimai

Savivaldybė	Bendras vertinimas	Jaunimo atstovų rinkimai
Elektrėnų raj.	1	Nuostatuose nenumatomi rinkimai, kartais jaunimo atstovai atrenkami Apskritojo stalo rinkimų metu, savivaldybė į veiklas neįsitraukia, tačiau kalbintas atstovas buvo pakviestas dalyvauti tiesiogiai.
Kaišiadorių raj.	2	Rinkimai vyksta ir atstovai atrenkami Apskritojo stalo organizuojamuose rinkimuose, teikiami kandidatai, vyksta balsavimas.
Klaipėdos m.	2	Rinkimai vyksta, jaunimo atstovai atrenkami kas dvejus metus, atranką vykdo jaunimo organizacijos..
Klaipėdos raj.	2	Jaunimo atstovus deleguoja jaunimo organizacijų taryba, konkrečiai rinkimai nėra numatomi, tačiau realiai vyksta asamblėja, kurioje jaunimas teikia savo kandidatūras ir už juos balsuojama.

Kretingos raj.	1	Numatoma, jog jaunimo atstovai deleguojami Apskritojo stalo, tačiau buvo problemų dėl organizacijos veiklos, o jaunimo atstovus tiesiogiai atrinko JRK.
Panevėžio m.	1	Renkami ketveriems metams, iš pradžių dėl Apskritojo stalo nebuvimo jaunimo atranka vyko tiesiogiai, vėliau pradėta atrinkinėti per Apskritojo stalo organizuojamus rinkimus.
Rokiškio raj.	2	Deleguojama apskritojo stalo, vyksta rinkimai, keliami kandidatai ir balsuojama.
Skuodo raj.	2	Vyksta visuotinis jaunimo susirinkimas, kadangi apskritasis stalas savivaldybėje neveiksnius, tačiau jaunimo atstovai renkami demokratiniu principu.
Tauragės raj.	2	Atstovai buvo renkami.

Lentelė nr. 9 Savivaldybės ir jaunimo bendradarbiavimo patirtis už SJRT ribų

Savivaldybė	Bendras vertinimas	Jaunimo padėtis savivaldybėje	Savivaldybės įsitraukimas	Ankstesnės iniciatyvos ir renginiai
Elektrėnų raj.	2	Jaunimas aktyvus, egzistuoja aktyvios jaunimo organizacijos.	Savivaldybės atstovai atsižvelgia į jaunimo poreikius ir siūlymus, o jaunimas aktyviai ir už SJRT ribų bendrauja su savivaldybės atstovais ir išsako poreikius	Organizuojami tradiciniai renginiai, finansuojami jaunimo projektai, įkurtas jaunimo centras
Kaišiadorių raj.	1	Jaunimo organizacijų ir jaunimo aktyvumas kinta priklausomai nuo lyderių, geriau veikia organizacijos, kurioms vadovauja ne jaunimo amžiaus atstovai.	Savivaldybė atsižvelgia į poreikius, formuodama politiką labiausiai remiasi įvairiais rodikliais.	Savivaldybė organizuoja renginių, tačiau jaunimui ne visada aktualu. Jaunimas įsitraukia į savanorystės projektus. Savivaldybė aktyviai vysto atvirą darbą su jaunimu
Klaipėdos m.	2	Jaunimas aktyvus, yra įvairaus amžiaus aktyvių jaunimo atstovų ir organizacijų, daug jaunimo organizacijų, tačiau šiek tiek mažėja.	Savivaldybės atstovai jaunimo politikos ir susijusius klausimus aptaria su jaunimu už SJRT ribų.	Savivaldybė organizuoja renginius, jaunimas į juos įsitraukia.
Klaipėdos raj.	1	Jaunimas aktyvus, registruota daug organizacijų, tačiau vyksta lyderių kaita, bet savarankiškai įgyvendina projektus.	Iš savivaldybės pusės jaunimo politika vystoma gana aktyviai, tačiau daugiausia JRK iniciatyva, mažiau politikų įsitraukimo	Organizuojamos didesnės iniciatyvos, pavyzdžiui, atvirojo darbo su jaunimu plėtra.
Kretingos raj.	1	Jaunimas gana pasyvus, tačiau nedidelė dalis aktyvaus jaunimo inicijuoja pasiūlymus, o situacija jaunimo organizacijose dažnai kinta dėl lyderių kaitos	Iš savivaldybės pusės iniciatyvos gana nedaug, tačiau atsižvelgiama į jaunimo poreikius. Svarbus JRK vaidmuo koordinuojant savivaldybės jaunimo politiką.	Savivaldybė finansuoja renginius, forumus su jaunimo atstovais.
Panevėžio m.	1	Jaunimas gana aktyvus, tačiau reikia ir savivaldybės paskatinimo. Jaunimo organizacijos veikia, tačiau Apskritojo stalo veikla buvo laikinai sustabdyta	Savivaldybės atstovai inicijuoja klausimus, renginius, tačiau ne visada egzistuoja poreikis iš jaunimo pusės. Atsižvelgiama į jaunimo nuomonę.	Finansuojami jaunimo projektai, inicijuojami tyrimai.

Rokiškio raj.	1	Jaunimas aktyvus, nors jo nedaug, aktyvios jaunimo organizacijos, mokyklinio amžiaus jaunimas labiau aktyvus.	Savivaldybei adresuojami klausimai ir pasiūlymai ne visada priimami.	Savivaldybėje organizuojami renginiai, savanorystė, jaunimas juose dalyvauja.
Skuodo raj.	0	Jaunimas pasyvus, nedaug realiai veikiančių jaunimo organizacijų, didelė kaita ir jaunimo mažėjimas.	Savivaldybės atstovai ne visada atsižvelgia į pasiūlymus ir jaunimo poreikius.	Nėra jaunimo centro, į bendras veiklas nenorima įsitraukti.
Tauragės raj.	2	Jaunimas aktyvus, veikia jaunimo organizacijų, įsitraukia į veiklas.	Savivaldybė atsižvelgia į jaunimo poreikius, JRD iniciatyvas, kaip savivaldybė dalyvauja projektuose.	Jaunimo erdvių įkūrimas, organizuojami renginiai jaunimui, o jaunimas įsitraukia.

Lentelė nr. 10 Savivaldybės prioritetai

	Bendras vertinimas	Jaunimo politika savivaldybės strateginiame plane	Savivaldybės jaunimo strategija
Elektrėnų raj.	2	Yra, vaikų švietimo ir jaunimo užimtumo klausimai išskirti kaip atskiras tikslas.	Yra (jaunimo problemų sprendimo planas), jaunimo strategija orientuota į jaunimo integraciją į darbo rinką, jaunimo politikos plėtrą, pilietinio aktyvumo užtikrinimą.
Kaišiadorių raj.	1	Yra, strateginiame veiklos plane švietimo ir jaunimo užimtumo klausimai išskirti kaip atskiras tikslas.	Nėra
Klaipėdos m.	2	Yra, strateginiame plane kaip vienas uždavinių išskiriama sąlygos jaunimo saviraiškai.	Yra (dvimetės jaunimo strategijos), orientuota į jaunimo užimtumą ir jaunimo politikos plėtrą bei tarpžinybinį bendradarbiavimą
Klaipėdos raj.	2	Yra, vaikų švietimo ir jaunimo užimtumo klausimai išskirti kaip atskiras tikslas.	Yra (dvimetės programos), numatoma jaunimo politikos plėtra
Kretingos raj.	2	Yra, vaikų švietimo ir jaunimo užimtumo klausimai išskirti kaip atskiras uždavinys.	Yra (dvimetė programa), numatomi uždaviniai, susiję su švietimu, užimtumu, jaunimo pilietiškumu.
Panevėžio m.	2	Yra, jaunimo politika numatoma miesto vizijoje, taip pat kaip tikslai išskirti jaunimo užimtumas, švietimas ir jaunimo meninė raiška.	Yra (šešerių metų planas), numatomi tikslai susiję su jaunimo užimtumu, jaunų šeimų politika, pilietiškumo ugdymu, darbo rinka.
Rokiškio raj.	2	Yra, švietimo politika ir jaunimo užimtumas numatyti kaip vienas uždavinių savivaldybės strateginiame plane	Yra (penkerių metų planas), numatomi tikslai susiję su neformaliu ugdymu, verslumu, jaunimo laisvalaikiu, bei jaunimo politikos plėtra.
Skuodo raj.	1	Yra, tačiau veiklos numatomos tik per priemones, koncentruojamasi į švietimą ir kultūros, sporto infrastruktūros plėtrą, tačiau jaunimo politika neakcentuojama.	Nėra
Tauragės raj.	1 (2)	Yra, savivaldybės strateginiame plane kaip vienas tikslų išskirta jaunimo politikos plėtra	Nėra

Lentelė nr. 11 SJRT lyderio pozicija

Savivaldybė	Bendras vertinimas	Pirmininko įsitraukimas	JRK vaidmuo
Elektrėnų raj.	1	SJRT pirmininkas iš savivaldybės atstovų, aktyviai į veiklas neįsitraukia.	Svarbus vaidmuo, inicijuoja klausimus, dalinasi darbotvarke, aptaria savivaldybės taryboje vykstančius procesus.
Kaišiadorių raj.	2	SJRT pirmininkauja jaunimo atstovas, tačiau pasiūlymus teikia dažnai. Kadencijos metu įvyko pirmininko kaita.	Svarbus, atlieka moderatoriaus vaidmenį, prisideda prie veiklų planavimo.
Klaipėdos m.	1	SJRT pirmininkauja jaunimo atstovas, pasiūlymus teikia patariant JRK, tačiau retai.	Svarbus, dažniausiai inicijuoja klausimus svarstymui.
Klaipėdos raj.	1	SJRT pirmininkauja savivaldybės tarybos narys, tačiau pasiūlymų teikia retai.	Svarbus, formuoja jaunimo politiką, teikia pasiūlymus svarstymui, tačiau dažnai atsižvelgia į savivaldybės veiklos kryptis.
Kretingos raj.	1	SJRT pirmininkauja savivaldybės tarybos narys, palaiko jaunimą, tačiau klausimus inicijuoja retai.	Svarbus, inicijuoja įvairius klausimus, atsižvelgia į JRD projektus ir pasiūlymus.
Panevėžio m.	1	SJRT pirmininkauja jaunimo atstovas, kelia klausimus dažnai, iniciatyvus, tačiau anksčiau buvęs SJRT pirmininkas tarybos narys keldavo mažiau klausimų.	Svarbus, inicijuoja klausimus, moderavimas, atsižvelgia į jaunimo nuomonę.
Rokiškio raj.	1	SJRT pirmininkauja mero pavaduotojas, tačiau sprendimus teikia gana retai	Svarbus, inicijuoja klausimų svarstymus, projektus, rengia teisės aktus.
Skuodo raj.	2	SJRT pirmininkauja tarybos atstovas, klausimus inicijuoja gana dažnai, tačiau ne visada suteikia galimybę jaunimui pasisakyti.	Svarbus, JRK kelia klausimus, atsižvelgia į JRD rekomendacijas.
Tauragės raj.	1	SJRT pirmininkauja savivaldybės atstovas, klausimus teikia retai.	Tvarkantis organizacinius klausimus, sekretoriaus vaidmuo.

Lentelė nr. 12 Jaunimo atstovų patirtis

Savivaldybė	Bendras vertinimas	Jaunimo atstovų ekspertinė patirtis	Kontekstas: jaunimo atstovų įsitraukimas ¹³³
Elektrėnų raj.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Pasiūlymus teikia, tačiau egzistuoja didelė jaunimo kaita, todėl iniciatyvumas skiriasi, reikia paskatų iš JRK pusės. Tačiau kartas nuo karto teikia pasiūlymus, kuriems pritariama ir savivaldybės taryboje.
Kaišiadorių raj.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Jaunimas retai įsitraukia, jaunesni, mažiau drąsūs, todėl sudėtinga diskutuoti. Vis dėlto, gana aktyvus pirmininkas – jaunimo atstovas.
Klaipėdos m.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Pasiūlymus teikia, iniciatyvos yra, nors ne viskas gali būti įgyvendinta, tad reikia papildomos pagalbos iš JRK pusės. Mažesnis įsitraukimas iš

¹³³ Ši informacija skirta bendram kontekstui apibrėžti, informacija neįtraukta į bendrą nepriklausomo kintamojo vertinimą

			jaunesniųjų atstovų. Pirmininkauja jaunimo atstovas.
Klaipėdos raj.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Jaunimo atstovai pasiūlymus teikia, tačiau labiau susijusius su administraciniais klausimais, o SJRT vyksta kaita, nes išvykstama iš rajono studijuoti.
Kretingos raj.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Pasiūlymai inicijuojami iš jaunimo pusės, tačiau gana retai, dažniau inicijuojami ne taryboje esančio jaunimo.
Panevėžio m.	1	Dalyvauja mokyklinio amžiaus jaunimas, turintis patirties jaunimo organizacijose.	Didelė jaunimo kaita, kurį laiką SJRT veikė be jaunimo narių, kadencijos viduryje prisijungė jaunuoliai, prisidėjo prie iniciatyvų teikimo.
Rokiškio raj.	2	Dalyvauja ne tik mokyklinio amžiaus jaunimas, bet ir organizacijų vadovai, turintys daug patirties jaunimo organizacijose.	Jaunimo atstovų iniciatyva didelė, teikiami pasiūlymai nuo Apskritojo stalo, remiantis tyrimais ir poreikiu. Vienas svarbiausių laimėjimų kilo iš jaunimo atstovų. Jaunimo atstovai įsitraukia į diskusijas.
Skuodo raj.	2	Dalyvauja ne tik mokyklinio amžiaus jaunimas, bet ir organizacijų vadovai, turintys daug patirties jaunimo organizacijose.	Iniciatyva vyksta per JRK, įsitraukia paskatinus ir nukreipus.
Tauragės raj. ¹³⁴	2	Dalyvauja ne tik mokyklinio amžiaus jaunimas, bet ir organizacijų vadovai, turintys daug patirties jaunimo organizacijose.	Jaunimas aktyvus, įsitraukia į veiklas, iniciatyva kyla iš jaunimo atstovų

Lentelė nr. 13 Savivaldybės atstovų pozicijos

Savivaldybė	Bendras vertinimas	Politikų skaičius sudėtyje	Kontekstas: Politikų įsitraukimas ¹³⁵	Kontekstas: savivaldybės administracijos įsitraukimas ¹³⁶
Elektrėnų raj.	1	3 iš 12	Nėra didelio poreikio įsitraukti, vieni pasisiūlo savarankiškai, kiti dalyvauja, nes reikia, nėra aiškių kriterijų atrenkant, priklauso ir nuo politiko amžiaus.	JRK atrenka pagal poreikį, tariamasi su meru ir administracijos direktoriumi. Kai kurie asmenys itin svarbūs veiklai, nes prisideda prie politikos formavimo kartu su JRK. Pirmininkas – savivaldybės institucijos atstovas.
Kaišiadorių raj.	2	2 iš 6, įskaitant ir savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoją.	Yra galimybė bendrauti tiesiogiai su meru, tačiau SJRT veikloje mažai įsitraukiama, vienas politikos atstovų norėjo užleisti vietą jaunesniam asmeniui. Laiko	Buvo svarstomi klausimai dėl pernelyg mažo savivaldybės atstovų įsitraukimo, kilo lankomumo problemų.

¹³⁴

¹³⁵ Ši informacija skirta bendram kontekstui apibrėžti, informacija neįtraukta į bendrą nepriklausomo kintamojo vertinimą

¹³⁶ Ši informacija skirta bendram kontekstui apibrėžti, informacija neįtraukta į bendrą nepriklausomo kintamojo vertinimą

			trūkumas, motyvacijos iššūkiai.	
Klaipėdos m.	1	3 iš 14	Politikai atrenkami pagal komitetus savivaldybės taryboje, numatyti konkretūs komitetai, kurie yra atstovaujami ir SJRT. Dažnai – jaunesni asmenys ar turintys darbo patirties su jaunimu.	Administracijos atstovai dalyvauja tie, kurie nori, pagal poreikį, dirbantys su jaunimu: kas gali, kas nori, kas turi laiko. Savivaldybės deleguoti atstovai lanko mažiau posėdžių nei jaunimas.
Klaipėdos raj.	2	4 iš 12	Atsirenka savarankiškai, savivaldybės atstovai, savanoriškai. Patys į veiklas įsitraukia gana retai, pasisako – taip pat.	JRK atrenka pagal poreikį, priklausomai nuo numatytų veiklos kryptių.
Kretingos raj.	1	2 iš 8, sudėtyje yra savivaldybės vicemerė	Ne visada aktyviai įsitraukia, tačiau palaiko jaunimo nuomonę, prisideda prie sprendimų priėmimo savivaldybės taryboje.	Savivaldybės atstovai ne visada įsitraukdavo, lankydavo rečiau nei jaunimas.
Panevėžio m.	2	5 iš 10	Paskiria meras, JRK neprisideda. Dažniausiai palaiko jaunimo atstovus, kartais iškelia klausimus.	Nėra atstovų iš savivaldybės administracijos.
Rokiškio raj.	1	3 iš 12	Mažas įsitraukimas, prastas lankomumas, labiau formalus įsitraukimas. Vienas iš Tarybos narių visai nelankydavo.	Mažas įsitraukimas ir prastas lankomumas.
Skuodo raj.	1	3 iš 12, mažesnė dalis, vicemerė – pirmininkė.	Sudėtyje visuomet dalyvauja vicemerai, kitas tarybos narys – jaunesnis, dažnai tai tampa kriterijumi. Prie atrankos prisideda JRK. Tačiau ne visada suteikiama galimybė pasisakyti jaunimui.	Sudėtyje dalyvauja ir savivaldybės atstovai, atrenkami pagal poreikį, iš skyrių, dirbančių su jaunimo politikos klausimais. Tačiau trūksta palaikymo.
Tauragės raj.	1	4 iš 16	Politikai renkasi tarpusavyje, diskutuoja dėl įsitraukimo, tačiau dažniausiai įsitraukia jauni asmenys. Siekia aktyviai įtraukti jaunimą, išklauso.	Į sudėtį įeina administracijos direktorius ir su jaunimu dirbančios įstaigos.

Priedas nr. 3. SJRT sėkmės vertinimas

Lentelė nr. 14 SJRT proceso, programinės ir politinės sėkmės vertinimai

	Proceso sėkmė	Programinė sėkmė	Politinė sėkmė
Elektrėnų raj.	Sėkminga: Veikla SJRT yra aktyvi, posėdžiai organizuojami reguliariai, į susitikimus atvyksta tiek jaunimo, tiek savivaldybės atstovai.	Vidutiniškai sėkminga: keliama tikslai savivaldybės ir SJRT veiklos dokumentuose – jaunimo integravimas į darbo rinką, darbas su jaunimu, pasiekiami, išlaikomos veiklos kryptys, tačiau daugiausia organizuojami įvairūs renginiai, orientuojamasi į projektų finansavimą, mažiau sprendimų, susijusių su kitais strateginiais tikslais.	Sėkminga: savivaldybės politikai vertinami teigiamai, du iš trijų atstovų perrinkti, jaunimas pasitiki savivaldybės politikais ir tiesiogiai bendrauja įvairiais klausimais.
Kaišiadorių raj.	Vidutiniškai sėkminga: susitinka reguliariai, dažnai, veiklas pradėjo nuo 2017 m., tačiau prastas išitraukimas iš savivaldybės atstovų pusės, o pasiūlymai skirti labiau administracijai, o ne savivaldybės tarybai.	Mažai sėkminga: siekiami tikslai, susiję su įvairiais jaunimo informavimu ir įtraukimu, savanorystės skatinimu, švietimo kokybe, tačiau praktiškai svarstomi sprendimai yra labiau procesiniai dėl jaunimo projektų finansavimo, pačios SJRT veiklos. Tad sprendimai atitinka labiau ne savivaldybės strategiją ir su jaunimu susijusius tikslus, bet tik įgyvendina SJRT veiklos planus.	Vidutiniškai sėkminga: anksčiau dalyvavę SJRT sudėtyje politikai nepateko į dabartinę SJRT kadenciją, tačiau vienas iš dviejų perrinktas į tarybą.
Klaipėdos m.	Vidutiniškai sėkminga: susitinka reguliariai, dažnai, tačiau prastas išitraukimas tik apie pusę atstovų, o pasiūlymus savivaldybės administracijai teikia retai.	Sėkminga: tikslai, suformuluoti metų pradžioje yra susiję su jaunimo pilietiškumo ugdymu, atviruoju darbu su jaunimu, savanorystės skatinimu. Tikslai iš esmės, pasiekiami, taip pat sprendimai didžiąja dalimi atitinka savivaldybės jaunimo politikos strategiją bei plėtros strateginius tikslus: svarstyta dėl jaunimo ugdymo, jaunimo politikos savivaldybėje stiprinimo.	Vidutiniškai sėkminga: du iš trijų politikų perrinkti savivaldybės taryboje, tačiau į SJRT sudėtį nepateko.
Klaipėdos raj.	Sėkminga: susitinkama dažnai, reguliariai, nors lankomumas vidutiniškas, dalyvauja apie du trečdalius tarybos narių, įtraukiami ir kiti suinteresuoti asmenys, priima daug sprendimų, kurie vėliau teikiami svarstyti savivaldybės tarybai.	Sėkminga: SJRT tikslai iš esmės, pasiekiami (mobilus darbas su jaunimu, atviros jaunimo erdvės), taip pat sprendimai didžiąja dalimi atitinka savivaldybės jaunimo politikos strategiją bei plėtros strateginius tikslus, priimti sprendimai tvarūs, susiję su kitais ateityje priimtais sprendimais.	Sėkminga: trys iš keturių politikų perrinkti savivaldybės taryboje, vienas jų vėl pateko į SJRT sudėtį.
Kretingos raj.	Vidutiniškai sėkminga: susitinkama dažnai, reguliariai, nors lankomumas	Sėkminga: SJRT tikslai iš esmės, pasiekiami, taip pat sprendimai didžiąja dalimi	Vidutiniškai sėkminga: du iš dviejų politikų perrinkti

	nedidelis, įsitraukia daugiau nei pusė atstovų, sprendimai priimami ne tik per SJRT formatą, bet ir per atskirus komitetus, dažnai apsvarstomi ir suinteresuotų grupių pasiūlymai.	atitinka savivaldybės jaunimo politikos strategiją bei plėtros strateginius tikslus (sprendžiami klausimai, susiję su švietimu, bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis, vystyti jaunimo politiką) priimti sprendimai tvarūs, susiję su kitais ateityje priimtais sprendimais.	savivaldybės taryboje, tačiau į SJRT sudėtį nepateko.
Panevėžio m.	Mažai sėkminga: procesai stringa, SJRT kadencija nutraukta, pirmoje kadencijos pusėje vyko tik keletas susitikimų, tačiau vėliau – veikla intensyvėjo. Sprendimų priimama gana nedaug.	Sėkminga: keliami tikslai savivaldybės ir SJRT veiklos dokumentuose – savanorystė, jaunų šeimų įtraukimas, pilietiškumo ugdymas. Vėlesniame laikotarpyje priimant sprendimus daugiausia orientuojamasi į išsikeltus tikslus, susijusius su keltais strateginiais tikslais (jaunimo praktikos galimybės, papildomi etapai darbui su jaunimu ir kt.).	Vidutiniškai sėkminga: laikinai organizacijų taryba neveikė, smukęs pasitikėjimas, vis dėlto, trys iš penkių politikų, SJRT narių, perrinkti, du iš jų dalyvauja naujos SJRT kadencijos sudėtyje.
Rokiškio raj.	Sėkminga: susitinkama kas ketvirtį, kaip ir rekomenduojama JRD, nors lankomumas neblogas, įsitraukia didžioji dalis atstovų, apsvarstomi ir suinteresuotų grupių pasiūlymai.	Sėkminga: keliami tikslai savivaldybės ir SJRT veiklos dokumentuose pasiekiami, išlaikomos veiklos kryptys (svarstomi klausimai, susiję su savanoriška veikla, jos plėtra, mobilusis darbas su jaunimu), sukuriama nauda tikslinei grupei, egzistuoja sutarimas su valdžios ir jaunimo atstovais.	Vidutiniškai sėkminga: du iš trijų tarybos atstovai perrenkami, vienas jų dalyvauja SJRT sudėtyje; išlaikoma tarpusavio pasitikėjimas, tačiau ne visais atvejais užtikrinamas sprendimų tęstinumas.
Skuodo raj.	Vidutiniškai sėkminga: susitinkama kas ketvirtį, kaip ir rekomenduojama JRD, lankomumas vidutiniškas, įsitraukia tik dalis atstovų, apsvarstomi ir suinteresuotų grupių pasiūlymai, tačiau atstovų aktyvumas mažas.	Mažai sėkminga: strategijoje numatomi tikslai, susiję su verslumo ir savanorystės skatinimu, pilietiškumo ugdymu, tačiau praktiškai svarstomi sprendimai yra labiau procesiniai dėl jaunimo projektų finansavimo, pačios SJRT veiklos, renginių, išvažiuojamųjų vizitų.	Vidutiniškai sėkminga: tarybos atstovas perrinktas vienas, kuris taip pat patenka ir į kitą SJRT, išlaiko JRT pirmininkė išlaiko pozicijas, išlaikoma tarpusavio pasitikėjimas, tačiau ne visais atvejais užtikrinamas sprendimų tęstinumas
Tauragės raj.	Sėkminga: susitinkama dažnai, reguliariai, dalyvauja apie du trečdalius tarybos narių, įtraukiami ir kiti suinteresuoti asmenys.	Sėkminga: keliami tikslai savivaldybės ir SJRT veiklos dokumentuose atsispindi ir SJRT sprendimuose (savanorystė, jaunimo centras, verslumas, gatvės darbas su jaunimu, jaunimo įgalinimas, atvirų erdvių kūrimas), išlaikomos veiklos kryptys, sukuriama nauda tikslinei grupei, egzistuoja sutarimas su valdžios ir jaunimo atstovais	Sėkminga: du iš trijų politikų perrinkti savivaldybės taryboje, vienas jų tapo meru, kuris taip pat vėl pateko į SJRT sudėtį.

Priedas nr. 4. Interviu išrašai

Interviu nr. 1

Informantė: Laima Jasionytė, JRD atstovė (LJ)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. spalio 26d., virtualus susitikimas

I: Šito susitikimo tikslas yra iš tikrųjų išsigryninti, kurias savivaldybes geriausia analizuoti, todėl interviu metu paprašysiu konkrečių pavyzdžių. Tai aš manau, galbūt galim pradėt.

LJ: Taip.

I: Gerai. Na, tai pirmasis klausimas būtų, kaip glaudžiai ir kokiomis aplinkybėmis dažniausiai jums, jūsų institucijai tenka bendradarbiauti su savivaldybių jaunimo reikalų tarybomis [*toliau – SJTR, aut. past.*] ar jų atstovais. Tai tiesiog šio tokio konteksto apie jūsų veiklą ir sąsajas.

LJ: Taip, tai kadangi šiaip SJRT yra demokratinės, sakykim, darinys, kuris savo veiklą gali organizuoti autonomiškai, tai mes labai didelio kišimosi negalime daryti ir neradome iš tikrųjų. Visas mūsų kontaktas su SJTR, jisai yra labiau ateinantis iš jų poreikio ir iš jų lūkesčių. Na sakykime, kaip mes su jais bendradarbiaujame, tai mes jiems galime teikti tam tikrą metodinį palaikymą ir pagalbą, ką tai reiškia, tai jeigu, tarkim, yra kažkokios tai sisteminės problemos, neaiškumai taryboms, tai mes galime jiems organizuoti mokymus, kur tiesiog jau susikviesti suinteresuotas SJRT arba vienu konkrečiu klausimu, arba apskritai apie SJRT veiklą, kas yra dažniau aktualu naujai susikūrusioms SJRT ir tada darytume tokius mokymus.

Kitas būdas, kurį gana dažnai taikom, tai yra individualios konsultacijos, kai yra samdomas iš mūsų pusės išorinis regioninis jaunimo politikos ekspertas, kuris jau individualiai vyksta į atitinkamą SJRT ir jau ten aptaria SJRT rūpimus klausimus. Tai gali būti tiek jaunimo kažkokių problemų sprendimo klausimas, savivaldybės situacija, SJRT veikla. Ją stengiamės taip mažai per tas konsultacijas diegti / Taip sakant, konsultacija nėra įvadas, į tai, ką turi veikti SJRT, bet kartais būna, kad paliečia ir tuos klausimus.

Kitas dalykas, tai kadangi mes patys kaip Jaunimo reikalų departamentas [*toliau – JRD, aut. past.*] įgyvendinam jaunimo politiką, tai mum kartais yra, na, ne kartais, visada, yra aktuali įvairių suinteresuotų pusių nuomonė, tai būna, tarkim, jeigu mes rengiam kažkokias priemones ar siūlymus, kažkokių klausimus sprendžiam, tai mes kreipiamės į SJRT, kad jie pateiktų savo nuomonę kažkokiu

tai klausimu. Tai pavyzdžiui, šiais metais buvo labai opi Covid-19 pandemija, tai mes kreipėmės į SJRT, kad jos pateiktų, kokias priemones jos įgyvendina, kad jaunimui būtų sumažintos pasekmės dėl šitos pandemijos. Kitas pavyzdys, tai, tarkim, šias metais rengiam lytiškumo ugdymo vadovą jaunimo darbuotojams, tai vėlgi kreipėmės į SJRT, kaip jų savivaldybėje yra ugdomas lytiškumas. Analogiška situacija, kadangi dabar yra rengiamos įvairių ministerijų, tarkim, Aplinkos programos, tai vienas iš tokių klausimų yra pilietiškumo ugdymas, tai SJRT pati kaip ir įrankis yra pilietiškumo ugdymui, bet ir gerokai rimtesnių dalykų, tai vėlgi, kreipėmės į jas, kad jos pateiktų savo nuomonę, kaip yra vykdomas pilietiškumas savivaldybėse. Tai žodžiu, toksai bendravimas, bendradarbiavimas, kad jos pateiktų savo tam tikras išvalgas ir patirtis mums rūpimais klausimas.

Tai tokie, sakyčiau, dažniausiai trys modeliai.

Kitas variantas – tokie būna labiau individualūs klausimai, pavyzdžiui, reikia pakeisti jaunimo atstovą, kaip tą daryti, nemažai bendradarbiaujam per jaunimo reikalų koordinatorius [*toliau – JRK, aut. past.*] su SJRT, nes../ bet tai labiau tokie pavieniai atvejai, kai kyla kažkokie jau smulkesni klausimai.

I: Supratau, ačiū. O tada tiesiog tada toksai dar pasitikslinimui/ Kokiais atvejais, vis tiek, mačiau, rengiate tuos pasiūlymus, kiekvienai savivaldybei, kiekvienai SJRT, tai iš kur šitie pasiūlymai kyla – per kokį čia modelį? Ar tai yra kaip pasirinktinis JRD toksai, ar tai yra kažkaip reglamentuota daryti tai?

LJ: Taip, tai rekomendacijos savivaldybėms iš esmės buvo pirmiausia departamento iniciatyva, nes jaunimo politika kažkaip struktūruotai įgyvendinti pradėta dar, sakyčiau, neseniai, nes iki tol savivaldybės kaip suprato, taip darė, kol departamente buvo nuspręsta teikti tam tikras rekomendacijas, kaip įgyvendinti atitinkamas sritis. Tai viena iš tų sričių yra ir SJRT veikla. [05:06]

Tai kaip tos rekomendacijos susikuria – tai yra du aspektai esminiai. Vienas aspektas yra – kas reglamentuota ir kas privalo būti. Na, tarkim, pagal jaunimo politikos pagrindų įstatymą, savivaldybė turi turėti SJRT, vadinasi, mes šitą punktą, kad ta SJRT turi veikti, įtraukiame ir į rekomendacijas. Įtraukiame ir kitus aspektus, kas liečia teisę – kad turi veikti reguliariūs posėdžiai, turi būti informuojama, turi būti pariteto principas, na, žodžiu – visa tai, kas yra teisės aktų rėmuose, visa tai atsiranda rekomendacijose.

Kita rekomendacijų pusė – kas aktualu būtent tai savivaldybei, tad čia, kadangi mes tas rekomendacijas deriname su JRK, pagrinde, minimaliai dar įsitraukia ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, tad tardamiesi dėl tų rekomendacijų, mes klausiamo, ir kas jums yra aktualu. Tai tarkim, išskiria, kad jiems jau svarbu, kad tarkim, SJRT nariai dalyvautų kažkokiuose tai mokymuose, kadangi yra daug mažų kompetencijų, tada mes nustatome kažkokių mokymų, konferencijų skaičių SJRT nariams. Kitas, sakykime, būna, kad., nežinau, nori bendradarbiauti su kitomis SJRT, tai tarkim / Na, labai trūksta

tarpžinybiškumo, platesnio kažkokio suvokimo, supratimo, tai tada įtraukiame į rekomendacijas, kad būtų bendradarbiavimas, skatiname dalintis patirtimi su kitomis SJRT.

Tad tai yra du dalykai – tai, kas apibrėžta, reglamentuota ir tai, ko reikia konkrečiai savivaldybei. Na ir pliusas tas, kad dabar Jaunimo reikalų pagrindų įstatymas nuo kitų metų liepos atsinaujins ir tos rekomendacijų tas teikimas bus reglamentuotai apibrėžtas, nes iki šios tai jis buvo toks sutarimo reikalas, o dabar turėsime ir teisinį pagrindą.

I: Supratau, tai ačiū. Tai labai natūraliai tada kitas klausimas – jis buvo apie tai, kokie yra esminiai kriterijai, kai Jūsų sprendžiat, kad SJRT veikia sėkmingai? Kokius jūs išsiskiriat kriterijus?

LJ: Tai visus tuos kriterijus mes esam visai išsamiai aprašę savo rekomendacijose dėl SJRT veiklos organizavimo vertinimo. Tai žodžiu, kas mus labiausiai domina, tai pirmiausia, na, tokie formalūs dalykai – tai pradėkim nuo to, kad SJRT formaliai turi būti tinkamai suformuota. Tai ką čia reiškia, tai mano jau minėta: pariteto principas, lygybė, kad pusė ant pusės savivaldybėje būtų atstovaujama kuo platesnės suinteresuotųjų asmenų pusės, turėtų reguliarius posėdžius, turėtų patvirtintus metų veiklos planus, teiktų ataskaitas, na, žodžiu, tokie visiškai formalūs dalykai. Kitas, tai gal labiau kokybiniai, tai, kad, tarkim, teiktų, / būtų teikiami pasiūlymai dėl teisės aktų, strateginio planavimo dokumentų savivaldybėje, kad būtų / tarkime, kad tie pasiūlymai būtų paremti jaunų žmonių poreikiais. Tai vadinasi, SJRT turėtų inicijuoti kokius nors jaunimo problematikos tyrimus, jaunimo politikos kokybės vertinimus, tai tas inicijavimas, kad bent kiek žinotų konteksto, ko iš tikrųjų reikia jaunam žmogui.

Kitas gal būtų tų pačių į posėdžius kviečiami suinteresuoti asmenys, kad nebūtų vien tik uždaras darinys, bet kad jie kvieštųsi į savo posėdžius kiek daugiau suinteresuotų asmenų ir jie pateiktų savo įžvalgas. Tai tokie dalykai.

Tas pats mano minėtas bendradarbiavimas su kitomis savivaldybėmis, tai gali būti tiek išvažiuojamieji kokie nors posėdžiai, atviri posėdžiai, kad vyktų kažkokios tarpdalykinės diskusijos. Tai, tada, sakykime, kad jaunimo atstovai, jaunimo organizacijos, būtų įtraukiami į kuo daugiau komisijų, darbo grupių, kurios sprendžia su jaunimu susijusius klausimus.

Na ir aišku, toksai, sakykim, galutinis, kad tas darbas nebūtų tikrai darbu, be to, kad formalumai būtų, na, pagal teisės aktus, kad kokybiškai būtų veikiama, bet kitas svarbus aspektas, yra visuomenės informavimas: apie tai, kad visi posėdžių protokolai būtų viešinami, kad veiklos planai, ataskaitos būtų viešinamos, ir kitais būdais informuojama, ką SJRT pavyko nuveikti. [10:10]

I: Supratau, dėkui. Tai tada, kalbant apie tas formalias sąlygas, nes čia įdomu – kadangi visose savivaldybėse yra pusė jaunimo atstovų renkama, ir, kiek aš esu įsiskaičiusi, tai įvairiais būdais tie atstovai renkami. Ir kaip jūs manote, ar būtent tas rinkimų formatas, taip kaip procesas vyksta, kadangi

vienur vienaip, kitur kitaip, ar tai gali tolimesnį bendradarbiavimo procesą nulemti. Ne, kiek mačiau, vienur pagal tuos apskrituosius stalus, kitur – tiesiog jaunimo atstovai.

LJ: Taip, bendras rinkimų principas yra visur vienodas, tai yra, demokratiniu visuotinių rinkimų būdu. Tai tikrai vat, ką tu mini, kad tie visuotiniai rinkimai yra organizuojami, priklausomai, nuo to ar yra tas apskirtasis stalas savivaldybėje, ar nėra jaunimo organizacijų tarybų. Jeigu yra, tai vadinasi, tuos rinkimus organizuoja apskirtasis stalas, tenai išrenka jaunimo atstovus ir juos deleguoja. Jeigu apskritojo stalo nėra, viskas vyksta analogiškai, tik tiek, kad tą visuotinį susirinkimą šaukia JRK, bet procedūros tiek vienu, tiek kitu atveju yra panašios.

Kokį gal įžvelgčiau privalumą apskritųjų stalų, tai, kadangi tai yra organizacija, kuri jau deleguoja iš esmės savo narius, savo atstovus, tai tikėtina, kad jie turės savo palaikymą iš juos delegavusios organizacijos, nes aš, tarkime, jeigu esu apskritojo stalo atstovas, jaučiu atsakomybę už savo narius ir, jeigu aš juos deleguoju į kažkokį tai darinį, tarkim, SJRT, tai aš noriu, kad ten esantis žmogus būtų kompetentingas, turėtų reikiamų žinių ir tada jau iš to atstovo pusės žiūrint, aš žinau, kad turiu į ką tiesiogiai kreiptis – tai yra į savo organizaciją, kuriai priklausau, kad ten man būtų suteiktas palaikymas. JRK jisai daro lygiai tą patį, tikrai reikia suprasti, kad apskirtasis stalas - yra tokias siaura/ jo funkcija yra atstovauti ir įgalinti jauną žmogų. JRK be viso to turi dar kitas krūvas kitų atsakomybių, tad to tiesioginio kontakto galbūt taip dažnai nebūna. Tai čia toks kaip pliusas, sakykim, apskritųjų stalų.

Apskritieji stalai yra tik 40-yje savivaldybių, tai yra du trečdaliai, vadinasi, trečdalis, šiaip ar taip, tokio tiesioginio palaikymo neturi, bet šito minusas, sakykim, gal pavadinti galima ir pliusu. Tarkim, jeigu yra jaunimo organizacijos, kurios nepriklauso apskritajam stalui, tai jos visos turi lygias teises kandidatuoti. Dėl to, kad, jeigu tai apskirtasis stalas – tai tada kandiduoja tik iš esančių narių. Jei organizacija nepriklauso, vadinasi, yra brėžiamas brūkšnys ir tai, kad jie galėtų deleguoti į savo atstovus į SJRT. Jeigu nėra apskritojo stalo, jeigu yra deleguojama per JRK organizuotus rinkimus, tada visos organizacijos turi bent jau faktinę galimybę kandidatuoti. Tai tikriausiai tokie, sakyčiau pliusai minusai.

I: Supratau. Gerai, tai tada gal galim prie konkrečių pavyzdžių pereiti. Kadangi, kaip ir rašiau laiške, tyrimas bus apie SJRT, kurios veikė praėjusioje kadencijoje, tai yra, nuo 2015 m. iki 2019 m., tam kad būtų išpildytas jau visas jų veikimo laikotarpis, tai iš tuo laikotarpiu veikusių organizacijų, tarybų, tai, kurios savivaldybės, jūsų nuomone, veikė sėkmingiausiai ir kodėl? [14:19]

LJ: Sunku/ Pirmas komentaras – sunku paimti visą tą laikotarpį, kadangi nebuvo objektyvų kriterijų, kaip įvertinti jaunimo reikalų ar apskritai kitų darinių, jaunimo politikos veiklą. Tai departamentas šitą vertinimą, apskritai kažkokį objektyvų pradėjo daryti nuo 2018 m., o 2019 m. jau buvo apdarytas toksai jau išsamesnis vertinimas, tai yra – darbas su jaunimu, savanoriška veikla, jaunimo įgalinimas dalyvaujant atstovaujančiuose organuose, dirbant su jaunimo politika. Tai, jeigu imti konkrečių SJRT, tai nėra sukurta priemonių, kaip objektyviai vertinti dar jų veiklą, tai yra, jau mano minėtos

rekomendacijos, kur jau pačios SJRT gali save analizuotis ir žiūrėti, kaip veikia: kokybiškai ar nekokybiškai. Mes jau iš departamento pusės, mums svarbiau yra ne tik pati SJRT veikla, bet visas jaunimo įgalinimo, dalyvavimo, atstovavimo planas. Tai jo vertinimą irgi galima pažiūrėti, kaip ten tos savivaldybės išsidėsto, nes dauguma jų ir bus tos, kur SJRT atitinka tam tikrus kriterijus. Bet iš esmės, kas įeina į tą vertinimą, jei jau kalbėti konkrečiai, tai vat ir yra tie mano paminėti, tai pirmiausia, kad SJRT būtų suformuota, ar ne, kad būtų laikantis sudarytų pariteto principų ir atitiktų kitus teisės aktus, kad būtų pateikti pasiūlymai teisės aktams ar strateginio plano dokumentams, kad būtų finansuojamos jaunimo iniciatyvos įvairios. Tai, kadangi SJRT turi tokią galią, privilegiją, sakykim, teikti prioritetus konkursam, ar ne, arba įsitraukti į finansavimo procesus, tai jaunimo veiklų finansavimas yra vienas iš tų dalykų, į kurį mes atsižvelgiame. Ir tarkime, įvairios verslumo skatinimo programos, ar ne, kadangi yra daug įvairių priemonių, kurias mes esame aprašę „Draugiškos jaunimui savivaldybės rekomendacijose, tai ten yra krūva priemonių, ką verta savivaldybėje įgyvendinti, kokias priemones, kad tam jaunam žmogui būtų patogiu ir gera savivaldybėje gyventi, ir tos rekomendacijos iš esmės yra orientuotos į SJRT, kad jos galėtų peržiūrėti, ar tos priemonės yra jų savivaldybėje įgyvendinamos, ir jeigu ne, tai galbūt inicijuoti tam tikrų priemonių atsiradimus. Tai, jeigu yra tarkime, irgi viena tokių ant bangos buvusių, sakykime, dėl to gana svarbi priemonė, tai ir buvo verslumo skatinimas. Tai jeigu vėlgi, jeigu buvo tam tikros priemonės, tai tada SJRT ir visa savivaldybė, ar ne, su šituo kriterijumi buvo aukščiau reitinge, kur nebuvo, tai ten buvo žemiau. Bet SJRT yra tik viena iš dalelių, kas lemia jaunimo dalyvavimą.

I: O visgi apie konkrečius pavyzdžius tų savivaldybių, nes tai yra vienas mūsų pokalbio tikslų. Nes per pirmąjį pokalbį jūs buvote išskyrusi tos, kurios iš tikrųjų veikia sėkmingiausiai. Ir jūsų vertinimu, kadangi vis tiek turit patirties, tiesiog gal konkrečius pavyzdžius galėtumėt pasakyti, kurios savivaldybės [sėkmingos] ir kam vidutiniškai sekasi, ir kam – prasčiausiai. Tai norėčiau paprašyti tris grupes išskirti savivaldybių.

LJ: Tai galėčiau aš nebent asmeniškai remtis tuo padarytu vertinimu ir žiūrėti, kas viršuje, kas per vidurį, kas – apačioje. Tai jeigu taip pavardinant ir apsižiūrint, na, tai, tarkime, yra savivaldybių, kurios yra aukščiau, nes turi daugiau aktyviau veikiančių jaunimo organizacijų, tarkime, būtų Biržų rajonas, kur turi aktyviai jaunimo organizacijas veikiančias, tai turi plius.

Čia jau didelė dalis savivaldybių tikrai įsitraukia į jaunimo veiklų finansavimo projektus, tai ar teikiant finansavimą, čia jau įvairios formos, bet jau tikrai, tai absoliuti dauguma savivaldybių tą daro, tai yra svarbus kriterijus.

Kitas gali būti, na, tai kurios atlieka tas priemones, draugiškos jaunimui savivaldybės. Tai tarkim, bet šiais metais ypač (2019 – 2020 m.) labai pradėjo vystytis jaunimo užimtumo ir įdarbinimo vasaros programos, kad jaunimas būtų užimtas kiek įmanoma ilgesnį laiko tarpą ir ta vasara nenuieitų veltui. Tai

šitą programą, jeigu 2019 m. turėjo 10 kažkur savivaldybių, tai 2020 m. šoktelėjo gal net iki trisdešimt kažkur, kad tikrai dauguma jau įsivedė. Tai čia iš seniau tą daro Elektrėnų savivaldybė, Rietavo savivaldybė, taip kad tikrai.

Kas liečia, tarkim, visuomenės informavimą, tai Anykščių rajono savivaldybė yra ta, kuri, tarkime, daro atvirus posėdžius ir kviečia visuomenę įsitraukti. Akmenės rajonas dažnai transliuoja savo posėdžius SJRT, kad žmonės galėtų į juos įsitraukti nuotoliniu būdu. Lazdijų rajono savivaldybė, čia visai neseniai, tik šiais metais, pradėjo viešinti įrašus posėdžių, kad galėtų, kas nori, tas klausytis.

Tai čia tokie įvairiausi pavyzdžiai, bet čia galima pasižiūrėti atsidarius SJRT veiklų ataskaitas pernai metų, nes dauguma yra tikrai paviešinti. Nes susitarimo reik/ Na, tiesiog, informavimo principu, ir pažiūrėti, nes yra tikrai daug įvairiausių iniciatyvų. Nes mums svarbiausia, sakau, tai ar SJRT pirmiausia yra, ar ji veikia kiekybiškai/ [*nutrūko įrašas*]

I: Aš atsiprašau, paskutinio sakinio nebegirdėjau, ryšys dingo. Gal galit pakartot dėl/ man užstrigo ties tuo, kad vertinat, kad yra savivaldybėje SJRT ir tada...

LJ: Taip, na, apskritai, ar SJRT yra, tada, kiek ji kiekybiškai veikia, tada, čia kas liečia posėdžių organizavimą, viešinimą, posėdžių protokolų ar metinių uždavinių turėjimą ir trečias dalykas, tai jau yra tokios konkrečios kokybinės priemonės – tai ar yra verslumo programos, jaunimo iniciatyvų skatinimas ir kiti dalykai. [21:39]

I: Gerai, tai aš vis tiek dar paklausu – kas, jūsų nuomone, konkrečiai, kam prasčiausiai iš savivaldybių sekasi šiuos kriterijus vykdyti? Kadangi toks tyrimo kaip ir tikslas yra pagal tam tikrus išsikeltus kriterijus, tai, kaip turėdama patirties/ Vis tiek, kadangi yra laimėtojai ir pralaimėtojai, tai galbūt [galėtumėte įvardinti] kam prasčiausiai?

LJ: Taip, tai vėlgi, atsižvelgiant į padarytą vertinimą, aš negaliu taip objektyviai sakyti, kam prasčiausiai sekasi, dėl to, kad jie yra stiprūs vienose srityse, silpnesni – kitose, ir gali būti visiškai atvirkščiai. Tai tas stiprus – silpnas, jisai ir koreliuoja, kas į mūsų tuos vertinimus įeina, bet tai nereiškia, kad, na, tarkime, jeigu paimtume kitus kriterijus, gali būti, kad ta savivaldybė, kuri prasčiausia, tai ne faktas, kad ji atsirastų kur nors viršuj. Tai, nes, na, tarkime, galima pagalvoti apie savivaldybes, kurių sudėtis buvo patvirtinta tik ne tik tai, tarkime, neseniai, arba ilgą laiką nebuvo. Taip pat galime paimti savivaldybes, kur, nežinau, nereguliariai posėdžius organizuoja. Bet tokių yra vienetai, na, iš tiesų, dabar SJRT veikla dabar tokia bendrai paėmus, jei taip labiau istoriškai žiūrint, tai yra labiau saulėlydyje, negu saulėtekyje, dėl to, kad jaunimo organizacijos jau gali pačios, tiesiogiai, eiti pas administracijas, tiek į savivaldybės tarybą, ir jau yra jų klausoma, ar ne, nebereikia taip kovoti, sakykim, už savo teises. Tai SJRT veikla dabar, šiaip gal, sakykime, kokybiškai yra truputėlį prigesusi, bet jeigu žiūrim tuos geruosius pavyzdžius, tai, na yra tiesiog kokybiniai-kiekybiniai kriterijai mūsų rekomendacijose.

I: Na, supratau, gerai. Ačiū. Tada dar vienas toksai klausimas, kalbant apie apskritai duomenų šaltinius. Tai ačiū, kad jau kelis paminėjot, bet ką dar pasiūlytumėt pasiskaityti, išanalizuoti kokią informaciją, kuri leistų suprasti, kaip ir kodėl sėkmingai veikia, kaip nurodyta jau jūsų?

LJ: Mhm, tai, pirmiausia, kas liečia absoliučiai teisės aktus, tai būtų, be abejo, Jaunimo reikalų pagrindų įstatymas, vienas. Kitas, sakyčiau, pavyzdiniai savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai, patvirtinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pagal kuriuos dauguma savivaldybių yra pasidariusių ir savo nuostatus. Ir kitas, tai galima pasianalizuoti savivaldybių jaunimo atstovų delegavimo arba rinkimo tvarkas, kad tiesiog būtų aiškiau, koku principu yra išrenkami ir deleguojami atstovai į SJRT.

Iš departamento pusės, tai, kas liečia teisės aktus, tai būtų rekomendacijos dėl SJRT veiklos organizavimo ir vertinimo, nes ten yra aprašyta įvairių suinteresuotų pusių, sakykim, veiklos kažkokie kriterijai, funkcijos arba vaidmuo, tiek yra kriterijai, kuriais remiantis SJRT gali savianalizę pasidaryti ir pasižiūrėti, kaip jos vertina savo veiklą – efektyviai ar ne, tai ten bus ir tie dalykai, kuriuos aš įvardinau. [25:25] Kitas, tai JRD.lt tinklapyje yra įkeltas Jaunimo politikos įgyvendinimo 2019 m. vertinimas, tai ten yra kriterijai, pagal kuriuos departamentas vertino visą jaunimo įgalinimo dalį ir tada matysi savivaldybių reitingą, kurios savivaldybės pagal būtent tuos kriterijus yra aukščiau, kurios – žemiau. Taip pat iš departamento pusės yra draugiškos jaunimui savivaldybės rekomendacijos, kurios yra priemonės įvairiausios ir tada galima žiūrėti, kurios savivaldybės turi tas priemones, kurios - ne.

Paėmus savivaldybių vidų, be abejo, yra SJRT metų veiklos planai ir ataskaitos, jeigu nėra ataskaitų, tuomet verta pasižiūrėti protokolus, nes pagal darbotvarkes tikrai galima suprasti, ar klausimas yra tiesiogiai kažkaip tai liečiantis jaunimo politiką, ar labiau formalus, kaip kad sudėties patvirtinimas ar panašiai.

Taip, tai sakyčiau, kad šitie gal labiausiai.

I: Dar vienas toks techninis klausimas, kadangi aš mačiau tas rekomendacijas savivaldybėm atnaujinat kiekvienais metais, tai ar turite kažkokį archyvą ir gal galėtumėt tuomet pasidalint, nuo kada tas rekomendacijas turit?

LJ: Rekomendacijas turim nuo 2017m., bet 2017 m. jos buvo tokio bendro pavidalo visoms savivaldybėms vienodos. Tiktai nuo 2018 m. prasidėjo tas, kad yra jo derinamos individualiai ir, kaip čia pasakyt, labiau specifikuotos, kiekvienai savivaldybei pagal jų poreikius. Tai tik tai tą mes turim. Bet dėl viešinimo tai nu pažiūrėsime dar, pasitarsim.

I: Tvarkoj, tai tiesiog būtų naudinga pačiai pasiskaityti. Tiesiog, gal dar paskutinis klausimas, jau įvardinot, kelios savivaldybės yra, jeigu turit kažkokių konkrečių žmonių, su kuriais matot, kad būtų verta susisiekti, tai labai laukčiau rekomendacijų, nes apskritai, kaip sakiau, džiugu, kad jūs, kaip JRD,

tokius klausimus nagrinėjat ir tai sutampa su mano pačia tyrimo idėja. Tai kadangi regionų yra daug, jei kažkokių kontaktų turėtumėte, tai labai mielai prašyčiau pasidalinti.

LJ: Iš regiono kontaktai, tai, aš sakyčiau, yra du asmenys, į kuriuos verta kreiptis, tai pirmas asmuo yra SJRT pirmininkas arba pirmininkė, kaip žmonės, kurie organizuoja darbą ir matyt, realiai geriausiai žino situaciją. Antrasis žmogus, su kuriuo ne tikrai apie SJRT galima pasikalbėti, bet ir apie visą jaunimo įgalinimo, atstovavimo, dalyvavimo dalį, tai yra JRK, nes jie labai dažniai, beveik gal net, ne visose tikrai, bet didžiojoje dalyje savivaldybių yra SJRT sekretoriai, vadinasi, jie šaukia posėdžius, ar ne, jie rengia protokolus, dažnai įsitraukia ir į darbotvarkės klausimus. Kai kuriasi atvejais jie netgi pasiūlo darbotvarkę klausimus ir išstato tuos klausimus. Tai jie tikrai gali plačiai tiek apie SJRT klausimus papasakoti, tiek apskritai apie visą jaunimo įgalinimo situaciją savivaldybėje.

[Pokalbio pabaiga, interviuotoja dėkoja respondentei]

Interviu nr. 2

Informantė: Viktorija Gailiūtė, LiJOT atstovė (VG)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. spalio 28 d., virtualus susitikimas

I: Tai gerai, Viktorija, ačiū. *[Interviuotoja pristato tyrimą, aptaria esminius klausimus, kurie bus aptariami interviu metu]*

Tiesiog gal trumpai apie savo organizaciją – kaip glaudžiai savo organizacijoje dirbat su savivaldybėm ir būtent jaunimo reikalų tarybom, ar turit kažkokį santykį. Tiesiog trumpai, kokios veiklos yra pagrindinės.

VG: Na, tai *Liotas* kaip didžiausia jaunimo nevyriausybinė organizacija, šiuo metu vienijanti 70 organizacijų, kuriose yra su jaunimu dirbančios. Tai neišvengiamai tarp tų 70 narių turi ir atstovų iš savivaldybių, bet ne tiesiogiai jaunimo organizacijų tarybas, bet savivaldybių jaunimo organizacijų tarybas, tuos vadinamuosius SJOT, kaip mes vadiname trumpiniu, ir taip yra tokie mažieji *Lijotai*, kurie vienija savo savivaldybės organizacijas. *Lijote* dažniau bendrauti tenka su SJOT, o ne SJRT atstovais, nors jie dažniausiai yra persidengiantys, ir tas labiausiai ryšys būtent su SJRT atsiskleidžia būtent per LiJOT įgyvendinamą SJOTų veiklos kokybės standartą. Tai mes tenais ir klausiamo, koks yra SJOT santykis su SJRT, nes taip būna, kad konkrečiai Lijotas dirbtų su SJRT, nėra tokių atvejų, bet sakau, per

savivaldybių jaunimo organizacijų tarybas mes turbūt labiau įsitraukiam ir tada labiau tą situaciją pamatom, nes vykdydami SJOT kokybės standartą, turime vis tiek kriterijus ir tai, o kaip veikia SJRT. Tai čia taip trumpai.

I: Tai va, kaip tik užsiminei apie tuos kriterijus, tai mano irgi vienas iš tų klausimų – ką likot sėkminga/Šiuo atveju, suprantu, kad ne tiek su SJRT dirbat, bet su jaunimu savivaldybėse. Tai ką reiškia sėkmingas tas įgyvendinimas jaunimo politikos?

VG: Na tai kriterijus, jeigu konkrečiai kalbėti apie SJRT tarybas, tai turbūt tokius abstraktesnius būtų galima įvardinti. Vienas iš jų – ar SJRT sugeba atstovauti skirtingas jaunimo amžiaus grupes, nes jaunimo amžiaus kategorija, jei žiūrėtume pagal įstatymus, yra nuo 14 iki 29 m. ir na, toje grupėje, vėlgi jaunimo poreikiai yra labai skirtingi. Vėlgi nuo 14 iki 18 m. – poreikiai yra vieni, regioninėse ypač savivaldybėse, na jaunimas po 18 m. dažniausiai išvažiuoja studijuoti, nes, pavyzdžiui, Radviliškis, neturi aukštosios mokyklos, tai iš Radviliškio žmogus keliasi, tarkim, į Vilnių, Kauną, Klaipėdą, ar iš viso į užsienį važiuoja – tai yra vieni prioritetai. Tada na yra nuo 18 iki ten, nežinau, iki 25 m. tada kiti prioritetai, ir turbūt būtų galima atkirti dar nuo 25 iki 29 m. grupę, kuri yra dar trečia grupė prioritetų, nes žmonės tiesiog yra skirtinguose gyvenimo etapuose. Tai sakau, amžiaus atstovavimas yra vienas iš aspektų.

Kitas ganėtinai abstraktus kriterijus, kurį galėtume įvardinti kaip sėkmingą, turbūt yra būdai, kuriais renkama ta SJRT ir kiek rinkimai yra atviri, nes, kas nutinka, tai labai dažnai SJOT valdymo organai yra ir SJRT, tai yra tie patys asmenys, visada užsisukimas, jie nevyriausybinėse organizacijos, jie dažniausiai yra arba tai, ką mes vadiname tuo organizuotu jaunimu, tai yra tas jaunimas, kuris jungiasi į kažkokias jaunimo organizacijas, veikia jose aktyviai, bet tada yra neatstovaujami tie žmonės, kurie vadinami neorganizuotu jaunimu arba tos neformalios jaunimo grupės, kurios nėra įteisintos jokia asociacijos forma ir panašiai. Tai jeigu rinkimai yra atviri, tai tada rinkimuose dalyvauti turi galimybę ne tik organizuotas, bet ir neorganizuotas jaunimas. Vėlgi, atstovavimas didėja savivaldybėje ir tai turbūt galėtų būti vienas iš sėkmės kriterijų. [0:05:48]

Na, jei vienas iš tokių konkretesnių, tai turbūt, kad SJRT vykdo ne tik vien savo susiplanuotą veiklą – kas jiems atrodo faina(aš čia taip, aišku, lietuviškai, išsireiškiu). Bet tarkime, kaip Vilniaus mieste buvo neseniai įgyvendinta jaunimo poreikių analizė, tai vadinasi, kad savivaldybės jaunimo organizacijų taryba susirenka jaunimo poreikius savivaldybėje, tada tuos klausimus per savo atstovus galbūt SJRT jau gali nešti į platesnį lygmenį ir atstovauti skirtingas amžiaus grupes, kadangi turint duomenis tiek skirtingus interesus, greičiausiai apklausa pasiekia ir neorganizuotą jaunimą, jei yra plačiai paskleidžiama. Tai toksai, kad jei atsiranda ne tik teorinis, bet ir praktinis jaunimo atstovavimas per SJRT, duomenimis ir faktais grįstas atstovavimas, tai turbūt yra sėkmingos SJRT veikla.

Tai vat čia tokie keli kriterijai, apie kuriuos aš pagalvoju besiruošdama šitam mūsų pokalbiui. Turbūt yra ir daugiau, bet aš tuos abstraktesnius ar konkretesnius kriterijus na išskirčiau kaip esminius. Aišku, dar ką būtų galima turbūt pridėti – tai, kad būtų strateginis planavimas pačioje SJRT. Nes kas dažnai nutinka, tai kad pavyzdžiui, savivaldybės jaunimo reikalų taryba net neturi tokio kaip veiklos plano, viskas vyksta pribėgimu, ten kažkas susitinka, kažkas nesusitinka, čia ir vėlesniuose klausimuose mes tai turbūt paliesim. Bet jeigu atsirastų planavimas nuoseklesnis, veiklos planas, tikslai, tai vėlgi atneštų didesnės sėkmės ir geresnio atstovavimo, turbūt atsirastų ir lėšų planavimas biudžeto eilutėms, kas leistų įgyvendinti efektyviau pačią jaunimo politiką savivaldybėje. Tai tiek.

I: Ačiū. Tai dabar prie konkrečių pavyzdžių jau – Vilniaus miestą paminėjai. Bet kadangi aš akcentuoju tyrimą į tą praėjusią kadenciją, norėčiau apimti visus ketverius metus veikimo. Tai gal galėtum pateikti kažkokių sėkmės pavyzdžių iš tų 2015 – 2019 m. kadencijos savivaldybių? Ar tai būtų kokie projektai, ar pačios savivaldybės iš tikrųjų.

VG: Mhm. Tai aš vėlgi tikriausiai galiu kalbėti per tą prizmę SJOT, ne konkrečiai JRT, bet organizacijų tarybas. Tai būtent tuo laikotarpiu, kuris yra įvardijamas, tai kaip sėkmės pavyzdžius turbūt būtų galima įvardinti Panevėžio, Alytaus apskrituosius stalus. Taip pat – Klaipėda. Kodėl įvardiju Klaipėdą, tai Klaipėdos stalas, na, SJOT, arba ką trumpiau vadiname stalu, tai sugebėjo per tą laikotarpį išspausti tokį projektą, kad dabar Klaipėda 2021 m. yra Europos jaunimo sostinė. Tai tikrai jų indėlis buvo didžiulis, jie aktyviai veikė ir na labai aktyviai bendradarbiavo su savo jaunimo reikalų koordinatorė, apskritai ir nacionaliniu mastu su organizacijom konsultavosi, ir jiems pavyko laimėti Europos jaunimo sostinės titulą, kas yra pripažinimas ir Lietuvai, dėl to, kad niekada anksčiau mes nesame turėję jaunimo sostinės. Čia yra toks pirmas kartas. Aišku, nelabai kas žino, nelabai kažkas šneka, bet mums, žmonėms, dalyvaujantiems jaunimo politikoje, tai iš tikrųjų yra įvertinimas.

I: Aš atsiprašau dar pasitikslinti – tu minėjai Panevėžį, Klaipėdą ir Alytų, tai, kaip supranti, turi omenyje miestus.

VG: Taip, čia kalbama apie Klaipėdos miesto stalą. Ir Panevėžio, ir Alytaus irgi yra miestų.

Tarp kitko, kadangi kitas klausimas – apie vidutiniškai įgyvendinančias, tai jei mes Panevėžio miestą laikome kaip labai sėkmingą toje kadencijoje, pavyzdžiui, Panevėžio rajonas, tai tiesiog yra ir nelabai kažką veikia: egzistuoja, bet kažkokios realios veiklos su jaunimu, orientuotų į jaunimo veiklą ten nelabai yra. O vat Panevėžys, miestas, tuo tarpu, veikia labai aktyviai, gal tik pastaruoju metu jis toks labiau vidutiniškas tapo, bet iš principo, vis tiek veikia, vis tiek kažkoks judesys mieste yra. Tai vat palyginimui, rajone, to judesio yra daug mažiau.

O iš principo, tai sakau, čia yra tie trys gerieji pavyzdžiai, kuriuos reikėtų akcentuoti išskiriamu tyrimo laikotarpiu. Jei labai jau konkretus įvardijimas, tai, pavyzdžiui, Klaipėda yra, nes Europos jaunimo sostinės titulas.

I: O tuomet, Panevėžys ir Alytus – tai irgi per projektą kažkokį atsiskleidžia, ar apskritai bendrai veikla?
[0:11:46]

GV: Ne, jie iš principo turėjo labai aktyvaus jaunimo tuo laiku, kuriam labai aktualu ir kuris labai veikė, tai iš tikrųjų ir reikalai tose savivaldybėse judėjo, kas yra susiję su jaunimu. Paskui, na, dalis jaunimo iš Panevėžio ir Alytaus tiesiog persikėlė į Vilnių ir tapo ar tai nacionalinių organizacijų vadovais, ar kitaip liko jaunimo politikoje. Tiesiog, kaip dažnai nutinka regionuose, ne didžiuosiuose miestuose, aktyvus jaunimas išsikelia ir ne visą laiką pavyksta užsiauginti pamainą, ne visą laiką pavyksta surasti to aktyvaus jaunimo, kuriam būtų įdomu būtent politika, nes jis galbūt aktyvus kultūros srityje ar dar kažkur. Bet man atrodo, kad veikiant apskritai jaunimo reikalų taryboje ar organizacijoje, tau turi būti svarbus politikos aspektas, nes tu žaidi su politiniais žaidėjais ir vis tiek vykdai advokacinę veiklą jaunimo srityje. Na, tai jeigu esi visiškai šokėjas, tai tau greičiausiai ten nebus įdomu eiti į savivaldybę ir išsimušinėti finansavimą ar kurti viešąsias erdves jaunimui, tuo tarpu, šitiem žmonėm reikia tą daryti. Tai kas pamatė savo gimtuosiuose miestuose, neišsikenčia, tai kažkokiu būdu grįžta į tas savo SJRT ir toliau veikia, kad judėtų vėl toliau procesai gimtuosiuose miestuose.

I: iš tikrųjų, labai įdomi pastaba. O tada gal dar trumpai apie tuos, kaip jau paminėjai, vieną vidutinį, ir kuriems prasčiau sekasi – kodėl ir kurie konkrečiai atvejai?

GV: Iš tiesų tai vidutiniškai veiklą šituo tyrimo laikotarpiu galima būtų vertinti ne tik Panevėžio rajoną, bet ir Vilniaus miestą. Galbūt ne visą laikotarpį, bet iki kokių 2018 m. Vilniaus miestas tikrai stagnavo. Ten vyko ir vadovų kaita, vadovai ne visada buvo motyvuoti, žodžiu, atsirado pačioje SJOT Vilniaus mieste, tam vadinamam Vilniaus stale problemų, ir neatsirado žmogaus, norinčio priimti atsakomybę ir padėti tam stalui atsigauti. Kažkur 2018 m, atėjęs dabartinis stalo vadovas pradėjo tvarkytis stale esančias problemas, o su tuo atsirado ir aktyvus veikimas, tai klausimų nunešimas ir į savivaldybės JRT. Ir jeigu vertinti jau po 2019 m., tai Vilniaus savivaldybė būtų kaip vienas iš sėkmės pavyzdžių. Jie nesenai, kaip minėjau, darė ir jaunimo poreikių apklausą, ir neša tuos klausimus, ir tikrai yra rezoliucijos rengiamos, tikrai jaunimo balsas Vilniaus mieste tapo atstovaujamas. Bet tikrai, kuo galiu džiaugtis, bet sakau, konkrečiai 2015-2019 m., tai Vilniaus miestas buvo vynas tų, kurių veiklą reikėtų vertinti kaip vidutinišką arba prastą.

Apskritai apie prastus pavyzdžius, tai turbūt reikėtų įvardinti tuos, kur nelabai veikė, arba iš vis nebuvo tokių darinių, tai būtų Neringos savivaldybė, jei neklystu, Rietavo savivaldybė ir dabar nesu tikra, ar veikia, tai Vilnių paminėjau, Panevėžio rajoną paminėjau. Kiek žinau, nesu tikra būtent dėl Lazdijų, bet

žinau, kad šiuo metu Lazdijai yra aktyviai veikianti SJRT, bet dėl ankstesnių metų nesu tikra, na, nelabai ką apie juos girdėdavom, tai turbūt reikėtų vertinti kaip vidutiniškai sėkmingą. Arba netgi kaip prastą.

Tai va čia yra tokie pavyzdžiai. Prie prastų tai turbūt reikėtų išskirti ir Kauną – vėlgi, ta pati problema, kaip ir buvo su Vilniumi, kad stale pradėjo rasti problemų, neatsirado vadovo, norinčio priimti atsakomybę ir nešti klausimus į tą pačią SJRT. To pasekoje jaunimas, atstovavimas buvo per nacionalinių organizacijų padalinius, bet tai vėlgi labai, kaip čia pasakyt, ne strateginis tas atstovavimas: kadangi kiekviena organizacija vis tiek neša savo klausimus, jiems aktualius, bet tokio vieno tikslo tada savivaldybėje vis tiek nėra.

Tai va čia tokie yra pavyzdžiai.

I: Taip, supratau. Iš tikrųjų, labai įdomios pastabos. Kadangi aš prieš tai su JRD kalbėjau, tai jie vis tiek yra labiau iš institucinės pusės, o tavo žodis – toksai jaunimo žodis. Tai gal tiesiog pratęsdama tavo pasakymą, iš tikrųjų įdomu: kiek jaunimas ir jaunimo įsitraukimas turi ir gali turėti realios įtakos veiklai savivaldybėje. [0:17:35]

GV: Tai neišvengiamai turi didelės įtakos, bet mažuose, ypač mažuose miesteliuose apie tą pusę labiau reikėtų kalbėti, kad ne visada jaunimui pavyksta atsiskleisti. Taip gali būti ir dėl institucinio požiūrio, galų gale, dėl apskritai tokio negalėjimo atskleisti savo lyderystės galbūt. Kad tiesiog neatsiranda galimybės jaunimui realizuoti savo lyderystės gebėjimų, kadangi, pavyzdžiui, Zarasuose yra tokia situacija, kad yra tarsi 16 m. merginos, dešimtokės, kurios norėtų tuos paskutinius pora metų veikti aktyviai savivaldybės jaunimo politikoje, bet pavyzdžiui, jos negali tapti oficialiai vadovėmis to SJOT, nes yra instituciniai suvaržymai, kad tu gali registruoti juridinio asmens vadovą tik nuo 18 m. ir regionuose tai yra problema. Tarsi norėtų imtis, bet jos atsimuša į tokią sieną, kad tiesiog negali. Tuomet reikia ieškoti tuose Zarasuose kažkokio žmogaus, kuris sutiktų registruotis organizacijos vadovu, oficialiai vadovauja vis tiek kažkas. Ir aš įsivaizduoju, kad jauniem žmonėm tada tiesiog nusvyra rankos, nes ne tik tai atsakyti už savo veiksmus, bet ir susirasti kažkokį žmogų, kuris vietoj tavęs bus registruotas vadovu, tai Zarasai tikrai turėjo labai ilgą laiką šitą dalyką, kad vadovė buvo vos ne 12 m. ta pati, kol galiausiai sulaukusi antro vaiko pasakė – žiūrėkit, užteks; surado ten vietinį žmogų, kuris neišvažiavo studijuoti į didesnę miestą, užregistravo vadovą. Bet iš tikrųjų, Zarasai turi didelį potencialą, nes ten aktyvaus jaunimo yra daug, ten daug veikia, daro didžiulius renginius, bet tiesiog tokie instituciniai suvaržymai tada jiems, na, apriboja galimybes tiesiog. Tai man atrodo, kad jaunimo dalyvavimas turi turėti įtakos ir jaunimas dalyvauja, tiesiog tas institucinis kažkoks požiūris suvaržo visą tą dalyką ir galiausiai jaunimui svyra rankos.

O kitas dalykas, na, kaip ir minėjau, kad jeigu mes kalbam apie didžiuosius miestus, tai turbūt yra paprasčiau ir surasti to aktyvaus jaunimo, o kai kalbame apie regionus, tai jie išvažiuoja ir tada jau nebemato prasmės. Kai nebematai prasmės, tai iš viso nieko daryti nenori. Tai jeigu mes sudarytume

galimybes, man atrodo, tas įsitraukimas būtų apskirtai didesnis. Tai čia kalbant ne tik apie SJRT ar veiklą NVO, bet apskirtai apie ką kalba ir pats Lijotas. Pavyzdžiui, mes pasisakom už tai, kad būtų įteisinta balsavimo teisė nuo 16 m. savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose. Ir vienas esminių argumentų už tai – kad kuo anksčiau žmogus pradės balsuoti, tuo anksčiau jis įgis įprotį eiti į rinkimus. Tai mes ilgoj perspektyvoj galim turėti labai gerą rezultatą ne tik kalbant apie savivaldybių rinkimus, bet kalbant ir apie aukštą rinkiminį aktyvumą prezidento ar Seimo rinkimuose. Nes šiais metais per Seimo rinkimus jaunimo aktyvumas buvo vienas mažiausių. Ir aš manau, kad viena priežasčių yra būtent tai, kad jaunimas neturi įpročio eiti į rinkimus. Jeigu mes skatintume jaunimo įsitraukimą nuo ankstesnio amžiaus, tai turėtų teigiamą įtaką ne tik savivaldybės, bet ir nacionalinei politikai.

Tai čia nežinau, ar atsakiau į šitą klausimą.

I: Šiaip viskas tikrai aišku. Jaunimas – kaip iš tų sąlygų, instituciniai apribojimai, o kas dar galėtų dar lemti tiek SJRT, tiek jaunimo politikos savivaldybėje sėkmingumą? [0:22:11]

GV: Tai vienas dar iš svarbių dalykų, mano manymu, yra apskirtai požiūris į jaunimą ir tokias institucijas kaip SJRT, dėl to, kad, tiek pavyzdžiui, kalbant apie nacionalinę jaunimo reikalų tarybą – mes neturime pakankamai rimto požiūrio į ją kaip instituciją. Dėl to kad mūsų, kaip Lijoto, siekis, visą laiką buvo, kad nacionalinėje JRT būtų politinio lygmens, tai politinio pasitikėjimo pareigūnai, tai yra, viceministrai. Mes labai suvokiame, kad ministrai tikrai tenai nesusirinks iš ministerijų, bet viceministrai tikrai turėtų ten dalyvauti, nes jie gali daryti realius sprendimus. O vyriausiasis specialistas, jisai grįš, papasakos savo ministerijai, bet tiek ir gali. Na, nėra pakankamai rimto požiūrio į tokias institucijas. Lygiai tas pats yra ir savivaldybėse: tai turėtų būti politinio asmeninio pasitikėjimo ir savivaldybės tarnautojų, ir jaunimo sudaryta institucija tam, kad būtų daromi kažkokie pokyčiai ir atsižvelgiama, nes jeigu mes, tiesiog surenkame skyrius vyriausiųjų specialistų, na tai tas pats, kas nacionalinėj politikoj. Tai tiesiog man atrodo, kas nutinka, tai tiek valstybės, tiek savivaldybės tarnautojai, jie nemato prasmės diskutuoti su jaunimu, nes išaugs, ai išvažiuos, nereikia čia. Tiesiog reikia, kad atsirastų rimtas požiūris iš, aš taip skambiai pasakysiu, institucijų, kad tiek nacionalinėje JRT, tiek SJRT būtų politinio pasitikėjimo asmenys, kurie turėtų galią įgyvendinti. O ne tik tai, kad atsiunčia trisdešimt metų ministerijoje dirbančią moterytę, kuri apie tą jaunimo politiką turbūt ir nelabai gaudosi, jeigu ateina iš kokios kultūros ministerijos, ir tada tu jai pasakoji, jai apie užsienio lietuvių jaunimo atstovavimą – nu neaktualu. Ir kai neaktualu žmogui, tai visos institucijos veikla užsidaro tokiam rate, tada ji nebeefektyvi ir neveda į jokią rezultatą. Tai nėra ir sėkminga.

Tai čia turbūt pagrindinis dalykas, ką galima būtų pasakyti. Žiūriu, ar dar ką pasižymėjau. Lyg ir ne.

I: Iš tikrųjų labai įdomios pastabos, tiesą sakant, iš literatūros taip pat tai kyla.

GV: Dar galima būtų įvardinti, kad pavyzdžiui, tas dalyvavimas SJRT ne iš jaunimo pusės, bet na, iš tos kitos pusės politikų, būtų savanoriškas. Nes jei politikai eis savanoriškai, tai turės didesnį suinteresuotumą realių problemų sprendimui, o ne tik atėjimu, užsidėjimu varnelės: išklausiau posėdį, ačiū. Bet atsirastų galbūt kažkokie veiksmų planai, na, tai ką minėjau pradžioje, kad atsirastų strateginiai planai SJRT, kad galėtume kalbėti apie sėkmę tokių institucijų. Be planavimo, be aiškių gairių, man atrodo, suksimės vietoje ir nebus jokio progreso. Na, čia kaip ir nacionalinėje – jei neturi tikslo, kodėl kažką darai, arba kokiais kriterijais remiantis, tai tol neaišku, ką tu čia darai. Tas pats su mūsų DNR planu – o kodėl jis toks, na tokie kriterijai, niekas pasakyt negali. Tai lygiai tas pats yra ir su savivaldybių tarybų darbu. Ir kai nieko pasakyt negalim, tai tada negalim kalbėt apie sėkmingą JRT, o kai strateginis planavimas yra, sudaromas veiklos planas SJRT, tai tada mes kalbam ir apie sėkmingus pavyzdžius. Nes, kai aš minėjau, kad Vilnius nuo 2018 m. pradėjo kilti, tai atsirado ir savivaldybės požiūris visai kitas, ir netik dėl baigiamų dokumentų, bet apskritai, atstovai buvo suinteresuoti, ten atsirado ir strateginio planavimo daugiau. Ir tai atneša, man atrodo, sėkmę ir Klaipėdoje, jei pavyko laimėti tokį projektą, ir Vilnius, kuris po merdėjimo metų tikrai atsigavo ir dabar yra vienas iš aktyviausių miestų kalbant apie savivaldybės jaunimo reikalų politiką.

I: Ačiū. Tai tiesiog dar prieš logistinius klausimus. Vienas toks apibendrinimas: kaip tu įvertintum regioninę jaunimo politiką. Tiesiog trumpai, kokiais dviem sakiniais.

GV: Jinai labai priklauso nuo regiono, apie kurį kalbam, nes jeigu kalbam, pavyzdžiui, apie Panevėžio rajoną, tai teoriškai jinai egzistuoja, bet praktiškai jinai nelabai yra įgyvendinama. Nes pavyzdžiui, kaip aš paminėjau Alytų kaip sėkmės pavyzdį, tai jeigu pavyzdžiui, mes pasižiūrėtume praėjusių čia pusantrų metų, realiai, tai yra labai ryškus, na, žemėjimas kokybės. Tai labai priklauso nuo regiono ir nuo to, kokie žmonės veikia savivaldybėje, ir savivaldybės požiūrio į jaunimą. Jeigu mato savivaldybė prasmę įgalinti jaunimą, tai greičiausiai ir SJRT bus sėkmingesnė, bet jei nemato prasmės nei jaunimas, nei savivalda, tai, na, ta prasme, negali būtų. Tai iš tiesų, jei mes kalbam apie kokybę, tai iš tiesų labai skiriasi nuo savivaldybės, ir tą mes matome įgyvendindami Lijoto tą savivaldybės jaunimo organizacijų veiklos kokybės standartą. Priklausomai nuo savivaldybės ir tos rekomendacijos, kurias mes teikiame, ir problemos yra skirtingos: vieniems iš viso nereikia rekomendacijų, o kitiems, prirašai na beprotiškai daug dėl to, kad ties kiekvienu kriterijumi neįgyvendinta, neįgyvendinta, neįgyvendinta, ir reikia jiems konkrečius siekius pasiekti. [0:29:31]

Tokio bendro vertinimo pateikti tikrai neįmanoma.

I: Tu paminėjai veiklos kokybės standarto vertinimą, tai pereinant prie logistinės dalies – kokią dar informaciją patartum man pasižiūrėti, kokius dokumentus, ir gal patys turit kažką kaip Lijotas?

GV: Na, tai Lijotas turi tą kokybės standartą, nesu tikra dabar, ar jis yra viešai prieinamas, turbūt, kad yra. Jeigu nieko nebus, tai tas pats JRD yra išleidęs JRT nuostatus, ir tada yra JRD kažkaip politikos

įgyvendinimo apžvalga – aš tiesiog tiksliai neatsimenu to pavadinimo. Tai ta apžvalga vertina ir savivaldos puses ir jaunimo politikos įgyvendinimą. Tai tai būtų verta pažiūrėti. O daugiau kalbant apie SJRT, tai turbūt negalėčiau įvardinti kažko daugiau.

I: Supratau. Tai tenais dar buvo paskutinis klausimas dėl kontaktinių asmenų – šiuo metu baigiu atvejų pasirinkimą, bet, ar tu būsi nieko prieš, jei aš tau parašysiu, jei kokių konkrečių kontaktų reikėtų, jeigu kažką turėtum.

GV: Tai žinoma, aš buvau pasižymėjusi pora asmenų: tai tokia Valda iš JRD, jinai aktyvi, bet dabar yra motinystės atostogose. Ir, nežinau, kokie yra tavo atvejai, bet jeigu pasirinktum Panevėžį, tai reikėtų pabendrauti su jų JRK, Toma Karosienė, jei neklystu, tai čia yra tie esminiai žmonės, apie kuriuos galima kalbėti. Nes aš kiek žinau, tau reikia iš struktūrų žmonių.

I: Tai dalis bus tokia, aš iš pradžių planuoju su koordinatoriais aptarsiu apskritai, koks kontekstas yra, ir tikriausiai vieną iš jaunimo atstovų, kuris galėtų patirtį perteikti.

GV: Na taip, su savivaldybėm visada yra įdomu, nes miestuose yra mažesnė kaita žmonių, bet jie ten turi savo problemų dažniausiai, o regionuose nu jie labai keičiasi – kas pora metų, kas metus, priklausomai nuo to, kada kas įsijungia. Pavyzdžiui, jeigu kalbam apie Alytų, tai iš pradžių buvo labai gerai, veikė aktyvūs žmonės, tas pats ir Panevėžy, o iš Panevėžio ir Alytaus kai žmonės išvažiavo, tai suprastėjo, tad kai kurie neišsikentė ir grįžo atgal.

Na, iš tikrųjų situacija savivaldybėse labai skiriasi. Kiek man teko pačiai įgyvendinti tų kokybės standartų, tai na, ir aš kalbėdama atsiminiau, kad prie sėkmės pavyzdžių būtų galima priskirti Marijampolę. Ten žmonės daro projektą prie projekto, balsuoti nebaigia ir tikrai ten jie dabar netgi yra pradėję bendrą projektą tarp stalų, kuris vadinasi „apskritalizacija“, jis jau yra pabaigtas, bet ten yra sujungti visi apskritieji stalai. Ten žmonių yra 3000, bet iš jaunimo atstovų tikrai reikėtų Marijampolę pasikalbinti ir apskritai pasikalbinti dėl bendro veikimo, kad išskirtų kriterijus, kodėl jie tapo sėkminga organizacija ir kaip jie bendradarbiauja su savivaldybe.

I: Ačiū, labai vertinga iš tikrųjų. Tai iš mano pusės tiek. Bet tikiuosi, tu nieko prieš, jei parašysiu kokį kartą.

GV: Taip, drąsiai, viskas gerai. Tai ačiū, Viktorija, už tavo įžvalgas!

Interviu nr. 3

Informantas: Elektrėnų savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 5 d., virtualus susitikimas

I: [Prisistato, trumpai pristato darbą ir interviu tikslus]

Tai galim pradėti tada. Ar galėtumėt pristatyti apskritai, kokia situacija jaunimo savivaldybėje, kiek jis pats aktyvus, kiek benudarbiauja su savivaldybės atstovais?

E: Iš tikrųjų tai aš galiu pasidžiaugti, kad Elektrėnų jaunimas yra aktyvus, žinoma, norisi ir dar aktyvesnio, bet tai tikrai negalim skųstis, nes tikrai jaunuoliai yra ir jaunimo organizacijų, ir mokyklų dabar tikrai stipriai esame užjudinę, šiuo klausimu labai palaiko švietimo skyrius, tai tikrai net per vadovų susitikimus ten kviečiam pirmininkus, prezidentus, kažką, kad jie ir į ugdymo procesą būtų įtraukti. Nežinau, tikrai pakankamai.

Galbūt JRT dabar yra šiek tiek vyresni, tai norėtusi dabar to naujo, naujos bangos, nes būna su jaunimu va taip va – išeina ir reikia vėl užsiauginti. Tai šiuo metu jie baiginėja ir reikia jau naujų, bet vis tiek laikom ryšį, nuotolinius posėdžius darom, ir tikrai labai aktyviai įsijungia, ir panašiai, o šiaip dar pakankamai stiprus yra mokinių savivaldos informacijos centras, kuris irgi, tai ten irgi daug jaunuolių jungiasi, ji pas mus daug ir posėdžių daro. Pati JRT, yra daug kitų aplink tarybos narių besikuriančių, tai irgi renginius organizuoja. Jeigu manęs nėra, tai tikrai žinos, kur nueiti.

I: Labai įdomu. O Jūs paminėjote tuos svyravimus ir dar gal neatkreipiau pradžioj dėmesio, iš tikrųjų – koncentruojuosi į tą ankstesnę SJRT nuo 2015 m., tai tiesiog, jeigu ir apie tą laikotarpį turit pastabų, ar viskas buvo panašiai – iš jaunimo pusės aktyvumo kalbant.

E: Svyravimai. Svyravimai, atrodo kartais lyg apjungi, viskas tvarkoj, jie tada teikia siūlymus, o kitą kart aš nejudinu, tai ir jie. Jie kažką aktyviai veikia, bet va ta SJRT tai, nežinau. JRK yra tas žmogus, kuris visą laiką pagrindus daro ir tada tik įtraukia. Labiau būtų įdomų jie kaip JRT siūlytų, patys daugiau. Šiaip taryba buvo visai gerai, bet dabar tiesiog jie dabar išeina, tai/.. Vėlgi jiems dabar nėra tiek aktualu, nes sako, reikia naujos tarybos, nes jie sako, mes kitu gyvename, [0:05:05] negalime čia atspindėti viso jaunimo, vietinio jaunimo poreikių.

I: Supratau. O sakykit, kalbant apskritai apie savivaldybę pačią ir prioritetus – apskritai, bendrai paėmus ne tiek kiek su SJRT, ar labiau orientuojatės į kažkokias amžiaus grupes?

E: Mmm.. Pas mus didelis prioritetas yra jaunimo užimtumui, tai, kad būtų jaunimo centras aktyvus, kad vyktų mobilus darbas su jaunimu, kad į kaimiškas vietas būtų vykstama ir jaunuoliai būtų įtraukiami. Didelis prioritetas, kur labai palaiko ir mūsų vadovai, mes turim tą jaunimo vasaros įdarbinimo programą, kur darbdaviam kompensuoja pusę darbo užmokesčio, tai va šitas irgi visą laiką yra palaikomas. Tai turbūt darbo su jaunimu formos ir jaunimo įdarbinimas, tokie du didžiausi prioritetai, dėl kurių problemų nekyla dėl šitų klausimų, jei kažko reikia, tai tikrai gaunam palaikymą.

I: O tai turite nusimatę dokumentuose, ar tai natūraliai kyla?

E: Ką esame nusimatę?

I: Ar esate šiuos prioritetus nusimatę dokumentuose savivaldybės, ar tai natūraliai kyla iš veiklų?

E: Ne, mes turime strateginį planą. Dabar jis rengiamas naujas, 2021 m., dabar nepasakysiu, jisai kelių metų. Aš galėsiu paskui pasižiūrėt, nes tikrai turiu jį ant deskto, bet [žiūri į kompiuterį]. 2021-2027 m. Tai tas pagrindinis dokumentas, kuriame atsiranda jaunimas. Tada turime dvimečius dvimečius strateginės veiklos planus, tai jau išsiskleidžia konkretūs skaičiai, na atiskleidžia jaunimo formavimo politika, na tada atsiskleidžia priemonės, [įrašas stringa] Ir savanorystė, jai turim atskirą finansavimą, jaunimo projektams. Tai yra strateginiai savivaldybės dokumentai, kur atgula ir dabar tikrai jaunimas, ir kiekviena sritis turi savo finansavimą. Finansavimą, kad gauti, paimti tuos pinigus, tam yra aprašai. Tai yra jaunimo projektų veiklos skatinimo aprašas. Ir tame dokumente apsirašome, kaip jaunimo projektus finansuosime. Tada jaunimo, ir apsirašome, kaip mes finansuosime, kokie turi būt laikai, jaunuoliai ir panašiai. Tai strateginiai einamieji dokumentai – aprašai, programos, jie tvirtinami arba administracijos direktoriaus įsakymu, tai tų dokumentų aš dabar visų nevardysiu, bet sakau, kiekviena, tiesiog/ Ir mes dar turime tokį dalyką... [stringa įrašas]

I: Aš atsiprašau, kadangi stringa – užtrunku sureaguoti.

E: Gerai, gerai. Jaunimo reikalų departamentas yra numatęs kiekvienai savivaldybei užduotis, ir tas užduotis mes kartu su departamentu derinam, kaip kas turi atrodyti, ką mes matom savo prioritetus, ką jie mato, ką mums dar reikėtų padaryti, ir tada sudedam į tokias rekomendacijas, ir tada siunčiam savivaldybei. Ne tokios bukos, plikos, tik iš departamento pusės, ir numetamos – jas tikrai prieš tai derinam, aptariam, tarkim, ta įdarbinimo programa nėra privaloma, bet aš žinau, kad mes ją darysim, tai aš tikrai ją paimu, mes įsirašom, užduotyse.

I: Įdomu. Tai dalį buvau peržiūrėjusi, bet naudinga dar užsitvirtinti. O kalbant apskritai apie tą patį projektinį su jaunimu, kas kiltų ne tiek iš savivaldybės iniciatyvos. Ar yra tokių projektų, kuriuos pats jaunimas inicijuoja, ar dažnai tokių pasitaiko?

E: Taip. [0:10:51] Yra tokių tradiciniais tampančių renginių. Renginys nepasidaro taip paprastai – jie rašo projektus, gauna finansavimą, tada ir panašiai. Tai daro tarkim festivalį „Muzika garsiau“, dabar

šiemet buvo ir šviesų festivalį padarė rugpjūčio mėnesį, didžiulį renginį, kur pritraukė tris tūkstančius žmonių, nors jau buvo galima tik tūkstantį [juokiasi]. Bet dabar rašo projektus kitų metų „Muzika garsiau“ jau žinau, kad rašo irgi. Tikrai dideli renginiai, kur susirenka ne vienas tūkstantis. Ir darome dar – toks jaunimo reikalų tarybos metų gale renginys, kuris šiemet nuplaukia, kai pagerbiami tiek jaunuoliai visi iniciatyvūs, turi nominacijas, tiek dirbantys su jaunimu, rėmėjai. „Antilopai“ vadinasi [juokiasi] fainai.

I: Ar čia jie patys tokį pavadinimą sugalvojo?

E: Taip taip. Antilopės – galvojo, kažkokio gyvūno, tada sako, „nu mes gi ne *lopai*“. Tai taip, čia jų pavadinimas.

I: Įdomu. Taip. Tada gal prie tos detalesnės – tai apskritai, kalbant apie SJRT veiklą, šiek tiek detaliau dėl reglamentavimo. Aš esu išsinagrinęjusi, kad turite dokumentų, bet gal kažką praleidau: gal galit dar iš SJRT pusės, kokius pagrindinius dokumentus įvardintumėte reglamentavimo?

E: Tai viskas prasideda nuo to. Nu čia kalbat apie praeitą kadenciją. Tai labai faina, kad atsirado jaunimo atstovų rinkimai, buvo tikrai rimti rinkimai, su reglamentuotu, su savivaldybės taryboje patvirtintu aprašu, viskas vyko tikrai kaip tikruose rinkimuose: su delegatais, balsavimu, ir buvo išrinkti tikrai demokratiniu būdu, ne šiaip sau – kas patinka, kas nepatinka. Nes iki tol tai tiesiog, nu, maždaug žinai aktyvius jaunos žmones, prašai ateiti, įsitraukti, maždaug, kas nori. Tai praėjusiai kadencijai buvo visai kitaip.

Tai kai jau turi atstovus, tiesiog tvirtinama sudėtis savivaldybės taryboje, taryboje taip pat patvirtinami nuostatai. Kiekvienais metais SJRT rengia veiklos planą, o vėliau atskaitą – kitų metų pradžioje už praėjusius metus atsiskaito savivaldybės taryboje. Tai va taip eina. O jau tie dokumentai, ką mes nutariam, pritariam, ten tarkim aprašą jaunimo projektų, savanorystės aprašą, na, pati SJRT netvirtina, tiktai jiems pritaria, o tvirtina tada jau arba savivaldybės Taryba, arba Administracijos direktorius.

I: Supratau. Kalbant apie rinkimus – labai svarbi čia detalė. Nes kiekvienoje savivaldybėje – skirtingai veikia. Pavyzdžiui, Jūsų savivaldybėje, kokius kriterijus turi atitikti jaunimo atstovai tam, kad galėtų būti renkami, dalyvauti rinkimuose?

E: Jie turi pildyti tam tikra forma. Negali labai skirtis savivaldybėse. Dėl to, kad jaunimo reikalų departamentas yra aprašus pavyzdinius pateikęs. Jais remiantis mes darom savo aprašus ir tada teikiam, tvirtina savivaldybės Taryba, patvirtina tą aprašą, kaip aš trėsiu atlikti tuos rinkimus. Ir JRD pavyzdžiu. Ir, kad kažkokio konkretaus kriterijaus tai nėra – yra tikrai metai, tai, kad jis turi atsinešti bent vieną rekomendaciją. Natūralu, kad tas, kuris nori, kuris yra aktyvus, - tikrai ne vieną atsineša, ir jisai rinkimų metu prisistato rinkikams. Nes yra delegatai. Tarkim, vienas – jaunimo centro atstovas, [00:15:59] vienas – sveikatos biuro atstovas, vienas – ten kitos ar kažkokios organizacijos atstovas. Jie renka. Tai tam, kad

juos išrinktų, turi atsiskaityti, pateikti tas kažkokias rekomendacijas, ir taip vyksta tie rinkimai. Tai sakau, kažkokios/ Aš negaliu sakyti, kad turi turėti kažkokią savybę, nes aš jų neatrinkinėju. Jie turi būti nuo 14 metų ir turi turėti rekomendacijas, ir jie jau prisistatinėja ne man, o...

I: O kalbant jau iš kitos pusės – ta dalis, kuri ateina iš savivaldybės atstovų“: ar turit pasitvirtinę aprašus, kaip jie atrenkami?

E: Ne, to mes nesam padarę. Bet, pavyzdžiui, savivaldybė – to anksčiau nebuvo – bet jau šiai naujai kadencijai, tai Tarybos metu, savivaldybės Tarybos metu, klausia, kas norėtų būti iš Tarybos narių SJRT nariais, pasiūlė Tarybos nariams. Tai vienas jaunas/ [respondentas gauna skambutį].

Tai, ai tai vat – tai tiesiog pasiūlė, kas nori, tas gali padėti jaunimui, tapti SJRT nariais. Nes taip naujausia tarybos kadencija. Tai taip vienas pats pasiūlė, o kita moteris – pabaigoj taip „tai gerai, aš, jeigu čia niekas nenori.“ Tai taip gavosi, kad tie du savanoriai – jie tokie vieni iš jaunesnių – tapo mūsų tarybos [SJRT] nariais. O tie kiti keturi, nu, tiesiog, nežinau, kalbant su meru, su direktorium, galbūt tas, galbūt – tas, na pritarė siūlymam, na kas padeda daryti, tuos ir sukvieta į komandą.

I: O kažkaip va ta komanda iš savivaldybės pusės keičiasi, ar skiriasi per kadencijas, ar tie patys žmonės maždaug išlieka?

E: Yra keletas tų pačių, kuriais, na, paankstin/ Na, tarkim, Giedrė, kuri yra Strategijos ir investicijų skyriui, tai su ja ir jaunimo centras atidarytas, ir visi projektai juda tiesio, na, be jos – aš niekaip. Su ja, kai darome, tai jei aš žinau, kad ji bus šalia, tai kalnus nuversim. Bet tarkim iš vadovų, tai žinoma, keičiasi. Ta prasme, rinkimų metu keičiasi, ir keičiasi vadovai.

I: Supratau, aš dar turiu tokį klausimą, nes savivaldybės puslapyje, kiek mačiau, tai yra atnaujinta informacija, nes ne viskas matosi. Ar galėtumėte po pokalbio pateikti nuorodą, kur galėčiau posėdžių protokolus rasti, nes dabar, kiek mačiau – tik nuo 2019 m. sukelti. Čia suprantu, kad gal ir techniniai, bet gal galėtumėt patart, kur galėčiau rasti šią informaciją.

E: Tai aš gal pasižiūrėsiu. Arba aš galiu tiesiog rasti ataskaitas, pateikti ataskaitas, arba pagal ataskaitas pasižiūrėti.

I: Taip, pačios ataskaitos, kadangi pradėjau prieš kelias savaites analizuotis, ir pačios ataskaitos, iš tikrųjų, gerai būtų. Ačiū.

O dar iš veikimo pusės klausimas – kokius pagrindus pas Jus vyksta posėdžiai, ar kažkaip reguliariai, ar kažkokiom klausimam iškilus?

E: Dažniausiai klausimam. Tačiau žinoma, kad ten turi būti bent į ketvirtį vienas, [0:21:04] bet kartais dažniau. Ypač, kai prasideda projektai: tai renkamės vieną posėdį išsidalinam projektus vertinti, jau tada po savaitės renkamės, kaip tuos pinigus dalinti. Arba ten būna jaunimo apdovanojimai, tai vėlgi, labai

daug kartų renkamės kas savaitę. O šiaip kas mėnesį, nu mes nesirenkam, bet į grupę įmetu savivaldybės Tarybos posėdžių darbotvarkę, ten kokie klausimai bus svarstomi, apie ką bus kalbama. Na jie tada, tarkim užduoda klausimą – ten 2.2 klausimas susijęs su kažkuo, gal gali mum atsiųsti tą projektą? Nors jie yra visi Elekrtėnai.lt sukelti, bet aš jau kabinu tą projektą į grupę, tada mes ten diskutuojam, tada mes turim klausimų, ar jie turi kažkokią poziciją teikti tuo klausimu. Na nėra daug aktyvių narių, bet yra keletas, kurie gilinasi, klausia visą laiką. Ir taip bent jau jaučia savivaldybės Tarybos pulsą, jie jau žino gerai, kad kiekvieno mėnesio paskutinį trečiadienį, kad vyksta Tarybos posėdžiai, kad pora savaitių prieš skelbiama darbotvarkė, kad aš ją įmetu, jie gilinasi. Kad nors tą pulsą jaustų, kaip ten viskas vyksta.

I: Įdomu labai. O pavyzdžiui/ Taip, tai jūs sakot – dėl to ištraukimo iš jaunimo pusės, ar matot ištraukimo ir projektų siūlymų, būtent SJRT veikloj?

E: Sakau, kartais trūksta, kartais atrodo, kad tikrai viskas gerai. Kartais – štilis, ir atrodo, kad laukia iš manęs, ar aš juos esu išlepinus kaip vaikus, [juokiasi] nes kažkaip visą laiką a juos judinu, nes kitą kartą tyli, na taip ir pratyčėsim. Tai dažnai būna iš JRK pusės taip, na, o tada jie įsivažiuoja, viskas OK. Aktyvių, kur tikrai visą laiką gilinsis, paklaus, o ką čia darom, kaip darom, tai tikrai yra, bet tokių keletas. Tokie, kurie tikrai labai iniciatyvūs iš šešių.

Tarkim, čia praeitoj jau kadencijoj, skaitau, jau tikrai tokį žygdarbį padarė, nes bibliotekos dirbdavo tiktai iki 6 valandos vakaro. Tai čia jau jų iniciatyva buvo, teikė poziciją savivaldybės tarybai – ilginti bibliotekų darbo laiką bent jau viena valanda ilgiau ir sutarė šitam jaunimo siūlymui, iš karto to paties posėdžių metu bibliotekos darbo laikas – visur, ir kaimo, ir miesto – iki 19 valandos. Tai toksai buvo rimtesnis, kada rimčiau pažiūrėjo į jaunimo poziciją.

Tada dar kitas, kai buvo, kad siūlė didinti jaunimo darbuotojų skaičių – jaunimo centrui reikėjo dar papildomai, nes per maža apimtis, ir Vievio buvo atidarinėjamas jaunimo centras, ir ten nebuvo jaunimo etato, tai irgi siūlė. Tai vat du etatus irgi savivaldybės Taryba pritarė.

I: Labai įdomu. O apskritai va, ar pastebit, kad kažkokio konkretaus pobūdžio, su finansais, ar kažkokiom temom, jaunimo pasiūlymai ateina?

E: Tai va ko man ir trūksta, kad daugiau gal jaunimo/ Jie daugiau nori renginių, tie projektai jau yra tie jau jų renginiai. Jie daugiau tokių dalykų nori. Man tai SJRT yra kitokia – ta patariamoji, gilinimasis į strateginius dokumentus, ir panašiai. Šito jiem mažiau reikia - jie nori projektų didelių.

Ai ir tiesa, praeitos kadencijos JRT ir dar kiti įrengė Jaunimo biurą, gal teko girdėti? Tai apsitarinės, kad žodžiu / Turime didžiulį jaunimo centrą, iš europinių lėšų įrengtą ir tikrai visą rūsį kultūros centro suremontavom, tikrai šiuolaikiškai ir fainai įrengtas. Bet atsitiko taip, kad pradėjo rinktis, na, tas tikrai jaunimo centrų jaunimas – ne visai aktyvus, ne visai geras, ir kiti jaunuoliai nebenorėjo ten eiti. Konferencijų sakytės daryti susirinkimus, o kiti, ne aktyvistai, labai garsiai muziką leidžia, nes ten

didžėjaus aparatūra yra ir panašiai. Na, jie pradėjo minti slenksčius, ką čia mums padaryti. Jie sumąstė tokią idėją, kad buvo jaunimo centre tokios patalpos, kur anksčiau buvo jaunimo erdvė. Na tiesiog, tokios nenaudojamos – direktorius leisdavo, išleisdavo, na, bet jos buvo tokios šiek tiek apleistos. [0:27:03] Tai jie sugalvojo ten įsirengti Jaunimo biurą, aš galėsiu atsiųsti filmuką atsidarymo ir nuorodą. Nu tikrai fainiai padarė, patys rado rėmėjų, patys atėjo į savivaldybę, ten gavo nemažus pinigus. Patys klįjavo, ten kvietė, ką įmanoma patys darė. Tikrai savo rankom įkūrė Jaunimo biurą – jie ofisu vadino, bet mūsų kalbininkė nepraleido. Jaunimo biurą, kur jaunimo organizacijos, aktyvus jaunimas, JRT gali organizuoti įvairius forumus, susirinkimus, ir žodžiu, tokius rimtesnius dalykus, o ne pramoginius – tai va tikrai labai gražų dalyką padarė. Čia jaunimo reikalų tarybos narių buvo du. Buvo ten ne nariai, bet/

I: O šitas projektas per SJRT perėjo, ar tiesiog iš jaunimo pusės atėjo?

E: Čia buvo jaunimas. Aišku, kadangi tai buvo JRT pirmininko/ pirmininkas buvo tas pagrindinis vedlys, žinoma, jis pristatė, o SJRT, žinoma, neprieštaravo, bet kitaip niekaip neprisidėjo.

I: O kalbant apie tuos pasiūlymus, kuriuos SJRT priima, - kokia jų dažniausiai sėkmė būna, kai patenka į Tarybą? Ar dažnai u- juos balsuojama, ar įgyvendinami paskui?

E: Nu, jo. Jie neteikia beleko – na, pro mano filtrą praeina, jei matau, kad kažkas ne į temą, mes kalbam, aptariam, ir išsiaiškinam. O tiek, kiek jau tada išgryninam ir matom visi, kad reikia, kai nutariam, kad teikia, tai va tada nežinau/ Nėra taip, kad į juos kažkaip žiūrėtų nerimtai, kad neatsižvelgtų – kažkaip atsižvelgia.

I: Kalbant apie lyderystę, apie praeitos kadencijos pirmininko – ar dažnai tas žmogus būdavo, kad inicijuoja pasiūlymus, ar išsiskyrė ta lyderystė?

E: Ne, praeitos kadencijos nelabai. Nes paskui irgi ta moteris išvažiavo dirbti į Vilnių, tai irgi taip kažkaip. Na, iniciatyvą perėmė dabartinis SJRT pirmininkas Deimantas, tai tas ryškesnis, kuris ir iniciatyvesnis, ir, kuris ir pats gali užkurti kažką/. O praeitos kadencijos tai taip sunkiau.

I: O tada dar, va JRK koksai vaidmuo SJRT kontekste. Ar kaip patarėjas, fasilitatorius veikia, ar kažkaip į turinį reikia pasigilinti? [0:30:49]

E: Tenka. Tenka iš tikrųjų daug pasigilinti, dėl to, kad nelabai gilinasi jaunuoliai, iš tikrųjų. Jiems pasiūlai va taip kažką, jau patari, pakiši tokią kaip *špargalkę*, ir tada viskas gerai – tada viskas nueina. Daug iš tikrųjų, kad ir tas pačias pozicijas: jie tvarkingai nesurašo, tik tas pačias mintis, o jas turi išgryninti, padaryti taip, kaip reikia, tai iš tikrųjų, taip daro JRK.

I: O tada kalbant, tiesiog va dar įdomumui kilo klausimas – apie kitus savivaldybės atstovus. Koks jų santykis SJRT formate su jaunimu – ar jie kažkaip lygiavertiškai veikia, pasiūlymus kartu konstruojant, ar kažkaip matot netolygumą?

E: Ne, kažkaip manau, kad lygiavertiškai. Tie, kurie yra dabar pas mus atstovai, na, jau išsirinkom tuos, kurie tikrai aktyviai žino, kas yra jaunimo politika, ir žino apie ką tai – tai daro, jungiasi ir diskutuoja, tai tikrai tolygiai. Bet čia labiau šitos kadencijos. Vis pamirštu apie praeitą kadenciją. Kažkaip nuo šios kadencijos tikrai išsigryninom, kurie nori dirbti. Nes praeitoj kadencijoj tai sakė – „tau reikia, tai tu ir daryk.“ Tikrai tokių buvo, o šioj kadencijoj esam visi lygiavertiški partneriai. Ir aš tikrai tuo džiaugiuosi – mano *sabotažnikai* tokie: einam, darom, ir stumam visokius gerus dalykus.

I: O tai kas padėjo pereiti nuo tos praeitos iki šios? Ar čia JRK yra įdirbis atrinkti žmones, ar čia žmonės, kurie papuolė?

E: Gal aš kai atėjau, pradėjau dirbti – aš atėjau [metai iki 2015 m. kadencijos – *aut. nuasmeninta informacija*] – nežinau, kažkaip jo. Jau jie buvo, tai juos ir perrinko, sakė, kad jie čia dirbo, ir kažkaip gal neatstovėjau, nemokėjau dar atstovėti, nemokėjau atrinkti – nežinau. O čia jau susikūriau ir sakiau ten to jau nereikia ir panašiai. Manau, kad su laiku kažkaip tai viskas vyksta. Galbūt pamato patys vadovai, kad daugiau gali tuo jaunimu pasitikėti, pagalvoti, kaip galėtų vykti. Leidžia mums veikti, taip, kaip mums veikia. Koordinatoriai mums sako nenusikalbėk, nereikia, tai aš nežinau, kažkaip, mes jau jeigu reikia, tai – „daryk“. Ir tikrai neturiu jokių politinių įsipareigojimų, mes jau taip dirbam gražiai ir žodžiu. Mato tą jaunimą, visą laiką tą jaunimą palaiko, nežinau, tikrai. Kita kartą jaunimas gali nueiti – manęs nėra, tai jie patys nueina. Kaip dėl jaunimo biuro finansavimo, aš net nežinojau, kad jie gavo didžiulius pinigus iš savivaldybės, nes jie nuėjo jau su konkrečiais pasiūlymais/ [įrašas stringa] Žiūrима rimtai iš tikrųjų.

I: Tai aš jau manau, kad galim link apibendrinimo judėti – labai įdomu: gal galėtumėte išskirti praeitos kadencijos pagrindinius laimėjimus ką išsinešat iš tos/ apskritai, tiek iš projektų pusės, bet ir paties įgyvendinimo bei veikimo?

E: Na tai gal tie tokie didžiausi žygdarbiai – ne projektai, o tie didžiausi žygdarbiai yra bibliotekos darbo prailginimas. Dabar neatrodo iš šalies, kad tai didelis darbas, bet, kai esi viduje, žinai, kokia ten vadovė bibliotekos, kaip jinai į viską žiūrėjo, ir kiek tai kainavo. Tai dėl to/ Taip, kad Taryba vis tiek pritarė jaunimui, žinant, tai aš manau, kad tai buvo vis tiek didelis žingsnis.

Ir tie jaunimo darbuotojų etatai, manau, gauti etatą/ Aš žinau, kad kitos savivaldybės ir pusę etato sunkiai gauna, bet mes gavom vieną pasiūlymą, vieną poziciją pateikėm, ir gavom du etatus.

Kažkaip manau, kad čia du tokie didžiausi.

I: O iš tos iššūkių pusės – ar galėtumėte pasakyti, kokie didžiausi iššūkiai Jūsų nuomone kilo praeitoj kadencijoj?

E: Na tas pasyvumas iš jų pusės – ta prasme, ne jų rodoma iniciatyva. Čia mes, vyresnieji, turim kažkaip *pušinti* iš savo pusės, bet norisi, kad jie sakytų, bet paskui, jau įsivažiuoja, ir mato, kaip kas vyksta, bet

norėjosi to/ Ne tik renginių – ne tik, kad renginių organizavimas, bet daugiau to, ne tik jaunimo politikos srities, bet ir strateginių savivaldybės dalykų. Nu, ta prasme, kad iš jų pusės daugiau iniciatyvos būtų. Nes tikrai jiems leidžiama, na, tarkim, kaip pavyzdys: pristatomi/ kažkoks ten didžiulis europinis projektas, vietoj mūsų „Vaikų pasaulio“ bus kažkas daroma, daromas, pristatoma nauja vizija, vadinasi, jaunuoliai gali – kviečia juos, „jūs ateikit, pasakykit, kas negerai, mes vieni, mes nesuprantam,“ – maždaug taip sako JRT, ir nieks neateina, nes tarkim vakare vyksta, ir čia jau susitarta, ir nieks neateina. [0:38:45] Nu tai būtų, prisidėtų jie, tai/ Jiems leidžiama, norima, kad ateitų, kad pasakytų, bet trūksta tos iniciatyvos.

I: Supratau, o tada teigiama gal pabaikime žinute. Aš galvoju/ Tai dėl to, gana svarbus aspektas atrodo – pasitikėjimas, tai kaip Jūs jaučiatės, aš supratau, kad savivaldybės santykis su jaunimu yra teigiamas. Tai koks tarpusavio pasitikėjimas?

E: Na tai, kaip ir sakiau, kad tas pasitikėjimas tikrai yra. Nu teigiamai žiūri į tą jaunimą, ar pasiūlytume ką, jaunimas siūlo, kažkaip atsižvelgiama, net pradėdant iš anksčiau kalbėti, kad tas jaunimo centras – nes mes tik pora metų veikiam – tas pats jaunimo centras atsiranda iš to, kad jaunuoliai daro tokisu renginius kaip „Moksleiviai savivaldybėje“, ten savivaldos dienos mokinių savivaldybėje, ir dirba susavivaldybės darbuotojais, kad savivaldybės darbuotojai pirmus metus bijojo, o paskui klausė – „Kur tavo jaunimas?“ Nes su konkrečiu jaunuoliu konkretus darbuotojas dirba pačius darbus, ir į objektus važinėja, ir duoda pačiupinėti, ką daro. O paskui jaunuoliai teikia pasiūlymus, kaip tobulinti darbą, ir vat vienas iš tokių, kad jaunimui trūksta užimtumo ir jaunimui reikia centro. Merui, vadovams buvo pristatoma, kaip jaunimo centras turėtų atrodyti ir panašiai – ir po šito vieno renginio kažkaip/ „Rašykit projektus,“ nes tikrai reikia jaunimui jaunimo centro.

Tas tikrai, kad atsižvelgiama į juos – ko jie prašo, tą jie gauna.

I: [Padėkoja, paklausia, ar gali parašyti prireikus, atsisveikina]

Interviu nr. 4

Informantas: Kaišiadorių savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 13 d., virtualus susitikimas

I: [Prisistato, pristato tyrimą ir trumpai apžvelgia klausimyną] Mano pirmasis klausimas, kiek Jūsų savivaldybėje anksčiau buvo ir dabar jaunimas aktyvus, ar jis įsitraukia į veiklas?

E: Sunku pasakyti. Toksai tas vertinimas – ar aktyvus. Kaip čia taip – ar mokinys gali mokintis geriau – be abejo gali. Bet, ką aš žinau, mes turime dažniausiai apie penkias aktyvias jaunimo organizacijas, jeigu matuoti organizacijomis. Nes tas aktyvumas, iš tiesų, juk popamokinėje veikloje, ką matome – būreliai, ir visokios veiklos, irgi prie aktyvumo turbūt, bet jeigu apie tokį, ką ir akcentuoja Jaunimo reikalų departamentas, tai taip daugiau gal organizacijos būtų tas rodiklis – jos įvairios, jos kintančios. Ir problema, be abejo, amžinoji problema, kad tos organizacijos, kurioms vadovauja mokyklinio amžiaus jaunuoliai, jos kartais stringa, galbūt didesniuose miestuose tos problemos nėra, bet pas mus, tarkim, turėjom visai neseniai pavyzdį, kai Liberalaus jaunimo Kaišiadorių skyriaus primininkas išvažiavo/patapo pirmakursiu ir išvažiavo į Vilnių, ir pusę metų, daugiau gal organizacijos veikla buvo sustabdyta, o paskui atsirado, būtent iš tos mokyklos, iš kurios ir jisai buvo, mergina, kuri ėmėsi lyderiauti ir atgaivino tą organizaciją ir dabar pakankamai aktyviai dirba, tai tiesiog toks, kaip sakyti.

O kita dalis, kaip čia pasakyti, jaunimo organizacijų yra tokios, kur dirba vyresni žmonės, pavyzdžiui, va, šauliams vadovauja vyresnis vyriškis, kuris tikrai iškrenta iš jaunimo amžiaus. Tai tos organizacijos kitokios jos. Gal, kaip sakant, trūksta to jaunatviško polėkio, bet tada stabilumo yra žymiai daugiau. Tai va, jos labai skirtingos, iš tiesų, kiekviena organizacija.

Skėtinės organizacijos, jos vėl kitaip – jos susistiprina su centrais savo ir labai daug bendrauja su kitų savivaldybių jaunimu, tai tas jiems irgi labai daug duoda, kaip čia pasakyti, *vaibo*, kad nu, smagu. Vien dėl to smagu, kad iš kito miesto susirandi draugų. Tai va.

Kitas dalykas – turim na tokių, ta prasme, galvojam, tai turbūt neišgalvotum organizacijų, kuri sugalvojo įsisteigti juridškai, vienerius metus dalyvavo konkurse, ir paskui jinau savo veiklą vos ne kad ir pabaigė, nes kažkaip jiems ten veikla visiškai sunkiai vyksta. Tai vat, visokių visokių variantų yra. [00:07:22]

I: Aha, aišku, o tada ar kažkaip tas neasocijuotas, pavadinkim taip, jaunimas, kuris nėra, nėra tose organizacijose, ar jis įsitraukia, tarkim, į renginius ateina savivaldybės ar kažkur per kažkokius kitus formatus. Nežinau, projektus, ar jūs, vis dėlto, daugiausiai dirbate su tomis organizacijomis jaunimo?

E: Matote, na tas darbas jaunimui yra labai, kaip sako, horizontalus, per daug sričių eina ar ne. Bet tai mums įsteigti bendrą bendrą, kaip čia pasakyti bendrą politiką siūlo Jaunimo reikalų departamentas, ir tos visos pagrindinės sritys - tai tiek savanorystė, tiek jaunimo atvirą darbą su jaunimu, tai ir yra Jaunimo reikalų taryba, be abejo. Tai šitie dalykai, jiems kaip yra, vieni jaunuoliai, kurie į savanorystę įsitraukė, tai, kaip sakyti, savanorystė visai skaidosi: yra trumpalaikė ir ilgalaikė, tai dabar ta ilgalaikė savanorystė pakankamai jau įsivažiuoja, projektas yra. Ir tikrai, jįsai daugiau pagauna tuos jaunuolius, kurie yra labai aktyvūs. Jie nori visko ir jiems kuo daugiau, ir ką dar galima daugiau padaryti, ir tas pusės metų (aš pati turiu savanorę), tai tas pusės metų tas laikotarpis, atrodo, visai greitai jau baigiasi, ir, atrodo, kažkaip, kad, jai bet koks darbas yra įdomus, smagus ir tikrai labai daug padarėme. Atrodo, kiek čia – keturi mėnesiai praėjo, bet tikrai, labai šauniai, labai džiaugiuosi ja. Ir tikrai, jįsai sustiprėjo, nes buvo su viešaisiais ryšiais - tai tiesiog *vau*. O savanorystės kitokios, ten tarkime, būdavo Paukščių festivalį, kai organizuodavom, tai tikrai, be problemų, kai reikia surinkti 20 jaunuolių, kurie, kaip savanoriautų tam renginyje, tai ir įsitraukia. Bet šiaip mano, kaip jaunimo reikalų koordinatorės, nėra tikslas juos surinkti. Čia jau kiek savivaldybė organizuoja oficialių renginių, tiek, bet manau, kad jie net nėra tas, kas jaunimui labai labai patrauklu. Nors stengiamės irgi tą padaryti. Tai va. [0:10:30]

O dabar dar kitas įsitraukimas yra tai vėlgi, atviras darbas su jaunimu. Kol kas Rumšiškių atviroji jaunimo erdvė yra, ir aišku, ta korona mums vis tiek labai trukdo, bet tiek tuo metu, tiek, kai buvo atidaryta, kai galėjo lankyti, tai tikrai tada to jaunimo į tą erdvę rinkosi. Tai va ir dabar planuojame, kad taip pat sėkmingai pavyks ir Kaišiadorių atviram jaunimo centre tą dalyką padaryti. Vėlgi, tas vadinamas *andergroudinis* jaunimas, tai yra kita vieta, kur renkasi jie, ir tenai apskritojo stalo pirmininko priežiūra. Ten jie daugiau neoficialiai, bet irgi kažkokia veikla ten organizuojasi.

I: Supratau, o tada, kalbant iš savivaldybės pusės, kokius pagrindinius prioritetus keliatės darbui su jaunimu? Nes, kiek žinau, vis tiek yra skirtingi amžiau jaunimo, ir kiekviena savivaldybė pasirenka vis tiek kažkokias kryptis. Tai ar jūsų čia įvardinta savanorystė ir atviras darbas su jaunimu ir yra tie pagrindiniai, ar dar kažkokius keliatės prioritetus?

E: Jo, pagrindiniai dalykai vis tiek, mes nuo nacionalinės politikos niekur nepabėgam, ir būnam su ja. Dar mūsų, sakyčiau, specifikoje, tai yra, kaip čia pasakyti, darbas su jaunimo psichine sveikata. Nes aš, kaip jaunimo koordinatorė, matau, kad tai yra pati didžiausia problema, pats svarbiausias dalykas, tai, kad pas mus jaunuoliai žudosi. Ir, ta prasme, po du, po tris, bet šiais metais, ačiū Dievui, vienas tikrai jaunuolis nusižudė. Taip, bet vėlgi, tai jų neturėtų būti nei vieno, tai čia net ne šneka. Ir jau ketveri metai mes ties tuo dirbam, ir yra papildomai įsteigtas ir pedagoginėje psichologinėje tarnyboje etatas, kur, ta prasme, vien tikrai su savižudybių prevencija dirba. Mes esam pasitvirtinę algoritmą, gauname iš policijos pranešimus, psichologas susisiekiama su tais jaunuoliais, tada siūlome pagalbą kompleksinę, kad per psichologą ateina, kaip čia pasakyti, poreikis, ane, ko jaunuolių tuo metu reikia papildomai, kaip

sustiprinti jį. Tai, ta prasme, visos, kiek ir čia, čia, nepriklausomai nuo amžiaus grupės/ na, ta prasme, nepriklausomai nuo amžiaus grupės (ar jaunuoliui 14, ar jaunuoliui 29), rizika yra ta pati. Ir vėlgi, tikrai pagalba gal truputėlį skiriasi, kokios reikia. Nes, tarkim, nes ir jei reikia, įtraukiam, tarkim, ir Socialinės paramos skyrių, jeigu reikia kažkokio finansavimo - pašalpos, jeigu ten tėvai, 18 metų, tenai, kaip sakyti, jų nėra šalia jaunuolio. Nu, tiesiog viską, ko reikia, ko ta situacija reikalauja. Tai čia galbūt mūsų būtų tokia specifika, ką būtent iš savivaldybės pusės.

I: Supratau, o kažkokiuose pagrindiniuose dokumentuose ar nusimatote tikslus darbo su jaunimu? Nežinau, ar tai būtų strategijos, ar dar kažkas iš savivaldybės pusės.

E: Tai taip yra, yra plėtros strateginis planas. Yra užimtumo didinimas. Bet taip jisai, kadangi strateginis, tai pakankamai abstrakčiai tenai yra. Aš gal jums tada galėsiu. Galėsiu atsiųsti visus tuos dokumentus.

I: Šiaip darbą dėl šito irgi čia galvojo pabaigoje, bet gal dabar pasakysiu nesu žiūrinėjau jūsų puslapį, tai mačiau, kad jis atnaujintas yra ir iš tikrųjų nepavyko rasti informacijos apie sudėtį, praėjusios kadencijos JRT. Tai aš, kaip suprantu, dar tikrai pasitikslinti, tai turėtų būti vis tiek patvirtintuose dokumentuose tarybos ar ne?

E: Be abejo.

I: Tai ten, prie teisės aktų, tikriausiai ir turėčiau surasti?

E: Gal aš jum atsiųsiu, gal bus paprasčiau, tada.

I: Būtų labai gerai.

E: Bet iš šitos tarybos Jums nieko nereikia?

I: Aš apie praeitą analizuos, jeigu konkrečiai. Man, aišku, labai svarbu ir kontekstą suprasti, nes vis tiek manau, ir kas prieš tai, ir kas dabar vyksta, yra svarbu. Tačiau kalbant apie žmones, sudėtį, tai būtų svarbiausia iš praėjusios nuo [20]15 metų.

E: Reikėtų, reikėtų tada tiek nuostatų, turbūt, tarybos/ nes, man atrodo, mes čianai keitėm iš šitų dviejų.

I: Tai būtų labai gerai.

E: Nes šiaip taryboje, man atrodo, jeigu aš gerai atsimenu, tai buvo keitėsi nariai. Man atrodo, kad ten lyg tai, sudėtis keitėsi truputėlį. Jo, teisingai, buvo, kad vienas jaunuolis išvažiavo į užsienį dirbti ir mokytis, pagal tai ten dar keitėm vieną narį.

I: Taip, supratau.

E: O skaičius nepasikeitė. Mes lyginame, kaip visada, lyginame su kitomis savivaldybėmis, ir sąlyginai mūsų jaunimo reikalų tarybos skaičius yra mažas - šeši žmonės, bet mes ir pačioje taryboje, praeitos

kadencijos taryboje, apsitarėme tą skaičių pačioje pabaigoje, ar mes rekomenduotume naujai tarybai keisti, ar ne. Visgi tas šešetas pakankamai yra smagus skaičius ir, ir iš tiesų nei per daug, nei per mažai.

I: Supratau, tai va, galime tas ir apie tą pačią jaunimo reikalų taryba pereiti. Tiesiog, gal galėtumėte pristatyti, kaip vyksta atranka ar rinkimai iš jaunimo kandidatų jūsų savivaldybės JRT? Nes irgi, visur gana skirtingai yra renkami, ai koku pagrindu pas Jus?

E: Kadangi pas mus yra Apskritasis stalias pakankamai aktyviai veikiantis, tai šitą funkciją mes atidavę esam jam ir jie mums tada deleguoja tris asmenys iš tos organizacijos. Tenai vyksta kandidatų prisistatymas, vyksta balsavimas ir atrenkami tie kandidatai.

I: O jūs minėjote, kad vienas pasikeitė žmogus praeitoje kadencijoje. Tai, kaip suprantu, vėlgi buvo taip, kad pats Apskritasis stalias tada rinko?

E: Taip taip.

I: Supratau. O kalbant tada iš savivaldybės pusės, ar tie atstovai visada būna tie patys, ar jie kažkaip keičiasi laikui bėgant?

E: Kadencijos metu tai nesikeičia, tiktai tiek, kad jau naujai kadencijai tada pasikeitė. Tai ir negaliu nepasidžiaugti, kad šitoje kadencijoje mes turime merą ir tiesiog jaunimo tada balsas tiesiai girdimas mero, tai tas yra, manyčiau, gerai.

I: Supratau. O pagal ką, irgi atsirenkat tada, ar tai kažkaip savanoriškai ateina tas meras, ar kiti atstovai, ar Jūs pasiūlote, kaip tas procesas įvyksta?

E: Taip, be abejo, pasiūlyt/ Vėlgi, kas kam, be abejo, yra įdomu, ir rekomenduojate direktorius, bet iš kitos pusės, tai vis tiek laikomės to principo, kad būtų tiek iš tarybos, tiek iš administracijos.

I: Nes čia irgi kodėl tikslinuosi, nes kai kur kai kur iš tarybos, pavyzdžiui, ateina pagal amžių, kai kur patys savanoriškai pasisiūlo. O pas jus kaip tas procesas?

E: Pas mus, taip, tas amžius jisai taip daugmaž taip ir gaunasi, kad jaunesni/ Jeigu Jaunimo reikalų taryba, tai visi taip ir supranta, kad turėti jauni žmonės ir iš savivaldybės pusės. Tai tad/ šiuo metu, ką turim, tai tikrai / Na, ta prasme, kad kadangi praeitoje taryboje buvo sudėtinga su lankymu tos tarybos, ne visi tikrai., kaip čia pasakyti, įsitraukdavo į tą veiklą. Tai dabar tikrai turime susistiprinusį visą šitą, ir savivaldybės tie žmonės tikrai yra jau atrinkti tie, kurie yra aktyvūs, tie, kurie nori, dalyvauti, tai va. Tai turim ir aktyvią jaunimo/ turime tarybos narę, kuri yra gal ten dvidešimt kelių metų, ir seniūnė yra labai aktyvi. Na, ta prasme, jau šį kartą surinkome žmones, kurie nepraleidinėja gerai ar ir aktyviai įsitraukia, kai tas tas yra labai svarbu, iš tiesų. Nes jaunimas, netgi vat praeitos tarybos sau apibendrinančiame posėdyje išsakė tą mintį, kad labai liūdna yra, kai jaunimas susirenka, o iš administracijos pusės nedalyvauja žmonės, ir tada ta jaunimo išsakyta nuomonė/ Nors, tarkim, gali būti

trys jaunuoliai ir vienas, vienas kažkoks, tai administracijos atstovas, bet vis tiek tai nėra taip stipru, kaip trys ir trys, nes aš į sudėtį neįeinu. Tai buvo tas nu kažkokia, sakau nusivylimo gaidelė, kad iš administracijos irgi svarbu, kad lankytų, ir ne iš administracijos, iš tarybos, savivaldybės tarybos, kad tie žmonės būtų.

I: Supratau, o gal tiesiog suprantu, kad toks klausimas. Įdomu suprasti, kaip jūs manote, kodėl neateidavo? Ar tai dėl to, kad laiko trūkdavo, nežinau, kažkaip tai kiti svarbesni dalykai būdavo? [0:23:02]

E: Turbūt labai individualios priežastys. Nesakau/ Kažkaip lyg ir įtraukti jie buvo atsižvelgiant į jų amžių, o tos motyvacijos, matyt, ne tiek ir labai daug buvo. Vienas iš jų buvo administracijos direktoriaus pavaduotojas, tai vėlgi tų darbinių reikalų, nemažai ir, kad tas dalykas - tai sunku pasakyti kodėl/ Tiesiog nemotyvuoti buvo žmonės, o tuomet, sakykime, pasirinkimas nesėkmingas.

I: Čia, aišku, man atrodo, vis tiek reikia atrasti gal tą kampą. O tada iš jaunimo pusės. Tai, kaip suprantu, jis kažkaip labiau gal noriai ateidavo, ar kažkaip pats jaunimas pasiūlymus atsinešdavo? Ir kaip tas procesas jau JRT vykdavo, svarstymai?

E: Kadangi mums ana taryba buvo pati pirmoji, iš tiesų, mes, kaip jūs sakote, tą kampą, labai buvo sunku atrasti ir tas problemas išsikelti, ir tą planą mes dar nežinojome, kaip pasirašyti taip kad jisai būtų, kaip čia pasakyti, efektyviai įgyvendinamas. Nes ir truputėlį buvo mintis - tai gal čia renginių reikia, gal čia susirašėm planą begaliniai didelį, su labai rimtais punktais ir datom. Ir paskui, jeigu posėdis nevyksta, tada tas datas prasileidžiame, tai ta prasme tiesiog vat kai lyginu, tai kaip diena ir naktis dabartinė taryba ir kaip buvo prieš tai, nes dabar, po kiekvienos vos ne tarybos, turime pasiūlymą ir administracijai, ir nusiplanuojam, kokie kiti žingsniai. Tiesiog mūsų blynas pirmas turbūt buvo toks visai pasvilęs.

I: Tačiau man atrodo, gal galbūt kaip ir viskas tvarkoje, vis tiek, jeigu pati pirmoji, tai čia visai irgi įdomu. O tada vis tiek. koku pagrindu būdavo posėdžiai šaukiami, ar irgi pagal tą planą veiktavot, kokius konkrečius pasiūlymus, kuriuos reikia apsvarstyti?

E: Pagal planą stengėmės daryti, bet ką sakau, kartais dėl to nelankymo tas planas mūsų ir griūdavo. Vėlgi, planas planu, bet darbų pasiskirstymas/ Nes vėlgi nu, tiesiog truputėlį buvome ne į tas roges įlipę, tai, kaip čia pasakyti. Mažiau gal buvo tų pasiūlymų teikimo, o daugiau buvo kažkokių tai lūkesčių, kad būtų tie įsipareigojimai kažkokie prisiimami, kad kažkas kažkokius darbus darytų. O tų darbų, žinote, nelabai kas nori. Posėdis pasibaigė, ir jeigu darbas už nugaros laukia didžiulis, tai jis nelabai ir daromas.

I: O gal aš tiesiog, kad geriau suprasčiau, kokį konkretų pavyzdį galėtumėte apie va kokius darbus kalbate šiuo atveju? Ar tai renginiai, būtų, ar kažkokios kitos iniciatyvos?

E: Žinokit, kadangi jau labai senas reikalas, tiems reikėtų keltis protokolus. Žinok, aš iš atminties Tai tikrai neatsimenu, nes kažkaip neužakcentavau sau, kad kalbėsime apie tą praeitą tarybą, nes daugiau apie šitą kažkaip galvoju, ruošiausi.

I: Nieko tokio. Tokiu vis tiek pasiskaitysiu, bet šiaip sakau, gal kažkas įstrigę konkrečiau, bet. Bet viskas tvarkoje. Viskas kaip ir aišku. Tada aš vis tiek dar norėjau dėl tų pasiūlymų. Ir tai, kas buvo apsvarstyta ar buvo tokių atvejų, kad su kažkoku jau konkrečiu pasiūlymu eitumėte į Tarybą kaip nuo Jaunimo reikalų tarybos, ar kažkas iš jos atstovų, jau su pasiūlymu, kvietimu įgyvendinti, kad jau Taryba patvirtintų?

E: Ne, žinokit, daugiau mes visus pasiūlymus teikdavome administracijai. Ir, kiek atsimenu, tai ir šiuo metu, ir tiesiogiai, kad jau būtų visiškai suformuluotas pasiūlymas ir jisai eitų į Tarybą, tai tokių/ Tarkim, kad ir dėl finansavimo, mes, jaunimo reikalų taryboje pasiūlėme, kad būtų, tarkim, 10 tūkst. finansavimas jaunimo organizacijų konkursui, bet šitas pasiūlymas vėlgi mes teikėm administracijai, yra vis tiek ta biudžeto planavimo grupė ir jie mato, kokios yra galimybės. Mūsų norai su galimybėm, kaip žinome, kaip, na, nes ne visada sutampa. Tai tiesiog į mūsų poreikį buvo atsižvelgta kažkiek tai. Bet tai, kaip sakyti. Negalėtumėme su tokia tema, tarkim, į Tarybą. Tai, kaip ir dabar, tarkim, buvo pritarta Jaunimo reikalų taryboje, kad reikalinga Atvira jaunimo erdvė Žiežmariuose. Bet ir vis tiek, tas dalykas, jeigu aš įeisiu į Tarybą, tai tik su tuo vienu punkteliu, kad pakeisti kažkurios tai įstaigos nuostatų 1 punktą. Tai nėra kažkoks didžiulis klausimas, kažkoks inovatyvus labai.

I: Tai labiau per tuos administracinius įeinatė, ar ne?

E: Kartais tiesiog per merą, kartais kažkokie tai dalykai, norime kažkokių tai, nežinau. Tarkime, dabar norėjau video jaunimui sukurti apie verslumą ir kartu su mero pagalba/ Ne, meras, kaip čia pasakyti, kreipėsi į turizmo verslo centrą, kuris padėjo tą video nufilmuoti. Tiesiog meras padeda paskui tarpininkauti tarp kitų įstaigų, jeigu reikia. Kartais direktoriaus administracijos direktoriaus ir neįtraukiam, na įvairiai, pagal problemą.

I: Įdomu dar suprasti, o kas praėjusioje kadencijoje pirmininkas buvo?

E: Man atrodo, Robertas Šustavičius buvo, o dabar galvoja, ir buvo dar kitas, nes kažkoks tai, o gal ir nebuvo.

I: Bet tai, ar, kaip suprantu, buvo kažkas iš savivaldybės atstovų?

E: Ne, kažkaip tai abi kadencijas, man atrodo, yra Robertas. Ir visą laiką politikai ir administracija laikosi tos nuostatos, kad turi būti jaunimas, vadovauti, būtent šitai tarybai. Nežinau, kodėl, bet tokia nuostata yra [juokiasi]. [0:31:45]

I: Tai čia irgi, man atrodo, yra suprantama, vis tiek kažkaip tai. O tada, dar irgi toksai, galvoju, nes vienas iš tokių dalykų, irgi kartu esu aptarusi, yra tai, kad galbūt jaunimas ne visada jaučiasi išgirstas toje taryboje, nes, tarkim, jeigu yra tokie žmonės kaip meras, kaip kai dar administracijos ten atstovai, kurie tarsi geriau viską žino negu tas jaunimas, tai kažkaip ar jaunimas drąsiai, vis tiek, kai būdavo, jeigu ateidavo tų tarybos narių, ar drąsiai įsitraukdavo, ar norėdavo kažkaip komentuoti, teikti pasiūlymus, diskutuoti?

E: Tiesa. Gal dabartinėje taryboje tiesiog yra tokie jaunuoliai, kurie jau ne mokyklinio amžiaus, ir jiems, ir jie jau, kaip sakyti, atrinkti tie žmonės, gal kurie pasitikintys savimi ir gali daug ką pasakyti. Aišku, nesakau, kad mokyklinis amžius čia yra / priklausomai vėlgi nuo žmogaus asmenybės. Bet šitai taryboje, tarkim, yra drąsesni jaunuoliai, nes praeitį buvo tai daug, ne visi, bet turbūt buvo mokyklinio amžiaus, tiksliai jam gal ir sunkiau diskutuoti.

I: Suprantu, bet kažkaip irgi anksčiau tas jaunimas įsitraukdavo?

E: Priklausomai nuo temos, turbūt dar vėlgi.

I: O tiesiog ir galvoju apie konkretų kažkokį pavyzdį iš temų. Tai visgi, jeigu tai buvo administracinės, tai gal kokį vieną kitą pavyzdį. Tiesiog kažkur/

E: Aš pabandyčiau tada atsidaryti kokį nors senesnę protokolą, nes, žinokit, tikrai, kadangi čia labai seni reikalai, tai minutėlę. [*ieško kompiuteryje*]

I: Tiesiog bandau, bandau įsivaizduoti, kaip iliustruoti.

E: Dar kartą klausimą pakartokit.

I: Aš tiesiog bandau suprasti kažkokį konkretų pavyzdį, kaip minėjote, kad jaunimas nebūtinai į viską gali įsitraukti. Tai va, tai kokius klausimus tada svarstydavote? Kokio pobūdžio?

E: Na va, buvo aptarta, aptarta Tauragės rajono patirtis, lyderių ugdymas yra buvo kalba apie tai, kad tenai savivaldybė buvo skyrusi 20 tūkst. eurų ir būtent jaunuolių mokymams. Jei kad tokių kaip lyderių ugdymas. Tai jie paprasta tai, ką pasakyti, pristatyta patirtis ir diskutavome apie tai, kiek, kiek pas mus tas galėtų pasiteisinti, ir ar galėtumėme tą dalyką pabandyti, ir mes vėliau pabandėme šitą, nes čia palaikyti nutarta buvo palaikyti lyderių ugdymo iniciatyvą iš papildomo projekcinio finansavimo. Bet paskui mes tą finansavimą atradome iš savivaldybės biudžeto. Aišku, ten buvo labai mažos lėšos lyginant, ane, bet tiesiog irgi buvo pabandytas tas lyderystės ugdymas. Tai va tiesiog tokios patirtys.

Dar vienas, buvo irgi Elektrėnų savivaldybės patirtis aptarta apie mokinių įdarbinimą. Bet mes kažkaip apsvairstėme ir likom/ Na, nusprendėme, kad visgi pakankamai priemonių yra tiek ta Užimtumo tarnyba, ir savivaldybės finansavimo skyrimas būtų pernelyg didelė prabanga šitam dalykui. Tada buvo, tarkim, jaunimo pilietiškumo tema svarstoma apie tai, kaip mokykloje kiek tas pilietiškumo pamokos, kiek jos

yra efektyvios, kiek jos yra įdomios, kiek jos daugiau skirtos kontrolinių perrašymui ar dar kažkam tai. Va tokie klausimai, va čia iš vieno protokolo pažiūriu.

Jo, pirmininkė buvo Džaneta kažkuriuo laikotarpiu. Džaneta Taraškevičienė. Kaitaliojosi anoj taryboj.

I: Tiesiog, o kodėl keitėsi? Ar čia dėl to, kad kažkas išvyko, ar kažkokios kitos priežastys dėl pirmininko?

E: Tiesiog buvo, buvo vienu momentu planavo išvykti, tai tiesiog buvo. Paskui ta kadencija baigėsi, o kadangi planai neįsigyvendino, o dabar jau antras bandymas yra to paties to paties asmens.

I: Aišku, aš tiesiog ką tik irgi atsiminiau, kad ne neuždaviau klausimo šito, nes vienur vienaip, kitur kitaip, o pas Jus jaunimo atstovai, kaip suprantu, irgi ketveriems metams renkami, ar ne?

E: Taip.

I: Supratau gerai. Aišku, tai aš manau, kad gali eiti į pabaigą, tad tiesiog paskutinius tokius apibendrinančius klausimus norėčiau užduoti apskritai. Jeigu atsimintumėte, tai kokie buvo pagrindiniai iššūkiai ir kokie laimėjimai iš praėjusios kadencijos JRT? Ką išskirtumėt?

E: Iššūkiai tai tiesiog turbūt tokie, kaip čia pasakyti, išmokti susiplanuoti darbą, turbūt pagrindinis iššūkis. Kaip čia pasakyt. Nes iš tiesų mes va su šita taryba, mes pakankamai ilgai užtrukome, kol buvo parašytas ir su jaunimo reikalų departamento mokymais, mokymų pagalba, kaip susiplanuoti jaunimo reikalų tarybos darbą, kaip tą planą pasirašyti tokį, kad jisai būtų efektyvus.

I: Supratau. O tada gal kažkokį laimėjimą išskirtumėte? Nežinau, kas labiausiai įsiminė? Gal taip galima. [*stringa vaizdo įrašas*] Aš atsiprašau, jūsų negirdžiu, ir vaizdas atrodo nelabai gerai. Tiesiog vaizdas užstrigo, ir ne nebematau, nebegirdžiu.

E: Laimėjimas. [*galvoja*]

I: Arba tiesiog, kas labiausiai įsiminė?

E: Laimėjimas turbūt yra bendras toks, kad mes sužinojome, ko mums reikia kitai tarybai.

I: Supratau, tai toks praktiškas.

E: Taip taip.

I: Tai, aišku. Labai įdomu sužinoti, suprasti. Aš atsiprašau, nelabai reaguojau, nes va kažkaip vaizdas užstrigo. Tai pusiau matau, pusiau nematau. Tai iš mano pusės. Tai kažkaip tiek ir klausimų. Tai nežinau. Gal man turėtumėte kokį klausimą ar kažkokį patikslinimą, kažką nežinau.

E: Net nežinau, aš kažkaip sakau taip, kažkaip labai keista, kad apie tokį seną reikalą tas darbas, nes kažkaip atrodo, jau čia tiek visko įvykę nuo 2019 m. pradžios. Bet, aišku, mes labai anksti stengiamės pasitvirtinti, tą mūsų taryba, kad kuo greičiau tas darbas pradėtų vykti, nes tiesiog.

O net nežinau, sakau, iš praeitų daug daug visokių dalykų buvo svarstyta. Na, nežinau, mes/ Gal džiaugsmas buvo tas su visa Jaunimo reikalų tarybą vykom į Druskininkus, tai visgi pasidžiaugėm, kad visgi mūsų stiprioji dalis yra tai, kad mes turime jaunimo organizacijas. Tai toks dalykas, kuo galime didžiulis, kad jos veikiančios. Nors, kai pradėjau dirbti, tai net buvo sudėtinga ir jaunimo organizacijų konkursą suorganizuoti, nes buvo tikrai dvi organizacijos ir tos dar tokios, kur sakė, ai gal mum čia nieko ir nereikia, o dabar jau jos yra užaugę, jau šešios, septynios kiekvienais metais būna jau, nes buvo porą metų, kai neorganizavau konkurso, nes mačiau, kad tos organizacijos turi paaugti, o dabar jau jos tokios užaugę. Tai čia taip bendrai. [0:42:36]

I: Tai labai įdomu, nes toksai bendras vaizdas, kad gerėja situacija. Kaip suprantu, kažkaip.

E: Taip taip, ir džiaugiuosi bendrai, kad kažkaip tas finansavimas labai stipriai išaugęs yra pas mus, nes kažkaip atrodė, kad nėra pinigų, nėra pinigų. O dabar, kadangi mero iniciatyva pakankamai įsitraukė į jaunimo politiką ir Tarybos yra narė, tai kažkaip tikrai tas finansavimas mūsų auga, ir matosi geras pokytis nuo anos jaunimo reikalų tarybos iki šitos.

I: Tai irgi labai įdomu. Tai šiaip smagu girtėti. Gal ir galim pabaigti pokalbį. Aš tikrai norėčiau dar turėti galimybę parašyti laišką kitą jei kažkokių klausimų kiltų dėl dokumentų.

E: Aišku, aišku. Jeigu kažkokių nerasite, ar ta prasme, nežinau, ar protokolų reikės, ar kažkokį, kai viskas yra, bet kada galima atsiųsti Jums.

I: Tai puiku, ačiū labai už pagalbą ir aš už Jūsų laiką. Tai tada sėkmingos dienos.

E: Tai būtų nežinau. Jeigu pati kokios kokių įžvalgų atrasite, tai parašykit.

I: Būtinai. Aš labai tikiuosi, kad bus naudinga ne tik man. Čia vienas iš tokių tikslų.

E: Gerai, ačiū ir ate.

I: Iki.

Interviu nr. 5

Informantas: Klaipėdos miesto savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 9 d., virtualus susitikimas

[Iki įrašo pristatomas klausimynas, paklausiama, ar sutinka įrašyti. Įrašas pradedamas sutikus.]

I: Tada aš jau pradėsiu klausimus, tai pirmiausia norėčiau paprašyti tiesiog pristatyti savivaldybės jaunimą. Jeigu konkrečiau, tai kiek aktyvus jaunimas jūsų savivaldybėje ir kaip bendradarbiauja su savivaldybe, jau čia išeinant iš formato SJRT.

E: Pas mus pakankamai yra aktyvus jaunimas, turime nemažai jaunimo organizacijų. Turime taip pat ir su jaunimo organizacijų tarybą, kuri vienija šiuo metu, 23 jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas. Tikrai nemažai sulaukiama kiekvienais metais jaunimo projektų ir jų iniciatyvų. Tai galime iš to daryti kaip ir prielaidą, kad jie tikrai yra aktyvūs. Tačiau paskutiniu metu laikotarpiu mes toliau stebime tokį fenomeną, kad labiau aktyvus jaunimas darosi pavienis jaunimas, negu bendrai, kaip anksčiau būdavo organizacinėje veikloje. Šiuo metu mes stebime, kad iš tiesų susidaro neformalios grupės, kurios nori įgyvendinti vienkartinės iniciatyvas ir veiklas, bet ne organizacijos veiklą ir nepriiimti tam tikrų atsakomybių, kurias tenka, kai esi organizacija. Vėlgi, pas mumis Klaipėdoje yra aktyvesnis jaunimas studijuojantis arba jau, iš tiesų, baigę studijas. Šiek tiek turime problemų su mokiniais. Jie labiau yra užsidarę ir turbūt daugiau veikia tik pačioje mokyklos erdvėje. Ir juos kartais yra labai sunku sudominti, dalyvauti na, tuose visuomeniniuose, viešuose Klaipėdoje renginiuose. Vėlgi, studentai buvo aktyvesni gal prieš kokius du-tris metus, praėjusiais ir šiais metais stebime šiek tiek pasyvumo. Bet vėlgi, šiais metais, manau, tai yra pilnai dėl to, kad mumis tokia situacija yra Lietuvoje ir visam pasaulyje. Ne, o šiaip tai bendrai pasakius, aš galiu pasakyti, kad jis yra aktyvus, bet to aktyvumo norėtūsi daugiau.

I: Supratau, o pats jaunimas ar įsitraukia į tokius, nežinau, ar renginius, organizuojamus, ar panašiai, tada, kai jau kažkas kitas veikia? Tarkim, kai savivaldybė inicijuoja kažkokias veiklas.

E: Mes esame labai pasiskirstę šiuos dalykus, tai jeigu savivaldybė organizuoja, dažniausiai bandomė įtraukti jaunimo reikalų tarybą arba savivaldybės jaunimo organizacijų tarybą. Praktiškai šie asmenys, atstovaujantys jaunimą, visada dalyvauja įvairiuose pasitarimuose ir darbo grupėse, kur yra kalbama apie jaunimo, jaunimo priemones, jaunimo renginius, ar šiaip įvairius dalykus, kurie vyksta su jaunimu. Tai jie noriai įsitraukia ir dalyvauja tuose pasitarimuose, ir mes taip pat stengiamės dažnai su jais ir

pačiais diskutuoti. Tai daugiausiai bendravome ir socialiniais tinklais. Jeigu kažkas mums ar neaišku, ar mums reikia nuomonės, tai mes su jais atsiklausiamo. Taip, kad jaunimas vežtūsi ir pats rodytū labai didelę iniciatyvą, deja, to nėra ir dažnai mums tenka patiems, iš tiesų, kreiptis ir prašyti jų pagalbos. Nežinau, kodėl tai vyksta, nes tie žmonės, kurie yra, kurie priklauso organizacijoms, jie tikrai žino, ir kas yra jaunimo reikalų koordinatorius, ir apskritai supranta visą mūsų struktūrą. Tie, kurie pavieniai yra, tai jie mažiau yra susipažinę su visom tom savivaldybės struktūrom, ir bet jiems ir nelabai yra įdomūs šie dalykai. Bet jau po biškelį mes gauname žinučių iš pavienio jaunimo, kuris nori kažką daryti, ir mes padedam. [0:04:48]

I: Supratau, o sakykit, tarkim, va, laikui bėgant sakot, kad po truputėlį kažkas keičiasi, o kaip anksčiau buvo? Prieš ketverius kokius metus, ar kažkaip matosi, kad nuosekliai, keičiasi, ar visgi vienodas išlieka jaunimo tas aktyvumas is apskritai įsitraukimas?

E: Aš iš tiesų buvau anksčiau jaunimo organizacijose. Tai galiu pasakyti, kad prieš tris keturis metus mes tikrai buvome vyresni, ir pačios jaunimo organizacijos buvo aktyvios. Dabar jau pastebime pasyvumą, nes jaunimo organizacijose pradeda trūkti žmonių ir, deja, bet jaunimas jau nebėra interesusotas į jas jungtis. Kitas dalykas – mes pastebėjome, kad būtent atsirado tas neformalus jaunimas. Mes patys, kadangi Klaipėda įgyvendina Europos jaunimo sostinės projektą, mes patys esame sukūrę tokią mūsų ambasadorių (tiesiog paprastų žmonių, ne tik jaunimo, kurie nori prisidėti prie miesto ir daryti įvairias iniciatyvas). Ir šitoje vietoje mes tikrai sulaukiame nemažai jaunimo skaičiaus. Ir tikrai, dabar yra tokių, kurie nepriklauso jokiai jaunimo organizacijai, tačiau organizuoja įvairias veiklas. Tai šitą mes pastebime, kad nebėra noro įsipareigoti, nes jaunimo organizacijų būna, ten su jaunu dirbančių, eis vienas, turi būti pirmininkas, turi būti tarybos nariai ir panašiai. Ir tada tenka atsakomybės, o žmonės dažniausiai nori greitai - čia ir dabar - padaryti ir po to kažkur keliauti kitur. Bet kaip gal būtų toks pastebėjimas per šituos vat metus, o šiaip tas ir yra pagrindinis su jaunimo organizacijom. Organizacijos, kurios dirba su jaunu, yra, pavyzdžiui, stabilesnės, kadangi ten jau yra ir įdarbinti asmenys, jie dirba jaunimui ir organizuoja įvairius renginius. Bet sako, kad vis yra sunkiau prisikviesti tą jauną žmogų dalyvauti kokiam nors renginyje,

I: Įdomus pastebėjimas. O dar paminėjote tą projektą „Klaipėda - jaunimo Europos sostinė“, tai iš tikrųjų čia toksai irgi teko domėtis ir matyti, ir kad kiti kolegos šitą minėjo. Tai kaip sugalvojote šitą projektą, apskritai rašyti paraišką ir panašiai? Ar čia, ar savivaldybės šitas atėjo, ar iš kažkur kitur? Tos pačios idėjos ir noras.

E: Mes kaip savivaldybė, tai mes dalyvavome prieš tai kitame projekte, jis buvo skirtas atrasti priemones, kurios pritrauktų jauną žmogų gyventi Klaipėdos mieste. Ir jeigu/ aš kadangi tuo metu nedirbau, bet jeigu pamenu, tiesiog kažkas kažkur pamatė, kad yra tokia galimybė teikti paraišką. Mes

pagalvojome, kad tai iš tiesų yra geras šansas *papromoutinti* savo miestą ir taip suteikti daugiau galių jaunam žmogui. Tai, be abejo, šis sprendimas dalyvauti konkurse jis nebuvo priimtas tiktai savivaldybėje - mes tarėmės nemažai su jaunimo organizacijomis ir visi iš tiesų išreiškė palaikymą ir norėjo dalyvauti. Ir taip mes sumąstėm labai greitai. Atsimenu, pirmoji paraiška buvo labai greitai parašyta, nes mes ten į terminus dar labai nespėjome, ir mums atrodė, kada yra labai viskas paprasta. Na, čia paprastas projektėlis, užpildysime, ir viskas. Bet praėjus į kitą etapą supratome, kad čia yra didžiulis darbas, ir šitas titulas iš tiesų yra na, tikrai yra labai svarbus dalykas. Tiesiog tokia istorija. Aišku, iš pirmo kart mes nelaimėjome, nes labai retai apskritai kuris nors miestas laimi iš pirmo karto. Tai mums pasisekė iš antro.

I: Supratau tik šiaip buvo labai įdomu ir užtai užklausiu, nes mums darbe irgi teko su šita programa sudalyvauti viename iš renginių.

E: Tai va, mes iš tiesų būtent jaunimo sostinėje, mes labai ir pradėjome akcentuoti į tą jaunimą, kuris nėra jaunimo organizacijose, nes dažniausiai, kaip yra, susidarė, kad jaunimo organizacijos Jaunimo reikalų taryba, yra tam tikri atstovė jaunimo, bet pradeda darytis tokios pakankamai uždaros grupės ir kitam jaunimui yra labai sunku prisijungti. Tai jie jaučiasi galbūt nedrąsiai, jie nesupranta, kas čia vyksta. Ir dėl to mes sugalvojom tą ambasadorių programą, kad jie galėtų, iš tiesų tas jaunimas, kuris visiškai nepriklauso ateiti ir daryti. Tada mes pamatėme, kad iš tiesų yra tas noras, to jauno žmogaus tikrai yra veikti ir nebūtinai jis gali nežinot, kas yra Jaunimo reikalų taryba, gali nežinot, kas apskritai yra jaunimo organizacija, bet jis nori tą daryt. Ir jam net nereikia būti organizacijoje. Tai va. [0:10:38] Bet paraleliai visame šitame projekte mes taip pat esame stipriai susitelkę į pačias jaunimo organizacijas, nes matome, kad tokios struktūros, jos privalo būti, jos turi būti ir jos šiek tiek silpnėja, nes nebeatsiranda lyderių, tai yra, mums trūksta tų žmonių, kurie tą organizaciją vestų. Nes, kaip aš sakiau – nebėra noro įsipareigoti.

I: Supratau. O tada, kalbant iš savivaldybės pusės, tai kokius išskirtumėte pagrindinius prioritetus jaunimo srityje?

E: Jeigu, kalbant apie mūsų savivaldybę, tai mes dabar esame tikrai susikoncentravę, kaip ir kiekvienais metais, į jaunimo iniciatyvas. Stengiamės remti jaunimui jaunimo organizacijų iniciatyvas skirdami lėšų ir finansuotų jų projektus. Taip pat mes esame prioritetų uždėję ant tam tikrų didelių, jaunimui skirtų renginių, kurie skatintų jauną žmogų dalyvauti visuomeninėje veikloje. Taip pat jaunimo savanoriška tarnyba yra prioritetas, kaip ir visoje Lietuvoje. Ir mes turime keletą priemonių, kurios yra susijusios su būtent studentais. Tai mes norime, prisitraukti jaunų žmonių į Klaipėdos miestą, todėl skatiname juos rinktis studijas Klaipėdoje, suteikdami pirmo kurso studentams 40 stipendijų. Kitas dalykas – skatiname absolventus, kurie rašo įvairiomis temomis, susijusiomis su savivaldybe. Bet šitie konkursai yra skirti tik Klaipėdoje studijuojantiems, ir mes skiriame premijas tokiems studentams. Taip pat mūsų prioritetas

yra atviri jaunimo centrai, erdvės. Tai mes turime šiuo metu savivaldybėje/ savivaldybės lėšomis vieną jaunimo centrą, kuriame dirba keturi ar penki jaunimo darbuotojai. Kai kurie iš jų yra darbuotojai gatvėje. Mums yra labai svarbu, va būtent darbas gatvėje, nes turime nutolusius labai rajonus mieste, kuriuose lankosi jaunimas gatvėje ir leidžia laiką gatvėje, ir su jais reikia tikrai padirbėti.

Na, aišku, dabar mūsų pagrindinis prioritetas yra Europos jaunimo sostinė. Po Europos jaunimo sostinė palenda visi - tai yra jaunimo balso įgalinimas, tai yra parodymas, kad jaunimo politika yra labai svarbus dalykas, ir jisai suteikia savivaldybei, na, kaip čia dabar pasakyti... Mes norime parodyti, kad jaunimo politika nėra tiktai žaidimai ir kažkokie linksmi dalykai, bet mes norime parodyti, kad jaunas žmogus iš tiesų turi savo balsą, jis galite išsakyti savo nuomonę, ir jis turi būti girdimas. Tai vat šitas mūsų projektas kalba apie tai ir kalba apie įvairų jaunimą: ne tik tą, kuris būtent yra jaunimo organizacijose, atstovauja kažką, bet ir tokį, kuris galbūt jaučiasi atstumtas, galbūt jis yra iš visai kitokios bendruomenės ir apskritai nėra nieko girdėjęs jaunimo organizacijas.

I: Supratau, o, tarkim, kokiuose dokumentuose tai atskleidžia savivaldybės?

E: Aišku, mes, kaip visada, vadovaujamės pagrindiniu dokumentu - vietos savivaldos įstatymas, jaunimo politikos pagrindų įstatymas – ir toliau mes turime savo strateginį veiklos planą. Tai yra vienas didysis dokumentas, kuris kaip tik ką šiais metais jau ir baigėsi. Tai yra 9-10 metų dokumentas strateginis. Na, o kitas yra yra veiklos planai trimečiai, į kurį mes užrašome visas priemones, kurias mes ketinam įgyvendinti. Toliau eina jau kiti dokumentai, kurie yra tikslingi tam tikrom priemonėm, tai yra įvairūs aprašai, taisyklės ir pan..

I: Supratau, tada jau galim, manau, pereiti prie pačio Jaunimo reikalų tarybos formato. Ar gal galėtumėme tada trumpai pristatyti, kaip vyksta rinkimai - tiek jaunimo atstovų, ir kaip atsirenkami savivaldybės atstovai dalyvauti šioje taryboje?

E: Tai mes, jaunimo atstovus renkame kas du metus. Visa taryba yra keturiems, bet jaunimo atstovai yra renkami kas du metus. [0:15:58] Jie yra renkami savivaldybės jaunimo organizacijos tarybos visuotinio susirinkimo metu. Jie jau patys tenai išsirenka, mes šitame nedalyvaujame dalyke kaip savivaldybė. Jie turi visą teisę susirinkti CV, motyvacinis ir panašiai. Jie tada atrenka 6 atstovus ir septintas eina nuo savivaldybės jaunimo organizacijos tarybos/ tarybos pirmininkas. Tai va. Kiti 7 atstovai, tai yra yra administracijos darbuotojai ir tarybos nariai. Na, administracijos darbuotojai yra atrenkami deleguojant savivaldybės administracijos direktoriui, o savivaldybės tarybos nariai – deleguojant iš komitetų. Tai mes turime asmenų – tuoj, palaukit, jei, nesumeluosiu - turime vicemerą, turime asmenį, deleguotą iš Kultūros, sporto ir švietimo komiteto, ir taip pat iš Sveikatos ir socialinių reikalų komiteto. Ir dabar, jo. Tai va, tai pas mus yra 7 jaunimo ir 7 savivaldybės atstovai.

I: Aha. O vis tiek įdomu, tarkim, savivaldybės atstovą, kai iš administracijos žvelgiate arba kad iš tų pačių tarybų, ar tai kažkaip tematiškai renkama? Nes vienur vienaip, kitur kitaip. Tai va, įdomu, koku visgi pagrindu tas konkretus žmogus/

E: Mes iš tiesų renkame, jeigu taip, iš komitetų žvelgiant, tai dažniausiai mūsų klausimai iš jaunimo politikos, šie klausimai atkeliauja į Švietimo, kultūros ir sporto komiteto arba Sveikatos ir socialinių reikalų. Tai būtent šitų dviejų komitetų mes ir turime tuos atstovus.

Vėlgi, patys tarybos nariai atsirenka, kurie nori eit. Pavyzdžiui, pas mus dažniausiai būdavo taip, kad daugiau jaunesni tarybos nariai eina į Jaunimo reikalų tarybą arba tie, kurie yra, tarkime, mokytojai, kurie yra dirbę tiesiogiai su jaunimu.

Kas liečia administraciją, tai administracijoje mes esame irgi labai vėlgi pagalvoję apie tuos asmenis, kurie tiesiog vėlgi kažkiek prisiliečiu su jaunimu. Tai mes labai džiaugiamės, kad turime strateginio skyriaus vedėją, dėl to, kad tai yra žmogus, kuris žino visus savivaldybės planus, ir mums iš karto yra lengva dėlotis viską. Taip pat turime iš kultūros žmogų, turime vyriausiąjį patarėją direktorius. Tai va. Dabar, palaukit, man tiesiog reikėtų dar pačiai pasižiūrėti. Bet šiaip nėra taip labai, kad mes turėtumėme kažkokią taisyklę. Turėtų eiti, daugiau, kas gali, kas nori, ir turi laiko.

I: Aha, tai supratau, manau, dėl tų konkrečių žmonių tai tikrai viskas aišku. Bet pats formatas įdomus - suprasti, kaip ir kodėl. O tada jau kalbant apie veiklą. Ar dažnai iš tikrųjų tenka ištraukti? Ar dažnai įvyksta tokie posėdžiai ir koku pagrindu dažniausiai?

E: Mes stengiamasi palaikyti tą ritmą ir organizuoti posėdžius vieną kartą mėnesyje. Tai mes, jeigu gyvai, kaip būdavo dar galima susitikt, su savivaldybe organizuojame dažniausiai į darbo pabaigą. Esame taip susitarę, kad nepaisant to, kad kažkam iš mūsų savivaldybės nepatogu, tai yra jaunimo reikalų taryba, ir, deja, žmonės yra daugelis iš jų dirbantys, todėl mes apie vakaro pusę organizuojam. Dabar viskas jam yra perėję į nuotolį, tai nuotoliniu būdu organizuojam tuos posėdžius. Bet šiaip stengiamės vieną kartą į mėnesį, na, būna kartais tokių atvejų, kai nelabai turime apie ką diskutuoti, tai tada būna kokio dviejų mėnesių pertrauka, ir tada tikrai vėl būna. Kartais, netgi ir kelis kartus į mėnesį, jeigu būna skubūs klausimai. [0:20:28]

I: Aišku, tai, kaip suprantu, jeigu teisingai supratau, tai dažniausiai vis tiek kažkoks klausimas yra, ir tada jau šaukiamas posėdis jį aptarti.

E: Taip. Mes dažniausiai, iš tiesų, jau su pirmininku bendraujam ir, ir jeigu ateina mėnesio galas, tai jau ir ieškom, patys ieškome tų klausimų, kad palaikytume tą ir nepamirštume Jaunimo reikalų tarybos. Ir stengiamės jau priminti. Bet bet kuriuo atveju dabar yra sostinė, yra veiklą, tai visada atsiranda, apie ką kalbėti.

I: Supratau.

E: Galbūt ne tiek daug, bet stengiamės.

I: O, tarkim, va, dar apie praėjusią kadenciją kalbant tiesiog tokiam pasvarstymui – ar/ kas dažniausiai pasiūlymus teikė, iš kur atėjo iniciatyva svarstyti?

E: Dabar galvoju apie praėjusią kadenciją, iš tiesų taip. Dažniausiai klausimai pas mus ateina iš JRK, bet tikrai nestokojam ir mūsų savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos. Ji tikrai dažnai siunčia įvairias pozicijas. Tik deja, mes ne visas jų ir galime įgyvendinti, nes kai kurie jų rašomi dalykai, tai yra, na, kartais šiek tiek nepagalvoti, net neapsvarstyti. Dažnu atveju būna taip, kad mūsų tarybos ir savivaldybės atstovai, juos pasiunčia atgal ir sako: jūs dar šiek tiek pagalvokite ir pasvarstykite. Trūksta tam jaunam žmogui to pasiruošimo, nes jiems atrodo, kad na, surašom ant lapo, kaip ir viskas, o paskaičiavimų tokių nėra. O to nori manyti tarybos nariai, deja, jie nesupranta, kad tai jaunas žmogus. Jiems atrodo, kad viskas turi jau būti jau suskaičiuota ir padaryta, ir pateikta gražiai. Tai stengiuosi ir aš padėti, stengiuosi ir jiems pagelbėti, ir paskaičiuoti. Bet šiaip, sakau, didesnė iniciatyva yra iš JRK. Nes mes dažniausiai matome, kokie yra klausimai ar kas planuojama svarstyti arba kažkokie darbai davė, tai mes jau pirmininkui reikia būtinai [*neaiškūs žodžiai*]

I: Supratau, o tada, posėdžių metu, ar tai svarstot dažniausiai pasiūlymus? Ar dar kažkas kažką kita aptariat? Nes irgi įdomu kas, koks procesas jau to posėdžio metu ir pačioje taryboje vyksta.

E: Mes dažniausiai iš tiesų, tie mūsų klausimai dažnai būna kertiniai, tai yra su jaunimo iniciatyvom, tai yra projektų patvirtinimai, rekomendacijų teikimai. Mes taip pat svarstom vat būtent įvairias tas pozicijas, kurias savivaldybės jaunimo organizacijų taryba pateikia, tai mes tiesiog išklausom jų informacijos ir tada diskutuojam.

Iš tikrųjų tai dar būna įvairios kažkokios problemos, tas, kas neramina jaunimą, tai mes vėlgi išklausome. Dažniausiai būna diskusijos formatu ta jaunimo reikalų taryba. Bet iš tiesų formuoja/ pas mus yra minusas, kad mes niekaip neprieiname prie konkrečių sprendimų dažniausiai mes padiskutuojame, ir viskas lieka toj diskusijos lygmeny. Lyg tai norim kažkokio nutarimo, bet nelabai kam pavyksta jo suformuluoti, jeigu mes nepriimam bent vieno kažkokio sprendimo. Arba būna taip, kad mes jau pradėdama kalbėti ir kalbame, po to išsiaiškinome, kad viskas iš tiesų jų yra ir egzistuoja.

Bet šiaip dar turime/ mes turime kasmetinis jaunimo apdovanojimus. Tai renkam nominantus, irgi diskutuojame. Kaip tik va neseniai šiais metais išsirinkom taip. Pradžioje metų dažniausiai planai, veiklos ataskaitos tvirtinimas, tai stengiuosi jau, kad veiklos planus patys pasirašytų, kad man nereikėtų rašyti.

I: O, tarkim, va taip, kažkas ar yra, tekę, kad kažkoks vis tiek kažkoks pasiūlymus iš JRT išeitų ir jis būtų pateiktas savivaldybės tarybai svarstymui su mero ir su visais tarybos nariais?

E: Anksčiau tikrai taryboj buvo keltas klausimas. Mes turėjome anksčiau premijas absolventams tik Klaipėdos universiteto. Tada buvo keliamas jaunimo reikalų taryboje klausimas, kodėl yra tikrai Klaipėdos universiteto studentams, bet kodėl ne kolegijos, kur ten mokosi ar panašiai. Tai jie kėlė šią klausimą ir tikrai buvo padarytas pakeitimas ir buvo surasti didesnės lėšos, ir dabar premijos yra skiriamos visiems absolventams, kurie pateikia darbus iš visų aukštųjų mokyklų.

Kitas dalykas, dar irgi taip pat ne prie manęs, bet jaunimo reikalų taryba labai daug kalbėjo apie tai, kad reikia papildomo etato jaunimo reikalų koordinatoriui. Ir iš tiesų buvo labai daug kalbėta, labai daug teikta pasiūlymų ir paaiškinimų, ir galiu pasidžiaugti, kad šitas dalykas tikrai nukeliavo Tarybos. Jis nejudėjo taip greitai, kaip buvo norima, bet dabar mes jau turime šią papildomą žmogų. Ir jau prie manęs mes svarstėme apie jaunimo iniciatyvų lėšų padidinimą, tai vėlgi su šituo keliavome į Tarybą ir buvo priimtas teigiamas rezultatas, ir mes pasididinome lėšas. [0:26:50]

I: Įdomu. Dar pasitikslinimui, kad žinočiau. O nuo kada Jūs pradėjote dirbti? Kad suprasčiau laiką.

E: Nors 2017 metų, [20]17 metų vidurio.

I: Supratau, tiesiog laike bus patogiau susekti šiek tiek. Aišku, o jau kalbant apie lyderystę, Jūs kaip ir minėjote. O gal galėtumėme trumpai tiesiog vaidmenį pristatyti tarybos pirmininko? Galbūt jo pavaduotojo ar kažkoks žmogus jau iš pačios tarybos jaunimo reikalų, kuris kažkaip aktyviau pasireiškia. Čia irgi jau kalbant apie praėjusius metus iki 2019.

E: Tai mes praėjusiais metais turėjome merginą. Mergina buvo iš savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos, jaunimo atstovė. Jinai buvo pirmininkė. Na, o dažniausiai bus mums pavaduotojas būna iš savivaldybės administracijos arba tarybos narys. Tai, tai jie buvo taip, kad dažniausiai vis tiek iniciatyvos daugiausia rodydavo JRK, bet ne pirmininkas. Tai pirmininkas gal buvo tas žmogus labiau, kuris vedavo posėdžius, ir pasirašydavo po to protokolus arba įvairius raštus. Bet vis vien ta iniciatyva būdavo iš manęs didesnė.

Ką mes turime šiais metais? Mes turime šiek tiek kitokią. Tai dabar mes turime naują pirmininką, tai jis daugiau rodantis iniciatyvos.

I: Aišku, nes šiaip dar įdomu, kaip manote, kas sutrukdo tą iniciatyvą rodyti? Ar aplinkybes, ar kas tai galėtų, pats žmogus galbūt?

E: Aš manau, kad tai viskas priklauso nuo pačio žmogaus iš tiesų. Nes mes beveik visus kartus turėjome asmenis, kurie nebuvo jaunas žmogus, kuriems yra 16 ar 17 metų. Pas mus dažniausiai jaunimo reikalų taryboje yra vyresni asmenys, kurie jau dažnu atveju, netgi ir baigęs studijas ir kurie jau senai dirba.

Tai vienas dalykas, tai yra suinteresuotumas. Tiesiog nėra suinteresuotumo, nėra tos lyderystės, nes galbūt nelabai įdomu ir nėra laiko. Yra bėda, nes tam, kad tu domėtumeisi ir žiūrėtum įvairius sprendimus, ir galvotum, ir diskutuotum, tam reikia laiko. Ir čia laiko pritrūksta. Jau dažnai būna prabėgom, ir todėl dažniausiai mes į duris beldžiam, o ne jie. Aišku, kartais trūksta dar ir tos kompetencijos, nes ne visi supranta ir kaip reikia praveisti posėdį, ir kas čia vyksta, ir su kuo, bet dažniausiai per pirmus metus išmokstami tokie dalykai.

Bet tiesiog trūksta noro. Gal taip paprasčiau būtų įvardinti.

I: O, tarkim, va, tarpusavio bendravimas pačiame/ pačioje taryboje, nes vis tiek žmonės yra ir jaunesni, ir, kaip sakot, vis tiek iš tarybos atstovai, iš administracijos, kurie supranta, susidūrę. Tai koks apskritai va santykis tarp žmonių? [0:30:27]

E: Santykis dažniausiai yra toks, kad tarybos nariai mėgsta ateiti ir parodyti šiek tiek, kad yra/ turi galios, ir labiau viską supranta ir žino. Ir dažnai būna taip kad jaunas žmogus kuris pristatinėja, ar ten pasisako kažkokių klausimų, tai būna ir įvairių replikų pasitaiko, aišku, pasitaiko labai gerų nuomonių. Kur priima, viską, ką buvo išsakę. Gal mes stebėjome tokį didesnę fenomeną, kad mūsų praėjusi kadencija, mes turėjome daugiau vyresnių ir turėjome vieną jau mokinių parlamento atstovę. Tai ji buvo ženkliai jaunesnė negu visi kiti, ir, deja, jinai beveik niekada neatsisakydavo savo nuomonės, nors mes ir visaip ją stengėmės ir kalbinom, bet turbūt žmogus nesijautė gerai, ir jai turbūt buvo nedrašu.

Šioj kadencijoj irgi panašiai, mes turime tų, kurie yra nepilnamečiai, dar mokosi mokykloj, vėlgi jie visada būna tylesni, jiems yra šiek tiek sunku bendrauti. Bet, aš manau, vienas dalykas yra dėl to, kad nedrašu, o antras dalykas, kad jie ne visada ir pasiūlo.

Tai santykis, yra toks įvairiapusis. Kartais viskas būna labai gerai, o kartais toks jaučiasi šiek tiek, kad jau ateini su klausimu ir atrodo, kad jau ta kita pusė yra nusistačiusi jau net neišgirdus paaiškinimo.

I: Įdomu, nes aš irgi esu prisiskaičius žinot, ir literatūros, ir visko, ir tas hipotezes pasižiūrėti. O kažkas galbūt tada/ jau kaip ir prie apibendrinimo prieinant, gal galėtumėme tada pristatyti, ar visgi buvo kažkokių sėkmės atvejų, kad jaunimas atsineštų kažkokį pasiūlymą arba gal kažkokį pasiūlymą jau savivaldybės taryba įgyvendino (nebūtinai iš jaunimo kilusi, bet gal ir iš Jūsų). Tai kokius sėkmės atvejus per tą paskutinę kadenciją galėtumėte įvardinti?

E: Žinokite, tas ir yra pagrindinis sėkmės atvejis, kai jiems pavyko išsikovoti didesnę finansavimą jaunimo iniciatyvoms, tai yra, jį kėlė dvigubai, ir aš manau, kad turbūt vienas iš sėkmingiausių tai, kad jaunimo reikalų tarybai pavyko įrodyti, kad, vis dėlto, Klaipėdoje reikia daugiau asmenų, dirbančių su jaunimo politika, o ne vien tik koordinatoriaus. Tai aš galvoju, kad čia vieni iš tų didesnių darbų. Na ir aš gal tada išskirčiau Jaunimo apdovanojimai, kuriuos lyg ir buvo vienu metu paleidus jaunimo reikalų

taryba, bet dabar pakankamai stipriai. Ta iniciatyva - mūsų jaunimo nuostatai, jaunimo apdovanojimų nuostatai yra sukurti, ir jie jau kiekvienais metais stengiuosi nepraleisti šitos idėjos, ir ją organizuoti, ir apdovanoti jaunuolis kurie sėkmingai dirba Klaipėdos labui, ir jau patys stengiasi tikrai viską padaryti, tai štai.

I: O dar pasitikslinti, nuo kada sakot, tie apdovanojimai taip jau įgavo tokią formą aiškesnę?

E: Tie apdovanojimai formą įgavo kažkur nuo [20]17 metų aiškesnę, aišku, šiais metais mums pakoreguos karantinas mūsų apdovanojimus, bet nuo [20]17 metų.

I: Supratau. O tada visgi kokios tos ne tai, kad nesėkmės, bet kokius didžiausius iššūkius išskirtumėte? Ar apskritai veikloje tos kadencijos, ar aplinkybėse? Kas daugiausiai iššūkių sukėlė?

E: Sunku pasakyti, nes tai dažniausiai ir didžiausias iššūkis tai yra tas lyderystės trūkumas. Yra labai sunku įgalinti jaunimo reikalų tarybą, kai jinai nelabai pati nori veikti iš tiesų, kai jinai nėra daug kuo suinteresuota.

Mes duodam jiems galimybę kalbėti. Ir aš dažnai jam sakydavau, kad jūs tikrai galite rašyti bet kokių klausimų, ir nesvarbu, ar jisai kvailas, nekvailas, dar kažkoks, bet tiesiog parodyti, kad yra noras. Deja, to noro ir mes, mes pas juos ir neužkuriame. Tisą pasakius, jau nelabai žinau, kaip čia. Tai jo, gal pagrindinis iššūkis, kad su jais pačiais yra sunkoka dirbti. Ne tiek kažko mes negalime įgyventi. Įgyvendinti visada galima, jeigu tikrai yra tikrai labai tas noras.

I: Supratau labai įdomias įžvalgas. Ačiū, aš tiktai paskutinis. Dabar pagalvojau, bet kyla klausimas – minėjot, kad kas porą metų renkant jaunimo atstovas. Tai va, norėjau pasitikslinti, ar ta pati mergina išliko per visą kadenciją ketverių metų praeitą pirmininke, ar keitėsi kažkaip?

E: Ne, keitėsi pas mumis, taip yra, kad jie patys organizuoja tuos rinkimus savivaldybės jaunimo organizacijos taryboje, ir dažniausiai beveik visa sudėtis pasikeičia iš naujo. Tai dabar pirmininkas jau yra kitas žmogus.

I: Supratau, kad tai tiesiog pasitikslinimui.

Iš mano pusės tai tokie būtų klausimai, bet tiesa, dar kadangi irgi čia, su daugeliu savivaldybių, taip matau, kad internetiniame puslapyje informacija vis atsinaujina ir atsinaujina, tai kartais ne viską galiu rasti. Tai gal norėjau paklausti, ar galėčiau su jumis susisiekti, jeigu reikėtų, nežinau informacijos kažkokios?

E: Taip, žinoma.

I: Aš nežinau, gal man kokių klausimų turėtumėt?

E: Tikrai gal būtų noras, iš tiesų, kad pasidalintumėte įžvalgomis, kai jau apsiginsite darbą būtų įdomu paskaityti čia, kaip čia viskas pas mus Lietuvoje.

I: Ir iš tikrųjų labai norėčiau. Tai, aišku, viskas nusimato pavasarį bus, tai aš tikiuosi, kad tikrai bus rezultatas. Ir čia dar apie tyrimą, kad aš ne visas savivaldybes analizuoju. Esu atsirinkusi 9, nes tiesiog kad apimtis būtų įmanoma, ir žiūriu iš tikrųjų iš įvairių kampų, kaip ir per pokalbių matėt tiek iš jaunimo pusės, tiek iš savivaldybės pusės. Ir kas yra sėkmės sąlygos suveikti, kad suveiktų iš tikrųjų tokias tokie formatai.

Tai ačiū labai tada už pokalbį, ir aš manau, kad aš vis tiek dar su Jumis, ar šiaip, ar taip susisieksiu. Tai sėkmingos dienos!

E: Gerai, ačiū.

Interviu nr. 6

Informantas: Klaipėdos rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m.. lapkričio 10 d., virtualus susitikimas

Prieš įrašant atsiklausoma ar galima įrašyti, trumpai pristatomas klausimynas.

I: Tada jau pradėdant, norėčiau paprašyti/ dar kartą priminsiu, kad aš, kadangi noriu visą kadenciją analizuoti tai, analizuoju savivaldybes iš praeitos kadencijos, nuo 2015 iki 2019 metų. Tai jeigu galėsite atsakinėti galvodama apie tą laikotarpį, būtų labai naudinga. Bet apskritai pradėdant, tai galit pristatyti ir kaip buvo, ir kaip dabar apskritai apie savivaldybės jaunimą. Ką galėtumėte papasakoti, ar jis aktyvus ir įsitraukiantis ne tik į savivaldybės veiklas, bet ir apskritai?

E: Nu kaip, labai daug yra jaunimo savivaldybėje, tai dabar, paskutiniaiais duomenimis, kiek yra, 10980. Jaunimo daug, bet esmė yra tokia, kad mes neturime nė vienos aukštosios mokyklos, nei profesinės neturime rajone. Tai mano pagrindinis darbas yra vis dėlto su jaunimu mokykliniu: nuo 14 iki 19 [metų]. Tai šie yra visur jaunuoliai, o jau tuos pasiekti vyresnius, kurių yra didelis procentas, tai juos yra labai sudėtinga pasiekti. Nes, pripažinkime, kad mūsų rajonas yra ir Klaipėdos miegamasis rajonas, tai daug kas dirba Klaipėdoje, o, skaitosi, pas mus. Tai jeigu taip, vis tiek vedu tokią suvestinę kiek veiklose dalyvauja jaunimo, koks procentas. Kadangi to jaunimo labai daug, tai procentaliai apie 17,5 proc.

jaunimo dalyvauja veiklose. Tai čia įvairiose veiklose: tiek iniciatyvose, tiek su atviruoju darbu, mobiliuoju darbo jaunimui, įvairiose srityse. Bet jeigu paimtumėme tikrai jaunuolių nuo 14 iki 19 metų, tai jau šito jaunimo dalyvauja 30 proc.. Šitie yra aktyvūs, nu, iš dalies aktyvūs, aišku. Tai taip, kaip pavyksta įtraukti jaunimą, tai pavyksta, nuo kokių programų pavyksta patvirtinti, kokias tas veiklas mes jiems pasiūlom. Bet visada mūsų tikslas yra juos aktyvinti, kad jie aktyviai patys teiktų, ko pageidauja, ko norėtų, ir kad tai eitų iš jaunimo. Visada stengiuosi išgirsti jaunimo nuomonę. Yra daug lengviau kurti ir inicijuoti kažkokias programas, kada išgirsti jaunimą. Todėl ir va to ir mini apklausas įvairias darau, tokias ir kad, išgirsti, kas aktualu jaunimui, kas reikalinga.

I: O iš jaunimo pusės, ar jis nori pats bendradarbiauja su savivaldybe, ar kažkaip ateina pats su pasiūlymais ar įsitraukimu?

E: *[nuasmeninta informacija apie informanto pareigas]* Pastaruosius jau 5 metus, kada įsteigėme atvirą jaunimo centrą ir turim jaunimo darbuotojus, kurie tiesiogiai dirba su jaunimu. Tai dauguma jaunimo, dalį čia tie jaunimo darbuotojai, kuriuos va dabar mes turime 5 ir pusę etato, tai šešis darbuotojus turim. Tai per juos ateina daugiausiai. Jaunimo reikalų koordinatorius jaunimo organizacijos siekia, stengiasi pasiekti per apskritąjį stalą, kuris jungia, bet šiuo metu jaunimo Apskritasis stalas jau antri metai nėra aktyvus. JRK bendrauja tiesiogiai su jaunimo organizacijų vadovais ir su neformalių jaunimo grupių vadovais. Labai daug turim tų neformalių jaunimo grupių, tai yra visos mokyklos, mokinių savivaldos, prezidentūros ar tarybos. Tai ir, ir taip pat pagal pomėgius susibūrusios jaunimo grupės. Jos yra neformalios, bet jos nu, registruojasi jų vadovai, lyderiai registruojasi pas jaunimo reikalų koordinatorių, ir dalyvauja jaunimo projektuose. Tai pagrinde mano bendravimas taip ir yra su jaunimo darbuotojais, kurie turi savo visą ir per jaunimo organizacijas, neformalias jaunimo grupes.[0:06:48]

I: Supratau: o Jūs paminėjote, Apskritąjį stalą, kad anksčiau labiau aktyvesnis buvo. Tai gal galit papasakoti, kaip anksčiau buvo, ar kažkokias inicijavo jie projektus, kaip tas pasireiškė?

E: Visos jaunimo organizacijos priklauso nuo lyderių ir pas mus yra labai didžiulė lyderių kaita dėl to, kad neturim nei aukštųjų mokyklų, nei profesinių mokyklų, yra tik moksleivija. O moksleiviai, pradėdami aktyviai dalyvauti, sakysime kad ir nuo 14-15 metų jie tris, na, maksimum, keturis metus aktyviai dalyvauja, o paskui išvyksta kas į Klaipėdą, kas į Vilnių, kas į Kauną studijuoti. Ir jaunimo reikalų koordinatoriui tenka vėl iš naujo imtis tų keturiolikmečių ir vėl juos ugdyti, mokyti. Tai ta lyderių kaita labai priklauso.

Jeigu mes turime rajone vidutiniškai registruotas 25 jaunimo organizacijas, jau čia formalias, tai vienais metais vienos aktyvesnės, kitais metais – kitos. Ir tas pats Apskritasis stalas nuo 2002-ųjų metų eilę metų buvo labai aktyvus, ir lyderiai buvo stiprūs, ir daug projektui įgyvendino tada didelių, ir jaunimo mainų projektus įgyvendino. Per pastaruosius du metus, lyderis pasitaikė, nelabai stiprus, turbūt ar perdegė ir

atsiranda tokių ambicijų dėl perdavimo, dėl viso ko tai. Bet dar spėjome išrinkti į jaunimo reikalų tarybą atstovus. Nes yra labai puiku, kad Apskritasis stalas suorganizavo asamblėją ir asamblėjos metu jaunimas pareiškė, kas nori dalyvauti Jaunimo reikalų tarybos veikloje ir reikėjo šešių atstovų, ir tiesiog nu pati dalyvavau, ir buvo puiku klausytis, kaip jauni žmonės teikia savo kandidatūras ir netgi buvo, nežinau, vos ne du, trys į vieną vietą. Paskui jaunimas balsavo už kiekvieną kandidatūrą. Taip ir mes išsirinkome Jaunimo reikalų tarybą. Tai, kad dabar, nors ir nėra toks aktyvus tas apskritis stalas, bet man yra labai stiprus šeši atstovai Jaunimo reikalų taryboje. Už ką esu dėkinga apskritajam stalui.

I: Supratau, o tada dar apie rinkimus irgi paskui prieisime. Bet dar prieš tai norėjau paklausti apie savivaldybėse veiklos prioritetus jaunimo srityje. Ar jūs turite kažkokius dokumentus nusimatę kas, yra esminiai dalykai? Ar pagal ką sprendžia, kokius projektus/

E: Viskas yra, teisinė bazė yra stipri, nes kitaip, be teisinės bazės negautume finansavimo iš savivaldybės biudžeto. Tai jeigu toks pagrindinis mūsų strateginis dokumentas, t. y. Penktoji savivaldybės programa, socialinių paslaugų programa ir toje socialinių paslaugų programoje yra atskiras uždavinys, t. y. jaunimo politikos plėtros programos įgyvendinimas. Ir jaunimo politikos plėtros programą atskirais savivaldybės taryboje tvirtiname ir ją rengėme trim metams. Dabar turime [20]20-[20]22-ųjų metų jaunimo politikos plėtros programą. Parengta ta programa yra pagrindinis mūsų toks dokumentas. Bet kaip sakiau, mūsų jaunimo programa įeina į didelę penktąją programą, socialinių paslaugų programą. Ir visos pagrindinės priemonės čia yra patvirtintos, kurioms skirtas finansavimas. [0:10:49] Viena priemonė vadinasi *Jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimas ir plėtra*. Tokia stambi priemonė, kuriai šiais metais skirta 29 400 eurų. Šita eilutė yra tokia kaip jaunimo reikalų koordinatoriaus administruojama eilutė. Jinai, jeigu jūs prašėte va čia pažiūrėti, sakysime, keturių metų ar penkių laikotarpį, tai šita eilutė išaugo beveik dvigubai per pastaruosius šešis metus. Ji auga ta prasme, kaip pavyksta šitoje eilutėje inicijuoti naujas programas, kokias tai naujas veiklas jaunimui. Tai vėl savivaldybės taryboje patvirtinta, pavyzdžiui, jaunimo iniciatyvų projektų tvarkos aprašas, *Jaunimo veiklos skatinimo projektų finansavimo tvarkos aprašas* - tai viena tokia programa yra jaunimo iniciatyvos, taip pat jaunimo organizacijų galimybių kūrimas ir plėtra, taigi eina pagal tą projekcinę veiklą. Kita programa, taip pat savivaldybės taryboje patvirtinta, yra *Jaunimo savanoriškos tarnybos finansavimo tvarkos aprašas*. Vėl numatomos lėšos ir rodikliai, kuriais ką mes siekėme pasiekti. Trečia programa šitoje eilutėje yra taip pat teikta pastaraisiais, tik tai šį pavasarį – 20[20] metų pirmą kart patvirtinome. Tai yra jaunimo integracijos, ne, kaip ji vadinasi, jaunimo užimtumą vasarą ir integracijos į darbo rinką programą. Vėl skirtos lėšos, kai vasaros laikotarpiu įdarbinome jaunuolius ir 50 procentų Lietuvos minimalaus atlyginimo verslininkams sumokėjo savivaldybė. Tai va, tai trys programos. Toliau čia įeina dar tokia jaunimo kūrybiškumo skatinimo programa, įeina jaunimo pilietiškumo skatinimo

programa. Jau penkios programėlės įeina į jaunimo įgalinimo ir įtraukimo į pilietinę veiklą galimybių kūrimas ir plėtra.

Ir, kaip minėjau, tos programėlės yra patvirtinamos arba savivaldybės taryboje, arba administracijos direktoriaus įsakymu. Tos smulkesnės, pavyzdžiui, kaip pilietiškumo ar jaunimo kūrybiškumo pakanka administracijos direktoriaus, nes tai yra labai nedidelis lėšos.

Tai, kaip minėjau, 29400 eurų va skirta šiais metais, ir juos mes šiomet ir, atrodo, pavyks visus įsisavinti, nors šiomet tikrai ypatingai sunku - aišku, dėl tos tokios bendros situacijos Lietuvoje. Bet vis tiek projektus jaunimas įgyvendina, ir per vasarą ypač viskas vyko.

Na, ir antra dalis, tai yra tos jaunimo mūsų politikos plėtros programos antra dideli dalis - kita priemonė. Tai yra Atviro jaunimo centro veiklos užtikrinimas. Tai šiai eilutei yra skirta 115 800 eurų, iš kurių 92 000 [eurų] yra darbo užmokestis. Tai, kaip, kaip jau supratote, mūsų viskas yra reglamentuota, ir esmė yra tos dvi didelės kryptis: jaunimo veiklų skatinimas, per įvairias tas programėles, jaunimo aktyvumo skatinimas, įtraukimo jaunimo ir toliau atvirasis darbas su jaunimu. Atvirasis darbas su jaunimu, taip pat, kiek jau čia metų, mes dabar turim, turbūt, 4 metai. Taip, taip pat eilutė padvigubėjo, nes kiekvienais metais auga poreikis vykdyti mobilų darbą, vykdyti kitas veiklas ir savivaldybės finansavimas auga. Nu tai va taip trumpai. [0:15:34]

I: Aha, supratau ačiū. Aš tada, kadangi dar visgi žiūri į tą ankstesnį laikotarpį apskritai, apie tai, kas kokie ryškiausi projektai jūsų savivaldybėje vyko anksčiau, susiję su jaunimu? Tai irgi gali būti tiek iš SJRT pusės, tiek iš apskritai savivaldybės inicijuotų kažkokių programų.

E: Tai dabar kalbėdama, kada įvyko tas didžiausias pokytis darbe su jaunimu, tai būtų įvardinčiau [20]15-[20]17 m.. Tie 3 metai buvo skirti ypatingam projektui, tai yra Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo rizikos jaunimas ir vaikai programoje mes pateikėme projektą *Gargždų atvirojo darbo plėtra ar Atvirojo darbo su jaunimu Gargžduose plėtra*. Nebeatsimenu jau tiksliai, matot ir atvirojo darbo su jaunimu plėtra. [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas] Ir tiesiog, nors projektą vykdė savivaldybės administracija, oficialiai, bet tiesiog JRK neša visą atsakomybę. Nors žinoma, padėjo ir statybos skyrius, kai reikėjo remontus atlikti, padėjo viešųjų pirkimų, kai reikėjo viešuosius pirkimus atlikti. Per tuos tris metus, ką mes tą darėme mes patalpose, kur buvo tikrai atvira jaunimo erdvė, mes ten įsteigėm atvirą jaunimo centrą. Ir iš projekto mes gavome pirmuosius tokius du etatus jaunimo darbuotojams. Ir tada pradėjau taip aktyviai vykdyti atvirą darbą su jaunimu, nes kodėl tai buvo labai sunku padaryti be projekto - todėl, kad neįmanoma buvo įtikinti savivaldybės tarybos kad tai yra reikalinga mums Gargžduose. Gargžduose, jie sako, yra muzikos mokykla, yra jaunimui sporto mokykla, yra Gargždų vaikų ir jaunimo laisvalaikio centras su daug darbuotojų, kur vyksta būreliai, kur yra tų būrelių ten virš 30 - visko yra Gargžduose, kultūros centras – kokio dar jums reikia atvirojo darbo,

kas ten bus. Tai be projekto buvau pradėjusi tikrai su atvira jaunimo erdve ir su vienu etatu jaunimo darbuotojui. Nu tą dar pavyko išprašyti iš savivaldybės tarybos. Bet išprašyti ir direktoriui išprašyti daugiau jaunimo darbuotojų. Tai yra skaudžiausia vieta kada reikia etatų. Tai dėka šio projekto mes įkūrėme visą materialinę bazę Atvirajam jaunimo centrui, du ar pusantrų metų turėjome etatus, galėjome išlaikyti iš projekto. Ir dar ką padarėm – šalia atvirojo jaunimo centro buvo toks nu miškelis, tai ten įkūrėme jaunimo parką. [nuasmeninta informacija apie informanto pareigų vykdymą] Ir kada eini savivaldybės taryba, jeigu prašyti 10 procentų prisidėjimo prie to projekto, visa vertė buvo 233 tūkst. eurų. tai reikėjo ten prisidėti 10 proc., ten dvidešimt kelis tūkstančius, aišku, labai lengvai savivaldybės taryba, pritarė ir pateikė tą projektą. Bet kada tą projektą reikėjo įgyvendinti ir kada reikėjo įkurti tą jaunimo parką, tai iškart susidūrėme su begaliniais sunkumais, nes nebuvo numatyta lėšos melioracijai, nebuvo lėšos numatytos elektros įvedimui, visai instaliacijai, nebuvo lėšos, nes tai ir nebuvo galima numatyti, nes net nepakako lėšų. Nebuvo galima ten naujiems įrenginiams. Tai ir tada, ką pasitarėme. [0:20:21] Tada pradėjome eiti į savivaldybės tarybą kas keli mėnesiai prašydami lėšų: projektas vyksta, tad reikia to, reikia to, reikia to. Per tuos 3 metus, kada vykdėme šitą projektą, savivaldybės prisidėjimas nuo 10 proc. išaugo iki 60.

Tai iš tikrųjų tie metai buvo tokie, nes iš pats tas projektas ne vien tik iš materialinės bazės įkūrimas, tiktai centro įsteigimas, bet mes ir kūrybines dirbtuves įsikūrėme sename garaže, restauravome tą garažą, įsikūrėme dirbtuves, ir tas projektas suteikė daug tokių veiklų. Tai tiesiog kvietėme jaunimą dalyvauti įvairiuose ten molio lipdymuose, įvairiuose ten *grafiti*, makiažų, iš plastiko. Ko mes ten nedarėm labai per tuos tris metus įvairių veiklų ir kaip padėjo mums pritraukti jaunimo, supažindinti, kas čia vyksta ir kad čia yra įdomu, ir kai buvo padėtas toks pagrindas sėkmingam atviro jaunimo centro veiklai. O paskui, kai projektas pasibaigė, savivaldybės tarybai pateikiau kiek pritraukta jaunimo, kiek jaunimas visur dalyvauja, kad jaunimas to nori. Yra, kaip sakoma, pavyzdys, taip galima dirbti. Tada jau jie buvo, kaip sakoma, prispausti ir turėjo suteikti tuos jaunimo darbuotojų etatus. [*juokiasi*] Tai va taip gražiai nutylint kažkada, nesakant visko iš pradžių pavyksta pasiekti rezultatų.

Ir kodėl taip reikėjo? Nes reikia puikiai suprasti, kad savivaldybėje visada trūks lėšų stogams, kultūros namų restauravimams, keliams, ir tai jaunimas/ jaunimo veiklos niekada nėra prioritetingos veiklos. Todėl to tokio *biškį* nutylėjimo, ne viską pasakant iš karto, paskui jau jiems nebūna kur dingti kaip duoti lėšas, ir taškas.

I: O jūs sakote, jaunimui/ Tiesiog įdomu, jūs sakot, kad jaunimo veiklos nėra prioritetingos. Tai iš Jūsų patirties matosi, kad visą laiką taip ar kažkaip šitas keičiasi faktas?

E: Ne, visą laisvą. Tiesiog dirbu jau 16 metų ir, manau, ir kiti jaunimo reikalų koordinatoriai patvirtina, kad yra prioritetai/ Nu kaip, negalima sakyti, kad jaunimui neskiria, nu sako: taip jaunimui kiek

restauravome sporto aikštelių, kiek įrengėme dviračių takų, atnaujinome visą tą stadioną. Dabar tenai ruošia baseiną. Visi sako – viskas jaunimui, viskas jaunimui. Iš tos pusės. Bet mūsų kaip yra, kad ką ten jau tą jaunimą paimti, ir su jaunimo darbuotojais, ne, tai šita sritis, tokia yra labai sunkiai įtikinama. Bet įmanoma per jaunimo reikalų tarybą, nes, kaip minėjau, į mūsų JRT įeina keturi savivaldybės tarybos nariai. Tai pirma tuos įtikinam, o paskui keturi jau įtikinėja kitus savivaldybės tarybos narius. Nu, bet svarbiausia yra įtikint, aišku, merą, administracijos direktorių ir vicemerus, ir koalicijos daugumą. Nu kai koalicijos dauguma yra jau įtikėjusi, nu tai tada per balsavimą, jeigu yra kas ir prieš prabalsuoja, o tokių visada būna, tai vis tiek yra patvirtinami tos programos ir tas finansavimas.

I: Aišku, kaip tik va ir norėjau pereiti prie JRT veiklos. Tai va, minėjote ir tuos savivaldybės atstovus, tai pristatėte, kaip jaunimas renkamas, bet įdomu dar suprasti, kaip atrenkami savivaldybės atstovai į tas tarybas, ar tai savanorišku pagrindu, ar kažkaip išrenkami, pastumiami, ar kaip viskas vyksta?

E: Man atrodo, kiekvienoje savivaldybėje yra truputėlį kitaip. Nes nuostatose mes apie tai nieko nerašom. Tiesiog turi būti pariteto principu, šeši jaunimo atstovai, šeši savivaldybės administracijos ir tarybos nariai. Pirmenybę, mes teikiame tarybos nariams. Pas mus yra savivaldybėje tokia tvarka visada, kad išrenkama nauja savivaldybės taryba, ir kiekvienas tarybos narys užrašo (nu, jiems yra pateikiamas turbūt sąrašas visų komitetų visokių, tiek tarybų, kiek yra) ir jie parašo savo pageidavimą, kur jie norėtų dalyvauti. [0:25:31] Ir jeigu jie parašo, kad nori dalyvauti jaunimo reikalų tarybos veikloje, tai jiems yra suteikiamas tas prioritetas ir tada mes pakviečiam kaip šįkart keturis jaunimo. Nu taip, aš maždaug merui pasufleruoju, kad gal daugiau keturių – ne, negali įsirašyt 7-8. Kaip jau 4 savivaldybės tarybos nariai užsirašo, na, ir porą dar JRK pakviečia iš administracijos. Jau čia įvairiai, labai keičiu šituos du žmonės, tai būdavo įvairiai: kviečiau švietimo skyriaus vedėjas, Kultūros skyriaus vedėjas, dabar, dabartinėje kadencijoje - strateginio planavimo skyriaus, kuris dirba daugiau su verslo sektoriumi, atstovą. Tai žodžiu, tiek tai yra buvusi socialinių paslaugų skyriaus vedėja, ir įvairiai taip. Bet čia yra palikta taip daugiau jaunimo reikalų koordinatoriaus nuožiūra. Tiesiog, kaip aktualu, kaip mato tuos ateinančius kadencijos ketverius metus, kokios sritys bus aktualesnės, tokį aš labiau stengiasi ir pasikviesti. [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas] Nu ir paprastai deriname su meru. Daug metų būdavo vicemerai, vicemerė tiksliau, būdavo jaunimo reikalų tarybos pirmininke. Bet va pastaruosius metus ir dabar, pirmininku yra savivaldybės tarybos narys, šiuo metu pas mus Virgilijus Skuodas, o praeitoje kadencijoje buvo Martynas Pocius. O vicemerai yra, vicemerė, kuri kuruoja jaunimo politiką, yra visada kviečiama į visus Jaunimo reikalų tarybos posėdžius ir išreiškia savo nuomonę, tik tai nedalyvauja balsavime. Vicemerė visada stengiasi dalyvauti arba, jeigu jau nedalyvauja, tai visada po posėdžio pateikiu protokolą, supažindinu su visais sprendimais, su pasiūlymais, kad visada žinotų, kokia situacija yra.

I: Supratau tai ši labai įdomu, nes iš tikrųjų, kaip ir atkreipėt dėmesį, kad skirtingai savivaldybėse, iš tikrųjų. O galbūt, jeigu pagalvojus apie tą praėjusią kadenciją ir visą sudėtį, gal galėtumėte tiesiog trumpai pristatyti, kaip, kaipgi Jums sekėsi įgyvendinti praeitoje kadencijoje tą veiklą? Kas pasiūlymų daugiausiai pateikė? Ar tai atėjo iš jaunimo atstovų, ar tai labiau iš jūsų? Kaip minėjot anksčiau.

E: Na, dabar tiesiog aš, aš tikrai norėtusi daug daugiau pasiūlymų tiek iš jaunimo atstovų, tiek iš jaunimo reikalų tarybos narių. Bet reikia suprasti ir tai, kad kiekvienas dirba savo srityje. Tiesk savivaldybės tarybos nariai: vienas verslininkas, kitas vėl kokiose atsakingose pareigose. Tai jie tikrai neįsigilins tiek, kad aš pasufleruodama jų, tai aš manau, tikrai nieko blogai. Ir vėl daugiausiai daugiausiai vis tiek tai yra tiesioginis mano darbas - formuoti savivaldybės jaunimo politiką. Tai ir formuoju vis tiek pasižiūriu į kitas savivaldybes. Ir tai yra mano prioritetas, mano pagrindinė sritis. Tai mane gal net išmuštų iš to, jeigu ateina visokie pasiūlymai, visai kažkokie nesusieti su mūsų vykdoma dabartine politika.

Iš vienos pusės, vienas jaunimo reikalų koordinatorius savivaldybėje, jis vis tiek negali šimtu procentų apimti visų jaunimo sričių. Aš visada sakau: jeigu norės, jaunimo reikalų koordinatorių iš darbo, tai nėra sunku, sakys – ką tu padarei dėl jaunimo nedarbo, aha, ką tu padarei dėl jaunimo, sakysim, profesinio orientavimo, ką tu padarei dėl jaunų šeimų aprūpinimo būstu, o ką padarei dėl karinės prievolės, ir ką tu padarei, ir ką tu padarei? Ir taip gali eiti ir, eiti, ir eiti, ir eiti, kol galiausiai tais klausimais nieko nedarei. Nu nesvarbu, kad tu tais padarei, bet tais tu nieko nepadarei. [0:30:54] Tai va, tai aš kažkaip iš vienos pusės noriu aktyvių žmonių, bet man labai yra šaunu, kada aš va pateikiu/ Nu, kai ateina, sakysime, dabar pas mus paskutiniai mūsų tokie pasiūlymai dėl reikėjo, dėl naujo jaunimo darbuotojo etato. Tai žinoma, kai ateina iš jaunimo pusės, iš tų, kurie dirba atviram jaunimo centre, mūsų toks prioritetas yra vykdyti projektinę veiklą, kad kuo daugiau pritraukti lėšų, kad galėtumėme savivaldybės tarybai pasakyti: taip jūs skiriate 15 000 [eurų] metams atviram jaunimo centrui, iš kurių daugiausiai yra tik apmokamos komunalinės paslaugos ir etatai, bet visom jaunimo veiklom, mes pritraukiam iš fondų, vėl sakysim, ten apie 90 ar 100 tūkstančių eurų. Tai yra mūsų prioritetas. Ir tada, kada, mes ta kryptimi dirbame, kada jaunimo darbuotojai ne tik dirba tiesiogiai su jaunimu, bet ir su direktore priekyje rašo projektus, rengia projektus, ir dabar, kai ateina tų projektų visų įgyvendinimas, gauti finansavimai, pamatom, kad stinga žmogiškųjų išteklių. Ir štai va, šitas pasiūlymas pateikti tarybai dar vieno jaunimo darbuotojo etato, aišku, ateina iš jaunimo pusės. Bet aš akivaizdžiai irgi matau, ir tada va ir nagrinėjam. Ir tada jaunimo reikalų taryboje ir tariamės, aptariam, kokia tai turėtų būt pareigybė, kiek procentų savo laiko tas jaunimo darbuotojas turėtų dirbti su projektais, kiek jis dar užsiimtų jaunimo informavimu ir konsultavimu, jaunimo taške padirbėtų. Nu tai, ir visi kiti pasiūlymai.

Taip, dabar mes čia turėjome arba, arba, sakysime tą pavasarį patvirtintą jaunimo įdarbinimo vasarą ir integracijos į darbo rinką programos tas pats sukūrimas, kad tokia programa yra reikalinga taip pat ateina iš jaunimo, nes mūsų jaunimo reikalų tarybos narė, jinai padarė tokią mokyklose nepilnamečių apklausą,

ar jie nori vasarą dirbti, ar 18 metų, tai pas labai greitai išleikia jaunimas į Palangą, į Klaipėdą, labai jiems daug yra pasiūlymų, bet kai tau yra šešiolika ar septyniolika, tai vat tam įdarbinimui artimas šitas pasiūlymas, kurti tokią programą, prašyti savivaldybės lėšų, o šiai programai mums šią vasarą prireikė 10 000 [eurų], nes įdarbinom 20 jaunuolių. Tai taip pat, galima sakyti, ateina iš jaunimo. Bet tai yra mūsų toks savitarpio susikalbėjimas, nu, pritariu, ir dirbame kartu. Tai žodžiu taip, toks abipusis. Bet tikrai iš vienos pusės džiaugiuosi, kad jie nepateikia man tokių visiškai tokių kitokių klausimų, nes man pristigtų ir laiko, jeigu tikrai visose visose srityse reikėtų dabar taip aktyviai kurti programas, sakytų – čia reikia, čia reikia, tai tada tikrai pritrūktų to laiko.

I: O, pavyzdžiui, kaip sakote, yra daug sričių. Čia irgi šiek tiek išeinant - daug sričių, visokiausių, pagal ką atsirenkat prioritetus? Ar tai iš finansavimo kažkaip kyla, iš projekto, ar, ar kaip?

E: Nu kaip vis dėlto, kada jau tuos prioritetus mes pasirinkome. Pavyzdžiui, sakysime, jeigu mes pasirinkome [20]15 metais, darėm tokį didelį posūkį. Iki [20]15 metų, mūsų prioritetas buvo atviros jaunimo erdvės seniūnijose. [20]15, dar ir [20]16 metais tai organizavom atvirų jaunimo erdvių projektų/atvirų jaunimo erdvių veiklos projektų finansavimą ir steigėm atviras jaunimo erdves. Pas mus yra rajonas kaimiškas, mes turim vienuolika seniūnijų. Kiekvienoje seniūnijoje, po vieną ar dvi erdves: prie bibliotekų, bendruomenės namuose, ir skyrėme lėšas. Ir taip mes su tom atvirom erdvėm gal dirbom 3-4 metus. Bet kur esmė, kad nebuvo jaunimo darbuotojų. Tiesiog bibliotekininkas ten du kartus savaitėje būdavo su jaunimu, nes vieno jaunimo vėl nepaliksi. Kitur bendruomenės pirmininkas, kitur - kultūros centro koks nors ten meno vadovas. Ir kada pradėjo reglamentuoti šių Jaunimo reikalų departamentas teisės aktus parengė, kas tai yra atvira jaunimo erdvė, jie reglamentavo, kad tai sukurta erdvė jaunimui, kur yra bent 0,5 etato jaunimo darbuotojų. Tik tada aš žiūriu rajone, ką mes turim: susėdome jaunimo reikalų taryba ir žiūrim, ką mes turim. [0:36:52] Iš kur mes gausime penkis etatus dešimčiai erdvių po pusę, tai nenuėisi į savivaldybės tarybą, pro duris neįleis, kai tu paprašysi dešimt darbuotojų. Ir viskas ir tada mes matom stop. Reiškia, mes turim keisti savo prioritetus. Ir tada mes paėmėm tą prioritetą kurti atvirą jaunimo centrą Gargžduose, stiprinti jį, kad jis galėtų aptarnauti seniūnijas, tai tik mobilų darbą. Kad jaunimo darbuotojai vieną kartą savaitėje važiuos į atskiras seniūnijas ir ten dirbtų su jaunimu. Tas projektas mūsų laimėtas projektas buvo didžiulė ta pagalba, nors ir be projekto mes būtume ėję, bet ne tokiais žingsneliais į priekį. Tas projektas mus taip labai pastūmėjo ir dabar, kaip minėjau, jeigu mes atskirą jaunimo centrą įsteigėme, tų trys jaunimo darbuotojų buvo direktorius ir pusę buhalterio, tai įsteigėme su trim ir pusę etato, tai šiandien mes turime 8 etatus po keturių metų. Reiškia, ta kryptis mums pasiteisino.

Yra labai geri atsiliepimai apie mobilų darbą. Mes, jaunimo komanda, iš dviejų darbuotojų suformavome prieš dabar metus, prieš porą, tik gerus, prieš du metus, kada atvyksta jaunimo darbuotojai į penkias vietas, ir dirba su jaunimu. Ateina jaunimas, ir taip tiesiog, ir individualiai, ir grupėse, ir iškart seniūnai

pastebėjo, iš karto atvejo dabar vadybininkai labai tiesiog man raštus rašo, kad - ai, kodėl atvyksta į Agluonėnus, bet mes norime, kad atvyktų ir į Dituva. Kiti rašo: mes norime kad ir į Judrėnus atvyktų. Bet mes turime tik du darbuotojus. Viena komanda, penkios darbo dienos - tai daugiau penkių vietovių, jie nenuvyks. O tokių vietovių rajone – 11 seniūnijų, bet dar vienoj seniūnijoje po kelias vietas ir jie norėtų, kad atvyktų jaunimo darbuotojų.

Tai čia, ką rodo kryptį jaunimo veiklą, na pats tas vykdomas darbas, pati situacija. Kaip ir tenka va pripažinti, kad nepasiteisino, bet ten, kur buvo įkurtos atviros erdvės, tai ten dabar jaunimo darbuotojai ir vyksta. Jie turi tiesiog patalpas ir turi ten ir inventoriaus, vis tiek per projektus ,es leidome įsigyti įvairaus tokio jaunimo užimtumui skirto inventoriaus.

Tai, galima sakyti, niekas nepražuvo, vėjais nenuėjo. Bet ta kryptis pasisuko ir dabar kaip tik esu darbo grupėje, kuriam mūsų rajono strateginį planą iki [20]30 metų. Tai taip kartu su jaunimo reikalų taryba diskutavome, kalbėjome, kad turbūt ir laikysimės tos pozicijos, kad tai ir antra. Ir trečia – mobilių jaunimo darbuotojų komandas. Kada tie darbuotojai yra kvalifikuoti, nes labai daug JRD organizuoja įvairių mokymų, tai yra jau aukšto lygio specialistai, kurie gali labai gerai suteikti tokias pirmą emocinę pagalbą jaunuoliams, ypač kaimuose, kur tikrai yra įvairių problemų, stinga ir darbo vietų, ir užimtumo, ir susisiekimas nėra lengvas. Tai iš tikrųjų tie mobilūs jaunimo darbuotojai labai pasiteisina tada. Taip tos kryptis ir nusistato.

I: Įdomu iš tikrųjų, o sakykit, ar grįžtant prie JRT pačios veiklos? Tai šiaip įdomu, kokiu pagrindu dažniausiai posėdžiai šaukiami, ar kažkaip reguliariai?

E: Koordinatorė sudaro darbotvarkę. Tiesiog jau parengia tą, sakysim, nu visada taip būna, parengia programą naują arba kokius naujus nuostatus. Nu tai kaip aš eisi į savivaldybės tarybą, pirma reikia išdiskutuoti JRT. Kas yra pagrindas. Arba kartais pareina ir kažkokie tokie raštai, kur reikia kažkokios jaunimo nuomonės ar jaunimo pozicijos, tai vieną poziciją JRK gaun tiesiogiai iš jaunimo organizacijų vadovų, bet reikalinga jaunimo reikalų tarybos nuomonė Tai paprastai, kai susikaupia trys keturi tokie klausimai, tada, prieš porą savaitių paskelbiu Jaunimo reikalų tarybos posėdį, suderinusi su pirmininku, ir visada parašau: prašau teikti papildymus darbotvarkei, tai čia gal tuo pačiu susirinkę ir tą apsvarstykim, ir tą apsvarstykim, nes, pavyzdžiui, kad ir Jaunimo savanoriška tarnyba, kuri vykdoma, yra tai tiesiog tie mentoriai, kurie dirba su dabar tiesiogiai, jau turime gerą sistemą, ir dirba su/ ar kuratoriai, mentoriai dirba su savanoriais, nu jie irgi nori atvykti, pasidalinti, informuoti jaunimo reikalų tarybą, nes taip pat yra ir tam tikrų problemų, ir savo pasiekimus nori papasakoti, kad kitais metais tad gal reik padidinti finansavimą, poreikį pasakyti, kad kitais metais planuojame daugiau savanorių. Nu tai taip ir susidaro tos darbotvarkės. Visada būna vienas klausimas iš atvirojo darbo, nes ten visada visokių irgi. Tai, pavyzdžiui, atviras jaunimo centras vykdo projektą sakysim savo, Jaunimo reikalų departamento, ir

teikia iš projekto paslaugas, psichologines paslaugas, konsultacijas jaunuoliams. Ir neįmanoma apmokėti psichologui, nes turi būti psichologas, jaunimo darbuotojas, įdarbintas centre. Ir vėl mums reikia etato. Pinigų nereikia, bet reikia etato, nes viskas yra teisiškai juridškai turi būt tvarkingai. Ir vėl Jaunimo reikalų taryboje svarstoma, kokios mums galimybės kreiptis į savivaldybės tarybą, kad skirtų pusę etato jaunimo darbuotojų psichologinėm konsultacijom, neprašant pinigų. [0:43:42] Ir vėl einame į jaunimo reikalų tarybą, sako, reikia bandyti prašyti, ir vėl nueinam į savivaldybės tarybą, ir gavome, dar pridėjo pusę etato jaunimo darbuotojų be savivaldybės finansavimo. Nu tai tokių problemėlių iškyla ir iškyla, ir tie posėdžiai va tokie mums ir būna.

I: O tada dar vienas iš paskutinių klausimų apie pirmininką tos praėjusios kadencijos, jau kaip ir minėjote, kad buvo iš tarybos žmogus ateinantis. Tai iš pirmininko pusės, ar jaučiasi kažkoks įsitraukimas, galbūt didesnis, galbūt noras pasiūlyti, kaip jisai veikia toje taryboje, kaip atrodo viskas?

E: Nežinau, kaip čia dabar reikia pasakyt. Tai yra vicemeras, tai tiesiog negali kritikuoti, tai viskas, ir visko klausai. [juokiasi] Tada yra tarybos narys praeitoje kadencijoje, ir dabar tarybos narys, Jaunimo reikalų koordinatoriui yra lengviau prikalbinti, įteigti, kad reikia to, tai ano, tai tada dar kažko.

Dabar, jų pozicija yra krauti sau politinį turtą. Iš tikrųjų, kada įkūrėme tą jaunimo parką, atvirą jaunimo centrą, nu tai pirmininkui didelė garbė Jaunimo reikalų tarybos. Jie paskui, kai vyksta jų rinkimai, jie tada rinkėjams sako: va, prisidėjau, mano iniciatyva, čia yra politika, jau yra politika ir mes nieko nepadarysim. Taip yra visoj Lietuvoj. O mano tikslas yra užsidirbti politinių taškų.

I: O iš tos veiklos savivaldybės, jūsų savivaldybės, jaunimo reikalų tarybos, ar kažkaip jaunimo pasitikėjimas padidėja savivaldybėje ar jis kažkaip tai jaučiasi glaudesnis santykis? Ar nesusietumėte šito?

E: Nu kaip, man tik smagu yra tapti jaunimo reikalų tarybos nariai, jaunimo atstovai, jie yra tokie aktyvūs, aktyvūs žmonės. Dabar ką, jau baigia dvyliktą klasę ir du jaunimo reikalų tarybos nariai išvyko studijuoti. Nu gerai, kad dabar mes tas posėdžius dažnai va darom ar kaip, *Zoom* programoj, taigi prisijungia, o taip iš Vilniaus, Kauno parlėkti į posėdžius – nelabai. Ir kol jie buvo čia moksleiviai, tai jų buvo pilna: jie padėjo mums ir per mokyklas ėjome pristatydami jaunimo reikalų tarybos veiklą. O dabar, kad jie yra studentai, jie jau aktyvūs savo studentijos veiklose, tai mūsų rajonui, iš tikrųjų, mano jau mintis yra tokia, kad keisti jaunimo reikalų tarybos nuostatus, ir tiesiog, ypač jaunimo, jeigu Tarybos nariai gali būti 4 metų kadencijai, tai jaunimo atstovai – turi būti rotacija kas du metai. Tikrai taip, tikrai taip norėčiau, nes matau/ nu jeigu tarkim, mes turime ir jaunimo darbuotoją, turim savanorių jaunimo reikalų taryboj, tie, kurie jau čia taip dirba, kurie jau baigia, tai yra puiku. Tai yra stipriausia dalis jaunimo reikalų tarybos. Bet reikia ir tų moksleivių, tai dabar moksleivių atstovų mes praktiškai nebeturime jaunimo reikalų taryboje.

I: Aišku.

E: Na, o kai taip, kaip jie sugeba, tie šeši atstovai perduoti visam jaunimui, nu tai daugiau per savo tas organizacijas, kurioms jie atstovauja. Bet, žinoma, nėra lengva 11 000 jaunimo pasiekti - nei koordinatoriui yra lengva, nei, aišku, tiems jauniems žmonėms nėra lengva. Bet tik tiek, kad mūsų viskas yra vieša. Viskas yra internetinėje svetainėje, taip pat feisbuko paskyrą Jaunimo reikalų tarybos, tiek savanoriška veikla. Viską, viską, mes labai viešiname. Kas domisi, kas nori. Tiesiog, pavyzdžiui, dabar vėl skelbsime jaunimo veiklų projektų konkursą ir paprastai gruodžio - sausio mėnesį jaunimas teikia projektus. Tai vėl - per visas mokyklas, per visas organizacijas, per kaimo bendruomenes, visaip stengsimės pasiekti jaunimą, kad jie pateiktų iniciatyvų, kurias galime finansuoti.

Nu taip ypatingo tokio susidomėjimo, kad jie norėtų iš tikrųjų, jaučiu, kad susidomėjimas yra žymiai mažesnis, palyginus, kas buvo prieš 15 metų. Dabar jaunimas gal darau gal labiau iš tėvų daugiau pinigų gauna. Tai jiems veiklom, nu juos motyvuoti, kad dalyvauti jaunimo iniciatyvų projektuose labai jau nėra taip labai paprasta. Kažkaip pastebėjau, kad jaunimas truputėlį toks toks: ai, čia bus daug dokumentų, čia reiks atsiskaitymų. Kažkaip nu, bet kad yra, yra projektų ir yra tų iniciatyvų, bet čia priklauso, kas yra lyderiukas tos organizacijos, kas yra lyderis mokyklos prezidentūros, ir ką jie nori tokio naujo padaryti jaunimui, ką jie nori suorganizuoti ar kokią akciją, ar ten jie nori aplinką patvarkyti. Turime gražių projektų ir kaimuose, pavyzdžiui, Ketvergiuose, ten ir upelį šiais metais labai gražiai pakrantes tvarkė jaunimas.

I: Aišku. Tai va, galima tada apibendrinant, ką tada išskirtumėte, kokį vieną sėkmės pavyzdį ir vieną iššūkį pagrindinį, kuris toje praėjusioje kadencijoje įvyko? Kas ryškiausiai Jums atrodo? [0:50:40]

E: Praėjusioje kadencijoje, kad šiandien mes grįžtam į kokius metus?

I: [20]15-20[19]

E: Na, žinoma, kad iššūkis buvo tas Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos finansuojamas projektas. Tas trimetis projektas, [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas] Nu tai iš tikrųjų iššūkis buvo didžiulis, bet dabar turime gerą rezultatą, ir dabar kasmet atvažiuoja, šiais metais buvo iš penkių savivaldybių atstovai, tiesiog pasižiūrėti mūsų jaunimo parką, pasižiūrėti jaunimo centrą ir tas kūrybines dirbtuves, ką gali padaryti iš seno garažo. Tai yra toks rezultatas, ir kada centras yra vienas pirmaujančių Lietuvoje. Toks jau, nes nu labai entuziastai jaunimo darbuotojai yra ir, ir direktorė viena (dabar motinystės atostogos), ir kitą direktorė. Tai tai čia yra labai labai sėkmės dalykas toks, kada tu pamatai, kad tavo jaunimo darbuotojai kasmet yra departamento apdovanojami, tai du darbuotojai stipendijomis, o visoje Lietuvoje ten yra skiriamos ar 8. Tai kai 2 tavo rajono gauna, tai čia didelė paskata stengtis ir dirbti, ir džiaugtis tais pasiekimais. Ir tas mano prisidėjimas, žinoma, jis nėra labai akivaizdus, bet iš tikrųjų tai yra visos teisinės bazės parengimas, paruošimas, ir tai yra mano/ Gargždų jaunimo atviras

jaunimo centras yra tiesiogiai kuruojamas koordinatoriaus. JRK neša visą pilną atsakomybę už šią centrą, už veiklas ir visus darbuotojus. Tai čia džiaugiuosi. Džiaugiuosi socialine veikla ir mobiliu darbu. O ką dar nesėkmės reikia kokios?

I: Tai nebūtinai. Tiesiog va, kalbant apie, apie jaunimo reikalų tarybą irgi, kaip supratau, apskritai, kaip Jūs įvertintumėt, ar veikia, ar neveikia pati taryba pas Jus?

E: Veikia, veikia, puikiai veikia. [juokiasi]

I: Dar gal aš tiesiog galvoju. Dar įdomu, kadangi su daug ką kalbuosi, ar Jums teko bendrauti su kitais jaunimo reikalų ekspertais apie jaunimo reikalų tarybas?

E: Labai daug kalbam. Žinokit, dar taip pakalbam. Žinokit, labai daug kas priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus pozicijos. Pavyzdžiui, jaunimo koordinatorius galėčiau užimti tokią poziciją: gerai yra jaunimo reikalų taryba, JRK į ją neįeina, tik sekretorius; viskas – pirmininkas tegu inicijuoja posėdžius, tegu pirmininkas sudaro darbotvarkes tegu pirmininkas, taigi čia pirmininkas, jaunimo reikalų taryba tegul siūlo darbotvarkes. Nu ir gerai, gal ir bus kokie trys posėdžiai per metus, bet mano kita pozicija yra – mūsų pozicija yra, kad posėdžiai būtų 8-10 per metus, ir kad visuose klausimuose jie būtų aktyvūs. Ir jie yra aktyvūs, kad aš pateikiu tuos nagrinėti klausimus, parengtą medžiagą, ir tai gaunu labai daug iš jų tada. I idėjų gaunu, ir pasiūlymų gaunu, ir visai nesvarbu, kad tas pirmasis pajudėjimas yra iš mūsų pusės. Man šita pozicija tikrai yra priimtina, man ji patinka, taip dirbau nuo pat pradžių, taip ir dabar dirbu.

Ir su apskrituoju stalu yra truputėlį kitaip. Ten jau yra nevyriausybinis sektorius. Visada toks būdavo tamprus mūsų bendradarbiavimas ir apskritajam stalui mes visada skyrėm padidintą finansavimą. Nu žinot, per projektines veiklas, bet visada patariu, padedu, kiek tik galiu, bet aš negaliu tenai jau taip vairuot, kaip galim vairuot JRT. Tenai jau tenka, nevyriausybinis sektorius jos visai atskirai.

O jų reikalų taryba, jeigu mes su pirmininku sutariam ir pirmininkas yra tikrai patenkintas, jisai džiaugiasi, kad pateikiu atskirus klausimus, paskui jie papildo dar kitais klausimais. Nežinau, man viskas sklandžiai, ir tada sklandžiai yra/ Yra it tokių klausimų, kad kartais jaunimo reikalų taryba nusprendžia, tada reikia įtikint merą, kad pritarų ar ten, sakysim, vicemerus ar direktorių. Tai aš dažnai paimu jaunimo reikalų pirmininką po paranke ir einam kartu.

I: Ir pavyksta įtikint? [0:57:00]

E: Ir labai pasikeičia ta pozicija, toks požiūris: aha, čia ateina savivaldybės tarybos narys su koordinatorė. Iš karto jau viskas solidžiau ir rimčiau. [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas]

I: Supratau. Tai tvarkoj, iš mano pusės tai tiek klausimų.

E: Kol Jūs rašot darbą, tai jeigu kils klausimų, drąsiai man rašykit, į elektroninį rašykit klausimus. Aš tikrai daug nepaliečiau dar daug. Rašykit, klauskit, kada jau eigoje rašysit savo darbą.

I: Ačiū, labai, aš dar rašysiu iki pavasario. Tikiuosi, kad pavyks. Tai čia dar ir dar ilgas darbas iš tikrųjų laukia, bet dabar matau, kad tikrai labai įdomu. Tai ačiū Jums tada.

Atsisveikina ir baigia pokalbį

Interviu nr. 7

Informantas: Panevėžio miesto savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. gruodžio 21 d., virtualus susitikimas

Prieš įrašant atsiklausama ar galima įrašyti, trumpai pristatomas klausimynas.

E: Taip taip, suprantu, įsirašinėkit, neskelbsit viešai,

I: Iš tikrųjų, nuasmenintai viskas bus/ Taip, nes tiesiog čia žinot, tokie akademiniai reikalai. Tai tada, ilgai negaištant, galime ir pradėti. Tai pirmiausia, šiaip norėčiau paklausti apskritai, kaip jūs įvertintumėte savo savivaldybėje jaunimą? Ar jisai yra aktyvus, ar apskritai veiklus ir įsitraukia ne tik į savivaldybės veiklas, bet ir pats kažką organizuoja? Čia tiesiog tokiam bendram kontekstui. Tai čia ir gali būti apie praėjusį laikotarpį, bet gali būti ir apie dabar.

I: Iš tikrųjų, tai mūsų miestas yra toks specifinis, nes labiausiai jaunimas yra laikomas tas iki 18, nu maksimum, iki 20 metų. Tuos vyresnius yra tikrai daug sunkiau pritraukti, tai kalbinti, kai kalbam, ar jaunimas yra aktyvus, tai būtent tas jaunasis ar jaunimas, kuris yra mokyklinio amžiaus, tai yra be galo aktyvus, studentų mes turime labai mažai, iš tikrųjų, nes turim porą aukštųjų mokyklų, tai nebent studentų atstovybės kažkiek tai dar, bet tikrai nėra labai aktyvūs tie būtent studentai. O kalbant apie dar vyresnius, tai juos dar sunkiau įtraukti. Dabar, paskutiniaisiais metais, yra atradusi pora naujų organizacijų, kurios vienija jaunas šeimas, nu tai va jau dabar šiek tiek to tokio aktyvesnio jaunimo ir vyresniųjų tarpe turim. Turim mamų aktyvią organizaciją ir man labai gerai buvo pačiai pasibandyti, kaip iš kitos pusės viskas atrodo. Tai va, tai labai smagu, kad to jaunimo atsiranda ir vyresnio, kad galima būtų atstovaut, o šiaip tai pats tas jaunasis mokyklinio amžiaus jaunimas, tai tikrai aktyvus, gan stipriai veikia ir tos jaunimo organizacijos, kur irgi pagrinde, kviečia jaunesnius. Nu ir dar skautus turim, kurie aktyvūs ir

ten jie turi vyresnių, sakykim, atstovų, ar ne. Bet viskas priklauso nuo lyderių – nu viskas su jaunimu, kol jie yra mokykloje, jie veikia, jie daro daug, bet jie gi visi įstoja į Vilnių, į Kauną ir išvažiuoja visam, ir paskui vėl atsiranda, kad labai nėra, nu būna tokiom bangom. Yra ten tie aktyvūs lyderiai, jie ten daug veikia, daug daro ir būna didžiulis pakylėjimas to jaunimo veikimo. Tam tarpe ir paskui galiausiai jie išvažiuoja, nu vat ir tada viskas vėl nuslūgsta. Tai žodžiu taip, kai atsiranda lyderių, tai jaunimas būna labai aktyvus, o šiaip tai labai vidutiniškai vertinčiau. Apibendrintai, žinai, nu tie organizuoti jaunuoliai, jie visada bus aktyvūs, tie tokie, kur dalyvauja. O kalbant apie kitą jaunimą, mes turime neseniai atsiradę, neseniai jau ketvirti metai tokį jaunimo centrą, ten renkasi, jie irgi savotiškai aktyvūs, bet kitose sakykim veiklose savo.

I: O pavyzdžiui, apie jau kalbant savivaldybę, jeigu organizuoja kažkokius, nežinau, renginius ar kokius kitus formatus, tada jaunimas įsitraukia ar, ar iš jo pusės labiau ateina toksai poreikis?

E: Jeigu inicijuoja jaunimas jie išsako, kad jie norėtų, tai aišku, jie įsitraukia, nereikia jų kviesti per prievartą. Bet jeigu, sakysim, tai būna iš mūsų, nu, sakykim, būna aktyvesnių administracijos narių, kuriems tam tikra tema aktuali, pavyzdžiui, savanorystė, tai jie labiau nori ta tema pasidaryti, nu tai tikrai tenka ko ne varu vatyti, kad tiktai kalbina ir jaunimo centrą kviečia... Nu, iš esmės, jeigu jie jau inicijuoja tada tikrai daug paprasčiau, negu primesti, tai stengiamės kažkaip, kad viskas, ir kiltų labiau iš jų, nes, nereikia pradėt patiem skambinėt ir sakyti, kad jūs būkit.

I: O pavyzdžiui, kaip šito pasiekėte, kad iš jų kiltų, ar kažkokias nežino projektus taikot ar kažkaip?

E: Nu, finansuojam ten tuos projektus jaunimo organizacijų, tai kaip savivaldybė mes vis tiek kiekvienais metais konkursą, dabar ir padarėm, čia ne dabar, o [20]18-tais metais paskirdavom dar ir iniciatyvas, tai reiškia, kad būdavo projektai tiktai kartą metuose ir mažosios organizacijos, na, jeigu jos nespėjo parašyti arba pinigai išdalinti, tai metų pabaigoje atsiranda, kokiomis iniciatyvomis, tai nebėra. Tai padarėm vieną papildomą konkursą, kuris būtų metų eigoje, kad iš esmės tų pinigėlių pasiliktume iniciatyvom, nu nedaug, ten iki 300 [eurų], bet kartais tam renginukui tiek ir reikia. [0:05:13] Tai va, tai per tas iniciatyvas kažkaip skatiname. Jaunimo centras, iš tikrųjų, klausia, juo tas jausmas, socialiai pažeidžiamas labiau jaunimas, ko jis nori, iš jų gaudavom kažkokį poreikį, įvairios organizacijos, apskritasis stalias atliepia organizacijų poreikį, Jaunimo reikalų taryba vėl, sakykime taip pat. Tiek stengiamės labai nustatyti, įtraukti į tą jaunimą, nu ir jei pas mus buvo kaip, pavyzdžiui, labai ane, sugadinta, tai jie vėl patys ten ateina į tuos svarstymus, savivaldybėj mąsto, ką ten daryt su tuo *skeitparku*, išsako savo nuomonę, reikalavimus, nes tie dėdės patys nevažinėja su tom riedlentėm, o kad ir iš jų būtų. Ir tada, kai jie pamato, kad nu va juos įtrauks, tada ir jie patys renginius daro, su tom riedlentėm. Nu žodžiu, kaip labiau įtrauksi jaunimą, tuo daugiau ir tos iniciatyvos.

I: Supratau, o tada va iš savivaldybės pusės, kokie yra prioritetai jaunimo srityje, nes minėjote, kad vis tiek dažniausiai aktyviausias tas jaunimas yra moksleivių. Tai ar kažkaip pagal amžių išsiskirsto ir visus bandot pasiekti?

E: Savotiškai bandom pasiekti visus ar ne, nusimatom įvairiausius, taip sakykim, planus, kai darom, tai stengiamės, kad būtų, kad būtų kuo plačiau apimtas tas jaunimas. Tai va ten irgi buvo vienais metais susiplanavę, kad būtina kokia nors asociacija su jaunom šeimom įsikurt. Tada mes bandėm ją kurti ir mum tikrai nepavyko, bet kai atsirado vat pačios mamos, kurios norėjo susiburti, tai susibūrė. Iš esmės, tikrai mes galvojame ir bandom kažką pritraukti, būna tikrai sudėtinga, o šiaip prioritetai, nu vėlgi. Žiūrim, kokie, sakykime, nacionaliniu mastu, kokie yra tie prioritetai, dabar savanorystė labai akcentuojama. Tai irgi stengiamės tą jaunimo savanorišką tarnybą, kad būtų įgyvendinama, pinigų nusimatome, kad jau prisidėti, kad savanoriai galėtų savanoriauti ir būtų organizacijų, darbo su jaunimu formų įvairių, ar ne, ta plėtra būna vienas iš prioritetų. Mes turim jaunimo centrą, kuri nepavaldi savivaldybei, na, vėlgi, dar vieną erdvę ne labiau centre. Nu, nes kol kas visos veiklos vyksta centre, tai norėtume dar, kad toliau nuo centro nutolę rajonai turėtų tą erdvę, tai va čia būna dažnai iš prioritetų, kuriuos įtraukiam į planus. Gatvės darbas su jaunimu irgi jau kuris laikas bandom. Įvairios tos formos su jaunimu. Nu tas pats tai kaip prioritetas yra ir jaunimo dalyvavimas, ir įgalinimas, tiesiog, kad galėtume mes jiems suteikti tų galių išsakyti tas savo nuomones, kad ta jaunimo reikalų taryba veiktų kokybiška ir atstovautų tą jaunimo darbą.

Aišku, tyriai vėlgi kad tai, ką mes darome, atlieptų jaunimą, net jei jis ir visai neateina į tas tarybas, ar mes jį išgirstam konkrečiai nuomones. Tik bent jau per tyrimus kažką tai sužinotume. Šiais metais tai irgi buvo atliktas tyrimas, dabar metų pabaigoj turėtų būti jau ir rezultatai, na žodžiu, dar neturiu, bet jau kad galėtume atnaujinti tą jaunimo problemų sprendimo planą, ar ne. Tai vat tai tokie pagrinde tie prioritetai, ar ne.

I: Aha, labai įdomu. Šiaip labai dar klausimų kyla, pavyzdžiui, ar kažkaip savivaldybės dokumentuose tai yra, ar įrašyta, tie prioritetai ar kažkaip natūraliai?

E: Strategijos būna prioritetai, na bet strategijoje būna labiau sakykime, per tas nevyriausybinės organizacijas jaunimo ir šiaip bendrai tikrai jaunimo įgalinimas. Kiekvienais metais tvirtinant biudžetą yra tokia pas mus programa, kur irgi numatoma prioritetai, kam bus skiriami pinigai. Tai va ten atsiranda tos priemonės, prioritetai ir, aišku, tas jaunimo problemų priemonių sprendimo planas. Tai jisai yra pasirašomas keliems metams ir vis atnaujinamas atsižvelgiant į jaunimo poreikius. Tai va tas tyrimas jau dabar ir buvo atliktas, kadangi tas planas baigia galioti, ir, žodžiu, kitais metais rengsim naują, tai kad būtų pagal ką rengti, tai buvo tas tyrimas. Ir aišku, nu JRT veiklos planas, kaip dokumentas, kur sugula

tie prioritetai, koordinatoriaus veiklos planas, kur vėlgi yra prioritetai. Tai va šitie dar dokumentai.
[0:10:07]

I: Supratau, o sakykit, labai įdomu dėl tų mamų, iš tikrųjų dėl tų jaunų šeimų asociacijos, nes tai irgi kažkaip taip dar nesu labai girdėjęs, su daug bendravau, bet niekas neužfiksavo tokio. Tai va sakėt, anksčiau šiek tiek įsikūrė. Tai gal gali trumpai papasakoti, kada ir kaip įsikūrė? Na, šiaip labai įdomus toks formatas kitos.

E: Suprantate, ten tikrųjų viskas žinot, kaip ir visur priklauso nuo lyderio. Grįžo tokia jauna mama iš užsienio čia auginti vaikelio, na ir ji buvo įpratusi užsienyje aktyviai veikti, o čia žinai, grįžo viena, kaip ir draugių nėra, nei ką nei kur išeit, nei ką daryt ir padarė feisbuke *eventą* tiesiog „Mamos, varom kavos“. Atsidarė ten tokia nauja kavinėlė prie *skeitparko*, ir, žodžiu ji padarė tą *eventą*, kad mamos varom kavos, nesvarbu, kaip atrodo, ten galvos gali nesišukavusi, svarbu su vaikais tos kavos išgerti. Ir esmė tame, kad ji padarė tą *eventą*, pamatė, kad tų mamų ten jėzau, šimtai, kad dalyvaus, suprato, koks yra tas poreikis, ir/ Ar girdit mane, man kažkaip užstrigo?

I: Girdžiu, man irgi užstrigo, bet garsas yra.

E: Aha, gerai. Nu žodžiu, tai pažinojo tokią trenerę, susitarė su ta trenere, kad pravesių su vežimukais treniruotę, nes supratau, kad į tą kavinę, kur sumaniau, kavos netilpsim. Nu va, tai ji dar ten padarė plius treniruotę, susirinko nemažai ten tų mamų ir ji padarė, kaip tradiciją tiesiog, kad varom tos kavos. Ir dabar pati organizacijas, taip ir vadinasi, „Mamos, varom kavos“, nes čia buvo ta pradinė tokia idėja. Nu va, ir atsirado tokių aktyvių mamų, jos pradėjo galvoti, ką daugiau padaryti, rašyti projektas įvairius. Tai vat man ir pačiai teko dalyvauti visokiose mamyčių verslumo ugdymo mokyklose, ir rašo vat savivaldybei projektus, ir visokios paskaitos, užsiėmimai su vaikais. Tas pačias treniruotes su vaikais irgi vat pati irgi lankydavau su vežimuku mes ten sportuodavom. Iš esmės tai tikrai atsirado daugiau veiklos toms mamoms, kurios būna namie, mažiukus tuos augina, ir nebūtinai ten turi draugių su panašaus amžiaus vaikais, arba tiesiog nori ką nors nuveikti. Verslumo įgūdžius ten ugdėm, nu žodžiu. Iš esmės nuo to viskas užsikūrė ir galiausiai tai tapo tikrai nu vat mamas ir jaunas šeimas vienijanti tokia organizacija.

I: O kuriais čia metais įsikūrė?

E: [20]18. [20]18 ir jos jau tada varė tos kavos. Tai vat aš galvoju, ar jos oficialiai įsiregistravo [20]18 aš negaliu pasakyt, bet pats judėjimas prasidėjo [20]18.

I: Supratau, labai įdomus, iš tikrųjų, toksai variantas. O, sakykite, dar jas minėjot dėl to tyrimo, kur savivaldybė daro dėl jaunimo poreikių, o kažkaip ar juos reguliariai darot, ar kai kažkokie klausimai išskyla?

E: Mes turime tą planą, tą priemonių sprendimo, nu ir jis iš esmės turi atliepti jaunimo poreikius. Tai mes darėm [20]17-[2018] m. tokį tyrimą, bet mes padarėme patys daugiau su tokiom fokus gupėm tą tyrimą. Darėm iš įvairaus amžiaus, įvairių sričių, aktyvaus-neaktyvaus jaunimo, tai žodžiu, tokias grupes, su jais kalbėjom tam tikrais klausimais ir paėmėm jau tą tyrimą. Šiais metais buvo nuspręsta padaryti tyrimą per mūsų kolegiją – apklausa buvo siunčiama, kad daugiau jaunimo apklaust. Tai vat dabar pagal tą apklausą, kurios rezultatams gausime, vėl bandysime kurtis tą priemonių planą, pagal kurį turėtų ta jaunimo politika būti pasirinkta.

I: Supratau labai įdomu. Pasakykit tada, jau pereinant/ kažkaip nenoriu užlaikyti labai, pereinant jau prie jaunimo reikalų tarybos veiklų nuo 2015-tų metų (nežinau, gal ir kažką dar iš anksčiau jeigu kažką atsimenate, irgi įdomu), tai apskritai, kaip vyksta rinkimai į tarybą? Tiek iš jaunimo pusės ir kaip atsirenkate žmones, kurie iš administracijos ar savivaldybės tarybos ateina? [0:15:00]

E: Tai iš esmės, [20]16 metais jau taryba buvo tris kartus pasikeitusi, todėl, kad ten buvo labai įvairiausių pykčių. Žodžiu, du būna visko. Seniausia praktika yra ta, kad apskritis stalas deleguoja jaunimo atstovus, kaip organizacijų sąjunga apskritis stalas. Žodžiu, jie deleguoja atstovus į JRT. Tada, kai, sakau, pradėjau dirbti, gavosi, kad su apskrituoju stalu buvo didžiulis konfliktas, atšaukė jie jaunimo reikalų tarybos narius ir reikėjo atstovų, PASas (tai čia apskritis stalas) nedelegavo, tai tada mes darėm viešus rinkimus, kai bet kas galėjo dalyvauti tuose rinkimuose, išsirinkom tuos vos atstovus, kurie paskui jau praktiškai iki [20]19 metų jau pasikeisdami, bet dirbo ten, toje JRT. Tai ten buvo tiesiog vieši rinkimai, bet kas ir skelbėm visur, visaip, kad siųsk savo CV ir motyvacinį, tada buvo jaunimo susirinkimas, kur irgi bet kas galėjo dalyvauti organizacijos ir bet kuris jaunuolis iš gatvės. Nu ir tiesiog balsavom ir taip išsirinkom. O paskui, kai vėl jau atsikūrė Apskritis ir ten aktyviai pradėjo veikti, tai dabar iš esmės yra, kad deleguoja Apskritis stalas. Jei/ seniau būdavo praktika, kad Apskritis stalas deleguoja tik iš savo narių, dabar jau apskritis stalas gali deleguoti iš bet kur, jie vėlgi taip pat skelbia, kad atsiųsk savo CV ir gyvenimo aprašymą, motyvacinį laišką, ir paskui tiesiog daro ne visuotinį jaunimo susirinkimą, o daro tiesiog Apskritojo stalo asamblėją, kurios metu yra išrenkami tie jaunimo atstovai. Vat kol kas praktika tokia.

I: O tada iš savivaldybės pusės - žmonės, kaip ateina - ar savanoriškai, ar jūs atrenkate?

E: Nei aš atrenku, nei savanoriškai. Meras paskiria. Pas mus, pavyzdžiui, žinau, kad kai kur būna iš administracijos, o pas mus visi yra Tarybos nariai, o jau tarybos nariams aš jau nepaliepsiu, kažkas kitas nepalieps, tai iš esmės meras paskiria ir mes jau pasirašom. Tai čia jau nebe nuo mūsų priklauso.

I: Aha, aha, supratau, čia buvo ir anksčiau, šitaip. Ar čia visą laiką?

E: Jo. pas mus, pavyzdžiui, visą laiką buvo tik iš tarybos. Dabar, man atrodo, gal ir reglamentuota yra, kad tik iš tarybos gali būt, kad negali būti administracijos atstovais. Kad turėjo pasikeisti, kai aš

išeidinėju – nebepamenu. Bet iš esmės pas mus visada buvo tik kai Tarybos nariai, ne administracijos, ne dar kažko, o grynai Tarybos nariai.

Iš tikrųjų tai yra gerai. Yra plusas todėl, kad jeigu mes norime, kažką tai prastumt į tarybą, jų penki tarybos nariai žino tai. Bent jau palaiko. O jei jie dar iš valdančių – tai iš viso.

I: Aha, supratau. Aha, pavyzdžiui, jau galime priėti prie pačios veiklos pereiti. Jeigu yra tarybos nariai, tai kažkaip po ar dažnai tenka svarstyti tokius klausimus, kurie eitų į tarybą, ar tai labiau tokio administracinio pobūdžio? Nes tai ir irgi, kiek bendravau, tai labai skirtingai. Vieni kartais tiesiog apsieina su paprasčiausiais kažkokiais nutarimais, kur gali pasirašyti administracijos direktorius, o va kitiems reikia eiti į tarybą. Tai kaip pas jus, kokie klausimai?

E: Įvairi būna įvairių klausimų, labai viskas/ Šiaip jaunimo reikalų tarybai, ji ką daro - teikia siūlymus, rekomendacijas kažkokias, nu tai nebūtinai čia JRT sugalvojo savivaldybės taryba ir patvirtins. Bet iš esmės, kaip pas mus, tai savivaldybėj politika tokia, kad viskas ateina apie finansavimus ir va tokias kažkokias didesnes tvarkas, tai viskas eina per Tarybą. Tai reiškia, nu, pavyzdžiui, jeigu mes sumąstom, kad reikia keisti Jaunimo projekto nuostatus, tai mes eisim į Tarybą. Dabar, va, pavyzdžiui, ne per seniausiai buvo patvirtinta Jaunimo užimtumo programa. Tai reiškia, vasarą tikimės, kad bus finansuojama jaunimo vieta sėkmingai įsidarbinti vasarą. Tai žodžiu, šitie, sakykim, irgi, kadangi susiję su finansavimu savivaldybės, vėlgi, buvo Tarybos sprendimas ir keliavo į Tarybą. Jaunimo reikalų taryba prašo statyti jaunimo centrą, nu siūlo, ne prašo, sakykim. Tai vėlgi vėl kelias į Tarybą, kadangi jaunimo centras yra savivaldybei pavaldi įstaiga ir taryba sprendžia, kiek ten tų etatų iš esmės. O jeigu, pavyzdžiui, kalba eina apie mažesnius kažkokius klausimus, nu, pavyzdžiui, kelionės išlaidų kompensavimas. Ten mums užtenka ir administracijos direktoriaus įsakymo. Arba kažkokie tai, nu minimaliai, kažko, kai reikia, sakykim, tai gali būti, kad ir administracijos direktorius. Gali būti, kad rekomendacijos ar siūlymai būna tam tikram skyriui, pavyzdžiui, moksleivių sąjunga ar jaunimo reikalų taryba prašo tyrimą padėti. Vėlgi, būna siūlymas tam tikram skyriui, sakykim, pasidalint su mokyklom.

Įvairaus lygio būna tų siūlymų ir rekomendacijų. Tai sakau, kuo tie siūlymai yra labiau susiję su finansais, tai tuo labiau tikėtina, kad reiks eit į Tarybą. [0:20:30]

I: Supratau, o tada, o kokių pagrindų šaukiat tuos susitikimus JRT, ar reguliariai vyksta?

E: Bent jau seniau, sakykim, kai aš dirbau, mes buvome su jaunimo reikalų tarybos susitarę, kad paskutinį mėnesio antradienį mes turim posėdį. Dabar va šita nauja taryba, kur pasikeitus, aš dabar vat atėjau, praktiškai vieną posėdį tik teturėjau, - jie neturi reguliaraus kažkokio tai grafiko, bet, kaip suprantu, tai susitinka pagal tai, kiek yra klausimų. Tai vėlgi, dabar mes turėjome, sakė, nemokestinis, neturėsime, bet ir pagal nusimato posėdis, nes yra klausimų. O kas, sakykim, nu, kiek ir ką spręsti, tai priklauso, ir aišku, nuo pirmininko, kuris dabar/ Paskutiniu metu iš viso tas pirmininkas, ir anksčiau

pasitaikė tokie lyderiai, kure patys įtraukimą į iniciatyvas, patys kėlė klausimus, patys siūlo, ką galėtumėm spręsti. Ir, jeigu mes žiūrim, mum pagal veiklos planą reikia tą daryti, tą daryti, nu, taip va, jeigu lyderis yra tos JRT pirmininkas, tai ir iš jo kyla klausimų. Kartais ir patys tarybos nariai, tiek jaunimo, tiek savivaldybės tarybos atstovai iškelia tuos klausimus. Ir, aišku, aš pati, sakykim, jei reikia pasitvirtinti tvarką kažkokią, tai aš įeinu pirmiausia jaunimo reikalų tarybą, parodau jiems, kas, čia yra, jie, kaip ir pritaria, siūlo, ką pakeist, ar eiti toliau, ar pakoreguoja. Nu tiesiog, pasitikrinu, gaunu tą pritarimą ir tada keliauju toliau - ar prastas direktoriaus įsakymo, ar ten tarybos sprendimu. Jo, tai įvairiai. Aišku, dažniausiai tai būna koordinatorius ir pirmininkas. Pavyzdžiui, buvo laikas, tikrai, pirmininkas buvo toks, nu, jis buvo iš tarybos – ne iš jaunimo, o iš tarybos pirmininkas buvo. Ir jis praktiškai, nu, darbotvarkės nesudarinėdavu, sudarinėdavau aš, aš kiekvieną posėdį turėdavau po 10 klausimų, aš pasakau, jis taip, aš nusiunčiu jam darbotvarkę, gerai, sako, siųsk, išsiunčiu, susitinkam, aš visus klausimus pristatau, jie ten pritaria, nepritaria pasisukioja ir viskas. Tai atsiranda figūrų, jie ten patys kirbina, ten dar tą reikėtų, tą reikėtų – kartais maksimalistai tie jaunuoliai, aš juos kartais raminu, kad dar palaukit, nu ar čia tikrai taip skubu. Ten po 10 klausimų, mūsų posėdžiai būna iki 8-9 [valandos], diskutuot, nu jau žinai, jau visi pavargę. [juokiasi]

I: Aha, tai jaunimas, kažkaip tai, pats ateina irgi su klausimais, kaip supratau, ar ne?

E: Jo, jo, iš tikrųjų, jeigu yra kur lyderis. Sakau, jeigu būna, kad tas jaunimas išrinktas, nu ir tikrai, ne visi jie nori tos klausimus. Bet ir dabar, pavyzdžiui, iš tų 5 atstovų ne visi lyderiai. Yra 2-3, kurie kelia tuos klausimus ir inicijuoja kažką, o kiti daugiau balsuoja kažkiek.

I: Supratau, va, tarkim, aš dar pamiršau pirmai paklausti. Pas jus apskritai, kaip esate nusimatę, nes irgi vienur vienaip, kitur kitaip - ar jaunimo atstovus kas du metus renkate ar visai kadencijai keturiems metams?

E: Seniau buvo keturiems metams, dabar – kas du.

I: Tai čia nuo šios kadencijos jau kas du, ar ne?

E: Taip. Tai praktiškai pavasarį lyg tai jau reikės rinktis.

I: Aha, supratau. O tada irgi labai įdomu dėl tų visų pasiūlymų ir kaip JRK vaidmenį tada įvardintumėte? Nes vienas yra ant popieriaus, o kitas yra ką iš tikrųjų daryti reikia. Va, kaip minėjote, kad reikia JRK kartais atsinešti tuos klausimus. Ar dažnai apskritai tai tenka daryti?

E: Būtent dėl darbotvarkės klausimo?

I: Na, ir apskritai dėl visos JRT veiklos, kiek jūs esat pati įsitraukusi, šitą?

E: Nu, iš esmės, nu daug. Aš manau, kad daug. Todėl, kad aš parašau protokolą, aš parašau visus pasiūlymus, aš turiu juos visus išsiųsti pasiūlymus, ką jau jie ten padarė. Tai iš esmės, kad JRK išsiunčia siūlymą į savivaldybės administraciją, tai reiškia, kad tas siūlymas atkeliaus JRK, ir jis turėsiu jį daryt. [juokiasi] Nes, iš esmės, JRT siūlo, administracija gauna tą raštą, kad Jaunimo reikalų tarybos siūlymą, bet kai jaunimo reikalai, tai kas sprendžia? JRK. [0:25:24] Nu tai aš darom, kad reikia kažką daryt. Iš esmės tai JRK susigalvoja, JRK reiks ir padaryt. Tai ši tikrųjų, labai sunkėja tas darbas.

O dėl pačių tų klausimų, nu tai irgi sakau, dažnai JRK inicijuoja ir pagal tai, ko reikia. Nu gauname iš departamento [JRD], sakykime, užduočių, ir iš savivaldybės kažkokių užduočių, ką reikia padaryti, ko trūksta ar ten kliūna, ir tikrai būna, kad ir aš nemažai tų klausimų, keliu, ir, aišku, tai, ką jie kelia, man vis tiek reikės padaryti.

I: Suprantu. Tai tada dar aš nežinau, galvojau, kaip ir jaunimo įsitraukimą aptarėm. Tai gal galim kažkokių tada konkrečių pavyzdžių, jeigu atsimenate anksčiau, pavyzdžiui, kokius porą sėkmingų kažkokių kuriems labiausiai įsimintinų tų pasiūlymų, kas gal iš jaunimo, kas iš jūsų atėjo ar kas buvo įgyvendinti?

I: Aha, čia Jūs kalbate nuo [20]15 [metų] kažkur, ane? Tai aš, pavyzdžiui, kai jaunimo centras. Iš esmės, kad jaunimo centras atsidarytų, pasiekė jaunimas, nes jaunimas ėjo į posėdžius, į tarybos posėdžius ir aiškino tarybos nariams, reikia, jie darė įvairiausių susirinkimus, jie teikė įvairiausias analizes, jie ieškojo vietos, siūlė savivaldybės tarybai. Žodžiu, viską labai aktyviai darė, ir praktiškai jaunimas, ir pasiekė, kad jaunimo centras atsidarytų Panevėžio mieste. [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas] Bet, iš tikrųjų, tai ne tik jaunimo reikalų taryba, bet praktiškai jaunimas pasiekė šitą.

Kaip jaunimo reikalų taryba, mes/ Dabar galvoju, gal [20]17 metais pradėjom tokį dalyką kaip vasaros praktika. Kažkaip iškilo tas klausimas, va ką veikti jaunuoliams vasaros metu. Dirbti ne visi nori, kas nori - ne visada įsidarbina, ne per daug ir pas mus, nekurortinis miestas, darbų nėra tiek daug. Bet, sakykim, grįžta studentai, kurie gyvena Panevėžyje pas tėvus, mokiniai turi laisvas tas vasaras. Tai mes nusprendėme padaryti tokį projektą vasaros praktika. Ir čia grynai JRT. Mes ten darėm įvairiausių susitikimus su verslo atstovais, su savivaldybės, surašėm didžiausią sąrašą, kas priimtų tai praktikai. Ta praktika toks kaip, juokiasi iš mūsų, kad pasižaidimas – kas čia yra tos dvi savaitės. Bet čia buvo tokia, dvi savaitės, kai kas ir mėnesį, buvo tokiam pasižaidimui, ir pasižiūrėjimui, kas yra tai per darbo vieta. Tai va. Tai savivaldybių skyriai buvo be proto populiarūs ir į juos ėjo studentai, kurie studijuoja, pavyzdžiui, architektūrą Vilniuj ar Kaune, jie grįžo čia, kad galėtų savivaldybės architektūros skyriuje atlikti tą praktiką. Ir komunikacijos, ir socialinis, nu labai ten savivaldybės ribotą susidarius. Kai kurie jaunuoliai nuėjo ir į verslo įmones, į administracinius darbus. Nu žodžiu, tai va tas projektas buvo visai pasisekęs ir jis kelis metus dar tęsėsi. Dabar šiais metais buvo labiau paruošti tą įdarbinimo programą,

tai va nežinau, ar šalia dar eis praktika kaip praktika, nes dar yra ir savanorystės, žodžiu – viskas persipina ir ką čia bedaryti. Bet iš tikrųjų, buvo nu tikrai labai, sakau, važiavo jaunuoliai Kaune, Vilniuj studijuojantys, buvo čia pas tėvus Panevėžy, kad galėtų va tą praktiką atlikti. Ir kai kam netgi paskui buvo kalbos, kad siūlyt sako, gal, kai pabaigsi studijas, gal norėsi apie tą darbą pagalvot, nu tai vat. Tai šitas projektas, sakau, irgi toks vienas kaip.

Kas dar, pavyzdžiui, karjeros specialistai. Nežinau, labai skirtingai visose savivaldybėse yra, matėme, kad pas mus yra labai prasta situacija. Turim vieną labai gerą aktyvią karjeros specialistę, bet ji dirba vienoje mokykloje, ji ten privačiai konsultuoja tuos jaunuolius, bet nu labai puiki, žodžiu. Ir mes nusprendėme daryti/ Darėme kelis susitikimus, darėme ir Jaunimo reikalų tarybą, keliavome ir į metodinį būrelį karjeros specialistų, ir į švietimo įstaigų vadovus susitikimą, paskui galiausiai teikėme siūlymą. Didelę darėme apklausą apie tai, kaip ta karjera yra vykdoma mokyklose. Ir darėme didžiulį siūlymą savivaldybei, kad įsteikime finansuoti bent po pusę etato kiekvienoje mokykloje, kad būtų karjeros specialistas. Ir ką jūs manot, pataikėm labai geru metu, nes patvirtino, ir mokyklos turi nu tą karjeros ugdymo specialistus. Tai va.

Tai žodžiu, kartais taip pasitaiko, kas sukrenta kortos viskam – ir pinigų yra, ir palaikymas yra. Kartais būna, kad taip ir dingsta pasiūlymai mūsų, nes tiesiog būna netinkamas tam laikas. Tai va tokių visokių sėkmių ir projektėlių. Kai kurie ir mažesni būna – labiau tokio komunikacinio pobūdžio būna, darėm „Aš esu panevėžietis“, su interviu davė jaunuoliai. Nu žodžiu, yra įvairių ten tų projektų, bet, kai pagalvoju, tai prisiminiau tą jaunimo centrą, karjeros specialistus ir vasaros praktiką. Aišku, ta ir užimtumo programa, kurią jie prieš man grįžtant pasitvirtino. [0:31:11] Finansuos kiekvienam darbdaviui po 300 eurų, jeigu jis priims jaunuolį dirbti per vasarą. Ką reiškia tų pinigų, bet ir nežinom to poveikio. Bet vėlgi, jaunimas nori dirbti vasarą, nori papildomų pinigėlių, tai tikimės, kad bus sėkminga.

I: Iš tikrųjų ačiū. Labai labai smagu girdėti, kad tiek daug. O sakyki, tada vis tiek galvoju. Gal dar kažkas, kokius iššūkius atsimenat? Nes ar viskas tiesiog gerai ėjosi, ar kažkokių buvo?

E: Nu iš principo, tai aš kai pradėjau dirbti, tai sunkiausia buvo tai, kad jaunimo reikalų tarybos nariai buvo atšaukti, apskritojo stalo nėra, visi ten susipykę ir vėl iš naujo atkurti ir viską sustatyti, ir surasti tuos lyderius, kurie tuo užsiimtų, tikrai sudėtinga buvo. Buvo daug susitikimų, paskui galiausiai, kai turėjom jaunimo reikalų taryba, mes darėm eilę tų susitikimų, ar jiems reikia to apskritojo stalo, žodžiu, įvairiausi. Aišku, sunku pasiekti tą jaunimą. Gerai, kai yra tas lyderis, kuris užsiima, bet vėlgi, būna keli žmonės, o visus kitus būna be proto sunku pasiekti. Kaip bebūtų, kad ir kaip mes ten norim, kad jie įsitrauktų, sako, mus daugiau įrašyk, o paskui galiausiai įrašyti į darbo grupes, o jie nedalyvauja ir praleidžia, tai dar kas jiems svarbiau, žodžiu. Ir tada savivaldybės toks požiūris – nu patys zirzia, kad

įrašyti, o galiausiai neateina arba ateina nieko nesakę. Nu irgi tada – o kaip tą jaunimą atstovauti. Sunku iš tikrųjų labai. Sakau, pas mus tas jaunimas aktyvusis yra mokyklinio amžiaus, ir tai nereiškia, kad jie nuo kokios 10 klasės tampa tie aktyvieji, o jų po poros metų ir jų jau vėl nebėra ir vėl nauji. Tai va ta kaita beprotiškai didelė. Jaunimo organizacijų sąjunga, tai vat apskritasis stolas, irgi sako: mes darome mokymus, organizacijom, kaip projektus rašyt, kaip ką. Bet iš esmės padarai metam, o kitais metais – jau kiti jaunuoliai tas pareigas užima, praktiškai reikia vėl tuos pačius mokymus daryti, nes yra vėl kiti jaunuoliai. Tai va ta didžiulė kaita jaunimo. Nu ir aišku, kartais tas tingumas būna dažnai iššūkis, kad nu jie labai mėgsta pašnekėti, paplanuoti, o kai reikia daryti, tai tada jau reikia daryti kažkam kitam. Toks maksimalizmas, kartais jie čia taip daug nori, taip daug reikalauja iš tos savivaldybės, kad kartais reikia nuraminti ir sakyti - pažiūrėkit, viskas yra daroma, tik gal jūs nematot, paieškokit. Nu viskas, čia toks darbas, kur reikia/ Labai visi ir sako, kad tas jaunimo reikalų koordinatorius yra tas tarpininkas, kai jau savivaldybės poziciją atlaikyti ir kad jaunimas nesijaustų, kad neatstovauju jų, ar kad negerbiu jų nuomonės.

I: Na, aišku, labai labai įdomu, vis tiek kiekvienoje savivaldybėje skirtinga situacija, bet kažkaip. Tai iš mano pusės kažkaip visi klausimui, tikrai labai labai ačiū, kad rado laiko. Suprantu, kad sudėtingas metas. Tikrai labai smagu.

Tai nežinau. Tikiuosi, kad pavasarį bus rezultatai mano darbo, nes dabar dar baiginėjosi interviu. Renkuosi informaciją ir paskui tikiuosi, kad turėsiu kažkokį sėkmės receptą tokiom kaip Jaunimo reikalų tarybos ar kitos tarybos, nes iš tikrųjų labai, man atrodo, aktualu, ypač kai pradėjau domėtis tai daug kam.

E: Tai gal, kai turėsit, pasidalinsit jau?

I: Aš labai tikiuosi, kad bus verta.

E: Bet kokių atveju, kartais bet koks požiūris iš šalies yra naudingas. [*įrašas stringa*] Jeigu kažką norėsit dar paklaust, ar truks dar informacijos, tai galit parašyti.

I: Gerai, tvarkoj. Ačiū.

Interviu nr. 8

Informantas: Rokiškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 25 d., virtualus susitikimas

Prieš įrašant atsiklausoma ar galima įrašyti, trumpai pristatomas klausimynas.

I: Na va, turėtų pradėti įrašinėti. Tai aš manau, galime pradėti. Aš apžvelgsiu tiesiog klausimynas toksai. Aišku, Jūs tada atsakinėkit iš to kiek žinot, kiek esat, turite patirties. Bet iš esmės iš pradžių paklausiu apskritai apie jaunimo situaciją savivaldybėje. Kaip viskas vyksta ir apskritai kokia/ koks savivaldybės santykis su jaunimu. Tai tokia nedidelė apžvalga. Galime gal nuo pirmo klausimo ir tada pradėti, tai kiek aktyvus savivaldybės Jūsų jaunimas yra?

E: A, šiaip savivaldybėje tikrai ganėtinai aktyvus jaunimas, jis buriasi ir į jaunimo nevyriausybinės organizacijas. Tiesa, jų nėra pernelyg daug, bet jose tikrai jaunimas gana aktyviai veikia. Tiek ir tas pats jaunimas aktyviai veikia ir jaunimo centre, ir Atviroje jaunimo erdvė. Turime tikrai labai aktyvų LMS padalinį Rokiškio rajone, tai jie ten irgi aktyvistai. Tie patys pas mus jaunesni šauliai yra aktyvūs ir įsitraukia į renginius, savanoriauja taip, na, tikrai negalėčiau skųstis jaunimu, kad jis nėra aktyvus. Netgi to pačio pavyzdys: dabar atliekame jaunimo problematikos tyrimą. Ir tikrai, jaunimas gana aktyviai įsitraukia, ypač mokyklinio amžiaus jaunimas. Su vyresniųjų jaunimu, aišku, šiek tiek yra problemų, bet jau čia vėlgi atsiranda kiti dalykai – šeimos, darbai ir taip toliau.

I: Supratau apskritai vat/ Gal galėtumėte plačiau, kuo pasireiškia tas aktyvumas. Kaip sakėt, va savanoriauja, renginiuose dalyvauja, gal kažkokį konkretų pavyzdį galėtumėte papasakoti?

E: Tai šiaip, žinokit, mūsų rajono renginiai beveik net ir nepraeina be jaunimo savanorių, kurie, sakykim atlieka, trumpalaikes savanorystės. Elementariai, tie patys miesto gimtadieniai, turim pas mus rajone didelis renginys kasmet būna Samsono ralis, festivaliai įvairūs arba renginiai Ilzenbergo dvaruose, tai tikrai visur. Netgi dabar bus, toks kaip ir ne tai kad norma, bet jau įprasta kreiptis į jaunimą arba į mane, kad suvesčiau su jaunimu, kad tie patys sporto renginiai turim mes ten didelius aikštynus tinklinio, vyksta, kai dar pandemijos, vykdavo, o dabar jau nebegalime sakyti, kad vyksta. Vykdavo tarptautiniai tinklinio turnyrai, tai irgi tikrai visą laiką būna įtraukiami jaunuoliai, kas liečia savanorystę. O aktyvumas irti taip pasireiškia, sakykim, jeigu žiūrint iš kitos perspektyvos, kaip minėjau LMS veikiantis aktyviai, tai jie tikrai aktyviai sprendžia problemas, susijusias su jų pavadinkim, ta terpe, ugdymo įstaigomis, su švietimu. Tai jie aktyviai dalyvauja, ateina pas mane su klausimais, einame spręsti, diskutuoti kartu su

Švietimo skyriaus vedėju ir pan. Tai jie tikrai įsitraukia pilnumoj. Tada, sakykime, dar esu pats subūręs tokią neformaliojo jaunimo darbo grupę – tai tokia grupė, sakykime, nėra reglamentuota jokiais teisės aktais, jaunimas ateina ten laisva valia. Ir aš pakviečiau jaunimą, sakykime, kai yra sprendžiami kažkokie jaunimui aktualūs klausimai, kas galbūt liečia jaunimą, kaip pavyzdžiui, sakykime, buvo tvarkomas Rokiškio rajono ten ežero paplūdimys ir sukviečiau jaunimo iš įvairių jaunimo grupių, neformalių jaunimo grupių, jaunimo organizacijų, tų pačių šaulių ir pan., kad jie ateitų padiskutuotų ir išreikštų savo nuomonę, kaip jų nuomone, būtų kokybiškas tas paplūdimys, tas parkas; ko jam reikėtų, kad jie ten, ta zona būtų jiems patraukli. Ir ten, aišku, visi pasidiskutavom, buvo rajono vadovai, savivaldybės vadovai ir, sakykime, taip išgirdo tą jaunimo nuomonę. Tas aktyvumas irgi, jie tikrai gan aktyviai įsitraukia, ateina, diskutuoja, sako savo, reiškia nuomonę ir panašiai. [0:04:28]

I: Supratau, Jūs kaip minėjot šitą darbo grupę – tai ar tai yra kažkokia įprasta praktika, ar tai kažkaip su nauja?

E: Jo, šita praktika nauja [jau po 2015-2019 m. JRT kadencijos]. Ta prasme negalvokit, kad ta darbo grupė renkasi reguliariai labai. Bet va mes per tą mano tą darbą turėjom gal kokius keturis, penkis susitikimus. Bet vėlgi ta prasme stengiamasi tuos susitikimus daryti, kad tikrai būtų svarbūs dalykai – nesusirenka tik paplepėt, bet konstruktyviai padiskutuoti. Aišku, tos diskusijos būna ir jaunimo reikalų taryboj. Bet šioje vietoje, kaip ir toks jaunimo patariamasis balsas, nes ta Jaunimo reikalų taryba, vėlgi neatliepia visų ten jaunimo organizacijų, jaunimo grupių nuomonės. Sakau, neformali tokia, tikrai laisva valia, nuo organizacijos ateina po vieną-du atstovus, kad jiems dviese gal patogiau būtų atstovaut tą nuomonę. Tai tiesiog diskutuojam ir šnekamės.

I: Supratau labai įdomu.

E: [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas]

I: Supratau, bet dar užkabinot, tą praėjusią kadenciją, su žmonėm susipažinot?

E: Darbų perėmimas toks labiau įvyko.

I: Supratau, tai aišku. O tada iš savivaldybės pusės žvelgiant apskritai, ar savivaldybė yra kažkokius tikslus, prioritetus, išsikėlusi jaunimo srityje, jaunimo politikoj? Gal kokio amžiaus jaunimas yra ar panašiai?

E: Tas toks amžius, tai tikrai nėra išskirtas, tai, kaip ir pagal jaunimo politikos pagrindų įstatymą, jaunimas nuo 14 iki 29-erių. Bet, na, nežinau, kadangi to mokyklinio amžiaus jaunimo ir šiaip tas aktyvesnis jaunimas jis yra. Tai šiek tiek būna daugiau įsitraukimas, ir galbūt netgi taip automatiškas žvilgsnis būna didesnis, bet/ Na, prioritetai tokie yra, manau, kad per visas savivaldybes yra tas pats atviro darbo su jaunimu skatinimas, tie patys, kūrėsi tikrai dabar, kiek teko susipažint su bendrai mūsų

respublikos situacija - tai tikrai ir atviri jaunimo centrai kūrėsi ir erdvės kūrėsi, tai kiek dabar žinau, dabar nebėra jau Lietuvoje nei vieno rajono, netgi kad nebūtų arba atviros jaunimo erdvės, arba atviro jaunimo centro, tai pas mus irgi tikrai rajonas neišimti šitoje vietoje, stipriname savanorystę. Dar pas mus irgi mobilus darbas su jaunimu vykdomas. Yra rajone, vėlgi vyksta kiekvienais metais jaunimo iniciatyvų, kitaip sakant - projektinių veiklų skatinimas, kur ilgiau ugdome pilietiškumą ir lyderystę. Taip bendrai, jeigu jums tinka tokie mano prioritetai.

I: Labai tinka, o kažkaip va, šitas dokumentuose savivaldybėse yra, turit nusimatę va šituos dalykus, ar tiesiog ateina?

E: Čia jūs turite omenyje strateginius?

I: Jo, apie jaunimą ar kažkur tai yra tai įdėta ar tiesiog/

E: Jo jo, yra, yra ir pas mus strateginiuose planuose dabar turime mes nuo dabar, kad nepameluoti, ar šiemet, pernai metais, atėjo programa, vadinasi jaunimo politikos įgyvendinimo programa. Tai būtent visa tai ta programa ir apima panašiai ir ką aš čia minėjau: ir mobilų darbą, ir savanorystę, tuos pačius jaunimo projektus. Netgi pas mus, iš tos programos yra jaunimo organizacijų sąjungos veikla dalinai finansuojama. Na, apvalieji stalai, arba kitaip ar apskritieji stalai – čia jau nuo rajono, kaip jie vadinasi, priklausė. Teikia paraišką Jaunimo reikalų departamentui, ir ten turi prisidėti savivaldybė prie kažkokį procentą prie jų veiklos, ta būtent iš ten irgi yra finansuojama. Tai strateginiuose dokumentuose yra numatytas jaunimas, jis nėra kažkur išskirtas.

Kas dar pas mus apie jaunimą. Nu tai veikia tie patys, sakykime, kas jaunimą liečia, tai pas mus Jaunimo reikalų tarybos darbo reglamentas yra, tie patys nuostatai. Tai čia tų nuostatų, kas liečia jaunimo politiką, tai čia yra begalės. Nes jinai ir nuo visokių atvirųjų jaunimo centrų aprašų, savanorystės ir taip toliau. Tai čia vardinti ir vardinti galėčiau, iš tikrųjų. Bet, jei aš gerai klausimą supratau, tai Jūs klausiat apie strategiją.

I: Taip, iš pačios savivaldybės pusės, va tiek, kiek ateina iš tos savivaldybės noro ir kažkaip, to poreikio, nes irgi čia šalia apskritai visų, tai viskas aišku, ačiū. O tada dar aš pagalvojau, klausimas kalbant apie veiklas, su jaunimu susijusias, kaip minėjot, savanoriauja ir panašiai. Taip, kaip toksai, iš jausminės pusės ar kažkaip daugiau jaunimas pasiūlo, ateina kažką daryti, ar tai savivaldybė paklausia, pasiūlo, ar kažkoks tai yra, nežinau, kažkokia pusiausvyra? [0:10:36]

E: Čia yra konkrečiai apie savanorystę ar apskritai tai idėjas?

I: Apie idėjas apskritai, apie kažkokį įgyvendinimą, kad būtų jaunimui naudinga.

E: Vat, žinokit, gal šitoj vietoj Jūsų ta pusiausvyrai būtų tikrai tinkamas žodis, tas raktinis, nes tikrai pakankamai tų iniciatyvų ateina ir iš jaunimo. Sakykime, ko jam reikia, ko jie norėtų, kad pagerinti,

sakykime, dalyką. Tai bet tikrai savivaldybė nuo to neatsilieka. Irgi, galvojam, strateguojam, elementariai su ta pačia jaunimo darbo grupe diskutuojame, ar mums to reikėtų, ar kito reikėtų. Tai netgi galėčiau sakyti lygybės ženklą tikrai galime drąsiai dėti. Nes, jei man kažkokia kyla idėja, tada, sakau, šnekamės, diskutuojam, *brainstorminam*, arba tą idėją išvis nuneigiam, arba ateina dar kažkas tobulesnio. Sakykime, tikrai kartais netgi jaunimui kažkokį kabliuką tiesiog užmeti, ir jie ten tada jau susirenka savose grupėse padiskutuoja, pafantazuoja ir ateina ten po kelių savaitių, su tikrai labai nuostabiomis idėjom.

I: Įdomu ir eidavo iš tikrųjų, o dabar aš tau irgi kažkiek apie SJRT veiksnius. Bet iš tos techninės pusės, nes daug kur skiriasi. Tai va, pas Jus savivaldybėje, kokių pagrindų rinkimai vyksta į jaunimo reikalų tarybą?

E: Tai iš jaunimo pusės įvyksta, tai pas mus veikia jaunimo organizacijų sąjunga, apvalus stalas. Tai būtent jaunimo atstovai ateina iš jos. Būna, apvalus stalas deleguoja į jaunimo reikalų tarybą, ten būna visuotinis susirinkimas. Ir to susirinkimo metu jie ten aptaria tuos kandidatus, balsuoja ir deleguoja oficialiu raštu į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą.

Tai, o savivaldybės atstovai, vėlgi tai stengiamės tokius atstovus, savivaldybės arba rajono tarybos narius, parinkti, pasiklausti, ar jie sutiktų dirbti. Nes tikrai, stengiamės tą sudėti padaryti tokią. Nes aš kai atėjau, buvo tokia (kaip sakyti, negaliu pavadinti, kad tai bloga buvo - čia negalima dėl to vertinti), bet tiesiog buvo tikrų tokių narių, kurie formaliai tik dalyvavo ten, sakykime, pasižiūri tuos protokolus, lankomumą, tai jie ten, kaip, kaip sakyti, kaip jaunas mėnulis, tarkim, pasirodo danguje. Visiškai tų posėdžių nelanko, matosi į jeigu jau į posėdį ateina, tai ten susidomėjimo jokio nėra. Tiesiog toks formalus ir neįsitraukimas į tą darbą. Tai vat šiemet tikrai pavyko tokią darbingą jaunimo reikalų tarybą surinkti, tiek pas mus ir iš jaunimas atėjo aktyvus, ir rajono tarybos nariai, ir savivaldybės atstovai tikrai aktyvūs. Kažkaip pavyko susitarti - pas mus yra jaunimo reikalų tarybos pirmininkas, mero pavaduotojas, vienas iš tarybos narių yra administracijos direktorius. Tai šioje vietoje praktika, nežinau, man labai pasiteisinusi yra.

Nes iš senesnės tarybos ką aš galiu pasidalinti patirtimi, tai labai būdavo sudėtinga pasidalinti idėjas, kurias patvirtinti Jaunimo reikalų taryboj, apsiginti, sakykime, prieš rajono vadovus. Nes juk visą laiką bet kokių atvejų tų pinigų savivaldybėse tikrai niekad nėra per daug ir tikrai noriai nedalina. Tai elementariai, nežinau, gerai nepamenu, gal pirmą ar antrą savaitę iš karto išvažiavau aš į mokymų departamentą apie mobilų darbą su jaunimu. Tai aš ten labai dar kaip šviežias susimotyvavęs atvažiavau, sakau, čia viskas, darysiu mobilų darbą savivaldybėje, bet savivaldybės vadovai, administracija tikrai patvirtins, ir čia tikrai labai geras dalykas. Bet taip gavosi, kad teko nusivilti, nes atėjo, pasakė, kad pinigų nėra. Ir nepavyko, kitaip sakant, įtikinti.

O dabar, kai yra tie vadovai, užimantys tikrai aukštas pareigas, tai viskas yra paprasčiau, nes mes kartu diskutuojame jaunimo reikalų taryboje, jie labiau įsigilinę būna į tai ir tikrai viskas būna paprasčiau ir geriau. [0:15:18] Atsiprašau, šiek tiek nuklydau. Klausėt apie tą patį rinkimą, tai jo. Stengiamės tuos žmones parinkti, kad tikrai jie patys norėtų dirbti ir ir domėtusi įdomi. Atsiprašau [*gauna telefono žinutę*] Tai vat pavyko susirinkti tikrai tokia aktyvi ir tie patys mūsų rajono tarybos nariai yra netgi arba tik neseniai išėję iš to jaunimo apibrėžimo pagal amžių, arba tikrai patenkantys pagal amžių į jaunimą tarpą. Tai irgi labai tas yra džiugu, tikrai, kad gan darbinga ta mūsų JRT. Taip ir jo, jeigu tas paskutinis tas etapas, tai apvalusis stalas deleguoja, apsitariam mes, kas iš administracijos gali eiti, rengiu sprendimo projektą tarybos. Einame į tarybą ir tarybos nariai arba tvirtina, arba kažką pakeičia. Bet dažniausiai, jeigu patys žmonės nori dalyvauti, tai nieko nebekeičia, patvirtinam tarybą.

I: Supratau, tai dar gal pasitikslinimui. Tai va, ar kažkaip nežinau, ar žinot kaip kaip anksčiau/ Praeitą kartą, kaip minėta, taryba, kad praeitą kartą, kuri buvo galbūt sunku būdavo ateiti su kažkokiais pasiūlymais. Tai kuo skiriasi paskyrimas būtent iš savivaldybės atstovų? Nes čia irgi būna kartais savanorišku pagrindu, kartais kažkas tai atstuma, paskiria ir panašai.

E: Žinokit, vat buvo taip kad irgi man reikėjo pakeisti vieną narį greit, darbo santykiai pasikeitė ir toks buvo šiek tiek išstūmimas. Tai iškart pasimatė, kad žmogui tikrai buvo liepta, ir ta prasme, kai nedega iš vidaus ta ugnim, pavadinkime taip, tas darbas atliepia į tai. Bet su praeita kadencija, ne prie manęs buvo rinkta ta taryba, nežinau, kaip jie ten rinko ir koku principu – ar ten per tarybos posėdį siūlė, ar/ Bet ta praktika pereiti, pasiklausti, ar sutiktumei ir ar dirbtumei toje taryboje, nes tai tikrai, mes, mes ten, sakykime, valstybės tarnautojai, turime dar papildomų daug komisijų, visokių tarybų, tų veiklų, kur atitinkamai pasiruošimui laiko reikalauja. Tai, kai būna tikrai per daug tų tarybų, komisijų ar kažkokių darbo grupių, tai tiesiog kartais nebesinori papildomai prisiimti, nes nebegali šimtu procentų atiduot savęs. Tai va toks dar, prieš einant į tarybą pasiklausimas, skyrimas, ar žmonės sutiktų, ir tikrai pasiteisina. Ir, galiu pasakyti, netgi tą patį lankomumą, tai tikrai, aišku, yra buvę, kad forumas nesusirenka, bet, na, dažniausiai būna tas paskutinės dienos force majeure kažkoks. Bet renkasi, viskas gerai.

I: Šiaip dar labai įdomu – iš šios, dabartinės kadencijos. O kaip pavyko prisitraukti? Nes šiaip, iš tikrųjų, kiek mačiau, tai gana retai administracijos direktoriai dalyvauja. Tai tiesiog šiaip ar kažkaip, ar čia irgi prikalbinot?

E: Taip, vėlgi yra tas pats pas mus plusas, kad tas administracijos direktorius, jis yra jaunas. Na, jau jau nebe jaunimas, bet tikri ten ne tik net nepasakysi tiksliai amžiaus, bet šiek tiek virš 30 m. Tai jis su tuo požiūriu, jam tikrai, vėlgi rūpi tas jaunimas, domisi jaunimu, pas mus Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas, mero pavaduotojas, irgi buvęs pedagogas, su jaunimu dirbęs irgi dar pagal amžių, gal šiek

tiek vyresnis, bet dar irgi tikrai tą ryšį turi su jaunimu. Tai, va tokius žmones tikrai labai paprasta prisikalbinti. Toliau, jeigu iš savivaldybės vardinant, tai pas mus yra švietimo skyriaus vedėjas, tai čia jis jau automatiškai dirba su jaunimu, kas susiję su jaunimu. Na, o tada jau sekantys kiti, tai sakau, jauni tarybos nariai arba buvę tarybos nariai, Strateginio skyriaus darbuotojai irgi yra jauna mergina. Tokius žmones norėjosi būtent ir įtraukti, kuriems įdomus jaunimas, arba pats jaunas žmogus, arba dirba, ir tas pasiteisino.

I: Supratau, labai įdomu. Tai man atrodo, gana nuosekli mano kitas klausimas ateina, nes irgi įdomu suprasti jaunimo reikalų koordinatoriaus vaidmuo šitam kontekste - apskritai JRT. Nes, kaip suprantu, JRK daug daro, kad prisikviestų žmones tam tikrus reikalingus. Apskritai, gal ir iš tų projektų teikimo ir idėjų teikimo pusės, galit trumpai tiesiog papasakoti? Iš anksčiau, ką atsimenat, ir kas dabar yra. [0:20:59]

E: Žinokit, vat jo, mes ir diskutavom, kaip dabar pavadinkime, koks su jaunimo reikalų koordinatoriaus vaidmuo yra ir turėtų būti to jaunimo reikalų taryba. Jis, kaip ir teisiškai, tas jaunimo reikalų koordinatorius, toje jaunimo reikalų taryboje ne prie ko, yra geriausiu atveju koks sekretorius paskirtas būt. Bet praktika rodo tai, kad tai dažniausiai jaunimo reikalų koordinatorius, yra visa kame: jis ten būna ir pirmininkas dažnai būna, ir sekretorius, ir darbo organizatorius, tos jaunimo reikalų tarybos, nes jis daugiausiai dirba su jaunimo politika, jam galbūt nebūtinai geriausiai išmano, bet irgi, paliečia daugiausiai. Tai tas darbas praeitos jaunimo reikalų koordinatorės, kiek suprantu, irgi viskas ėjo per ją. Visi klausimai, projektai, ir jinai tuos teisės aktus ruošdavo. Tai čia irgi tikrai ne išimtis. Na, mes, aišku, nueiname su pirmininku, pasitariame, ką sugalvoji, tikrai ne savavališkai neveikiam, tai pradžia su pirmininku apsitariam, ar tas gerai būtų, ar blogai būtų, ar darom, ar nedarom. Tai jis visą laiką šimtu procentų palaiko. Tai ir su tokiu palaiminimu išeinam į jaunimo reikalų tarybą. Darbo organizavimas bet kokių atveju į Jaunimo reikalų koordinatorių atsimuša.

I: Tai iš esmės toks procesas, kad Jūs kaip ir užsukant viską, tada jau perduoda tarybai svarstyti, ar kaip, tarkim, kažkokia idėja? Na, vieną pavyzdį.

E: Na, elementariai, sakykime, gerai pavyzdį: kilo man idėja, aš kai atėjau, pajaučiau, sakykime, kad pas mus jaunimo organizacijos, jos veikia, bet veikia kiekviena savam kieme, pavadinkime, bet tokio jungiamojo ryšio nėra, kažkokios bendrystės nėra. Ilgainiui aš pamačiau, kad netgi ne tik tos bendrystės nėra, bet ir yra kažkokie pasikibirkščiavimai, pykčiai kažkokie atsiranda, kas geresnis, blogesnis ir panašiai. Tai man kilo idėja, kad galbūt reikėtų padaryti tokį jaunimo nevyriausybinių organizacijų festivalį, kad pačios organizacijos būtų ne tik kad viena organizacija rengia kažkokį renginį, dar kviečia kitas organizacijas, bet kada jos būtų kiekviena už kažką atsakinga. Nes kaip pavyzdžiai rodydavo, jeigu viena kažkokį seminarą daro, tai kitos tikrai neateis ir panašiai. Mokymai ar kažkas, nu būna vienos

organizacijos vakarėlis, ir tiesiog kažkas dar draugų prisikviečia. Tai va, buvo tokia mano idėja padaryti visiems bendrą renginį. Dar grįžtant iki pat pradžių, kaip klausiate, ar ateina iš tų, iš jaunimo iniciatyvos. Tai sakykime, aš jiems tą idėją numečiau, sakau, ar jūs norint to, ar jums to reikia, ir pasidarome renginį, kad jums patiems būtų įdomu. Na ir jie tada ten strategavo, galvojo, sugalvojo, kad tai turi būti diskusijų festivalis su tam tikrom pramogom ir *vorkšopais*, ir panašiai. Jie atėjo, ir mes visi bendrai padarėme tikrai neblogą festivalį. Aišku, gaila, kad pandemija mus ta visa užklupo, ir tada viskas apsiribojo ir tikėtina, kad šiek tiek ir nukentėjome su dalyviais, su svečiais visais. Bet, na, kiek, kiek tam laikotarpiui gavome ir turėjome, tai manau, išspaudėme maksimaliai. Tai sakykime, tokia ir idėja: aš, kaip sakant, pasėjau sėklą, apsišnekėjom, tada jau jie išdiskutavo, ir visa tai padarėm. [0:25:04]

Tada, sakykime, galiu dar iš senesnių veiklų, ne prie manęs, bet dar iš seniau (nepasakysiu metais), Iš jaunimo organizacijų sąjungos iniciatyva atėjo, kad, žodžiu, moksleivis, vykdamas tarp miestiniu autobusu, jis neturi jokių lengvatų. Sakykime, studentas bei neįgaliojo pažymėjimą turintis asmuo ir, sakykime, elementariai jaunimas, aktyviai dalyvaujantys nevyriausybinų organizacijų veikloje ar, sakykime, besidomintis studijų programos, reikia nuvykti į didmiestį kažkokį, jis turi mokėti pilną kainą. Tai va ši iniciatyva, atėjusi per jaunimą iš Jaunimo reikalų tarybos, buvo įgyvendinta ir autobusų parkas davė lengvatą jaunimui vykti tarp miestiniais autobusais. Procentų neatsimenu, kiek, bet žodžiu, buvo ta lengvata. Tai viena iš tokių iniciatyvų, kur kas ateina: viena iš jaunimo reikalų koordinatorius, kitą - jaunimas pats atsineša ir pan..

I: Supratau, labai įdomu šitam iniciatyva, aš kaip tik bendravau su JRD, tai šią iniciatyvą išskyrė kaip vieną gerųjų pavyzdžių, tai labai įdomu, kad gana visai plačiai pasklido žinia.

E: Jo, tai čia tikrai buvo gera praktika, tikrai buvo, kad sutartis terminuota pasibaigė, tada keitėsi valdyba, tai nepatvirtino, tada pradėjom mes vėl. Pernai metais [20]19-ais metais vėlgi ėjom į Jaunimo reikalų tarybą su tuo pačiu klausimu, kad atstatyt, nes jaunimas nusivylė, kad nebėra tos lengvatos, nes, sakau, sutartis baigėsi su autobusų parku. Ir žodžiu, tik tiek, kad tas autobusų parkas atėjo tokie valdybos nariai, kad jie išsikėlė sau tikslą - turi autobusų parkas ne nuostolingai, o pelningai dirbt, o šita nuolaida tikrai pelno neneša. Ir, žodžiu, jie iš pradžių buvo atmetę, nes ten jaunimas piktnaudžiauti pradėjo, sakykime, perka/ važiuoja iš Rokiškio į tolimiausią, sakykime, kažkokį kaimą, Rokiškio rajone esantį, bet neperka iki kaimo, o bilietą perka iki sekančio už rajono, esančio kaimo, nes tada jau gauna nuolaidą. Nes rajone, kaip ir nuolaidos nėra, o išlipa kažkokiam tai pavažiavus kaimely. Tai žodžiu. Tai pastebėję vairuotojai pasakė vadovui, vadovas – valdybai, valdyba kaip ir supyko, kad jaunimas apgaudinėja, ne pagal tikslą važiuoja, sukčiauja. Tai kaip ir tada, nebenorėjo to suteikt, bet mes tada, kaip ir vėlgi, su jau su šia jaunimo reikalų taryba, buvome išsikovoję, bet dabar keitėsi valdyba, keitėsi direktorius ir kol kas dar neatstatė.

I: Supratau.

E: Čia, žinokit, istorijos, vertos knygų.

I: Iš tikrųjų, man labai šitas pavyzdys įsiminė, tai džiaugiuosi, kad paminėjot. Tikiuosi, kad kažkas pavyks. Dar kalbant apskritai, galvoju, nes keičiasi irgi, gana skiriasi tarp savivaldybių, ar taryboj pas jus, JRT, kai svarstot klausimus, tai yra dažniausiai tai yra kažkokie klausimai, kurie užsibaigė jau savivaldybės taryboje, ar tai yra klausimai, kuriam užtenka tikrai jūsų tarybos sutarimo, kad galėtų būti kažkas vykdoma? Tiesiog kokio masto tai yra, nes, kaip ir tiesiog kai kurie būna administraciniai tokie gana.

E: Jo, tai mes elementai imkime tuos pačius jaunimo reikalų tarybos nuostatus. Ties taryba neužsibaigs, taryba patvirtina, pritaria jiems, kažkokius pakeitimus pateikia, korekcijas, ir tada įeinu į Rokiškio rajono tarybą, kad patvirtintų rajono taryba.

Bet, sakykime, tikrai yra tie klausimai, kurie gali užsibaigti jaunimo reikalų taryboje. Dabar reikia gerai pagalvoti. Sakykime, tie patys, kai buvo vertinami jaunimo projektai. Sakykime, buvo sudaryta vertintojų grupė, ekspertų vadinamų, kurie vertina jaunimo projektus, jiems skiriamas kažkoks balas. Bet jie konkrečios sumos finansavimo neskiria, bet jie tikrai įvardino balais, kiek tas projektas yra vertintas. Tada, renkasi jaunimo reikalų taryba, ir jie jau nebesigilina į tuos labai projektus, tiesiog žiūri, ką ekspertų grupė vertintojų surašė, kokius balus, jie tada jau skirsto pinigus. Ir tas paskirstymas, aišku, jie tokios galios neturi, kad patvirtintų, bet iš principo, administracijos direktorius, atsižvelgdamas į tai, jau rašo įsakymą, kaip skirti tuos pinigus. Tai čia vėlgi toks nėra užsibaigia ties jaunimo reikalų taryba, bet iš principo tai jau niekas nebesikeičia, tikrai jau administracijos direktorius nesigilina, kokie ten balai buvo, ar kodėl šitas gavo tiek, o tas išvis gal kažkodėl nieko negavo.

Tada, kas pasibaigia ties jaunimo reikalų taryba, atsiminiau vieną pavyzdį. [0:30:43] Buvom mes klausimą išsikėlę, kad pedagogai, kai kurie mokytojai, negatyviai žiūri į jaunimą, kuris užsiima arba vykdo veiklas nevyriausybinėse organizacijose. Ir ta prasme, pažangus jaunimas, kuris gerai mokosi. Bet kai kurie mokytojai į tai skeptiškai žiūri, nes tada galbūt jie interpretuoja, kad dalyvaudamas jaunimo nevyriausybinių organizacijų veikloje, jaunimas galbūt laiko mažiau mokslams, skiria, kitą kartą tada galbūt buvęs prieš tas veiklas jaunuolis ramus, jis ten tokių daugiau įgūdžių, kalbėjimo, lyderystės įgauna ir galbūt kitą kartą jau eina į diskusiją su mokytoju, nebūtinai priimdamas, jų nuomonę. Nu mokytojui kartais pasidaro nepatogu, ta prasme, yra tokių atvejų, kad jaunuolis nukenčia priešais visą klasę nuo žodžių mokytojo arba netgi ir pažymiai kenčia. Tai, sakykim, šita situacija, kur baigėsi, ties JRT, nes taryba, sakykime, nutarė, įpareigojo Švietimo skyriaus vedėją per susitikimą su mokyklų direktoriais šitą situaciją aptarti ir kad tie direktoriai atitinkamų priemonių imtųsi. Tai tokios situacijos. Yra ir taip,

ir taip - neįmanoma, kad pasibaigtų ir tolimesnis kelias, bet yra tikri klausimai, kurie baigiasi, sprendimai būna padaryti.

I: Aišku, man dar šiaip labai įdomus va, jeigu iš tos patirties, kiek tenais per kelis mėnesius patyrėt tos praėjusios kadencijos, nes vėlgi įdomus suprasti apskritai, koks santykis buvo tarp žmonių, tarp jaunimo ir tarybos, savivaldybės atstovų. Apskritai gal kažkoks iš jausminės pusės ar kažkaip, ar sutardavo, ar dažniausiai pritardavo vieni kitiems?

E: Aš noriu pasitikslinti klausimą. Čia santykis tarp jaunimo reikalų tarybos narių, kurie yra savivaldybės jaunimo deleguoti atstovai?

I: Taip.

E: Atsimint, tai taip. Na, buvo vienas Tarybos narys, kuris iš principo nelankydavo, rajono savivaldybės tarybos narys, nu koks santykis gali būt - jis vardų, pavardžių nelabai žinodavo to jaunimo. O šiaip aš jo tada pamenu, bet taryba jau buvo nebe pirma kadencija jaunimas toje taryboje, tai jis, pavadinkime, buvo, jau įgavęs tų kompetencijų ir buvo drąsus kalbėti ir aktyviai dalyvauti. Tas santykis tikrai buvo pakankamai neblogas, nes jie/ smagu, kad jaunimas įsitraukdavo jau tada į diskusiją su savivaldybės atstovais, darbuotojais, valstybės tarnautojais ir panašiai. Bet, kaip bebūtų keista, kad ir koks ten jaunuolis, jaunimo organizacija būna tylus, dažniausiai atėjęs, pirmą kadenciją, pirmas Jaunimo reikalų tarybos narys, labai per daug nesireiškia. Jis dažniausiai su viskuo sutinka, viskas jam gerai, bandai ištraukti nuomonę, jis dar toks būna ganėtinai nedrąsus, tai tam reikia laiko.

Tai bet ką dabar, sakykime, čia irgi atsiprašau už nuklydimus, bet ką, sakykime, darau - rytoj turėsime jaunimo reikalų tarybą. Bus pirma praktika. Kadangi, pas mus jaunimo reikalų taryba, kaip ir gal pas daugumą yra sudaroma tarybos kadencijai, rajono tarybos kadencijai, bet jaunuoliai, jiegi dažnai pabaigia mokyklas anksčiau nei per keturis metus. Pavyzdžiui, šiuo atveju šita jaunimo reikalų taryba, kad jaunuoliai, kurie atėjo į tarybą, tie du metus pabus kietėsi vienuoliktokai, dvyliktokai, ir jau rugsėjį išeis. [0:35:09] ir tada ateis jau kiti jaunimo atstovai. Dabar tokią praktiką bandysiu, kad jau rytoj kviečiu kandidatus būti jų įpėdiniais, sakykime, į jaunimo atstovus, kad jie būtų stebėtojai, žiūrėtų kaip jaunimo reikalų tarybos darbas vyksta, kad jie po truputėlį gautų tas kompetencijas ir, ir žodžiu, kai jau rugsėjo mėnesį, sakykime, pakeis juos tada, kad kuo geriau būtų integruoti į tai tą Jaunimo reikalų tarybos darbą, galbūt drąsesni. Nežinau, čia pasiteisins, nepasiteisins, bet nuo rytojaus pradėsime daryti, nes taip pagalvoju, vis tiek Jaunimo reikalų tarybos posėdžiai tikrai nevyksta per dažnai, dar kai pandemija, tai iš vis – galvoju, pats metas pradėti.

I: O dar irgi, kažkaip pirmai pamiršau paklausti apie jaunimo atstovus. O pas jus savivaldybėje kas du metus visą laiką keičiasi, ar kažkaip kitaip buvo?

E: Na, šitokia, gal praktika, kad yra panašiai, kad ateina vienuoliktokai ir tada jau dvyliktoje klasėje išeina jie. Tiesiog tai taip automatiškai gaunasi. O dabar, kaip stebiu jaunimo organizacijas apvaliajam stale, irgi yra taip kad toks bangelėm ateina – didelė injekcija naujų jaunuolių ateina, jie tada pabūna pora metų, metus pavabalinėja, daugiau drąsos kol įgauna, tada jau vienus metus konkrečiai pavaro, ir tada jau kitus metus išeina arba perdavinėja. Dabar pas mus vyksta tas perdavimas, nes labai daug abiturientų, to aktyvaus jaunimo, pavadinkime taip, mes negalime išskirti, bet tas, kuris aktyviai veikia jaunimo organizacijose, tai dabar tikrai vat šie metai, kai jie yra abiturientai. Tai bus toks nutekėjimas.

I: Aišku, tai jau į pabaigą gali judėti, mano klausimai, kaip ir užsibaigė, tai galvoju gal apibendrinant tada paprašyčiau iš jūsų patirties, kiek jūs dirbat šitoj srity su jaunimu, gal kokį vieną gerąjį pavyzdį galėtumėte išskirti ir vieną iššūkį? Tai gali būti tiek apskritai jaunimo politika, tiek JRT veiklos kažkokie aspektai.

E: Na, kai galvoju, ką čia, išskyrus tokio, tai nežinau. Aš manau, tas pavyzdys - kiekvienas geras, jeigu įvyksta kažkokia tai jaunimo iniciatyva arba kažkoks tai jaunimo gyvenime pagerėjimas įvyksta jau iš jaunimo politikos srities.

Sakau, man buvo pradžia iššūkis, kai bandžiau įdiegti mobilų darbą su jaunimu, ir buvo tikrai viskas *okei*, ir buvo motyvacijos begalinės, ir pradėjome žiūrėti, ir iš pradžių negavom palaikymo finansinio iš savivaldybės, o tada, kai pavyko, tai po daug laiko, kai praėjo, po kelių mėnesių tam tikrom situacijoms susiklosčius, ir gal tikriausiai irgi nebūčiau gavęs aš to palaikymo finansinio, bet kadangi sužinojau, bet buvo atlikti auditai, ir buvo nuspręsta atleisti jaunimo centre sargus, ir dėl to, iš principo per didelį karštai išlaikyti sargus, geriau įvesti signalizaciją ir lai saugo apsaugos tarnybos, kaip bankus saugo ir panašiai. Tai aš, tai sužinojęs, iškart bėgau pas tuometinę administracijos direktorę. Sakau: žiūrėk, tada pinigų nebuvo, dabar, žiūrėk, yra pinigai, ir jų užteks mobiliam darbui startuoti. Nu, atsako: gerai tada. Tai sakau, iš pradžių buvo tas iššūkis, noras./ Ai, ir dar tada gavome pinigų, ir tada buvo iššūkis - pinigų yra, o kas eis dirbti? Žmogiškieji ištekliai, nėra žmogaus, nes visgi tas mobilus darbas, na, pripažinkime, jis geras dalykas, bet darbo laiko atžvilgiu nėra patogiu, nes darbas dažniausiai vyksta po darbo valandų, ir lyg vėlyvo vakaro. [0:40:05] Tai vat, nežinau. Sakykime, mano darbe tokie iššūkiai.

Tikrai vat, kad kuo galiu pasidžiaugti, kaip minėjau, tą jaunimo festivalį surengti, ir man džiaugsmas ne tame, kad tas festivalis, ta mano idėjas įgyvendina, jaunimas surengė. Bet tada po visko, po festivalio darėm tokias refleksijas ir klausiau jaunimo – na, kaip jaučiatės, įsivertinimus tuos darbų darėm ir panašiai. Man tas didžiausias džiaugsmas buvo, kad jų akys labai degė ir buvo toks begalinis *draivas* daryti dar. Nors, aišku, ne viskas pavyko sklandžiai buvo, buvo visko, bet tikrai tas buvo smagu, kad jaunimo nenumušė ir, kiek žinau, jie dabar ten rašo, kažkur rašo projektą jaunimo su didesnėm pinigų sumomis, ir panašiai, tai juos tai užkabino. Tai tas tikrai yra labai smagu, kad tokie dalykai jaunimą

užkabina ir jie tada patys iš savęs nori daryti ir jų nebereikia stumti. Nors iš pradžių dar irgi ten buvome daug susitikimų, galvojome, ką daryti - tai, tokių pastabų ir įdirbio reikia. Dabar jau patys.

I: Aišku, labai labai įdomu iš tikrųjų matyti, kad va jaučiasi ir vis tiek, kad jaunimo indėlio reikia, ir pačių žmonių iš savivaldybės.

E: Žinokit, irgi, kaip pastebėjau, kad/ Nežinau, čia ar kitose savivaldybėse, ar pas mus yra. Kartais jaunimas taip paskambina ir sako, Gediminui čia reikia to, to ir to, čia labai bus gerai, čia *turbo*, bus šakės, darom; bet tau reikia, kad nueitum su tuo ir tuo pašnekėti. Nu gerai, čia dar, neduokdie, kad pavėluoji, dar ten kokią vieną dieną jau jie: ar buvai, nuėjai, ar pašnekėjai. Nu gerai, dabar einu ir šnekuosi. Nu nueinu, sakau: gerai leido, viskas yra, bus paruoštas jūs ten darykit. Aha, ir tada, jei nežinau, susirenka, nesusirenka, pašneka, ir viskas dingsta. Tai tas nu, jie kartais būna labai smarkiai užsidega, ir tada viskas dingsta.

I: Gal čia jaunimo savybės.

E: Jo, čia toks spirgėjimas, galbūt viena iš savybių. Bet yra gerai. Svarbu, kai svarbu gerai, kad jie nori, nebūtinai, kad viskas pavyksta. Bet svarbu, svarbu norėti daryti viskas faina.

I: Aišku, tai ačiū labai už pokalbį. Aš tiktai gal galvoja dar irgi pasitarti. Kadangi irgi norėčiau kažką iš praėjusios kadencijos atstovų pakalbinti, tai gal patartumėte kažką iš jaunimo ar šiaip labai įdomu. Gal gali ir kažkokių žmonių, kurie šiomet šitoj kadencijoj dalyvauja.

E: Buvo Ernestas Jasiūnas, galbūt galėtumėt pakalbinti. Jisai pabaigė tą kadenciją ir šitoj dalyvauja,. Tada, kas išėjo, jisai pakeitė. Tai va, Ernestas Jasiūnas.

I: Ačiū, nes irgi labai įdomu tas kelias puses išgirsti.

[*Padėkoja ir atsisveikina*]

Interviu nr. 9

Informantas: Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 6 d., virtualus susitikimas

Interviuotoja prisistato, paklausoma, ar galima įrašyti, pristatomas klausimynas.

I: Tai gerai, tai jeigu galėtumėme tada trumpai pristatykite apskritai, koks yra savivaldybės jaunimas ir kiek jisai yra aktyvus.

E: Šiaip tai, iš tikrųjų, pas mus jaunimo stipriai labai mažėja. Pavyzdžiui, [20]15 metais, man rodos, metais pas mus buvo beveik 5000 jaunų žmonių (turiu omeny, 14-29 metų), o šiuo metu yra 3 250, gal kažkas toki. Žodžiu, jaunimo mažėja, kitas dalykas dar tame skaičiuje, kuris yra Statistikos departamento pateikiamas, dar reikia nepamiršti, kad yra studentai, kurie vis dar registruoti pas tėvus, bet jie toli gražu ne Skuode gyvena, ir dar yra nemaža kategorija tų jaunų žmonių, kurie yra taip pat registruoti pas tėvus Skuode, bet jie dirba užsienyje. Suprantu, kad visose savivaldybėse taip yra, bet Skuode yra itin didelis dirbančių užsienyje, ypač Norvegijoje, Švedijoje, skaičius. Ta prasme, nėra šeimos Skuode, kuri nebūtų ar ten tėtis, ar sūnus, brolis išvykęs į Norvegiją, kad nu ta prasme tikrai nėra, žinokite. Mamos gražios namuose su vaikais, o vyrai - užsienyje. Ir tas pats galioja ir jaunoms šeimoms, turiu omeny iki 29-erių metų. Būtent ne tai, kad jauna šeima tik pagal dabartinius apibrėžimus iki 35-erių [metų] vienas šeimos narių. Bet tai kalbame, kad būtent iki 29-erių jaunimą, tai tikrai yra tas didesnės negu statistikoje, negu jis yra iš tikrųjų. Ir jaunimas, deja, na, jis nėra aktyvus. aišku, kaip, pavyzdžiui, jaunimo reikalų tarybos pirmininkas yra moksleivis, ir kaip jo mama tai sako: jeigu esi aktyvus, jeigu nori pats, tai tikrai yra kur įsitraukti, yra ką veikti ir nereikia bumbėti. Be tokio vat jaunimo, kad jis pats eiti norėtų, kažką kitiems pasiūlyti tai čia yra vienetai. Ir aš suprantu, kad tai yra apskritai besikeičiančio Jaunimo klausimas, mane truputį erzina, kaip ten, pavyzdžiui, buvusi jaunimo reikalų koordinatorė, šiuo metu jau antrą kadenciją yra vicemerė, jina labai dažnai sako: mano laikais tai buvo jaunimas, taip darė anaip darė, aš nesuprantu, kaip dabar. Mane tai toks piktumas, nes negalim lyginti jaunimo, kuris buvo prieš 15 metų su dabartiniu. Prieš 15 metų kaime gyvenančiam jaunimui internetas tikriausiai atrodė kažkokia egzotika, tai dabar, aš nežinau, jau nebent labai asocialiom sąlygom gyvenantis jaunimas neturi to interneto. Nu kažkaip nu viskas keičiasi, todėl nereikia tikėtis, kad kažkokie ten diskoteka ar kažkoks projektėlis gali tą jaunimą taip lengvai sukviesti. Nu dabar truputį kitaip viskas yra. Na, galimybės kitokios, daugiau išvažiuoja,

daugiau pamato, ir tie vietiniai dalykai, kuriems nėra skiriami dideli pinigai, dažnai nesuvilioja ir jaunimas sunkiai įsitraukia.

Mūsų savivaldybės didelė problema yra ta, kad mes neturime jaunimo organizacijų, normaliai veikiančių. Ant popieriaus jų suskaičiuoti galėtumėm visai gal ir nemažai, bet tai buvo laikas, kada kūrėsi tos asociacijos, būtent, pavyzdžiui, koks nors dziudo klubas, irkluotojų, žodžiu, nes tuo metu, matyt, buvo Europos Sąjungos atvertos kažkokios nišos, kur buvo galima gal projektais gauti pinigų. Aš nežinau, kokiais motyvais buvo tos organizacijos įregistruotos, bet būtent šiandien jos yra neveikiančiose, tik popieriuje. Viena šiaip taip veikianti yra, tarkim, valančiukų kuopa. Bet kiek tenai yra jaunimo organizacija, kiek yra tiesiog mokytoja, vadovė, naudodamasi, tarkim, šita organizacija rašo projektus ir gauna pinigėlius, ir įgyvendina. Aš nesakau, kad sau pasiima už tuos pinigus aš turiu omeny, kad jinai su mokiniais. Bet ar tai tikrai atitinka visišką jaunimo organizacijos apibrėžimą ir suvokimą, ką jinai turėtų daryti, tai jau toks klausimas. Dabar kuriasi, tarkim, maltiečiai, yra ateitininkai, yra Lietuvos moksleivių sąjungos padalinys, bet jie visi yra neoficialūs, LMS yra oficialus, bet su mano žiniomis ir liūdnei, bet vienas silpnesnių Lietuvoje.

Tai žodžiu, tokia situacija su tuo jaunimu, kaip ir vat, viena jų departamento darbuotojų yra skuodiškė, aš su ja kalbėjau, ir ji sako: kai paklausiau per *feisbuką*, kas Skuode blogai to jaunimo; tai puola ten nu, litanijas gali prašyti tokio lygio, kad maždaug tegu savivaldybė boulingą pastato. Bet, kai, tai gerai einame, darome kažką - nebelieka karių. Ir aš pati savo kailius patyrus, tarkim, ir čia mes turime rajone didelę problemą dėl šeimos gydytojų trūkumo, ir, tarkim, inicijavau, kad nueikime į savivaldybę, kalbėkime, sakykime, kad va yra problema. Tai tiesiog mūsų mažos bendruomenės yra plusų, kad mes vieni kitus pažįstam ir panašiai. Bet yra labai didelių minusų, nes mes tada nedirštam tiesiai vieni kitiems pasakyti, kas yra negerai, nes bijome, kad supyks čia - teta, čia- kaimynė, čia - pusseserės vaikinai. Žodžiu, labai visi yra sujungti, ir sakau, būna tokių, kur parašo: asmeniškai aš labai palaikau, bet aš bijau eit kažką sakyti, nes man paskui va ten negausiu savo verslui paramos iš savivaldybės. [*nuasmeninta informacija apie informanto pareigas*] Toks vat yra dalykas. Ir aišku, yra dalis kur galvoja, kad nesikišiu, ir, aišku, dar yra dalis nusivylusių. Kai tu ateini į susitikimą su tais pačiais savivaldybės atstovais, tu išsakai, kas yra negerai, ką norėtų kitaip, ir kartais netgi išsako pasiūlymus, ir po metų klausia: na, tai, ir niekas nebūna pasikeitę nuo to, ką tu išsakei. [0:07:33] Tai tada atrodo, kokia prasmė dar kartą eiti ir skųstis, jeigu niekas nesikeičia.

Bet šiaip norėčiau pasidžiaugti, mūsų antra kadencija yra tas pats meras, kai patys renkame jį. Konservatorius, ir nors šiaip koalicija pas mus yra konservatorių ir socdemų, tai nu, jie bando klausytis, jie kartą į metus ar kokį pusmetį daro tuos susirinkimus. Bet nu ten pirmas susirinkimas, tai nežinau, gal ten šeši žmonės atėjo. Aišku, tai nėra blogai. Kitą kartą buvo visai nemažai susirinkusių. Nežinau, gal ten koks 25 jaunimo atstovai, taip įvardinkime. Bet sakau, kadangi nebūna kažkokių akivaizdžių

pokyčių, atsiranda nusivylimas, ir tada nebemato prasmės eiti. Aš vėlgi iš kitos pusės, gal suprantu, kodėl nėra taip greitai tų pokyčių, nes, na, ne viskas taip lengva. Daug kas į finansavimą remiasi, yra biurokratijos niuansai. Va taip viskas yra darosi.

Tai sakyčiau, jeigu taip reikėtų sakyti, ar jaunimas aktyvus, ar ne pas mus tai sakyčiau, kad neaktyvus.

I: Supratau. O tada kalbant iš kitos, iš savivaldybės pusės. Kokie, ar turite kažkokių esminius prioritetus nusistatę kaip jau savivaldybei bendrauti su jaunimu ar apskritai jaunimo politikos prioritetai?

E: Na tai jaunimo politikos, įgyvendinimo tam tikri aspektai yra įtraukti į savivaldybės strateginį veiklos planą. Dabar jisai nuo šių metų yra naujas, iki [20]25 metų, bet prieš tai buvo nu kitas. Tai aš dabartinio net nesu varčius. Bet praeitą, atsimenu, buvo akcentuojama į jaunimo centro, tai yra jaunimo atviro darbo, užtikrinimą. Tai mes turime atviro jaunimo centrą Skuode, kuris šiaip bendram Lietuvos kontekste yra didelis – tenais yra penki darbuotojai. Jie vykdo ne tik atvirą darbą, bet ir mobilųjį darbą. [0:10:05] Kas irgi, kaip mažai savivaldybei, yra geras dalykas, nes, pripažinkime, gyvenantis keturiolikmetis 18 km nuo Skuodo, jisai neatvažiuos. Tai dėl to jaunimo centras važiuoja į kaimiškas tas vietas. Dėl kokybės, kaip jau ten, kas vykdoma, čia jau kiti niuansai. Visada norisi, kad būtų geriau, bet yra kaip yra. Pinigai skiriami visai nemaži - 48 tūkst. eurų į metus Jaunimo centro veiklai užtikrinti. Tai strateginiam plane visada yra šitas atvirojo darbo užtikrinimas.

Tada, aišku, yra kaip sakyti. Švietimas, neatsiejamas yra nuo jaunimo politikos, nes dubliuojasi ir tie metai - tai švietimas, aišku, kaip ir visur, labai daug biudžeto gauna, ir tų pačių projektų. Taip pat, man rodos, strateginiame plane buvo vienas iš išvardintų tai aktyvinti jaunimą, tai yra na per tas projektų veiklas [*informacija apie informanto pareigas nuasmeninta*] buvome parengę naują tvarką, kad tuose vat jaunimo nevyriausybinių organizacijų kursuose galėtų dalyvauti ir neformalios jaunimo grupės, nes man atrodo, kad tai yra labai gerai, nes tada, nes, kaip minėjau, mes turime mažai jaunimo organizacijų, tai sudaryti galimybes neformalioms grupėms dalyvauti. Kaip aš aiškinau, liaudiškai tariant, sakau, nu va, chebra susėda, sugalvoja kažkokią idėją, susiranda užnugarį ten, pvz., Jaunimo centras, biblioteka, kažkoks juridinis vienetas, kuris sutvarkytų jiems buhalteriją, ir gali savo tą projektą įgyvendinti. Nes kitu atveju, tai tada pas mus labai labai tiktais keli, va tie Valančiukai, dar kelios, kurios gali pateikti tuos projektus, ir viskas. Tai šitas tikrai buvo strateginiame plane.

Nu ir aišku, jaunimas, žinot, įtrauktas prie daug ko: ir prie sporto, o ten - aktyvaus laisvalaikio galimybes sudaryti, treniruoklius statyti, rungtynes suorganizuoti, bet taip, kad jaunimo jau toks konkretus, tai labiausiai akcentuojamas yra į atvirojo darbo su jaunimu užtikrinimą.

I: Supratau, o kalbant dar Jūs prieš tai buvo minėjusi apie tai, kad ten anksčiau savivaldybėje gal ne taip atsiliepdavo į jaunimo balsą. Tai gal galėtumėte tiesiog trumpai pristatyti, koks santykis dar prieš tuos 2015 metus, ar kažkaip, kaip keitėsi per tą laikotarpį?

E: Aš, iš tikrųjų, nelabai galėčiau atsakyti į klausimą. [*informacija nuasmeninta*] Tik ką žinau, kad prieš tai buvusių jaunimo reikalų jiniai, pats žmogus iš savęs labai aktyvus. Tai ir anksčiau pas mus nebuvo jaunimo centro, nebuvo, ta prasme, biudžetinės įstaigos, o buvo tiesiog pastatas, kuriame dirbo trys savivaldybėje dirbantys iš principo žmonės. Bet jie dirbo jaunimo darbuotojai. Tai ta jaunimo reikalų koordinatorė, jiniai tokia vos ne kaip jaunimo centro vadovė buvo, tai jiniai, kaip savivaldybės darbuotoja, jiniai tada labai dažnai bendraudavo ir klausydavosi jaunimo, bet ar valdžia klausydavosi - čia jau kitas niuansas. [*informacija apie informanto gyvenimą nuasmeninta*] Taip, tai nelabai galėčiau iš tikrųjų pakomentuoti, ar yra kažkoks labai ženklus pokytis.

Bet kad anksčiau, net ir pirmos kadencijos pradžioje, man rodos, tokių susitikimų su jaunimu, nebūdavo, o paskui, va kažkaip, dabar per čia tą koroną jau visą reikalą taip pat buvo bandyta daryti nuotolinius, kad sėdi tiktai valdžią, maždaug per feisbuką, transliuoja, ir jūs galite komentare rašyti tiesiogiai klausimą ir tau valdžia turėtų atsakinėti. Vieną kartą tikrai mačiau, kad tai buvo, antrą kartą – nežinau, ar bebuvo. Mūsų dabar administracija yra sąlyginai jauna, nes direktorius, pavyzdžiui, yra 35 metų, o pavaduotojus - dar 35 ir net neturi, nu tai jie jau už jaunimo ribos, bet bendrai, politikų kontekste, jie labai dar jauni. Tai gal tas ir truputėlį noras vos neseniai buvusius bendraamžius suprasti.

Čia vėlgi aš dar galvoju, kad labai dažnai tas pats jaunimas yra nuo 14 iki 29 metų. Tai keturiolikmečiui yra aktualūs vieni dalykai, tam pačiam šešiolikmečiui – irgi, nes vis dar mokosi mokykloje. Man ten, kaip neseniai buvusią dalį jaunimo, man buvo aktualu, kad vaikas gautų darželį, nes aš jau esu jauna mama. Tai kai to jaunimo viso jaunimo poreikius atliepti yra labai labai sudėtinga, nes sakau, tas pats jaunimas labai išsiskiria tiek amžiaus, tiek poreikiais, tiek galų gale ir mes kiekvienas asmeniškai skirtingai į viską žiūrime: vienam gal labiau reikia, galvoja, kad savivaldybė boulingą turėtų statyti, kitas supranta - kad čia verslo reikalai.

I: Supratau. O dabar, pereinant prie jaunimo reikalų tarybos pačios veiklos, tai gal galėtumėte pristatyti, kokie pagrindinėje dokumentai veiklos yra? [0:16:33]

E: Pirmiausia jaunimo reikalų tarybos sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Pavyzdiniai yra pateikti iš Jaunimo reikalų departamento. Tai čia jau įstatymiškai, kaip turi būti. Jie yra sudėtis Jaunimo reikalų tarybos keičiama kas ketverius metus, nebent kažkas ten, pavyzdžiui, išeina, o keičia pareigas ir panašiai. Bet šiaip iš principo nauja kadencija, savivaldos rinkimų ir tada nauja taryba yra tvirtinama. Šiuo metu, mūsų taryboje yra aštuoni, iš aštuonių žmonių. Prieš tai buvo, man rodos, dešimt. Jaunimo reikalų koordinatorius neina, nešališkas sekretoriaus funkcijas atlieka, ir tada Jaunimo reikalų taryba pirmo posėdžio metu pasitvirtina tarybos pirmininką, pavaduotoją. Tai ten pagal tuos visus nuostatus turi būti vienas iš valdžios, kitas – iš NVO pusės. Dar yra darbo reglamentai, pačios jaunimo reikalų tarybos, man rodos, kad jisai tvirtinamas pačios Jaunimo reikalų tarybos, ne savivaldybės tarybos. Jeigu

gerai atsimenu, man rodos, jaunimo reikalų taryba tvirtina. Ir tada kiekvienais metais dar yra ruošiamas veiklos planas - jaunimo reikalų tarybos - tai šitais dokumentais vadovaujantis ir vyksta veikla.

I: Supratau: o dėl pačių rinkimų savivaldybių į SJRT, tai kadangi irgi čia, kitose savivaldybėse, kiek domėjausi, yra taip kad jaunimas renkamas kas du metus, o pas Jus kaip yra?

E: Aš buvo šiek tiek prieš atostogas patvirtinome naują tvarką, nes, o mūsų savivaldybėje nėra veikiančio apskritojo stalo. Pas mus jis yra popieriuje, bet jisai nėra veikiantis. Tai dėl to pas mus buvo priimta tas sprendimas, kad bus visuotinis jaunimo susirinkimas, kurio metu bus išrinkti atstovai jaunimo. O savivaldybės tarybos atstovai siūlomi yra tiesiog iš valdžios pusės. Tai pas mus dabar yra tokia tvarka, ir tokia buvo išrinkta jaunimo reikalų taryba. Ir aš, dabar, kai jūs pasakėte, kad kas du metus galvoju, gal gali būti ir pas mus jaunimo atstovai kas du metus rengtame. Jeigu toks yra tipinis pasiūlymas Jaunimo reikalų departamento, tai reiškia, kad ir pas mus. Bet jeigu departamentas kaip rekomendavo, tai mes taip ir yra.

I: Supratau, kad tai viskas tvarkoje. Tiesiog pasitikslinau.

E: Jo pas mus čia tas principas dėl to, kad mes neturime to apskrito stalo. Pas mus ne apskritasis stalas buvo, pas mus buvo Skuodo nevyriausybinių organizacijų sąjungą, kažkas tokio. Ir nu jinai buvo tiesiog sukurta tam, kad žodžiu, neveikia.

I: O kaip patys tada tie rinkimai vyksta tiesiog gal trumpai pristatyti, kaip tas visuotinis susirinkimas, kiek žmonių ateina, kaip kas kandiduoja?

E: Man sunku papasakoti, bet sakė, kad šiaip buvo nelengva dėl to, kad niekas nenorėjo, niekas, niekas nėjo. Aišku, aš suprantu, kad galbūt tai yra šiočia tokia komunikacijos problema, nes gal pati žinia nepasiekė taip, kaip reikėjo. Gal pačios žinios, kas ta jaunimo reikalų taryba, yra per mažai, nors mes prieš tai vat buvome, kad ir važiavome į gimnazijas, pasakojom, kas ta jaunimo reikalų taryba. Bet dabar šito nerašykime. *[informacija nedetalizuojama informanto prašymu; minimas žmogiškasis faktorius siekiant įtraukti jaunimą]*

Nu bet tas susirinkimas sakė, kad mažai atėjo norinčių nu, bet galiausiai kažkaip prisikalbino, prisikvietė, tai maždaug, kas atėjo, tas tenai/ kas norėjo, tas ir pateko, nes daugiau norinčių nebuvo. O man rodos, aktyviausiai, kaip sakyti, į tuos rinkikus atėjo moksleivių sąjungos atstovai.

I: Supratau. O tada, kad minėjote iš savivaldybės pusės. O kaip iš savivaldybės tada tie žmonės ateina, kaip atsirenkate? Ar tai yra kažkaip susidėlioja irgi tie patys, ar visada kažkoks pokytis.?

E: Yra tokių etatinių, pavyzdžiui, Švietimo skyriaus specialistė, kuri yra atsakinga už neformalų ugdymą, nes jinai arčiausiai jaunimo yra. Ir ji jau, kaip sakyti, per tuos kelias kadencijas kaip yra, suteikia pagalbos jaunimo reikalų tarybai. Ir jinai, kadangi pirmas dalykas - jinai iš profesinės pusės, ji yra artima

jaunimui, ir kitas dalykas - jinai kaip žmogus, matosi, kad ne atmetinai žiūri. Nėra, kad čia vėl man šį tą jaunimo reikalų tarybą – kažkokio nėra nusistatymo neigiamo. Tai dėl to, tokį žmogų visada smagu turėti.

Tada, aišku, yra vicemerė, nes vicemerai pas mus kuruoja jaunimą. Tai natūralu, kaip tarybos narys. Anksčiau pas mus, man rodos, buvo reikalavimas, kad du Tarybos nariai būtų dabar galvoju, irgi du Tarybos nariai yra. Antras Tarybos narys dažniausiai būdavo iš tikrųjų renkamas maždaug, kas jauniausias, tai kviečia, kad būtų kuo arčiau jaunimo. Tai irgi šią kadenciją, pavyzdžiui, mes turime buvusią olimpietę Zinaidą Sendriūtę, ir jinai yra mokytoja., dirbo su jaunimu, vaikais, bet kaip nenutolo nuo/ dirba dar ir sporto centre dirba su jaunuoliais. O prieš tai turėjom netgi jaunų jaunimo amžiaus tarybos narį. Tai, kad kriterijus pasirinkti jį tikrai buvo vienareikšmiškai jo amžius. Kas gal truputėlį kaip ir diskriminacijos senesniųjų atveju, bet...

I: Supratau, o kaip, jūsų nuomone, va tas pasirinkimas pagal jauną amžių suveikia?

E: Nežinau, aš vėl, aš kategoriškai laikausi tos nuomonės, kad, na, ne amžiuje, o žmogaus požiūryje, yra reikalas, nes tikrai yra penkiasdešimtmečių, kurie su tuo jaunimu ir lengviau randa kalbą, gal jų darbo specifiškai leidžia jiems geriau suprasti jaunimą, negu tam ten 28 metų tarybos nariui, kuris pats jaunimas, bet, na, žinot.

Apskritai tas tarybų narių pasirinkimas, kad va jaunimo koordinatorius, pagalvojo, kokį čia galėtų įtraukti. Iš kitos pusės, atveria tokias asmeninių simpatijų, nežinau, kaip įvardinti galimybes, kad jei JRK patinka tai pakviečiam jį, nepatinka – nekviečiam. Iš kitos pusės, jeigu matome, kad su tuo žmogumi ten gal kokia biolaukai nesueinama, Jaunimo reikalų taryba - tai visiškai už pavadėlio traukia jaunimo reikalų koordinatorius. Tai gal ir gerai, kad aš tada turiu galimybę įtraukti į sudėtį žmones, kuriuos matau, kad gal bus įmanoma. Nes, pavyzdžiui, prieš tai, kai turėjom tą jauną tarybos narį, tai aš visiškai nepažinojau, jis buvo naujai išrinktas, tiksliau, kitas žmogus išėjo iš tarybos ir jam laisva vieta papuolė. Tai sakau, nu gerai, imkime jį, bet aš nebuvo nei girdėjęs, nei mačiusi jo tai tiesiog dėl amžiaus pasirinkom ir paskui visai puikiai. Iš kitos pusės, tas jaunas žmogus, ypač jei yra pirma kadencija, jis neturi to politinio svorio ir jaunimo reikalų taryba tokia pas mus gaunasi be pozicijų - jinai neturi galios. Nes tam, kad būtų kažkokia galia, reikia, kad kažkas reikšmingas sakytų ir atstovautų tą nuomonę.

I: Supratau, o tada, kalbant posėdžius, pačius - kaip dažnai ir koku pagrindu jie ir šaukiami?

E: Na, dažnai, tai kadangi yra ta reglamente įrašyta, kad ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį, tai šito yra laikomasi. Na, tai va, pavyzdžiui, kol buvau neišėjusi į atostogas, kadangi nebuvo kronos ir karantino, tai mes įvykdėme išvažiuojamuosius posėdžius, kas buvo mūsų, koks, kaip yra tikslas supažindinti rajono mokyklose besimokančius moksleivius su tuo, kas yra jaunimo reikalų taryba, tai automatiškai susitinki tai, kol važiuoji kažką ten prašneki.

Kitas dalykas - jaunimo reikalų taryba, oficialiai jaunimo reikalų taryba, iš tikrųjų labiau jaunimo reikalų koordinatorius, organizuoja jaunimo apdovanojimus. Dabar nuspręsta daryti kas antrus metus, kad nebūtų taip kad už kažkokias smulkmenas apdovanojame, bet, pavyzdžiui, šiemet, už 2019-2020 metus penkios nominacijos bus. Pavyzdžiui, kaip buvo, tarkim, posėdis, jaunimo reikalų taryba nusprendė, kokios nominacijos bus. Tai ten: metų protas, metų pergalė, metų iniciatyva. Žodžiu, žodžiu, tau tokie reikalai. Na, tada jaunimo reikalų taryba kitą kartą rinksis posėdis, kada jau bus pateikti visi tie siūlymai. Jau jie nuspręs, kas verčiausias, kas laimi.

O kažkokių labai rimtų temų nenagrinėja, taip tiesiai šviesiai: ką departamentas atsiunčia, aišku, ką liepia, tą apkalbame, bet turiu omeny, kad kai pakalbu su kitais koordinatorius yra pas juos ten veikiančios tos jaunimo reikalų tarybos tokios *uch*. Bet aš suprantu, vėlgi, koks nežinau, pavyzdys - tiesiog dėl dydžio. Panevėžys, Utena na, aš jau nežiūriu didžiuosius miestus – Kauną, Vilnių. Tai pas juos tai ateina tie nariai iš rimtų asociacijų, kurios galbūt iš to gyvena iš projektų rašymo ir ir pan.. O pas mus ateina tokie maždaug va sukviesti šiaip ne taip. Tai natūralu, kad skirta Jaunimo reikalų taryba šiaip tai akmuo po koordinatoriaus sprandu, nes pas mus, pavyzdžiui, jeigu ne koordinatorius, tai visiškai ta taryba neveiktų, jinai tokia yra. Tiesiog kaip sakyti, primesta, nuleista iš viršaus. Aš nesakau, kad jos nereikia. Jos reikia, jeigu jinai yra veikli ir kažką daro. Bet, kai aš matau, kad pas mus taryba daro tiek, kiek JRK daro, tai tada atrodo, tą patį galima ir be jų. Tai toks papildomų protokolų rašymas, ir tiek. Niekada nebus taip, kad visiems vienodai gerai gautųsi.

I: Tai čia suprantama. O tada žvelgiant iš tos lyderystės pusės. Įdomu, iš tikrųjų. Ką tada pirmininkas? O šiaip kokios jo pareigos turėtų būti ir kaip jos yra įgyvendinamos pas jus?

E: Tai kalbant apie praeitą kadenciją, tai buvo pirmininke vicemere, dar prieš tai - irgi. Man rodos, kad vicemerė jau ilgą laiką. Aš žinau, kad savo kadencijoje buvo vicemerė. Prieš tai irgi buvo vicemerė, moteris, todėl sakau, kad vicemerė, nes kuruoja jaunimo. Nu kažkaip visada, kai susirenka ta jaunimo reikalų taryba, kadangi, kaip sakyti, pagal rangą - aukščiausias žmogus, na, tai natūralu, kad maždaug jau jūs ir čia toks gal tiesiog įprotis. Aš nežinau. Dabar kaip tik yra jaunimo reikalų tarybos pirmininkas moksleivis, man rodos, jisai LMS atstovas, o jo pavaduotojas yra administracijos direktoriaus pavaduotojas, o vicemerė - paprasta tarybos narė. [*informanto prašymu dalis pokalbio nepateikiama*]
[0:33:14]

I: Labai įdomi įžvalga. Aš tiesiog suprantu, kad taip suformuluočiau. Bet šiaip, jeigu aš pasakyčiau, kad jaunimui nedrašu įsitraukti šalia politikų, ar taip tiktų?

E: Taip. Manau, kad daliai tikrai yra sudėtingiau prieštarauti, tas rangas, ta pozicija, biškeli prideda.

Kalbant apie pirmininką, aišku, jis turėtų būti ir posėdžių iniciatorius, jis turėtų sušaukti šitą posėdį, ir jis turėtų inicijuoti kažkokių ten tų klausimų. Bet, kodėl naudoju tariamąją nuosaką, nes na, turėtų. Bet

vėlgi čia tikriausiai priklauso nuo to, kas, kaip ta Jaunimo reikalų taryba yra įpratusi veikti ir kas tas pirmininkas. Iš kitos pusės, gal yra meškos paslauga iš koordinatoriaus pusės, kad seniau buvo kažkoks tas tarybos pirmininkas, kuris, kad viską užmesdavo koordinatoriui ant sprando, tada natūralu, kad kitoje kadencijoje gal kitas žmogus, gal reikėtų koordinatoriui atsitraukti ir pažiūrėti, kaip naujasis tvarkysis pirmininkas. Bet tikriausiai iš inercijos dažnai koordinatoriai, pradeda taip pat, kaip ir su senuoju dirbti, gal atimam kažkiek iniciatyvos. Bet pas mus sakau, pas mus tokia situacija. Ir iš tikrųjų žinau, kad ne pas mus, Skuode, vienus, gal, kurias jūs pasirinkote savivaldybes, gal pas jas geresni variantai. [0:35:23] Aš žinau, matome tuos pačius daiktus visi žmonės skirtingai. Aš tai griežtai žiūriu į jaunimo reikalų tarybą. Gal nėra taip blogai, kaip aš viską pateikiu, bet tiesiog aš truputį tokių perfekcionizmo srityje.

I: Aš suprantu aš tai kaip tik va darbe ir analizuoju, ir siekiu visokių skirtingų atvejų. Pasirinkus, esu pagal JRD atliktas tas analizes. Tai va taip, tai visokių iš tikrųjų spektras gana platus tų tai aš manau, kad čia irgi vieno kažkokio atvejo sėkmingo ar labai nesėkminga nėra. Tiesiog visur, visur kažkas veikia, kažkur kažkas iš tikrųjų neveikia. O tada dar labai trumpai. Apie pačius pasiūlymus. O kokias temas dažniausiai aptariate toje taryboje?

E: [*informacija nuasmeninta apie pareigas*] Aš galėčiau pažiūrėti jų protokolus, ir aš tada galėčiau parašyti, nes tada, kai tikrai sudėtinga man pasakyti.

I: Viskas tvarkoje, tai dėl protokolų. Jeigu aš pati. Kitas klausimas buvo, nes mačiau internete. Tiksliai, internete, tiktai kadangi mačiau, savivaldybės puslapis vis atsinaujina, ir tų nebėra senesniųjų.

E: Jo šiandien pati kaip tik nuėjau savivaldybės puslapį ir galvoju: negi jaunimas ieško, ieško, niekaip nerandu jo. Viskas užsisuka, kuris tik paskui žiūriu paieškoj ir išmetė man jaunimą. Jaunimo reikalų taryba. Ieškojau, radau. Aišku, visada padėta 3 eilėj nuo apačios. Tai, kad nepažiūrėjau, ar yra posėdziai, mačiau, kad yra jaunimo reikalų tarybos sudėtis dabartinė, kontaktai yra surašyti. Mes dėdavome veiklos planą metų, tada kiekvieno posėdžio protokolą ir metų gale ataskaitą. Dabar jinau yra išlikusi, nežinau, nes mūsų dabar tikrai puslapis yra, prieš pusmetį transformuotas kardinaliai. [*informacija, nesusijusi su pokalbio tema neviešinama*]

I: Aš, žinokit, savo darbe kaip tik, kadangi savivaldybių/ daug su savivaldybėm dirbu, tai irgi esu perėjusi – panaši situacija visur buvo, tai viskas yra tvarkoj.

E: Vėlgi atsiremiamą yra į finansavimo klausimą. Nes turi pinigų, nusiperki geras paslaugas ir tau padaro tą internetinį puslapių geresni už Delfi, tikriausiai. Neturiu pinigų ir/ Nes, pavyzdžiui, kas liečia jaunimą, tai man parodė, kaip ten maždaug reikia tą puslapį reikia dėlioti, ir aš visą informaciją pati dėdavom. Niekas nedėdavo, nes nelabai kam įdomu, jei, aišku, jeigu nusiūsdavom viešųjų ryšių specialistei, kad kažko reikia pasidaryti, nes gerai sutariame, bet taip kažkaip būtų suinteresuoti, tai ne.

I: O tada, dar grįžtant prie tų pasiūlymų ir apskritai. Kai kažkas yra svarstoma ir priimama SJRT, tai, kai nueina į Tarybą, kaip, kaip dažnai patvirtina taryba, ar visada būna tokių atvejų?

E: Realiai, pas mus nelabai būna kažkokių tokių klausimų. Nelabai kažkokių būdavo tų sprendimų tokių, kad va Jaunimo reikalų taryba kažką nusprendė ir siūloma tarybai, kad jinai patvirtintų. Nu ten buvom sugalvoję, kad reikia, kad jaunimo reikalų taryba padiskutuotų ir, aišku, natūralu, kad jie pritarė idėjai, kad parašyti šitai Savivaldybės tarybai, Savivaldybės administracijai, kad jaunimo reikalų taryba norėtų, jog į visokias darbo grupes, komisijas ir panašiai būtų stengiamasi įtraukti jaunus žmones, kad būtų atstovaujami, jų požiūris ir pan. Nu tai va, gal buvo vienas iš tų dalykų, su kuo ėjom į tarybą, bet kažkoks sprendimo nereikėjo. Aš prieš tai padarėm analizę, apklausiau ten visokias seniūnijas ir panašiai, buvo klausimas, kiek jie, pavyzdžiui, būtų, buvo klausimas, kiek jie turi komisijų, darbo grupių, kažkokių ir kiek yra jose narių, ir kiek iš tų narių yra reikia 29 metų. Aišku, rezultatas buvo tragiški. Ta prasme ten laimės reikalas buvo tik tiems, kurie ten, pavyzdžiui, turėjo kultūros centre, pavaduotoją dar neturinčią 30 [metų], ten kelios komisijos turėjo mane, kur man dar nebuvo 30. Žodžiu, toks tiesiog atsitiktinumo reikalas, bet nebuvo taip kad bent kažkokia kažkas būtų kviečiama iš kažkokio LMS. Iš kitos pusės suprantu, nes tada jiems reikėtų žymiai dažniau tas sudėtis keisti ir bla bla bla, ir atrodo, gal tada jie neturi kompetencijų. Kad, žodžiu, mes tiesiog nu aš ne kaip nuo savęs asmeniškai, bet kaip nuo Jaunimo reikalų tarybos poziciją išsakėme direktoriui, man rodosi, adresavom, ir tarybai. Bet šiaip kažkokio sprendimo po to nereikėjo. [0:41:29] Jeigu būna kažkokio departamento nuleistas dalykas, ką reikia taryboje pasitvirtinti, tai aš į jaunimo reikalų tarybą, nesikreipiu, nes reikia, tai ir iš karto einu į savivaldybės tarybą. O tokių kažkokių nutarimų pas mus nelabai būna, kad kažką priėmėme. Bet nemanau, kad dabar buvo kitaip.

I: Supratau, o tada iš jaunimo pusės Jūs kaip ir pristatėte situaciją. Bet ar visgi yra kažkokių bandymų, kad jie ateina su kažkokiais pasiūlymais? Ar viskas iš jūsų pusės?

E: Būtent, kad jaunimo reikalų tarybą su pasiūlymais, tai nepasakyčiau. Va ten, tarkim, buvo tas susitikimas valdžios su jaunimu, tai, tarkim, ištaikė pasiūlymą, kad Mosėdis, Mosėdis yra mūsų seniūnijos centras, kad Mosėdyje, kadangi trūksta vaikų darželyje vietų, kad galėtų statyti tą konteinerinį darželį, štai tokių jūrinių konteinerių, nes tai būtų žymiai pigiau, ir Vilnius stotisi. Maždaug galėtumėme pasimokyti iš jų. Tai buvo konkreti idėja išsakyta, niekas neįgyvendino. Bet kad būtent jaunimo reikalų taryboje, sakau, pavyzdžiui, dabar pas mus toje jaunimo reikalų taryboje, tarkime, yra 4 jaunimo atstovai. Tai viena yra vyresnė, turiu omeny, per dvidešimt kažkelių metų, o trys yra moksleiviško amžiaus. Tai gal iš tikrųjų [*trumpam užstringa įrašas*]

I: Man tai viskas tvarkoje. Žinokit.

E: Tai gal tas jų jaunas amžius truputėlį, nežinau, ar tos drąsos, ar tą idėjų. Ar galbūt, pavyzdžiui, man irgi būna, rašykime projektą. O tai kokią tą idėją projektui parašyti? Gal tiesiog sunku sugalvoti idėją, kuri, atitiktų jaunimo reikalų tarybos galias arba/ Aš nežinau, kai dabar labai daug tokių gerų klausimų uždavėte, tai tada man tokioje iš karto, mintyse apmąstymų, aš perduosiu JRT kaitą, žodžiu, pagalvokim, kaip, kaip turėtų būti.

I: Tai aš tikiuosi, kad kažkas tokio ir išeis iš mano darbo. Tada jau paskutiniai klausimai. Apibendrinant, tai visgi, ar kažkokius pasiekimus, ar laimėjimus išskirtumėte per tą praėjusią kadenciją?

E: Kad jaunimo reikalų tarybos pasiekimui, tai būtų sudėtinga. Nu gal, tarkim, gražus, tas yra iš tikrųjų jaunimo apdovanojimų reikalas. Pati ta idėja, kad kažkaip padėkoti ten, pavyzdžiui, nebūtinai tik jaunimui, bet, pavyzdžiui, ir metų jaunimo draugas, metų jaunimo rėmėjas, prisideda prie iniciatyvų, finansiškai pagelbėja jaunimui, tada LMS ar kažkam. Tai toks parodymas, kad vertinam labai labai kas nors olimpiadose labai laimėtoją. Kitas dalykas, aišku, tą patį jaunimą švietimo skyrius vėlgi vyresniųjų klasių moksleiviai ir jaunimas ir švietimo skyrius juos ten vertina ir skatina.

Bet kažkokių tokių, kad būtų, kažką sugalvoja, kad va ten reikia programos, reikia pinigų, kad būtų skirta, nežinau. Tai tokios idėjos nebuvo ir iki Tarybos nenuėjo, ir to pasiekta nebuvo. Tai tada gal iš tikrųjų, kad kitų laimėjimų, iš tikrųjų, nebuvo. Nebent neatsimenu, bet. [0:45:44]

I: Tai suprantama, tada tai kokį tada kartinį iššūkį įvardintumėt? Ko trūksta?

E: Kažkada JRD susirinkimas buvo, buvo Tauragės dabartinis meras, gal mero padėjėjas ar kažką. Ir jis pristatinėjo, kad Tauragė turi kažkokią lyderių programą, bet jie ten skiria gal 10 tūkst. eurų, kas automatiškai yra labai dideli pinigai. Mes, tiesiog, nesam pajėgūs tam, kaip sakyti, 30 mokinių lyderystės gebėjimų skatinti skirti tokią sumą. Čia vėlgi finansavimo reikalai. Ir aš pagalvojau, kad šiaip pati programa, nes ten buvo lyderystės mokykla, aišku, nusamdyti lektoriai ir panašiai, ir ten kažkiek laiko su tais vaikais, moksleiviais, jaunimu, dirba ir ugdo juose lyderius. Aš galvoju, gal aišku, ateityje tie pinigėliai sugrįžta su kaupu, kuomet tas jaunimas tampa aktyvus ir įsitraukia. Aš galvoju, kad, aišku, žinot, yra to jaunimo, kuris nepriklauso jokioms asociacijoms, bet jie per kitus vyresnius žmones savo nuomones išsako, ir panašiai. Bet aš taip galvočiau, kad didžiausias iššūkis yra vis tik atrasti arba užauginti tuos lyderius, kurie imtųsi iniciatyvos, kurie norėtų imtis iniciatyvos, kurie drįstų tos iniciatyvos imtis. Bet mūsų, va tas reikalas yra, kad mes lyderius auginamės, kol jie yra moksleiviai, o jie paskui, būdami studentai išvažiuoja, ir tada jau retas begrįžta. Nes pas mus tokia emigracija į dvi puses: į didžiuosius miestus ir į užsienį yra. Tai ir tada dažnai tas lyderio užauginimas, jis išvažiavęs kažkur kitur tuo lyderiu bus, o ne, o negrįš pas mus.

I: Supratau, o dar gal greitas labai klausimas apie finansavimą. O kokia plus minus sumą skiria šitom veiklom?

E: Jaunimo reikalų tarnybai šiaip nėra skiriamas iš viso joks finansavimas. Kažkada mes, pavyzdžiui, turėjome svečių Šilutės jaunimo reikalų taryboj, tai vaišinom pietumis, tai tiesiog turėjom eiti prašyti savivaldybės administracijos, kad tiesiog iš administracijos pinigų skirtų tiems pietums.

Nes šiaip jokio ir finansavimo nėra. Kas liečia jaunimo apdovanojimus, tai mes ten į juokingą sumą telpam – daugiausia 500 [eurų] būna kokie, buvo kokie 300 [eurų] apdovanojimams skirta. Gal 300 [eurų] iš viso būna, mes tiesiog džemperius, mes tik praktiškai žiūrime, gal iš mano pusės, nes aš esu labai praktiškas žmogus, tai man tos statulėlės - eh. Visos taip, jei dulkėm parinkti. Tai mes dovanojame jau dabar treči gal bus apdovanojimais dovanojame, žinoma, būna padėkos raštas, koks nors saldus reikalas suvalgomas ir dovanojame džemperį su jaunimo reikalų tarybos logotipu, ir ant nugaros būna aš širdutė Skuodą. Tai toks kaip ir Skuodo, žodžiu, įeiti įženklinimas. Kažkur nuvažiavęs studentu būdamas dėvėsi tą džemperį ir matysis, kad iš Skuodo. Ir praktiškas dalykas, ir pats visai fainas. Tai mes tiesiog tuos džemperius supirkdavome sutaupę, jei sutaupydavome pinigų nuo kokių nors jaunimo projektų, pavyzdžiui, praeitais metais, tik šiais metais, kadangi buvo korona, tai tų pinigų ne visi visur išnaudoja, tai tik dėl to mane vadavusi kolegė nupirko. O taip tai nieks neskiria jokių pinigų.

I: Supratau, tai kaip ir aišku. Tai iš mano pusės tiek, nežino, nebent kokių dar klausimų ir papildymų turėtumėt.

E: Ne, daug kur į lankas nugrybavau, nu gal nieko.

I: Tikrai, labai naudinga, nes irgi – visur visaip skirtingai, net, man atrodo, dėsnigumai vis tiek matysis kažkokie. Tai ačiū labai už Jūsų laiką.

E: Nėra už ką, gerai parašyti darbą.

I: Dėkui, dėkui, tai gražios dienos.

E: Ačiū, ir Jums.

Interviu nr. 10

Informantas: Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 27 d., virtualus susitikimas

Interviuotoja prisistato, aptaria darbo tikslą ir klausimyną, pasiteirauja, ar galima įsitašinėti pokalbį.

I: Norėčiau pirmą klausimą, užduoti. Tai iš jūsų pusės, kiek aktyvus yra savivaldybės jaunimas, kaip jis pats proaktyviai įsitraukia į savivaldybės/ ar apskritai į veiklas savivaldybėje?

E: [nuasmeninta informacija apie informanto pareigas] Kai atėjau dirbti, tai jau buvo susiformavęs tas toks aktyvus jaunimo branduolys, jaunimo organizacijos labai aktyviai veikė, tiek ta prasme, tiek jaunimo organizacijos, tiek savivaldybės jaunimo organizacijų taryba - tai tas Apskritasis stalas Tauragės, tiek ir moksleivių sąjunga, ir kiti, ir neformalios grupės, ir padaliniai, ir jaunimo organizacijos, ar neformalios grupės, jeigu čia tais terminais kalbant. Tai iš tikrųjų mūsų jaunimas yra aktyvus, ta prasme labai, bet pagrindinė to priežastis yra ta, kad mūsų vietos valdžia, labai pasitiki besąlygiškai jaunimu, visada juo pasiremia visose situacijose ir mes turime, sakau, Tauragėje bent jų, tiek moralinį, tiek idėjinį, tiek finansinį labai didelį palaikymą iš valdžios. Ir, tarkim, kai aš kalbu su kitoms savivaldybėms su kitų savivaldybių jaunimo centrų darbuotojais ar koordinatoriais, na, pas juos neretai iškyla tas kontrolės klausimas, iškyla turiu omeny, iš valdžios vietinės tos tokios kartais. Nu aišku, finansinė padėtis, vėlgi, na, aš tai pasakyčiau, gal jeigu trumpai, taip pat mūsų savivaldybėj, jaunimo politiką. Jaunimo užimtumas yra tikrai ne paskutinėje vietoje, ir, sakyčiau, tikrai vienas iš prioritetų. O kadangi mūsų dabartinis meras, jis yra pats buvęs ir irgi, tiek jaunimo reikalų tarybų narys ir pirmininkas, ir dar dabar tebėra, ir jisai buvo ir apskritojo stalo, ir jaunimo organizacijų sudėtyje ilgą laiką, jis labai puikiai supranta jaunimo politiką, labai smarkiai palaiko. Bet jau prieš tai buvusio mero komanda, jau tuomet tas jaunimo, o toks su nežinau, tas jaunimo aktyvumas jų, pasirodo, iš tikrųjų bent iš mano praktikos, kad jaunimas yra aktyvus, tiek, kiek juo yra pasitikima iš aukščiau, kiek jam yra suteikiama, pavyzdžiui, sakau, mūsų savivaldybėj. Bent jau tai su jaunimo aktyvumu, bent kol kas/ aš, aišku, nesakau, kad efektyvusis jaunimas neišvažiuos studijuoti ir neaišku, kaip bus toliau. Bet bent kol kas su problemų tikrai nėra. Nes, aišku, mūsų mažas miestelis. Vėlgi verta paminėti, dauguma vieni kitus pažįstame, žinome, į ką kreiptis, kai reikia, žinoma, kas tikrai neatsisakys, kas padės. kam čia per porą skambučių, jeigu mums reikia pagalbos. Jeigu kalbame apie savo miestą, čia vėl bekiek, tam žiauriai sunku viską rišliai dėlioti. O jeigu mums reikia savanorio pagalbos, dabar kalbate būtent apie valdžios ir jaunimo santykius, tai jeigu valdžiai reikia pagalbos, ta prasme savanorių, o vėlgi apie tą pačią

pandemiją dabar kalbant ar apie beleką, jie žino, kad per mane porą skambučių, mes jau turėsime būrį žmonių jaunų, kurie visada bus pasiruošę padėti, nes žino, kad jie, kad jais yra pasitikima, kad jie yra gerbiami ir kada jie yra, nežinau tokie/ Na, kaip kitur, aš žinau, kad tas požiūris yra toks, kad nu ką tas jaunimas, ką tas jaunimas, tai pas mus jaunimas yra toks prestižo reikalas. Sakau tai visi, tiek ir politiškai kalbant partijų ideologijų prasme, visi su jaunimu siekia sutarti pas mus dėl to, nes jie žino, kokią galią rankose, būtent pas mus bent jau mieste jie laiko, nes iš tiesų jaunimas, sakau, tikrai yra, tikrai yra aktyvus. Tikrai yra labai vieningas. Sakyčiau, ir kai reikia, tai juo tikrai gali pasiremti. Taigi, sakau, nežinau, bent jau pas mus, kiek aš žinau per tuos pora metų, tai tikrai aš problemų su tuo neturėjau.

Na, dabar tie ta karta iš tikrųjų užaugo, pas kuriuos aš atėjau ir jie jau išvykę studijuoti, tai šie metai tokia tokie irgi ne baisiai aktyvūs. Jie patys, tai dar kol kas negaliu daryti išvadų, kaip tie naujieji, bet ir organizacijų pirmininkai yra pasikeitę, ir šiaip tie jauni jaunimo lyderiai, kiti, tai o kas mes labai daug bendrų taškų neturėjome, nes tokie dalykai nevyksta. Na, šiaip jie irgi matosi. Na, jau kiek matau iš jų veiklos, kiek esu bendravusi, kad jie yra tikrai aktyvūs ir kad, na, daug ką su jais galima nuveikti iš tikrųjų. Nežinau, ar atsakiau į klausimą. Čia labai daug visko, pasakiau. [0:05:37] Esmė yra tame, kad bent jau jeigu reikėtų išvardinti stiprybės, didžiausios mūsų, tarkim, savivaldybių jaunimas yra aktyvus, yra dėl to, nes jie turi tiek moralinį, tiek finansinį, tiek idėjinį valdžios palaikymą ir, na, tarkim, jeigu kitur būna, kad valdžia, administracijos direktorius, koordinatoriai, merai, o prašo kažko, kad jaunimas gal čia jūs kokias nors ten, padarykit šitą, padarykit šitą, tai pas mus yra atvirksčiai, nes pas mus ateina jaunimas, pas mane arba tai ar eina tiesiai pas merą, pasako, mes norime taip ir taip, ar galim, jisai mums sako: jūs neklauskite, aš jums pasitikiu, tik sakykite, ko reikia - pinigų ar vietos, ar ko jums reikia, pasakyti žodį ar ką. Sako viską tik susakykite Ingai, aš viską perduodu valdžiai, ko mums reik iš jų, tada mes, na, kažkoku būdu viską gauname ar kažkaip žiūrime, kaip kad viskas būtų realizuota, kad būtų įgyvendinta ir kad kiekvienas - nebūtinai vat organizacijų lyderiai, bet šiaip tiesiog jaunas žmogus su idėja ar su kažkokia mintim, su pastaba, kad būtų išgirstas ir kad nu jeigu nebent tiek racionali, kad būtų atsižvelgta.

I: Labai įdomu tai ačiū už išsamų atsakymą. Tai labai gerai. Mano toksai tikslas - suprasti apskritai tą kontekstą. Tai va, kuo išsamiau, iš tikrųjų net geriau ir įdomiau. Šiaip labai įdomu jau sakėt, kad meras tikrai yra jaunas ir tada, o jums atėjus, kai tik pradėjot dirbti, ar kai buvo kitas meras, ar panaši situacija buvo?

E: Jo matote, pas mus, kaip buvo iš tikrųjų, aš kadangi atėjau dirbti kaime, kai valdžioje jau buvo tam tikra, sakykime, politinė jėga, o kai buvo ana politinė jėga, aš dar nedirbau. Tai visa, ką aš galiu papasakoti, tai tik iš patirties, tarkim, jaunimo darbuotojų ar kitų žmonių, kurie jau dirbo dar tada.

O tai, kad anksčiau, tai sakau, tokio palaikymo tikriniam buvo. Bet kadangi atėjus, pasikeitus valdžiai, pas mus penkioliktais metais, atėjus naujam merui, ir į to mero komandoje buvo būtent dabartinis mūsų

meras, kuris buvo atsakingas už jaunimo politiką, būtent už sportą, už jaunimą, tai vat jau nuo tada ta jaunimo politiką ir pradėjo po truputį lipti į prioritetų savivaldybėje sąrašą iš tikrųjų, nes, na, Nuo [20]18 metų (2019 metais rinkimai), neilgai tepabuvo. Beveik metus laiko nebuvo [jaunimo] koordinatoriaus savivaldybėje. Dėl to viskas buvo šitoje vietoj šiek tiek apleista. Dėl to čia, gavosi skylė, nes niekas, sakykime, niekas su jaunimu nedirbo, niekas jo taip, sakykime, neatstovavo tuom, sakykime, valdžios pusėj, sakykime, to tarpininko, žmogaus, nebuvo. Tai nei ta jaunimo reikalų taryba labai smarkiai veikė būtent tuo laikotarpiu, tai ir nei pats jaunimas. Jie veikė savo jėga, o čia viskas vyko sau, tai, sakau, va iš esmės ir šitam merui atėjus, dabar mes jau, sakykime, tiesiog tęsiama yra ta veikla, kuri, tarkim, yra [2018 – [20]19 metais jau užsisukusi.

I: Aš dar pasitikslinu. Tiesiog, kad laiką suprasčiau tai, kada sakėte, nebuvo koordinatoriaus, jaunimo reikalų?

E: Aš bijau sumeluoti tikslų laikotarpį, bet panašiai, sakykime, [20]18 m., juos nurašykime, tai nuo 2018 m., sakykime, jau praleiskime, nes jie kaip ir nebuvo labai didelio, didelės veiklos, nes nerado koordinatoriaus pareigų.

I: Supratau tiesiog laiko juostą išsidėlioti patogiau. Tačiau ir jūs minėjot, kad/ irgi kitas klausimas buvo dėl Savivaldybės prioritetų. Jūs minėjot, kad jaunimas yra vienas prioritetų. Ar tai yra numatyta kažkur strateginiuose dokumentuose, jau iš tos reglamentavimo pusės, ar tai tiesiog ateina iš tokių bendrų veiklų, kažkaip susiformavusių?

E: Iš tikrųjų, dabar bijau pameluoti, bet jaunimo politika irgi yra strateginiam veiklos plane įrašyta. Bijau pameluoti, ar prioritetu grynai, bet, kad taip iš tikrųjų galite susirasti Tauragės puslapyje. Dabar iš tikrųjų net nesuspėjau pasižiūrėti. Bet taip, tikrai yra. Ir jeigu, kalbant apie būtent tuos prioritetus, o pačioje jaunimo politikoje savivaldybės, sakykime, o tai šiuo metu, tai pagrindinis prioritetas pas mus yra jaunimo užimtumas, sakykime, atviras darbas su jaunimu. [0:10:32] Kadangi mes tą jaunimo centrą, iš tikrųjų, turime ne taip ir seniai, irgi tiktai 2018 metų pradžios atsidarė. Tai realiai veikia tik dabar bus treči metai. O dar jaunimo erdvę turime, miestelyje šalia Tauragės, kuri veikia antri metai. Tai tas jo atviras darbas pas mus vyks nuo neturiu tokių ilgamečių tradicijų, kaip gal kaimyninėse savivaldybėse, Šilalė, Jurbarke. Bet iš tikrųjų jau yra pakankamai įsibėgėję ir mūsų, sakykime, ta jaunimo politika, iš tikrųjų sukasi aplinkui jaunimo centrus ir apskritąjį stalą, sakykime. Tarkim, jaunimo programa, yra jaunimo užimtumo ir verslo rėmimo programa savivaldybėje, kur yra numatytos lėšos, būtent jaunimo iniciatyvoms. Ir tie organizacijų padaliniai, sakykime, kurie nėra registruoti kaip atskiras juridinis vienetas, sakykime, Lietuvos moksleivių sąjunga, Tauragės savivaldos informavimo centrai, liberalai, jaunieji konservatoriai ir pan., kur yra padaliniai, bet nėra atskiri vienetai, jie tą paramą finansinę savo renginiams bei iniciatyvoms gali gauti teikdami paraišką per apskritąjį stalą, sakykime, tiesiog po to

juridiniu vienetu, nes yra teikiama tik juridiniams asmenims, sakykime, parama. Tai vat Apskritas stalias yra pas mus kaip priemonė tom idėjom jaunimo realizuoti. Tai, o kadangi pas mūsų irgi toks yra kaip ir unikalus atvejis Lietuvoje, kad atviri jaunimo centrai yra apskritojo stalo, t. y. nevyriausybinės organizacijos, padaliniai, kas yra labai reta, nes atvirieji centrai, erdvės paprastai būna biudžetinės įstaigos, dažniausiai, ten, kokiose kultūros centruose, bibliotekose, užimtumo centruose. Tai pas mus yra kitaip, o taip pat mūsų valdo, iš esmės, viską jaunimas. Apskritasis stalias valdo erdves, centrą, sakykime, ir ten irgi dirba tik jauni žmonės, nu ir aš esu dar palyginus, jaunimo grupei priklausau palei metus, ir darbuotojai - tai iš esmės pas mus, už jaunimo politiką savivaldybėje atsakingi yra pats jaunimas. O ir kad, na, aišku, gal skambėtų ir keistai, bet iš tikrųjų bent jau Lietuvos kontekste, ir tiek, kiek mes gauname vertinimų iš jaunimo reikalų departamento, iš ministerijų ir daug kur kitur, tai iš tikrųjų tvarkomės gana neblogai. Iš tikrųjų tai tuo tikrai galime tik pasigirti. Bet šiaip sakau pas mus, kalbant apie jaunimo politikos prioritetus, tai yra vis tiek labiau, pirmiausia, sakyčiau, gal užimtumas, paskui yra, sakykime, savanorystė - pas mus labai smarkiai Tauragėje ir gerai, ir savanorių tinklas išplėtotas, ir, na, tie savanoriai, jie, sakau, yra tokie, kad, na, tarkim, būna priverstine savanoryste, dar turim tokią savanorišką savanorystę. Kur tikrai mielai prisideda. Vėlgi sakau visada. Aš grįžtu prie to, kad jie jaučiasi įvertinti, ir jie jaučiasi svarbūs ir kad nedaro to tam, kad čia reikia, kad čia kažkas čia prašo ir panašiai. O paskui taip ir verslumo skatinimas, irgi, na, ir ir savivaldybėje yra programų, o būtent ir smulkiam verslui, jaunam verslui, ir mano pačios administruojama programa yra jaunimo užimtumo ir verslo skatinimui. Būtent tai ir vyksta. Keli metai jau vyko ir tokia moksleivių verslumo programa. Mes ją šiais metais gaila, negalėjome tęsti, nes viskas kaip it nutrūkė. Bet tikimės, kad kitais metais pavyks kažką vis tiek sukurti. Tai va, tas verslumas irgi ne paskutinėje vietoje iš tikrųjų. O paskui, na, nežinau, aišku, rikiuojasi ir įgalinimas tas pats. Nors pas mus, sakau, tie įgalinimo klausimai tokie, kad, tarkim, jaunimas būtų įtraukiamas į sprendimų priėmimo procesą. Tai irgi, na, nepasakyčiau, kad taip nėra, nes tiek skirtingose darbo grupėse savivaldybės, tiek komisijose, tiek visur. Jeigu tas klausimas liečia bent kiek jaunimo politikos, jaunimą, na bet kokio tiek į strateginio, tarkim, plėtros plano rengimo darbo grupei, tiek, tarkim, nežinau, socialinė kažkokia problema yra kažkam rajone, tarkim, ir jeigu yra, sukosi apie jaunimą, tai grupėje irgi būna bent vienas jaunimo atstovas. O lėšų skirstymo komisijoje irgi yra jaunimo atstovų. Ta prasme, visur, visose srityse, kur, juos bent kiek liečia, tarkim, jaunimą, o visuomet yra pasikviečiamas jaunimas, jaunimo atstovai, ir, na, tai yra tiek. Čia ir vėl yra pačios valdžios iniciatyva įtraukti tiek/ įvairiausios dvi kultūros įvairių, tą, nes nuo kultūros sostinės darbo grupės, ir panašiai, ir visur iš tikrųjų. Sakyčiau, kad tas irgi, na pas mūsų, sakau, aš labai kalbu, tarsi pas mus toks idealus scenarijus ir idealus gyvenimas. Bet iš tikrųjų panašiai taip yra. Aišku, čia gal amžinai nebus, bet džiaugiamės iš tikrųjų tuo, ką turime. Bet nu, bent jau pas mūsų to jaunimo, žinome, kad jeigu jie kažko paprašo arba apskritai gal tada, kad jie gali paprašyti, kad jie gali kreiptis bet kada ir į mane ar į merą tiesiai, į mero komandai kažką, kad jie bus išgirsti ir bus išklaustyti. Tai čia tas sakau. Yra tiek prašymai

teikiami, jeigu ko nors reikia, dėl finansavimo, dažniausiai, dėl autobusų maršrutų. Nežinau, dėl visko ir tie klausimai yra sprendžiami. [0:16:32]

I: Labai įdomu, aš galvoju. Nu va, gal, nes daug kas užsimena, kai kalbu dėl finansinių problemų, kad tiesiog paprasčiausiai nėra skiriama finansų. Pas jus, girdžiu, kad taip gana aktyviai vyksta. Tai šiaip įdomu, ar tai irgi kažkaip tai visgi atrandama, ar kažkaip inicijuojama per projektus?

E: Nežinau, mes finansavimo problemą irgi nesam susidūrę iš tikrųjų, Kaip čia pasakyti, iš tikrųjų pas mus savivaldybėje, tikrai nemažai lėšų yra skiriama nevyriausybininkams. O, tarkim, yra bendruomenių rėmimo programa, per kurią, tarkim, bendruomenės kaimo miesto, kurios irgi laba aktyvios pas mus, irgi teikia, tarkim, jaunimo kažkam užimtumui irgi turi galimybę teikti prašyti finansavimo. Visai tai eilutei yra apie du šimtus tūkstančių eurų metams, t. y. žiūrint didelio sumos, ta prasme, yra žiauri didelės galimybės. Yra ir nevyriausybinių organizacijų programa, atskira, kur vėl gali teikti. Paskui yra mano jaunimo programa ir kultūros renginių. Tai aš irgi savo eilutėje turiu, tarkim, šiemet turėjau, tarkim, 35 tūkst. eurų, kas irgi šiaip, palyginus Lietuvos savivaldybių šiaip kontekste, yra tikrai nemažai, kaip tokiai mažai savivaldybei, ir mes dar turime atskira eilutę su tiek pat. 30 tūkst. lėšų šiemet yra vien jaunimo erdvių centrų išlaikymui. Tai yra dideli pinigai, kurie yra įveiklinami, ir mes, žinoma, dar nu aišku, tas lėšų pritraukimas su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, iš Atviro piliečių fondo, iš įvairių tautinių fondų, nežinau tų pačių EEA grantų, sporto, įvairių fondų programų. Irgi iš tikrųjų stengiamės ir, na, ir ir gauname, ir pritraukiant lėšų, ir teikiant paraiškas pasiseka ir nepasiseka. Būna visai. Bet kai mato, sakykime, valdžia, mūsų vadovai, kad pritraukiame investicijų, į mūsų miestą ir jaunimo politikoje. Tai aš manau dėl to jų tas pasitikėjimas ir yra toksai, kad mato, kad jie, ta prasme. Jie ne neprašaua pasitikėdami ir, na, kol kas jie neturėjo jokios priežasties dėl kažko mūsų labai kontroliuoti, nes žinau, kad tikrai kitose savivaldybėse skundėsi koordinatoriai, kad jie kad administracijų direktoriai prašo atsiskaityti, įrodyti veiklą ir pan. Tai, sakau, mes patys einame pas direktorių, nes norime atsiskaityti. Mūsų, ta prasme, nėra gyvenime, paprašęs, be direktoriaus ataskaitų ir panašiai. Ir nu, sakau, pas mūsų. Kadangi mes turim tą pasitikėjimą ir mes jį kol kas pateisinome, tai kol kas yra tikrai viskas gerai. Sakau, žinoma, be finansų, tarkim, kad ir kaimynai. Jurbarkas irgi kiek pašnekame, kad jie neturi pinigų, tarkim, jaunimui. Aš įsivaizduoju, kaip yra sunku kažką nuveikti ir būti motyvuotiems, kažką nuveikti, kai tu, na, vis tiek, būkime biedni, bet teisingi, bet be pinigų šiais laikais tu nieko tokio labai kažkokio didesnio nepadarysi. Tai bet kadangi mes šitos problemos neturime, jaunimas žino, kad yra, tie, kas mažiau susipažinę su tais visais finansavimo galimybėm, kreipiasi į mane, klausia, ar yra šansas, ką daryti, per kur teikti: mes nežinome, gal padėtum. Tada sėdam kartu, rašome tas paraiškas, kreipiamės į apskritąjį stalą, kad pateiktų paraišką, kad jie turi buhalterį, kad paadministruotų ir panašiai. Tai irgi pas mus šitoj vietoj problemų nėra, bet irgi viskas priklauso, tiek, kiek patys stengiamės, tiek ir turim. [0:20:17] Nežinau, kaip bus kitamet, nes biudžetas, greičiausiai, bus mažinamas, nes nuostolingi metai, bet 2019-

2020 m., tai tikrai gerai gyvenom. Nu tikimės, ir 2021 m. turėsime kažkiek. Nes kažkaip, jaunimas, yra ta dalis, kur nuo kažkur nuimti, mažiausiai diskusijų kyla, nu nes visi mato, kad veiksmas vyksta, kad tie pinigai kažkaip švaistomi, ar jų lieka. Ir ta prasme, tarybos nariai – nebūtinai mūsų ta politinė jėga, kuri yra valdžioj, bet ir kiti, it opozicijoj sėdintys tikrai palaiko ir supranta. Kažkaip gerą santykį stengiamės su visais išlaikyti ir tas gal irgi duoda tokios bendros jėgos.

I: Labai įdomu. Kaip tik, kadangi dirbu „Transparency International“ darėm apklausą apie dalyvaujimąjį biudžetą – tai dažnai matosi, kad tos savivaldybės, kur įtraukia, tai visus įtraukia, tai va irgi Tauragė tarp tų gerųjų pavyzdžių pakliūna.

E: Jo, mačiau, kad kitais metais bus tas tikrasis dalyvaujamasis biudžetas, kur jau patys piliečiai galės teikti pasiūlymus. Tai jau džiaugiuosi, kad irgi toksai žingsnis, nes prieš tai pas mus tiesioginio, kad jau kažką grynai, kas išeina iš gyventojų, tai nebuvo. Nu aišku, per tas paraiškas, tai čia ir taip aišku. Kaip ir tas pats, bet ne tiesiogiai tas pats. Tai dabar mačiau – lyg ir yra numatyta lėšų ten kažkiek tūkstančių būtent šitam reikalų. Dar nespėjau pasigilinti, bet plėtros plane mačiau įrašyta, tai irgi džiugu šitoj vietoj. Mes irgi su jaunimu nepraleisim progos šituo pasinaudoti.

I: Tai gerai, aš tada irgi gal/ Įdomu iš SJRT sudarymo pusės, nes irgi – skirtingose savivaldybėse, skirtingai. Tai kaip pas jus SJRT renkama – dviems metams ar ketveriems, ir kaip procesas vyksta?

E: Jo, tai pas mus JRT yra renkama ketveriems metams, tai yra savivaldybės tarybos kadencijos metams, kaip ir yra rekomenduojama, sakykim, visuose tvarkos aprašuose ministerijos patvirtintuose. Iš tikrųjų, aš nesu linkusi, nebūčiau gal visai šitam punktui linkusi pritarti, nes ta jaunimo atstovų kaita, vis dėlto yra beveik kasmet. Tai aš gal būčiau labiau linkusi tvirtinti dviems metams tą jaunimo tarybą. Bet, iš tiesų, matysim, kaip su šita bus, bet šiaip yra ketveriems metam. Ir jinai pas mus jaunimo dalis yra renkama, kadangi mes turim savivaldybės jaunimo organizacijų tarybą – Apskritąjį stalą, tai palei visus tvarkos aprašus, SJRT sudarymą, tai jaunimo atstovai yra išrenkami šios organizacijos visuotinio susirinkimo metu. Jei atsiranda norinčių, tai jie išsikelia savo kandidatūrą ir tada visuotinio metu/ Iš tikrųjų, iš mano patirties, nėra taip buvę, kad yra daugiau norinčių, nei yra vietų. Tai visada būdavo, jeigu mums reikia šešių jaunimo atstovų, tai šeši ir būna – ar nuo šešių organizacijų, dabar vėlgi klausimas, juo remiantis. Tai dažniausiai mes prašome, kad jaunimo atstovai atstovautų arba jaunimo organizacijas, arba bent jau skirtingas ugdymo įstaigas, arba būtų gal ir geografiškai šiek tiek, tarkim – vieni iš kaimiškų vietovių, kiti – miesto gyventojai, kad, tarkim, vieni irgi būtų apie ugdymo įstaigas, kadangi turim Kauno kolegijos Tauragės skyrių, na būtų smagu, kad ir iš ten turėtume žmogų, iš tų studentų, sakykim, atstovą. Aukštųjų mes neturim, bet bent kažkas vis tiek. Aš stengiuosi, kaip ir rekomenduojama, kuo platesnį spektrą apsiimti. Ta prasme, mes galim pasiimti šešis jaunimo aktyvius iš vienos mokyklos, žinai, kad nepaves, žinai, kad aktyvūs ir panašiai, bet, na, iš tikrųjų, produktyviau

ir geriau darbas vyksta, kai tie žmonės tokie skirtingesni, ir tada mes matom iš skirtingų pusių tą nuomonę, yra ir pagrįsta ta nuomonė. Tarkim, jeigu mes sprendžiam bendruomenės, kažkokios, kaimiškos problemą, tai va tie žmonės, kurie jau gyvena tose kaimiškose vietovėse, iš savo patirties ir gali pasakot, o jei mes visi būsim iš miesto, tai bus labai sunku. Apie bendradarbiavimą tai aš čia nekalbu – vis tiek, stengiamės, kiek įmanoma, ir su bendruomenių taryba, jeigu yra klausimas, tai pasikviesti atstovą, iš institucijų ir panašiai, kurie ne, papasakotų, atstovautų ir panašiai, tai čia irgi. Bet šiaip į sudėtį, tai taip.

O šeši, mūsų šiaip JRT yra 12, prieš tai buvo 16, kai aš atėjau, bet dar tuomet leido JRT būti įstaigų atstovams, kas dabar jau nebėra galima, tai dėl to susimąžinom skaičių iki 12, kas irgi nėra šiaip taip mažai pagal tai, kai reikia surinkti. 6 jaunimo atstovai ir 6 savivaldybės atstovai – 3 tarybos nariai ir 3 savivaldybės administracijos darbuotojai.

Tai jo, iš jaunimo pusės jie yra taip išrenkami, o iš savivaldybės darbuotojų, tai yra vis tiek, na, bent jau stengiamės, žiūrėti, kad jie pirmiausiai būtų suinteresuoti ir motyvuoti, nu nes tikrai nėra lengva, galiu pasakyti, surasti savivaldybės administracijos darbuotojų, kurie ir taip priklauso n komisijų, n tarybų, n darbo grupių ir taip, kurie yra nariai, dar prisikabinti prie vienos, ir dar prašyti, kad jie būtų aktyvūs tos komisijos dalyviai, tai jeigu, sakau. Iš tikrųjų, nebuvo lengva bent jau man rasti iš administracijos tuos tris, sakykim, net ne tiek ir daug tų žmonių, bet vis tiek, sakau, kai pradedi taikyti tuos tokius motyvacijos kriterijus, tai jų labai daug atkrenta. Nu nes visi tokie – ar čia daug reikės dirbti, ar čia daug susitikinėsim. Nu ir čia tas visų požiūris – ir taip dirbam, jeigu čia dar darbo prisidės, nu tai aišku, kad tas žmogus nebus labai didelis toksai jau aktyvus narys. Bet turim, bent jau mūsų atveju, merginą iš švietimo ir sporto skyriaus, jinai yra už sporto dalį atsakinga, tai kadangi su tais sportininkais ir mes palaikom ryšį, tai ji yra mūsų atstovė toj su sportininkų atstovė. Yra mergina buvusi [*įrašas stringa*] nesvetima jaunimo politika, ir ji vis dar yra aktyvi ir joje dalyvauja, nors jinai tiesiogiai pareigomis nėra susijusi, bet ji yra man naudingesnis narys JRT, negu tarkim, kad būtų susijęs, bet ne toks suinteresuotas, ir panašiai. [0:28:18] Ir mes turim savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoją, irgi jaunimo reikalų taryboj, o kuris tiesiog, kadangi jisai kaip ir palei veiklos sritis, kaip ir kuruoja, sakykim, mūsų skyriui (tiesa, aš dar priklausau skyriui kaip JRK, nesu direktoriui pavaldi tiesiogiai), tai va, o iš tarybos narių mes turime merą, kuris pats pageidavo, kad klausytų, nors aš norėjau jį išmesti, nu jau gerai, sakau, užtenka, tikrai turi ką veikti ir be mūsų šitų tarybų, bet jis vis tiek norėjo būt sudėty, tai na, kaip dabar, nepasakysi, kad ne. Tai turim kitą tarybos narę, jinai yra psichologė, tai jinai tikrai mūsų didelė pagalba sprendžiant tokius sudėtingesnius klausimus, su mokinių emociniais reikalais, tai ji visada mielai pakonsultuoja, nes yra ekspertė, tai iš tikrųjų, labai džiaugiuosi, kad turime ją JRT, nes yra tikrai pasikausčius ir žiauriai didelė pagalba. O dar vienas, na tas, sakykim, opozicijos atstovas, kadangi tokia tvarka skiriam, kad vienas iš ten turėtų būti, tai jis yra jauniausias mūsų savivaldybės tarybos narys, tai

jis irgi yra aktyvus, priklausęs irgi Apskritajam stalui, tai ta mūsų jaunimo reikalų taryba iš jaunimo pusės, yra visi aktyvistai, visi šaunūs, visi ši savivaldybės, ir yra tokia pasyvesnė dalis.

Vėl, čia labai įdomus atvejis, nes anksčiau kitur yra taip, kad tie dėdžiai, sakykime, ir tetos, labiau linkę būti dalyvauti posėdžiuose, ten priimti sprendimus ir pan.. Tai pas mus yra atvirkščiai, pas mus labiau dalyvauja jaunimas labiau yra kažkaip jie tokie aktyvesni būtent Jaunimo reikalų taryboje, o antra dalis, na, kadangi nuo aišku, irgi vis tiek žmones jų turi darbų ir taip, tai jie tokie pasyvesni. Bet šiaip mes, sakau, bent jau pas mus savivaldybėj nėra tas, sakykime, subjektas, kuris nu būtų, sakykime, centrinis aplink visą jaunimo politiką. Pas mūsų šiaip labiau visa jaunimo politika sukasi aplink apskritąjį stalą, aplink jaunimo erdves ir centrus. Tai jaunimo reikalų taryba pas mus, na, yra labiau tas toksai. Na, nežinau, tiesiog komisija formali. Sprendžiam klausimus ir tokius rimtesnius, ir tikrai labai gerai, kai yra tarybos nariai, nes paskui jie, na, vis tiek ir priimant sprendimus taryboje, tada labai gerai pasirengti, kad, na, jūs patys esat jaunimo reikalų taryboje, jūs patys suinteresuoti. Jūs patys viską taip, taip ir biudžetą tvirtinant ir pan., va labai gerai tuo pasiremti ir turėti užnugaryje tuos žmones. Aišku, man vien apie merui kalbant, yra labai daug kas kalbant apie užnugarį. Bet nepasakyčiau, kad čia tas esminis, nes žinau, kad kitur tikrai yra, kad jaunimo reikalų tarybos ir paraiškas svarsto, bent jau svarstydavo. Dabar, kiek žinau, yra nebeleidžiama, o svarstydavo, dalindavo lėšas tai, kas suteikdavo jiems labai didelį svorį. Bet pas mus taip niekada nebuvo. Ir dėl to ta Jaunimo reikalų taryba, bent anksčiau jinai vėl, jinai pas mus anksčiau, kiek tas anksčiau tai yra prieš. Na, galima sakyti, nuo [20]15 metų, gal dar anksčiau, buvo toksai labiau, kadangi nebūdavo apskrito stalo, nebūdavo jaunimo organizacijų, tai viskas sukdavosi aplink Jaunimo reikalų tarybą. Jie organizuodavo renginius, ko šiaip jaunimo reikalų tarybos palei savo funkcijas ir tikslus neturėtų daryti. Ir šiaip nu nedaro, sakykime, nebent tai yra kažkoks labai specifinius ir panašiai. Šiaip jaunimo reikalų taryba atstovauja jaunimo interesus ir perduoda balsą tarybai tikrai. Tais senais laikais, kai nebuvo apskritojo stalo, kai viskas dar paprastuoju būdu ir vykdavo, ir tų pinigų tiek daug nebūdavo, ir tą jaunimo balsą atstovaudavo būtent jaunimo reikalų taryba, ten irgi buvo žiauriai aktyvi. Vat kaip mūsų dabar apskritis stalas, tai anksčiau ten būdavo jaunimo taryba. Tai būdavo jinai už nevyriausybininkus yra atsakinga. Jinai anksčiau buvo jaunimo reikalų koordinatorė, irgi labai superinė, iš tikrųjų labai aktyvi. Tai jinai vat ant savo pečių laikė visą tai. Bet, sakau, kadangi jaunimo organizacijų ne tiek buvo, nebūdavo stalo tokio, tai jaunimo reikalų taryba imdavosi visų tų darbų, kuriuos turėtų daryti jaunimo organizacijos ar [apskritieji] stalai. Tai tada jau jie turėdavo tokią didesnę reikšmę. Bet jau keletą pastarųjų metų, jau ta jaunimo reikalų taryba pas mus tą tokį svorį, sakau, yra šiek tiek praradusi, jinai va toks yra. Na, nežinau, iš tikrųjų, na, atsinešam į tą jaunimo reikalų tarybą tų tokių klausimų ir sprendžiamas tikrai rimtai, na, rimtus ir aptariame, ir panašiai. Bet, na, visi žino, kad vis tiek vis viskas bus išspręsta į na, jaunimo darbuotojų, sakykime, ar pirmininko apskritojo stalo, ar apskrito stalo narių, valdybos ar nario ir manęs. Nors aš nei tam, nei tam nepriklausau, bet iš esmės dirbu ir už ten, ir už ten. Bet vėlgi, čia yra viskas galbūt paremta tuo, kad pas mus yra mažas miestelis. Iš

esmės mes jaunimo turim tris žmones. Jeigu Tauragėje, tai apskritai tik trys - tai aš, du jaunimo darbuotojai, kurie viską darome, rašome paraiškas, ir organizuojame, ir renkame, ir savanorystę laikom, ir viską. Tai aš esu tokia, kur jau savivaldybei, sakykime, tokia mažiau to tiesioginio kontakto, bet ir tai, palyginus, tai aš tikrai tiesiogiai turiu labai labai dažną kontaktą palyginus. Bet šiaip jaunimo darbuotojai mes trise tokie esam. Tokia komanda, sakau. Visi ir sukamės, ir dirbam mes pagrinde.

I: O tada, pavyzdžiui, Taryboje kokius klausimus svarstote? Nežinau, gal kokį vieną pavyzdį, kad galėčiau įsivaizduot, nes, kaip minėjot, dėl tų projektų, kai kur svarstomi, irgi kalbėjom, kad būdavo svarstomi projektai. O pas Jus ar kažkokie klausimai, kur jau nusprendus, į tarybą einama tvirtinti, ar tiesiog tokie smulkesni?

E: Jo yra, yra iš tiesų yra įvairiai. Na, tarkim, jaunimo reikalų taryba teikia pasiūlymus kažkokiam dalykui įtraukti į strateginį veiklos planą savivaldybės, kitų metų ar, na, sakykime. Jeigu mes norime kitam metams svarstome, kad yra galimybė pradėti mobilų darbą su jaunimu, jaunimo reikalų taryba tiesiog teikia administracijos direktoriui ar tarybai ar administracijai, specialistams, tiesiog pasiūlymą įtraukti mobilųjį darbą su jaunimu kaip priemonę, ar kaip uždavinį, ar kaip kažką į savivaldybės veiklos planą, kad ten 2021-2023 m. ta prasme. O paskui kalbant apie pastaruosius metus, tai jaunimo reikalų taryba nemažą vaidmenį vaidino ir būtent atvirų jaunimo erdvių įsteigime ir centro, ir erdvių, nes iš esmės, tai viskas ir prasidėjo nuo jaunimo reikalų tarybos narių, kad jie išskėlė tokį poreikį, kad tikrai reikia, kad yra vat ten mero komanda rado vietą, kad čia yra būtų galimybė. Tada buvo/ nu, bet čia irgi jaunimo reikalų tarybos indėlis irgi buvo nemažas, irgi taip pat teiktas buvo pasiūlymas skirti lėšų rašyti, teikti projektą ten iš Europos Sąjungos, kadangi pinigų ir panašiai. Taip pat Jaunimo reikalų taryba pas mus turi pradėjusi savanorystės projektą moksleiviams, jaunimui su savanorio pasu. Tai čia grynai yra Jaunimo reikalų tarybos iniciatyva. Tai vėlgi su jaunimu, savanoriauja, renka valandas į pasą ir yra apdovanojimas paskui, pastaraisiais metais dovanodavome keliones į Briuselį, kadangi turėdavome jaunimo reikalų taryboje Europe Direct vadovę Tauragės. Tai jinai mums, *sudylyndavo* visokių va tokių ekskursijų, tai, kas tikrai būdo motyvacija labai didelė jaunimui. Dabar šie metai, sakau, tokie ilgi ir tokie iš tikrųjų sunkūs, ir sausi šitoj vietoj. Tai, kad atrodo, prieš šimtą metų viskas vyko, nors viskas vyko pernai, iš tikrųjų.

Tai šiaip jo, ką sprendžiame na, tarkim, yra dabar pastaroji, tarkim, jaunimo reikalų taryba, ne taip seniai vyko prieš porą savaitių, na, iškilo klausimas, kad mokyklose iš pedagogų pusės vis dar yra skleidžiamos na, sakykim, patyčios, tam tikrų, sakykime, seksualinių mažumų, rasių atžvilgiu ir panašiai. Na, ir tada mes turėjome ilgą diskusiją jaunimo taryboje, ko mes, kaip jaunimo taryba, galėtumėm šitoje vietoj imtis. Nusprendėme, kad mes galime ką pirmiausia padaryti, tai tą psychologę, kurią mes turime, ir, sakykime, vadovas jaunimo reikalų tarybos, galėtų dalyvauti, tarkim, mokyklų vadovų susitikime, kuris vyksta kiekvieną savaitę, ir tiesiog šį klausimą iškelti, diskutuoti, pagrįstai, argumentuotai paaiškinti,

kad tokių dalykų būti negali ir panašiai, kažką rekomenduoti, gal kažką tada gal siūlyti švietimo skyriui siųsti, kažkokius organizuoti mokymus ar paskaitas šitom temom ar panašiai.

Tai nežinau, tikrai iškyla tokių ir, ir dėl autobusų maršrutų teikiame, jeigu matome, tarkim, pas mūsų pro jaunimo, na dabar, šalia mūsų jaunimo centro, yra bendruomenių namai - didžiulis pastatas, yra baseinas, ten ir kino teatras, toksai pramogų, sakykime, pusė, ir pro ten nevažiuoja autobusas. Na, jis važiuoja, bet važiuoja nepalankiu metu. Na, tai mes vėl apsiklausėme visų tų įstaigų, ten veikiančius tam, kas ten vyksta, kada pas jus dėl laiko, kada jums būtų patogiau. Na, ir vėl į jaunimo reikalų tarybą atėjo prašymas iš jaunimo centro, kad, na, būtų apsvarstyta ir teikti tarybai pasiūlymas daryti maršrutą, ir, na, taip, žinoma, taryba sutiko, ir dabar jis yra kažkurioje svarstymo stadijoje. Bet, na, tokie, bet būtent tie klausimai, kurie iš esmės, na, turėjo, jau turėtų būti tvirtinami taryboje, jie paprastai pirmiau apsvarstomi jaunimo reikalų taryboje. Nes na, tarkim, direktorius, meras, jie sako: na, taip mes galime, jūs, sako, galite ateiti tiesiai pas mane, pasakyti, mums reikia autobuso, ir bus padaryta. Bet, na, direktorius, jis irgi yra toks linkęs, kad pas jį ateitų raštai, na, tarkim, kad kažkuo irgi pagrįstai pasiremti, sako, jaunimo reikalų taryboje apsvarstykite šitą klausimą, pagalvokit, sako, gal dar kažkas pateikti ir tada, tikriau, sako, bus, žinai, nebus, kad atėjome, kad aš sugalvojau.

Tai man mūsų tokia jaunimo reikalų taryba tą tokį svorį neša pagrindinę kažkokių problemų, sakykime, ir iš tikrųjų labai gerai, nes, kai išgirsti ir tokių nuomonių iš savo sričių specialistų, vat ir sportininkų, ir iš psichologo, ir iš valdžios atstovų, kurie pažįsta tą miestą, žino, kas kaip vyksta, tai labai daug iš tikrųjų sužinai, kad va čia ypač autobusas gal ir yra suplanuotas, kad tuoj važiuos, gal to mūsų prašymo ir nereikia. Iš tikrųjų, sprendžiame visokius klausimus, nesakau, kad yra neveiksni ir nesvarbi, viskas yra tvarkoje, iš tikrųjų. Bent jau mūsų savivaldybės atveju dėl didelio reikalingumo nesu tikra. Bet na, tai dabar yra tokia situacija. Man dabar taip atrodo, kai mes sakau, mes turime tiesioginį ryšį su vadovais, su valdžia, su tarybos nariais ta prasme, kurie niekada neatsisako padėti, ir niekada nuo dėl nieko ten mūsų nekritikuoja per daug ir ne, nes, na, jeigu būtų už ką, tai žinoma. Bet jeigu kas negerai, tikrai pasako, išsisprendžiame, ir viskas būna *okei*, sakau. Jeigu kas nors ateityje pasikeis, ir aš manau, kad jaunimo reikalų taryba gal turės ir didesnį svorį, bet man iš tikrųjų gaila, kad yra nuspręsta atsisakyti į sudėtį įtraukti įstaigų atstovus, kas man atrodo daug tikslingiau ir prasmingiau, nes anksčiau dar, kai aš atėjau, dar buvo leidžiama, tik dar ir užbaigėm dar su ta taryba, tai turėjome ir tą Europe Direct atstovę, kuri yra žiauriai aktyvi Tauragėje. Ta prasme turėjome ir Užimtumo tarnybos atstovę, kuris Jaunimo darbo centro vadovė, kuri irgi mums labai reikalingų dalykų žino ir gali padėti, pati irgi yra toks žmogus kuri viduj, kurį turime ir kur žinome, kad galime kreiptis. [0:41:03] Turėjome ir profesinio rengimo centro projektų vadovę, kuri irgi žiauriai aktyvi, vat su tuo mažiau motyvuotu jaunimu, kuri dirba. Tai va tokių/ turėjome tokią įvairovę iš tų suaugusių, kaip mes sakome, pusės. Bet tada jaunimas buvo mažiau aktyvus. Dabar turim, nu toks, sakau, kažkaip, bet. Bet iš tikrųjų man labiau gal patiktų, kad nors

iš tų šešių žmonių leisti bent tris savivaldybės atstovus, ir tris tada vis tiek turėti šie įstaigų. Na, jie bent jau mūsų atveju, turėjo didelį svorį ir didelę pridėtinę vertę.

I: Aš dar tikrai pasitikslinsiu, tai įstaigos jau atstovai – kaip savivaldybės atstovai, kaip jau ta pusė iš savivaldybės?

E: Jo, kaip tų suaugusiųjų pusė. Tai anksčiau ir būdavo, kad yra sudaryta iš, na, pariteto principu iš įstaigų ir savivaldybės institucijų vadovų. Tai dabar tas „įstaigų“ žodis tiesiog, dabar nebėra jo. Tik iš savivaldybės institucijų, labai smarkiai apriboja. Sakykime, ir jeigu, kas nors atsitiktų, ten valdžia pasikeistų, ir, tarkim, jaunimas nebeturėtų tiek palaikymo. Na, tada jau tada būtų išvis sunkiai įsivaizduoju iš tų vyresnių kažką rasti tokio, kas tikrai priturėtų pridėtinę vertę, didesnę.

I: Aš tada jau gal pora paskutinių klausimų. [*Interviuotojos klausimai susiję su techniniais aspektais ir informanto pareigomis, informacija neviešinama*]

I: Dėkui, aš galvoju jau tokį apibendrinantį tada klausimą, nes nesinori prileisti. Visada labai įdomu būna. Jūs suminėjot daug gerų dalykų, tai aš galvoju, ar yra kažkoks iššūkis? Ar kalbant apie JRT, ar apskritai apie jaunimo politiką? Kas kelia kažkokių klausimų, kažkokių problemų, ar visgi nebūtų tokio?

E: Tai yra, yra visada yra aišku. Tai nežinau. Bet čia turbūt tas iššūkis, tai čia yra daugumoje, tikiu, savivaldybių, nes manau, kad visiems yra lengva dirbti su tais, kurie nori dirbti, kurie yra motyvuoti ir kurie yra aktyvūs. Bet reikia prisiminti, kad didžioji dalis yra nemotyvuotų ir mažiau norinčių kažką veikti. O mes nesam ta prasme/ Na kaip. Kadangi dabar vėl yra, tarkim, mūsų atviro jaunimo centro pavyzdys, mūsų atviras jaunimo centras strategiškai yra labai nepatogioje miesto vietoj, jisai yra nutolęs nuo centro, iki jo reikia kelis kilometrus ateiti. O jeigu ten iš kito miesto galo, tai iš viso, labai labai toli. Ir na, jisai dabar, tas mūsų centriukas yra toksai tapęs labiau tų motyvuotų, tokių jaunimo organizacijų, renginių tokia vieta, ir va jų susitikimų tokia vieta. Nes nu jis yra tikrai naujas, modernus, ten visa įranga aprūpintas ir panašiai. Bet, na, jis vis dėlto tapo labiau motyvuoto jaunimo vieta. Dėl to, nes jeigu ten nori ateiti, turi pasiryžti. Na, tai va, tie visi mūsų jaunimo organizacijų jie ateina, ten daro susirinkimus ir panašiai. Jeigu renginiai vyksta, tai susirenka. Bet tie nemotyvuoti, sakykime, arba, na, sakykime, nemotyvuoti, mažiau motyvuoti arba tiesiog ne tokie aktyvūs, o tas visas didžioji ta pilkoji jaunimėlio masė vis tiek lieka tokia kažkur. Na, sakykime, tai kažkokia dalis prisijungia prie jaunimo organizacijų, kažkiek lanko ten kažkokius gal meno, sporto užsiėmimus, sakykime, bet yra vis dėlto ta dalis, kuri yra nuo nieko. Tiesiog yra mokykla arba, dar aišku, yra ir baigę mokyklą tie *nytai* vadinami, kurie turi, ne tarkim, nenori nei ten eiti organizuoti kažkokius renginius ar ten paskaitas ir panašiai, ir jie tiesiog kažką nuveikti. Tai va šitas toks nuo toks iššūkis. Bet čia yra visiems. Tiesiog kaip tą jaunimą prisivilioti, sakykime, kokiom veiklom, kokiais metodais, kokiais įrankiais juos prikviešti į tą jaunimo centrą. Tai va, dėl to mes dabar vat jau vystom, jau esam išvystę naujos jaunimo erdvės idėją. Visai kitoje miesto

vietoje ir visai tokioje vietoj, kur yra didelė koncentracija jaunimo, ir kur būtų, kuri būtų orientuota grynai tik į užimtumą, ne į renginius, ten, ne į kažkokias jaunimo organizacijas ir panašiai, tik į užimtumą grynai. O dabar irgi tikrai pinigų trūksta šitam reikalui, tai kitamet, sakė, bus, tai laukiam. Tai va va ta erdvė, jau mes labai tikimės, kad išspręsti tokio vieno didžiausio Tauragės mikrorajono užimtumo jaunimo tą tokią problemą, sakykime, ar tą paskatinti tą užimtumą, kad jie turėtų irgi savo vietą, kur susirinkti, ir tik grynai leisti laisvalaikį, užsiimti grynai tik užimtumo tikslais. Jau ne, ne kažkokiais ugdomaisiais, kaip čia, kad mes darome ten įvairiais.

Tai va, tai tas mažiau motyvuotas, sakykime, ir tas šiek tiek vyresnis, sakykime, jaunimas, kurie, na, tarkim, tokie studentai, kurie yra ne studentai, bet kurie turėtų būti studentai. Sakykime, bet kurie, na, tarkim, yra dirbantys tiesiog niekur nepasirinkę mokytis, bet pasilikę Tauragėje baigę vidurines mokyklas, bet va, kokių 19-25 metų, na, dar iki šeimos. Tai va, tokio jaunimo irgi sunkiau rasti, nes na vat, nes dauguma na žinot, Tauragėje, nėra aukštųjų įstaigų. Visi baigę mokslus išvažiuoja į didmiesčius tai, kas grįžta, tai dažniausiai grįžta su šeima arba, arba panašiai, ir labai gera, turim naują jaunimo darbuotoją, kuri pradėjo dirbti su jaunomis šeimomis, šiek tiek pajudant šitą reikalą, nes pas mus irgi biškį apmiręs šitas dalykas, tai dabar yra šiek tiek ir su jaunomis šeimomis dirbama. Tai, sakau, va tokia mažiau motyvuotų pritraukimo problema yra aktuali. Tikrai, ir mes tikrai labai dedame dideles, dabar dedame dideles pastangas, kaip, sakau, tai va ta, nauja erdvė kaip ir pritarė vadovai, kad tai būtų vienas iš būdų, kaip tą tokį jaunimą suaktyvinti.

Na, ir dar tokį kaip iššūkį išskirčiau. Mes turime tokį specifinį rajoną Tauragėje, šiek tiek nutolusį nuo miesto, bet ten yra toks ne kaimelis, bet jis kaip prie miesto toks miegamasis rajonas, sakykim, kur yra tikrai didelė nusikalstamumo tarp jaunimo problema. Ir ten tokios gaujos susiformavusios, didelė socialinių būstų koncentracija. Na, specifinė rajono vieta, kuri kelia labai daug problemų, tiesioginių problemų, tiek teisėsaugai, tiek savivaldybei, ir tiek ir mums, žinoma, nes tai yra jaunimas, kurie užsiima tokiom veikom, ir kurie daro tuos visokius nusikaltimus, ir jų nėra, kad ten 3 eurus, atėmė nuo ko nors, bet ten yra jau ir narkotikai, ir žmogžudystės, ir panašiai, ir vagystės, ir padegimai. Ir šitą problemą mes esam, na, jau antri metai diskutuojame, kaip spręsti šio to jau ėmėmės, bet, na, vis dėlto, norime kažką ir įveikinti kažką šitoje vietoj. Tai vat irgi dabar dar tokių diskusijų lygio, pradėsime mobilų darbą kitamet. Žiūrėsime kaip pasiteisins. Ten tai irgi žiūrėsime kaip čia, kartu su tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorė. Jau čia yra šiek tiek kompleksiskai, yra šiek tiek sudėtingesnė problema, bet irgi mums yra iššūkis, ir kurį mes vis tiek imamės spręsti, ir po truputį, po truputį sprendžiam. Tai tokie du pagrindiniai, bet čia vienas toks žiauriai specifinis, kad, na, mes tiesiogiai tokią vietą, yra toks rajonas, ir, na, ten yra tokia problema įsisenėjusi ten metai iš metų. Bet, na, vis tiek jinai yra. Ir kadangi tai yra jaunimas, kas nusikalsta, tai viskas vėlgi gula mūsų pečių. O kita - tai yra to mažiau motyvuoto jaunimo pritraukimas ir sudominimas. Bet vis tiek stengiamės, iš tikrųjų, daryti tiek renginius

tokiems labiau, ne specifinio pobūdžio renginius, bet tokius tiesiog bendrus: filmą pažiūrėti, ar ten koncertą kažkokį suorganizuoti tokių atlikėjų populiariesnių. [*interview dalyvis atsiprašo, nes išsikrauna kompiuteris, trumpai nueina*] [0:50:30-0:53] Tai va, sakyčiau, kad tikrųjų būtų gal taip.

O su jaunimo reikalų taryba, konkrečiai tos, na, nežinau, nesakyčiau, kad ten yra problema. Kol kas yra tikrai dirbanti, veiksmi, joje yra tikrai stiprūs žmonės. Dauguma tikrai yra stiprių, motyvuotų, suinteresuotų. Ir sakau, o šiaip visose tokiose na, esminėse srityse, ar ne, tai tiek finansiniai, tiek, sakykime, valdžios palaikymo, patalpų kažkokių klausimų, ar jaunimo organizacijų, aktyvumo jaunimo, tai kol kas tikrai nesiskundžiam.

I: Aišku, tai smagu girdėti. Tai iš mano pusės, kaip ir visi klausimai. Gal man kokių, nebent turėtumėte, tiesiog ilgai užlaikiau jus.

E: Nieko tokio. Tai būtų smagu, kad kai jau turėsite parengtą darbą, kažkur įmestumėte susipažinti.

I: Aš labai to tikiuosi.

[*Interviuotoja padėkoja ir atsisveikina*]

Interviu nr. 11

Informantas: Tauragės rajono savivaldybės jaunimo reikalų ekspertas (E)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. gruodžio 22 d., virtualus susitikimas

Interviuotoja prisistato ir apžvelgia interviu klausimus

I: Tai va, kadangi jau [kitas informantas] pristatė apskritai jaunimo situaciją, tai gal tiesiog trumpai kiek atsimenat, apie tą jaunimą, kuris buvo prieš ketverius metus. Tuo laikotarpiu ar jis, kaip manote, kažkuo išsiskyrė nuo to, kas dabar yra ar viskas panašiai vyksta? Kalbant apie jaunimo įsitraukimą ir apskritai aktyvumą ir šiaip jaunimo visą situaciją.

E: Tai aš suprantu, kad ar tiesiog pasakoju ir tu manęs klausai?

I: Taip, taip.

E: [informacija apie informanto pareigas nuasmeninta] Daugiau nei 10 metų dirbau su Tauragės jaunimu ir mačiau tą jaunimo lyderių kaitą ir taip, yra skirtumų. Dabar, kalbant apie 2015 metų veiklos, nu link šių metų einant laikotarpį, tikrai jaunimas jau pakitęs, nu iš esmės, jaunimas labai kinta greitai.

Pirmiausia natūralu, kad mano kuratoriai jaunimai, stengdavausi ieškoti, veikti, inicijuoti su mūsų rajono perliukais-lyderiukais. Bet ne būtinai jie būdavo savo srities lyderiukai: sportininkai, muzikantai ar šokėjai; jie būdavo iš esmės jaunimo lyderiai, kuriems buvo ne tas pats, kas vyksta Tauragėje jaunimui. Ir jie, kadangi tuo metu į jaunimo tarybą deleguoja, nu, dabar yra reglamentuota, o tada biškiuką buvo dar laisvė, kai visi būdavo paprasčiau, bendraudavome su mokyklom, gimnazijom, moksleivių kūrybos centru, su neformaliais jaunuoliais, aš kviesdavau juos į konkursą, kas nori dalyvauti jaunimo reikalų taryboj formuojant jaunimo politiką. Nu buvo tokie lyderiukai, nu kurie tikrai vau – čia į savivaldybę ateinu, smagu, jauni politikai, nu tokie, vadinkim, neabejingi, įdomu jiems, kas čia vyksta. Tai va, tai mano kuruojama jaunimo reikalų taryba buvo [suskamba telefonas] / buvo susikūrusi tokia iš tų lyderiukų ir tarybos būdavo kaip dabar – 12 narių, 6 – iš jaunimo, 6 – su jaunimo dirbantys savivaldos ar tarybos nariai, paritetas išlaikomas. Ir taip, tie 6 žmonės buvo tikrai aktyvūs, ir tikrai drąsiai kalbėdavo, darydavome susitikimus – iš pradžių, su savo rajono taryba, o paskui su savivaldybės atstovais, su įstaigų atstovais, tai šiuo atveju, kas aktualu jaunimui: sporto centro, kultūros, menų ir taip toliau, bendruomenių pirmininkais, seniūnais. Ir tikrai garsiai ir aiškiai jaunimas kalbėdavo, reikšdavo nuomonę, siūlymus, pasiūlymus, ką jie norėtų Tauragėje matyti. Važinėjome po kaimo bendruomenes – kad kaimuose irgi atsirastų tos jaunimo erdvės neoficialios, neformalios – prie kultūros centrų, prie bibliotekų. [0:05:36] Kai kur tikrai prigijo. Toliau ieškojom tų bendruomenėse kaimuose lyderiukų jaunimo, kai kur tikrai prigijo ir visai veikė, važiuodavome su taryba į svečius, įvairius renginius. Na ir aišku, jau tas laikotarpis, pats svarbiausias – tai buvo jaunimo erdvės Tauragėj, jaunimo centro įsikūrimas. Jau kaip minėjau anksčiau, apvažiavom daug Lietuvos centrų erdvių, kaimyninių savivaldybių, pamatėm, kaip tai reikalinga – nu, jaunimas ten jau jei politikam/ Čia, kur nelabai reikėjo politikam įrodinėti – jiems prireikė tokio ir ieškojom, na ir suradom, aišku, buvo projektai rašomi, ir jis dabar yra, tikrai ikipandeminio laiko veikė tikrai aktyviai. Ir kai kolegė atėjo dirbt, veikė toliau, ir labai pasiteisino – aišku, tobulumui nėra ribų. Tai čia buvo pagrindiniai, kad jaunimas turėtų užimtumą, kad jaunimas turėtų, ką veikti popamokiniu laiku, laisvu nuo viso neformalaus užimtumo reikalų, kad turėtų, ką veikt. Ir kartu tas toks, kaip ir socialinis klausimas sprendžiamas. Tai va, taip mums tas pavyko.

I: Aš gal dar paklausiu, nes šita irgi iniciatyva tai labai įdomi. Jūs minėjot, kad va, važinėjot po miestus, kitur apsižiūrėti po kaimus, kam reikia. Iš kur šita iniciatyva kilo? Ar tai jūs paskatinote, ar iš paties jaunimo atėjo šitas poreikis?

E: Dvi pusės: pirmiausia tai gavo/ pirmiausia, kadangi mus kuruodavo jaunimo reikalų departamentas, tai aktyviai dalyvaudavom su jaunimo nariais, ir įvairiuose Seimo susirinkimuose, išvažiuojamuose

posėdžiuose. Motyvuodavo, aiškino, žodžiu, padėdavo mums ieškoti regioninės, kad jaunimo politikos balsai būtų girdimi – vadovai atvažiuodavo, tiesiog siūlė, dėl įvairių klausimų. [skambutis] Tai va, tai jaunimo reikalų departamentas mus kuruodavo metodiniais klausimais, jaunimas susirenka – o ką tada darom? Turėdavom metinį planą, natūralu, kad mum apsižvalgyti reikia, kaip visur kitur, didmiesčiuose. Tai dvi pusės – ir iš mūsų pačių kilo, ir jaunimo departamento. Įvairūs seminarai, tikrai, būdavo, daug mokymų, aktyviai važiuodavom į Seimą, diskutuodavom, matydavom kitų savivaldybių gerąsias praktikas, ir grįžtant mes jau planą turėdavom, ką darysim. Tai va, čia dėl to, kaip kildavo.

Antras momentas, yra patys jaunimo, šiuo atveju, tarybos nariai. Kadangi dar neturėjom jaunimo erdvės, mes patys organizuodavom visokius renginius jaunimui: pradedant įvairiom mini kažkokiom akcijom, kaip atsimenu, už Ukrainą, žvakučių deginimu, baigiant tikrai stovyklų organizavimais jaunimo ir įvairiais koncertais, netradiciniais renginiais, kviesdavom jaunimą, įvairias dirbtuves organizuodavom, gatvės muzikos dienas – na, žodžiu, apdovanojimą jaunimo mes irgi darydavom. Nu ir įvairius Valentino/ nu, sakykime, ir tradicinius renginius, ir netradicinius, nu ir prisidėdavom įvairiausias svajones ir taip toliau. Ir matydavau, kad dėl tokių renginių ir akcijėlių, tie lyderiukai prisitraukia dar daugiau jaunimo ir jie pamato, kad visai smagu kažką inicijuoti. Jie nėra jaunimo reikalų taryboj, jie yra neformalio, riedutininkų va aikštė neseniai buvo įrengta, ir konkursą Lietuvos mastu. Jie labai užsidegė iš to ir būdavo motyvatoriais savotiškais.

Tai taip labai tokių pozityvių sprendimų rasdavom, ir politikam įvairių pasiūlymų dėl užimtumo, bendradarbiauom su seniūnijom. Bet ta problema, kad turim visą laiką su jaunimu, yra tokia problemytė, kad jie suauga ir išeina, ir paskui jau vat, norint, ir man atrodo, taip ir buvo 2015 m. kadencijoje – atėję, nu o vėliau nuslūgsta. Tai žodžiu jaunimo lyderiai arba jie įstoja į aukštąsias mokyklas, arba išeina dirbti, arba išvažiuoja. Ir vėl išauginti tą jauną, tai va mano kolegė dabar tą daro, ir visai kita karta. Nesakau, kad jie visai kitokie, viskas gerai, bet jau yra šiek tiek kitaip. [stringa garso įrašas] Jaunimo reikalų taryba buvo kaip organizacija jaunimo vos ne. Tai nežinau, trumpai va taip, kaip emociškai gal šiek tiek.

I: Tai viskas tvarkoje. Aš tada dar poros klausimų tiesiog pasitikslinimui. O pas jus nuo [20]15 metų, kai buvo taryba, tai jaunimą rinkote vieną kartą ar du kartus? Nes kai kur yra, kad kas porą metų renka. [0:12:46]

E: Kadangi jaunimo taryba, renkama politinio kadenciniam laikui, tai šiuo atveju buvo 2015-2019 m.

I: Tai ir jaunimas, ir buvo 4 [metus]?

E: Taip, 2015-2019 metų. Aišku, jaunimas išeina, vietoj kito nario ateina. Aišku, natūralu, kad nebėra to pakaitinio. Pavyzdžiui, geriausia, kai stoja kadencija nauja tarybos, susiformuoja tą sudėtį ir tuos keturis metus. Taip, vadinkim, JRD užmotyvuoja, tyrimus darėm, tikrai va tyrimus su jaunimo taryba. Tauragės jaunimui – buvo tokios mažosios imties, buvo ir labai didelė.

I: O dar apie rinkimus, jeigu atsimenate, įdomu, kokių pagrindų atrinkote iš savivaldybių žmones ir kokių pagrindų jaunimą atrinkote, ar jis pats atsisijojo, ar irgi per tą apvalų stalą?

E: Jo jo, dabar daro per apvalų, viskas gerai. Esam, šiuo metu 2015 metų, kai skelbėm konkursą, tiesiog atkreipti jaunimo tarybą, skelbėm tokį viešą konkursą ir atlikinėjom, vadinasi, buvo komisija neformali sudaryta, ir atrinkinėjom jaunos lyderius, kurie norėtų būti jaunimo taryboj ir kaip ir supranti. Tai toks buvo. Būna organizacijų deleguojama iš tų 6 žmonių. O likę 6 atstovai buvo tarybos nariai, man atrodo, 2, ir 4 iš dirbančių su jaunimu organizacijų ar savivaldybės skyrių. Bet nebuvo taip, kad du iš tarybos, du iš direktoriaus, o likę du iš kažkokių įstaigų, dirbančių su jaunimu. O likę šeši – grynai nuo jaunimo. Ir darėm konkursą.

I: Supratau, o, pavyzdžiui, va tie, kurie politikai ateina, tai jie patys iš tarybos atėjo ar juos irgi atsiuntė kažkas?

E: Ne, tarybos sprendimu, eini su tarybos sprendimu, kada yra formuojama jaunimo taryba ir įvardini, kas jau paskirti ar konkursas yra, dalyvauja jaunimas. Paprastai politikai nelabai gilinas į tą jaunimą, jei jis yra, vadinasi, tai jaunas žmogus ir nori būt. O tarybos narius renka pati taryba. Natūralu, kad pasitaria, jaunos tarybos narius mums duoda ir toks pasitikėjimas, kad iš jaunimo tarybos net 3 nariai yra šiuo atveju politikai ir toliau tęsia tą politiką. Jeigu į datas žiūri, tai net ir 4. Tai ta prasme, ta politinė tokia tąsa, pereina į politinę tarybą – būna jau kaip politikai.

I: Suprantu, o tada, pavyzdžiui, jaučiasi, kad kai einate su kažkokį jau tai Jaunimo reikalų tarybos sprendimu, į tą savivaldybės tarybą ar palaikymas didesnis yra, kai politikai yra? Ar tas juntama, ar vis tiek ten sprendimai svarstomi sprendimai yra ir toj Savivaldybės taryboj? [0:16:51]

E: Šiuo atveju, mano patirtis – mes nėjom į savivaldybės tarybą su konkrečiu, kaip JRT rengiamu sprendimu. Mes prieš tai bendraudavom su politikais, su įstaigų vadovais dėl kažkokių kitų sričių, jau ypač populiarius jaunimo užimtumo, šokų vakarai, kaimiškos vietovėse, kad būtų organizuojami šokiai, diskotekos. Tai toks būdavo kaip nu, kolegiali ta mūsų taryba. O, atseit, kad sudėtį, pavyzdžiui, einam tvirtinti, tai tikrai buvo įvairių diskusijų, tai yra įvairių ir būna, kad pozicija-opozicija, siūlymai, vieni labai užkliūdavo administracijai, kodėl ir kaip. Nu būdavo įvairių diskusijų. Ir natūralu, kad – vis tiek personalijos būdavo, natūralu, kad pozicija-opozicija. Tokia būdavo, aštresnė diskusija, kodėl šis asmuo ir t.t. Nu bet šiaip geranoriškai būdavo. Iš esmės, tai politikai jaunimo klausimais geranoriški visada.

I: Supratau, o įsakykite dar pačiai, jau jaunimo reikalų taryboje, kas dažniausiai svarstymui klausimus pateikdavo? Iš kur ateidavo tie klausimai? Ar tai kažkaip irgi programą jūsų ar kažkokie irgi kur būna ekstriniai variantai?

E: Tai du variantai: būdavo, kaip sakau, metų pradžioj, kaip ir visose tarybose, komisijose, grupėse – susidėliodavom metinį planą ir tai nebūdavo tik renginiai, tai būdavo ir įvairūs susitikimai su tam tikrų sričių specialistais. Visi klausimai, kurie būdavo – išsikeldavom įvairiausius klausimus, kas mums šiais metais labiausiai rūpi, ką turėtume išsiaiškinti ir natūralu, kaip mes tai išsiaiškinsim. Tai tam veiklos planu, ar tai reikės susitikimų su meru, tarybos nariais, ar ten reikės susitikimų su karjeros, darbo biržos ir kitais specialistais. Taip susidėliodavom. Aišku, irgi antras variantas būdavo tie čia ir dabar iškilę klausimai: ir man meras ar direktorius atsiunčia žinutę, išspręsti su jaunimo taryba, tai natūralu, kad susirenkam sprendžiam, atsiunčiam atsakymą, ar tai deleguoti asmenį, kažką, kažkoks yra konfliktas tarp jaunimo ir darbuotojų, nu tai tada tarybos nariai važiuodavom, esam važiuavę ne sykį į tas kaimiškas teritorijas su tuo metu buvusiais jaunimo lyderiukais, darbuotojais ir sprendę tokius vietinius gaisrus gesindavom. Bet kartu turėdavom metinį planą ir darydavom. Būdavo tikrai matoma.

[Informacija apie informanto pareigas nuasmeninta]

I: Supratau, man vis tiek labai dar ta vidinė JRT veikla įdomi. Kaip va, tarkim, iš pirmininko ar tarybos, ar ateidavo pasiūlymų, kaip koks pirmininko vaidmuo buvo? [0:21:07]

E: Vis dėlto dažniausiai visi klausimai mano patirtyje būdavo iš jaunimo narių. Pirmininkas ir mano kadencijoje, ir ankstesnėje, būdavo politinis žmogus, tai buvo ir administracijos direktoriaus pavaduotojais, tai vicemeras ar vicemerė, tai tuo atveju būdavo toks labiau politinis. Viskas kildavo iš jaunimo narių. Organizaciniai tai visi tarybos susirinkimai, informacijos persiuntimai, stygavimai, tai iš tikrųjų, darydavo jaunimo koordinatorė. JRK nebuvo jaunimo taryboj, bet buvo sekretorė, kuratorė, kuri, pasitarusi su pirmininku, jau styguodavo.

I: Supratau, tai galima į pabaigą, man atrodo. Buvo labai įdomu klausyti. Bet aš galvoju, kokias Jūs dar apibendrinant va taip išskirtumėte, ką atsimenate vieną kažkokį iššūkį, kilusį ir vieną jūsų sėkmės atvejį, labiausiai įsimintiną iš tos tarybos? Tai nežinau, ar gali būti arba iniciatyva kokia, ar apskritai veikla, ar kažkas tokio.

E: Ar aš galiu kalbėti tik apie tą laikotarpį, ar galiu ir biškį anksčiau?

I: Galit ir anksčiau.

E: Nes tikrai, jeigu jau visiškai pirma mintis, daug galėčiau pasakoti apie įvairias iniciatyvas, kaip projektai baigėsi, kodėl, bet, dvi mintys pirminės ir iškart jas įvardinsiu. Tai pirmiausia, tai 2009 m., net nuėjusi į *Google*, gal rastumėt – mūsų JRT Tauragėje balandžio 1 d. padarė pokštą: sukvietė visus administracijos darbuotojus į Tarybos posėdį ir nuvertė valdžią ir mūsų JRT narys tapo meru, vicemeru ir pavaduotoju, tikrai buvo daug dėmesio sulaukęs renginys, reginys ir JRT tikrai nepasivedė ir atvedė. Paskui visiem buvo maloni ir pamąstymui situacija, pokštas. Erdvėj, kad ir miestelio, mieto, tikrai toks

įdomumas – sulaukė dėmesio. Ir tarybos nuėjo bendrauti meras su meru, direktorius su direktorium, ir taip toliau. Ir paskui mes parodėm, kad esam tikrai svarbūs ir buvom gerbiami, ir svarbūs. Tai toks, pavadinkim, toks kaip darbinis, kartu ir linksmas atsiminimas.

O antras, tai jaunimo erdvė, vienareikšmiškai. Išsiprašėm per visas diskusijas, per visus įrodymus, jaunimo apklausas, atsirado jaunimo erdvė – labai moderni, labai šiuolaikiška. Nėra didelė kvadratūros prasme, bet tikrai ir moderni, ir reprezentatyvi, nes kaip tik buvęs prezidentas buvo dabar atvykęs. Tai viena iš įdomiausių vietų Tauragėj. Tai du momentai čia vadinkim.

I: Supratau tai, aišku, labai įdomu klausyti. Iš tikrųjų labai jau daug pokalbių su daug skirtingų savivaldybių. Tai kažkaip smagu girdėt, kad tikrai įsitraukia žmonės. Tai iš mano pusės, žinokit, tiek aš dar šį pavasarį ir mano baigimo turėtų būti laikas. Ar jūs nieko prieš būtumėte, jei kokį klausimą parašyčiau, jeigu koks neaiškumas?

E: Gerai, tikrai parašykit, Ieva, aš suprantu, kad čia man skambina. Aš manau, kad turiu susirinkimą. Tai ačiū labai, tikrai malonu. Laimingai.

I: Ačiū. Viso geriausio.

Interviu nr. 12

Informantas: Elektrėnų rajono 2015-2019 m. kadencijos JRT jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. kovo 6 d., virtualus susitikimas

I: *[Interviuotoja trumpai pristato tyrimą ir klausimyną].*

J: Matysime, ar aš labai būsiu naudingas.

I: Žinokit, visi labai naudingi. Aš tada trumpai labai, dabar va kaip tik jau, keli čia man mėnesiai beliko šito magistrinio rašymo. Tai aš viešosios politikos analizę studijuoju. Kažkaip gyventojų įtraukimo klausimais domiuosi ir nusprendžiau jaunimo savivaldybių reikalų tarybas paanalizuoti. Tai va, tai turiu kelis atvejus, devynias savivaldybes ir viena iš jų yra irgi Elektrėnai.

J: Kiek žinau, mūsiškius jau kalbinot kažkiek, ne? Mūsiškius, iš Elektrėnų.

I: Aš kalbinau jaunimo reikalų ekspertą, tai va.

J: Aa.

I: Taip. Tai va, su koordinatorė kalbėjau ir pagalvoju vis tiek dar kažką iš tų jaunimo atstovų pakalbinti, kad tiesiog suprasčiau apskritai kokia, kaip viduje jausena, ten toj taryboj, kokia situacija. Tai va, tai aš tada gal ir pradėsiu. Apskritai nežinau, gal jūs iš savo pusės, o kaip jaunimo organizacijos atstovas, galėtumėte vis tiek... Kadangi mano analizė yra apie 2015–2019 m., tai tiesiog į tą koncentruojantis paprašysiu atsakyti, jei kažko neatsimenat, tai viskas tvarkoj.

J: Bet aš tiktai galiu, dar kol klausimų tada neuždavinėjat, galiu pradėti nuo to, dabar aš galvoju, ar aš esu tinkamas tas atstovas. [*informacija apie respondento pareigas nuasmeninta*]

I: Tai viskas tvarkoj, žinokit, vis tiek kažkaip man įdomu tą vidų suprast, nes vienas yra ekspertas vis tiek toks apžvalginis vaizdas, o kitas yra jau asmens, kuris viduj dirba. Tai aš apskritai, nežinau, gal pirmiausia norėčiau paklausti, kaip jūs atsidūrėte toje savivaldybės jaunimo reikalų taryboj? Aš ar pats įsitraukėt, ar kažkas paskatino?

J: Taip jau išėjo, dabar galvoju, nuo kurios čia, gilios istorijos pradėt ar ne visai... Nu žodžiu, esmė tame, kad aš šitoj savivaldybėj irgi atsiradau kaip gyventojas ne taip ir seniai, prieš penkerius metus, ir iki tol aš turėjau, vadovavau sporto savanorių sąjungai. Tokia pakankamai aktyvi savanorių organizacija. Mes organizuojame ir patys dalyvaujame savanoriškai įvairiuose sporto renginiuose, na, aišku, jos centras yra Kaune, ir kai aš jau pradėjau gyventi šitoje savivaldybėje, čia įkūriau, su vietiniu jaunimu įkūrėme filialą tokį, kad galėtume dalyvauti šitos savivaldybės reikaluose. Per tą filialą su pačia Elektrėnų administracija susibendravau, nes vis tiek dalyvavom projektuose ir t.t. Ir reikėjo čia tų kontaktų, ir mane pamatė kaip, tiksliau, mūsų organizaciją pamatė kaip ganėtinai aktyvią, dėl to... Ar aš gerai girdžiuosi?

I: Taip, taip. Viskas puikiai.

J: Gerai, nes man tu, Ieva, esi sustingus. Nu gerai, aš tada į vaizdą nežiūrėsiu, kad manęs nesutrikdytų, nes atrodo, kad nutrūkęs ryšys. Tai va, taip ir išėjo, kad ta pati Neringa, jaunimo reikalų koordinatorė, mes su ja turėjom paskui kontaktą ir tada jau jinau pasakė, kad ir yra tokia taryba ir pakvietė mane jau konkrečiai iš savo pozicijos pakvietė mane prisijungti prie jos, nes turbūt tuo metu jau ieškojo naujų narių. Tai va, aš praktiškai vis tiek jau tapau, gal tuo metu skaičiaus kaip jaunimo atstovas, aš neprisimenu, nes sakau, buvau kaip vadovas. Tai gal kaip organizacijos vadovas, galbūt skaitosi kaip jaunimo atstovas. Bet man ta pusė buvo labai, tas perėjimas, va, kaip tarkim, dabar aš esu kaip administracijos atstovas, tai tas perėjimas labai natūralus ir aš, sakau, jo net nepastebėjau, nes tiesiog jaunimas keičiasi. Jaunimas, va galėsime pakalbėti apie jaunimą, tai tikrai, mes tokie, kurie suaugo, [*neaiškus kalbėjimas*] administracijos, tie, kaip sakant, ilgiau liekam. Tai mes esam likę, o jaunimas labai dažnai keičiasi. Tai va, aš, taip sakant, ir likau čia vien dėl to, kad aktyvus, nes mes stengiamės čia, pačioj toj taryboj, nes visos Jaunimo reikalų tarybos prasmė ir yra, kad tie patys aktyviausi jaunimo

atstovai ir su jaunimu draugaujantys suaugę prisijungtų prie šitos organizacijos, ir, kaip sakant, padarytų kažką naudingo jaunimo, savivaldybės jaunimo labui. Tai va, per aktyvumą ir tapau šitos organizacijos nariu.

I: Aišku, o tada, šiaip, kadangi jau dirbot irgi su jaunimu, esat patyręs, kaip įvertintumėt tą savivaldybės jaunimo, apskritai, tiek iš aktyvumo pusės, tiek iš noro kažką daryti ar šiaip... Nes va irgi, priklausu, ar organizacija veikia, ar ne. Tai va, gal tiesiog kažkaip papasakot apie tai.

J: Jo, jeigu atskirti, pavyzdžiui, tarybą ir šiaip bendrai jaunimą, tai mes, savivaldybė mūsų jauna gana ir nedidelė, bet joje jaunimo tikrai turime nemažai. Vis tiek jaunas ir pats miestas, ir pati savivaldybė, tai tikrai čia tų jaunų šeimų daug ir pačio jaunimo auga jauno ir, manau, kad, kaip ir visur, yra tiek labai aktyvaus, tiek tokių pusiau, taip sakant, pribėgant ir yra tokių, kuriems, aišku, neįdomu, tai vertinti sunku. Ta prasme, aš natūraliai tai įvertinu, kad yra jaunimo įvairaus, o pas mus Jaunimo reikalų taryboje tai tikrai yra tik tai tie, kurie, kaip sakant, nori kažką padaryti, kurie veikia, daro visus organizacinius reikalus savo organizacijose ir taip prie mūsų prisijungia. O jeigu vertinant konkrečiai Jaunimo reikalų tarybą, jau pačią tarybą, aš irgi labai pozityviai tikrai vertinčiau, ypač šita kadencija labai šauni, nes mes, kai buvau pirmoje kadencijoje, tai labai pasigedome ne jaunimo, o tų kitų, suaugusių, kaip sakant, nes ten tikrai buvo labai pasyvių, tik gal tik vieną kitą turėjome tą suaugėlį, taip vadinamą, kuris aktyviai bent jau dalyvavo susirinkimuose. O dabartinėje taryboje, tai kadangi mūsų toj pačioj didžiojoj, kaip sakant, buvo išrinkta, tai labai labai noriai prisijungė prie mūsų tarybos, ir dabar mes turime, bent jau aš taip vertinčiau, labai labai gerai veikiančią tarybą, labai kokybiškai visi dalyvauja rinkimuose. Aišku, ta epidemija, aš irgi dabar kai šiek tiek bandžiau ruoštis pokalbiui su tavimi, tai irgi teko pasiknaisioti dokumentuose, nes per tą karantiną, natūralu, kad ta veikla šiek tiek sustojo, nes mes susirinkimus jei ir darom tai nelabai čia ką nutarsi, nes nevyksta šiaip jokia pagrindinė veikla. Ir pernai, labai gaila, kai kurie mūsų tradiciniai renginiai neįvyko dėka tos epidemijos, prie kurių mes anksčiau, kaip taryba, prisidėdavom, tai stengsimės, kad šiemet viskas būtų teisingai.

I: Sakote jūs, skiriasi tos tarybos, vis tiek kažkokie skirtumai. Tai va, tarp tos pirmosios jūsų ir dabartinės, kokį esminį tada skirtumą vieną ar du išskirtumėte?

J: Jeigu aš apie tuos, aišku, čia tiktais paminėjau skirtumus tarp pačių narių, kad tie tarybos nariai, kurie atstovauja kitą pusę, oficialiąją, tai jie nebuvo tokie aktyvūs. Tai aš sakyčiau, sakau, iš tos pusės buvo pakankamai kitokia taryba. Bet kalbant apie jaunimą, tai skirtumų tikrai nematau, nes kiekvienoj kadencijoje, kaip ir minėjau, tas jaunimas, aišku, natūralu, kad jis auga, ypač tie tikrieji lyderiai, kurie, tarkim, dabar pas mus ir vadovauja, tai natūralu, kad jie yra vienuoliktose dvyliktose klasėse, ir paskui labai greitai su jais tenka atsisveikinti, nes jie išvažiuoja į kitus miestus ir neberanda mums lanko. Tai tas perėjimas jaunimo yra tikrai matomas ir labai liūdna. Na, aišku, iš vienos pusės liūdna, iš kitos pusės šaunu, kad jie randa, kaip sakant, savo kelią toliau, čia viskas tvarkoje ir natūralu. O kalbant dar apie

skirtumus, tarkim, dabar neprisimenu, nuo kada čia mes taip darėm, bet, pavyzdžiui, aš labai džiaugiuosi, kad tarybai buvo perduota jaunimo reikalų projektus svarstyti. Jeigu neklystu, pirmoje kadencijoje, bent jau aš kai buvau, tai tas dar nebuvo ir su jaunimu susijusių savivaldybės projektų mes nesvarstydavome, o dabar jau pastaruosius kelerius metus tikrai labai šaunu, kad matosi iš tos pačios savivaldybės tarybos toks teigiamas požiūris ir mums leido jau patiems, tarkime, skirstyti ir vadovauti tam jaunimo projektų skirstymui, projektų peržiūrai ir panašiai. Labai šaunu, kad toks, galima sakyti, kaip ir darbas kaip ir Jaunimo reikalų tarybos užduotis labai šauniai atsirado. Pirmais metais aš to neprisimenu, gal Neringa, aišku, labiau patikslintų, jina tikslios informacijos žino, bet man atrodo, kad pirmais metais to nebūdavo. Gal mums tik leido peržiūrėti, bet vis tiek galutinis sprendimas būdavo ne mums, o dabar labai šaunu. Mes projektus vertinam labai atidžiai ir atsakingai ir netgi visi finansiniai mūsų rankose, kaip sakant, mes galime paskirstyti ir panašiai. Tai va, šitas man labai labai patinka. Kalbant apie kitus, pavyzdžiui, reikalus, ką mes darome, tai tie patys organizuojami renginiai didieji, tai irgi, manyčiau, kad jie būdavo ir anksčiau, tai čia negali sakyti, kad čia tik šitoj kadencijoj atsirado, bet apie [*neaiškus kalbėjimas*]. Šiais metais, jeigu kalbant apie skirtumus, nežinau, ar čia skirtumas, metams bėgant mūsų Jaunimo reikalų taryba stiprėja, jaunimas, aišku, kartais pasitaiko aktyvesnis, tai mūsų toks yra kaip neoficialus filialas Jaunimo biuras, ten konkrečiai renkasi vien jaunimas, jaunimo atstovai, tie, kurie nori būti, prisidėti prie įvairios veiklos ir patys tokie aktyviausi, nes į tarybą, aišku, ne visi telpa. Tai va, tam biure renkasi nemažai jaunimo ir jie būtent pernai, jeigu neklystu, įkūrė naujas pareigas. Ne pareigas, o patalpas labai gražiai atnaujino mūsų anksčiau buvusias patalpas. Tai va, sakau, apčiuopiama matosi nauda, nes jau yra netgi patalpos, įrengtos pagal projektus, tai labai labai *fainai*. Tai va, ir čia aš bandžiau pasakyti apie skirtumus, bet labai turbūt plačiai, platus atsakymas išėjo.

I: Taip, taip, labai gerai, kuo daugiau žinosiu, tuo geriau, iš tikrųjų.

J: Teisingai.

I: Tai aš tada irgi galvojau jūsų, kaip jaunimo, tarsi, atstovo, pirmoj kadencijoj dar iš tos patirties pusės apskritai... Kaip manote, koks santykis buvo tarp jaunimo atstovų, politikų, administracijos pačioj toj JRT? Ar būdavo išklausa vieni kitų, ar tiesiog būdavo leidžiama kažkaip eiti jaunimui ir daryti, ką nori?

J: Aišku, būdavo leidžiama daryti, ką nori. Čia viskas tvarkoje, kaip sakant, nevaržo ir yra laisvė šiočia tokia. Bet dabar bandau prisiminti tuos pačius pirmus metus, tai man visas tas jausmas tai buvo pozityvus, tie, kurie tikrai nori kažką nuveikti, ir tas vadinamas senimas, kad ir kiek jų būdavo, bet vis tiek tikrai palaikydavo ir jausdavosi, kad čia tokia kaip tikra taryba. Na, aš vis palyginu su savivaldybės taryba, tai tokia mini tikra taryba, kur tikrai klausimai ganėtinai svarstomi rimti, susiję su jaunimu. Tai netgi būdavo, kad, jeigu mes, kaip taryba, matydavome kažkokį arba jaunimas iškeldavo kokią nors problemą, tai mes tarybos nariams, kurie būdavo pas mus, mūsų nariai, kaip jaunimas, perduodavome.

Tai tada jie jau toje didžiojoje taryboje išskeldavo šitą klausimą. Labai dažnai pats meras mus pacituodavo arba pasidžiaugdavo viešai, kad Jaunimo reikalų taryba atsirado. Aš irgi atsimenu, kai ji tik atsirado [neaiškus kalbėjimas] matė pats meras, kad žingsniai daromi ir tas, kaip sakant, jaunimo veikla tikrai vykdoma. Tai tas tikrai, prisimenu pačioje pradžioje man rodėsi, kad ten pozityvas labai geras buvo. O dabar, jeigu irgi įsivaizduojant, kad kalbėčiau iš jaunimo pusės, tai aš manau, kad lygiai tas pats gal netgi geriau vien dėl to, kad sakau, pati Jaunimo reikalų taryba pati žymiai aktyvesnė. Ir tie visi susirinkimai aktyvesni, daugiau narių dalyvauja. Taip pat ir netgi vienas šaunus dalykas [neaiškus kalbėjimas] Nes, aišku, yra tarp [neaiškus kalbėjimas] ir prie tokių jaunimo politinių organizacijų, tarkim konservatorių lyga, yra kitos organizacijos, kurios su politika visiškai nesusijusios. Tai mes prieš kiekvieną tarybos posėdį, savivaldybės tarybos posėdį, pateikiame potvarkį, kokie yra planai, pavyzdžiui, jeigu ten yra kažkoks klausimas, susijęs su jaunimu, tai mes tarybos narius supažindinam ir paklausiam, gali jie turi kažkokių pasiūlymų, gal nori kažką pakomentuoti ir panašiai. Bandau prisiminti, neprisiminsiu, kiek kartų, bet yra buvę klausimų, tikrai [neaiškus kalbėjimas] per tarybos narius tam tikrus klausimus arba šiaip pastebėjimus. Tai va, tai labai tas Jaunimo reikalų tarybos toksai susilieėjimas su ta visa mūsų vietine politika yra labai šaunu. Nes tikrai labai svarbu, iš tikrųjų, kad ta Jaunimo reikalų taryba yra aktyvi, nes kaip tik va, prieš vasarį, prieš dvi savaites vasario mėnesį taryboj aš irgi žiūrėjau, tai meras pateikė ataskaitą ir labai šaunu, kad buvo ir Jaunimo reikalų taryba užsiminta kaip veikianti, kaip atliekanti tam tikrą veiklą, nes buvo tokių kitų komitetų ar tarybų, kurios visiškai nieko nedarė. Aišku, labai gaila, kad yra tokių neveikiančių, bet labai džiugu, kad mes, kaip sakant, labai geras pavyzdys ir visiems rodomas, kad Jaunimo reikalų taryba tikrai reikia ir tikrai yra veikli. Aišku, sakau, ta epidemija truputį pristabdė, dėl to labai aš irgi aktyviai laikiu, kol ji pasibaigs, kad mes galėtume šiais metais tuos visus numatytus projektus ir padaryti. Aišku, turime apčiuopiamų rezultatų. Nežinau, ar Neringa minėjo, pavyzdžiui, vienas iš mūsų irgi rengiamų, bent jau prie [neaiškus kalbėjimas] daro jaunimo, dabar atsiversiu, kad pasakyčiau, jaunimo iniciatyvų toksai projektas „Jaunimo veiksmo diena“, čia, šitoje būtent dienoje, būna svarstomi įvairūs pateikiami... Jaunimas dirba visokiose *vorkšopuose*, daro grupėse įvairias [neaiškus kalbėjimas] idėjas padėti savivaldybei arba miestui. Būtent ir buvo laimėta idėja pastatyti paminklą. Aišku, su šitais paminklais, aš pačiai paminklo idėjai gal labiau prieštarauju, nelabai aš matau naudos, bet gražu, kad yra vis tiek produktas. Kaip tik neseniai, prieš keletą savaitių pastatė iš jaunimo... Pagal jaunimo idėją pastatė gražų paminklą, atminimą vaikų pasaulio atrakcionų parkui, nes būtent parkas pas mus yra pakeistas, sugriautas. Dabar bus naujas parkas, bet atminimo paminklas kaip jaunimo idėja yra. Čia irgi susiję su mūsų, kaip tarybos, veikla, nes mes pritarėme tam irgi projektui ir idėjai. Tai va, labai šaunu, kad apčiuopiami rezultatai matosi.

I: O dar irgi, dėl būtent pasiūlymų labai įdomu sužinoti, kaip dažniausiai, iš kur ir kokie pasiūlymai atkeliavdavo svarstyti jaunimo reikalų tarybai, toje jūsų pirmojoje kadencijoje. Ar tai jaunimas labiau įsitraukdavo. Ar tai, nežinau, politikai kažką atsinešdavo? Tiesiog, iš kur atsirado...

J: Aišku, pačioje vis tiek, aišku, viskas priklauso nuo pačių Jaunimo reikalų tarybos narių aktyvumo. Tai, aišku, būdavo įvairių metų, bet kiek aš, sakau, dabar tas dvi, turbūt tos dvi kadencijos yra, tai tikrai, kaip jaunimo lyderių, tai tikrai buvo aktyvių vienas kitas iš karto automatiškai ir, aišku, su Neringos pagalba, gal dažniausiai ir Neringa pati pastūmėdavo kažkokiai idėjai, tai tas jaunimas ir inicijuodama kartu su mumis ir mes tada jau kaip taryba svarstydavom. Nes kalbant apie tuos konkrečius renginius, ta pati ir „Veiksmo diena“ arba kiti, tai ten jau toksai konkrečiai yra tas renginys tam skirtas, kelti įvairias idėjas ir panašiai. Bet, tarkim, kalbant, aišku aš čia vėl nukrypau, kad kalbu apie dabartinę kadenciją, nes pirmoje kadencijoje, va dabar bandau prisiminti, to apčiuopiamo rezultato ir didesnio aktyvumo ir nebuvo. Nebuvo, na, buvo pavieniai, bet ne tokie dideli, kad dabar labai skambėtų. Nes sakau, dabar tas pats jaunimo biuro atnaujinimas visiškai jaunimo iniciatyva. Jie ieško, ieškojo ir taip toliau. Yra ir kitų projektų. Sakurų... Dabar kaip ten tas projektas vadinasi... Žodžiu, susijęs su sakurų sodinimu ir su miškeliu tuo mini. Tai irgi čia jaunimo konkrečiai buvo idėja. Tai dabar, pastaruoju metu, tikrai daug iš jaunimo kyla minčių nes sakau, turime labai pakankamai aktyvių jaunimo atstovų. O kalbant, jeigu pabandyti, pavyzdžiui, palyginti su tais suaugėliais arba tarybos nariais, tai iš jų rečiau, jie, aišku, tokie, ypač pirma kadencija, žinot, ateidavo, taip sakant, pasiklausti, kaip jaunimas gyvena ir patys idėjų nekeldavo. Tiesiog klausydavosi, kaip gyvena, ko ieško, gali būti naudingi ir panašiai. Nors šiemet truputį aktyvesni, bet vis tiek yra tokie suaugę, tokie yra. Jie džiaugiasi jaunimu, jį palaiko, bet leidžia, taip sakant, turbūt pačią iniciatyvą jaunimą parodyti.

I: Supratau, nes aš galvoju, dar irgi norėčiau... Gal galėtumėte, galvoju, taip teigiamai šnekat. Šiaip labai įdomu, bet galvoju gal kažkokį iššūkį dar pastebėjot šalia to, kad neaktyvusis išitraukimas, vat čia buvo vienintelė problema. Čia...

J: Pirmais metais, aš irgi lygtais minėjau, bet gal neakcentavau. Ta prasme, pirmais metais arba seniau, nežinau tada čia, kada pirmieji metai buvo. Bet seniau, tikrai gal tada galima sakyti prie iššūkių, kad ta Jaunimo reikalų taryba nebuvo pati labai pripažinta tų, tiek, tarkim, va, kaip ir minėjau, politikų arba kitų atstovų, tiek didžiosios tarybos savivaldybės. Tai tikrai, jinai buvo kaip palikta, bent jau aš taip įsivaizduoju, pati sau, tiesiog ten svarstė savo reikalus ir nei kažkokius projektus svarstė, nei galėjo pasiūlymus pačiai tarybai pateikti ir panašiai. Būdavo pakankamai atokiau, [*neaiškus kalbėjimas*] net negaliu sakyti uždara, nes, na, jinai tiesiog uždaryta buvo. Ta prasme, kad ne pati norėjo būt uždara, bet jau taip išėjo, kad jinai buvo tokia atskirta. O dabar tikrai, palyginus, tikrai yra žymiai žymiai atviresnė. [*kalbama su pašaliniais žmonėmis*] Atsiprašau, nes darbe esu, dar kartais kolegos užsuka. Tai va, tai dabar sakau, tikrai dabar daugiau tokių pozityvesnių... Bet aš taip pozityviai kalbu, kad man žymiai lengviau prisiminti, kas dabar yra, dėl to taip yra, nes tie iššūkiai... O jeigu dabar, dabar [*neaiškus kalbėjimas*] greitai, pavyzdžiui, pagalvoti, ar dabar kažkokių iššūkių būtų, nes tikrai jaunimas... Aišku, aš irgi tada prie iššūkių dar tada pridėčiau, kad paminėčiau, kad besikeičianti jaunoji karta. Visą laiką,

vos ne kiekvienais metais reikia ieškoti naujo pirmininko iš jaunimo pusės. Na, aišku, taip nėra, nes koki pirmininką turbūt keičiasi pas mus kažkokius trejus dvejus metus. Tikrai kasmet nesikeičia. Tai va, tas ir liūdina, kad jaunimas vis išeina ir, aišku, tęsia savo kelią. Nes mums, kaip Jaunimo reikalų tarybai, tai būtų labai *faina* turėti tokį, kaip sakant, nuolatinį tokį aktyvių jaunuolių branduolį, nes vis tiek, jaunų beveik neturim, jeigu jaunesni, tai jie, aišku, prisijungia prie to pačio biuro, kaip minėjau, tai, ten jau jie veikia savaime, tarpusavyje jiems ten žymiai smagiau negu čia su mumis, suaugusiais, sėdėt, o tie jau vyresni, vienuoliktokai, dvyliktokai, vat tokio amžiaus pas mus ateina. Yra, beje, dabar, dabartinė [*neaiškus kalbėjimas*] kadencijoj yra dar likę, ir jau tie, kurie įstojo, su jais, aišku, truputį sunkiau aktyvumu, nes nu jie pasiryžę vis dėlto dar būti su mumis ir derinti tą savo užimtumą ir laiką. Tai lyg tai suderina, bet, aišku, būna tokių atvejų, kad jau ir ne tokie aktyvūs, kokie galėtų būti. Tai čia yra natūralus. Tai čia toksai natūralus iššūkius ir nežinau, ar būtų kokių vaistų šitam dalykui, nes tikrai nėra paprasta... Aišku, bendravimas su mokyklomis ir panašiai. Tai mokyklos mus irgi žino ir mes būtent per tai ir užauginama ta nauja karta, per mokyklas ir su mumis bendraujant. Bet vis tiek. Po poros metų jau reikia ieškot naujų. Aišku, jie taip automatiškai pas mus labai gražiai... Dabar labai gera tvarka yra. Anksčiau buvo, irgi galiu tada palyginti, kaip anksčiau buvo ir kaip dabar. Tarkim, anksčiau, kaip ir minėjau, kaip ir mano atveju, Neringa man tiesiog... Mes su ja bendravom kitais klausimais, pamatė, kad aš aktyvus ir paprašė, paklausė, ar norėčiau būti Jaunimo reikalų tarybos atstovu savo organizacijos. Ir aš pasakiau „gerai“ ir viskas. O dabar mes, kadangi turime pakankamai aktyvą visą, tai mes jau galime tokią, kaip sakant, prabangą daryti, kad darome tokius rinkimus, visos organizacijos pačios tarpusavyje pagalvoja ir deleguoja savo narį. Jie prisistato ir panašiai, tada jau išsikelia visokius uždavinius ir planus. Ir mes tada, kaip sakant, kaip atstovai, balsuojam ir išrenkam [*neaiškus kalbėjimas*]. Jau dabar yra konkursas. Dėl to jau taip paprastai nepateksi. Tai irgi tas šaunu, kad, jau, kaip sakant, jau dabar kokybiškai veikiam, nes, kai tik, žinot, ieškom, kas gali būti, tai yra prasčiau. O dabar, kai jau kiti norintys pas mus ateina į Jaunimo reikalų tarybą, tai yra irgi šaunu. Aišku, iš suaugusių pusės, tai ten jau paprasčiau, nes tikrai čia norinčių labai daug nėra. Mes tiesiog pačius aktyviausius ir jauniausius pakvietėm. Jie sutiko ir viskas. Čia tikrai niekas neprieštarauja, kad nepretenduoja į kelias vietas, kaip sakant, viskas tvarkoj.

I: Šiaip labai labai įdomu, bet va, tas pastebėjimas, kad keičiasi jaunimas labai, tai man atrodo, per visas savivaldybes, nes aš va būtent kalbėjau ir kalbėjau...

J: Oi, tai neabejotinai.

I: Su mažesnių miestų... Taip...

J: Nes mes esam bendravę ir įvairių konferencijų kartu turėję, ir bendravę visokiuose mokymuose... Tai čia natūralu, dar netgi sakyčiau, kad pas mus tikrai situacija dar gera, kad mes tokie, dar ir suaugusių pritraukiam, tuos aktyvius. Ir tikrai jaunimas dabar pakankamai aktyvus, turi visokių idėjų, o manau, kad yra tikrai tokių tarybų, kur tikrai su suaugusiais turi problemų arba ten jie tiktais dėl skaičiaus

dalyvauja, o jaunimas visur aktyvus pakankami. Bet, kad keičiasi karta, čia viskas tvarkoj, Jaunimo reikalų tarybai, manau, kad taip ir taip ir lemta. Kitaip neišeis. Aišku, dabartiniais laikais, tarkim, va, karantino susirinkimus padaryti nuotoliniu čia yra plusas dėl to, kad nereikia visiems važiuoti į savivaldybę iš kitų miestelių, nes mes turime iš kitų, ne tik iš Elektrėnų, turim ir iš aplinkinių miestelių. Dėl to jau kartais ne visi gali atvažiuoti, o bet karantino metu jau ir nuotolines konferencijas mes jau pasidarom, jau dar būna praktiškai aktyvumas šimtaprocentinis.

I: Aišku, aš tada galvoju gal paskutinį tokį kaip ir apibendrinantį klausimą užduosiu. Tokį vertinama, nes galvoju, kaip jūs įvertintumėt, būtent tos praėjusios kadencijos, nuo 2015 metų, JRT sėkmę iš tos pusės, ar... Kiek jaunimas iš tikrųjų buvo atstovaujamas, nes, kaip ir JRT tikslas – atstovauti jaunimui ir priimti tuos sprendimus su jaunimu susijusius. Tai va, kiek tas tikslas buvo pasiektas? Ar jaunimas atstovaujamas?

J: Aš jums ir sakau taip, tai įvertinti balais gal sudėtinga, bet tikrai tiek vat 2018–2019, nes, apie tą kadenciją kalbant, tai jinai pakankamai ilga. Tai dėl to aš ir neprisimenu tų 2015–2016, kaip ten pradžioj viskas buvo, bet aš tai manau, kad tikrai... Priekaištų tikrai neturiu, kaip Jaunimo reikalų tarybos kadencijai, konkrečiai, atstovavimo jaunimui, nes tikrai pagrindiniais smuikais bet kuriuo atveju griežia pats jaunimas. Tai tie aktyvūs jaunuoliai, kurie norėjo, tikrai turėjo galimybes pasireikšti, įgyvendinti savo idėjas ir taip toliau... Ir ateityje, tikrai manau, kad bus tiktais jų daugiau. Tai va. Viskas ten tvarkoje. Aš taip įsivaizduoju, kad gal netgi anksčiau, aš irgi net nesusidūriau, kaip ten anksčiau, iki 2015 metų vykdavo. Aš tai sakau, manau, kad su kiekviena kadencija, kiekvienais metais vis situacija tiktais gerėja, nes, sakau, tikrai ir patys, kaip taryba, išsikovoja įvairių teisių, tai va, kaip būtent galima netgi tą 2015–2019 metų kadencijai pridėti plusą prie to, kad dabartinė taryba turi žymiai daugiau veiklos ir teisių. Dėl to, kad pačioje pradžioje buvo, aišku, sunku, gal ne viskas buvo įvertinta, ta taryba nebuvo pakankamai vertinta į šalies, bet jaunimas tikrai buvo viduje atstovaujamas ir tikrai natūraliai tas pats ir biuras gimė irgi per tą, kad daug jaunuoliu atsirado. Tai vat, aš sakyčiau, tikrai vertinčiau teigiamai. Nežinau, čia reikia balu kažkokiu įvertinti, ganėtinai būtų sunku.

I: Taip.

J: Nes sakau, toks jausmas, kad kiekvieną kadenciją, kiekvienais metais situacija vis gerėja. Bent jau aš taip, bent jau dabar taip matau. Nežinau, kaip bus ateity, nes, aišku, dabar džiaugiamės, kad mes va tokie patys aktyvūs... Mūsų koordinatorė puikiai dirba, bet, žinot, užtenka dviejų trijų darbuotojų pasikeitimo ir tada jau situacija gali irgi visiškai kitaip atsitikti arba tas pats jaunimas gali vieną, kaip sakant, karta išaugti vienais metais nepakankamai aktyvūs ir viskas. Ir tada atsiras pakankamai daugiau sunkumų. Bet dabar aš to ateityje to nematau. Matau, kad ateitis tikrai kol kas yra šviesi, nes, sakau, tų jaunuolių tikrai yra daug ir mūsų, va, Elektrėnų jaunimo centras puikiai plečiasi, jau nebetelpa ten visi norintys ir jis puikus pasidarė per porą metų. Tai visi, kaip sakant, visos tos jaunimo organizacijos susijusios, puikiai

dirba. Aišku, kalbant apie organizacijas, yra tokių, kurios neaktyvios. Bet manau, kad Jaunimo reikalų taryboj praktiškai jos neturi reikalų. Tai va, gal galima prie minusų pažymėti tada... Net nežinau, čia kažkurios kadencijos, bet bendrai, kad ne tik kad jaunimas, pavyzdžiui, keičiasi, bet dar prie minusų būtų, kad kai kurios organizacijos dar per tuos savo gyvavo metus tampa neaktyvios. Tai nežinau, ar čia mūsų... [kalba apie interviu skambučio techninius niuansus] Tai va, tai nežinau, ar čia kaip mūsų Jaunimo reikalų tarybos, gal ir Jaunimo reikalų tarybos vis dėlto ir toksai, galima sakyti, priekaištas galėtų būti, kad paleidžiam tas organizacijas. Bet, aišku, žinot, savo veiklą vis tiek visų pirma turi pačios organizacijos prižiūrėti ir, jeigu jos nemato prasmės veikti, tai nu Jaunimo reikalų taryba nepadės. Tai va. Bet jo, čia kalbant apie... Jeigu baigiant, pesimistine nata, nes aš čia labai daug optimistiškai kalbėjau, tai būtų gal tada tas vienas minusiukas, kad yra dalis organizacijų, kurios nevisiškai efektyvios, bet, iš kitos pusės, jas labai puikiai atsveria, paslepia aktyvios. Tai irgi manau, kad čia praktiškai turbūt visose savivaldybėse panašiai yra, kad na yra ir tokių, ir tokių. Čia natūralus procesas.

I: Taip, supratau, tai ačiū jums labai, labai įdomu, iš tikrųjų, girdėti, klausyti. Dabar aš kaip tik jau baigiu visus savo darbus po truputėlį, ieškau dabar sėkmės atsakymų.

J: Šaunu, labai gerai. Džiaugiuosi, kad galėjau prisidėti. O dar kažką iš mūsų, iš jaunimo kalbinsite ar ne? Ar jau buvo su jaunimu...

I: Galvoju, gal kol kas man užteks. Jau žiūrėsiu į visus, jau dabar baigiu susidėlioti visą medžiagą, kiek turiu. Jeigu dar reikės kažko, tai pakalbinsi. Kaip ir planas buvo bent porą žmonių, tai va, įvykdyta.

J: Nes, aišku, gal sakau... Gal jaunimas kitaip galvoja, gal [neaiškiai kalba] prikūriau, bet manau, kad ne. Manau, kad tikrai ne, nes tikrai kalbėjau širdies, iš to, ką atsimenu ir ką matau, ir pats būdamas jaunimo organizacijose. Tikrai matau pozityvius ženklus matau. Tai va. Toks žodžiu ir gyvenimas pas mus.

I: Tai smagu girdėt, tai smagu, kad viskas gerai, iš tikrųjų, ačiū tada labai. Tai gražaus savaitgalio.

J: Gerai, ačiū jums, taip pat ir gero darbo, turiu omeny, baigiamojo darbo, tikiuosi, rezultatai bus puikūs.

I: Dėkui, viso geriausi.

J: Iki malonaus.

Interviu nr. 13

Informantas: Klaipėdos miesto 2015-2019 m. kadencijos JRT jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. vasario 27 d., virtualus susitikimas

I: *[Interviuotoja trumpai pristato tyrimą ir klausimyną].*

J: Klaipėdoje situacija yra palyginti nebloga ir jaunimo atstovai, na, jie turi praeiti tam tikras procedūras ir turi prisistatyti. Bet, kita vertus, ar tikrai tų žmonių, norinčių eiti Jaunimo reikalų tarybą trūks? Ir kartais tu tiesiog jau matai, kad artėja *deadlines* pateikti dokumentus ir tada jau galvoji: mhm, galbūt tu norėtumei eiti JRT. Taigi čia tiek jau aktyviai veiki, čia sprendimų priėmimas, čia savivaldybė, bla-bla-bla ir iš esmės tuos jaunos žmones reikia paraginti. Galbūt, kita vertus, aš čia dalyvauju dar Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos projekte. Mes irgi kalbėjome apie JRT. Jeigu jau politikai susidomi JRT, kas dažniausiai yra, ta prasme, iš vienos pusės gerai, kai neateina politikos atstovai, nes tada mes galime priimti rekomendacijas, kokias tik norime. O kita vertus, jeigu jau susidomi, tai sako: nu tai žinok, čia neišeis. Nėra pinigų, nėra pinigų. O kas čia darys? Čia savivaldybei per daug darbo ir iš esmės jaučiasi toks labai didelis spaudimas tam jaunam žmogui ir, kai tu susikaupi, pasakyti, kad, žiūrėkit, lytinis švietimas Klaipėdos mokyklose yra blogas ir mes turime pagrindžiančius rezultatus. Turime pasidare apklausa, atsakė 300 moksleivių ir tada sako: nu tai čia, nu ir ką? Kažkaip bent jau Klaipėdoje mus labai išmokino, kad reikia pagrįsti viską. Jeigu mes ateiname ir ta prasme tiesiog mes neturim... Aš jau nebesu tarybos narė nuo [20]19 metų bet iš esmės, mes neturime prabangos ateiti ir sakyti: nu tai pagalvokime, kas čia yra blogai ir kaip čia padaryti. Mes jau turim ateiti apsiginklavę. Turime turėti statistiką. Turime turėti sąmatą. Kiek tai kainuos, tarkim, Jaunimo informacijos centras? Turime turėti koncepciją. Iš esmės mes turime atremti... Turime turėti atsakymą į bet kokį politikų klausimą.

I: Į jus ir kreipiausi, nes kaip tik ir domiuosi šiai kadencijai nepasibaigus, tai pagalvojau, kad tik po būtent tų 2015-2019 metų ir domiuosi, kas vyko, nes dar įdomu pamatyti kažkiek laiko praėjus, vertinimai šiek tiek kitokie. Tai gal aš dar pasitikslinsiu, kaip jūsų tas jaunimas tada, kai pradėjot nuo 2015 metų ar apskritai savivaldybėj keitėsi, ar plius minus panašiai?

J: Jaunimo kadencija yra 2 metai ir aš pati buvau nuo 2015 iki 2019, bet jįsai keitėsi. Keitėsi tikrai praktiškai 70 procentų. Sudėtis keitėsi.

I: O kodėl būtent tiek, 70 procentų? Nes pagal taisykles, kiek žinau, nėra taip, kad kažkur suskaičiuota.

J: Ne, nėra, nėra ribota, bet iš esmės jaunimas yra mobilus. Klaipėdoje yra padaryti tyrimai, kad 70 proc. moksleivių baigę mokyklą nori išvažiuoti ir iš viso nebegrįžti. Tai tie 2 metai jaunimui yra daug, nes

pasikeičia ir gyvenimo sąlygos. Jeigu tu esi moksleivis, tai galbūt tampa studentas, galbūt iš studento tampa darbingo amžiaus žmogumi, tai tas tikrai pasikeičia. Pasikeičia situacija. Jeigu tu dirbi, tai tu tikrai ne visada gali išeiti iš darbo patogių metu. Ne visi darbdaviai supranta tokį dalyką, kad čia visuomeninė organizacija. Tai tas dalykas tikrai pasikeičia. Kita vertus, tai tu pamatai, kad čia nėra tas pokytis. Jisai nėra toks labai matomas jaunimo reikalų taryboje. Tu iš esmės ateini, apsvarstai, ir tada tu dar turi pakankamai daug darbo įdėti. Mūsų, didžiausias praeitų metų kadencijos darbas buvo Europos jaunimo sostinė. Tada jauėjome ir jaunimo reikalų taryba į komitetą,ėjome į tarybos posėdžius,ėjome su politikais atskirai šnekėti. Kiek tu turėjai dar papildomai laiko įdėti. Tikrai tikrai nemažai turi įdėti laiko, kad tas atsitiktų ir pamatyti tą visą išorę ir tada vėl ta jaunimo nuomonė ne visada būna lygiaverčiai išgirsta. Tai vargina. O iš esmės, jeigu tu ateini tikrai į posėdžius, tai tada tu ir matai, kad yra protokolas, svarstyta ir priimta. Ta jaunimo reikalų taryba, jinai ir yra rekomendacinio pobūdžio. Kad mes čia nuspręsimė padidinti finansavimą, tai nereiškia, kad jisai padidės, nors iš esmės mūsų jaunimo reikalų taryba tikrai padarė nemažai darbų. Mes pasikeitėme nuostatų su finansavimu, pasididinome eilutes. Pasidarėme Europos jaunimo sostinė. Buvo parašyta pozicija, pridėtas papildomas etatas prie Jaunimo reikalų koordinavimo grupės, buvo papildomai specialistas įtrauktas ir tada tas jaunimo reikalų koordinatorius ir specialistas virto jaunimo grupe, kur dabar aš dirbu ar esu ta kita jaunimo specialistė. Ir iš tikrųjų, pačioje pradžioje, dar 2015 m. mes net jaunimo reikalų koordinatorę pakeitėme, nes iš esmės turėjome konfliktą ir pakeitėme Jaunimo reikalų koordinatorę. Netgi iki tiek.

I: Ar tai JRT iniciatyva buvo?

J: Taip, nes mes iš jaunimo pusės pamatėme, kad jaunimo reikalų koordinatorė su mumis nesišneka. Jinai vienašališkai pakeitė nuostatus, jaunimo organizacijų iniciatyvų konkurso nuostatus, į kuriuos jaunimo organizacija praktiškai neturi jokių galimybių kandidatuoti, jeigu aš esu paprasta jaunimo organizacija, tai aš... tik net nebepamenu, kokie ten nuostatai, bet iš esmės tai buvo, kad tikrai aštuonios organizacijos aplikavo į konkursą, ko nėra buvę. Ir tada mes parašėme straipsnį, kreipėmės į Tarybą ir iš esmės buvo pakeistas jaunimo reikalų koordinatorius ir mes visiškai prisiimame nuopelnus už tai.

I: Štai, o kaip tas, kai Taryboje atrodydavo kaip prieš jaunimą, tačiau ji kas liko, tokias kažkokias naujienas bijo ar ateina labiau. Kiek politikai atstovauja [*įrašas stringa*]

J: Iš esmės jaunimo reikalų taryba visada yra podukros vietoje. Jeigu aš turėsiu laiko, aš ateisiu. Ir tada, kai jie pamatė, kad mes čia vat nubalsavome už naujus nuostatus, nubalsavome už jaunimo reikalų koordinatorę, čia dar užsimastėme tapti Europos jaunimo sostinė. Pamatė, kad mes prašom 5 mln. eurų, ir tada politikai sako: palaukit. Ir tada jie pradėjo lankyti posėdžius ir mes nebegalėjome daryti, ką mes norime. Ir jie lanko tuos posėdžius iki šiol.

I: O kaip pasikeitė viskas, kai politikų daugiau? Gal tada kažkokie sprendimai gali nueiti į Tarybą ir juos tada lengviau priimti? Ar čia ne taip vyksta?

J: Iš esmės taip, politikai girdi, ką mes argumentuojame. Tai tas yra. Bet jie pradėjo kelti aukštesnius standartus ir ne visada jaunimui yra įkandama, nes, tarkim, kalba pirmininkas, kalba ten dar pora narių iš jaunimo pusės, o tada sako: o kodėl tu tyli? Ką tu pasakysi? O ten mes specialiai norėjome įtraukti moksleivius ir pan., kurie turi mažiau patirties, ir tada kaip ir gaunasi, kad sako: nu tai aš viskam pritariu. Ir taip vat spaudžia: o ką tu pasakysi vis tiek? Nu gerai, kad pritari, tai balsuosim ir pritarsim. O kokia tavo nuomonė? Ir tada pakilo tie standartai, kad mes turime būti pasiruošę ir pasidarę apklausas ir žinoti sąmatas. Iš esmės su jaunimo reikalų tarybos profesionalumas iš jaunimo pusės turi labai pakilti, nes bet koku atveju tai yra jaunimo dalis ir tie standartai, jie turi pakilti. Ir dar šios kadencijos taryba tai mes ir pasiėmėm stalo alumnus, pasiėmėme tarybos narę, kuri yra teisininkė, kad mums padėtų teisiškai atsikirsti, kur mums trūksta kompetencijų ir kad mus užgintų ir kad mes pasirodytumėme profesionaliesni.

I: O kalbant apie tuos rinkimus konkrečiau, kaip jūs pakliuvote? Ar tai buvo pasirinkimas, ar kažkas paskatino? Ar apskritai buvo daug norinčių iš jaunimo?

J: Kai aš prisimenu patį pirmą kartą penkioliktais metais, tai mane išrinko [*nuasmeninta informacija apie informanto išrinkimą*] Jeigu mes turime septynias vietas, viena skirta pirmininkui organizacijos. Tai mes dar turime kokius šešis, septynis, gal aštuonis kandidatus apskritai. Iš esmės, tai tu turi pasiruošti, nes, atrodo, nors čia yra jaunimo organizacijos, bet tavęs ir klausimų paklausa ir turi žinoti, ką veikti organizacijoje ir, aišku, kai tu kalbi.. Kai pirmąkart kandidatavau ir kalbėjau, kad čia aš komunikuosiu su stengsiuosi atstovauti ir pan. ir kai ateina ta realybė, tai tu supranti, kad jau paprastas Jaunimo reikalų tarybos narys neturi kaip komunikuoti. Bet mes sukūrėme feisbuko grupę. Ne feisbuko grupę, o feisbuko puslapį, kad viešinti savo priimtus sprendimus, kad viešinti posėdžius, kaip visuomenė galėtų būti atviresnė ir iš esmės tada dar kaip apskritojo stalo atstovai sukūrėme iniciatyvą „Išgerk kavos su JRT“ ir kvietėme organizacijas, jaunimą kažkokį vakarą, kartą per mėnesį išgerti kavos su JRT ir pasikalbėti, kas vyksta. Ta iniciatyva nelabai pavyko, nes nebuvo norinčių gerti. Buvo gal pora jaunimo organizacijų, kurios pasikvietė, kad pasikalbėti apie jaunimo iniciatyvas. Tai jeigu taip ir kalbant labai trūksta to... Jeigu iš viršaus į apačią... To jaunimo ir jaunimo organizacijų balso, ko joms reikia. Mes, kaip Apskritojo stalo atstovai, mes galime prisigalvoti tikrai iniciatyvų ir tikrai ten priėmėme ir pasikeitėme nuostatus, padidinome biudžetą, labai daug dirbome su Europos jaunimo sostine. Bet ko tiksliai reikia tam jaunimui? Buvo atėjusi „Ažuolyno“ mokyklos taryba ir sako: mes norime paišyti graffiti ir mes sakome: žiūrėkit, yra ten tokia programa, kur galima prašyti pinigų, tokia programa, kur galima prašyti pinigų, ir, matyt, jaunuoliai nusivylė, kad čia jaunimo reikalų taryba nepadarys sienų, kur galima paišyti tuos pinigus [grafčius], nes mes sakėme, kad galima padaryti laikiną [sieną], jiems idėjų prišaudėme savo. Bet jūs turite ateiti į Apskritojo stalo ir mes kartu prašysime projektą. Tada ten bus finansuota, reikės palaukti. Po to mes iš jų nieko nebeišgirdom. Tiesiog jie pradingo kaip į vandenį, ir

mes jų nebeišgirdome, nes jaunam žmogui, jeigu jam reikia čia ir dabar, tai vadinasi, jam reikia ne rytoj, o čia ir dabar. Ir jis ne visada sugeba išlaukti iki rytojaus. Čia yra ta problema. Pavyzdžiui, su Europos jaunimo sostine mes du metus dirbom, lygiai du metus nuo 2017 metų. Ne, nuo 2017 m. sausio mėnesio mes pradėjome rašyti paraišką ir mes sužinojome atsakymą 2018 m. lapkričio gale, kad mes tapome Europos jaunimo sostine ir buvo vieni metai. Vieni metai buvo, kai mes nepatekome, tada nusprendėme vėl iš naujo teikti paraišką. Aišku, čia buvo pasamdyta įmonė, kuri rašė. Mes patys nerašėme tų projektų, bet iš esmės mums reikėjo idėją susirinkti, mums reikėjo bendrauti su organizacijom, kurios padėtų, išreikštų paramą. Tikrai reikėjo daug analitinio darbo padaryti, kad ta paraiška būtų ir iš esmės tai buvo nemažas dalykas. Mes sužinojome 2018 metais, tai šiais metais esam Europos jaunimo sostine. Tai čia jau iš esmės labai daug žmonių pasikeitė, kol mes tapome Europos jaunimo sostine. Tikrai tikrai užtrunka tas laiko ir ne visada tam jaunam žmogui užtenka tų jėgų išlaukti to pokyčio.

I: Labai įdomu suprasti, koks tada jaunimo santykis su JRT? Ar tai yra žinoma savivaldybėje, kas čia per daiktas? Aišku, kad išrenkami jaunimo atstovai, kurie yra iš organizacijų ir tada įdomu, kiek tas jaunimo balsas iš tiesų atstovaujamas savivaldybėse?

J: Iš esmės Jaunimo reikalų tarybos nariai ir iš jaunimo pusės tikrai įtraukiami į visokias tarybas kaip ir Apskritasis stalias turi jaunimo organizacijas. Ir mes prašom tų nuomonių, nuolat informuojame, sakome, kad bus jaunimo tarybos posėdis, čia darbotvarkė, gal turite kokių komentarų. Jeigu tie komentarai yra išsakomi, tai mes ir pasakome, bet ne visada ir ne visos jaunimo organizacijos pasako. Ir iš esmės tie įrankiai įgalinimo tai jie yra ir tikrai, jeigu jaunas žmogus norėtų padaryti pokytį, jis galėtų padaryti pokytį ir priimti kažkokį sprendimą. Tas įmanoma. Bet jauni žmonės mažai tuo pasinaudoja. Klaipėdoje Apskritasis stalias yra ta ekspertinė organizacija, kur, pavyzdžiui, jeigu tu ateisi su idėja kažkokia tai... Buvo žmogus, kuris atėjo, sako: aš noriu švęsti Lietuvos šimtmetį, pakabinti šimtą skėčių su vėliavos spalvom. Apskritasis stalias suorganizavo finansavimą, iš esmės finansavo visą tą ir kartu su tuo žmogumi pakabino šimtą skėčių Klaipėdos aikštėje šimtmečiui švęsti. Ir per LRT parodė, ir tikrai labai faina organizacija. Mes ten vasario 14-ą visą naktį kabinom skėčius. Tai jeigu žmogus ateina su tom idėjom, tai iš esmės tikrai yra galimybė. Pavyzdžiui, buvo kreipimasis irgi iš jaunųjų menininkų, kad sako: mus išvaikė policija senamiestyje nes, pasirodo, mes turime kreiptis į savivaldybę ir gauti leidimą pagroti 20 minučių senamiestyje. Ateina policija, duoda baudą ir sako: kodėl aš negaliu? Matau yra atvažiuavęs kruizinis laivas, ten prekiauja gintarais ir aš brazdinsiu gitara, ten man duos gal pinigų. Tai mes kreipiamės, parašė klasės poziciją, jinai nuėjo į JRT ir leido. Ir meniniams pasirodymams nebereikia, nebereikia leidimų Klaipėdos senamiestyje. Tai iš esmės yra tas toksai pokytis, kurį tu gali padaryti, jeigu tiktai kreipiesi. Aišku, ten užtruko pusę metų, jau ten tą vasarą ir rudenį jau niekas nebegrojo nemokamai. Bet, bet iš esmės dabar gali ateiti ir padaryti teatro pasirodymą Teatro aikštėje ir sau užsidirbti galbūt, ir šiaip pasirodyti. Kaip kad užsienyje būna, eini ir visokie ten plastiški žmonės ten

dar dalykus. Tą pokytį yra tikrai įmanoma padaryti, tikrai reikia daugiau iniciatyvos. Tikrai reikia. Jeigu tu tikrai nori, tai tie visi įrankiai yra galimi. Ir tie posėdžiai yra vieši. Dabar kai kuriuos juos net transliuoja per *YouTube*. Tai yra tų visų galimybių.

I: Dar dėl JRT veiklos: kokių pagrindų dažniausiai būdavo posėdžiai? Iš kur iniciatyva?

J: Kai buvo mano kadencija, mes labai gerai sutarėme su jaunimo reikalų koordinatorė ir jaunimo atstovai buvo pirmininkai visus tuos 4 metus. Tai iš esmės mes ir inicijuodavome. Matome, kad reikia padaryti jaunimo apdovanojimus, nustatyti jaunimo apdovanojimus, kriterijus ir šaukiame posėdį. Šiaip dažniausiai būna posėdžių apie 10 vidutiniškai. Per metus apie dešimt, gal šiek tiek mažiau tų posėdžių, bet 12 turbūt nebuvo. Tai ir šaukiame, derinam darbotvarkes ir šaukiame tuos posėdžius.

I: Aišku. Pačioje pradžioje užsiminėte, kaip ten tas jaunimas ir politikai viduje, tikrai įdomus derinys. Iš vienos pusės, politikai turėtų išgirsti jaunimo balsą, bet iš kitos pusės, gal numuša šiek tiek?

J: Ar galite pakartoti? Buvo užstrigę.

I: Aš norėjau paklausti dėl santykio tarp jaunimo ir politikų tiek pačioje JRT, ir tiek paskui, jeigu, tarkim, einate su kažkokia žinute, prašymais į savivaldybės tarybą. Kaip jaunimas priimamas?

J: Jaunimui tai yra jaudulys. Yra požiūris JIE ir MES. Jaunimui yra jaudulys, kad pasakyti savo nuomonę. Bet tai yra ir patirtis. Nežinau, kaip paaiškinti... Toje pačioje jaunimo reikalų taryboje jie yra jaunimo reikalų tarybos nariai, tai jie pakankamai diskutuoja. Yra turbūt kai kurie griežtesni: nėra pinigų. Kitas klausimas. Bet yra tokių, kur galima ir pajuokauti su politikais. Sako: kaip gerai, kad jūs čia viską darote, ir pan., yra labai ir paremiančių. Ką tu sutari jaunimo reikalų taryboje, tai, vadinasi, už tave balsuos ir dar pasikalbės su koalicija, kad taip balsuotų. Taip ir buvo su jaunimo sostine, nes, kai po devynioliktų metų rinkimų atėjo konservatoriai, tai mes bijojome, kad mums net nutrauks finansavimą, nutrauks visą šitą iniciatyvą, nes jie buvo prieš, bet kiti koalicijos partneriai sukalbėjo ir dėlto labai džiaugiamės. Tai iš esmės yra, kurie palaiko, kai kurie mažiau palaiko, kai kurie nepalaiko. Praeitą kadenciją pašalinome vieną politikę iš JRT, nes ji nei vieno posėdžio nelankė.

I: Kaip manote, kodėl taip yra? Ar neaktualu? Įdomu, kaip patenka tada tie žmonės? Kalbėjau su koordinatorė, tai, tarsi, iš tarybos savanoriškai, kažkas pagal komitetus ir pan.

J: Ten yra visa procedūra, kad ir savanoriškai patenka, ir pan., bet nemačiau šiaip nei vieno komiteto ir man toks įspūdis kartais susidaro, kad yra jaunimo reikalų taryba ir, jeigu kažkas nueina ten, tarkim, į Akademių reikalų tarybą, tai tu automatiškai eini į Jaunimo reikalų tarybą. Tai yra taryba, į kurią reikia kažką deleguoti, tai ji yra tokia, kaip ir sakiau, podukros vietoj, nes jaunimas neina balsuoti, jaunimas yra mažiau aktyvus. Tai nėra Senjorų taryba, kur tikrai daug kas nori eiti iš politikų, nors yra tik keturios vietos, nes jie balsuoja. Nu tai va, tai kažkaip mano tokia būtų nuomonė, kad jaunimo sritis yra labai plati. Nėra klausimo, kuris nelieštų jaunimo. Parkavimo vietų didinimas liečia jaunimą. Švietimo sistema

liečia jaunimą, sveikatos apsauga liečia jaunimą. Verslas liečia jaunimą ir mūsų klausimų spektras yra tikrai labai didelis. Žinau, kad tikrai Vaida Raugelė iš tarybos, ji jau yra, galvoju, trečią kadenciją. Tai ji norėjo jaunimo, ir mes iš jos galime visada palaikymo sulaukti.

I: Laikas kaip ir bėga, tad klausimas apibendrinti: mano tikslas yra suprasti, kas lemia ir aš turiu savo akademinius kriterijus, teorijas. Ar jūs laikote savo veiklą sėkminga ir ar per savo kadenciją pasiekėte savo tikslus?

J: Aš manau, kad mes viršijom iš esmės tikslus ir Europos jaunimo sostinė yra didžiausias pasiekimas ir kad tai yra apskritai didžiausias Lietuvoje finansuotas projektas iš politikų pusės. Aišku, numazino tą finansavimą, bet milijoną eurų per metus skirti jaunimui yra tikrai labai daug ir mes tikrai praeitą kadenciją pasiekėme pritarimą šitam dalykui visam laikui. Mes pakankamai dirbam pagal vadovėlį, ir forumą dažniausiai turime, ir apsvarstome visus reikalingus klausimus pagal Jaunimo reikalų departamentą ir dar keliam iniciatyvas. Nors Apskritis stalas daug dirba ir pakankamai informuoja savo nares apie tai, kokius sprendimus priima, pernai turėjo ir konferenciją, skirtą sprendimų priėmimams apie lytiškumą ir apie jaunimo informacijos centrą. Tai ir dabar bus, atsiras nuo birželio mėnesio Jaunimo informacijos centras Klaipėdoje. Tie veiksmai yra padaromi. Tai aš sakyčiau, kad mes dirbam pagal vadovėlį.

I: O kokį didžiausią iššūkį išskirtumėte?

J: Pasiiekti jaunimą, pasiekti, kad kiekvienas jaunas žmogus sužinotų, kas yra jaunimo reikalų taryba ir galbūt pagalvotų, kad galbūt aš galiu. Nu vat nežinau, man nėra apšvietimo krepšinio aikštelėje, todėl naktį negaliu žaisti krepšinio. Tai galbūt man gali padėti jaunimo reikalų taryba ir kažką inicijuoti. Bet mes tam ir sugalvojome tą Europos jaunimo sostinę, nes mes nuo pat pradžių sakėm, kad mums nereikia titulo, mums reikia problemų sprendimo. Mums reikia, kad jaunas žmogus būtų išgirstas. Mums reikia, kad ir čia būtų kokybiškas mokslas, kad būtų pakankamai pigus būstas įsigyti profesionalų, kad, jeigu aš atvažiuoju, man yra sunku su būstu, galbūt subsidijuoti. Tai mes tam ir darėme tas visas platformas, kad jos atspindėtų problemines jaunimo sritis ir kad Klaipėda taptų patraukli jaunimui.

I: [*Padėkoja ir palinki sėkmės*].

Interviu nr. 14

Informantas: Klaipėdos rajono JRT jaunimo atstovas

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2020 m. lapkričio 13 d., virtualus susitikimas

I: *[Interviuotoja trumpai pristato tyrimą ir klausimyną].*

J: Man įdomu, kodėl mane pasirinkai, nes mūsų jaunimo reikalų taryboje ir daugiau žmonių yra.

I: Aš renkuosi pirmiausia jaunimo reikalų ekspertą. Ir tada pasižiūrėjau tuos žmones, kurie atėjo iš jaunimo. Kas iš jaunimo buvo atėjęs ir buvo praeitoje kadencijoje. Taigi jūs esate pirma jaunimo atstovė ir dabar dar labiau susipažinimo etapas (aš ne vien interviu remsiuosi, bet ir kitais dokumentais). Noriu suprasti iš jūsų pusės kokia ten situacija. Kaip minėjau, analizuoju praėjusią kadenciją, kai jūs ir buvot nare.

Pirmiausia norėčiau paklausti, kadangi esate ir jaunimo atstovė ir turėjote visokių patirčių – sakykite - kaip apskritai jaunimas savivaldybėje atrodo? Ar aktyvus, ar jį reikia stumti, skatinti įsitraukti, kiek aktyviai pats veikia?

J: Labai sunkus klausimas, nes labai skiriasi kontekstai. Tarkim, gimnazijose įsitraukia studentai, studentų, moksleivių savivaldos, pakankamai aktyviai įsitraukia, nes nedidelės bendruomenės. Apskritai Klaipėdos rajonas yra kaimiškas rajonas. Gargždai, yra vienas vienetas, o didžioji dalis jaunimo yra išsidėstęs kaimiškose vietovėse kurie daugiau veikia lokaliai. Kartais iš tikrųjų pakankamai daug reikia skirti laiko papasakoti kas tas jaunimo reikalų koordinatorius, kaip ta jaunimo reikalų taryba veikia. Kiekvienas miestelis ir kaimas dažniausiai turi kažkokį jaunimo klubą ar prie bendruomenės veikia. Tai jie tą informaciją, tą jaunimo politiką dažniausiai pažįsta per tai. Ir aišku kiek jaunimo reikalų koordinatorius įdeda darbo į tai. O bendrojo sumoj, ar aktyvūs? Nežinau, visur jaunimas yra į aktyvus, priklausomai nuo to ar tas klausimas juos liečia ar ne. Arba jie supranta, kad tas klausimas juos gali kažkaip paveikti. O savo srityje - jaunimo politikoje, tai įsitraukę, ar bendruomenėje ar gimnazijoje ar pan.

I: Supratau, o, kalbant apie jaunimą, kas labiau veikia, įsitraukia į tokias veiklas? Kurio amžiaus grupės, ar tai moksleiviai būtų ar vyresni?

J: Vienareikšmiškai 14-18 metų. Nes mes neturim studentų. Baigę mokyklą išvyksta mokytis toliau į Klaipėdą, Vilnių, Kauną, užsienį. Ir ta jaunuomenė jau vėliau grįžta, jau šeimos, kurios kuriasi Gargžduose ar Klaipėdos rajone. Turime tokį etapą - nuo 19 metų iki 25- yra tokia jaunimo „skylė“.

I: Ar tai kaip problemą išskirtumėte, ar natūraliai susitvarko?

J: Natūraliai ir nenatūraliai. Viema vertus yra problema kai mūsų jaunimas paliekama rajoną. Jauni asmenys išvyksta studijuoti, mokintis jau tolėliau. Mes tada tokio darbingo amžiaus jaunuomenės, kuri gali organizacijose veikti, galėtų priimti rimtesnius sprendimus ir įsigilinti į sudėtingesnes problemas - mes tokių žmonių neturim. Nes pavyzdžiui ir jaunimo reikalų taryboje – jau komanda sudaryta iš truputį vyresnių žmonių, kurie jau grįžę. Mes vis dar priklausome jaunimui, bet esame jau pabaigę mokslus ir jau galim spręsti, įsigilinti, suprasti tuos sudėtingesnius klausimus. Aš nesakau, kad jaunas žmogus 14 metų nesuprastų sudėtingų klausimų, bet tos motyvacijos suprasti ir noro labiau gilintis tai dažniausiai būna jau pas vyresnius žmones.

I: O žvelgiant per santykį su savivaldybe, nebūtinai tik jaunimo reikalų tarybos kontekste, bet ir apskritai. Ar savivaldybė proaktyviai daro veiksmus, skatina jaunimą įsitraukti, ar tai laiko apskritai prioritetu?

J: Manau, kad rajonas pakankamai daug dėmesio skiria jaunimui. Vien tai, kad palaikė idėją jaunimo centro įkūrimui. Jaunimo centras jau gyvuoja 3 metai. Auga etatai, didėja žmonių skaičius, vis daugiau žmonių dirba su jaunimu. Turim patalpas, visą infrastruktūrą, galimybes, mobilus darbas. Visa tai pakankamai lengvai praeina pro tarybos balsavimus. Kitoj rankoj, yra verslo programos, į strateginius posėdžius nėra tiesiogiai kviečiamos jaunimo organizacijos, bet gauna informaciją per kitus organus. Bendruomenės, jaunimo organizacijos, kurios turėtų surinkti tą informaciją, apipavidalina tą jaunimo nuomonę. Nėra taip, kad ateina dvidešimt penki jaunuoliai ir dalyvauja strateginio darbo komisijos posėdyje, taip nėra.

I: Bet iš esmės į kažkokius poreikius atsižvelgia?

J: Manau, kad taip ir pakankamai stipriai. Aišku, dėl ko atsižvelgia, jaunimas visose savivaldybėse yra venas iš tokių „kabiliukų“, į kurį reikia atsižvelgti rengiant savo politines programas, ir tt. Tik vieni mažiau dėmesio skiria, kiti mažiau. Tik labai priklauso, ar tie sprendimai, kuriuos jie priims bus iš tikrųjų aktualūs jaunimui, priklauso nuo jaunimo reikalų tarybos ir jaunimo reikalų koordinatoriaus. Kaip perduos informaciją, tokią kryptį lems labiau. Pavyzdžiui, vietoj jaunimo centro įkūrimo, už tuos pačius pinigus sporto salę sutvarkyti galėjo. Tai kaip pasversi. Ir sporto salių yra daug rajone, vienos prastesnės kitos geresnės, bet sąlygos yra.

I: Klausimas apskritai iš tos savivaldybės politikos ar kaip sprendimus suformuoja- ką daryti su tais pinigais? Ar kažkaip atsiklausti, ar tie sprendimai, pasiūlymai perduodami daugiausiai per JRT. Kokiū mechanizmu dažniausiai skirstomi pinigai, tiesiog iš jūsų patirties?

J: Iš principo, kadangi jaunimas realiai dalyvauja visose plotmėse, tiek sveikatos apsaugoje, tiek sporto, tiek verslo srityse, tiek darbo su jaunimu ir kultūros - netgi labai sudėtinga išskirti, nes visi savivaldybės skyriai įtraukia ir sprendžia tam tikras problemas susijusias su jaunu žmogumi. O tiesiogiai tuos sprendimus labiausiai susijusius su jaunimu, tai perduoda per Jaunimo reikalų tarybą. Mes stengiamės tuo modeliu vadovautis. Nėra labai daug tokių variantų, kad tiesiog ateitų jaunas žmogus ir siūlytų tiesiogiai tarybai. Jeigu jau ateina su pasiūlymu tai nukreiptų jį į jaunimo reikalų tarybą, nes jos toks darbas yra, priimti, svarstyti pasiūlymus. Tada jau suformuluotus, pritartus nešti toliau į tarybą.

I: Supratau, prie tarybos veiklos, įdomu suprasti kaip jau iš jaunimo atstovės pusės, nes aš kalbėjau su koordinatorė. Tiesiog įdomu suprasti, kaip iš jūsų pusės apskritai vyksta darbas ir kokie santykiai. Bet pirmiausia gal paklausčiau, kaip rinkimai įvyko, kad jūs patekote? Ar galite supažindinti, nes savivaldybėse gana skirtingas šitas procesas.

J: Kadangi aš apskritojo stalo jau buvau narė, žinojau kaip apskritas stalas veikia. Dabar jis yra probleminėje situacijoje. Nesigilinsiu, nes labai ilga istorija. Buvo rinkimai, kadangi esu aktyvi, realiai tam jaunimo lauke daug laiko praleidžiu ir dirbu, žinau ką jaunimas veikia ir su jais būnu. Tai pateikiau prašymą, vyko visuotinis susirinkimas. Mums reikėjo išsirinkti 6 asmenis, dalyvavo 11 ir iš tų 11 patekau [informacija apie konkrečius rinkimų rezultatus nuasmeninta].

I: Kas paskatino įsitraukti ar jau anksčiau buvote girdėjusi apie tarybą, ar kažkokios kitos priežastys buvo?

J: Aš manau, kad jau savo karjerą pradėjau nuo visokių jaunimo reikalų tarybų, gimnazijų prezidentūrų ir panašiai. Realiai mokykloje, kai tapau gimnazijos prezidente, tai ten pradėjome tokius projektukus rašyti kultūros, kur vertina jaunimo reikalų taryba. Tai susipažįsti kas ta jaunimo reikalų taryba, kad jie vertina tokias iniciatyvas, pradedi domėtis, tada deleguoja tave per apskritąjį stalą, dalyvauti tuose rinkimuose. Taip po truputį įsilieji. Bet labai seniai jau aš jaunimo reikalų taryboje - kokia ketvirta kadencija.

I: Labai įdomi tokia patirtis. Tai kaip jums?

J: Aš pradėjau nuo neformalios veiklos, pradėjau nuo organizacijų. Po to gavau darbą, pradėjau dirbti. [informacija apie konkrečią darbovietę nuasmeninta] Dalyvavau ten, ir neatitrūksti nuo jaunimo reikalų, taip natūraliai tampa to dalimi.

I: Kokie pasiūlymai dažniausiai buvo svarstomi. Apskritai temos, kokios aktualiausios? Ar tai yra įvairiapusiška?

J: Dabar tikriausiai aktualiausios yra jaunimo centro temos. Pačių darbuotojų skaičiaus didinimas, biudžeto didinimas įvairioms veikloms. Kiekvienais metais svarstom jaunimo iniciatyvų konkurso nuostatus ir pačius projektus, kuriuos pateikia. Šiomet jaunimo reikalų koordinatoriai įgyvendino naują

programą - subsidijavimo jaunimui įsidarbinimo. Mes svarstome, kiek skirti, kaip skirti, kaip turėtų veikti, kiek jaunuolių turėtų vykti. Visą laiką siūlome tarybai didinti jaunimo eilutę, kad daugiau turėtumėm lėšų išskirstyti jaunimo reikalams. Jaunimo apdovanojimus darome, bet čia jau toks pramoginis dalykas. Kiekvienais metais stengiamės pažymėti tuos jaunuolius kurie kažką nuveikia, ar organizacijas išskirtinesnes įdomesnes -metinis atsiskaitymas užbaigimas. Ir tuo pačiu pasakyti ačiū vieni kitiems. Po to, jaunimo savanorišką tarnybą irgi teko ,pramušti‘ pinigėlius, kad daugiau savanorių galėtume turėti. Jie aktualūs visam jaunimui, savanorio pinigai, jie galbūt nesupranta, kad čia jaunimo reikalų tarybos nuopelnas, kad atsirado tokios galimybės. Tai čia ir yra viena didesnių mūsų problemų – viešinimas. Nes jaunimo reikalų taryba dirba neatlygintinai, tai jie neturi galimybės samdyt žmogų, kuris viešintų sprendimus, galimybes, įgalinti veikti patį jaunimą, siūlyti. Nes čia yra atskiras darbas.

I: Iš tikrųjų. O tie pasiūlymai, kuriuos svarstėte, iš kur iniciatyva ateina? Ar daugiau administracija suformuluoja ar pats jaunimas atsineša?

J: Administracija tikriausiai nėra nei vieno pasiūlymo suformulavus. Ir iš jaunimo, ir iš darbuotojų kurie dirba su jaunimu [ateina pasiūlymai]. Iš problemų ateina, yra problema, ją reikia spręsti, ieškoti galimybių. O viena iš tų galimybių – eiti į JRT, aptarti ir rasti būdų.

I: O kalbant jau apie pirmininką jūsų kadencijoje. Kiek pavyko rasti, buvo pirmininkė praeitą kadenciją, ar ne?

J: Buvo Rasa Petrauskienė, dabar Virgilijus Skuodas.

I: Kaip veikia pirmininkas, ar labiau kaip moderatorius, ar neišsiskyrė vaidmuo nuo kitų narių?

J: Nemanau, kad išsiskiria labai stipriai. Galbūt yra neblogai pirmininką turėti iš savivaldybės pusės, pavyzdžiui iš tarybos narių. Nes jau kai esi jaunimo reikalų tarybos pirmininkas tavo tas žodis šiek tiek svaresnis. Jeigu taryboje jau pristatinėji klausimą, pristatinėji kolegoms. O kai kolegoms pristatinėji, tai vėl suveikia tam tikri ryšiai ir pan. Tai visai yra gerai, mano nuomone.

I: O iniciatyva atėdavo iš pirmininkės pusės ar visgi labiau jūs, kaip jaunimas siūlydavote? Tiesiog bandau santykį suprasti koks vidinis santykis.

J: Neišskirčiau, kad labiau pirmininkės ar pirmininko pusės labiau ateina. Įvairiai būna. Būna tokių atvejų, labiau su biudžetu susijusiu, su eilutėm, didinimais ir taip toliau. O tokie praktiniai dalykai tai ateina iš apačios.

I: O kaip santykis, kaip jaunimo atstovės? Teko bendrauti, kur daugiau moksleiviai yra atstovai, atsiranda tarsi baimė įsitraukti ir kažkaip dalyvauti. Kaip iš jūsų pusės apskritai tas santykis?

J: Manau, kad tikrai vienas pagrindinių dalykų yra, kad mūsų taryba stipriai veikia. Iš 6, du yra buvę moksleivių atstovai. Daugiau yra jau vyresni, jaunimas žemiau 29 metų ribos, bet jau yra vyresnis

jaunimas, kurie arba baigę mokslus arba dar studijuoja. Bet, jie jau sugeba išsakyti savo nuomonę, sugeba atstovėti už ją, nebijo. Turime patirties, įvairiuose lygmenyse, nebūtinai politiniuose, bet kad ir studijose kaip pavyzdys.

I: O dėl tų diskusijų, ar būdavo noras įsiklausyti, ar kažkaip reikėdavo „pramušti“ tas idėjas, kurias siūlydavote savivaldybės atstovams? Ar konsensu nuspėdavote?

J: Nepasakyčiau, kad reikėdavo „pramušti“. Įvairiai būna, etatai kaip visada sunkiai „prasimuša“, o visa kita pakankamai normaliai.

I: Norėjau dar pasiklausti poros dalykų. Gal apibendrinant, kokie įsimintiniausi nežinau projektai, iniciatyvos ir apskritai sėkmės atvejai? Kas iš tos praeitos kadencijos labiausiai įsiminė ir kokie iššūkiai buvo?

J: Tais metais, tikrai labai gražų renginį padarėme - jaunimo apdovanojimus - tokį, pakankamai prabangų staliukų. Jaunimas gavo galimybę šiek tiek pasijausti. Net ir feisbuke galima filmuką pažiūrėti. Man labai patiko, nes šitą renginį organizavo jaunimo atstovai, kurie yra deleguoti į jaunimo reikalų tarybą. Ir dar turėjome labai didžiulį masinį renginį - jaunimo vasaros akademiją Drevernoj. Jaunimo vasaros akademija vyksta kiekvienais metais vis kitur. Vis kita savivaldybė organizuoja. Tai jaunimo reikalų tarybai buvo didžiulis iššūkis ir gauti tai akademijai pinigų ir paskyrė 18 tūkstančių ir dar surinkti iš remėjų pusę tiek. Ir taip pat, priimti 20 Lietuvos savivaldybių į 3 dienų akademiją. Kuri yra ganėtinai rimta, su visom temom, įvairiom galimybėm, pristatymais ir t.t. Tai mes į šitą renginį įtraukėme savanorius ir jaunimą ir apskritai visas rajonas ruošėsi, dirbo, veikė visi kartu. Tai čia irgi jaunimo reikalų tarybos nuopelnas ir darbas didžiulis, nes visi nariai kažkuom prisidėjo ir dirbo. Reprezentaciniai tokie dalykai labiausiai įsimins, o tie projektai kur teikėme savivaldybės tarybai padidinti etatų skaičių, dar kažką, tai jie tokie tradiciniai, kiekvienais metais kartojasi.

I: Dėl jaunimo situacijos, turite santykį ir dirbate- ar keičiasi kontekstas ar išlieka, nepaisant ar žmonės keičiasi?

J: Daugiau mažiau panašiai, tik žmonės kiekvienais metais keičiasi. Kiekvieną kadenciją skiriasi. Bet principas labai panašus, nepasakyčiau, kad labai kardinaliai keičiasi.

I: Na ir paskutinis, kaip suprantu, gal ir bendraujate su kitais jaunimo atstovais, kitų savivaldybių jaunimo atstovais. Ar turite kažkokių bendrų veiklų su kitom JRT? Ką jūs vertinate kaip sėkmingą? Kokį pavyzdį išskirtumėte?

J: Savivaldybių atžvilgiu?

I: Taip, arba atvejų kokių. Nes mano vienas iš tikslų buvo suprasti apskritai, kam labiau sekasi, kam mažiau sekasi? Jūsų savivaldybė vis tiek buvo įvardinta kaip viena aktyvesnių ir labiau įsitraukiančių,

tai įdomu ar jūs irgi galite kažką paminėti, kurią kitą savivaldybę, kuri galėtų būti pavyzdys, sėkmės atvejis?

J: Galiu paminėt mūsų kaimynus Klaipėdos miestą. Manau, kad Klaipėda kitąmet yra Europos jaunimo jaunimo kultūros sostinė ne šiaip sau. Tai susitelkiama ir dirbama ir apskritas stalas stiprus yra, ką sudėtinga išlaikyti, surinkti NVO, kad jo susiburtų ir veiktų kažkieno labui, už dyką. Tai manau, kad Klaipėda tikrai sėkmingai tvarkosi.

I: [*Padėkoja ir palinki sėkmės*].

Interviu nr. 15

Informantas: Kretingos raj. 2015-2019 m. kadencijos JRT narys, jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. sausio 9 d., virtualus susitikimas

I: Na, kadangi aš analizuoju būtent ankstesnius metus, tai aptarti situaciją, kaip jaunimo atstovą iš įsitraukimo pusės, vis tiek vidaus žmogaus pačią jauseną. Už tai klausimynas taip ir sudarytas.

J: Tiktai aš galvoju, Nu toliau aš kažkiek, nebuvau atitrūkęs nuo to, bet nei buvau oficialiai JRT narys, nei gyvenau ten ir priklausiau kažkokiai organizacijai. [*nuasmeninta informacija apie gyvenamąją vietą*]

I: Tai puiku, vis tiek labai tinka. Tai galim tada pradėt. Tiesiog, apie to laikotarpio, jei galėtumėt trumpai pristatyt – kaip atrodė jaunimas, kaip įsitraukė į savivaldybės veiklas, ir apskritai, kaip noriai bendradarbiavo su savivaldybe.

J: Tai jeigu kalbant Kretingos atveju 2015-2016 m., tai jaunimas buvo, ir man atrodo, vis dar yra pakankamai pasyvus Kretingos rajono savivaldybėj. Yra keletas veiksmų jaunimo organizacijų, bet taip bendrai žiūrint, lyginant su kitom Lietuvos savivaldybėms, sakyčiau, kad ganėtinai silpnai atrodydavom, mes, visada, aišku, lygindavomės su kaimyninėms savivaldybėmis: Palanga, galbūt Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono iš dalies. Na, gal būdavome panašiausi į Klaipėdos rajono, nors ir ten, sakyčiau, iš esmės jaunimo aktyvumas buvo didesnis, bet galbūt irgi sąlygodavo tai, kad Klaipėdos rajone jie turėjo jaunimo centrą ir daugiau iš esmės išvystytą jaunimo infrastruktūrą, kuri, kaip leisdavo įsijungti. Kretingos rajone pakankamai nedaug būdavo veikiančių jaunimo organizacijų, tos, kurios veikiančios būdavo, tai jos tokios irgi labai banguojančios. Pavyzdžiui, aš priklausydavau moksleivių sąjungai, tai, kai prisijungiau, jinais neveikė. Tada mes ją atgaivinome, ir tada tapo tikrai stipriausia organizacija. Mes

net iš dalies vykdome apskritojo stalo funkcijas, nes jisai būtų žlugęs. Tada mes buvome kaip ir vienintelė organizacija. Paskui jinai pamažu numirė ir dabar iš viso užsidarė kaip vienetas prieš porą metų. Tai tokios yra labai banguojančios. Reikia paminėti, irgi tas pats būdavo Apskritasis stolas, kuri laiką butaforinis, paskui atėjo žmogus labai užsidegęs ir, labai pakėlė, ir tikrai labai suaktyvino visą šitą. Tai vat, tokia banguojanti, ir tas įsitraukimas banguojantis.

Į veiklas įtraukti jaunimą, kurios yra organizuojamos, pavyksta. Negalėčiau sakyti, kad kažkaip labai dideliu, bet įtraukti visai pavykdavo. Tačiau iniciatyvos bendrauti, bendradarbiauti, eiti savivaldybę, kelti kažkokius klausimus būdavo pakankamai minimaliai iš bendro savivaldybės vaizdo.

I: Aišku, o tada iš savivaldybės pusės kaip toksai, ar jautėsi iš savivaldybės pusės poreikis tą kažkaip jaunimo įtraukimą skatinti?

J: Tuo metu, kai buvau aš, tai Kretingoje dirbo tikrai labai aktyvi jaunimo reikalų koordinatorė ir ji dirbo tikrai ilgą laiką, dar ir prieš, prieš tą laikotarpį, kada aš ten buvau, aktyviai užsiimdavau jaunimo veiklom. Taip, tikrai. Iš jos pusės būdavo labai didelės pastangos bendrai iš savivaldybės, neskaitant jos, būdavo irgi tokios labai banguojančios, priklausomai nuo valdžios. Vienu metu, kada vicemerė buvo tokia pakankamai aktyvi bendravimo su jaunimo klausimais, ir dar prieš tai vicemerė irgi buvo vienas tokie. Pakankamai būdavo, įsitraukiantys jie būdavo, na, kad ateina galbūt kažkokios labai beprotiškai didelės iniciatyvos, kad visur būtina įtraukti jaunimą patys savaime nerodydavo, bet visada būdavo, jeigu kažką pasiūlai, visada padės, kaip tik įmanoma. Tai iš jų pusės būdavo tas. Bet būdavo laikotarpių, kada iš esmės Tarybos nariai, pagrindinė valdžia būdavo tokia pakankamai skeptiška, ir viskas laikydavosi ant itin aktyvios jaunimo reikalų koordinatorės. Paskui, kai ji išėjo, buvo kita jaunimo reikalų koordinatorė, kuri buvo tokia labai *lieva*, ir dabar atėjo Inga, kuri, aš nežinau, man atrodo, kiek aš ją pažįstu, nes nebuvo savivaldybės darbuotojo tiesiog kažkokiam kitam skyriui, jinai būdavo pakankamai tokia, na, iš tavęs aktyvi. Tai man atrodo, kad jinai kaip ir turėtų su šituo darbu visai neblogai tvarkytis. Tačiau dabar negaliu pakomentuoti, kaip atrodytų paskutiniai tie laikotarpiai, bet būdavo toks, sakyčiau, irgi labai banguoja.

I: Aha, o gal tada tiesiog trumpai, konkrečiau, šiek tiek, kaip atrodė tos koordinatorės veiklos, tai kaip pasireikšdavo?

J: Jos veiklos tai būdavo tikrai būdavo žmogus, kuris visada stengdavosi pagauti visas nacionalines iniciatyvas, kas iš Jaunimo reikalų departamento atėdavo kažkokie pilotiniai projektai, kurie, pavyzdžiui, keliose savivaldybėse. Tai ji tikrai būdavo tas žmogus, kuris atakuodavo mirtinai tą, iki tol, kol gausime būtent tai daryti Kretingoj. Tai ji, būdavo mokymai, na iš esmės, visose, kas būdavo JRD pilotiniai [projektai], tai visad atsirasdavo Kretinga. Čia būdavo vienas iš jos tokių veiksmų.

Plius jinai tikrai labai ką darydavo, tai labai eidavo ant to, kad skatindavo iš esmės jaunimo organizacijų veiklą ir jos iniciatyva tikrai per keletą metų buvo stipriai pakeltas finansavimas jaunimo organizacijų projektams (nuo 3 tūkstančių iki 30-kelių tūkstančių eurų). Tai būdavo tas, plius ji labai daug ir dėjo pastangų, kad net ir neformalios grupės būtų pripažįstamos kaip jaunimo organizacijos ir galėtų teikti kažkokias paraiškas finansavimui ir pan.. Tai irgi jos iniciatyva buvo sutvarkyta pakankamai daug teisinės bazės. Nu ir ji šiaip/ tikrai jos absoliučiai vienos pačios iniciatyva atsirado ir atviros jaunimo erdvės, ir finansavimas atskiroms jaunimo erdvėm, ir jos buvo iš pradžių prievartos būdu pristomos tam tikroms organizacijoms, bet paskui jos visai išsilipdė.

Tai veiklų buvo iš jos pusės tokių, tikrai daug aktyvių, daug veiksmų ir visus, kuriuos pagaudavo jaunos žmonės neaktyvius, jinai tikrai labai laikydavo šalia ir visada stengdavosi su jais, per juos eiti, kad visada pasiektų tą didesnę kiekį.

I: Supratau tai toksai įsivaizdavimas, kad visgi jaunimui kažkokios paskatos reikėdavo, kad išjudintų.

J: Gal net nežinau, kiek tos paskatos: jinai, ta prasme, eidavo tokiu būdu, kad ji stengdavosi padaryti kažkokią paskatą, atrasti, kaip galima kažką padaryti. Jinai norėdavo išgirsti tokią jaunimo nuomonę. Iš tiesų ne taip, kai būna kitai, pavyzdžiui, jaunimo reikalų koordinatoriai, kurie nusprendžia, kas visai *cool* jiems atrodo, ir jie tada daro. Jinai, iš tikrųjų, klausydavosi, taip labai nuoširdžiai klausydavosi, ir kai kurie staiga pasakydavo, kuris jaunimas pasakydavo, man atrodo, kažkokią visiškai nesąmonę, bet jinai buvo tokia, kad žiūrėk, čia buvo dalis, kuri norėjo ten padaryti, kažkokią *skeiterių* naktį, tai dabar padarysim. Tai jo, nu gal kažkokios tokios reikia įpūsti, nes tokio iš savęs, labai aktyvaus jaunimo buvo tikrai nedidelis kiekis. Tikrai labai nedidelis, palyginus su kitom savivaldybėm, kiek tekdavo matyti, tai labai nedidelis.

I: O gal kokia tada projekto čia jau trumpai aptarti galėtumėte. Nežinau, išeinant iš už SJRT, buvo gal, kokį dar prieš tai pavyko įgyvendinti [projektą] tarp savivaldybės ir jaunimo? Tiesiog, kad būtų iliustratyviau suprasti, ar tai dažniausiai finansavimas?

J: Tai visada būdavo finansavimas, ta prasme, 100 procentų, kai savivaldybė skiria finansavimą. Bet galvoju – na jau tuo metu, kai aš nebuvo SJRT narys, žinau, kad buvo Apskritasis stalas. Tada jo buvo labai toks pikas ir suaktyvėjimas, žinau, kad jie suorganizuodavo daug visokių forumų su savivaldybės atstovais ir jaunimo atstovais. Ten ir jaunų šeimų forumas su savivaldybės atstovais, darė tokioje labai netipinėje vietoje - geležinkelio stotyje, organizavo tokiose neformaliuose vietose.

Tada su jaunimo atstovais tiesiog tarp mokyklinio amžiaus jaunimo. Nes iš esmės jeigu Kretingoje, kaip žiūrint, jaunimas yra ten toks, jeigu taip laivo imant tai 14-29 metų turėjo, tai yra arba mokyklinio amžiaus, iki 19 [metų], arba jaunos šeimos, tokio studentiško amžiaus nėra, nes tiesiog nėra aukštųjų mokyklų. Tai jo jie, pavieniai labai ir jiems kažkokių labai specifinių veiklų ir veiksmų, net sakyčiau,

niekada nepastebėjau ir nebuvo, todėl, kad tas kiekis būdavo/ tos proporcijos 19-20 kelių metų jaunimo buvo neįtikėtina maža. Tai gal, sakyčiau, daugiau tokio forumo formato kažkokie renginiai buvo savivaldybėje. Tai irgi būdavo dėl to, kad Apskritasis stalas gaudavo finansavimą iš savivaldybės tokiam reikalui organizuoti, ir tada jie, kaip ir inicijuodavo ateiti, kažkas iš to visai paskui atsirasdavo, ta prasme, kad jie ikrai įtraukdavo paskui kažkoks strateginius planus, vieną kitą elementą, tai tas būdavo.

I: Supratau, tada pereinant jau priėjo prie JRT. Tai dar prieš pradėdant visas veiklas aptarti, tiesiog, kaip, gal galėtumėte pristatyti, kaip vyko rinkimai. Pavyzdžiui, kaip jūs pakliūvate į JRT?

J: Oficialiai tai skaitosi, kad Apskritasis stalas kaip organizacija teikia jaunimo atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Tuo metu, kai aš papuoliau į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą, tai Apskritasis stalas buvo tokia labai butaforinė organizacija, kuri niekaip neveikia, ir ta prasme nieko nevykdavo, tik ten iš esmės būdavo jaunimo reikalų koordinatorė, kuri pati ir prižiūrėdavo apskritojo stalo veiklą, tuo metu, kol rado žmogų, kuris norėtų apsiimti ir, ir vadovauti. Tai ten aš patekau, tai buvo ganėtinai paprastu principu. Sakė, ar nori, nes atsirado kaip tik vieta. Sakau - taip, sako - gerai dar paklausiu kitų, gal kas nors nori. Nes buvo tokių, ką žino, kokių jaunų žmonių, tačiau niekas daugiau nenorėjo. Ir sakau: gerai, jei taip.

I: Aha, supratau. Aha, oi, atsiprašau, šiek tiek stringa geriau. Taip, man atrodo, viskas gerai.

J: Tai sakau, rinkimų kažkokių tuo metu, kai aš buvau, tikrai nebuvo. Paskui žinau, kad Apskritasis stalas šiek tiek atsigavo ir pradėjo aktyviau vykdyti veiklas, tai jie tada, nežinau, kiek rimti tie buvo rinkimai, tikrai niekada jos nesu įsigilinęs, bet mačiau kad Facebook bent jau dalindavosi, kad jaunimo organizacijos kviečiamos teikti savo narius jaunimo reikalų tarybai. Taip, nežinau, kaip paskui nusprendavo, be kažkoks, paskui formatas atsirado. Pradžioje, kol apskritis stalas neveikė, tai buvo paprastai.

I: Tada šiaip labai įdomu, kaip tada jūs akiratyje atsiradot būtent koordinatorės?

J: Aš pradėjau vadovauti moksleivių sąjungos Kretingos skyriui. Buvo organizacija egzistavo. Jinai turėdavo net ir pastovius susirinkimus, bet ten būdavo irgi tokie labai abejotinos kokybės tie vadovaujantys asmenys, kurie tiesiog kartais susitikdavo, tiesiog būdavo smagu, kurie vadovauja, nenorėjo kažką daugiau daryti. Bet man visai buvo įdomu ir tada ten vyksta rinkimai irgi kiekvienus metus. Ir aš tada sukandidatavau, laimėjau, tapau vadovas ir pradėjau ieškoti, kam čia galima pasidaryti. Iš tavęs buvau pakankamai aktyvus, ir tada sakydavau koordinatori, ko man reikia, pinigų ir panašiai, ir tada taip gaudavosi. Labai mes artimai bendravom.

I: Aišku, aišku tada apie tarybos veiklą. Tai iš to, kiek pavyksta atsiminti, koku pagrindu sušaukiami būdavo posėdžiai, ar kažkaip ateidavo iš jaunimo poreikis ar iš koordinatorės?

J: Į posėdžius, visada kviesdavo jaunimo reikalų koordinatorė. Dažniausiai tai aš įsivaizduoju, kad ir pats sušaukimas, ir inicijavimas jų būdavo irgi iš jos ateidavo, todėl, kad arba tai reikia pasitvirtinti oficialią JRT poziciją dėl finansavimo, ta prasme kartais tokia teoriniai. Kartais reikia iš esmės paskirstyti tą finansavimą, ir, ir tokių, kartais dar kažkokie einamieji klausimai, gauti kažkokį paklusimais skundai ir pan. Ir aš gerai atsimenu yra buvę porą posėdžių, kurie buvo jaunimo iniciatyva, bet ne JRT narių, kad mes inicijuojom, bet, pavyzdžiui, būdavo gauti kažkokie paklausimai iš jaunimo organizacijų, būdavo tie posėdžiai kažką apsvarstyti. Bet, sakyčiau, jie kaip labai periodiniai buvo, kartą per ketvirtį dažniausiai, nebent kažkoks ekstra atsiranda. Tada greitai parašo ar galim susitikti.

I: O kokio pobūdžio tada, kaip suprantu, ar daugiau tie einamieji, tokie finansiniai klausimai buvo svarstomi, ar kažkas jau giliau?

J: Dažniausiai tai einamieji tikrai, jeigu taip žiūrint, didžioji dalis posėdžių, taip, tikrai einamieji. Būdavo ir giliau, taip, bet gilesni irgi būdavo susiję su kažkuo, kas vyksta savivaldybėje arba respublikoj. Tai arba savivaldybė rengia naują ten strateginį planą, ir ten reikia aptarti jaunimo dalį ir pridėti savo aspektus. Arba ten reikia patvirtinti tą pačią, nežinau, Jaunimo reikalų tarybos veiklos dokumentus, arba planuojami vykdyti kažkokie ten mokymai iš JRD pusės, bet dažniausiai būdavo tokie einamieji.

I: Aišku, o tada, kaip minėjote, irgi buvo kažkokios užklauskos iš jaunimo pusės ateinančios. Tai va tokiu atveju, ar būdavo taip, kad kažkas nusprendžiama, kad jau SJRT, kad tada su tuo sprendimu būtų galima eiti į savivaldybės tarybą ir tenai balsuoti? O gal kokį pavyzdį?

J: Jeigu neklystu, nes ten buvo keletas, keletas momentų su viena veikla. Tai tikrai buvo poreikis *skeitparko* įrengimui iš *skeiterių* bendruomenės ar kažko nežino, kaip juos pavadinti. Neformalios grupės. Tai jie tikrai atakuodavo. Bet irgi galiu pasakyti, kodėl taip būdavo, todėl, kad vienas iš tų *skeiterių* būdavo jaunimo reikalų koordinatorės sūnus. Ne dėl to, kad jinai bandė jį pramušti, nes jai tikrai vienodai buvo. Bet jis tiesiog žinojo, kad jeigu jie nori gauti tai ji sakydavo - pasirašykite raštą, ir tada jau svarstys, ir tada bus viskas tvarkoje. Tai tik dėl to žinau, kad jų ten daug pakankamai tikrai rašė ir jau tada atsirado tas *skeitparkas* toje vietoj, kur jie norėjo. Paskui buvo dar kažkoks, kurio neatsimenu, bet tikrai žinau, kad buvo kreipimasis į tarybą dėl kažko, kad atsimeinu, kaip mes ten užsiėmėm tokia lobistine veikla. Mes susitikinėjome su kiekvienu tarybos nariu, ir lobinom jiems, kodėl reikia šitą sprendimą priimti kokius tris mėnesius prieš teikiant jį tarybą. Tikrai neatsimenu, apie ką, bet žinau, kad žiauriai daug su tuo dirbom.

I: Tai labai įdomu. O gal atsimeinate, kaip pasisekė tada? Ar noriai toje taryboje?

J: Na, pasisekė tai gerai, nes išlobinom visus, realiai, ką reikėjo, bet reikėjo padirbėt.

I: Bet va šiaip va iš to santykio pusės ar su taryba jau savivaldybės taryba, kažkaip tekdavo daugiau laiko praleisti ar bendrauti ir koks santykis buvo?

J: Nu tekdavo, ta prasme, gal ne su visa taryba, kaip taryba, bet su tam tikrais komitetais, pavyzdžiui, ten, kokie ten švietimo, sporto, jaunimo, kultūros ir panašūs, tai tekdavo. Tikrai yra buvę, kad mes pas juos ir į posėdžius esame ėję. Taip, man iš esmės ganėtinai sunku šitoje vietoje atskirti yra, kiek tai yra SJRT veikla, nes mano organizacija, kuriai buvo labai iš esmės moksleivių sąjunga, tai mes visada papildavome į jaunimo, sporto ir švietimo komiteto akiratį. Ir aš ateidavau dažniausiai ne kaip JRT narys, o kai organizacijos vadovas tuo metu. Bet jo, esame ėję kaip SJRT, sėdėjom ir posėdžiuose tarybos, bet negaliu sakyti, kad kontaktas buvo su visais tarybos nariais, nes tie, kurie labiausiai toli nuo jaunimo, tai jie ir būdavo dažniausiai toli nuo jaunimo. Mes kažkaip tarybos posėdžiuose nesame pristatinėję, dažniausiai SJRT balsą išsakydavo jaunimo reikalų koordinatorė. Kadangi SJRT pirmininkė tuo metu, kai aš buvau, buvo vicemerė, ji ir pati tarybos narė, tai visada dar papildydavo, kas buvo nuspręsta, kad jaunimo reikalų taryboje mes nusprendėme, aptarėm tą ir tą, kažkokie pasiūlymai, pristatomi kaip savivaldybės darbuotojas JRK, administracijos darbuotojas, o paskui tie, kurie papildavo į SJRT sudėtį, Tarybos nariai, kaip dažniausiai būdavo, tik vicemerai, nes visada pagal vicemerui yra pavesta jaunimo kuravo funkcija ir dar koks nors vienas, o visi kiti SJRT nariai nuo savivaldybės, būtų dažniausiai administracijos darbuotojai. Tai irgi dar kažkiek dar pašildydavo kitus tarybos narius.

I: Tai bet pačioje SJRT, kaip suprantu, jau toje taryboje santykiai tarp tų tarybos narių ir jaunimo atstovų geri buvo?

J: Taip taip, ten geras būdavo, susirašinėdavome per Facebook, sakydavome, žiūrėkite, reikės to ir to.

I: Supratau, o tada apie pirmininką, patį. Gal kažkaip JRT, koks jo vaidmuo buvo? Nes čia irgi toksai yra tarp teorijos ir praktikos, nes, na, teoriškai, kaip ir lyderystė, turėtų apimti pirmininką. Tačiau aš dabar iš savo pokalbių daug matau, kad dažnai labai JRK dar daugiau negu kad pirmininkas tarybos. Tai va, kaip pas jus yra?

J: Taigi sakyčiau, kad ir pas mus yra tas pats. Ateidavo pagrindas ir iniciatyva iš JRK, ką reikia pasidaryti. Pirmininkė mūsų būdavo tikrai tokia faina. Nu tikrai. Palaikydavo aktyviai. Galbūt iš jos neateidavo iniciatyva kažką labai inicijuoti, bet jeigu jai pasakydavo, pavyzdžiui, nu JRK inicijuodavo kažkokio klausimo sprendimą, ir tada mes posėdžio metu nusprendėm, kad jo, čia rimtas klausimas reikia kažką daryt. Tai ji imdavosi veiksmų, tolimesnių, kad tas klausimas būtų įgyvendintas. Jinai tada eidavo ten ir pas merą, ir pas administracijos direktorių, ir į [savivaldybės] tarybą paskui keldavo, tik tolimesni žingsniai eidavo, bet iniciatyvos iš jos iškelt kažkokią problemą gal nelabai ir būdavo. Bet irgi tik ganėtinai suprantama, nes jinai tikrai būdavo ne jaunimo amžiaus. Galbūt ir, pas ją ir vaikai, ta prasme, visi vyresni kaip 30 metų, taip ta prasme ganėtinai normalu, kad ji ne tiek daug ir supranta, ir žino pačią jaunimo problematiką. Bet ji tikrai, ne tai kad „nereikia, nusišneka čia“, bet pakankamai atvirai. Bet ji jo, darom, toliau procesą palaiko, bet iniciatyva ateidavo iš JRK.

I: Supratau, o tada dar apie jaunimą, šiek tiek. Ar apskritai jaunimas jausdavosi, kad jeigu yra kažkokių idėjų, kad gali jas išsakyti tarybai?

J: Taip, manau, bent jau aš jausdavausi, kad aš galiu, ką noriu pasakyti. Bet jeigu taip žiūrint bendrai, jaunimą, kuris yra imant visą Kretingos jaunimą, kuris nebūtinai priklauso kažkokiam organizacijom, arba kažkam tai manyčiau, kad ne, nes jie tiesiog net nelabai suprastų, kaip veikia, ir aš nežinau, ar jie įsivaizduoja, kad yra tokia organizacija, toks vienetas - jaunimo reikalų taryba. Tie, kurie nesidomi politika nei kiek ir kurie šiaip linkę tarp draugų pasakyti, kad man kažkas nepatinka. Tai tikėtina, kad jie ne. Bet manau, kad ši situacija tokia pati yra bet kokioje visuomenės grupėje. O tie, kurie šiaip priklausydavo kažkokiai organizacija, buvo aktyviausi, kažkokios veiklos, tai manyčiau, kad visai taip. Todėl, kad tie tarybos nariai, kurie tokie užsidegę, būdavo, tai jie eidavo į tas visas veiklas jaunimo, visus renginius, visus organizacijų renginius tikrai būdavo kviečiami ir visada mielai ateidavo ir su dovanom. Tai manau, kad gal ne tiek kiek kreiptis į tarybą kaip vienetą, bet tik kaip atskirus tarybos narius tikrai manau, kad dauguma jausdavosi pakankamai drąsiai.

I: Aišku, tai tada galime apibendrinant tada tokie klausimai. Tiesiog kokius pasiekimus per tą laikotarpį, kiek jūs buvot, kiek jūs žinot, kas ir toliau vyko, kokius pasiekimus ir laimėjimus, ir iššūkius didžiausius išskirtumėte?

J: Gerai, tai pasiekimas pirmiausiai didžiausias, manyčiau, kad yra padidintas stipriai finansavimas jaunimo projektams, nes anksčiau jis buvo ten šiaip eilutė tiesiog, kad privaloma, manyčiau, o paskui tikrai dešimt kartų, ne 11 kartų padidėjo tas finansavimas, ir aš manau, kad jisai stabiliai, bent kažkiek dabar didėja. Nes stipriai padaugėjo tų projektų ta prasme. Nes aš, kai atėjau, tai sakau, buvo gal 3 tūkst. eurų tiems projektams ir paskui tada kitais metais ten padarė 12 tūkst., paskui ten 20 tūkst. [eurų] ir tęsiasi. Tai tikrai padidėjo ir sakyčiau, kad čia yra toks didžiausias laimėjimas, nes pradėjo jaunimo iniciatyvoms skirti finansavimo. Dar vienas didelis laimėjimas buvo, kad pagaliau buvo pradėtos atvirų jaunimo erdvių projektas. Nes anksčiau nebūdavo nieko, apie atvirą jaunimo centrą būdavo net neįmanoma daugumai tarybos narių įteikti, nes jiems daug pinigų ir daug etatų, ir labai brangu. Tai pamažu buvo paleistas, irgi finansavimo principu, atvirųjų erdvių projektas, tai atsirado gal 8 erdvės. Nežinau, kiek jų išliko. Žinau, kad dvi išliko puikiai veikiančios. Kitos, tokios kaip ir buvo, nu ten kaimuose, rajono kaimeliuose, jos ten iš esmės tokios vietinės reikšmės, tai apie juos kažkaip labai negirdėsi. Bet tos, kurios miesto teritorijoje, realiai dvi buvo, dvi ir išliko, ir pakankamai stipriai vykdo veiklą.

Plius dar vienas toks, be atvirų jaunimo erdvių, įsteigtas vienas jaunimo darbuotojo etatas buvo dar tol, kol aš buvau. Bet gal šitas ir buvo, ką mes lobinom, va, prisiminiau. Taip, mes išilobinom jaunimo darbuotojo etatą. Tai buvo šitas išlobintas, nes irgi buvo labai ilgai, mes buvome aptarę tokią neformalią strategiją su JRK, kaip mes tą jaunimo centrą pasidarysime, apgaudami juos, įsteigsime porą etatų, čia

vieną, paskui dar antrą. Paskui sakysim, žiūrėkit, čia reikia tik įforminti. Bet nežinau. Man atrodo, kad nelabai tęsės, nes, kiek mačiau, tai vis dar yra tas pats vienas darbuotojas, ir vis dar yra tiek pat to finansavo jaunimo erdvėm, kuris tęsiasi. Nežinau, kaip vyksta toliau, bet tuo metu, didžiausi, tokie laimėjimai buvo tas etatas, erdvės ir finansavimas.

Iššūkiai didžiausi buvo. Nežinau, nu buvo kvailių tarybos narių, bet čia gana normalus iššūkis visada visiems.

Buvo toks iššūkis, kad iš esmės teisiškai labai sudėtinga yra daug veiksmų padaryti gyvenant tokiam rajone, kur iš esmės neturi studentiško amžiaus jaunimo. Todėl, kad moksleiviško amžiaus jaunimas nelabai gali oficialiai vadovauti kažkokiam organizacijoms. Pavyzdžiui, moksleivių sąjungos principas, t. y. toks kad yra oficialiai organizacijos vadovas, yra vienas Vilniuje, ir dažniausiai yra pilnametis asmuo, bet organizacija veikia tokiu skėtiniu principu, kad yra valdybos nariai, miestų vadovai, kiekvienos savivaldybės padalinio, tai jie neturi atskiro juridinio statuso ir panašiai. Iššūkiai atsirasdavo su tuo, kad daug taip veikiančių yra organizacijų, ta prasme visos partinės jaunimo organizacijos, kurios yra politinės, moksleivių sąjunga ir daugelis kitų, taip pat atsiranda toks iššūkis, kad, pavyzdžiui, kaip ir negali sakyti, kažkokio Kretingos atstovauti moksleivių arba ten, arba jaunimo nuomonės, nes tu kaip ir techniškai nesi Kretingos juridinis vienetas, tiesiog kažkoks butaforinė neformali grupė. Bet toks formatas, tarp, kas yra organizacijos, kas yra neformali jaunimo grupė, vat tas galbūt vienas iš tokių iššūkių, ir tas apribojimas, kad ten Kretingoje veikiančios, pvz., Kretingoje registruotos, tai panašiai būdavo tokie iššūkiai, bet jos ten susitvarkydavo, nes irgi iš jaunimo reikalų koordinatorės iniciatyva, mes sutvarkydavom ir įvedėm tą neformalių jaunimo/ Visur buvo organizacijos ir neformalios grupės. Tai tas atsirado, bet, čia toks iššūkis.

Ir dar iššūkis, aišku, kad pakankamai taip skersai žiūrėdavo. Kadangi aktyviausia dalis tikrai būdavo tas moksleiviško amžiaus jaunimas, visose organizacijoje, kokios jos būdavo, tai pakankamai žiūrėdavo, kai kurie tarybos nariai, kad jūs čia, mailiai. O kadangi studentiško amžiaus tiesiog nėra, ir paskui ten aktyviau, galbūt atsiranda kažkokios jaunos šeimos, kurios pamatė kažkokias problemas, kad jiems kažko trūksta. Bet tikėtis iš jaunos šeimos labai didelio įsitraukimo į tokias veiklas irgi jis nėra toks realus, nes irgi atsiranda kitų gyvenimiškų problemų, kurių moksleiviško studentiško amžiaus jaunimas galėtų neturėt.

I: Taip, iš tikrųjų. O tada paskutinis klausimas. Įdomu, kaip manote, ar reikia ir ar veikia šitas tas pats formatas Jaunimo reikalų tarybos? Gal užtektų tiesiog taip paimti ir per JRK veikti?

J: Ir taip, ir ne. Kai kuriais atvejais tikrai, pavyzdžiui, aš negalėčiau sakyti, kad galbūt Kretingos atvejis tuo metu, kada buvo anksčiau, buvo kažkoks labai geras pavyzdys, kaip jinai turėtų veikti, bet prisidengdami ja, todėl, kad kai kuriems tarybos nariams reikia žodžio ir frazės, kad tai yra kažkokios tarybos, kažkokio komiteto ar kažkieno sprendimu teikiamas siūlymas, tai jiems reikia tokio labai

butaforinio formalumo. Ir tai suteikdavo iš tikrųjų lengvumo, negu tai būtų pasakyta, kad jaunimas prašė. Tai jeigu čia yra kažkoks darinys, kuris kreipiasi jaunimo vardu, kurio vardu galima iškelti kažkokį klausimą, nors galbūt niekas neprašė, bet patys sugalvojo, kaip atrodo, to reikia. Tai tai padeda. Bet ar tas pavyzdys – Kretingos būtų toks labiausiai kaip, kaip galėtų veikti, tai ne, nes teko matyt geriau veikiančių jaunimo reikalų tarybų kitose savivaldybėse, kurios tikrai pakankamai aktyviai: rinkdavosi Palangos savivaldybėje tikrai buvo vienu metu labai aktyvi jaunimo reikalų taryba, iš esmės man atrodo visai Skuodo savivaldybei kai kuriais laikotarpiais irgi būdavo, bet tai irgi būdavo dalinai surišta, bent už Skuodas, tai buvo tikrai surištas su jaunimo reikalų koordinatorės aktyvumu, ir taip pat jaunimo reikalų taryba būdavo visai *cool*, bet paskui ji į administracijos direktorius išėjo, man atrodo. O Palangoje tai visada būdavo labai prasta koordinatorė, bet ten buvo daug aktyvaus jaunimo, tokio mokyklinio amžiaus, bet kurie tokia *faiteriai*. Dėl to jie ten buvo net ir pirmininką išsirinkę moksleivį, o ne savivaldybės atstovą.

I: Aišku, labai įdomu, iš tikrųjų. [*Informacija apie pokalbius su kitų savivaldybių atstovais nuasmeninta*]

J: Net nežinau, kas Skuode dabar, žinau, kad vien kad būdavo Daiva, jinai būdavo tokia aktyvi. Paskui jinai išėjo. Tikrai,ėjo į merus, bet man atrodo, bus administracijos direktorė. Kažkuriuo laikotarpiu vis dar tas pats žmogus, bet yra.

Interviuotoja padėkoja ir pokalbis baigiasi

Interviu nr. 16

Informantas: Panevėžio miesto JRT jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. kovo 19 d., virtualus susitikimas

I: [*Interviuotoja trumpai pristato tyrimą ir klausymą*].

I: Atsiminus tą laikotarpį, 2015 ar jau vėliau, kai prisijungėte prie JRT, kokia buvo jaunimo padėtis ir koks santykis tarp jaunimo ir savivaldybės?

J: Prisijungiau 2016 m. gale ar 2017 m., pradžioje, kai ten viskas keitėsi, tai nei apskritais stalais, nei jaunimo taryba nebuvo veiksnūs. Veikė tik teoriškai, buvo išrinkti deleguoti atstovai, bet iš esmės nieko daroma. Tada pradėjo žmonės atsistatydinti ir buvo nuspręsta, kilo iniciatyva pradėti tvarkyti ir naujus rinkimus organizuoti. Tai nepasakyčiau, kad su savivaldybe buvo kažkokių tai konfliktų, čia labiau apskritai bendrai jaunimo pasyvumo ir vidinių visokių įtampų. Nebuvo nei spaudimo, nei didelių kivirčų. Bet lygiai taip pat iš savivaldybės ir nebuvo jokio impulso. Savivaldybė matė, kad nelabai veikia jaunimo

struktūros, bet per daug ir nebuvo kažko daroma. Buvo vienas tarybos narys, kuris pats gan jaunas buvo, labai aktyvus. Tai iš jo kartu su jaunimo organizacijom ir kilo iniciatyva, ir jis tapo tuo pagrindiniu tarpininku tarp savivaldybės atstovų ir jaunimo.

I: O tas tarybos narys, ar iš savivaldybės tarybos ar iš JRT?

J: Iš savivaldybės tarybos.

I: Aha, tai labai įdomu. O prieš tai buvo, kad savivaldybė apskritai jaunimo kažkokius projektus pati vykdydavo, ar viskas tiesiog jaunimui palikta buvo? Ar kokie renginiai, ar projektai, ar finansavimo lėšos būdavo?

J: Taip, veikė ir anksčiau programa, metinis projektų finansavimas. Tai reiškia, kad kartą į metus jaunimo organizacijos gali teikti paraiškas ir gauti finansavimą už kažkokias tai veiklas. Spėju, kad ir daugiau buvo oficialiai kokių nors jaunimo programų. Bet to nesijautė. Pagrindinis dalykas, tai būdavo ta kartą į metus finansavimo programa.

I: Supratau, tai tokia kažkokia [aktyvi] nebuvo? Pavyzdžiui, kai su Taurage bendravau, tai atrodo gana aktyvi savivaldybė.

J: Tai va pas mus paskui jau išsijudino situacija, bet tiesiog pradžioje kadencijos tiek jaunimo tiek savivaldybės, tai pirmus metus tikrai mes nelabai kas vyko.

I: Paminėjote, kad jaunimas pasyvus buvo, ir su apskrituoju stalu buvo problemos. Čia jos dar iš seniau prasidėjo, ar taip netyčia nutiko?

J: Taip, šiaip tai organizacijoje aktyvu visada buvo. Sakyčiau, bendrąja prasme jaunimas ne pasyvus, bet tiesiog apskritis stalas turėjo labai prastą reputaciją, kadangi buvęs vadovas, buvo rimtų įtarimų, kad netinkamai įsisavinami pinigai ir pan. Tai, tas stalas ir liko įšaldytas, senas vadovas atsisakinėjo perduoti reikalingus dokumentus ir taip toliau, siekiant kažką pakeisti. Apskritis stalas buvo toks įšaldytas ir organizacijos atskiros veikė, jaunimo sambūriai, bet tiesiog niekas nenorėjo jungtis į stalą ir jaunimo reikalų tarybą, nes tai turėjo prastą reputaciją ir nematė naudos jaunimas ką nors bendrai daryt.

I: Bet tai atskirų jaunimo organizacijų nepaveikė?

J: Ne, aišku, galėjo, jeigu būtų veikęs tas stalas, tai turbūt ir organizacijoms geriau būtų buvę. Bet nebuvo taip, kad stalas sugriuvo ir organizacijos iš paskos. Organizacijos toliau veikė. Periodiškai, kaip mažesniuose miestuose būna, vienus metus viena aktyviau veikia, tada mokyklą baigia žmonės išsiskirsto. Tada kažkas kitas atsiranda.

I: O šiaip mieste daug tokių jaunimo organizacijų?

J: Taip, tikrai, visos pagrindinės - ir skautai, ir ateitininkai ir politinis spektras. Ir liberalai, konservatoriai, socialdemokratai irgi buvo, ir visokios. Ypač pastaruoju metu atsirado tokios ne pažiūrom, ne vertybėm formuojamos, bet kažkokiais interesais – sportas (*parkūras* ir t.t.). Tikrai yra daug tokių organizacijų.

I: Dėl pačios jaunimo reikalų tarybos veiklos. Iš jaunimo pusės, ar atsimenate gal kažkokių pavyzdžių kaip/kokie klausimai buvo keliami, kaip jie sutikti svarstymui?

J: Kai jau mus išrinko kaip naujus atstovus, mes ten susirinkome tokie patys aktyviausi savo kartos atstovai. Mes nusprendėme rimtai pasižiūrėti į tą dalyką ir kartu su tuo tarybos atstovu, kuris pradžioje labai padėjo, apskritai kompleksiskai pradėjome žiūrėti, kad reikia apskritąjį stalą reformuoti ir sutvarkyti pagaliau. Ir šiaip rimtai tų klausimų imtis. Tada pradėjome aktyviai dirbti ir organizuotis ir savivaldybės reakcija buvo labai pozityvi. Iš tikrųjų, per tuos metus kai mums reikėjo kažkokių politinio palaikymo, jis būdavo. Jeigu mes prašydavome didesnio finansavimo, mes jo ir išprašydavome. Tai tikrai buvo didelis palaikymas. Gal susidėjo tiesiog, kad būtent iš tos daugumos pora tarybos narių labai pozityviai žiūrėjo į jaunimo politikos klausimus. Kai mes parodėme iniciatyvą tai ir savivaldybė parodė, visi kartu išsibudinome.

I: Tai, kaip suprantu, tekdavo eiti į tą didžiąją tarybą, jau pačioje savivaldybėje, su kažkokiais klausimais?

J: Taip vienareikšmiškai, ir ataskaitas pristatinėdavome prieš tarybą, ir šiaip į klausymus eidavome, į komitetus kviesdavo, ir pas merą eidavom. Tikrai būdavo įtraukiami ir ne „ant popieriaus“, normaliai dalyvaudavome sprendimuose.

I: Aišku, o pačioje taryboj, kaip dažnai kaip iš jaunimo pusės, ar visi klausimai eidavo iš SJRT ar būdavo, jau kažkokiais klausimais tiesiai eiti į tarybą, tiesiai pas kažką? Ar tik per pačią SJRT labiau veikdavote?

J: Oficialiai mes dirbome tokiu principu, kad tarp posėdžių ruošiamės, planuojamės. Per posėdžius pasitvirtiname konkrečius siūlymus, ir tada nuo SJRT siunčiame savivaldybei. Bet realiai, visaip darydavom, per jaunimo reikalų koordinatorę daug darydavome, per tarybos narius, konkrečiai tartis, per kitas tarybas, per verslo atstovus. Visaip, kaip tik sugalvodavome.

I: Gal kažkokį pavyzdį turite, iliustruoti, kad šiek tiek aiškiau būtų? Ką atsimente, kokią įdomesnę situaciją?

J: Vienas iš mūsų tokių didesnių projektų buvo karjeros ugdymo programos. Atradome tokią problemą, padarėme apklausą. Kad labai prasta situacija yra su karjeros ugdymu, kad mokykloje ką gauna vaikai, tai testuką karjeros ir apsilankymą užimtumo centre ir tuo pasibaigia. Mes nusprendėme, kad reikia labiau kompleksinių priemonių, ir parengėme planą, kad mokyklos išskirtų papildomus etatus karjeros specialistams. Kad būtų etatai išskirti karjeros ugdymo specialistams, kad savivaldybė pati imtų praktikantus, kad būtų bendradarbiaujama su verslu. Tuo metu, kad mes turėtumėme daugiau kažkokių svorio, mes atskirai organizavome susitikimus, tiek su mokykloms, tiek su administracija, direktoriumi, su specialistais, su pagrindine Panevėžio verslo asociacija. Surinkome parašus, kad čia iš mūsų eina, bet ir Jums reikia, ir kartu einam į savivaldybę, kad tai įvykdytume. Ir pavyko, visų sąlygų išsireikalavome.

I: O iš kur šitas poreikis kilo, ar iš jaunimo, ar iš organizacijų, ar iš konkretaus žmogaus?

J: Tiesiog iš organizacijos. Moksleivių sąjunga pabrėžė, kad svarbu. Mes visą laiką ieškodavome būdų, kaip konkrečiai iš to jauno, paprasto žmogaus gauti nuomonę, bet gan sudėtinga. Tai kadangi SJRT yra deleguoti stalo atstovai, stalą sudaro organizacijos, tai iš organizacijų poreikių dažnai imdavomės tų iniciatyvų.

I: Gerai, priminėt dar vieną dalį - apie rinkimus. Labai įdomu suprasti, kaip jūs pati pakliuvot ir kodėl norėjot būti čia.

J: Aš buvau Panevėžio liberalaus jaunimo pirmininkė ir mačiau, kad reikia pinigų, reikia su savivaldybe gerų santykių. Reikia atstovauti man savo organizaciją ir tada buvo atviras kvietimas. Čia buvo būtent tuo metu, kai JRT buvo neveiksni ir tie rinkimai buvo labai supaprastinti. Ten nebuvo asamblėjos kaip paprastai daroma, tiesiog buvo iš esmės atviras konkursas, atėję tiesiog jauni žmonės galėjo balsuoti. Tiesiog, nes stalo nebuvo, tai susirinkome visi iš savo organizacijų. Turbūt visi su panašiom idėjom, kas šiaip suinteresuoti savivaldybe, kas save atstovauti. Tie pirmi rinkimai tokie labai neoficialūs buvo, su lapeliais. Po to jau rinkimai labiau procedūriškais tapo, su metais, kai atsigavo struktūros.

I: Ar daug kandidatų buvo į vieną vietą, ar atsimentate? Ar buvo, kad pakliuvo tie, kas nori?

J: Man atrodo vienu ar dviem kandidatų daugiau nei vietų. Buvo konkurencijos. Bet, tuo metu tikrai nebuvo taip, kad buvo labai norimos pozicijos. Reputacija buvo prasta ir kas ėjo suprato, kad reiks daryti, kad nebus tikrai pasėdėjimas, nes daug darbo. Dabar, man atrodo, jau daugiau norinčių.

I: Iš SJRT pusės, kaip jūs vertintumėte tarpusavio santykį praeitoje kadencijoje? Kaip jums sekėsi tarpusavyje bendrauti, tarp politikų, administracijos, jaunimo? Koks politikų vaidmuo, kas iš administracijos ateidavo, ar klausimai kokie?

J: Mums iš tikrųjų pasisekė. Pirmiausia pasisekė nes dar ir dabar dirba labai puiki jaunimo reikalų koordinatorė, dirbo tas jaunas tarybos narys, kuris irgi buvo labai savas. Mes nebuvo draugai iki tol, nors ir mažas miestas, bet mes sutarėme. Mes viduje neturėjome kažkokių tai [*nesutarimų*], dažnai būna, kad suleidus 16-mečius į politiką [*stringa įrašas*]. Tas ir gelbėjo, kas mes matėme, kad turime vieną tikslą, kad reikia sutvarkyti, reikia pridėti, padėti miestui, padėti vieni kitiems, ir dėl to mes sutarėme gerai. O kas lietė politikus, kurie buvo deleguoti į tarybą, tai buvo keli labai šaunūs, mano jau minėtas tas jaunesnis, dar pora, bet buvo ir tokie, kurie tiesiog nežiūrėjo rimtai, nelankė posėdžių, neįsitraukė aktyviai į veiklą. Mes tiesiog sprendėme tą problemą, pirmais metais, kadangi pirmininkas renkamas arba iš jaunimo atstovų, arba iš savivaldos. Tai pradžioje pas mus buvo, kad iš savivaldybės buvo pirmininkas, po to mes pastebėjom, kad mums akivaizdžiai labiau įdomu nei savivaldybės atstovams kai kuriems - tai kodėl negalėtumėme apsikeisti? Tada aš tapau jaunimo reikalų tarybos pirmininke. Tada šiek tiek kitaip pradėjome žiūrėti, kad tie politikai norės dalyvaus, nenorės - viskas tvarkoje. O iš kitų politikų, kurie nebuvo sudėtyje, tai buvo visai. Kažkokių siūlymų jie patys neteikė. Jie mus pažinodavo, bendraudavo, domėdavosi, lankydavosi renginiuose ir tikrai stebėdavo, kas vyksta. O iš administracijos pagrindinis žmogus kuris įsiminė - tik jaunimo reikalų koordinatorė, daugiau kitų kažkaip neatsimenu.

I: Mano kitas klausimas ir buvo apie JRT koordinatorės vaidmenį, nes čia irgi labai įdomu, nes vienur tarsi ant popieriaus lyg sekretorės darbas. Kitur matau savivaldybėse, kad įtraukia daugiau. Kaip pas jus?

J: Tai pas mus vienareikšmiškai buvo jaunimo reikalų koordinatorė ne tik sekretorė, bet viskas būdavo, padėdavo. Žinoma, svarbiausia, padėdavo išversti mūsų idėjas į biurokratinę kalbą, padėdavo rinkti siūlymus, gauti leidimus, projektus rašyti, tikrai ypatingai daug. Bet ir apskritai jaunimo koordinatorė, tiesiog žmogus, pavyzdžiui, baigėsi renginys - mes einame visi kažkur pasėdėti – visa jaunimo reikalų taryba kartu eina. Tie, kurie aktyviai veikia, minus keli politikai. [Pavyzdžiui] vyksta ten renginys kažkoks, ji padeda ruošti, paskui padeda tvarkyti. Tikrai buvo visiškai lygi tarybos narė, tiesiog be balsų teises. Bet jos balsas tikrai daug reiškia ir lygiagrečiai dalyvavo kaip visi.

I: Aišku, o tada irgi trečias dalykas, jau irgi šiek tiek paminėjot, apie pirmininką. Kaip skiriasi pirmininko vaidmuo ant popieriaus, kur tarsi turėtų irgi kažką inicijuoti ir kaip yra iš tikrųjų? Ir kada maždaug tai pasikeitė?

J: Tai „ant popieriaus“ situacija paprasta: pirmininkas turi vesti posėdžius, teikti ataskaitas, darbotvarkę, filmuoti, siūlymus rinkti ir tiesiog moderuoti. Ir iš pradžių, kai buvo savivaldybės atstovas pirmininkas, tai yra logiška. Tai yra suaugęs žmogus, kuris turi darbą, kuris turi politinę veiklą. Logiška, kad jisai nesiims kažkokių dar papildomų funkcijų. Tada, kai apsikeitėme ir kai aš tapau pirmininke, tikrai prisimenu dariau viską, ėjau bendrauti su taryba, su politikais ir su verslu. Koordinuodavau veiklas, nes dirbome, ypač kol dar stalo nebuvo. Kai jau mūsų ta JRT suaktyvėjo tada mes ir apskritąjį stalą atkūrėm. Dažniausiai būna atvirkščiai. Organizavom jaunimo apdovanojimus, piknikus. Organizacinį darbą tiesiog darydavome kaip jaunimo organizacijoje, tiesiog daliniesi darbais. Ten savanorius turi ir organizuoja, tikrai daug neoficialių funkcijų buvo.

I: Labai labai įdomu. Judant link pabaigos, mano priešpaskutinis klausimas. Kaip, Jūsų nuomone, pati jaunimo reikalų taryba atrodė jaunimo atstovams? Ar ji žinoma buvo, nes, kaip suprantu, ten irgi keitėsi viskas per laiką. Ar ji pradėjo labiau žinoma būti, koks tas santykis? Labai įdomu suprasti, kiek iš tikrųjų tas jaunimas ir jaunimo balsas yra atstovaujamas per JRT.

J: Mes sunkiai rasdavome būdų, kaip pasiekti mažiau organizuotą jaunimą. Ieškojome, bet tikrai negalėčiau pasakyti kad buvome tokie bendrai jaunimo atstovai, o labiau organizacijų. Panevėžys mažas miestas, žino daugmaž visi visus. Mes vis tiek buvome organizacijų atstovai, tų kur daug mokosi, veikia kažką. Mes nebuvo tas jaunimas, kuris kieme laiką praleidžia, kažką kito veikia. Dėl to mes buvome žinomi tokiuose, gimnazijų ratuose ir panašiu veiklu. Ir tas įvaizdis buvo geras, bet buvo tikrai momentų, kai buvo manoma, kad šiek tiek arogancijos yra, nes jaunimo atstovai, politikai ir panašiai.

I: Aišku, tada paskutinis klausimas, apibendrinti: iš jūsų pusės apie tarybą, kokį vieną sėkmės atvejį išskirtumėte ir kokį didžiausią iššūkį išskirtumėte? Tai gali būti iš sprendimų pusės ar apskritai veiklos.

J: Galiu daugiau pavyzdžių papasakoti, nes daug visko buvo. Tai, kaip jau minėjau, visa karjeros ugdymo programa buvo labai labai didelė mums sėkmė. Kadangi mes iškovojome etatų, finansavimo, praktikas, tai tuo metu atrodė tikrai nemažas dalykas. Tada jaunimo projektų finansavimo konkursai. Išsikvojome, kad būtų ne tik kartą per metus, bet kad būtų galima ir metų eigoje teikti paraiškas smulkesnėms iniciatyvoms. Ir apskritojo stalo atkūrimas. Prieš tai buvo labai didelę teisinę ir šiaip apskritai didelę nesąmonę. Ten skolos, susipykimai ir panašiai. Kad pavyko kažkaip išnarplioti, surinkti organizacijas ir tą stalą atkurti.

I: Tiesiog pasitikslinimui, kuriais čia maždaug metais? Ar iš karto, ar dar po kažkurio laiko?

J: Už kurio laiko. Buvo keli bandymai. Man atrodo, kad čia jau buvo 2018. [*neaiškūs žodžiai*] 2017 metų balandis buvo, kai įvyko ta atkuriamoji asamblėja, tai nuo tada jau pradėjo važiuoti viskas pirmyn.

I: Apie iššūkius, žinau, kad gal toks gana neigiamas klausimas, bet irgi būna kažkas, kad užkliūna.

J: Didžiausias iššūkis buvo lyderių kaita. Mūsų visi tie jaunimo atstovai, visi buvome arba dvyliktokai arba kaip aš/ Kai pirmininkavau aš buvau pirmo kurso studentė, jau Vilniuje gyvenau, tiesiog dažnai grįžinėjau į Panevėžį, ir visi buvo panašaus amžiaus. Tai kaip nedideliame miestui, čia yra per daug. Labai baisu organizacijose, kai išeina aktyvi karta ir kita dar būna nepriaugus. Tai mes visaip bandėme ten savanorius jaunesnius rimtai įtraukti. Sukurti tą tęstinumą, bet sekėsi tikrai sunkiai. Susidarė tarpas tarp mūsų, tos kartos, ir tos, kuri kuri dar tik auga. Mat šitas mums visada buvo didžiausias iššūkis, kaip rasti kitus žmones, kad uždaryti tą ratą. Kad išvažiuoja vieni ir pasibaigia veiklos. Ir tada, po to kažkas vėl iš naujo pradeda.

I: [*Padėkoja ir palinki sėkmės*].

Interviu nr. 17

Informantas: Rokiškio raj. JRT jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. kovo 5 d., virtualus susitikimas

I: [*Interviuotoja trumpai pristato tyrimą ir klausimyną*].

Įdomu man suprasti ir kaip iš jūsų pusės tos patirtys? Kaip jūs jautėtės? Ir apskritai kas ten vyko toje taryboje pas jus? Tai va, tai tiesiog toks trumpai, o šiaip gal pradėti norėčiau apskritai nuo to klausimo, kaip, kaip jūs apskritai vertinant jaunimą savo savivaldybėje, ar tai būtų anksčiau, ar tai dabar iš tikrųjų, nesvarbu.

J: Tai aš gal pradėsiu truputėlį iš toliau. Norėjau tiktais pasakyti, kad būtent Lietuvos jaunimo politikos modelis savo laiku buvo pirmaujantis Europoje ir daugeliui šalių skleidė savo patirtį. Nes visa struktūra yra sudaryta taip, kad jaunimas būtent galėtų įsitraukti į sprendimų priėmimą, į bendravimą su sprendimų priėmėjais. Tai šitai jaunimo politikos struktūra tikrai yra ir Europoje vertinama labai gerai.

Jeigu kalbant apie Rokiškį, tai kai įsisteigė būtent Apvalus stalas, mūsų Rokiškio jaunimo organizacijų sąjunga, Apvalus stalas, tai mes ir pradėjome būtent šitos jaunimo reikalų tarybos formavimą ir formavimą teisinga kryptimi. Kad būtų pariteto principais atstovaujama, tai yra, kad 6 būtų iš savivaldybės pusės, ar tai yra darbuotojai, ar t. y. ir Tarybos nariai, ir šeši atstovai iš jaunimo organizacijų. Tada ką mes padarėme? Mes išsiginome visas jaunimo organizacijas, kad jos tikrai būtų jaunimo organizacijos, o ne kažką, kad tiktais organizacijos, nes labai dažnai nėra kai kuriose savivaldybėse, kad ir sporto organizacijos, priskiriamos jaunimo organizacijų, nes atseit dalyvauja jaunimas, bei mes šitą dalyką padarėme. Išsiginome, kiek jau turime, tai mes visas organizacijas ir vienijame tada per visuotiną susirinkimą mes renkame tuos delegatus ir juos deleguojame į jaunimo reikalų tarybą. Kas dar svarbu paminėti? Kadangi apvalus stalas labai rengia daug mokymų, tai labai atsižvelgiame į tą jaunimo įgalinimą. Ar jis gali atstovauti? Ar jis turi tam tikrų kompetencijų ir ar geba tai daryti? O nėra tai, kad tiesiog paskiriama. Tai labai viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl jisai patenka į Jaunimo reikalų tarybą. Tai yra jo kompetencija.

I: O šiaip prašau, gal pasitikslinimui. Jūs sakote va, kad Apskritasis stalas būtent ir pradėjo Jaunimo reikalų tarybą. Tai kuriais čia metais, kuriuo čia laikotarpiu apskritai, kad įsivaizduočiau geriau.

J: Tai mes [Apskritasis stalas] įsisteigėme 2004 m. gruodžio 31. Tai, ko gero, nuo 2005-2006 m. kažkur

I: Aha, supratau.

J: Jo, nes mes inicijavome ir vat būtent ten, aišku buvo ir iš departamento jau atėję visi, kad kai atsirado jaunimo reikalų koordinatorė, šita, būtent poziciją, tada ir buvo rekomendacijos, kad kurtųsi ir jaunimo reikalų tarybos. Tai jo ir mes, tai ir rašėme, ir ginčijamės, ir kovojame, ir t. t.. Čia buvo visko. Bet šiuo metu mes gyvename labai gerai, sakyčiau, nes visiems jau yra daugmaž aišku, kas turi būti, kaip turi būti.

I: Supratau, o tada dar aš gal šiek tiek apie patį jaunimą ir tą jaunimo situaciją savivaldybėje norėčiau paklausti. Vis tiek, kaip suprantu esate ilgametė šitos srities dalyvė.

J: Jo, bet aš iš karto galiu pasakyti: nežinau, ar sakė, kad yra atliktas tyrimas.

I: Aš, man atrodo, gal kažką ir buvo užsiminęs.

J: Tai jeigu, kaip aš jums galiu persiųsti šitą tyrimą, jisai yra ir į savivaldybės puslapyje įkeltas.

I: Tai susirasiu, jei yra, viskas gerai, ačiū.

J: Tai vat pagal tą tyrimą jūs daugmaž galėsite pamatyti. O situacija yra tokia, kad to jaunimo nėra tiek daug, kiek norėtusi, kad jo būtų. Ir svarbiausia, kad nėra to jaunimo, kaip aš sakau, vyresnio, tai yra - jau nebe mokyklinio, kurie baigę, sakykim ar universitetus, ar kolegijas, kurie grįžtų ir gyventų Rokiškyje ir aktyviai dalyvautų toje veikloje. Tai va čia yra pagrindinis toks minusukas.

I: Aišku, o tada jau pereinant prie Jaunimo reikalų tarybos veiklos. Tai šiaip įdomu suprasti, kaip jūs būtent atsidūrėt toje taryboje? [*Nuasmėninta informacija apie respondento pareigas*]

J: [*Nuasmėninta informacija apie respondento pareigas*]

I: Aišku. Ir tada dar toliau apie tas veiklas. Tai nu šiaip labai įdomu. Iš jūsų pusės gal trumpai galėtumėt pristatyti, kas vyko, kokie pagrindiniai klausimai. Iš jūsų pusės. Ir kas tuos klausimus kėlė JRT?

J: Tai jaunimo reikalų taryboje klausimai, jie yra automatiškai atsiranda pagal poreikį, nes, sakykime, pagal mane tai buvo [20]15 m. Jaunimas iškėlė tokią poziciją, būtent apvalaus stalo, kad reikalinga nuolaida važiuojant viešuoju transportu. Sakykime, iš Rokiškio į Vilnių. Studentams yra nuolaida, vaikams iki 7 metų irgi taip pat yra, o moksleiviams šitos nuolaidos nėra. Tai mes kėlėme tą klausimą ir jaunimo reikalų taryboje, ir ėjome į didžiąją, taip vadinamą, tarybą, ir mes tą nuolaidą gavome. Tai jeigu rokiškėnas važiuodavo transportu viešuoju, sakykime, iš Rokiškio į Klaipėdą ar į Vilnių, bet kur, jisai mokėdavo pusę kainos. O tai taip ir atsiranda tie klausimai - jie atsiranda iš poreikio.

Aišku, yra kitas dalykas, kur reikalingas irgi spręsti, tai yra taip vadinamos tos jaunimo eilutės finansavimo paskirstymas, t. y. projektų surinkimas, projektų įvertinimas ir rezultatų skelbimas. Tai lygiai taip pat ir ruošiamas tas aprašas, kuris yra tvirtinamas Jaunimo reikalų taryboje, ir paskui vertinami tie jau projektai. Daugiau ten buvo ir jaunimo problemų priemonių sprendimo plano rengimas, ir aš tikrai reikia pasižiūrėti, kokie buvo svarstomi tie klausimai, mintinai tikrai neatsimenu.

I: Bet, aišku, tiesiog kas ryškiausia, nes tikriausiai kažkokia va ryškiausi atsiminimai išlieka – kas Jums svarbiausia.

J: Tai ką aš noriu pasakyti, kad kai rengiame apvalaus stalo strategiją, automatiškai turime tą sesijas, kurių metu dirbame, ir tada daugiau orientuoti, akcentuojamės į tuos jaunimui rūpimus klausimus. Ir taip berengiant strategiją, ir iškyla daugelis klausimų, kurie paskui atsiduria ir jaunimo reikalų taryboje.

I: Tai, kaip suprantu, jau būtent daugiausiai vis tiek iš jaunimo atstovų kyla tiek klausimai svarstymo.

J: Tikrai taip, nes vyresniems žmonėms tie klausimai, be jokios abejonės, žymiai mažiau rūpi ir jiems, kad tik jaunimas nelieštų jų.

I: O tada pasitikslinimui: kaip jaučiasi pati atmosfera pačiai JRT, nes vis tiek yra ir politikų, yra ir administracijos atstovų, ir jaunimo atstovų. Ir ar tas sutarimas yra, tas siekis bendro kažkokio tikslo, ar tie politikai išgirdavo poreikius, ką sakydavot.

J: Ne visą laiką išgirsta, kodėl aš ir sakiau, kad labai yra svarbu, kaip tas jaunimas yra pasiruošęs, kiek jisai geba, kiek jisai yra įgalintas kalbėti, diskutuoti ir, svarbiausia, argumentuoti. Kodėl tai reikia, nes [Nuasmeninta informacija apie respondentą] vyresnių žmonių yra tai, kad jaunimui arba reikia diskotekos, arba ten kažkuo tai, kaip aš vadinu, saldinių pabarsčiau ir jaunimas bus patenkintas. Tai šita nuomonė yra labai klaidinga, nes yra tai, kad stalias tikrai dirba su jaunais žmonėmis, ir kai jie yra įgalinti, tai jie geba ir diskutuoti, ir argumentuoti. O nėra tiktais pasodinti, kad palinkčioti, arba, sakykime, pritarti besąlygiškai. Kai kada mūsų tie susitikimai būna gan karšti, ir tas jausmas, tas jausmas, be jokios abejonės, buvo pačioje pradžioje. Ypatingai, kai pradėjome, kad jūs čia tylėkit, mes geriau žinom. Nu tai teko perlaužti šitą poziciją ir dabar praktiškai yra tai, kad mes geriau žinom, o jūs padėkit tai įgyvendinti.

I: Tai čia vėlgi, kaip suprantu, toksai įdirbis vis tiek su žmonėmis kažkaip.

J: be jokios abejonės, labai yra svarbu, kokias pozicijas tu išsikovoji ir grynai ne veltui vartoji žodį *išsikovojo*, ir tada jau tampa tai, kad tu tampi partneriu ir jau gali tada dirbti vardan to geresnio rytojaus.

I: O kaip, pavyzdžiui, išsikovojot tą poziciją? Ar tai per tuos argumentus, ar dar kažko reikia? Nes buvo suprasta perėjimą.

J: Perėjimas, tai yra tai, svarbiausia - tu turi būti įsitikinęs ir žinoti, kad tu esi 100 procentų teisus. Tada turėti argumentų. Ir svarbiausia - nenusileisti ir nepasiduoti bet kokiam spaudimui. Tai aš čia, sakyčiau, stuburo tas turėjimas.

I: Supratau, o, pavyzdžiui, jau aš, kaip suprantu, buvo tekę tikriausiai ir su tuo, kad minėjot dėl autobusų nuolaidų klausimu eiti į pačią didžiąją tarybą. Ar dažnai tai tekdavo į tą didžiąją tarybą eiti su pasiūlymais ir kaip ten sekdavosi?

J: Pakolkas mums sekėsi labai puikiai, nes mes ėjome ir pristatinėjome klausimą, kai mums reikėjo kofinansavimo demokratiškumo projektui, įgyvendinamam iš jaunimo tarptautinės bendradarbiavimo agentūros. Tai mes nuėjome į didžiąją tarybą, nes mes buvome suplanavę žymiai daugiau negu projektas finansuoja, ir lygiai taip pat gavome tą finansavimą, kuris mums buvo reikalingas. Bet buvo tai, kad nebeužteko Jaunimo reikalų tarybos, o mes privalėjome eiti į didžiąją tarybą.

Tai to ėjimo į didžiąją tarybą yra ne vienas ir ne du.

I: Ir dažniausiai, kaip suprantu, pasiseka?

J: Jo. Šiaip tai aš galiu pasidžiaugti, kad šiuo metu su savivaldybe santykiai mūsų yra tikrai partneriški ir draugiški, ir pagarbūs. Ir nėra taip kad mūsų neklausytų. Be jokios abejonės, tai iš dalies reikia suprasti ir savivaldybę, negali jinai būti vien tik pinigų maišas, nes mes ir lygiai taip pat mes siūlome daug ką. Ir tom idėjom, sakykime, padedame savivaldybei. Nes kaip buvo „Maximos“ konkursas bendruomenėms,

mes teikėme projektą ir įkūrėme jaunimo erdvę Rokiškio parke. Taip kad, aišku, tada irgi savivaldybė prisidėjo savo lėšom, bet didžiąją dalį atsinešame mes. Tai tokie partneriški ryšiai tarp mūsų yra.

I: Iš tikrųjų įdomu tai, kaip suprantu. O anksčiau, pavyzdžiui, kaip būdavo?

J: Čia [20]15 aš kalbu, o tas nuo 2004 metų, tai nepabijosiu pasakyti, kokius penkis-septynis metus mes taip jau labai įsispyrę laikėmės savo pozicijų.

I: O čia manote, kad nuo tarybos kažkaip nuo, apskritai, nuo politinio žvilgsnio priklauso, ar tiesiog pačiai savivaldybei reikia užaugti?

J: Ne - savivaldybė keičiasi kas ketveri metai, ir jiniai niekada neužaugo. Čia turi subręsti, raumenis užsiauginti nevyriausybinės organizacijos, ir kiekvienais metais, mes tik pasikeičia, sakykime, taryba. Mes tarybos narius praktiškai kviečiamės, mokom. Juos supažindiname įvairiom formom ir įsiprašome į tarybos posėdžius, ir, sakykime, sugalvojame dar kažkokias tai akcijas daryti. Kad jie suprastų, kad mes esame. Aišku, dabar, kai jau tiek metų yra praėję, tai jau nuo kaip vienas per kitą kažkiek žino. Bet liūdniausia yra tai, kad į tarybą atėję jauni žmonės ir tai nelabai supranta, vat būtent to, ką veikia nevyriausybinės organizacijos, koks yra nevyriausybinių organizacijų tikslas, ką gali daryti. Va čia yra tokių niuansų. Tai aš pasakyčiau, kad čia nuo amžiaus nepriklauso. Čia priklauso nuo žmogaus, kiek jisai suvokia ir kiek jisai plačiai žiūri, grynai nuo požiūrio.

I: Aha, iš tikrųjų, o tada aš galvoju dar pažvelgus iš kitos pusės. Kaip jūs vertintumėte jaunimo reikalų taryba santykį su jaunimu, kuris galbūt nėra asocijuotas. Ar jūs tada atstovavimą grindžiate, kaip ir tais tyrimais, kaip minėjote? Koks tas atstovavimo lygmuo atsiranda Jaunimo reikalų tarybos?

J: Šiaip tai mes, stalas, rengiame savo apklausas. Transporto atveju mes lygiai taip pat darėmės apklausas, klausėme jaunų žmonių, ar jie važiuotų, ar jiems to reikia, kiek jiems to reikia, ir tada mes jau turime nuomonę, kad mes esame teisūs, ir tai yra reikalinga, Praktiškai, jeigu imame bet kuriuo klausimu, reikia ir to platesnio žinojimo jiems, jauniems žmonėms. Tai ne vien šitie tyrimai, kurie darome, sakykime, kas 5 ar ten 10 metų. Bet yra ir tos mini apklausos arba mini tyrimai, kurie yra vietinės reikšmės, ir tada jau tuos klausimus galima kelti. Arba, sakykime, jeigu tai ateina kažkas, kažkokie pasiūlymai iš LiJoto, ateina pasiūlymai iš departamento, tai ir mes prisidedame ir tuo pačiu keliant tuos klausimus.

I: Aišku, labai labai įdomu girdėti, nes aš pati iš nevyriausybinių sektoriaus atėjusi, dabar dirbu, tik kitais klausimais, tai čia suprantamas tas dalykas. Iš tikrųjų tas specifinė veikla.

Aš galvoju tada gal net apibendrinant. Man atrodo, gairių dar darbo porą klausimų tokių užduosiu. Šiaip kokias jūs išskirtumėte sėkmės pavyzdžius ar vieną, ar du ir išsūkius praėjusios kadencijos, kaip jaunimo atstovė?

J: Aš net nežinau. Iššūkiai būna tada, kai (neimsiu konkrečių tų iššūkių ir galbūt nesakysiu, bet sakysiu situacijas, kada būna) kai tiesiog yra nesupratimas, jauno žmogaus ir nesupratimas jauno žmogaus siekių. O yra iš tos pozicijos, kad aš vyresnis, kad aš užimu tam tikras pareigas, ir aš geriau žinau. Tai va, čia yra pats tas didžiausias dalykas.

O iš tų sėkmės pavyzdžių - tai vat būtent ir yra tas priešingai, kai jaunimas, o siūlo kažkokią, kad ir *crazy* idėją, o būtent politikai, sprendimų priėmėjai tiesiog pasitiki ir palaiko, tai va tada ir gaunasi ta geriausia sinergija ir geriausias rezultatas.

Nes čia galima turėti mintyje ir paprasčiausius, kurie smulkmeniškai dalykai, bet, jeigu požiūris yra siauras ir nuostata yra, kad aš užimu tam tikrą postą, tai, vadinasi, aš žinau viską.

I: O procentaliai tada tai ko daugiau buvo, ar to pasitikėjimo ar žinojimo iš vyresnių žmonių pusės?

J: Aš pabūsiu optimistas, sakysiu ir į didžiąją dalį yra to, sakykime, supratimo.

I: Aišku, tai labai ačiū. Aš suprantu dabar, penktadienį. Nežinau, kaip būna paskutiniai prieš savaitgalį reikalai, tai labai ačiū, kad laiko radot, iš tikrųjų.

J: Nieko tokio, nes va tuoj vėl susitinku su jaunimėlio ir dirba mes toliau, nes dabar mes ruošiame Seimo kreipimąsi į Seimo narį.

[*Trumpai detalizuoja*]

Tai aš vat kaip ir mąstau. Nežinau čia kiek jums padės, kiek nepadės rašant šitą darbą. Bet tiesiog yra tai, kad labai priklauso žmogaus asmeninės savybės, politiko, ir jeigu, sakykime, darant įtaką, per jo asmenines savybes, tas rezultatas visą laiką būna geresnis.

I: [*Padėkoja ir palinki sėkmės*].

Interviu nr. 18

Informantas: Skuodo rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos jaunimo atstovas (J)

Interviuotoja: Ieva Kimontaitė (I)

Transkribavo: Ieva Kimontaitė

Interviu data ir vieta: 2021 m. kovo 31 d., virtualus susitikimas

[*Interviuotoja atsiklausia, ar galima pradėti įrašą, trumpai pristato klausimyną, pasiteirauja, ar turi klausimų*]

I: Tai gal tada, jeigu kažkokių klausimų neturite, aš galėčiau pradėti.

J: Taip, galima, tik labai įdomu, kaip būtent pasirinkote Skuodo atvejį, nes toks nelabai tipiškas turbūt pasirinkimas. Minėjote, kad sėkminga, man tiesiog interesas toks sužinoti – kodėl ir kuo remiantis taip nusprendėte?

I: Taip, tai iš tikrųjų aš rinkausi, stengiausi rinkti kuo įvairesnes, kuo įvairesnius atvejus, kad paprasčiausiai būtų galima palyginti ir pamatyti. Tai šiuo atveju Skuodas patenka į tą tokį vidutinioko sąrašą, nes aš renkuosi kurą, kur gerai sekasi, kur vidutiniškai ir kur prasčiau. Bet dabar matau/ nes iš pradžių aš šitą tyrimą dariau tokiam dviem dalim. Iš pradžių tą tokią apžvalgą pasidariau tai va, bendravau ir su JRD, ir su LiJOTO atstovais, taip pat amais visokius dokumentus skaičiausi Jaunimo reikalų departamento. Tai kažkaip buvo taip Skuodas buvo įvertintas. Bet dabar, darydama na, tą tyrimą, pamačiau, kad galima ir kitaip vertinti. Tai va, šiek tiek mano tie vertinimai skirsis nuo to, kas buvo anksčiau tada sakyta, nes vis tiek žiūri į tą gana konkretų laikotarpį, tą vieną kadenciją. Na, tai užtai paskui, paskui matysime kaip šiek tiek persiskirstys visos eilės ir visos vietos. Tai dėl to, kad Skuodas iš tikrųjų toks kaip vienas, vienas tiesiog iš tų atvejų. Nes va kaip tik norėjau imti kažkurias, kur labai gerai sekasi, ne tik Vilnių ar Kauną, bet ir regionines, nes man tai atrodo, kad yra, yra esmių esmė. Šiaip ar taip, nes 60 savivaldybių yra tai įdomu pažvelgti kitur. Tai va, tai žodžiu, aš tada gal trumpai ir pradėsiu.

Tai mano pirmiausias klausimas būtų apskritai, kai Jūs buvot jaunimo reikalų taryboje, kaip atrodė savivaldybės jaunimas. Ar jis buvo aktyvus, įsitraukiantis į veiklas?

J: Aš nežinau, ar mes ganėtinai savikritiškai vertindavome, ar kame čia buvo dalykas, ir iš tikrųjų tai buvo, bet mes visada jautėme, kad nuo to jaunimo įsitraukimo tikrai nepakanka, kad jis nėra toks didelis, kokio turbūt norėtūsi. Pabrėžtina yra turbūt ir keli momentai, kad Skuodo rajone daugiausiai likdavo ir gyvendavo mokyklinio amžiaus jaunimas, nes vyresni tiesiog išvykdavo studijuoti iš mūsų rajono savivaldybės į kitus miestus, į kitas savivaldybes. Ir tada mūsų rajone likdavo mokyklinio, mokyklinio amžiaus, jaunos šeimos, ir bet irgi retais atvejais, ir kitas jaunimas, kuris neišvyko studijuoti, kuris neturėjo veiklų ir tiesiog liko pas tėvus. Tai mums kažkaip visada norėdavosi to įtrūkimo daugiau ir mes visada tiek Jaunimo reikalų taryboje, tiek/ aš buvau jaunimo reikalų taryboje deleguota iš Lietuvos moksleivių sąjungos padalinio, tai ir iš moksleivių sąjungos pusės pastebėjau, kad norėtūsi didesnio to įsitraukimo. Tai jo tikrai, bet vertinčiau, kad nebuvo pakankamai aktyvus.

I: O iš kur tas vertinimas, kad tarsi norėtūsi [aktyvumo]. Ar tai reiškia, kad mažai pats aktyvas buvo kažkokius pasiūlymus teikė, ar mažai renginiuose dalyvauja kaip? Kaip jūs tą aktyvumą suprantat?

J: Čia ganėtinai kompleksiškas buvo, nes, atrodytų, viena vertus, ir veiklų, gal ir pasiūlos buvo ne taip ir daug, kas neskatina papildomo įsitraukimo. Kita vertus, tie renginiai ar kažkokios popamokinės veiklos, kuris vykdavo, irgi nelabai daug pritraukdavo, ir patys nelabai siūlydavo įvairiausių savo minčių

ar nebūdavo labai linkę jas įgyvendinti. Tai dažniau tiesiog atsirasdavo pavieniai atvejai, aktyvesnių moksleivių, kurie norėdavo kažkur išbandyti, tada patys įsitraukdavo. Bet, žiūrint, didžiąja prasme, tai čia, na, tikrai nebuvo dauguma. Ir dar vienas momentas, kuris turbūt irgi iš geografinės pusės mums taip susiklostė - kadangi Skuodo rajono savivaldybės didžiausią dalį sudaro kaimų ir miestelių gyventojai, ir tada Skuodas pats, kaip miestas, buvo toks kaip ir centras, bet iki jo atvažiuoti būdavo toli ir ten transportas neišvystytas, infrastruktūra neišplėtota tiek, kad būtų galima tikrai tuo labai daug naudotis. Tai ir tuose kaimuose ar rajono miesteliuose tų veiklų irgi nebuvo tiek daug. To įsitraukimo nesimatė labai daug. Tai ir per tai dar buvo galima matyti. [0:05:45]

I: Supratau tai ačiū, šiek tiek aiškiau. Iš tikrųjų, tai tada jau irgi galima judėti prie pačios SJRT veiklos. *[Nuasmeninta informacija apie respondento pareigas]* Tai kaip, kaip jūs nusprendėte tenai deleguotis, kaip jūs patekote? Kaip visas tas procesas įvyko?

J: Tai na, šį būtent šitais metais jaunimui tiesiog Lietuvos moksleivių sąjunga, kai įsikūrė Skuode padalinį, su organizacijai labai kalbėjome, kad norisi moksleivių balsą nešti tolyn ir įsijungti ir jaunimo politikos formavimą, ir ne tik organizuoti susitikimus su mokinių savivaldom, bet ir veikti įsitraukiant į jaunimo reikalų tarybas taip pat. Ir tada mes tiesiog natūraliai kažkaip nežinojome, kad veikia toks organas savivaldybėje, ir mes tiesiog susitikome su pirmininke Jaunimo reikalų tarybos, vicemerė buvo tuo metu, ir, ir kažkaip mes tik paprašėme, kad nenorėtumėme įsijungti. Ir ten labai įdomiai – mes tiesiog parašėme prašymą, kad norime tapti nariais, ir mes tapom. Nors pas mus veikia savivaldybėje Apskritas stalas, oficialiai veikia, kuris tada deleguoti atstovus, bet realybėje jis savo funkcijų neatliko, niekas neįjautė didelio intereso jo funkcijas atgaivinti. Tai tiesiog organizacijos, kurios pačios norėjo, taip ir atsirado, arba tos, kurios tiesiog buvo aktyvesnės rajone, nes tų organizacijų šiaip bendrame sąrašė tai tikrai buvo daug, bet jos ne neveikė aktyviai. Ir per šitą kadenciją, tai tikrai tų pokyčių Jaunimo reikalų tarybos sudėtyje buvo tikrai ne vienas ir ne du. Ten keitėsi nariai priklausomai tuo to, kas posėdžiu nelankydavo, tada mes tiesiog išmetame organizacijų porą dėl to, kad jie nedalyvavo veikloje. Tada priėmėme kitas porą organizacijų, kurios apskritai veikė aktyviau tuo metu. Ir ką mes padarėme dar būtent tais metais, kalbant apie jaunimo reikalų tarybos narius, tai mes priėmėme naują tvarką, kad nuo kitų metų, tikrai dabartiniai iš principo jaunimo reikalų taryba taip rinkosi, būti visuotiniai rinkimai, tada būtų renkami tiesiog nariai tiesiogiai, nes pamatėme, kad nelabai veikia. Ir mes tada ten perdėliojom ir perkūrėm. Ir dar vienas labai svarbus momentas, kad pas mus jaunimo reikalų tarybos sudėtyje buvo likę žmonės, kur nežinau net kiek laiko jau joje tiesiog buvo, jie tikrai ne jaunimo amžiaus, jie - dirbantys mokyklose, turintys mokykloje kokį nors būrelį, į kurį įeina jaunimas, na, matyt, amžius, ir tada jie atstovavo jaunimo taryboje. Tai mes kartu su ta nauja tvarka patvirtinome ir kad jaunimo reikalų tarybos nariais turi būti jaunimas. Visa tai įsigyvendino jau po to, tai jo, mano laikotarpiu tai buvo tai, kad tiesiog deleguodavau savo atstovus.

I: Labai įdomu. Kalbant apie tuos pačius atstovus - kaip iš jūsų pusės, koks jūsų santykis buvo su savivaldybės atstovais, iš jaunimo pusės pasižiūrėjus, ar jūs ten tarpusavyje bendraudavote, ar, pavyzdžiui, nežinau/ Nes kai kur irgi savivaldybėse yra, kad jaunimo reikalų taryba yra tarsi įrankis pabendrauti su savivaldybės atstovais, iš kitos pusės, kai kur tiesiog yra tiesiogiai einama iš jaunimo pusės, tarkim, apskritojo stalo, tiesiai į tarybą. Tai kaip pas jus šitas veikia?

J: Mes, kad gal mažesnė savivaldybė, tai tą ryšį turėjome ne tik per jaunimo reikalų tarybos. Tai – ne vienintelis mūsų ryšys: mes labai glaudų ryšį turėjome su reikalų koordinatorė, ten keitėsi pas mus koordinatorius to tos kadencijos laikotarpiu, iki trijų net buvo pasikeitimai, ir tada tie pokyčiai natūraliai vyko. Tai ir nepaisant to, mes tiesiog savivaldybėje palaikydavome ryšį. Bet aš gal labiau kalbu ir iš asmeninės pusės, bet žino, kad kitos organizacijos dėl savo organizacijos poreikių tikrai bendravo, bendradarbiavo tiek jaunimo reikalų tarybos pirmininke, kuri buvo vicemerė, tiek esu jaunimo reikalų koordinatorė, su kitais savivaldybės nariais tiesiog pagal poreikį ir kažkokio didelio atotrūkio tikrai nebuvo.

I: Supratau, o jūs minėjote, kad dar irgi ne visi aktyviai įsitraukdavo, iš tų pačių jaunimo atstovų, o kaip iš savivaldybės atstovų buvo? Ar visi lankydavo posėdžius?

J: Didžiąja dalimi – taip. Galėčiau dar truputėlį pakritikuoti dėl tam tikrų funkcijų, ten veikimo, bet iš principo, dėl posėdžių lankymo - tikrai lankydavo. Didesne dalimi netgi kartais būdavo, kada tie savivaldybės atstovai, ten tikrai buvo žmonės suinteresuoti jaunimo gerove. Visiškai čia jokių priekaištų negaliu neturėti. Ir kartais netgi būna, kad jie mums ir padėdavo surasti tą bendro sąlyčio tašką atėjus iš skirtingų organizacijų arba patarpininkaudavo, kai jaunimo amžiaus jaunimo reikalų tarybos nariai nerasdavo bendros kalbos su kitais jaunimo reikalų tarybos nariais, iš principo jaunimo atstovais, kurie ne jaunimo amžiaus buvo kartais. Tai tikrai, net ir naudinga būdavo papildomai, kad gimdymo atstovai tarpusavyje susikalbėtų.

I: Tai kaip suprantu, labiausiai diskusijos būdavo tarp jaunimo ir jaunimo sprendimus kažkoks priimant?

J: Iš principo taip - buvo šitas.

I: O gal kokį pavyzdį galėtumėme pasakyti, kad pailiuustruoti, kad šiek tiek būtų aiškiau, nes čia labai įdomus pastebėjimas.

J: Na, taip, buvo ten buvo pora organizacijų, kurios buvo delegavusios savo narius, su kuriais taip ryškiausiai prasilenkdavo nuomonės. [*Neskelbiama informacija respondento prašymu*] Tai buvo ten keli momentai, kai vienas, pavyzdžiui, dabar tik prisimenu pora, kai mes, na, Jaunimo reikalų taryba turėjo vertinti projektines veiklas, kviesti rašyti projektus jaunimo veikloms plėtoti. Tai vietoj to, kad būtų buvę nuspręsta tiesiog daryti viešus kvietimus, kad bet kokios organizacijos galėtų rašyti paraiškas, teikti,

žodžiu, ir kurti visokias iniciatyvas, tai tiesiog buvo nuspręsta išsidalinti, nes porai organizacijų reikėjo autobuso į kažkokį renginį į Vilnių važiuoti, kitos lėšos, pavyzdžiui, taip nueidavo. Ir tada čia tokiais klausimais tikrai kildavo nemažai diskusijų, ar tikrai taip yra teisingi ir ar tikrai taip reikėtų daryti. Tada dar vienas momentas, kai buvo priimtas sprendimas nuo ateinančių metų, kad jaunimo reikalų tarybose turėtų būti tik jaunimo atstovai. Tai čia irgi buvo labai toks keblus klausimas ir daug dar karštesnis klausimas, sukėlė daug minčių ir nesutarimų.

I: Aišku, čia labai įdomu, nes o per tokias iliustracijas šiek tiek irgi aiškiau tą vaizdą susidaryt. . Tai jau minėjot kelis tokius dalykus, apie kuriuos ten kalbėjot. Tai gal dar kad koku dažniausiai pagrindu, pavyzdžiui, posėdžiai šaukiami, ar turite konkrečius klausimus, ar tie klausimai labiau iš jaunimo pusės, ar iš JRK ateina?

J: Dažniausiai posėdžius ir darbotvarkę inicijuodavo, surydavo pirmininkė ir JRK, ir visi buvo tie tipiniai dalykai, kur metų pradžioje pasitvirtinti savo veiklos planą, ir po to bandėm dėlintis posėdžius nuosekliai laike, bet ne iki galo pavyko, dėliojom ir išvažiuojamųjų. Būtent šitoje kadencijoje buvo suprasta, kad mes ne iki galo žinome jaunimo poreikius arba negalime jų iki galo, kad pasiekti, kol esam, na, tiesiog kelios organizacijos, kurios iš savo pusės gali kalbėti, kad mums iš tikrųjų reikia tiesiog susitikti su jaunimu. Tai mes buvome nusprendę ir pradėję vykdyti išvažiuojamuosius posėdžius irgi - tai ten važiuojome į mokyklas kalbėtis tiesiogiai su jaunimu ir klausti, na, vien susipažinti, kad apskritai žinotų, kad toks organas egzistuoja, o kita - tai, kad išgirsti jų lūkesčius ir mintis, ir problemas, kuriomis susiduria. Tai nugulė į mūsų veiklos planą. Tada buvome vadinami tiesiog metų pradžioje, metų pabaigoje yra posėdžiai, kad apžvelgimui ir pasilabinimui, ir apsižvelgimui po to, ir daugiau kaip posėdžiai, vykdavo pagal poreikį, jeigu kažkas, na, kokios nors iniciatyvos atėdavo ar LiJOTO, ar iš JRD, tai tada reaguodami į ten kokio įstatymo siūlomas pataisas ar panašiai, tai tada jau susirinkdavome, ir apie tai irgi kalbėdavom. Dažniausiai šitaip kildavo.

I: Supratau, aišku, tada irgi dar iš tos serijos klausimas, ar buvo tokių atvejų, kad eitumėte - kažką jau nusprendžiate SJRT ir tada judate į savivaldybės tarybą, ar tie labiau būdavo tokio administracinio pobūdžio klausimai?

J: Tikrai būdavo, kad nusprendžiame ir rekomenduojame, ir keliaujame į tarybą. Vienas iš tokių sprendimų buvo, dabar tiksliai negaliu prisiminti, kieno inicijuotas jis buvo. Tikrai ne mūsų posėdžio kilę, bet kažkur iš šono, ir mes aptarėm ir nusprendėm, kad reikia daryti. Tai buvo jaunimo įtraukimas į savivaldybės veiklas: daugiau savivaldybės tarybos darbo grupes, pavyzdžiui, ten posėdžius vykstančius. Tai čia buvo [*įrašas stringa*]

I: Aš atsiprašau, man šiek tiek užstrigo.

J: Tarybos, jaunimo reikalų tarybos sprendimų kritikos negalėčiau pasakyti, kad didžioji dalis klausimų ateidavo iš mūsų, bet ne taip reaguodami, gaudama ir kitas patirtis iš kitų, turbūt Jaunimo reikalų tarybų ir pan.. Tai tai rasdavome, ką pritaikyti sau ir tada pagal poreikius siūlydavome.

I: Aišku, aš atsiprašau, buvo šiek tiek kažkaip pradingęs garsas, minutei, bet, man atrodo, supratau gerai. Tai tvarkoj, ir tada dar šiaip dar tas klausimas, nes man irgi aktuali labai yra lyderystė, nes tai irgi yra vienas tokių galimų kriterijų, kurie gali lemti tai visgi lemti. Kaip Jūs įvertintumėte, ar buvo ryškesnis lyderis šitoj taryboj, kas tai galėjo būt?

J: Na tai reikšmiškai buvo Jaunimo reikalų tarybos pirmininkė. Tiesiog ji visą savo laikotarpį, ir tikrai ne vienerius metus savivaldybės taryboje kadenciją ne vieną turėjusi, ir dirbusi su jaunimo klausimais, tai tuos klausimus labai plėtojo. Tai čia, na, čia iš savivaldybės pusės. Iš jaunimą pusės, aš nežinau. Turbūt buvo galbūt trys žmonės, kurie labiausiai rodydavo tą lyderystę, bet turbūt irgi ten tarpusavyje ir šiek tiek pritrūko. Gal ir turbūt ir buvo tos dvi organizacijų atstovės, kurios ne jaunimo amžiaus buvo, ir tikriausiai aš tada buvau dar viena iš tų, kuri keldavo klausimus, ir kuri įsiliedavo į diskusiją labai aktyviai.

I: Supratau, o kaip, kaip manote, kodėl ne visi tie jaunimo atstovai galėjo įsitraukti?

J: Man visiškai atrodė ne iki galo aiškus mūsų, būtent to jaunimo, atstovų, įtraukimo, modelis. Man atrodo, kad jis buvo ydingas, ir tada mes tiesiog paimdavome aktyvesnes organizacijas, kurios net nebūtinai dirba su kažkuo tokiu. Tiesiog turi kažkokią veiklą, kuria galima užsiimti, nes neretai sporto klubų visokiausių turėjom, tai kažką iš sporto klubo įtraukiant nebūtinai tie žmonės yra suinteresuoti jaunimo politikos formavimu ar jaunimui aktualiais klausimais, ir tiesiogiai veikia savo veiklą ir jiems tai tinka, patinka. Tiesiog kadangi aktyvesnių nebūdavo, tai mes tuos žmones norėdavome įsitraukti į Tarybos sudėtį ir turėti šalia. Tai, man atrodo, kai buvo viena iš problemų, kodėl, kodėl to nebuvo.

I: Tai gerai, judant jau link apibendrinimo, pora tokių klausimų turiu – kokį pagrindinį laimėjimą ar du išskirtumėt, ir kokius didžiausius iššūkius išskirtumėt iš tos kadencijos, nuo 2015 iki 2019 m.?

J: Na tai turbūt ir būtų tie. Gal apie laimėjimą kalbant tai, man buvo labai smagu, ir vis dar yra labai smagu, kad mes tais metais atėjome su mintimi plėtoti viena - tai reprezentatyvumą tos tarybos, apskritai matomumą ir jaunimo tarpe, Antra - megzti dialogą su savivaldybės jaunimu, nes panašu, kad to turbūt nebuvo iki galo pakankama, nes tikrai, na, ne jaunimas labai įsitraukdavo į tas veiklas, nei organizacijos įsitraukdavo į jaunimo reikalų tarybos be papildomo pakvietimo, nei mes iki galo žinojome problemas. Tai, matyt, to anksčiau nebuvo. Tai, tai šitas šituo tikrai labai smagu ir norisi pasidžiaugti. Ką mes dar/ čia turbūt nebus didžiausias laimėjimas, bet man tiesiog labai smagu, kad mes truputėlį aktyviau ėmėm veikti. Tai pradėjome organizuoti jaunimo apdovanojimus. Tai čia irgi turbūt atliepiant tą mūsų reprezentatyvumo aspektą, kad parodyti, kad jaunimo reikalų taryba egzistuoja, jina yra matoma pati,

ir mato jaunimą, pastebi. O šiaip iš tokių didesnių, na, pergalių turbūt ir būtų ta ateinantiems metams rinkimų tvarkom ir imasi daugiau jaunimo, ir būtent jaunimo reikalų tarybą, ir savivaldybei rekomendavimas irgi įtraukti jaunimą į savo darbo grupes savivaldybės tarybos veikloje. Negaliu pasakyti, kiek šiuo metu tai yra įsigyvendinę, labai sunku, aišku, dabar šitą žinoti ir pajauti, bet tuo metu, ir man vis dar atrodo, kad buvo vienas iš dalykų, kurio tikrai reikėjo, ir kurie tikrai buvo prasmingi ir nešantys naudą.

O dėl iššūkių - tai mums visada buvo iššūkis laikytis savo susidėlioto metų veiklos plano. Bet čia turbūt, gal mes užsibrėždavome per daug ambicijų, ir tada buvo sudėtinga, ar kažkaip ne iki galo atliepdavome tą veiklą poreikį planuodami. Tai planuotis veiklą mums tikrai nelabai sekėsi. Ir ne visada sekėsi, ką jau minėjau, tarp jaunimo atstovų rasti bendrą tašką ir kalbėti vieningai. Tai man atrodo, jog čia šitie esminiai iššūkiai.

I: Supratau ir tada, paskutinis - kaip Jūs toje pačioje sėkmės, tarkim, skalėje. Aš irgi turi nusistačiusi visokius iš literatūros kriterijus. Bet va kaip, iš Jūsų jausenos, kurioj vietoj, kaip jums sekėsi, pasižiūrėjus nebūtinai per daug savikritiškai, bet bendrai kontekste? Nes tikiu, kad bendraujate ir su kitais jaunimo atstovais iš kitų savivaldybių.

J: Labai sunku, tikrai ne su daugelio kitų savivaldybių jaunimo reikalų tarybom teko bendrauti ir pažinti, ir matyti, keletą – taip. Aš gal, na, jeigu tokioj 10 balų skalėje reikėtų išskirti vietą, tai gal būtų tą laikotarpį dėčiau ties kokių septynetu, nes dar tikrai mums buvo, kur pasistengti, tikrai buvo, ką įgyvendinti. Bendrąja prasme žiūrint, man atrodo, kad nepadarėme visko, ką galėjome, ir tikrai buvo galima daugiau. Ir čia trūko turbūt ir kiekvieno tarybos nario įsitraukimo ir supratimo. Bet, kita vertus, nebuvo viskas taip blogai, kad niekas neveiktų, nefunkcionuotų ar ten, kad savivaldybės taryba visiškai mūsų negirdėtų ir nematytų. Mes buvome matomi, girdimi, mums visai sekėsi tą savo matomumą plėtoti ir kalbėti apie tuos aspektus. Tai nebuvo ir labai blogai.

[Interviuotoja padėkoja už pokalbį ir atsisveikina]

Summary

The main purpose of the thesis is to evaluate viable prerequisites for success of advisory bodies in the government institutions as a way to ensure the citizen engagement into the decision making. The thesis explores the case of Municipal Council for Youth Affairs (MCYA), which is attended by youth representatives and municipal representatives on the principle of parity. The topic of the thesis is highly important, especially, considering the fact that the current circumstances of the pandemic requires decisions that would take into account both the expertise and the opinion of citizens. The thesis adds to the theoretical discussion research on the prerequisites for successful citizen engagement into the decision making via advisory bodies, as this point of view has not been extensively explored, especially in the Lithuanian context.

The basis of the theory is collaborative governance theoretical model, which is complemented by citizen engagement and advisory bodies theoretic literature. The model of collaborative governance provides an opportunity to explore complex relations between decision makers and citizens while seeking for a common ground in policy making. The thesis adds insights from citizen engagement and advisory bodies research to this model and formulates seven viable prerequisites, which might lead to successful practices of such advisory bodies. The prerequisites include: the public institution ensures necessary documented conditions to act for such advisory body, youth representatives of advisory bodies are elected, there is a prehistory of cooperation and trust between the municipality and its youth, youth policy is set to be a priority in the municipality, the processes are facilitated by an active and engaging leader, youth representatives are have experience in the field, and the municipality is represented by more politicians than bureaucrats of the municipal administration. The depended variable of the thesis is policy success, which is operationalised using the threefold dimensions of policy success: process, programmatic and political. Seven hypotheses are formulated according to the theoretic literature.

The empirical analysis explores practices of 9 MCYAs during the term of 2015-2019. The analysis is based on the qualitative research methodology. Overall, 18 expert interviews were conducted during the study, 2 of them were with the experts of national youth policy and 16 with representatives form each municipality (youth policy experts and youth representatives at the MCYA). In addition to this, the analysis also included various documents such as strategic plan of municipalities, minutes of the meetings, and annual reports.

The hypotheses were examined on the ground of comparative analysis using the common rule of similarity and difference. The analysis showed that the most successful cases were MCYAs from Klaipėda region district, Tauragė region district, and Elektrėnai region district, while Klaipėda city and

Kretinga region districts were moderately successful, and Panevėžys city, Kaišiadorys region and Skuodas region districts were the least successful.

In addition to this, overall, four out of seven hypotheses were at least partially confirmed. The first hypothesis that the MCYA will be more successful where municipality ensures necessary documented conditions to act for such advisory body was partially confirmed. It is a necessary yet insufficient prerequisite as all of the municipalities have the required documents, which include regulations of MCYA and its action plan. However, in more successful cases, it can be seen that the documents slightly vary – some of them set the rule that municipal representatives can come from other municipal institution than just the administration, politicians have to represent specific committees of municipal council, and MCYA can form a bureau for additional help on a voluntary basis. This provides ground for the upcoming research in the field. The second hypothesis that the MCYA will be more successful where youth representatives are elected was denied as it is not sufficient nor necessary prerequisite for success. The third hypothesis that the MCYA will be more successful where there is a prehistory of cooperation and trust between the municipality and its youth was partially confirmed; it is a sufficient but unnecessary prerequisite for success. In the most successful cases, the youth of municipality is active while municipality itself also engages them in other initiatives than the MCYA, which leads to a greater trust and might suggest that the decisions made in the MCYA will be more sustainable and coordinated between both sides. The fourth hypothesis that the MCYA will be more successful where youth policy is set to be a priority in the municipality was partially confirmed as it is a necessary, but insufficient prerequisite for success. In case of greater institutionalisation of youth policy in the municipality, the MCYA has clearer lines of action which leads to a more sustainable practice. The fifth hypothesis that the MCYA will be more successful where the processes are facilitated by an active and engaging leader was partially confirmed as it is a necessary, but insufficient prerequisite for success. All of the municipalities have at least one active leader, who not only facilitates the discussions but also puts questions and ideas on the table. The leadership position is usually taken by a municipal coordinator for youth affairs. The sixth hypothesis that the MCYA will be more successful where youth representatives are experienced in the field was denied as it is neither sufficient nor necessary prerequisite for success. Finally, the seventh hypothesis that the MCYA will be more successful where the municipality is represented by more politicians than bureaucrats of the municipal administration was denied as it is neither sufficient nor necessary prerequisite for success.

Finally, the thesis defines prerequisites of successful practices of MCYA. Firstly, it is important that the starting conditions would be favourable for youth and youth representatives to attend the advisory bodies. The conditions include trust between municipality and youth or other stakeholder group as well as the policy, in this case – youth policy, is set to be a priority of the government body. Finally, the facilitative leadership can build a better understanding between the government and citizens

while it also brings expertise on the table, thus, it can increase a possibility of successful practices in the advisory body as a form of citizen engagement.

The thesis can carry both theoretical and practical implications. Firstly, the thesis suggests various questions for future studies exploring citizen engagement in municipalities, including whether the currently denied aspects can be verified in the other advisory bodies, such as municipal NGO councils. Secondly, it puts ground for further research in the field of citizen engagement suggesting checking hypothesis via experimental model of research that would set up other various citizen engagement activities. The practical implications put forward recommendations for municipalities and other state institutions to seek for a common ground with citizens and youth in particular in order to ensure quality discussions at advisory bodies, while municipal youth organizations could be advised to create partnerships with each other to ensure sustainability and seek for a common ground with municipal or other state institutions to achieve common goals.